PEDAGÓGIAI PROGRAM

Ibrányi Református Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és Kollégium

Székhelye: 4484 Ibrány, Szegfű u. 43.

Telephelye: 4484 Ibrány, Árpád út 60. Telephelye:4484 Ibrány, Petőfi u. 1.

Kollégium, 4484 Ibrány, Árpád u. 2.

2026.09.01.

Készítette: **Tandiné Pataky Zsuzsanna**

főigazgató

TARTALOMJEGYZÉK

ELŐSZÓ **5**

HITVALLÁSUNK **5**

BEKÖSZÖNTŐ **6**

Örök értékek mentén 6

AZ IBRÁNYI REFORMÁTUS OKTATÁS ELŐZMÉNYEI **7**

Az Ibrányi Református Iskola története 7
Helyzetelemzés 8
Személyi feltételek: 8
Tárgyi feltételek: 8

A MAGYARORSZÁGI REFORMÁTUS EGYHÁZ OKTATÁSI INTÉZMÉNYEINEK KÜLDETÉSNYILATKOZATA **10**

ÓVODAI PEDAGÓGIAI PROGRAM **12**

Bevezető 12
Az óvoda bemutatása 12
A gyermekek szociokulturális helyzete 13
Az óvoda helyi nevelési alapelvei, értékei, célkitűzései 14
Óvodai nevelésünk alapelvei 14
Az óvodai nevelés célja 15
Az óvodai nevelés általános feladatai 16
Gyermekképünk, óvodaképünk, pedagógusképünk 18
Pedagóguskép 20
Pedagógiai asszisztens kép 21
Dajka kép 21
A nevelési feladatok, tevékenységek 22
Óvodai nevelés feladatai 22
Fő / általános feladataink: *22*
Egészséges életmód alakítása *22*
Érzelmi, erkölcsi, és az értékorientált közösségi nevelés 26
Anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása 27
Hitéleti nevelés 28
Bibliai történetek *29*
Gyermekáhítatok *30*
Az óvodai élet megszervezése 30
Személyi feltételek 30
Tárgyi feltételek 31
Az óvodai csoportok kialakítása 31
A gyermekek napi rendje 31
A gyermekek heti rendje 33
Az óvodai nevelés tervezése, ellenőrzési szempontok 33
Óvodai csoportnapló 35
Az óvoda kapcsolatai – kapcsolataink rendszere 35
Óvodán kívüli kapcsolatok 36
A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése, fejlődésének elősígítése 38
Az enyhe értelmi fogyatékos gyermek fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelés során 40
Beszédfogyatékos gyermek: nyelvfejlődési és beszédzavarok óvodáskorban fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelés során 41
A fejlődés egyéb pszichés zavarával (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozás zavarral) küzdő gyermek fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelés során 42
Hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek 43
Hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek 43
Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai, ... 45
A játék *45*

Verselés, mesélés ... *49*
Ének, zene, népi játék, tánc ... *52*
Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka ... *56*
Mindennapos mozgás ... *59*
A külső világ tevékeny megismerése ... 63
Matematikai tanulás ... 65
Munkajellegű tevékenységek ... 67
Művészeti nevelés ... 69
A tevékenységekben megvalósuló tanulás ... 70
A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére ... 73
A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek ... 74
A gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenység ... 76
A szülő, a gyermek, a pedgógus együttműködésének formái ... 77
Az egészségnevelési és környezeti nevelési elvek, programok, tevékenységek ... 78
Egészségfejlesztési Program ... 79

ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS GIMNÁZIUM NEVELÉSI PROGRAM ... 88

A nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai feladatai, eszközei, eljárásai ... 88
A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok ... 111
Teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokat ... 118
A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje ... 127
Gyermekvédelmi feladatok ellátása az iskolában ... 135
A tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvétel jogai gyakorlásának rendje ... 139
A tanulmányok alatti vizsgák tantárgyankénti, évfolyamonkénti követelményei, valamint középfokú iskola esetében a szóbeli felvételi vizsga követelményei ... 141

HELYI TANTERV ... 146

A Nemzeti alaptantervben (a továbbiakban: NAT) meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósításának részletes szabályai ... 158
A választható tantárgyak, foglalkozások, továbbá ezek esetében a pedagógusválasztás szabályai ... 167
A tanuló tanulmányi teljesítményének ellenőrzési és értékelési rendszere ... 172
A magatartás és szorgalom minősítésének elvei ... 175
Magasabb évfolyamba lépés feltételei ... 177
Csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elvei ... 179
Az iskola egészségnevelési és környezeti nevelési elve, programok és tevékenységek ... 182
Az egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók iskolai nevelése-oktatása ... 182
Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók iskolai nevelése-oktatása ... 189
A beszédfogyatékos tanulók iskolai nevelése-oktatása ... 205
A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések ... 221
A tanuló jutalmazásával összefüggő, a tanuló magatartásának, szorgalmának értékeléséhez, minősítéséhez kapcsolódó elvek ... 222
Az iskolai írásbeli, szóbeli, gyakorlati beszámoltatások, az ismeretek számonkérésének rendje ... 226
A nevelőtestület által szükségesnek tartott további elvek ... 228
„Boldog iskola” ... 229
közlekedési nevelés ... 230
Társadalmi bűnmegelőzés, áldozattá válás elkerülése ... 230
Erőszakmentes konfliktuskezelő technikák elsajátítása ... 230

KOLLÉGIUMI PEADAGÓGIAI PROGRAM ... 233

Bevezető ... 233
A kollégiumi nevelés országos alapprogramjának kiadásáról szóló jogszabályban meghatározottaknak megfelelően a kollégiumi nevelés alapelveit, értékeit, célkitűzéseit ... 233
A tanulók életrendje, tanulása, szabadideje szervezésének pedagógiai elvei ... 238
Tárgyi, környezeti feltételek, elvárások a kollégiumban ... 241
A kollégiumi élet megszervezése ... 241
A kollégium kapcsolatrendszere ... 241
A kollégium tevékenység szerkezete ... 242

A TELJESKÖRŰ EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSSEL ÖSSZEFÜGGŐ FELADATOK 245
A TANULÓK FEJLŐDÉSÉT, TEHETSÉGGONDOZÁSÁT, FELZÁRKÓZTATÁSÁT, PÁLYAVÁLASZTÁSÁT, KÖZÉPISKOLAI KOLLÉGIUMOK ESETÉN AZ ÖNÁLLÓ ÉLETKEZDÉST ELŐSEGÍTŐ TEVÉKENYSÉG ELVEI 246
A HÁTRÁNYOS HELYZETŰ TANULÓKNAK SZERVEZETT FELZÁRKÓZTATÓ, TEHETSÉGGONDOZÓ, TÁRSADALMI BEILLESZKEDÉST SEGÍTŐ FOGLALKOZÁSOK TERVE 247
A KOLLÉGIUMI KÖZÖSSÉGI ÉLET FEJLESZTÉSÉNEK MÓDSZEREIT, A MŰVELŐDÉSI ÉS SPORTOLÁSI TEVÉKENYSÉG SZERVEZÉSÉNEK ELVE 248
A GYERMEK- ÉS IFJÚSÁGVÉDELEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ TEVÉKENYSÉG 249
A KOLLÉGIUM HAGYOMÁNYAIT ÉS TOVÁBBFEJLESZTÉSÉNEK TERVE 250
AZ ISKOLÁVAL, A SZÜLŐVEL VALÓ KAPCSOLATTARTÁS ÉS EGYÜTTMŰKÖDÉS FORMÁI 250
AZ EGÉSZSÉGNEVELÉSI ÉS KÖRNYEZETI NEVELÉSI ELVEK, PROGRAMOK, TEVÉKENYSÉGEK 251
A NEVELŐTESTÜLET ÁLTAL SZÜKSÉGESNEK TARTOTT TOVÁBBI KÉRDÉSEK 252

A PEDAGÓGIAI PROGRAM ÉRVÉNYESSÉGÉVEL ÉS MÓDOSÍTÁSÁVAL ÉS NYILVÁNOSSÁGÁVAL KAPCSOLATOS 253

ELJÁRÁSREND 253

A PEDAGÓGIAI PROGRAM MÓDOSÍTÁSA 253
A PEDAGÓGIAI PROGRAM NYILVÁNOSSÁGRA HOZATALA 253
LEGITIMÁCIÓ 254

MELLÉKLETEK 255

1.MELLÉKLET 255
A Kollégiumi tematikus csoportfoglalkozások keretterve és éves óraszáma 255
2.MELLÉKLET 271
A tanulmányok alatt szervezett vizsgák szabályzata 271
3.MELLÉKLET 277
Egészségnevelési és környezetnevelési elvek , programok és tevékenységek 277
4.MELLÉKLET: 287
Általános iskolai és gimnáziumi tantárgyi kerettantervek 287

Előszó

Tisztelt Olvasó!

Kedves Szülők, Tanulók!

A református elődiskola hagyományaira építkező programunk kidolgozása során arra törekedtünk, hogy nevelő-oktató munkánk keresztyén fundamentumra épülő középtávú koncepciója korszerű elemekkel egészüljön ki, amelyek megfelelnek a törvényi szabályozásnak és a NAT tartalmi elvárásainak is. A keresztyén szellemiség érvényesítése mellett megkülönböztetett figyelmet fordítunk a pedagógiai hagyományok követésére, hasznosítására.

Intézményünk újkori történetének kimagasló eseménye az, hogy a 2018/2019-es tanévtől újra indul településünkön a református nevelés és oktatás, többcélú köznevelési intézmény formájában. Jelen pedagógiai programunk kidolgozására intézményalapítás és a 2011. évi CXC Nemzeti Köznevelésről szóló tv. és az ahhoz kapcsolódó rendeletek jogszabályi háttere miatt volt szükség. Hitünk és erőnk szerint törekszünk gyermekeink szellemi, testi, lelki növekedésében kellő alapozással szolgálni.

Ibrány, 2020. május

Hitvallásunk

„*Az Úr ajándéka a gyermek, az anyaméh gyümölcse jutalom”*

(Zsoltárok könyve 127:3)

Az óvodánk, általános iskolánk, gimnáziumunk és kollégiumunk minden dolgozója feladatának tekinti, hogy a gyermekeket művelt, jellemes keresztyén emberekké, az egyetemes emberi értékek tisztelőjévé, a haza és nemzet hűséges és áldozatkész, alkotó polgáraivá formálja, akik mindenkor készek az örökölt és a jelenkori kultúra valódi értékeit befogadni, gyarapítani és közvetíteni.

Köznevelési intézményünk feladata, hogy a református gyermekeket egyházunk hitvalló tagjává, a nem református gyermekeket – vallásuk szabad gyakorlása mellett – saját felekezetük és a református egyház értékeinek megbecsülésére nevelje.

„Református többletet jelent az egyházi ének önmagán túlmutató, identitásképző, megtartó és közösségformáló ereje, ami nélkül egyházi iskola nem képzelhető el.

A munkánk tárgya nem a gyermek, hanem a pedagógia. Nem az én karrierem építésének az eszköze a gyermek, nem az én sikereimnek a helye az osztályterem. Egy ajándékot kapok, ezért az ajándékért adok hálát és ezzel az ajándékkal dolgozom. Próbálom megőrizni és gyarapítani ezt a gyümölcsöt” – fogalmazta meg Szontagh Pál, a Református Pedagógiai Intézet igazgatója.

Ezeket az értékes és keresztyéni gondolatokat tartjuk mi, az Ibrányi Református Általános Iskola és

Óvoda nevelőtestülete küldetésnyilatkozatunknak.

Beköszöntő

Áldás, békesség!

„Minden dolgotok szeretetben menjen végbe.”

(1Kor. 16:14)

Ezzel az Igével fogadjuk az Ibrányi Református Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és Kollégium épületeibe érkező vendégeket. Nevelési programunk is erre épül.

A város a szívén viseli és megszerette a Református Egyházközség iskolaalapítási ügyét.

Templom és a gyülekezet itt a város szívében mindig is nagyon fontos szerepet töltött be a település életében. Azt a csodálatos feladatot vállaljuk, hogy ezt a régi fényt és kisugárzást hozzuk vissza a város életébe. A református közösség több százéves története során nagyon sok kiváló, nagy formátumú személyiségre, tudósra, művészre, közéleti emberre lehetünk büszkék. Ők és a város történelmében elfoglalt méltó helyünk köteleznek bennünket az intézmény jövőjét illetően, hogy a legjobb minőségre törekedjünk.

Örök értékek mentén

Nevelésünkben az örök értékekre építünk. A keresztyén erkölcs, a szeretet, az áldás, a békesség, a család, a nemzet. Ez adja az alapját minden nehéz és kemény munkának, a tanulásnak, a jó eredménynek. Ilyen alapból fejleszthető a tehetség, a szorgalom, a kitartó munka. Az Ibrányi Református Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és Kollégium olyan kincs lehetőségét kínálja, amit soha nem lehet elveszíteni. Ez a kincs mindannyiunk szívében ott van. A mi pedagógusaink feladata meglátni és megláttatni a gyermekek szívében az Isten által reá bízott feladatot, a belső nagyszerűségét. Az a feladatunk a mi kis közösségeinkben, hogy imádsággal, egy lélektani pillantással, egy kedves mosollyal, a másik iránti tisztelettel kiterjesszük a gyermekek szívében a szeretetet. Ebben segítenek a családi vasárnapok, a hétkezdő áhítatok és a hittan órák, foglalkozások is. Minden kedves szóval, minden elismeréssel önbecsülésüket erősítjük a gyermekeknek, és ezzel megsokszorozzuk teljesítményüket. Ez a mi intézményünk nevelésének az alapja. Erre a nevelési célra kell építeni az igényes nevelést- oktatást, a magas színvonalú szakmai munkát. Mi az intézményünkben személyes példánkkal is olyan gyermekeket szeretnénk nevelni, akik hittel a szívükben könnyebben tudják majd megoldani az élet nehézségeit, és a nehézségek által megerősödve lesznek majd képesek eredményes és boldog életet élni.

Ezekkel a gondolatokkal ajánljuk megtisztelő figyelmükbe intézményünket.

Az ibrányi református oktatás előzményei

Az Ibrányi Református Iskola története

A település református vallásfelekezete 1603-ban alakult meg. Az alapfokú református iskolai oktatásra nézve tényleges adatok a 17. század második felétől állnak rendelkezésre adatok.

Amikor II. Rákóczi György özvegye, Báthori Zsófia 1661. augusztus közepén fiával együtt – I. Rákóczi Ferenccel – elhagyta a református vallást, ismét a római katolikus vallás követője lesz. Miután az ellenreformáció vezetői igen nagy hatással voltak rá, 1670 decemberében úgy rendelkezett, hogy a Rákóczi-birtok valamennyi református templomát római katolikus kézre adja. Ezt követi az 1671. október 20-i intézkedése, amikor a sárospataki főiskolát a jezsuitáknak adta, tanárait és diákjait pedig kitiltotta Sárospatakról. Az előzött diákok közül sokan Szabolcs megyében a református gyülekezeteknél találtak menedéket, és mint tanult fiatalok, közreműködtek az iskolai oktatásban. Ibrányba is került ilyen diák. Azonban a debreceni püspökség, mivel féltette egyházkerület területén a vallási nyugalmat, úgy határozott, hogy csak a szerényebb egyházközségeknél lehet alkalmazni a pataki diákokat.

Minthogy Ibrányban volt iskola és tanító is, el kellett küldenie a Sárospatakról idemenekült diákokat. Az ibrányi református iskolában szolgáló tanítókról az egyházi anyakönyvek szolgáltatnak adatokat. Az első név szerint ismert iskolamester Orosz András volt, aki 1757-1759 között állt a református egyház szolgálatában. Az ún. iskolamesterek a megye más településeiről érkeztek Ibrányba, ahol – a környéken általánosan elfogadott rendként - általában rövidebb ideig, 1-4 évig szolgáltak. Szerződésük lejártakor pedig más településen próbáltak munkába állni, de közülük többen is voltak, akik több ízben is betöltötték a hivatalt. Később pedig már hosszabbodik a szolgálati idő is.

Az iskolamesternek a református egyház előírta a pontos tanítási kötelmeket: „Neveljen isteni félelemre, a gyermekek szívébe szép szóval és jó példával a Krisztus tanait, hitet, szeretetet neveljen és tanítson. Kerülje a szidalmakat, a megbecstelenítő és durva szavaktól óvakodjék. Mellőzze a főbehátba és nyakonverést és a térdepeltetést is. A legnagyobb büntetés legyen, amit az iskolamester kiszabhat, az iskolában marasztalni mindazokat, akik a leckéjüket nem tanulták meg, vagy írásbeli feladatukat nem jól készítették el. A tanító a leckeidőt mással soha ne töltse, csak a gyermekek oktatásával. Az iskolás gyermekeket a tanító leckeidőben soha más munkára ne fogja. A tanítás befejezése után az iskolát nagyobbacska gyermekekkel sepertesse ki az iskolamester. Óvakodjék az iskolamester a szülőknek gyermekek által üzenettől, ha azokra valamiért neheztelne. Úgy maga, mint a felesége őrizkedjék, hogy semmi mende-monda pletykákba ne ereszkedjék és se maguknak, s másoknak a békességét meg ne zavarják.”

Az egyház is komolyan vette az iskoláztatást. 1784-től kezdve azt a szülőt, aki gyermekét nem járatta iskolába, vagy túl sok hiányzása volt gyermekének, az eklézsia elé rendelték, megdorgálták, megfeddték. Olyan fiatalt, aki nem járt iskolába, nem eskethetett meg a pap.

A református iskolai tanító feladatköre a 18. század végén kiegészült a kántorkodással is. Fizetése – melyet korábban az egyháztagok részben pénzben, részben természetbeni járandósággal fizettek –, átalakult, és a polgárosodás időszakában, a kiegyezés után a pénzbeli javadalmazás fokozatosan teret nyert. A tanítói állás így már megbecsültebb helyzetet eredményezett.

A hívek is törődtek az iskolával. Erről szól egy bejegyzés az egyház halotti anyakönyvében: „Néhai Udvari György, aki 1856-ban, és neje Bata Éva, aki 1859-ben múltak ki a világból, mint kiknek semmi maradékuk nem volt, vagyonuk felett oly módon rendelkeztek, hogy mindkettőjük halála után minden ingó és ingatlan vagyonuk annak dicsőségére térjen vissza, akitől vették azokat. Így mindazokat egyedül az ibrányi ref. ecclésia örökölje. …” Az egyház a nemes cselekedetet megköszönte, és 1859. március 31-én bejegyezte a célt is: leányiskolát létesítenek. A hamarosan elkészült épület gyorsan

megtelt, így a 19. század utolsó évtizedeiben szükségessé is vált újabb iskolaépületről gondoskodni, mivel addig egy-egy osztályba 80-85, 6-12 éves korú gyermek járt. A Nyírvidék c. lap egy híradásban így számolt be az iskolafejlesztésről: „Az ibrányi református egyház 1884. december 11-én egy teljesen újonnan épült impozáns iskolaházat avatott, mely épület a kívánalmaknak, s a kor szellemének teljesen megfelel." Ebből az időszakból való az utca elnevezése is: Iskola utca. Ez az épület átvészelte a háborúk idejét, az 1948. évi államosítást is, és majd csak az 1990-es években bontották el.

A 19. század utolsó évtizedében a református iskolának két kiváló egyénisége volt: Szikszay András lelkész és Bandár Miklós tanító, aki 22 esztendeig tanított Ibrányban. Ők a település művelődési életének fejlesztésén túl mindent megtettek annak érdekében, hogy a kornak megfelelő tárgyi felszereltséggel rendelkezzen az iskola, és oktathassák a gyermekeket.

Az 1930-as években befejeződik a települési iskolahálózat kiépülése is. A Klebelsberg-féle iskolaépítési lehetőséget kihasználva 1928-29-ben új református iskola épült a meglévők mellett. Így a református oktatás magas színvonalon, már 8 tanteremmel tudta biztosítani a gyermekek keresztyén és nemzeti nevelését.

Ennek hatásaként vallási alapon szervezett ifjúsági egyesület működött, melyben az országos elismerést elérő ötven tagú dalárda és a műkedvelő színjátszókör is aktívan vette ki részét Ibrány kulturális életéből.

Az 1948. évi államosítással beszüntetett református oktatás újbóli megindulásán fáradozók Isten iránti hálával köszönik meg, hogy 70 évi kihagyás után újra indulhat településünkön a református oktatás.

Helyzetelemzés

Ibrány kisváros, Szabolcs-Szatmár-Bereg megye észak-nyugati részén fekszik, Nyíregyházától 25 kilométerre északra, a Tisza mentén, a Rétköz nyugati felén helyezkedik el.

A település 1993 novemberétől város, jelenleg járási központi szerepkört lát el. Sajnos térségünk a hátrányos helyzetű térségek közé sorolható.

Ibrány intézményhálózata kiépített – gimnázium, általános és művészeti iskola, óvoda, pedagógiai szakszolgálat, tanuszoda, művelődési ház, könyvtár, Helytörténeti Múzeum, gyermekház, szakorvosi rendelőintézet, járó beteg szakellátó, mentőállomás, rendőrőrs – biztosítják a járási központ szerepéből fakadó feladatok ellátását. A közoktatási feladatokat az általános iskola és a településen található három óvoda látja el.

Az egyházi közösség igénye a református oktatás ismételt megszervezése, a közösség gyermekeinek magas színvonalú nevelésének és oktatásának biztosítása. Az Árpád úti óvoda és a Szegfű utcai, felmenő rendszerben induló általános iskola református egyház által fenntartott intézményegysége, valamint a 2020/2021-es tanévtől a gimnázium és kollégium biztosítja ennek megvalósulását.

Személyi feltételek:

Intézményünkben a szakos ellátottság biztosított. Pedagógusaink magasan képzettek, munkájukra igényesek.

Tárgyi feltételek:

Székhely: 4484 Ibrány Szegfű u. 43. 001-es feladatellátási hely.

Az iskola épülete belső felújítás után fogadja a tanulókat.

Az intézmény épülete mögött található park biztosítja a teret a mindennapos mozgásra, levegőzésre.

Az iskola épülete előtti parkos terület elegendő távolságot biztosít az úttesttől. Az épületben a tantermek mellett kisméretű aula, irodai helyiségek kaptak helyet.

A tantermek folyamatosan, a felmenő rendszernek megfelelően bővülnek bútorokkal, eszközökkel.

Telephely: Ibrány város önkormányzata ingyenesen biztosítja a tulajdonát képező Ibrány 1212/3. hrsz. alatt felvett, a valóságban Ibrány, Árpád u. 60. sz. alatt található ingatlant. 002-es feladatellátási hely.

Telephely: Ibrányi Móricz Zsigmond Gimnázium és Kollégium, 2020. szeptember 1-től az Ibrányi Református Egyház fenntartásába került intézmény, 4484 Ibrány, Petőfi u. 1. sz. alatt található 003-as feladatellátási hely.

Telephely: Intézményünk 4484 Ibrány, Árpád u. 2. sz alatt található Kollégiumi épülete, 004-es feladatellátási hely.

A működtetéshez szükséges felszereléseket és eszközöket az intézmény mindenkori leltára tartalmazza.

Isten iránti hálával fogadjuk a külső és belső építkezések adta lehetőségeket, a szakmai és lelki megújulást alkalmazotti közösségünk életében.

Iskolánk további sorsát is Isten kezébe helyezzük.

A magyarországi református egyház oktatási intézményeinek küldetésnyilatkozata

Jézus Krisztus Missziói parancsa: „… tegyetek tanítvánnyá minden népeket…” /Máté 28,19/ nem csupán az egyháznak szól, hanem a családnak és az iskolának is. A református iskola jó lehetőség arra, hogy segítse a szülőket és a gyülekezeteket abban, hogy valóra válthassák a gyermek keresztelésekor tett ígéretüket, amely szerit úgy neveli és neveltetik őt, „hogy ha majd felnő, a konfirmáció alkalmával ő maga önként tegyen vallást a Szentháromság Istenbe vetett hitéről a gyülekezet előtt”.

A református iskola keresztyén közösség. Olyan hitvalló / lehetőleg református / pedagógusokat feltételez, akik hivatásukat Istentől kapott küldetésének tekintik. Életpéldájukkal, minden megnyilvánulásukkal keresztyénné, krisztusi emberré kívánják nevelni tanítványaikat.

A Magyar Református Egyház református vallású diákjaiból öntudatos magyar reformátusokat kíván nevelni iskoláiban.

Reformátusokat, tehát olyan keresztyéneket, akik életének zsinórmértéke a Szentírás, elfogadják ősi hitvallásainkat, a Heidelbergi Kátét és a II. Helvét Hitvallást, tudják, hogy Isten választotta ki őket, s ha Tőle kérnek segítséget, a Lélek alkalmassá teszi őket feladatuk elvégzésére.

Magyar reformátusokat, azaz olyan kálvinistákat, akik a magyar kultúrát – elsősorban rendkívül gazdag anyanyelvünket és népi kultúránkat – megbecsülik, azt tisztán gazdagítani és továbbítani kívánják, ismerik és szeretik hazájukat, az itt élők és a határainkon kívülre szorult magyarok múltját, jelenét, értékeit, szívesen vallják magukat magyarnak, s családjukért, egyházukért, hazájukért áldozatra készek.

Öntudatos magyar reformátusokat, azaz olyan magyar reformátusokat, akik tudják, kiben és miért hisznek, képesek önállóan, logikusan gondolkodni, cselekedni, törekednek önmaguk és környezetük megismerésére, megóvására, jellemük, erkölcsi ítélőképességük és ízlésük fejlesztésével és a jó és a rossz, az igaz és a hamis, a szép és a rút egyre biztosabb megkülönböztetésére, a valódi értékek felismerésére és tiszteletére, a különböző tudományterületeken és művészetekben alapos ismeretek megszerzésére testi-lelki-szellemi harmóniában történő életvitelre, embertársaik segítésére, a hit ajándékának elfogadásához szükséges ismeretek, élmények, tapasztalatok megszerzésére, felelős helytállásra.

A református iskola úgy tudja elérni fenti nevelési céljait, hogy:

Megismerteti növendékeit a Biblia igazságaival és az egyháztörténet máig érvényes tanulságaival, a hiteles Krisztuskövetés vonzó személyes példáját nevelői által is a tanulók elé állítja, hitéletének közösségi alkalmai révén a gyülekezet életében való felelős részvételre indít.

Növendékeiben felkelti a tudásvágyat, és megalapozza a magas szintű önművelés igényét, növendékeit a tudományok segítségével rávezeti a teremtett világ megismerésének és megőrzésének fontosságára, a kultúra időtálló értékeinek közvetítése által fogékonnyá teszi őket a szépre, a reál és a humán tudás átadásával kifejleszti bennük a józan, kritikus és önálló gondolkodás és a felelős cselekvés képességét.

Gondosan ápolja az anyanyelvet és a magyar nemzeti hagyományokat, megérteti tanítványaival, hogy a világ megismeréséhez elsősorban saját nyelvükön, kultúrájukon keresztül vezet az út, rendszerességével és következetességével a személyes és társadalmi szintű kötelességtudat és áldozatvállalás mintáját állítja növendékei elé.

A Magyarországi Református Egyház iskoláiban a nem református vallású diákjait öntudatos magyar keresztyénekké kívánja nevelni. Lehetővé teszi számukra saját vallásuk-felekezetük hitvallásának megismerését, ugyanakkor elvárja tőlük a református értékek ismertét és tiszteletét.

A fenti célok elérése érdekében a Magyarországi Református Egyház iskoláinak az a feladata, hogy imádsággal, igényes nevelő-oktató munkával, a magyar református iskolák hagyományainak, a keresztyén közösségek nevelőerejének, a legfejlettebb tudományos és technikai eredményeknek-eszközöknek, valamint a családokkal és a gyülekezetekkel kiépített gyümölcsöző kapcsolatoknak a felhasználásával a lehető legtöbbet tegye meg azért, hogy minden növendéke fel tudja mutatni azokat a képességeit, amelyeket csak ő maga kapott a Teremtőjétől.

A dokumentum elkészítéséhez felhasznált jogszabályok, szakirodalom

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011.évi CXC. törvény
- módosított 363/2012.(XII.17.) kormányrendelet az óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- A 20/2012.(VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 229/2012. (VIII. 28) Korm. Rendelete a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 2003.évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 2011.évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól
- Az 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról

Egyéb dokumentumok:

- Alapító Okirat
- A Biblia
- A REFORMÁTUS ÓVODAI NEVELÉS KERETPROGRAMJA 1998.
- Református óvodák nevelési programjai.
- Ibrány Városi Óvoda Pedagógiai Programja
- Nagyhalászi Református Óvoda Pedagógiai Programja
- Tiszaújvárosi Református Óvoda Pedagógiai Programja
- A Hajdúnánási Református Általános Iskola és Óvoda Pedagógiai Programja
- Újfehértói Református Általános Iskola és Óvoda Pedagógiai Programja
- Porkolábné Dr. Balogh Katalin: Komplex prevenciós óvodai program
- Forrai Katalin: Ének-zene az óvodában, Zeneműkiadó, 1974.
- Törzsök Béla: Zenehallgatás az óvodában, Zeneműkiadó, 1982.
- Ludászkiné Szabó Éva: Óvodai Zenei hagyományápolás-népszokások, Hajdúböszörmény, 1995.
- Kodály Zoltán: Zene az óvodában
- Kovács György- dr. Bakosi Éva: Játék az óvodában
- Mérei Ferenc – Binét Ágnes: Gyermeklélektan
- Dr. Tóthszőlősiné Varga Tünde: Mozgásfejlesztés az óvodában FER-CO Kft, 1994.

Óvodai pedagógiai program

Bevezető

„Neveld a gyermeket a neki megfelelő módon, még ha megöregszik, akkor sem tér el attól.”

(Példabeszédek könyve 22,6.)

A kisgyerek a jót és a rosszat egyaránt utánozza, még egyáltalán nem – vagy csak alig – tud különbséget tenni a jó és a rossz között. Idősebb korban is ugyanolyan fontos, sőt talán még fontosabb a jó példa, hiszen a nagyobb gyerek, a serdülő nagyon kritikus, hamar észreveszi a szavak és a cselekedetek közötti különbséget. Erővel és hatalommal csak látszateredményt lehet elérni, amely csupán ideig-óráig hat. Ha nincs, vagy nagyon kevés a nevelői, a szülői, a társadalmi pozitív ráhatás, akkor minden jó lepereghet az emberről, és belső indíttatás híján kiütközik a gátlástalan ember, hiszen a helyes erkölcsi normákat belülről kell elfogadni és sajátunkká tenni. Csak akkor tudunk pozitív értékeket kialakítani, ha a szülő, vagy a társadalom bármely tagja az általa megkövetelt helyes normákat saját maga is betartja. Nem szabad elfelejtenünk, hogy azzal is nevelünk, amit nem teszünk. Sőt azzal talán még inkább. Ebben az értelemben mindenki nevel, pozitív vagy negatív példát nyújtva.

Helyi óvodai nevelési programunk elkészítésekor figyelembe vettük az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramját, a Református Óvodai Nevelés Keretprogramját, a Hajdúnánási Református Általános Iskola és Óvoda, valamint Fehérgyarmati Kölcsey Ferenc Általános Iskola és Óvoda pedagógiai Programjait a hazai óvodai neveléstörténet értékeit, nemzeti sajátosságait, a pedagógiai és pszichológiai kutatások eredményeit, és a helyi sajátosságokat.

Reméljük és bízunk abban, hogy e programban megfogalmazott elképzeléseink, célkitűzéseink valóra válnak, és gyermekeinknek boldog gyermekkort biztosíthatunk itt az óvoda falain belül. A jó Isten segítségét kérve számíthatunk a szülők és az egyházunk segítségére is.

A több mint három évtized pedagógiai munkáját tükrözi, hogy régi óvodásaink már szülőként hozzák gyermekeiket óvodánkba.

Óvodánk szellemisége meghatározó volt abban, hogy Ibrány város három óvodája közül bennünket ért az a megtiszteltetés, hogy kiválasztottak bennünket arra, hogy a jó Isten útján mi vezethessük a szülőkkel összefogva a legkisebb korosztályt.

Az óvoda bemutatása

Ibrány kisváros, Szabolcs-Szatmár-Bereg megye észak-nyugati részén fekszik, Nyíregyházától 25 kilométerre, északra, a Tisza mentén, a Rétköz nyugati felén helyezkedik el.

A település 1993 novemberétől város, jelenleg járási központi szerepkört lát el. Sajnos térségünk a hátrányos helyzetű térségek közé sorolható.

Ibrány intézményhálózata kiépített – gimnázium, általános és művészeti iskola, óvoda, pedagógiai szakszolgálat, tanuszoda, művelődési ház, könyvtár, Helytörténeti Múzeum, gyermekház, szakorvosi rendelőintézet, járó beteg szakellátó, mentőállomás, rendőrőrs – biztosítják a járási központ szerepéből fakadó feladatok ellátását. A közoktatási feladatokat az általános iskola és a településen található három óvoda látja el.

Óvodánk 1981-ben nyitotta meg kapuját, kezdetben két csoportban, majd 2001-től három óvodai csoportban fogadja az óvodás gyermekeket.

2011-ben átalakítás során egy tágas csoportszobát, mosdót, öltözőt, megújult tálalókonyhát sikerült kialakítani. Barátságos esztétikus környezetben három csoportban fogadjuk a gyermekeket, melyek többségében homogén szervezésűek.

Csoportszobáink tágasak, világosak, esztétikusan a gyermekek igényeihez igazodva lettek berendezve. Eszközfelszereltségünk sokrétű. Az egészség megőrzését, a légzőszervi panaszok kezelését és preventív módon történő megelőzését segíti a 2012-ben kialakított só-szoba.

Parkosított udvarunkban, szép árnyas fák alatt találhatók az udvari játékeszközök, melyek segítik az egészséges mozgásfejlődést. A fából készült udvari játékok hozzájárulnak mozgáskultúrájuk alakításához, mozgáskoordinációjuk fejlesztéséhez. A változatos növényvilág közvetlen megfigyelési lehetőséget nyújt a gyerekeket körülvevő zöld világból. Az ember környezetalakító munkája esztétikai élményhez juttatja a gyermekeket.

Egyaránt biztosítjuk a hátránykompenzáláshoz és a tehetséggondozáshoz szükséges feltételeket. Gondoskodunk az érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes légkör megteremtéséről a testi-, lelki-, szociális és értelmi képességek egyéni és életkor specifikus alakításáról, építve a közösségi nevelés erejére. A keresztyén szellemiségünkből természetesen fakad a segítő attitűd, aminek legfontosabb eleme, hogy ott és úgy kell segíteni, ahol, és ahogy a segítségre szorulónak arra szüksége van, hogy a szükségben lévő szégyenérzés nélkül megragadhassa a felé kinyújtott segítő kezet. A bennünket választóknak nemcsak a problémájukat kell szem előtt tartaniuk, hanem elsődleges sajátságunkat, a református keresztyén szellemiség elfogadását is. Óvodánk kapuja minden gyermek előtt nyitva áll. Nem feltétel a református valláshoz való tartozás, de előnyt jelent. Várunk minden olyan családot, akik keresztyén értékrend szerint szeretnék nevelni és neveltetni gyermeküket.

A gyermekek szociokulturális helyzete

Az elmúlt évek tapasztalatai alapján jelentős eltéréseket figyelhetünk meg az óvodába lépő gyerekek szociális és kognitív fejlettsége területén. A szociális hátrányok eltérő mértékű növekedésével párhuzamosan csökken azon családok száma, akik rendezett, harmonikus, felelősségteljes életet élnek. Kevés a tudatosan nevelő, odafigyelő szülők száma, pedig alapprogramunk is a családi nevelés elsődleges szerepét hangsúlyozza.

Mindezeket figyelembe véve érzékeljük, hogy nagy szükség van az óvodai nevelésre, segítő, támogató, kompenzáló hatása az utóbbi években felerősödött. A különböző szociális hátterek, a családok egyre elviselhetetlenebb terhei, a megnövekedett családi konfliktusok miatt nagy szükség van empatikus, felkészült óvodapedagógusokra, az óvoda intézményére, amely sajátos eszközeivel, nyugodt légkörével kompenzálni képes azt a sok traumát, amit a gyermek megél a mindennapok során. Egyre több óvodáskorú gyermeknek az óvoda jelenti a biztonságot, az odafigyelést, a szeretetet, a gondoskodást.

Mindezeket az információkat figyelembe véve kiemelten fontosnak ítéljük meg a szülői házzal való együttműködést, amelyet a kölcsönös elfogadás, megértés, segítőszándék vezérel.

Folyamatos célunk segíteni a szülőket gyermeknevelési problémáik megoldásában. A mutatkozó hátrányok csökkentése, valamint a gyermekek felzárkóztatása céljából testi, lelki és értelmi fejlődésükhöz olyan inger gazdag környezetet biztosítunk (játékeszközök, pedagógiai hatások), melyek nem csupán a tárgyi feltételek, hanem a tudatosan tervezett és szervezett nevelési helyzetek megteremtését is jelentik. Az egyenlő esélyek megteremtését úgy érjük el, hogy elfogadjuk a gyermekek egyéni üteméhez illeszkedő fejlődését.

Nevelési hitvallásunk

Munkánk során arra törekszünk, hogy kreatív, reális önbizalommal bíró, Krisztusi szeretetben felnövekvő gyermekeket neveljünk, akik szeretik, tisztelik szüleiket, embertársaikat, tevékenységükkel Isten dicsőségét szolgálják, akik védik a teremtett világot és óvják a mások által épített világot, s ez által válnak alkalmassá az iskolai élet megkezdésére.

Bízunk abban, hogy a jövőben is, az óvodáskorú gyerekek nevelése városunkban közös felelősséggel, a gyermekek személyiségének és jogainak tiszteletével valósul meg, amely nevelési folyamatban a

felnőttek közösségén belül is érvényesül a tolerancia, a humanitás, az együttműködés.

A családok, az óvodások, és az óvoda jelenléte városunkban a sokrétű kapcsolatrendszerével közösségszervező. E közösségszervező hatása miatt is presztízse van városunkban. Reméljük, hogy az óvoda jövőképéről gondolkodók, és ezért felelősen cselekvők számára mindenképpen meghatározó ez az erő és ennek a jelenléte, hiszen ŐK a közös szeretetünkön és nevelésünkön felnövő gyerekek a XXI. sz. alkotó-formáló tagjai lesznek.

A szülők felénk irányuló bizalmának az elért eredményeink megtartásával, és új szakmai törekvéseinkkel, óvodánk folyamatos szépítésével, a feltételrendszer állandó javításával, a gyermekek és szülők közérzetének egyre jobbá tételével kívánunk megfelelni.

Az óvoda helyi nevelési alapelvei, értékei, célkitűzései

Óvodai nevelésünk alapelvei

Nevelésfilozófiánk alappillérei:

- Istentől kért bölcsesség, krisztusi szeretet és szolgálat.
- Tevékenységre épülő, sokoldalú képességfejlesztés, amelyben, a gyermekek személyiségének teljes kibontakoztatása, harmonikus fejlődése érdekében az egyéni és életkori sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével történik.
- A gyermek különleges védelme, tisztelete, szeretetteljes gondoskodása, elfogadása.
- Az otthonosság szem előtt tartásával, tudatosan kialakított és jól működő szokásrendszeren alapuló tevékeny óvodai élet szervezésére törekvés.
- Problémamegoldásra, kreativitásra törekvő, a mozgást kedvelő gyermekek nevelésének elősegítése.
- A különleges bánásmódot igénylő gyermekek fejlődésének előmozdítása, az (SNI, BTM), gyerekek óvodai nevelésének irányelveivel összhangban.
- A halmozottan hátrányos gyermekek beilleszkedésének elősegítése, az ingerszegény környezetből adódó hátrányok csökkentése, másság elfogadása
- Kölcsönös tiszteleten alapuló tartalmas együttműködés a szülőkkel.

Nevelési elveink:

- Óvodai nevelésünk a biblikus világszemléleten és a református keresztyén erkölcsön alapszik.
- Az óvodás korú gyerekek az élményeiket, érzéseiket és kívánságaikat a tevékenységeik révén mutatják meg. Ennek alapján fontos, hogy a gyermeki tevékenység végig jelen legyen a nevelés során.
- Játékos tevékenységére épülő tanulás.
- A családokkal való együttműködés és szükség szerint segítés, gondozás.
- A gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi.
- Az életkorhoz és a gyermek egyéni képességéhez igazodó gyermeki szükségletek kielégítése, az egészséges fejlődésükhöz és fejlesztésükhöz elengedhetetlenül szükséges személyi és tárgyi környezet biztosításával.
- Az óvodai nevelés teljes eszközrendszerével, sokszínű tevékenységek lehetőségeivel biztosítjuk a gyermekek emberi méltóságát, jogait és tiszteletét, különös tekintettel a gyermeket megillető jogok tiszteletbetartásának megerősítését, az egyenlő hozzáférés biztosításával.
- Hangsúlyozzuk a játék, integráló, mással nem helyettesítő szerepét.

Az óvodában dolgozók valamennyien (pedagógus és nem pedagógus kollegák) szeretettel, bizalommal, türelemmel, barátságosan, megértően, toleránsan és segítőkészen fordulunk a gyermekek felé. Minden gyermeket személyesen ismerünk, őszinte érdeklődést tükrözünk örömeik és gondjaik iránt. Felfigyelünk a bizonytalan, segítségre szoruló, esetleg magányos gyermekekre és érzelmi támaszt, konkrét segítséget nyújtunk számukra. Közösen biztosítjuk a gyermekek jó

közérzetét, érzelmi biztonságát jelentő óvodai védőhálót.

Célkitűzéseinket, feladatainkat, az óvodát igénybe vevők érdekeinek és szükségleteinek megfelelően alakítjuk.

Modell-szerepünkből adódó felelősséggel, tudatosan formáljuk magatartásunkat és kommunikációnkat.

Szükségesnek tartjuk környezetünk, partnereink – főleg a szülők – óvodáról alkotott véleményének, javaslatainak megismerését.

Egyéni készségek, kompetenciák fejlesztése.

A hagyományok tisztelete, a béke és szeretet harmonikus egységének megteremtése, a kisebbségi kultúra ápolása, a különbözőség elfogadása

Az óvodai nevelés célja

Nevelésünk célja óvodánkban:

A keresztyén világkép kialakítása, a keresztyén erkölcs megalapozása.

Az óvodásgyerekek egyéni és differenciált személyiségfejlesztéséhez a kiegyensúlyozott, szeretetteljes, nyitott, empatikus, toleráns légkör folyamatos biztosítása, amelyben domináns elemként érvényesül a mozgásra és játékra épített fejlődés elősegítése.

Az óvodás gyerekek sokoldalú élményszerzési lehetőségeinek biztosítása kiemelten a játékban, a művészeti nevelésben /mozgás – irodalom – zenei – vizuális nevelés/, a környezet megismerésében, védelmében.

Az élmények feldolgozása a nevelési - tanulási folyamatban, sokoldalú tevékenységek biztosítása.

Az anyanyelvi nevelés: a beszéd, a kommunikáció a nevelés minden területén komplexen van jelen.

Az óvodásgyermek otthoni, családi hátterének, környezetének /életvitel – értékrend/ és változásainak pontos és folyamatos ismerete. A családdal együttműködve, szeretetteljes légkörben, jó példával, a hitre való nyitottságot biztosítani a gyermekeknek.

Az óvodás éveket követő időszak tanulás vágyának megalapozása, az iskolai beilleszkedés közvetett segítése.

A halmozottan hátrányos gyermekek beilleszkedésének elősegítése, az ingerszegény környezetből adódó hátrányok mérséklése.

Az esélyegyenlőség, és az inkluzív, befogadó pedagógia megteremtése.

Úgy kívánjuk elindítani gyermekeinket, hogy rendelkezzenek mindazzal az ügyességgel, bátorsággal és „okossággal”, ami egy iskolába lépő kisgyermektől elvárható. Legyen életük természetes része az imádság, szeressenek énekelni, rajzolni, tudjanak játszani, legyenek kíváncsiak a mesékre, történetekre és azokat figyelmesen végig is tudják hallgatni. Legyen mozgásuk összerendezett, szókincsük gazdag, társas viselkedésük udvarias, lélektani értelemben kompromisszumképes.

Magatartásukat környezettudatossá formáljuk, amely segíti őket abban, hogy Isten teremtett világát tiszteljék, őrizzék és óvják.

Az érzelmi, erkölcsi, és a közösségi nevelés hangsúlyozása, amely megalapozza a gyermeki személyiség szocializációját.

A gyermekközpontú óvodai nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermeki személyiség kibontakozását, melyben az óvodapedagógus személyisége meghatározó. Egy olyan helyzetben, amikor az

óvodapedagógusnak nincs lehetősége közvetlen, fenntartani a gyermekekkel, más együttműködési formában pl. online kapcsolattartás során érvényesítheti a nevelésben az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás gyermekhez, családhoz illesztett megoldásait.

Az érzelmi, erkölcsi, és a közösségi nevelés hangsúlyozása, amely megalapozza a gyermeki személyiség szocializációját.

Az óvodai nevelés sajátos célja

Keresztény nevelésünk célja a gyermekek életkori és egyéni sajátosságainak, és eltérő fejlődési ütemének figyelembevételével (ideértve a különleges gondozást igénylő gyermek ellátását is) elősegíteni az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakoztatását.

A művészeti nevelés célkitűzéseinek keretében megismertetjük a gyerekekkel a magyar népművészetet és szokásokat, kiemelten a helyi hagyományokat: - népi játékokat, népi mesterségeket, irodalmi tárgyi kultúrát, településünk növény és állatvilágát, a természetes anyagokat és azok felhasználási lehetőségét. Az enyhe testi, enyhe beszédfogyatékos, és a megismerő funkciók vagy viselkedés fejlődés zavarával küzdő gyermekek integrált személyiségfejlesztése. E gyerekek számára a differenciált beiskolázás esélyének megteremtése.

A különbözőségek elfogadása és tisztelete.

Az etnikai óvodásgyerekek saját, ill. integrált csoportban történő személyiségfejlesztése.

Nevelési feladatok, tevékenységek, amelyek biztosítják a gyermek személyiségének a fejlődését, a közösségi életre történő felkészítését

Az óvodai nevelés általános feladatai

Az óvodai nevelés feladata az óvodás korú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése.

Ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi, az erkölcsi és a közösség nevelés,
- az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása,
- környezettudatos szemlélet és magatartásformálás, környezetvédelem megalapozása

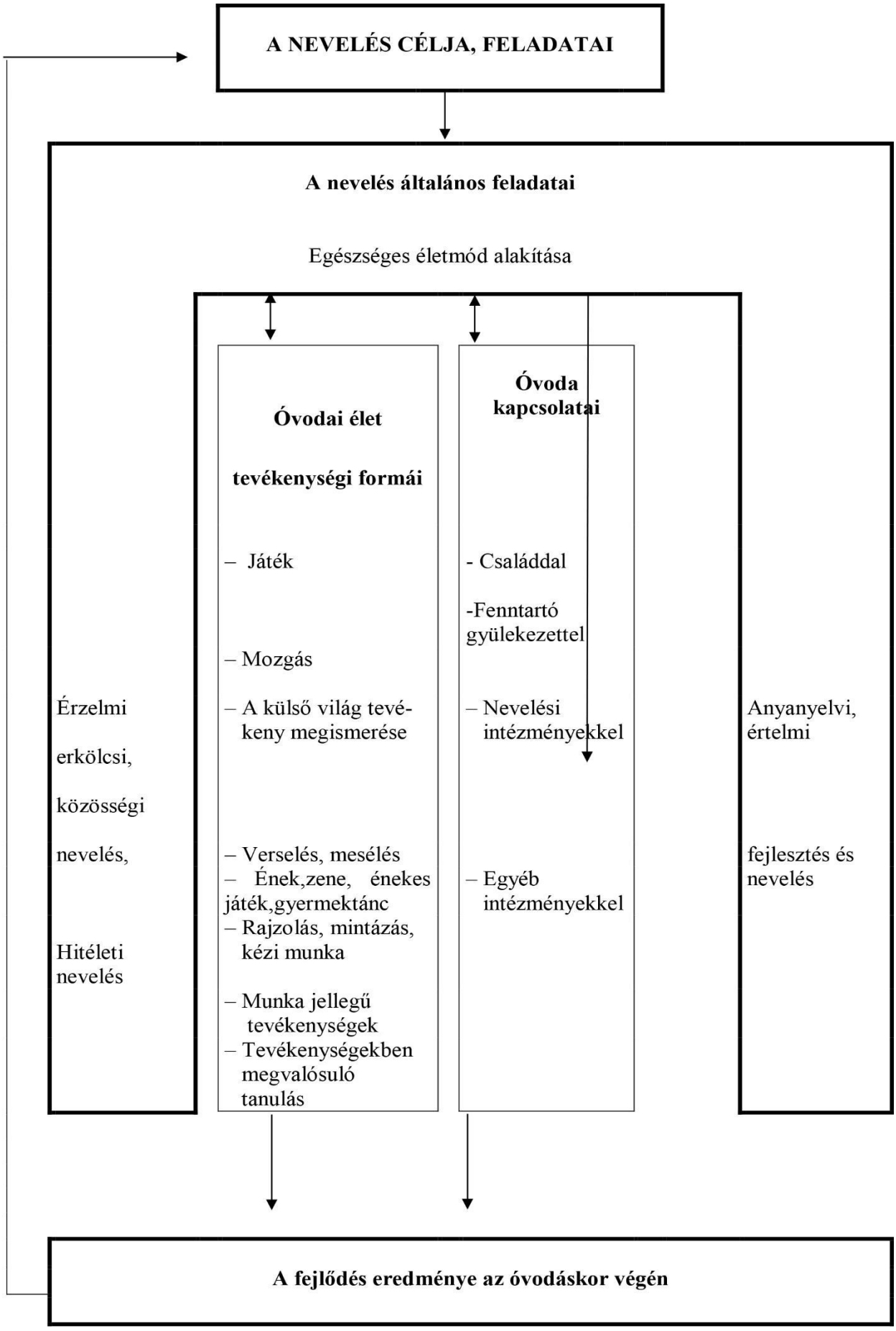
A programunk komplexitásával segíti az érzelmek gazdagodását, a képzelet, a felfedező- és alkotókedv, az egyéni képességek kibontakozását, a gyermeki személyiség kiegyensúlyozott fejlődését, melyek során megalapozódnak a tanulást elősegítő készségek, képességek, személyiségjegyek, jellembeli, erkölcsi tulajdonságok.

Az alapvető értékekben legyen hangsúlyos mindennapjainkban:

- a gyermek tisztelete, jogainak védelme,
- a gyermek egyéni fejlődési ütemének, szeretetének éreztetése,
- az egészséges életmódra, a környezetbarát szemléletre, a művészi értékek befogadására, alkotásra, a kommunikációs kultúra emelésére való nevelés,
- a humor, a derű, kreativitás, természetes jelenlétének biztosítása.

Nevelésünk rendszere Óvodánk nevelési feladatai átszövik az óvodai nevelés teljes rendszerét.
A rendszer elemei:

- a nevelés célja, feladatai
- az óvodai élet tevékenységi formái
- bennük megvalósult feladatok hatására az óvodáskor végére létrejön a fejlődés eredménye, mely meghatározó a célok és feladatok tovább fejlesztésében.

A NEVELÉS CÉLJA, FELADATAI
A nevelés általános feladatai
Egészséges életmód alakítása
Óvodai élet
tevékenységi formái
– Játék
– Mozgás
– A külső világ tevékeny megismerése
– Verselés, mesélés
– Ének,zene, énekes játék,gyermektánc
– Rajzolás, mintázás, kézi munka
– Munka jellegű tevékenységek
– Tevékenységekben megvalósuló tanulás
Óvoda kapcsolatai
- Családdal
-Fenntartó gyülekezettel
– Nevelési intézményekkel
– Egyéb intézményekkel
Érzelmi
erkölcsi,
közösségi
nevelés,
Hitéleti nevelés
Anyanyelvi, értelmi
fejlesztés és nevelés
A fejlődés eredménye az óvodáskor végén

Gyermekképünk, óvodaképünk, pedagógusképünk

„Ha a jövő évről akarsz gondoskodni - vess magot,

Ha egy évtizeddel számolsz - ültess fát,

Ha terved egy életre szól - embert nevelj!”

Gyermekkép *„Nem ti választottatok engem, hanem én választottalak titeket.” (János 15. 16.)*	**Óvodakép** *„mert nem azok az igazak Isten előtt, akik a törvényt hallgatják, hanem azok fognak megigazulni, akik a törvényt betöltik” (Róm. 2. 13.)*
Keresztyén nevelésünk szellemisége gyermekközpontú. Valljuk, hogy a gyermek Isten ajándéka. Gyermekeinket szeretetteljes-befogadó, Isten előtt kedves nevelésben részesítjük, szem előtt tartva, hogy minden gyermek egyformán magas színvonalú nevelésben részesüljön. A gyermek fejlődő személyiség, amelyet a genetikai háttér, az érés sajátos szabályai, valamint a spontán és tervezett környezeti hatások – ideértve a spontán és tudatos nevelési befolyásokat is – együttesen alakítanak. E tényezők hatásaként a gyermeknek sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyéneként változó fizikai és pszichikai szükségletei fejlődnek ki. Arra törekszünk, hogy gyermekeink érzelmileg gazdagok, környezetükben jól tájékozódók, nyitottak, önmagukat értékelni tudók, másokat elfogadók, önzetlenek, segítőkészek, együtt érzők legyenek. Érdeklődjenek a világ dolgai iránt, ismerjék meg értékeinket! Képesek legyenek az örömöt és boldogságot adó hit befogadására! Tudjanak arról, hogy ők Istennek egyszeri, megismételhetetlen teremtményei, akiket Isten szeret, és akikkel jó tervei vannak az Úrnak! Egyforma magas színvonalú, és szeretetteljes nevelésben részesülnek a meglévő hátrányaik csökkentésével, előítélet mentesen.	Keresztyéni felfogásunkhoz hűen olyan óvodát szeretnénk, amely boldog gyermekkort tud biztosítani, szeretet sugároz családias, befogadó légkörével. Református óvodánk munkatársi közössége - személyes hitük és életük példájával - szeretetteljes, okosan szerető, segítőkész, toleráns és bátorító magatartással fordul a gyermekek felé, szem előtt tartva az együtt élés szükséges szabályait. Otthonos, tudatosan kialakított szokásrendszeren alapuló**,** a szocializáció lehetőségének megteremtésére törekvő biztonságos, esztétikus, tiszta intézmény. Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család, az óvoda a család mintájára szervezett intézmény. Az anyai bánásmódra és a testvéri kapcsolatokra hasonlító légköre, érzelmi hangulati jellemzői tehetik elfogadhatóvá a kisgyermek számára. A családi életet tiszteletben kell tartanunk, abba illetéktelenül nem avatkozhatunk bele. A gyermek intelligenciája, viselkedése, viszonyai, érzelmi élete, szokásai főként a családi minta szerint formálódnak. Az óvoda megerősít, segít, ott, ahol tud. Az óvodáskorú gyermek fejlődésének, és nevelésének legmegfelelőbb színtere, amelyben a gyermekek és felnőttek egymást elfogadva és tisztelve élnek, és jól érzik magukat,

Legyenek szívesen részesei a különböző tevékenységeknek! Jellemző rájuk a vidámság, kiegyensúlyozottság, kedvelik a mozgást, kreatívak.	
Legyenek bátrak, ügyesek, edzettek és terhelhetőek, tiszteletet mutassanak a felnőttek iránt, ápolják a hagyományokat, becsüljék a munkát, és szívesen végezzenek munka jellegű tevékenységeket! Legyenek kudarctűrők, és segítőkészek társaikkal szemben, együttműködésre hajlamosak! Alkalmazható tudás és optimális fejlettségi képességszintek birtokában kezdhetik el az iskolai tanulmányaikat. Legyenek nyíltak, őszinték, határozottak és önálló véleményalkotásra készek, szeressék, becsüljék és védjék természeti, környezeti értékeinket, igényeljék a társas kapcsolatokat, legyenek képesek az együttműködésre! Megteremtődnek bennük a következő életszakaszba való átlépés belső, pszichikus feltételei. Természetes módon együtt él különbözőségekkel, korának megfelelő mértékben, empatikus, szolidáris játszótárs, csoporttárs.	Az óvodáskorú gyermek fejlődésének, és nevelésének legmegfelelőbb színtere, amelyben a gyermekek és felnőttek egymást elfogadva és tisztelve élnek, és jól érzik magukat, biztosítja a gyermekek spontán és szervezett mozgásához szükséges akadálymentes tág szabad tér adta lehetőségeket, valamint a gyermekek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit, amely nyitottságánál fogva a családdal való együttműködés következtében az egész nap folyamán megvalósuló játékban, változatos mozgástevékenységekben, tanulási folyamatban, és munka jellegű tevékenységekben elősegíti a gyermekek személyiség vonásainak sokoldalú fejlődését, valamint környezettudatos magatartásának kialakulását. Az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai intézkedések a gyermek személyiségéhez igazodnak, a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba való átlépés belső pszichikus feltételei. A nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai oktatásának során fontos, hogy megőrizzük önazonosságukat, erősítsük nemzeti identitásukat, átadjuk a nemzetiségi hagyományokat, folytassuk a nyelvi nevelésüket, valamint lehetőséget biztosítsunk a multikulturális nevelésen alapuló integrációra. A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását. Pozitív visszajelzésekre épülő, bizalommal teli légkört alakítunk ki, ahol minden gyermek hibázhat, mindenkinek lehetősége van a javításra próbálkozásra.

Pedagóguskép

„…éljetek méltóan ahhoz az elhívatáshoz, amellyel elhívattatok, teljes alázatossággal, szelídséggel és türelemmel…" (Ef. 4,1-2)

Az óvodában a nevelőmunka kulcs-szereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Az óvodapedagógus jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodában, a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.

Óvodapedagógusainknak, olyan etikai és szakmai elvárásoknak kell megfelelni, melyeket a fenntartó egyházi testületek nevelőkre vonatkozó törvényei, szabályrendeletei, megkövetelnek:

Gyermekeink mindennapjainak megszervezése érdekében elvárjuk önmagunktól és egymástól, hogy:

- szeressük és fogadjuk el a gyermeket előítéletek és feltételek nélkül,
- az egyéni eltéréseket, másságot értékként fogjuk fel, az egyediséget hangsúlyozzuk,
- a családokkal kölcsönös bizalmon alapuló kapcsolatot alakítsunk ki,
- legyünk empatikusak, toleránsak, tudjuk beleélni magunkat a gyermekek érzelmi és gondolatvilágába,
- tevékenységeinkben mindig tükröződjön megfelelő szakmai tudás,
- legyünk innovatívak, szakmai megújulásra képesek,
- munkánkban legyünk játékosak, ötletesek, kreatívak,
- egymással szemben legyünk mindig őszinték, probléma érzékenyek, segítőkészek. Ezt a szemléletet minden dolgozónktól elvárjuk.

Rendkívüli helyzetben (amikor az óvoda nem látogatható) az óvodapedagógusok a szülők számára a gyermek személyiségét, érdeklődését és egyéni képességeit ismerve ajánlhatnak olyan játékos tevékenységformákat, élményszerzési lehetőségeket, amelyeket a szülők gyermekükkel együtt otthonaikban is megvalósíthatnak. Az infokommunikációs eszközök használatával online segítséget és támogatást nyújtsanak a szülők részére.

Fontos az optimális infokommunikációs képernyőidőre való ösztönzés .Az óvodapedagógusok által megosztásra kerülő digitális tartalmak családokban történő tovább gondolása (kisfilmek megtekintése, feladatmegoldás, játékok, rajzolóprogramok alkalmazása stb.) során minden esetben a szülők, vagy nagyobb testvér személyes jelenlétét kérjék / igényeljék az óvodapedagógusok.

Elvárás minden óvodapedagógustól, hogy a szülők számára – hangsúlyozva annak jelentőségét – javasolják az otthoni heti és napirend kialakítását, illetve gyakorlatát. Egy jó napirendet a családban is a folyamatosság és rugalmasság kell, hogy jellemezze, melyet a családban a szülők alakítanak ki. Rugalmasan kezelve bár, de tudatosítsák gyermekeikben, hogy a nap mely szakában, mikor kerül sor az óvodapedagógusok által javasolt játék és egyéb tevékenységekre, valamint az óvodapedagógusokkal, vagy az irányításukkal virtuális környezetbe szervezett csoport szintű találkozókra, beszélgetésekre, egyéb programokra. Fontos felhívni a szülők figyelmét arra, hogy biztosítsák a javasolt tevékenységekhez szükséges feltételeket, és amennyiben szükséges személyes jelenlétükkel is támogassák gyermekeiket, lehetőség szerint vonják be a kisebb vagy nagyobb testért/testvéreket, elősegítve ezzel is a különböző képességek fejlesztését, fejlődését, a szocializációt.

Ennek érdekében minden pedagógus:

- Időt szán saját lelke táplálására, Istennel való kapcsolatának építésére (óvodai felnőtt áhítatokon való részvétel, személyes hitélet gyakorlása, a gyülekezeti életben való aktív bekapcsolódás).
- Az óvoda pedagógusai a többi munkatárssal közösen segítsék egymást a lelki fejlődésben, nehézségeik, különösen a munkánkkal kapcsolatos terhek viselésében. „Egymás terhét hordozzátok!" (Biblia: Gal. 6,2.)

- Törekedjen minél komplexebb műveltség megszerzésére, szakterületének és a neveléstudománnyal kapcsolatos ismereteinek folyamatos fejlesztésére.
- Legyen tisztában saját értékeivel, ezt bátran vállalja és képviselje, legyen innovatív.
- Legyen képes önvizsgálatra, önelemzésre, a szükséges lépések megtételére.
- Megméri saját elképzeléseit, döntéseit, az őt körülvevő hatásokat, szakmai ismereteit a Biblia mércéjén.
- Nyitottságra, közvetlenségre törekszik
- Legyen képes feladatait közvetlen munkakörén túl tágabb összefüggésben értelmezni, szakmai kapcsolatait bővíteni.
- Munkáját a pontosság, fegyelmezettség és az igényesség jellemezze.
- Nevelőmunkájában érvényesüljön az elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés, a tolerancia, a felelősségvállalás és bizalom.
- Alakítson ki őszinte, korrekt kapcsolatokat a gyermekekkel, szülőkkel, munkatársakkal, szakmai partnereivel! A kommunikáció és az együttműködés megsegítésére, szükség esetén használja a digitális eszközöket!
- Pedagógiai kommunikációját a céloknak és az interperszonális kapcsolatoknak megfelelően fejlessze!
- Vegyen részt online szakmai közösségekben, ott szerzett tapasztalatait, ismereteit használja fel munkája során!

Pedagógiai asszisztens kép

- Figyelemmel kíséri az óvodapedagógusok elvárásait és annak megfelelően vesz részt a nevelőmunkában. A gyermekekkel türelmes és szeretetteljes a kapcsolata, segíti személyiségük fejlődését. Tevékenyen vesz részt a gyermekek gondozási feladatainak ellátásában, szokásainak kialakításában, fejlesztésében. Gondoskodik a gyermekek testi épségéről, erkölcsi védelméről, a balesetek megelőzéséről. Magatartásával, viselkedésével és beszédkultúrájával pozitív mintát ad, értékeket közvetít. Aktív segítőként vesz részt a rendezvények szervezésében, lebonyolításában.

Dajka kép

- Figyelemmel kíséri az óvodapedagógusok elvárásait és annak megfelelően vesz részt a nevelőmunkában. Elfogad minden gyermeket és ennek megfelelően segíti személyiségük fejlődését. A szokásrendszer alakításában erősíti a gyermekeket személyes példaadással. Megfelelően, példamutatóan kommunikál a gyermekekkel és felnőttekkel egyaránt. Folyamatosan biztosítja az óvodai élethez szükséges megfelelő higiéniai feltételeket pontos, precíz munkavégzéssel. Aktívan részt vesz a rendezvények lebonyolításában.
- A pedagógus munkájának segítő társai a dajkák és pedagógiai asszisztens, akik az egészséges életmódra nevelésben, a szokások rögzítésében, a gyermekek testi szükségletei kielégítésében együtt működnek, és a pedagógusok irányításával a nevelőmunka minden területén látnak el részfeladatokat. Magatartásukkal, beszédstílusukkal ők is hatással vannak a gyermekekre. Ezen felül ők biztosítják a gyermekcsoportok, a hozzájuk tartozó helyiségek, valamint a szociális helyiségek és irodák higiéniáját. Dajkáink szakképzettséggel rendelkeznek.
- **A Református Óvodában dolgozó óvodapedagógus pedagógiai asszisztens, és dajka:**
- Tudatában van elhivatottságának és ezért munkáját alázat, és szeretet jellemzi.
- Ismeri a Bibliát.

- Tudja, hogy a gyermek (bármilyen képességű is) Isten számontartott gyermeke.
- Munkatársaiért is imádkozik, tudatában van annak, hogy Isten jelenlétét személyes kapcsolatok (munkatársi) formálásánál is érezni kell.
- Tudja, hogy a reá bízott feladattal el kell számolnia az Úr előtt.
- Törekednie kell a hitben való épülésre, hogy maga is építhessen.
- A nevelőközösségnek belső igénye az önképzés, továbbképzéseken való szakmai fejlődés. A sajátos feladatok problémamentes megoldása érdekében szoros kapcsolattartás a megfelelő szakemberekkel (lelkész, pszichológus, gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus, logopédus).

A nevelési feladatok, tevékenységek

Amelyek biztosítják a gyermek személyiségének fejlődését, közösségi életre történő felkészítését, a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztését, fejlődésének segítését, melyek által minden gyermek eljut az iskolakezdéshez szükséges értelmi, lelki, szociális és testi fejlettséghez

Óvodai nevelés feladatai

Fő / általános feladataink:

- Az egészséges életmód alakítása.
- Az érzelmi, az erkölcsi, és az értékorientált közösségi nevelés.
- Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.
- Környezettudatos szemlélet és magatartásformálás, környezetvédelem megalapozása.
- Hitéleti nevelés

Egészséges életmód alakítása

„testetek, amit Istentől kaptatok, a bennetek levő Szentlélek temploma.” (1 Korinthus 6,19.)

Célunk: egészséges, biztonságos környezetben a gyermekek egészséges életmódra nevelése, az egészséges életvitel igényeinek kialakítása, a testi fejlődés biztosítása, a fizikai állapot védelme, edzése a lelki egészség védelme.

Az egészséges életmódra nevelés fontos része a testi-lelki szükségletek biztosításán belül a szabad mozgás, a jó és tiszta levegő biztosítása, különös tekintettel a szabadban való idő biztosítására minden nap és minden évszakban.

Keresztyén szemléletünk alapján valljuk, hogy a harmonikus ember nem csupán a szervezet jó működését jelenti, hanem a kiegyensúlyozott lelkiállapotot is, amelyek egymással kölcsönösen és szorosan összefüggenek. A testi nevelés lelki hátterét a napi áhítatok jelentik óvodánkban.

Az egészségfejlesztés feladatai:

- Egészséges életmódra nevelés
- Lelki egészségfejlesztés
- Szociohigiénés egészségfejlesztés

A teljes óvodai életet átfogó, az óvodai nevelés megkülönböztetett szerepéből adódó, a gyermeki személyiségfejlesztés szempontjából alapozó jelentőségű egészségnevelési feladatok ellátása, mely felkészíti a gyermeket az egészségének védelmére, távlati céljaiban elősegíti a társadalom számára az egészséges, edzett, terhelést elbíró személyiség kialakulását.

Az egészségtudatos gondolkodás alakítása, fejlesztése.

Alapelveink:

- Megteremtjük az egészséges, esztétikus és biztonságos környezet feltételeit.
- A gyermekek teljes körű egészségfejlesztése érdekében biztosítjuk, hogy minden gyermek részesüljön a teljes testi-lelki jólétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő tevékenységekben.
- Kiemelt figyelmet fordítunk az egészséges táplálkozás, a mindennapos testmozgás, baleset megelőzés és elsősegélynyújtás és a személyi higiéné területére kiterjedő feladatok megvalósítására.
- Időt biztosítunk arra, hogy egyéni képességeik szerint fejlődjön önállóságuk.
- A gyermekek egészségét és gondozását érintő problémákat tapintatosan kezeljük.
- Rugalmas napirenddel segítjük a helyes életritmus kialakítását.
- Biztosítjuk, hogy az év minden szakában tartózkodjanak minél többet a szabadban.

Feladatunk:

- A gyermekek megismertetése az egészséges életstílusokkal és életmodellekkel,
- hogy gondozzuk lelki (érzelmi, akarati, értelmi) képességeiket,
- alakítsuk ki az embertársakkal kapcsolatos szociális együttműködési készséget.
- A gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése,
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése.
- A gyermeki testi képességek fejlődésének segítése,
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése.
- Az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.
- A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása.
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása-megfelelő szakemberek bevonásával.
- A szülővel együttműködve speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.
- Az alapvető életvezetési készségek elsajátítása, mint a döntéshozatali készség, a kreatív gondolkodás készsége, a kommunikációs készség, az önismeret készsége, az érzelmek kezelésének a készsége , a problémamegoldás készsége , a kritikus gondolkodás készsége, az interperszonális készségek, fejlesztése amely elengedhetetlen a problémák megoldásához, a rugalmas alkalmazkodáshoz, a nehézségek leküzdéséhez, a mérlegelő gondolkodáshoz és a hatékony kommunikációhoz. Az életvezetési készségekre épülő nevelés segíti a gyermekeket abban, hogy elsajátítsák az egészséges életmód kialakításához szükséges ismereteket, készségeket és képességeket.

A nevelési folyamat tartalma:

- Kulturált étkezés szokásaira nevelés.
- A helyes testtartás kialakítása.
- Esztétikus terítésre szoktatás.
- Étkezéshez szükséges eszközök önálló és helyes használata.
- Mindennapos délutáni pihenés.
- Nyugodt légkör megteremtése pihenés idejének biztosítása, a gyermekek alvásigényének figyelembevételével.

- A napi tevékenységek során minél több idő eltöltése a szabadban.
- Higiénés szokások, szabályok kialakítása.
- Tisztálkodás: kézmosás, törölközés, fésülködés, fogápolás helyes és rendszeres végzésére szoktatás.
- Folyamatos, szabadon választható WC használat.
- A szabadban végzett számtalan tevékenység (séták, túrák, kirándulások szervezése stb.) fokozza a gyermek edzettségét, teherbíró képességét, segíti fizikai fejlődését.
- A rendszeresen és kellemes légkörben (az óvodák tornaszobái, összefüggő zöld felületű udvarrészeken) végzett mozgás a gyermek természetes igényévé válik és beépül szokásrendszerébe.
- Reformkonyhai ételek közös készítése a csoportokban, pl. saláták, gyümölcspürék.
- Egészségnapok szervezése a szülőkkel közösen.
- Ismerkedés a gyógynövényekkel gyógyteák fogyasztása téli időszakokban.
- Aromaterápia gyógyhatású illóolajokkal dúsíthatjuk téli időszakban a csoportszobák levegőjét.

Levegőzés:

Naponta, -10 C fokig. / Áthatolhatatlan köd és viharos szél kivételével /

Szellőztetés:

Amennyiben lehetséges folyamatosan, lefekvés és torna előtt alapos, nagy szellőztetés. Fűtési idényben szükség szerinti párologtatás.

Táplálkozás:

Az egészséges táplálkozás tudatosítása. Egészségnapok szervezése, folyadék folyamatos biztosítása. A kulturált étkezés szokásainak, szabályainak megismertetése, kialakítása: evőeszköz és szalvéta használata-középsőben villa, nagycsoportban kés is. Az allergiás és az egyéni ételérzékenységű gyermekek táplálkozásának figyelemmel kisérése, külön ebéd biztosítása.

Testápolás:

WC használat: legyen nyugodt, intim, tiszta hely, WC papír biztosítása, felnőtt segítség nyújtása. Nemeknek megfelelő WC használatára való nevelés.

Kézmosás:

WC használat után, étkezések előtt és után, szennyező tevékenységek után. Kézmosás előtt ruha ujjának felhúzása, ellenőrzése. Kéztörlés segítséggel, vagy önállóan.

Fogmosás:

Technikájának megismertetése, gyakoroltatása, ebéd utáni fogmosás

Orrtörlés:

Zsebkendő biztosítása, orrtörlés technikájának megtanítása, segítés, ellenőrzés.

Fésülködés:

Minden gyermek a saját fésűjével, hajkeféjével fésülködjön. A gyermekek hajának rendbetétele, segítséggel, önállóan, ellenőrzéssel.

Pihenés, altatás:

Nyugodt légkör megteremtése. Elalvás előtt az óvónő éneke, meséje altassa el a gyermekeket. A nyugtalanabbul pihenők mellé ülve, simogatással és a számukra biztonságot nyújtó, alvójátékok ágyba vitelének biztosításával teremtsen a pihenéshez kellő nyugalmat az óvónő.

Öltözködés:

Réteges öltözködés biztosítása az időjárásnak megfelelően a családdal együttműködve. Váltóruha, váltócipő bekérése / papucs, mamusz nem/

Mozgás, edzés:

A mozgásanyag összeállításánál az óvónő vegye figyelembe a gyermekek egyéni fejlettségi szintjét, életkorát, képességeit. Mindennapos testnevelés lehetőségének biztosítása.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A gyermekek szükségleteinek kielégítése az egésznap folyamán (pl. folyadék).
- A kialakított szokás- és szabályrendszer betartásának figyelemmel kísérése, reális, a gyermek egyéni fejlődéséhez viszonyított fejlesztő értékelése.
- A kulturált étkezés szokásainak megismertetése, gyakoroltatása (kanál, villa, kés használata, csukott szájjal rágás, szalvéta használat).
- Az asztalterítés technikájára, esztétikumára való odafigyelés.
- A toalett használat intimitásának, toalettpapír használatának figyelemmel kísérése.
- A gyermekek helyes kézmosásra, kéztörlésre szoktatása.
- A gyermekek tisztaság, ápoltság iránti igényének alakítása. A gyermekek önmaguk és környezetük tisztasága és esztétikuma iránti igényük fejlesztése.
- A fogmosás technikájának megismertetése, mindennapos gyakoroltatása, a fogmosás eszközeinek rendben tartására serkentés.
- A fésű használatának bemutatása, gyakoroltatása, szükség szerint segítségnyújtás.
- A gyermekek időjárásnak megfelelő réteges öltözködéshez szoktatása. A felöltözésnél, vetkőzésnél egyéni szükséglet szerinti segítségnyújtás.
- A ruhák összehajtásának, az öltözőszekrényben való rendben tartásának megismertetése, elvárása.
- A gyermekek levegőzésének biztosítása minden nap -10 ^{0}C-ig.
- A délutáni pihenéshez a csoportszoba kiszellőztetése, légpárásító, illóolajos mécses használata.
- Lefekvés után mesélés, majd testközeli jelenléttel, simogatással, a gyermekek érzelmi biztonságának, nyugalmi állapotának támogatása.

A lelki egészségfejlesztés célja, hogy elősegítse az óvodásgyermekek kiegyensúlyozott pszichés fejlődését, támogassa a környezethez történő alkalmazkodást, felkészítsen, és megoldási stratégiákat kínáljon a környezetből érkező ártalmas hatásokkal szemben, így csökkentve a káros következményeket, továbbá pozitív hatást gyakoroljon a személyiséget érő változásokra.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- Az első alakváltozás befejeződése.
- A saját személye körüli alapvető tisztálkodási, öltözködési teendők önálló végzése. Az egészséges életmód, a testápolás, az egészségmegőrzés szokásrendszere megalapozódott. - A finommotorika olyan fejlettsége, amely lehetővé teszi az iskolai tanulás megkezdését, felkészült az írástanulásra.
- A mozgáskoordináció megfelelő fejlettsége. - Az oldaliság kialakulása. - Mozgását, viselkedését, testi szükségleteit szándékosan irányítani képes.
- Megalapozódott étkezési kultúrája.
- Kialakulnak egészséges életmódbeli készségeik, jártasságaik.
- Önállóan öltözködnek, tisztálkodnak.
- Alkalmazzák az esztétikus és higiénés étkezési szokásokat.
- Képessé válnak társaik segítésére.
- Vigyáznak ruhájuk és környezetük tisztaságára.
- Testileg megfelelően fejlettek, edzettek, teherbíróak, mozgásuk összerendezett, jó állóképességgel rendelkeznek.

Érzelmi, erkölcsi, és az értékorientált közösségi nevelés

„*Mert az egész törvény ebben az egy igében teljesedik be: Szeresd felebarátodat, mint magadat."*

(Gal 5,14.)

Az óvodáskorú gyermek egyik jellegzetes vonása, hogy magatartását az érzelmek irányítják. Elengedhetetlen, hogy az óvodában a gyermeket érzelmi biztonság, egy állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott és szeretetteljes környezet vegye körül. Ennek érdekében fontos, hogy a gyermeket már az óvodába lépéskor pozitív érzelmi élmények érjék; a gyermek és az óvoda munkatársai, valamint a gyermekek és a pedagógusok közötti kapcsolatot pozitív hozzáállás és érzelmi töltet jellemezze.

Célunk: A gyermekek kiegyensúlyozott, egészséges én tudattal rendelkező, harmonikus személyiségének kibontakoztatása az egyéni képességek figyelembevételével, valamint erkölcsi és akarati tulajdonságaik fejlődésének elősegítése közös tevékenységek által.

Érzelmi nevelésünk alapja a gyermeket körülvevő otthonosság, derűs, kiegyensúlyozott szeretetteli légkör, melyben teret engedünk önkifejező, és önérvényesítő törekvéseinek egy következetes szokás, és norma rendszer megalapozásával.

Az óvodáskorú gyermek viselkedését érzelmei vezérlik, ezért fontos az érzelmi biztonságra épülő szeretet kapcsolat a felnőttek és a gyermek között.

A közösségi nevelés hangsúlyos, körültekintő minden óvodai csoportban, minden óvodai dolgozóra vonatkoztatva és a szülőkkel való együttnevelés folyamatában is. Helye a nevelés folyamatában központi szerepet tölt be, amelyben az érzelmi nevelés, az érzelmi kapcsolatok, az együvé tartozás,

A segítés, a másokra való figyelés, a különbözőségek elfogadása, tiszteletben tartása, mint elfogadott magatartási formák érvényesülnek.

A nevelés során a gyerekek erkölcsi tulajdonságai pl.: önzetlensége, akarati tulajdonságai, valamint önfegyelme, feladat- és szabálytudata fejlődik, amely elősegíti a normarendszer megalapozását**.**

A gyermeki magatartás alakulása szempontjából modell értékű az óvodapedagógus és az óvoda dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja és viselkedése.

Fontosnak érezzük, és próbáljuk segíteni a „nemi" hovatartozás felismertetését a gyermekekben, hiszen ez a szocializáció kialakulásának fontos állomása.

Arra törekszünk, hogy a szocializációs folyamatban a gyermekek próbálják elsajátítani a viselkedés és magatartás normáit, értékét, e folyamatban alapozódjanak meg a társas közösségi élet szokásai (szocializációs szokások).

Az óvoda barátságos, bizalmat teremtő és szeretetteljes környezete ösztönzze a gyermeket, amely befolyásolja a gyermek érzelmi kötődésének fejlődését, amelynek megvalósítása a pedagógus és a nevelő és oktató munkát közvetlenül segítők feladata.

Az óvodapedagógus feladatai a szocializáció támogatásában*:*

- a gyermekek társas kapcsolatainak megfigyelése és alakítása (a magányos gyermekek felé a páros kapcsolat erősítése);
- a közös élmények forrásainak gazdagítása, a társadalmi tapasztalatok körének bővítésével;
- a gyermekek elképzelései és döntései alapján a szülők bevonásával a csoportélet hagyományainak kialakítása és ápolása;

- a viselkedés-kultúra megalapozása;
- a mikro csoportos tevékenységek körének bővítése a felajánlott, szervezett keretekben;
- a társas, szabályjátékok rendszeres biztosítása a gyermekek közreműködésével;
- a gyermekélet tájjellegű hagyományainak ápolása a családok, idősebb generációk bevonásával;
- a gyermekek személyes vonatkozású ünnepeinek közös szervezése az óvodában (csoporttársak, és az óvodapedagógus).

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- A gyermek szabadon, gátlásoktól mentesen, biztonságosan gyakorolja a társas együttélés szabályait.
- Tudjanak a jó és rossz között különbséget tenni, ennek mércéje legyen a megismert Bibliai történetekben rejlő értékek.
- Ismerjék szűkebb és tágabb környezetüket, amely a szülőföldhöz való kötődés alapja.
- Képesek a különbözőségek elfogadására, tiszteletére.
- Kialakul érzelmi kapcsolatuk a gyülekezettel („a mi templomunk élménye", kapcsolat a lelkipásztorral, gyülekezeti tagokkal, a gyülekezet közösségi élményt jelent, érzik odatartozásukat).
- Mások iránti tisztelet, megbecsülés, ennek nyomán az Isten iránti tisztelet átélése nyilvánul meg magatartásában.
- Életkornak megfelelően fejlett, a zökkenőmentes iskolakezdéshez szükséges akarati tulajdonságok:
- kitartás, önfegyelem, önállóság, szabálytudat, feladattudat.

Anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

„Neveld a gyermeket a neki megfelelő módon, még ha megöregszik, akkor sem tér el attól."

(Példabeszédek könyve 22,6.).

Célunk: hogy az óvodáskor végére a gyermekek egészségesen fejlődő, harmonikus személyiséggé váljanak, rendelkezzenek olyan készségekkel, beszédkultúrával, és kifejezőkészséggel, melyek alkalmassá teszik őket a zökkenőmentes iskolakezdésre. Célunk, a gyermeket Istennel való kapcsolatra segíteni, a keresztyén hit érzelmi többletével, s a korosztálynak megfelelő ismeretek közvetítésével.

Az óvodai **anyanyelvi nevelés** komplex folyamat, amely a nevelési folyamat egészében jelen van. Valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladatunk. A gyermekek anyanyelvi képességeinek fejlettsége óvodapedagógusi munkánk egyik legfontosabb fokmérője. Minden feladatot, minden tevékenységet áthatva segíti a gyermek önbizalmának kifejlődését, szociális kapcsolatainak kialakítását, és elősegíti a gyermek zökkenőmentes iskolai életének kezdését.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A gyermekek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartása, ösztönzése a beszélő környezet megteremtése.
- A helyes minta és szabálykövetés a javítgatás elkerülésével, a természetes beszéd és kommunikációs kedv fenntartása, ösztönzése és a gyermeki kérdések támogatása.
- Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartása, élményalapú beszélgetések, tevékenységbe ágyazott anyanyelvi játékok kezdeményezése.

- A kommunikáció, a kifejező készség, a beszéd révén tetten érhető a gyermek szocializálódása, belső élmény- és képzeletvilága, az értelmi fejlődése és természetesen az iskolakészültsége is.
- Az óvodáskor végére az anyanyelv alakulásának, fejlődésének, jellegzetességeinek megismerésével képet kapunk a gyermek személyiségéről és képességeiről.
- A csoportban dolgozó óvodapedagógusok és a dajka beszédmintájának, kommunikációjának összehangolása.

Az **értelmi nevelés** a gyermek kíváncsiságára alapozott, tágan értelmezett tanulás. Kitüntetett módja ebben az életkorban az utánzás, a felnőtt és a társ mintájának követése spontán helyzetekben. Fontos alapja a felnőtt és a gyermek közötti szoros érzelmi kapcsolat. A gyermek a környezetével való minden kapcsolatteremtésben tanul.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- Beszédfegyelmük kialakul, nyugodtan, figyelmesen végig hallgatják a felnőtteket és társaikat.
- Bátran és szíves kommunikálnak a társaikkal és a felnőttekkel.
- Szókincsük gazdag, minden szófajt használnak, rendelkeznek az aktív szókincsüknek megfelelő gyűjtőfogalmakkal.
- A szerzett ismereteket legyenek képesek megfelelő formában rendszerezni, gyakorlatban alkalmazni és közölni azokat.
- Gondolkodásuk, képzeletük, fantáziájuk, emlékezetük, szándékos figyelmük fejlődik.
- Gondolkodásukra a problémamegoldásra törekvés és kreativitás a jellemző.
- Rendelkezzenek megfelelő pozitív „én-képpel”.
- Ismerjék a Bibliai történeteket, azok tanulságait.

Hitéleti nevelés

„A lélek gyümölcsei megjelennek viselkedésükben: szeretet, türelem, hűség, jóság, öröm, békesség, szívesség, szelídség…”

(Gal 5,22)

Célunk: hogy a gyermekeket Istennel való kapcsolatra segítsük a keresztyén hit belső békességének, stabilitásának, érzelmi többletének kifejezésre juttatásával. Az óvodai élet bázisa a Biblia alapvető üzenetének megismertetése. Isten szeretetének legdrágább megnyilvánulása a megváltás: Jézus értünk eljött, a mennyből odaadta magát. Isten vágyik a velünk való közösségre, a Vele való közösségünk a legdrágább kincsünk, védelmünk, életelemünk

Mindennapjainkban azt tapasztaljuk, mintha fogyatkozóban lenne a Tízparancsolat ismerete. Pedig senkinek sem ártana a Tízparancsolat ismerete! Különösen a társadalomnak lenne komoly hasznára, ha polgárai nemcsak tudnák, hanem gyermekkoruktól lelkükbe építve hordozhatnák is magukban, a szívükben a híres Tíz Igét – vagyis a szent parancsolatokat –, mert ha ezek kikopnak a lélekből, annak sajnálatos módon keserves következményei vannak. Isten kinyilatkoztatása most is érvényben van, és érvényben is lesz mindörökké, amíg a világ világ; csakhogy a lelkekbe ezt egészen kisgyermekkortól őszinte szeretettel be kellene építeni, mert hiánya egyre égetőbb fájdalmat okoz az embertársaknak.

Ebből kiindulva már jó reménységgel lehetünk arra nézve, hogy a gyermekek, és a majdani generációk növekedéséhez jó alapot biztosít az a szeretetteljes közeg, melyben gyermekeink nevelkednek.

Programunk tartalmazza mindazokat a keresztyén értékeket, amelyeket alkalmazhatunk a tevékenységek gyakorlása közben. A gyerekek egész napos spontán megnyilvánulásaiban, szervezett élménynyújtások alkalmával, áhítatok idején, Bibliai történetek megismertetésével és felhasználásával szeretnénk, ha gyermekeink személyiségjegyei a következő tulajdonságokat tükrözné, melyek segítenek megalapozni a keresztyén értékek elfogadását:

- Önuralom, önfegyelem, az indulat leküzdésének képessége,
- szolgálatkészség,
- engedelmesség (a csoport együttélési szabályainak betartása),
- szívbéli bizalom.
- Tapasztalataink szerint a gyerekek a Biblia üzenetét tolmácsolják szüleiknek, s ez arra készteti a családot, hogy együtt is ismerkedjenek a történettel.
- A gyermekek egy-egy történetet dramatizálás, vizuális tevékenység közben is feleleventenek.
- A szeretetteljes keresztyén légkör, gondolkodásmód hatja át az óvodai élet minden mozzanatát, területét, teljes idejét (köszönési mód, játék, csendes percek, mindennapos lelki beszélgetés, ismerkedés bibliai történetekkel, templomlátogatások, étkezés előtti és utáni ima, délutáni pihenés előtti ima)

Bibliai történetek

Szeretnénk, ha a Bibliával való találkozás már a családban megtörténne, erre azonban még nem minden gyermeknél építhetünk.

Rendkívül fontos a történet kiválasztása, amelyet befolyásol a gyermekek fejlettségi szintje, a csoport aktuális érzelmi problémái vagy eseményei.

Alapvető kritériumok:

Az Ige valódi üzenetétől ne térjünk el.

Előadása gyermekszerű legyen, ne keltsen félelmet, számukra feldolgozhatatlan tartalmat és érzelmeket, s ennek legavatottabb szakértője városunk lelkipásztora, aki figyelembe véve a református kerettanterv idevonatkozó kívánalmait, ennek megfelelően foglalkozik a gyerekekkel.

Az igeszerű tanítás megkívánja, hogy a történet (ne használjuk a mese kifejezést) elmondása előtt – többször elolvasva azt – fogalmazzuk meg, mit üzen Isten nekünk, mivel érintett meg bennünket.

Lehetőleg egy fő gondolat mellett döntsünk, mert a gyermek még nem képes egyszerre több nézőpontot figyelembe venni!

Át kell gondolnunk, mit üzen a történet a 3-4 vagy 5-6 éves gyermek számára. Tudjuk, hogy gondolkodása kezdetben cselekvésbe ágyazott, majd szemlélethez kötött.

Az óvodapedagógus emlékezetből, arca, hangja és metakommunikációs játékával keltse életre a történetet! Akkor eredményes, ha a gyermekek szinte maguk előtt látják az eseményt, átélve a szereplők érzéseit.

Az érthetőség megkívánja, hogy a számukra ismeretlen szavakat ismertekkel cseréljük fel, vagy beleszőjük a rövid magyarázatot, de a történet lendületét ezzel nem törhetjük meg.

Minden alkalommal pozitív kicsengéssel kerítsük le a történetet!

A szemléltetést csak szükség esetén alkalmazzuk és ezeket is korhű környezetben! Bízzunk a gyermek képzeletében, s rossz minőségű eszközökkel ne rontsuk le a gyermek fantáziáját!

A Gyermekbibliák közül is csak az fogadható el, amelynek szövege hű a Szentíráshoz, s illusztrációja művészi színvonalú.

A diaképek használatánál is tudatosítani kell, hogy ezek nem fényképek az egykori történetekről, hanem egy művész rajzolta le őket.

A bibliai történetek után nem kell tanulságot megfogalmazni, amennyiben hitelesek voltunk, úgy megértik az üzenet lényegét. Attól azonban nem zárkózhatunk el, hogy a gyermek spontán kérdéseire, élményeire ne reagáljunk, s így mód nyílik arra is (nem direkt módon), hogy a történet kivetítéséről beszélgessünk az életükben. Természetesen elsősorban a gyermekek beszéljenek, s mi kérdéseinkkel

segítsük érzéseik, élményeik felszínre hozását.

Gyermekáhítatok

A hitben élő ember számára az imádság a lélek lélegzetvétele, nélküle elerőtlenedik az ember, elhal a szív.

Óvodánkban kevés az olyan gyermek, akit az édesanyja tanított meg imára kulcsolni a kezét. Többségük az óvónőtől látja ezt először. Kiscsoportba érkező gyerekeket megtanítjuk arra, hogy ha meghallja a hívogató éneket (Jézus szeret minden kicsi gyereket) akkor valami csoda történik körülöttünk és bennünk, melyet csak elmélyült csendben érezhető meg. Ekkor rövid imádságban fordulunk a jó Isten felé kérve arra a napra áldását és szeretetét. Ez a hívogató énekünk kiscsoporttól kezdve végig kíséri óvodai életünket. Célunk elérni, hogy középső csoportban ez a hívogató ének többet jelentsen egy egyszerű motivációnál, hiszen gyermekeink gazdagodnak ismeretekkel megtapasztalhatják a jó Isten szeretetét, kegyelmét s kéréseiket bátrabban tudják imába foglalni. Nagycsoportos korukra belső igényükké válik, hogy naponta imádkozunk, imába foglaljuk kéréseinket és vágyainkat, mellyel, nem csak az áhítat alkalmával, hanem a nap bármely szakaszában fordulhatnak Istenhez.

Áhítatos perceket élhetünk meg tevékenységeink során, pl. étkezések előtt és után megköszönve, hogy terített asztal vár bennünket (Jövel Jézus…, Aki ételt…), a délutáni pihenői alvás előtt kérve (Én Istenem, jó Istenem…) hogy csendes, nyugodt, békességes legyen a pihenésünk és ébredésünk.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- A gyermekekben alakuljon ki a 3-6-7-8 éves gyermek szintjének megfelelő Istenkép,
- tudják, hogy a Biblia szent könyv, mely Isten Igéjét (tanácsait, útmutatását, parancsait) tartalmazza,
- ismerjenek és szeressenek bibliai történeteket,
- ismerjenek egyházi énekeket, tudják, hogy az ének Isten dicséretére történik,
- tudják, hogy a templom Isten háza és annak megfelelően kell ott viselkedni,
- tudják, hogy ezt a világot Isten teremtette és minket is Ő alkotott,
- alakuljon ki bennük Jézus Krisztussal való kapcsolatteremtés igénye – az imádság,
- jelenjen meg az életükben a keresztyén erkölcsi magatartás néhány jellemzője!

Az óvodai élet megszervezése

Személyi feltételek

A nevelő munka kulcsszereplői a szakmailag képzett óvodapedagógusok, akik mindenben együttműködnek a családdal , a teljes óvodai életben megvalósított nevelési feladatokon belül tölt be kulcsszerepet

A csoportban dolgozó óvodapedagógusok az évek során jól kialakított és összeszokott párokban dolgoznak. Az óvodai nevelés egész időtartama alatt a nevelőmunkát óvodapedagógus végzi, aki egész személyiségével modell, minta a gyermek számára. A munkarend nevelési területenkénti megosztásban napi váltással alakult ki, a jövőben is ez a rendezőelv érvényesül.

Óvodapedagógusaink feltétel nélkül szeretik, és tisztelik a gyermeket, a szülőt, elfogadják a különbözőséget.

Az óvodás gyermekek fejlődését folyamatosan nyomon követik és írásban rögzítik. A szülőt folyamatosan tájékoztatják az elért eredményekről, gyermekének fejlődésről.

Jellemzi őket a humanizmus, a pedagógiai optimizmus, a megújulásra való törekvés, egymás

elfogadása, segítése, tisztelete, együttműködés a közösen megfogalmazott célok elérése érdekében. Jó munkahelyi légkörre, hatékony munkakapcsolatra törekvés az intézmény minden partnerével. Tervezik a saját szakmai jövőjüket, fejlődési lehetőségeiket, ismereteiket gyarapítják önképzés és továbbképzés során egyaránt. Szakmailag elhivatottak, igyekeznek megfelelni a társadalmi, oktatáspolitikai, és szervezeti elvárásoknak. A gyermeki közösség aktív, tevékeny irányítói. Tudatosan alkalmazzák a közösségfejlesztés változatos módszereit, élmény gazdag tevékenységek biztosításával.

A munkatársak számára meghatározó a lelkiség szerinti bánásmód, nevelés- és műveltségtartalom biztosítása.

Tárgyi feltételek

Az óvodánk rendelkezik a helyi pedagógiai program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel. Az óvodánk működési feltételei biztosítottak, a csoportok száma három (kis-középső- nagycsoport). Óvodánk épületét, udvarát, berendezéseit oly módon alakítottuk ki, hogy szolgálják a gyermekek biztonságát, kényelmét, megfeleljen testméreteiknek, biztosítsa egészségük megőrzését, fejlődését. Intézményünkben a csoportszobákhoz csatlakozó öltöző és mosdó-WC helyiségek felújítottak, megfelelő komfortfokozatot, és ideális szeparáltságot biztosítanak.

A tárgyi felszereléseket, amelyeket a gyermekek használnak számukra hozzáférhető módon, és biztonságukat figyelembe véve, az Európai Unió szabványainak megfelelően helyeztünk el. Csoportjaink jól felszereltek, sok fejlesztő eszköz áll rendelkezésünkre.

A keresztyén nevelésnek, tevékenységeknek eszköztára a Biblia, gyermekbiblia, bibliai tartalmú képeskönyvek, református énekeskönyv, keresztyén gyermek énekgyűjtemény stb. Ezeknek a kiválasztásánál fontos szempont az esztétikai nevelés, a hitelesség, a biblikus szemlélet érvényesítése. A szakmai munkát színvonalas szakmai könyvtár folyamatos fejlesztése segíti.

Az óvodai csoportok díszítése, hangulata igazodik a keresztyén szellemiséghez, megjelennek a helyi kulturális hagyományok.

Az óvodánk speciális helyiségei:

- egyéni fejlesztő szoba (mely mikrocsoportos fejlesztésre is alkalmas),
- só-szoba,
- tornaszoba,
- nagy fedett terasz (mely lehetőséget biztosít rossz idő esetén is a kint tartózkodásra).

Az óvodánk igyekszik megfelelő munkakörnyezetet biztosítani a munkatársaknak és lehetőséget teremt a szülők fogadására.

Az óvodai csoportok kialakítása

Óvodánkba a köznevelési törvény értelmében azok a gyermekek nyernek felvételt, akik az adott év augusztus 31.-ig betöltik a három évet, illetve, ha a férőhelyek száma lehetőséget ad rá fél évvel hamarabb is felvehetőek. A csoportok összetételének kialakítása osztatlan homogén, illetve részben osztott, életkor szerinti csoportszervezési formában alakítjuk az óvodai életet. Az azonos életkor azonban nem jelenti a gyermekek homogén fejlettségi szintjét. Fontos feladatunk az egyéni fejlettségi szintnek megfelelő differenciált fejlesztő munka (felzárkóztatás, képességfejlesztés).

A gyermekek napi rendje

A jó napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi. A gyermekek kiegyensúlyozott, egészséges fejlődése érdekében nyugodt, családias, feszültség- és sürgetésmentes, türelmes légkör megteremtésére törekszünk. Ennek feltétele az életkornak megfelelő helyes életritmus, melyet

napirendünk párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységeivel kívánunk biztosítani.

A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez, a gyermekek egyéni szükségleteihez, tekintettel a helyi szokásokra, igényekre.

A tevékenységek közötti harmonikus arány kialakítását célozzuk, szem előtt tartva a szabad játék kitüntetett szerepét.

A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermekeknek.

A gondozásnak kiemelt jelentősége van a nevelésben, a kapcsolatépítésben, a gyermekek önállóságának fejlődésének elősegítésében, együttműködve a gondozást végző óvodapedagógusokkal és dajkákkal. A nyári időszak napirendjét is gondosan és tartalmasan tervezzük meg. Az év közben már kialakított szabályok, szokások, normarendszer megtartásával adjunk lehetőséget a gyermekeknek arra, hogy az évszak örömeit szabadabban élvezze, és kötetlenebb formában biztosítsuk számukra a változatos tevékenységet.

Délelőtti tevékenységek:	**Déli tevékenységek:**	**Délutáni tevékenységek:**
szabad játék, szabadon választott tevékenységek	gondozási feladatok munka jellegű tevékenységek	gondozási feladatok munka jellegű tevékenységek
munka jellegű tevékenységek	ebéd	uzsonna, folyamatos
		uzsonna
kötött szervezésű mozgás vagy egyéb mozgásos tevékenység , Napi 45 perces időtartamban, a feladatokhoz igazodva és figyelembe véve a gyermekek egyéni terhelhetőségét , külön térben megszervezett iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység a tanköteles kor előtt álló és tanköteles kort már betöltött, óvodában visszamaradt gyermekek számára.	pihenés	játék, szabadon választott tevékenységek, levegőzés
Áhítat, Hittan – Bibliai ismereti foglalkozás		
Tudatosan tervezett és szervezett tanulási folyamat		egyéb foglalkozások
levegőzés, séta, megfigyelés		

gondozási feladatok munka jellegű tevékenységek		
tízórai		
Egyéni – és kiscsoportos fejlesztés.		

A gyermekek heti rendje

Szeptember 1-től május 31-ig

Kötelező tevékenységek	**Szabadon választható tevékenységek:** **a hét minden napján a gyermekek spontán érdeklődése alapján, vagy az óvodapedagógus kezdeményezésére**
mozgás (heti egy, vagy két alkalommal)	szabad játék
mindennapos mozgás (azokon a napokon, amikor más mozgásos tevékenységek nincsenek)	rajzolás, festés, mintázás, kézimunka jellegű tevékenységek
munka jellegű tevékenységek	verselés, mesélés
Áhítat, Hittan – Bibliai ismereti foglalkozás	ének, zene népi játék, tánc
	a külső világ tevékeny megismerése
	kiegészítő mozgástevékenységek
	munka jellegű tevékenységek

Június 1-től augusztus 31-ig

Kötelező tevékenységek	**Szabadon választott tevékenységek**
mindennapos mozgás	játék
munka jellegű tevékenységek	verselés, mesélés
	rajzolás, mintázás, kézimunka jellegű tevékenységek
	ének, zene, népi játék, tánc
	munka jellegű tevékenységek

Az óvodai nevelés tervezése, ellenőrzési szempontok

Az óvodai neveléssel kapcsolatos kötelező dokumentációk készítése és vezetése az

óvodapedagógusok feladata.

Feltétele a gyermekek életkorának és fejlettségének alapos ismerete, valamint a lehetőségek széleskörű feltérképezése.

Az óvodai nevelés tervezése:

Éves anyaggyűjtés

Tevékenységi tervek készítése (1-2-3-4 hetenként a gyermeki érdeklődéstől függő időintervallumban)

Az iskolai -előkészítő fejlesztés tervezéséhez, szervezéséhez, az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek kötelező dokumentumban való rögzítését a pedagógusnak megtervezni.

Napi felkészülés feljegyzései.

Csoportnapló folyamatos vezetése (tartalma megegyezik a törvényi előírással)

Fejlődés nyomon követése: minden gyermekről évente kétszer az óvodai fejlesztő programban résztvevő, kiemelt figyelmet igénylő gyermekekről 3 havonta feljegyzés rögzítése. A megfigyelésekről, fejlődésről a szülők tájékoztatása évente 2 alkalommal, a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében 3 havonta, mérés alapján egyéni fejlesztési terv készítése és az eredmény rögzítése

Anamnézis felvétele az új gyermekekről.

A befogadás tapasztalatainak feljegyzése.

Családlátogatásról feljegyzés készítése.

Egyéni fejlődés, fejlesztés dokumentumának ellenőrzése:

- a fejlődés megfigyeléseinek, értékelésének területeire (az értelmi fejlesztés, érzelmi- szociális, beszédfejlesztés, mozgásfejlesztés, játéktevékenység jellemzői, munkatevékenység jellemzői, tanulási tevékenység jellemzői) megléte,
- a gyermekek fejlődését segítő megállapítások, fejlesztendő területek, pedagógus feladatai a gyerekek fejlesztésében megléte,
- tehetséges gyermekek egyéni fejlesztési munkanapló megléte,
- Szakértői Bizottság, Nevelési Tanácsadó véleményét tükröző dokumentumok megléte,
- a szülők tájékoztatásáról szóló feljegyzések megléte,

A gyerek fejlődéséről fél évente részletesen kidolgozott jellemzések megléte.

Felvételi mulasztási naplóban pontos adatrögzítés és folyamatos napi szintű vezetése. A tevékenységi tervek készítésénél figyelembe vesszük a gyermekek érdeklődését, tapasztalatait, szükségleteit. Biztosítjuk, hogy a gyermekek megtapasztalják és átéljék az eseményeket. A felnőttnek segítő, támogató és nem irányító szerepe van. Differenciálásra épül. Közös élmények biztosítása, mely sokféle készséget fejleszt, érzelmeket gazdagít, személyiséget formál. A témához kapcsolódó anyagok gyűjtése. A gyermekek élményeinek megjelenítése fotókon, gyermekmunkákon keresztül.

Munkaterv

Az óvodai munkaterv határozza meg a nevelési év rendjét. Ennek elkészítéséhez a főigazgató kikéri a fenntartó, az óvodai szülői szervezet véleményét is.

A Munkatervben kell meghatározni

- az óvodai nevelés nélküli munkanapok, időpontját, felhasználását,
- az óvodai élethez kapcsolódó ünnepek megünneplésének időpontját,

az előre tervezhető nevelőtestületi értekezletek, szülői értekezletek, fogadóórák időpontját, az intézmény bemutatkozását szolgáló pedagógiai célú óvodai, nyílt nap tervezett időpontját, minden egyéb, a nevelőtestület által szükségesnek ítélt kérdést.

Óvodai csoportnapló

Tartalmazza:

- az óvoda nevét, OM azonosítóját és címét, a nevelési évet, a csoport megnevezését, a csoport óvodapedagógusait, a megnyitás és lezárás helyét és időpontját, az óvodavezető aláírását, papíralapú dokumentum esetén az óvodai körbélyegzők lenyomatát, a pedagógiai program nevét.
- a gyermekek nevét és óvodai jelét,
- a fiúk és lányok számának összesített adatait, ezen belül megadva a három év alatti, a három-négyéves, a négy-ötéves, az öt-hatéves a hat-hétéves gyermekek számát, a sajátos nevelési igényű gyermekek számát, továbbá azon gyermekek számát, akik bölcsődések voltak,
- a halmozottan hátrányos-, hátrányos helyzetű és veszélyeztetett helyzetű gyermekek névsorát,
- a nevelési évben tankötelessé váló gyermekek nevét,
- a napirendet, a napirend szerinti tevékenységek,
- a hetente ismétlődő közös tevékenységeket tartalmazó hetirendet,
- nevelési éven belüli időszakonként a nevelés tervezését, szervezését és értékelését negyedévente,
- a gyermekek neveléséhez szükséges, a teljes óvodai életet magában foglaló tevékenységek, foglalkozások keretében az óvoda pedagógiai programjában meghatározott tevékenységi formák tartalmi elemeit,
- az értékeléseket,
- a hivatalos csoportlátogatásokat, a látogatás célját, időpontját,
- a feljegyzést a csoport életéről,
- a gyermekek egészségét, biztonságát és a balesetek megelőzését szolgáló intézkedéseket,
- a nevelőmunka éves értékelését,
- szülői nyilatkozatokat.

Csoportnapló ellenőrzésének a szempontja:

A gyermekcsoport nevelési programjának szokás- és szabályrendszer tervezése, tevékenységi rendszer képességfejlesztési terve, mindezek megvalósítását segítő szervezési feladatok.

- Tanulási folyamatok tervezése a tevékenységek anyagának éves tervezése, ütemezése.
- Tartalmazza az előre átgondolt elvárásokat, módszereket, műveltségi tartalmakat, a rendszeres és tervszerű feladatokat és célokat.
- Az óvodapedagógusok – az elfogadott irányelvek alapján- önállóan szervezik a csoport fejlesztő tevékenységét. (Éves ütemtervet készítenek, melyben konkrétan meghatározzák az adott csoportra vonatkozó tartalmi és szervezési feladatokat).

Az óvoda kapcsolatai – kapcsolataink rendszere

Óvodánk széleskörű kapcsolatrendszerrel rendelkezik. A kapcsolatokban résztvevők köre és a kapcsolatok tartalma igen sokszínű, közös azonban bennük az, hogy

- a gyermekek érdekében jöttek létre és
- a gyermekek érdekeit szolgálják

Kapcsolataink alapelvei

- Kölcsönösen nyitottan, őszintén, bizalommal és segítően fordulunk egymás felé.

- Tiszteljük egymás munkáját.
- Közös felelősséget érzünk a gyermekek optimális fejlődéséért.

Intézményen belüli kapcsolattartási formák:

- Az óvoda belső, munkatársi kapcsolatrendszere

„Ahogyan a testnek sok tagja van, de nem minden tagnak ugyanaz a feladata, úgy sokan egy test vagyunk a Krisztusban, egyenként, pedig egymásnak tagjai. Mert a nekünk adott kegyelem szerint különböző ajándékaink vannak, eszerint szolgálunk is."39

A nevelési folyamatban, a pedagógiai hatásrendszerben a családdal való kapcsolattartáshoz hasonló jelentőségű az óvodán belüli kapcsolatrendszer a munkatársak között. A keresztyén szellemiségű óvoda legfontosabb erőssége ez a belső rendszer, kohézió, légkör, csapatmunka. Ezért ennek teret kell szentelnünk pedagógiai programunkban. Az új kollégák felé sugározni kell az elfogadó légkört. Aki köztünk akar dolgozni, közénk akar tartozni, annak tudatosan mérlegelnie kell, hogy egy olyan közösség tagjává lehet, amely hordozni fogja őt, de amelyik felé ő is tartozik a maga Istentől kapott ajándékaival szolgálni, a többieket hordozni. Az egy csoportban dolgozó munkatársak építsenek egymással is szolgatársi kapcsolatot, törekedjenek konfliktusaik megelőzésére, testvéri tisztázására.

A kapcsolattartás formái:

- Munkatársi megbeszélések (szükség szerint).
- Vezetőségi megbeszélések (havonta).
- Nevelési értekezletek (félévente).
- A munkatársak születésnapjának, névnapjának megünneplése (köszöntés Igével).
- Az esetleg tartósan távol lévő kollégákkal való kapcsolattartás.
- Munkatársi kirándulás vagy közös ebéd
- Hirdetőtábla az aktuális információknak.

Az óvodavezető feladatai:

- A belső kapcsolatrendszer működtetése.
- A belső információáramlás biztosítása.
- Munkatársaival a jó kapcsolatra törekszik, kölcsönös tisztelet megbecsülés.
- Adjon alkalmat arra, hogy a kollégák szakmai kérdésekben megkereshessék.
- *Vezető munkája bizalomra, a munkatársaktól önként kapott tiszteletre (személyiségéből fakadó tekintély) alapuljon. 39 Biblia: Róma 12,4-6.* A jó munkatársi kapcsolatért nemcsak a vezető a felelős, mindenkinek hozzá kell tennie a maga törekvését, imádságát, felelősségérzetét (a vezetőért is!). A kollégák érezzenek felelősséget vezetőjük iránt.

Óvodán kívüli kapcsolatok

Az óvoda és a fenntartó gyülekezet kapcsolata

Miért nélkülözhetetlen a gyülekezet és az óvoda kapcsolata?

A gyermek tapasztalatot szerezhet arról, hogy a felnőttek éppen olyan bizalommal, szeretettel és alázattal fordulnak Istenhez, mint ahogyan ezt az óvodai közösséggel átélte.

Örömmel hallja az óvodában megismert bibliai történeteket, aranymondásokat, s ezek megerősítést jelentenek, igazi kinccsé válnak számára.

A gyülekezet tagjai megismerik óvodánk, nevelő munkánk áldásait, s felismerve a szolgálat fontosságát, segítik azt.

Az óvoda folyamatos pedagógiai, szakmai, tárgyi fejlesztése érdekében rendszeres kapcsolatot tart a Református Egyházközség elnökségével és a gyülekezettel. Az intézmény pedagógiai munkájáról, eredményeiről, hiányosságairól szóban és írásban tájékoztatja a fenntartót. A működéshez szükséges szabályzatokat, terveket a főigazgatója az intézményben működő szervezetekkel együtt elkészíti. A

gyülekezetet szeretettel várjuk nyílt ünnepeinkre, rendezvényeinkre. Karácsonykor, Anyák napján templomunkban kis műsorral köszöntjük a református közösséget. Részt veszünk a fenntartó által meghatározott egyházi alkalmakon.

Az óvoda és az iskola kapcsolata

Nagy hangsúlyt fektetünk az óvoda-iskola átmenet fontosságára. Az egyéni képességfejlesztésre, és a differenciált bánásmódra, amely nevelési elv reményeink szerint az iskolában is folytatódik. Az iskolákkal való jó kapcsolatunk eredményeképp ellátogatunk egymás rendezvényeire, és közös programokra. Együttműködünk az óvodából az iskolába való átmenet megkönnyítése érdekében.

- tanítói hospitálások az óvodában,
- iskolalátogatások,
- óvodapedagógusok tanító nénik kerekasztal beszélgetése az átmenetről
- beszélgetés a szülőkkel,
- előadások mindkét intézményben, a szülők részvételével,
- közös rendezvények.

Az intézményen kívül, élő kapcsolatot tartunk fenn más óvodákkal a szakmai fejlődés, szakmai megújulás érdekében.

Kapcsolattartás formái:

- szakmai műhelymunkákon való részvétel,
- bemutató foglalkozások,
- projekt napok,
- jó gyakorlatok, új módszerek megismerése, alkalmazása,
- értekezletek.

Kapcsolattartás az egészségügyi szervekkel

Gyermekorvosi – Védőnői szolgálat. Rendszeres, és jó kapcsolatot ápolunk a városi alapvető egészségügyi ellátás dolgozóival, kiemelkedően jó a kapcsolatunk a védőnői hálózattal, amely a gyerekek alapvető higiéniai körülményeinek vizsgálatán túl közös óvodai egészségügyi szűrőprogramok bevezetését is preferáljuk.

Szociális intézmények

- Családsegítő- és gyermekjóléti szolgálat
- Gyermekház
- Bölcsőde

Kapcsolattartás Pedagógiai Szakmai Szolgáltatással

- Az intézmény óvodapedagógusainak továbbképzéséhez nyújt segítséget tanfolyamok szervezéséhez.
- Szaktanácsadást folytat.
- Rendszeres tájékoztatást nyújt pedagógiai rendezvényekről, eseményekről.
- **Kapcsolattartás a Pedagógiai Szakszolgálattal**
- Segítséget nyújt az iskolaérettség megállapításában.
- Mint elsőfokú szakértői bizottság elvégzi a beutalt gyermekek magatartászavarainak, értelmi fogyatékosságának megállapítását.
- Logopédiai, fejlesztő foglalkozásokat folytat, pszichológiai tanácsadást, konduktív pedagógiai ellátást folytat.

Közművelődési intézmények (ILMK)

- Művelődési ház
- Könyvtár
- Helytörténeti múzeum

Kisebbségi önkormányzat

Etnikai kisebbséghez tartozó gyerekeket nevelő óvoda kapcsolatot tart a kisebbségi szervezetekkel.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése, fejlődésének elősígítése

Az óvodai nevelés a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik.

A nevelés hatására a sajátos nevelési igényű kisgyermeknél is fejlődik az alkalmazkodó készség, az akaraterő, az önállóságra törekvés, az érzelmi élet, az együttműködés.

A sajátos nevelési igény szerinti környezet kialakítása, a szükséges tárgyi feltételek, és segédeszközök megléte akkor biztosítja a nevelési célok megvalósíthatóságát, ha a napirend során a gyermek mindig csak annyi segítséget kap, ami a további önálló cselekvéséhez szükséges.

A fejlesztés szervezeti keretének megválasztását, az alkalmazott speciális módszer- és eszközrendszert minden esetben a gyermekek állapotából fakadó egyéni szükségletek határozzák meg.

A sajátos nevelési igény kifejezi

- a gyermek életkori sajátosságainak a fogyatékosság, az egyéb pszichés fejlődési zavar által okozott részleges vagy teljes körű módosulását,
- a képességek részleges vagy teljes kiesését, fejletlenségét, eltérő ütemű fejleszthetőségét.

Az egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs, rehabilitációs tevékenység **olyan team munkában kialakított és szervezett nevelési folyamatban valósul meg, mely az egyes gyermekek vagy gyermekcsoport igényeitől függő eljárások (időkeret, eszközök, módszerek, terápiák) alkalmazását teszi szükségessé.**

A sajátos nevelési igény a szokásosnál nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását, kiegészítő fejlesztő, korrekciós, habilitációs, rehabilitációs, valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását teszi szükségessé.

A gyermekek habilitációs, rehabilitációs célú fejlesztésének

A gyermekek habilitációs, rehabilitációs célú fejlesztésének az alapja a szakértői bizottság szakértői véleménye.

- Az óvodai nevelőmunka során figyelemmel kell lenni arra, hogy:
- a sérült kisgyermek harmonikus személyiségfejlődését az elfogadó, az eredményeket értékelő környezet segíti;
- a gyermek iránti elvárást fogyatékosságának, egyéb pszichés fejlődési zavarának jellege, súlyosságának mértéke határozza meg;
- terhelhetőségét biológiai állapota, esetleges társuló fogyatékossága, személyiségjegyei befolyásolják.

Az egyéni fejlesztési terv elkészítéséhez a gyermek sajátos nevelési igényének megfelelő szakképzettséggel rendelkező gyógypedagógus, konduktorpszichológus, orvos együttműködése szükséges.

A habilitációs, rehabilitációs tevékenységet meghatározó tényezők

- A sajátos nevelési igény típusa, súlyossága.
- A sajátos nevelési igény kialakulásának, diagnosztizálásának és a speciális ellátás megkezdésének ideje.
- korai fejlesztésben és gondozásban részesült gyermek esetében a korai időszak fejlődésmenete.

A gyermek

- életkora, pszichés és egészségi állapota, rehabilitációs műtétei,
- képességei, kialakult készségei,
- kognitív funkciói, meglévő ismeretei,
- családi háttere.

A fejlesztés magába foglalja a sajátos nevelési igény típusának megfelelően a vizuális, akusztikus, taktilis, mozgásos észlelés folyamatait, a motoros képességek, a beszéd- és nyelvi készségek és az értelmi képességek fejlesztését. *A nevelési programot egyéni fejlesztési terv is kiegészíti.*

A szükséges gyógypedagógiai feltételek biztosítása a sajátos nevelési igényű gyermek számára

- A sérülés specifikus módszerek, terápiák, technikák szakszerű megválasztása és alkalmazása;
- az egyéni szükségletekhez igazodó környezet, speciális bútorok biztosítása;
- az egyéni szükségletekhez igazodóan speciális segédeszközök használata; a segédeszközök elfogadtatása, azok következetes használatára és megóvására nevelés;
- a kompenzációs lehetőségek körének bővítése a nem vagy kevésbé sérült funkciók differenciáltabb működésének tudatos fejlesztésével;
- annak felismerése, hogy a sajátos nevelési igényű kisgyermek egyes területeken kiemelkedő teljesítményre is képes;
- rugalmas szervezeti keretek kialakítása a sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni foglalkoztatásának megvalósulásához;
- az óvoda pedagógusai, pedagógiai munkát segítő alkalmazottai és a szülők megfelelő tájékoztatása a sajátos nevelési igényű gyermek befogadására, együttműködés a sajátos nevelési igényű gyermek családjával.

A többségi óvodákban megvalósuló – integrált – nevelés

A sajátos nevelési igényű gyermek családi nevelését, a közösségbe való beilleszkedését elősegítheti a többi gyermekkel részben vagy egészben együtt történő integrált nevelése.

Az integrált nevelésben résztvevő óvoda feladata:

- pedagógiai programjának kiegészítésekor és a speciális tevékenységek megvalósításakor figyelembe vegye a sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztésének igényeit,
- külön gondot fordít arra, hogy a gyermek minden segítséget megkapjon hátrányainak leküzdéséhez,
- a befogadó óvoda vezetője támogatja a pedagógusok részvételét az óvodai integrációt segítő szakmai programokon, akkreditált továbbképzéseken.

Az adott gyermek fejlesztési stratégiájának kialakítását a gyermek sajátos nevelési igényének típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező, **az integrált fejlesztésben lehetőleg tapasztalatokkal rendelkező gyógypedagógus, konduktor segíti.**

Közreműködik:

- a gyermeket fejlesztő óvodapedagógusok felkészítésében,
- a fogadó óvoda sajátos teendői ellátásának tervezésében és folyamatos tanácsadásában,
- a szülők és az óvoda együttműködésének figyelemmel kísérése.

Az integráltan nevelt gyermek számára biztosítani **kell mindazokat a speciális eszközöket, egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs, rehabilitációs ellátást, melyekre a szakértői bizottság javaslatot tesz.**

A gyermekek fejlesztésének sikerkritériuma

- a gyermekek beilleszkedése,
- az önmagához mért fejlődése.

Ezek megvalósulásához a következők járulnak hozzá:

- az együttnevelés megvalósításában érvényesül a habilitációs, rehabilitációs szemlélet
- a sérülés specifikus módszertani eljárások alkalmazása.
- a „sérülésspecifikussághoz' igazított módszerek, módszerkombinációk megválasztása,
- a gyermekek integrált nevelésében, fejlesztésében részt vevő, magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel (elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség)
- az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal rendelkező óvodapedagógus.

Az együttneveléshez szükséges óvodapedagógusi kompetenciák:

- szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít,
- individuális módszereket, technikákat alkalmaz,
- a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti a tevékenységekbe,
- szükség esetén eljárásait megváltoztatja,
- az adott szükséglethez igazodó módszereket megválasztja,
- egy-egy nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres,
- alkalmazkodik az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedésekhez,
- együttműködik a különböző szakemberekkel,
- a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba.

A gyermek fogyatékosságának, egyéb pszichés fejlődési zavarának típusához igazodó szakképesítéssel rendelkező szakirányú végzettségű gyógypedagógus az együttműködés során:

- segíti a pedagógiai diagnózis értelmezését,
- figyelemmel kíséri a gyermek haladását,
- javaslatot tesz gyógypedagógia-specifikus módszerek, módszerkombinációk alkalmazására,
- az egyéni fejlesztési szükséglethez igazodó módszerváltásokra,
- a gyermek igényeihez igazodó környezet kialakítására,
- segítséget nyújt a szükséges speciális (segéd)eszközök kiválasztásában,
- tájékoztat a beszerzés lehetőségéről,
- együttműködik az óvodapedagógusokkal,
- figyelembe veszi a gyermekkel foglalkozó óvodapedagógus tapasztalatait, észrevételeit, javaslatait,
- segít a helyi feltételek és a gyermek egyéni szükségleteinek összehangolásában,
- kapcsolatot tart a szülővel a rehabilitáció sikerességét szolgáló ismeretek átadásával,
- részt vesz a befogadó közösség felkészítésében,
- részt vesz az óvodai és tevékenységek adaptációjában.

Az enyhe értelmi fogyatékos gyermek fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelés során

Az enyhe értelmi fogyatékos gyermek fejlesztésében meghatározó és kívánatos a nem fogyatékos óvodás korúakkal történő együttnevelés.

A spontán tanulást, a társakkal való együttműködést, a kommunikáció fejlődését segítik azok az élmények, tapasztalatok és minták, amelyeket a gyermek a kortárscsoportban megél.

Az integrált óvodai nevelés keretében szükség szerint gondoskodni kell a folyamatos gyógypedagógiai megsegítésről.

Külön óvodai csoport létesítése kizárólag az 5. életévét betöltött – óvodai nevelésre kötelezett – és a komplex – pedagógiai-gyógypedagógiai, pedagógiai, pszichológiai és orvosi – vizsgálat diagnózisa

alapján egyértelműen az enyhe értelmi fogyatékos övezetbe sorolt gyermekek számára abban az esetben lehet szakmailag indokolt, ha a gyermek nevelése vélhetően csak a speciális nevelés keretében biztosított, intenzív gyógypedagógiai fejlesztés mellett valósítható meg megfelelően.

Beszédfogyatékos gyermek: nyelvfejlődési és beszédzavarok óvodáskorban fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelés során

Beszédfogyatékos az a gyermek, akit a szakértői bizottság a komplex vizsgálata alapján annak minősít. A gyermek életkorától eltérően az anyanyelv elsajátítási folyamata akadályozott a receptív vagy expresszív beszéd/nyelvi képességrendszer szerveződésének fejlődési eredetű vagy szerzett zavara miatt.

A beszédfogyatékos gyermek szenzoros, motoros vagy szenzomotoros problémája (expresszív diszfázia, receptív diszfázia, kevert típusú diszfázia, a folyamatos beszéd zavarai, logofóbia, centrális eredetű szerzett beszédzavarok, orrhangzós beszéd), illetve a beszédproblémákhoz társuló megismerési nehézségek és viselkedés zavarok miatt eltérően fejlődik.

A nyelvfejlődési és beszédzavarok az anyanyelvi fejlettség alacsony szintjében a beszédértés és észlelés nehézségében, kifejezőkészség nehézségében (szegényes szókincs, grammatikai fejletlenség), a beszédszerveződés nehézségében (mondatalkotási készség nehézsége, összefüggő beszéd kialakulatlansága), a beszédszervi működés gyengeségében, a beszédhangok tiszta ejtésének hiányában, az írott nyelv elsajátításának nehézségeit előjelző kognitív képességzavarban (fonológiai tudatosság, taktilis, vizuális észlelés, verbális emlékezet zavarai), a verbális tanulás lassú fejlődésében nyilvánulhatnak meg.

A beszéd- és nyelvi problémák súlyos zavara mellé társulhatnak részképességzavarok (diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia veszélyeztetettség) és magatartás problémák, amelyek nehezítik a gyermek beilleszkedését.

A beszédfogyatékos gyermek fejlesztés:

középpontban az anyanyelvi nevelést áll,

aktív nyelvhasználatot segítő, speciális terápiákat alkalmazó fejlesztési környezetben valósulhat meg a gyermek komplex állapotfelmérése alapján,

az egyéni képességeihez igazodó intenzív fejlesztőmunka az ismeretszerzést sokoldalú tapasztalatszerzést biztosító módon, cselekvésbe ágyazott játékos módszerekkel valósuljon meg.

Az óvodai nevelés, fejlesztés kiemelt feladata:

az aktív nyelvhasználat és kommunikáció kialakítása,

az értelmi fejlesztés, a mozgás és észlelési funkciók, a vizuomotoros koordinációs készség javítása,

az érzelmi élet fejlesztése egyéni és kiscsoportos fejlesztési formában.

A speciális nevelés keretében biztosított fejlesztés segíti az iskolába lépéshez szükséges fejlettségi szint elérését.

A gyermek fejlődéséről a szülőket folyamatosan tájékoztatni kell, a gyermek fejlesztése a szülőkkel való együttműködés keretében, egyéni fejlesztési terv alapján valósulhat meg.

Azoknál a beszédfogyatékos gyermekeknél, akiknél több beszédprobléma együttesen fordul elő, vagy a beszédfogyatékossághoz a testi érzékszervi- és pszichés fejlődés zavara társul, az eredményes fejlesztés a logopédia és a társuló fogyatékosság módszereinek kombinációjával valósulhat meg.

A fejlődés egyéb pszichés zavarával (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozás zavarral) küzdő gyermek <u>fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelés során</u>

A fejlődés egyéb pszichés zavarával (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozás zavarral) küzdő gyermeket az ismeretelsajátítást, a tanulást, az önirányítás képességeinek fejlődését nehezítő – részképesség-zavarok, vagy azok halmozott előfordulása jellemzi.

Jellemző rájuk:

- az átlagnál nehezebben viselik el a várakozás és a kivárás okozta feszültségeket, a váratlan zajokat,
- aktivációs szintjük erősebben ingadozik, nyugtalanabbak.
- fokozottabban igénylik a tevékenységet meghatározó állandó kereteket, szabályokat, a pozitív visszajelzést, a sikeres teljesítmények megerősítését, a dicséretet.
- a kognitív, az emocionális-szociális képességek eltérő fejlődése a sikeres beilleszkedést, az iskolába lépésre való felkészülési folyamatot késleltetheti.

Az óvodai nevelés és fejlesztés során kiemelt feladat:

- a szakértői bizottsági véleményében foglaltakra alapozva a részképesség-zavarok egyéni fejlesztési terv szerinti korrekciója és kompenzálása tudományosan megalapozott szakmai módszerek alkalmazásával,
- a fejlesztés szakmai teamben, és a szülő aktív bevonásával történjen.
- meg kell előzni a teljesítménykudarcokra épülő másodlagos zavarok, az inadaptív viselkedés kialakulását,
- meg kell alapozni az eredményes iskolai előmenetelhez szükséges készültséget.

Az egyéni fejlesztési terv célkitűzéseinek megvalósulását az ütemezési fázis befejezését követően ellenőrizni kell és a fejlesztés további menetét erre alapozva kell meghatározni.

Az egészségügyi és pedagógiai célú habilitáció, rehabilitáció a pszichés fejlődési zavar jellegét megállapító, komplex szakértői véleményben foglaltak alapján történik.

Beilleszkedési, tanulási, magatartási zavarral küzdő gyermekek

Beilleszkedési, tanulási, magtartási nehézséggel küzdő gyermek: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az

életkorához viszonyítottan jelentősen alul teljesít, társas kapcsolati problémákkal, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített, vagy sajátos tendenciát mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

Feladataink:

- Az egyénre jellemző pozitív tulajdonságokra építve a személyiség komplex fejlesztése.
- Az alkalmazkodó képességük, önállóságuk, együttműködésük fejlesztése.
- Egyénre szabott fejlesztő programok készítése.
- A gyermekek egyenetlen fejlődéséből adódó teljesítménykülönbségek felismerése, differenciált tevékenykedés, esetenként felzárkóztatás és tehetséggondozás együttes alkalmazása.
- A szülő-pedagógus partneri viszony kiépítése érdekében a szülők felkészítése, segítése.

Kiemelten tehetséges gyerek

Kiemelten tehetséges gyermek: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség.

Feladatunk:

- A tehetségterület azonosítása, felismerése, rögzítése a Fejlődési Naplóban
- Segíteni, hogy felszínre kerüljenek a gyermekek adottságai, képességei.
- A tehetséges gyermek erős oldalának, differenciált feladatokkal, játékokkal történő fejlesztése.
- Az elfogadó légkör, tág cselekvési szabadság, gazdag tapasztalások biztosítása (párhuzamos tevékenységek, rugalmas napirend, szabad játék)
- Komplexitás, az egész személyiség fejlesztése
- Folyamatos bátorítás, ösztönzés, motiváció
- A fejlődés folyamatos nyomon követése

a fejlesztés mindig a gyermek egyéni tempójához, fejlettségi szintjéhez igazodva történik.

Hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek

Az ,hogy a tanuló hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetűnek minősül-e az 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról 67/A.§-a alapján a gyámhatóság állapítja meg.

A jogszabály értelmében: Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

a. a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családba fogadó gyámról – önkéntes nyilatkozata alapján – megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,
b. a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családba fogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,
c. a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

Halmozottan hátrányos helyzetű a tanuló, aki esetében a fenti szabályozásban meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll,
a) a nevelésbe vett gyermek,
b) az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

Hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek

Intézményi feladatok:

- A gyermek fejlesztésével kapcsolatos pedagógiai feladatokat,
- A szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenységet,
- Az együttműködések kialakítását azokkal a szolgálatokkal, amelyek a gyermekek óvodai nevelése során a szülőket támogatják, és a gyermekek számára szolgáltatásokat biztosítanak.
- Befogadó környezet biztosítása
- A hátrányok csökkentése, egyénre szabott differenciált fejlesztés
- A veszélyeztetettség csökkentése.
- A családdal, a Szakértői Bizottság szakembereivel a gyermekvédelmi felelőssel együttműködve folyamatosan segíteni személyiségük fejlődését.
- A gyermek egyéni szükségleteinek megfelelő támogatás.

Célunk:

- A hátrányok ne növekedjenek.
- A fokozott törődés ne megkülönböztetett bánásmódban fejeződjék ki.
- Érzelmi támaszt nyújtó bizalmat sugározzon.
- A gyermek iránti megbecsülés, elfogadó szeretetteljes beállítódással.
- A szülők bizalmának megnyerése, mert a segítség elfogadó és együttműködő kapcsolatban eredményesebb.

A pedagógus feladata:

A személyiségfejlesztő, tehetséggondozó, felzárkóztató tevékenységek megvalósítása, így egyéni fejlesztési terv készítése és ennek alapján történő képességfejlesztés, együttműködést támogató, szociális képességeket fejlesztő módszerek alkalmazása a gyermekek nevelésében, a gyermek fejlődését segítő más szakemberekkel történő együttműködés, a gyermekek differenciált, fejlesztő értékelése, a családjaikkal történő rendszeres kapcsolattartás.

A tartós gyógykezelés alatt álló gyermek, tanuló ellátása

Az a gyermek, tanuló számít, tartós gyógykezelés alattinak, akinek egészségügyi ellátása az **általános járóbetegszakellátásban** vagy az **általános fekvőbeteg-szakellátásban részt vevő szakorvos véleménye** alapján **az adott nevelési évben, tanévben a harminchat nevelési napot, tanítási napot várhatóan meghaladja, és emiatt nem tud részt a kötelező óvodai nevelésben.**

Ha a tartós gyógykezelés alatt álló óvodaköteles gyermeket az Járási Hivatal **az óvodai foglalkozáson való részvétel alól felmentette, az óvoda a szülő részére tanácsadást, konzultációt biztosít,** továbbá terápiás vagy más kezelés szükségessége esetén továbbirányít a pedagógiai szakszolgálathoz vagy más szakellátást biztosító intézményhez.

Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai,

A játék

A játékról alkotott véleményünk:

A kisgyermek a környezete és saját belső érzései alapján szerzett tapasztalatait játéka során tükrözi. Ezáltal a játék rendkívül fontos szerepet tölt be, hiszen olyan tevékenység, amely a gyermek személyiségének fejlődését segíti elő és élményeket nyújt.

Az óvodai környezetben prioritást kell adni a szabad játék lehetőségének. A játék fontosságának tükröződnie kell az óvoda napi rendjében, időbeosztásában, valamint a játékos aktivitások szervezésében is. Így válhat a játék kiemelt jelentőségű, tájékozódó, kreativitásukat fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenységgé.
Óvodánkban a szabad játék kibontakoztatásának biztosítására törekszünk.

Biztosítjuk óvodásaink számára a játszóhelyeket, feltételeket, szabályokat alkotunk közösen, nem vezetjük, és nem irányítjuk a játékot, hanem egy-egy jó gyermeki ötlet felszínre hozásával az egyes játszócsoportok, és az egyedül tevékenykedő gyermekek játék folyamatának befolyásolása nélkül próbálunk empatikus, toleráns nevelői magatartásunkkal, a játékban betöltött segítő szándékú aktív részvételünkkel a játékra hatni.

Tudatos jelenlétünkkel biztosítjuk az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Feltételeket teremtünk, igény szerint együtt játszunk.

A játék folyamatát csak akkor szakítjuk meg, akkor történik meg a játékba beavatkozás, amikor az eldurvul, veszélybe kerül a gyerekek testi épsége, veszekedéssel, verekedéssel végződhet!

Óvodapedagógusként gyermekeinkkel közösen, együtt játszunk, és lehetőséget biztosítunk a játék szabadságának, és nyugalmának biztosításában.

A játék helye programunkban:

Célunk játszani szerető, játékot igénylő, a szabályokat betartó szabadon alkotó gyermekek nevelése.

Játék

A játék az óvodáskorú gyermek legfontosabb és legfejlesztőbb, alapvető tevékenysége, a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, amelynek minden nap visszatérően, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul kell kielégülnie. Kiválthatja helyzet, eszköz, szerep, élmény. Legfőbb indítéka a tevékenységvágy és a kíváncsiság. Ebben a korban ez a tevékenység mindent áthat, a gyermek formálódásának az alapja. A játék elsősorban arra való, hogy a gyermek számára örömforrás legyen. Másodsorban pedig arra, hogy segítse az őt érő hatások feldolgozásában. Kiemelkedő mentálhigiénés szereppel bír az óvodás számára. A gyermekek tapasztalataikat, élményeiket játsszák el, gyakran átalakított formában, eközben negatív élményeiket, szorongásaikat is „kijátsszák" magukból, érzelmileg feldolgozzák. A játék során az új dolgok beépülnek a gyermek életébe, személyiségébe. A játék társas kapcsolataiban tanult, hallott erkölcsi ítéletek, viselkedésminták aktualizálódnak a különböző spontán élethelyzetekben. A játéknak személyiségfejlesztő hatása van, mivel a gyermekeknek kreatív együttműködésre, kompromisszumok kötésére van szükségük a zavartalan játéktevékenységhez. A gyermek a játékban éli meg a döntés szabadságát. Ennek a szabadságnak az együttélés szabályai, a társakkal való együttműködés viselkedési szokásai adják meg az ésszerű korlátait. Így alapvető jelentőségű a szocializáció folyamatában. A gyermek egyéni megfigyelésére a szabad játéktevékenység kínálja a legmegfelelőbb alkalmat. Képet kaphatunk ismereteiről, élményeiről, mozgásigényéről, beszédkészségéről, érzelmi állapotáról, szociális és értelmi fejlettségének egészéről. A játék a gyermeki személyiség tükre, azonban játékának megértéséhez, jogos következtetések levonásához ismernünk kell a család pillanatnyi helyzetét, körülményeit, a

gyermek érzelmi állapotát és annak hátterét is. A kisgyermek első valódi játszótársa a családban és az óvodában is a felnőtt: a szülő, az óvodapedagógus. A felnőtt folyamatosan utánozható mintákat nyújt a játéktevékenységre. 27 Biblia: 1.Kor. 3,7. 28 Jézus mondja: Mk. 9,36-37. A kialakult szabad játékfolyamatba bevonható társ marad, elakadás esetén segít, kezdeményez. A mintaválasztást a gyermek érzelmei határozzák meg. Nagy felelőssége van tehát annak a felnőttnek, akihez a gyermek érzelmileg kötődik. Jelenléte segíti a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását. Az óvoda felnőtt dolgozóinak keresztyén viselkedésmintái beépülnek a játékba, így a gyermekek gyakorolják a keresztyén erkölcs megnyilvánulásait: szeretet, megértés, alkalmazkodás, önzetlenség (udvariassági formák), stb.

A tevékenység tartalma:

- gyakorlójáték
- szimbolikus szerepjáték
- dramatikus játékok (kapcsolatteremtő, bizalomjáték, utánzó játékok, feszültségoldó játékok) konstruáló, építő játék, barkácsolás
- mozgásos játékok
- társas játékok, fejlesztő szabályjátékok (anyanyelvi, szociális, mozgásos stb.)

Az óvodapedagógus feladatai:

Nyugodt légkör biztosítása: Egyértelmű, biztonságérzetet adó és a nyugodt játékot minden gyermek számára lehetővé tevő szokás-szabályrendszer kialakítása. Ez ne legyen túlszabályozott, de segítse a határok bemérését, az eligazodást, az érzelmi biztonságot, a konfliktusok kialakulásának elkerülését, a konfliktusok kezelhetőségét. Adjon eligazítást a leggyakoribb konfliktushelyzetek megoldására. Pl.: A játékeszközön való megosztozáskor a játékot joga van mindenkinek befejezni, nem kell rögtön átadni, de a befejezéskor ne feledkezzenek meg arról, hogy ki vár rá. Közös tevékenységbe a már együtt játszók dönthetik el, hogy bevesznek-e még valakit. Nem lehet valakit közös játékra kényszeríteni, ha nincs kedve hozzá, de elutasítani udvariasan kell. (Az elutasított gyermeket az óvónő segítheti át a visszautasítás fájdalmán azzal, hogy ő maga játszik vele.) stb. A játékvezetésben „a ráérős óvó néni" stílusát tartjuk a gyermekek számára optimálisnak. „Aki mindig készít valamit -, de rám figyel, odabújhatok, de figyelhetünk együtt is, ha jól esik. …tudja, mikor kell felállnia, hová kell odamennie, és ott mit kell mondania vagy tennie ahhoz, hogy a játék nyugalmát megőrizzék, ill. további lendületet kapjon az."29 29 Kövér Sándorné dr.: Ajánlások a Helyi Nevelési Programok továbbfejlesztéséhez (Debreceni Egyetem Hajdúböszörményi Pedagógiai Főiskolai Kara 2003.) 10.o.

Idő biztosítása: Az elmélyült játék kialakulásához, frusztrációmentes befejezéséhez időre van szükség. Mivel a játék a legfontosabb tevékenység az óvodában, erre kell a legtöbb megszakítás nélküli időt biztosítani. A délutáni játék ugyanolyan fontos, mint a délelőtti, ezért a délutáni időszak zavartalanságát is biztosítani kell.

Hely biztosítása: Az óvodai játék színtere az udvar és a csoportszoba. A játék változatos lehetőségeit a megfelelő tér kialakításával kell biztosítani. Legyen a csoportszobában hely a mozgásra, alkotásra, konstruálásra, félrevonulásra, kuckók kialakítására. Mindezeket úgy kell létrehozni, hogy biztosítsuk azt, hogy a különböző játéktevékenységek lehetőleg ne zavarják egymást. Legyenek meg az állandó játékhelyek, de legyünk rugalmasak, vegyük figyelembe a napi játékigényt. A csoportszobát időnként átrendezhetjük a csoport sajátos játékszokásaihoz igazodva. Tartsuk szem előtt az állandóság és a rugalmasság egyensúlyát. Az udvaron három csoport számára biztosítunk helyet. A különböző csoportba járó gyermekek szívesen vannak együtt, hiszen óvodánk belül is nyitott szemléletű. A játéktér kialakításánál figyelembe kell venni az integrált nevelés kapcsán köztünk lévő gyermekek speciális igényeit.

Játékeszközök biztosítása: Az egyes életkorokhoz, a csoport fejlettségéhez igazodó és a fejlődést biztosító, változatos eszközöket kell biztosítanunk játékhoz. Fontos, hogy a játék esztétikus, fantáziát megmozgató legyen. A konfliktusok kialakulásának számát csökkenteni tudjuk azzal is, hogy egy-

egy eszközből több is a gyermekek rendelkezésére áll (különösen fontos ez a kiscsoportban). A gyermekek számára bármely tárgy, anyag, a felnőttek által használt eszköz lehet a játék tárgya éppúgy, mint a játék céljára készült játékszer. Biztosítunk fantáziájukat, ötleteiket aktivizáló alapanyagokat (takarók, párnák, érdekes vagy éppen nagyon is hétköznapi tárgyak, barkácseszközök stb.) Az új játékeszközök, megismerését segíti az óvónő együtt játszása a gyermekekkel. A játékszerek kiválasztásánál a baleset-megelőzésre, a tisztántarthatóságra figyelünk. - Élmények nyújtása: A játék bázisát az élmények, tapasztalatok adják. Az óvodapedagógus átgondoltan biztosít új élményeket, tapasztalatokat, beépíti a gyermekek családi és egyéb élményeit is. Olyan élménybázist alakít ki, amely segíti a gyermekeket a negatív hatások kiszorításában.

Játékra hatás: Az óvodáskorú gyermeknek még szüksége van a felnőttekre, ezért semmiben, így a játékban sem szabad magára hagyni, pusztán szemlélődni fölötte. Ez nem jelenti azt, hogy folyton bele kell avatkozni a játékba, de azt igen, hogy játsszunk a gyermekekkel! Az óvodapedagógus tapintatosan ismerje fel azt, hogy kinek kell segíteni, hogy játékba lendüljön, kit kell hagyni, hogy egyedül lehessen, mikor szeretne egészen a háttérbe húzódni és mikor bekapcsolódni. Vannak játékok, amiket maguktól is fölfedeznek a gyermekek, és olyanok is, amelyeket együtt játszással kell bevezetni. A játék során fontos feladat a konfliktusok feloldásában való segítség, ha azt a gyermekek még nem képesek maguk megoldani. Közvetlen beavatkozás a társakat rendszeresen zavaró gyermekek esetében szükséges. A gyermekeket a játékból való kivonással büntetni nem célszerű, mert ez nem oldja fel belső feszültségüket, így a problémát sem. Alapelv a játék szabadságának, a gyermek személyiségének tiszteletben tartása. A csoportokban integrált sajátos nevelési igényű gyermekek bevonása a játékba személyes törődést, tapintatos odafigyelést igényel.

Az óvodapedagógus jelenlétével, a játékban való részvételével tudatosan nyújt mintát. Fejlesztés a játékban: A játék minden területen fejlesztő hatású, spontán tanulási forma. Ebben a tevékenységben fejlődik, fejleszthető, pl. a mozgás, a testséma, a kommunikáció (verbális és nonverbális), a képzelet- és a társas kapcsolatok, fontos lehetőség a perifériára kerülés megelőzésében, vagy a csoportba való beilleszkedésben stb.

Feladatunk:

- a játékhoz szükséges feltételek biztosítás,
- következetes szabályok felállítása,
- élmények, tapasztalatok nyújtása.

A játékhoz szükséges feltételek biztosítása:

A gyermekek az óvónő által biztosított helyszíneken, és játékeszközökkel játszanak. Ennek megfelelően biztosított a nyugodt mesélés, könyvnézegetés, a bábozás, dramatizálás, a vizuális tevékenységek lehetősége, a változatos építési, valamint az asztali játékok. Az eszközöket úgy válogatjuk ki, hogy azok alkalmasak legyenek sokféle manipulációra, a gyermeki ötletek megvalósítására, a kézfunkciók fejlesztésére.

Az eszközök egy része mobil, így a gyermekeknek van lehetősége a hely, játéktémák variálására. A gyermekek számára sok eszközt biztosítunk elsősorban a gyakorló játékhoz, másodsorban a szerepjátékhoz, szabályjátékhoz.

Az óvónők olyan légkört teremtenek, melyben a gyermekek felszabadultan, kreatívan alkothatnak, biztonságban érezhetik magukat. A játékidő kialakításánál törekszünk az összefüggő játékidő folyamatosságára.

Ehhez adunk ötleteket, olyan eszközöket, mely gazdagítja a tevékenységet.

A napi életszervezésben törekszünk továbbá arra, hogy a gyermekek minél több időt töltsenek az udvaron.

Következetes szabályok felállítása:

A csoportonként kialakított szabályok a rendet, egymás nyugalmát biztosítják. Az eszközöket a gyermekek kérjék el egymástól, alakuljon ki megegyezés a szerepek kiosztása során.

A játék fejlesztése:

A játék fejlesztése óvodánkban szituációtól függő.

A 3-4 évesek esetében mintát nyújtunk, tevőlegesen is részt veszünk a játékba. A nagyobbak játékát ötletekkel segítjük, ha kell, eszközzel tovább lendítjük. Ha a gyermekek játéka tartalmas, nyugodt, a felnőtt szemlélődő, játékkövető.

Mind a csoportszobai, mind az udvari szabad játék alkalmával a durvaság megakadályozása, a testi épség megvédése minden csoportban lévő felnőtt kötelessége.

A játék fejleszti a gyermekek mozgását, segíti új mozgásformák kialakítását, ismert mozgások ismétlésével azok tökéletesítését.

A változatos mozgás ügyesebbé teszi a gyermekeket. Növeli önállóságukat, kitartásukat, hozzáértésüket.

Csoportszobai játéktevékenységek:

- gyakorló vagy funkciós játékok
- építő játékok
- szerep (utánzásos) játék
- dramatikus játék
- szellemi játék

Ezekhez a játéktevékenységekhez a csoportszobában megfelelő mozgásteret, játékszereket, eszközöket, anyagokat biztosítunk.

A szerep, illetve az utánzó játékokban a gyerek tapasztalatait, ismereteit, elképzeléseit, érzelmeit jeleníti meg.

Szabadban történő játéktevékenységek:

mozgásos játékok

népi játékok

A szabadban történő mozgásos játékok során a gyermekek természetes mozgásához tágabb teret, különféle, a mozgáshoz szükséges tornaszereket, játékokat biztosítunk. (hinta, labda, ugrókötél, tollas, udvari akadálypálya stb.)

A gyermekek általános fizikai fejlődéséhez szükséges mozgásinger biztosítását szolgálják. A különféle eszközökkel egyedül vagy társakkal végzett játékok elsősorban a gyermekek mozgásfejlődését, téri tájékozódását, szem- kéz, szem- kéz- láb, koordinációját segíti elő.

Népi játékok:

A népi játékok sajátos tartalma, formája, játékanyaga visszatükrözi az adott nép életmódját, gondolatát és érzésvilágát.

Jelenjenek meg a népi játékok az óvodai élet különböző tevékenységi formáiban.

- énekes-táncos játék
- mondókás játék
- dramatikus játék
- társas és vetélkedő játék
- mozgásos játék

Biztosítani kell a gyermekeknek, hogy a népi játékokat eredeti formában, eredeti szöveggel, dallammal, tánclépéssel és szabályokkal játszhassák az óvodában 4-5 éves korban.

Törekszünk arra, hogy a gyermekeket megismertessük mozgásos, fantázia és énekes játékokhoz kapcsolódó versekkel.

- környezetről
- időjárásról
- évszakokról
- tárgyak, állatok megszemélyesítéséről
- ünnepekről

A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére:

- A játék folyamán a társas viselkedés szabályát életkornak megfelelően betartják.
- Másik gyerek játékát tiszteletben tartják.
- Kezdeményezőkészség kibontakoztatására törekedjenek.
- Az alá-fölérendeltségi viszonyok önkéntes kialakítása.
- Értelmi képességek fejlesztése, a szemléletes-cselekvő gondolkodástól az elemi fogalmi gondolkodás csírájáig történő eljutás.
- A gyermek megismerési vágyának, kíváncsiságának sokoldalú érdeklődésének kielégítése.
- Lehetőséget kínálni a gyermekek számára olyan szituációk átélésére, ahol megismerhetik a megfigyelés, utánzás, felfedezés, a kutatás, és a személyes megtapasztalás élményét.
- A gyermek önállóságának, figyelmének, kitartásának, pontosságának, feladattudatának fejlesztése.
- Olyan tapasztalatok szerzéséhez juttatás, amelyben saját teljesítőképességeiket is megismerhetik.
- Ugyanazt a játéktémát képesek több napon keresztül végig vinni.
- Szerepjátékuk legyen tartalmas, kifejező.
- Képesek a szabályok betartására, óvják a játékeszközöket.
- Játékukban a saját maguk által készített eszközöket is használják.

Verselés, mesélés

Mottó:

„Engedjétek hozzám jönni szavakat”

(Sütő András) A mese, a vers az óvodai élet mindennapjait kitöltő és megszépítő szórakozás, az együvé tartozás eszköze. Összefonódik a zenével, énekkel, a mozgásos játékokkal, élményvilágával hat a gyermek alkotásaira. Segítségükkel emberi kapcsolatokat, viselkedéseket tanulnak meg, segítik a gyermekek számára a természeti és társadalmi környezet, a világ megismerését, fejlesztik önismeretét, kommunikációját. A mese és a vers a gyermeket erős belső aktivitásra vagy valóságos játékos cselekvésre serkenti, és a másik emberhez kapcsolja. A mondott és a meghallgatott szóval, valamint a szavakon túli érzelmi és mozgásos megnyilvánulásokkal hat, ezáltal önkifejezése egyik módjává válik.

A kisgyermek számára a leghatékonyabb tanulási forma, a szociális tanulás páratlan lehetősége.

A mondókák, dúdolók és versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi stabilitásához és anyanyelvi fejlődéséhez, ezáltal megalapozva a könyvekkel szembeni pozitív érzelmi viszonyt, ami segíti az olvasóvá válás folyamatát.
Ezek a kifejezések ritmusukkal és a mozdulatok, valamint szavak összhangjával érzéki és érzelmi tapasztalatokat kínálnak a gyerekeknek, miközben fejlődik a memóriájuk, képzelőerejük és szókincsük.)

Az élőszavas mesék különösen hatékonyak az óvodás gyermekek nézőpontjának és világérzékelésének formálásában. Ezek a történetek megerősítik a kisgyermek szorongásait, miközben megoldásokkal és felszabadítással szolgálnak. A mese életre keltett tárgyi világa és az ehhez kapcsolódó mágikus világkép, amely feloldja a szigorú ok-okozati összefüggéseket, csodákkal és átváltozásokkal segíti a gyermekeket abban, hogy felfedezzék a mélyebb pszichikai valóságot és a külvilág megismerésére irányuló törekvéseiket.

A mesélővel való közvetlen kapcsolat révén a gyermek érzelmi biztonságban érzi magát, és a mesehallgatás folyamán, akárcsak a játéktevékenységek során, élénk belső képeket alkot.

A belső képek létrehozásának folyamata rendkívül lényeges a gyermekek élményeik feldolgozása szempontjából. A mesélési szokások és rituálék kialakítása támogatja a gyerekeket abban, hogy könnyebben rá tudjanak hangolódni, és befogadják a meséket.

Az óvodában a három–hét éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi –, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek, valamint más népek, nemzetiségek meséinek egyaránt helye van.

Célunk:

- A gyermekek érzelmi, erkölcsi, értelmi fejlődésének pozitív személyiségjegyeinek megalapozása.
- Irodalmi fogékonyság megalapozása.
- Igény kialakítása az irodalmi élményekre.
- A könyvvel való helyes bánásmód elsajátíttatása.
- Olyan irodalmi alkotások közvetítése a gyermekeknek, amelyeknek tartalma nem ütközik hitéleti nevelésünk céljaival, sőt erősíti azokat.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A pedagógus tudatosan, gyermekközpontú, a gyermek korosztályának és egyéni fejlettségének megfelelő szintű meseválasztást kell alkalmazzon.
- A meséléshez, verseléshez szükséges a nyugodt, csöndes környezeti feltétel megteremtése.
- Egyéni bánásmód biztosítása a beszédfejlődésben elmaradt gyerekek felzárkóztatása (inger gazdag környezettel, sikerélmények biztosításával és egyénre szabott fejlesztéssel).
- Az óvodapedagógus a mese, a vers gazdag tárházával, ismeretével rendelkezzen. A művek tolmácsolása közben törekedjen a kommunikáció-metakommunikáció adta sokszínű lehetőség alkalmazására.
- Ismerje meg a gyermek otthoni irodalmi élményét, a családi szájhagyományban élő meséket, mondákat. Ezeket be kell építenie a tervezőmunkájába.
- A könyvek szeretetére, megbecsülésére meg kell tanítani a gyermeket. Ezt a példamutatáson túl a csoportok szép és igényes könyves környezete, a könyvtár /múzeum/ látogatásai is segítik.
- Olyan nyílt napok szervezése, amikor a gyermekek találkoznak idős mesemondókkal, gyermekirodalmi műveket alkotó költőkkel, írókkal, ezeket tolmácsoló színészekkel. Ezek a sokszínű és változatos irodalmi, művészeti hatások is fokozzák a gyermekben az irodalmi alkotások /a könyv/ iránti érdeklődést, fejlesztik képzeletüket, gondolatvilágukat, az irodalmi művek befogadását és tevékenységeikben való felidézését: kommunikáció, mozgás, játék, vizuális tevékenység.
- Engedjen teret az óvodapedagógus a gyermek saját vers és mese alkotásainak, annak mozgással vagy ábrázolással történő önkifejezésére.

- Az óvodában a 3–7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi –, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

Mesélés, verselés helye és ideje:

Az irodalmi élménynyújtás a nap bármely szakában jelen van óvodai életünkben. Nagy figyelmet fordítunk az igényességre a jól megválasztott helyre és időre.

A kisgyermek mese, vers iránti fogékonysága azon alapszik, hogy a ritmus és a hangzás, amely megragadja ugyanahhoz az érzékletes érzelmekkel átszőtt élmény közeli témához, tartozik, mint a mozgás, amelyet helyettesít, és a hangulat, amelyet kifejez.

A mozgás és az irodalmi nevelés kapcsolata során fontos fejleszteni a helyes légzéstechnikát, a passzív és aktív szókincs folyamatos gyarapítását, névutók használatát, irányok alkalmazását, és a finommotorika fejlesztését.

A fejlesztés tartalma

Mondókák, versek, mesék:

3–4 éves

- népi mondókák,
- hintáztatók,
- hőcögtetők, lovagoltatók,
- egyszerű mondókamesék,
- rövid rögtönzött történetek,
- halmozó láncmesék,
- az állatok beszédének dramatizálása,
- egyszerű állatmesék /melyekben ismétlések vannak /.

4–5 éves

- népi mondókák,
- névcsúfolók halandzsa szövegű kiolvasók,
- vidám, humoros szövegű versek,
- mai, magyar költők versei,
- népmesék,
- állatmesék,
- egyszerű tündérmesék,
- óvónénik történetei,
- verses mesék /refrénekkel tagolt /.

5–6–7 éves

- népi mondókák, rigmusok
- kiolvasók,
- találós kérdések,
- lírai versek,
- mesék: állatok világa,
- népmesék,
- tündérmesék,
- folytatásos meseregények,
- műmesék,
- irodalmi művek bábozása, dramatizálása,

- könyvek, folyóiratok nézegetése /polcon, könyvtárlátogatás /,
- magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi, bábszínház, színházlátogatás.

Bábjáték, dramatizálás:

A gyermek a bábjátékon keresztül fejezi ki élményeit. A játék során oldódnak gátlásai és társas kapcsolatai is, ezáltal válnak harmonikusabbá. A bábozást élményfeltáró, és élményfeldolgozó módszerként is használjuk, hisz a báb mozgatásával személyes én élményeit éli át újra és újra, és ezáltal megszabadulhat korábbi félelmeitől, szorongásaitól.

A báb mozgása megragadja a gyermek figyelmét, felkelti érdeklődését, a benne élő mozgásvágy pedig utánzásra készteti.

Cselekedteti a bábot, ezáltal mozgása összerendezettebbé válik. A bábjáték pozitív érzelmeket vált ki a gyermekből, kiválóan alkalmas azok fejlesztésére. A bábjátszás a kisgyermek aktivitásának, önkifejezésének megfelelő formája.

Anyanyelvi játékok:
Mindhárom korosztály kedvelt tevékenységi körébe tartoznak a nyelvtörők, a nyelvi játékok. A mozgással kísért mondókák igen kedveltek a 3-4 éves korosztály számára, játékukban a nap bármely időszakában szívesen és örömmel használják. **Az anyanyelv fejlesztését** és **a kommunikáció** különböző formáinak alakítását – helyes mintaadással – az óvodai nevelői tevékenység egészében kiemelt jelentőségűnek tekintjük.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- igényeljék a szép verset, mesét
- legyenek képesek önálló mese, vers, történet elmondására
- a megismert szavakat, szólásokat értsék és használják a mindennapi beszédükben
- várják és kérjék a mesét
- utánozzák játékukban kedvenc mesehősük viselkedését
- örömmel és szívesen nézegessenek képeskönyvet
- legyenek képesek egy-egy képről rövid történet elmondására

Ének, zene, népi játék, tánc

Mottó:

„Van a gégétekben egy olyan hangszer, mely szebben szól a világ minden hegedűjénél, csak legyen, aki megszólaltassa”.

(Kodály Zoltán)

Célunk:

- A közös éneklés, a közös játék örömének megéreztetése, megszerettetése,
- zenei ízlésformálás,
- a gyermekek zenei élményhez juttatása, zenei anyanyelvük megalapozása,
- zenei képességek, készségek alakítása, mozgáskultúra fejlesztése.

Feladat:

- a gyermekek zenei érdeklődésének felkeltése, a feltételek megteremtése,
- zenei hallás, ritmusérzék megalapozása, fejlesztése,
- zenei kultúra alakítása igényes zenehallgatással,
- éneklési készség fejlesztése,
- esztétikus, harmonikus mozgás kialakítása a néptánc elemeivel,
- komplex képességek fejlesztése,
- szabad önkifejezés lehetőségének biztosítása.

A gyermekek zenei érdeklődésének felkeltése, a feltételek megteremtése

Már a kisgyermek is szívesen hallgatja édesanyja énekét, részt vesz az ölbeli játékokban. Az óvodás felszabadultan halandzsázik, énekel az udvaron, játék közben, elfelejtve búját-baját. Az ének örömforrás, a természetből, a néphagyományból táplálkozik. Derűt, jókedvet s a pozitív emberi kapcsolatokat sugározza. A testi-lelki, szociális betegség megelőzésében szerepe lehet, hiszen önismeretet és személyiségfejlesztést nyújt. Alkalmas azonban sérült funkciók korrekciójában. A zene felszabadít a gátlásoktól, koncentráló képességet javít, figyelemre szoktat, fejleszti a közösségi érzést.

A zenei nevelés feltételeit az óvónő teremti meg a nyugodt légkör, az elegendő idő és hely biztosításával.

A fejlesztés tartalma

A zenei anyag többsége a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakok változásaihoz, az emberi élet fordulópontjaihoz, valamint különböző – állami, egyházi, jeles – ünnepekhez fűződik.

Az ének, a zene, a népi játék, a néptánc, a néphagyomány, az ünnep meghatározó szerepet tölt be a nemzeti nevelésben, az élményalapú értékközvetítés eszközével, korosztályi sajátosságokra építve.

A zenei hallás, ritmusérzék megalapozása, fejlesztése:

A gyermekek zenei anyagát elsősorban az énekes-mondókás, és népi játékok foglalják el. Nincs kötelezően előírt dalanyag, ezért nagy az óvónő felelőssége.

A kisgyermekek;

- Egyszerű utánzó mozgásos játékra képesek, ezért óvodába lépéskor egy, majd kétszemélyes ölbeli játékkal ismertetjük meg őket.
- A táncmozdulatok általában guggolásból, billegésből, térdrugózásból állnak.
- Az egyenletes lüktetést változatos formában gyakoroltatjuk. Ismerkednek a magas-mély viszonnyal oktáv távolságban.
- Megkülönböztetik a fa, fém, üveg, porcelán, valamint a ritmushangszerek hangját.
- A halk-hangos különbségét beszéden, zörejen keresztül gyakoroljuk.
- Megismerkedünk 5-7 mondókával, 10-12 népi játékkal.
- Az énekes anyag hangterjedelme terc és kvart hangköz. A megtanítandó dalok hangkészlete a pentaton hangrendszer részei, életkor szerint más és más hangkészlettel.
- Elsősorban olyan dalokat, mondókákat válogatunk, amelyekhez olyan játékos mozdulatokat kapcsolunk, párosítunk, amelyen keresztül megérezhetik az egyenletes lüktetést. (nyugalmi testhelyzetben állva vagy ülve, mozdulatok végtagokkal végezve).

A nagyobb gyermekekkel

- Több mondókát (4-6), játékdalt (16-20), műdalt (5-6) is megtanulunk.
- A ritmusjátékok bővülnek a dalritmussal, a szünet érzékeltetésével.
- Dobot, háromszöget, cintányérért, ritmus botot, csörgődobot, furulyát és különböző hanghatású zajkeltő eszközöket használunk.
- Gyakoroljuk a gyors, lassú, majd halk-hangos kombinációit.
- Visszhangjátékot játszunk. A dalokat, mondókákat először dúdolásról, hangszeres előadásról, majd ritmusról is felismerik.
- Megismerik egymás hangját.
- A motívumhangsúly kiemelését különböző mozdulatokkal, majd tapssal, járással, tánccal is gyakoroljuk.

- A dalokat, mondókákat először dúdolásról ismertetjük fel. Majd egymás hangját különböztetjük meg.
- Különböző hallásfejlesztési gyakorlattal (dallambújtatás, tonális érzék, hangszín érzék) fejlesszük hallásukat.
- Külön gondot fordítunk a hangápolás és hangképzés helyes alakítására.
- A ritmus hangsúly kiemelését különböző mozdulatokkal, majd tapssal, járással, tánccal is megismertetjük. Gyakoroltatjuk a gyors-lassú különböző kombinációit.
- Az egyenletes lüktetés folyamatosságát éneklés közben a játékos mozgásokkal erősítjük meg.
- A nagyobbak már biztosabban mozognak, képesek a körbejárásra, egymáshoz alkalmazkodásra. Fejlettebb mozgáskészséggel rendelkeznek, számukra már hangulatosabb ritmusú dalokat, mondókákat választunk. A dalok ritmusát csak akkor kezdjük megéreztetni a gyermekkel, amikor már az egyenletes lüktetést teljes biztonsággal érzik. A ritmus kifejezéséhez számos játékos mozdulatot használunk. (taps, kopogás, ujjmozgás, karlendítés stb.).
- A nyári hónapokban lehetőséget biztosítunk arra, hogy a gyermekek az udvaron énekeljenek, körjátékokat játszanak, gyakorolják az ismert mondókákat. Számtalan lehetőség nyílik a környező világ hangjainak felismerésére.

A zenei kultúra alakítása igényes zenehallgatással

A zenehallgatás ideje max. 5 perc. Befogadás idején altatódal, helyzetekhez illő dal a jellemző. A foglalkozások során a hangulathoz, évszakhoz, ünnephez, az aktuális témánkhoz illőt választunk. Megismertetjük a gyerekeket népdalok éneklésével is. A cselekményt kisebb gyermekek esetében megjelenítjük, szemléltetjük. Hangszer is színesíti a zenehallgatást. Olyan dalt dolgozunk fel, melyet már ismernek a gyermekek. A műzene esetén először a szöveggel ismertetjük meg a gyermekeket. Zenehallgatást gyakran iktatunk be egyéb tevékenység során is (pl. alvás, várakozási idő), gyakran alkalmazunk zenei adathordozókról gépi zenék megszólaltatását dal tanulás céljából, illetve tánclépések elsajátításakor.

Éneklési készség fejlesztés:

Az éneklési készség a gyermekekben a legkésőbb alakul ki a zenei képességtípusok közül, ennek érdekében az óvodába bekerülő gyereket első lépésként mondókáztatjuk. A mondókák változatosak, hangutánzók, névcsúfolók, népi jellegűek, hőcögtetők, kiszámolók, és a mindennapi élet történéseivel foglalkozók is lehetnek. A mondókák lüktetésének érzékeltetésén túl nagy gondot fordítunk, hogy a mondókákat deklamálva (énekbeszéd) formájában mondjuk.

Esztétikus, harmonikus mozgás kialakítása a néptánc elemeivel

A tánclépések elsősorban a népi dalosjátékok anyagaira épülnek. Viszonylag egyszerű lépéseket, térformákat alkalmazunk. A tánc során célunk a szép mozgás, a jó testtartás elősegítése, a változatos térformák létrehozásával a téri irányok fejlesztése. A tánc a szabálytudat, az együttműködés " jó iskolája. " Ezeket az alaplépéseket a csoportok óvodapedagógusai is alkalmazzák, de óvodánk kiemelten kezeli a néptánc elsajátítását, mint intenzív mozgásformát, így minden csoportunkban jelen van.

Komplex képességek fejlesztése:

A hallás és ritmusfejlesztést bonyolultabb, összetettebb feladatok adásával színesítjük, amelyekben formaérzéküket, improvizációs készségüket, emlékezőképességüket, zenei alkotókedvüket alakítjuk, formáljuk. Az ének-zene és az ehhez kapcsolódó mozgás ugyanúgy az óvodai mindennapok része, mint a napi mesélés, vagy séták, kirándulások.

A kötelezően szervezett mozgástevékenységek is előkészítői, segítői az óvodai zenei nevelésnek. Az ott alkalmazott változatos térformák, különféle járások, futások, ugrások, kartartások, a zörejek és egyéb hanghatások általában mozgással együtt jelennek meg.

A művészeti kompetenciák kibontásában jó lehetőséget nyújt az óvodai néptánc, népi gyermekjátékok, játékfűzés és a mondókafűzés, ritmushangszerek, furulya.

Célunk, nemzeti kultúránk és szűkebb környezetünk hagyományainak továbbvitele, népi játékokon keresztül. Elsődleges feladatunk, hogy megszeressék a néptáncot, népzenét, kedvüket leljék a talpuk alá szóló muzsikaszóban. Magatartásukat, viselkedés kultúrájukat formálja a színpadi megjelenés. A népviselet szépségének elfogadása, megkedveltetése hazafias érzelmeket alapoz meg. Az óvodában a játékok tulajdonképpen azáltal válnak „táncossá", hogy olyan apró momentumokra is odafigyelünk, ami a felnőtt tánchagyományból vihető át anélkül, hogy a gyermekeknek idegen, erőltetett lenne.

A népi hangszerek megismerésének gazdag tárházát kínáljuk fel, amelynek keretében lehetőséget biztosítunk dallamjátszó hangszerrel való ismerkedésre egyszerű gyermekdalok megszólaltatásán keresztül. Az egyéni ütemben történő fejlődés lehetőségének biztosítása és a fokozatosság elvének betartása fontos szempont számunkra. A furulya tanítás az utánzás módszerével történik.

A hagyományápoláson túl komplexen fejleszti a gyermek képességeit is. Az óvodapedagógus célja, hogy mindezeken a tevékenységeken keresztül ébresszen fel a gyerekben magasabb rendű igényeket.

Ezáltal a hallás és ritmusérzék fejlesztést komplex módon tudjuk megoldani. A komplex foglalkozások, összefoglalják, elmélyítik a gyermekek ismereteit, és alkalmat adnak a képességek fejlesztésére.

Óvodapedagógus feladata:

- A népi játék, gyermekdal, néptánc és a zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógus figyelembe veszi a nemzetiségi nevelés esetében a gyermekek nemzetiségi hovatartozását is.

- Igényes zenei kultúrát képviselő dalok, dalos játékok, mondókák kiválogatása, ezek összeállítása az életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelően.
- Az óvodában is játszható énekes népszokások válogatása: szüreti mulatság, pásztorjáték, farsang, kiszézés, pünkösdölő, lakodalmas.
- Ritmusérzék fejlesztése, éneklési készség és a harmonikus, szép mozgás alakítása.
- A gyerekek nyelvi képességeinek fejlesztése mondókákkal, gyermekdalokkal és zenei készségfejlesztő játékokkal.
- Igényes hangszerjátékkal és zene kiválasztásával a zenei fogékonyság megalapozása.
- Friss levegő biztosítása.
- A kör és egyéb mozgásos játékokhoz elengedő hely kialakítása.
- A játékok hangulatának megteremtéséhez változatos, esztétikus, motiváló hatású, élményt előhívó eszközök biztosítása.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- A zenei élmény közvetítésével a gyerekek szeretik a tiszta szép éneklést,
- Szeretik az énekes játékokat, mondókákat,
- Kialakul zenei ízlésük, harmonikus mozgásuk,
- Szeretik a zenét,
- Örömet jelent számukra a zenehallgatás,
- Szívesen énekelnek társaikkal,
- Türelemmel, érdeklődéssel hallgatják egymás énekét,
- Ismernek mondókákat, különböző terjedelmű dalokat, dalos játékokat.
- A dalok éneklését egyénileg és csoportosan is el tudják kezdeni.
- Képesek egyszerű dallamokat, ritmusokat visszaénekelni, visszatapsolni.
- Képesek egyszerű ritmusok, dallamok kitalálására.

- Felismerik a magas- mély, halk- hangos éneklés közti különbséget.
- Képesek a mondókákat egyenletes ütemben tapsolva mondani.
- Felismerik a gyors- lassú ütem közti különbséget.
- Képesek dalokat, jellegzetes kezdő és belső motívumairól felismerni.
- Képesek dallammotívumokat bújtatni.
- Képesek a zörejhangok közötti különbségeket felismerni, tárgyakat, egymást hangjukról felismerni.
- Felismerik a dallam és ritmusjátszó hangszereket, képesek a ritmusjátszó eszközöket használni.
- Képesek térformákat kialakítani, abban mozogni (kör, hullámvonal, csigavonal).
- Képesek egyszerűbb táncmozdulatokat végezni.
- Ismerik és alkalmazzák az énekes játékok mozgásformáit, szabályait.
- Képesek rövid, élményt adó, élő, zenei bemutatásokat- énekelt, hangszeren játszott dalokat, zenedarabokat- figyelemmel, türelemmel, érdeklődéssel végighallgatni.
- Örömmel, szívesen játszanak dalos játékokat.
- Bátran énekelnek, akár egyedül is.
- Korukhoz képest tisztán énekeljenek.
- Zenei érzékenységük, fogékonyságuk életkoruknak megfelelő.
- Megkülönböztetik a zenei fogalompárokat: halk-hangos, gyors-lassú.
- Mozgásuk esztétikus, ritmust követő.
- Képesek érzékeltetni az egyenleges lüktetést.
- Felismerik néhány hangszer hangját.
- Maguk is képesek egyszerűbb hangszerek használatára (dob, cintányér, triangulum).
- Ismerik a népszokásokhoz kapcsolódó dalokat, dalos játékokat, rigmusokat.

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

Mottó:

„A gyermekrajzok olyformán szépek és értelmesek, mint a csillagos ég. A gyermekrajz tele van Göncölszekerekkel, színtelen csillagokkal, látni lehet, ahogy botorkált a ceruzája.”

(Melocco Miklós)

Mindennapi feladataink, közé tartozik megismertetni a kicsiket a világ szépségeivel. Az ábrázolás, kézimunka körébe tartozó tevékenységek által legfontosabb feladatunk a kreativitás az alkotó gondolkodás, cselekvés kialakítása.

Az óvodás korban hihetetlen nagy lehetőségei vannak a kreatív képességek kibontakoztatásának. Ennek érdekében oldott légkört, nagy mozgást és szabadságteret, valamint a megfelelő eszközöket biztosítjuk. Minél több alkalmat adunk arra, hogy a gyermekek érzéseiket, gondolataikat, ötleteiket, a rajzolásban, festésben, kézimunka jellegű tevékenységekben kifejezésre juttassák. Igyekszünk minél több eszközzel megismertetni őket, biztosítjuk az eszközökkel kapcsolatos tapasztalatok megszerzését. Hiszen minél több eszközzel ismerkednek meg a gyerekek, minél biztosabban kezelik azokat, annál több lehetőségük adódik önmaguk kifejezésére. Miközben képi formában fejezik ki érzéseiket, gondolataikat nő önismeretük, önbizalmuk, differenciálódnak a cselekvéshez és annak tartalmához kapcsolódó érzelmeik, fejlődnek alkotóképességeik.

Célunk:

A rajzolás, festés, kézimunka jellegű tevékenységek, juttassák a gyermekeket képi, plasztikai kifejező képesség birtokába, alakítsák komponáló képességüket.

Feladat:

- az egész nap folyamán az ábrázoló tevékenységhez lehetőség biztosítása
- különböző technikákkal való megismertetés
- ollóval, tűvel való munkafolyamatok megismertetése
- a higiéniai szokások szabályok betartatása
- egymás munkájának megbecsülése
- az örömteli tevékenység biztosítása
- szabad önkifejezés lehetőségének a biztosítása

Tevékenység fajtái:

- rajzolás, festés
- kézimunka jellegű tevékenységek

A fejlesztés tartalma

Rajzolás, festés: (különféle eszközökkel, és technikai megoldásokkal)

A rajzolás és festés során alakítjuk a gyermekek elemi, képolvasási, komponáló képességét. Folyamatosan figyelemmel kísérjük, hogy a gyermekek számára megszokott és elérhető helyen mindig álljon rendelkezésre anyag, és eszköz, amivel fantáziájuknak megfelelően dolgozhatnak, alkothatnak. A kisgyermekkorban a szabad rajzolás igen jelentős önkifejezési mód. A gyermekek rajzai érzelmi viszonyulásaikat fejezik ki. Vágyaik, gondolataik, álmaik jelennek meg. A vizuális alkotások segítenek a gyermekek megismerésében.

Kézimunka jellegű tevékenységek: (gyurmázás, tépés, vágás, hajtogatás, ragasztás, fűzés, fonás, textilmunkák stb.)

Ezek a tevékenységek a gyermekek kedvencei közé tartoznak. A mi szerepünk elsősorban az, hogy biztosítsuk a zavartalan és sokrétű tevékenykedés külső feltételeit.

A vizuális tevékenységek során is szabad önálló tevékenykedés, gyakran együtt jár a viszonylagos rendetlenséggel, ezért nagyon jól összekapcsolhatjuk a munkajellegű tevékenységekkel.

A mozgásfejlesztés az óvodáskorban szoros kölcsönhatásban van a cselekvéssel a különféle tevékenységi formákkal, például: festés, rajzolás, kézimunka jellegű tevékenységek, melyek kölcsönösen fejlesztik egymást, komplex módon kapcsolódnak egymáshoz, ezért kell beépülnie szorosan az óvoda mindennapi tevékenységébe.

A gyermekek mozgás közben saját testükről szerzett tapasztalatai az emberábrázolást teszi pontosabbá. A mozgástevékenységek az ott használatos szavak jelentésének megismerése is segít a tér észlelésében, a valóságban való eligazodásban.

A gyerekek különböző készségeinek és képességeinek konkrét fejlesztési feladatai a tervezésnél jelennek meg.

Az óvodai nevelésben törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek felismerésére.

Óvodapedagógus feladata:

- Az óvodapedagógus az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán teret, változatos eszközöket biztosít.
- Az óvodapedagógus előtérbe helyezi a természetes anyagok, termések felhasználását. Feladata az új megoldások keresése, a kreatív, környezettudatos gondolkodásra, fenntarthatóságra való nevelés.

- Megfelelő helyet, időt és eszközt biztosít a gyermekek számára.
- Az ábrázolás munka eszközei a gyermekek által elérhető helyen legyen.

- Párhuzamosan végezhető tevékenységként lehetőséget ad a szabad alkotásra.
- Megtanítja az ábrázolótevékenységgel kapcsolatos higiéniai szokásokat: hosszú ujjú ruha feltűrése, védőköpeny használata, kézmosás, védő asztalterítő.
- A higiéniás szokások betartását figyelemmel kíséri.
- A 3-4 évesekkel megkedvelteti a rajzolás, festés alapjait, a mintázás alaptechnikáját, nyomdázást, tépést, ragasztást.
- A 4-5 éves gyermekek körében formálja a képalkotást, megismerteti a vágás, hajtogatás, egyszerűbb fonás, varrás és gyöngyfűzés alapjait.
- Az 5-6 éves gyermekeknél a képalkotás különböző, változatos technikákkal történő készítését erősíti (pl. mozaik, kollázs, nyomatok) és megismerteti a szövés technikáját, valamint a többféle technikai megoldást igénylő barkácsolást.
- Az óvónő bemutatja a gyermekeknek, az életkoruknak és egyéni érdeklődési körüknek megfelelő műalkotásokat, a településre jellemző épületeket, hidakat.
- A gyermekeket rácsodálkoztatja a szépre, esztétikusra.
- A gyermekek által létrehozott alkotást pozitívan értékeli, elfogadja.
- Ösztönzi a gyermekeket a színek széles skálájának használatára.
- Az alkotókedvet ötleteivel, javaslataival, egy-egy inspiráló eszközzel segíti.
- Az 5-6-7 éves gyermekeknek saját eszközt és saját gyűjtődossziét biztosít.
- A váratlan eseményeken alapuló ábrázolási kedvet rugalmasan kezeli.
- Az udvaron is megteremti a lehetőséget az alkotásra.
- Támogatja a gyermekek kezdeményezését csoportos alkotásra.
- Balkezes gyermeket nem erőltet jobb kézzel való munkálkodásra.
- Az ábrázolás során különösen figyel a diszgráfia tüneteire, észleléskor jelzéssel él a fejlesztő pedagógus, a pszichológus felé.
- Nagy odafigyelést tanúsít a helyes ceruzafogás iránt, szükség esetén 3 oldalú ceruzafogót ad a gyermekeknek (háromoldalú ceruza használata).
- Mintázáshoz többféle anyagot is használ (vizes homok, gyurma, agyag, gipsz).
- A mintázási kedvet különböző természetes anyagokkal, kiegészítőkkel növeli *(termések, magvak, fűszerek, szárított és préselt növények).*
- *A csoportszoba, öltöző, mosdó és folyosó esztétikumának alakítása és fenntartása során formálja a gyermekek ízlését, környezettudatos szemléletét.*

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- Különböző ábrázolási technikák alkalmazása, választékos önkifejezési mód,
- az alapszínek, és a kevert színek gazdag tárházának használata mindennapi alkotásaikban, önálló kifejezésmód,
- élmények, érzések kifejezése,
- egyszerű formák, színritmusok, díszítő motívumok használata,
- hangsúlyos jegyek kiemelése,
- arányaiban, formáiban, gazdag részletességgel bíró emberábrázolás, anyagokkal, eszközökkel való tevékeny bánásmód.
- Szeretnek ábrázolni, ismerik a technikákat. Több technikával is ki tudják fejezni önmagukat, képesek megjeleníteni az ábrázolás eszközeivel, gondolataikat az elképzelt képeket.
- A mesék, versek, tevékenységek, élmények megjelennek munkáikban.
- Ábrázolásukat gazdag témaválasztás, színhasználat, forma, arányismeret, biztos technikai tudás, eszközkezelés jellemzi.
- Sokat és szívesen gyurmáznak, formaábrázolásuk változatos, a megkülönböztető jegyek felfedezhetőek. Emberábrázolásuk egyre differenciáltabb, egyre több testrészt jelenítenek meg, esetenként a mozgás is felfedezhető.
- Szeretnek együtt dolgozni a többiekkel, közös kép, makett, terepasztal stb. elkészítése során.

- A használt eszközöket elrakják, a munka befejezése után helyreállítják a környezet rendjét.
- Bátran, szívesen használja az ábrázolás eszközeit.
- Élményeit képes megjeleníteni.
- Szem-kéz mozgása összerendezett.
- Helyesen fogja és használja a ceruzát, ecsetet, ollót.
- Ismeri a különböző technikákat, azokat képes alkalmazni.
- Ismeri a hat alapszínt, azt bátran használja.
- Megfelelő a finommotorikus képessége, nem görcsös, biztos a vonalvezetése.
- Vizuális észlelése, megfigyelése, emlékezete, intermodalitása korának megfelelő.
- Szívesen alkot közösen a többi kisgyermekkel, ötletet, javaslatot saját döntése alapján mérlegel.
- Ábrázolása során kitartó, akár több napon keresztül is képes munkálkodni.
- Alkotás közben ügyel környezete és saját maga, munkája tisztaságára.
- Szereti maga körül a harmóniát, a szépet, szívesen díszíti a környezetét.
- Térlátása korának megfelelő.
- Képes rácsodálkozni a szépre, esztétikus látványra, képes esztétikai véleményt alkotni.
- Ismer 2-3 műalkotást, jellegzetes épületet.
- Vonalvezetése balról jobbra halad.

A kreativitás és ábrázoló kompetenciák fejlesztésére az érdeklődő, és tehetséges gyerekeknek plusz lehetőségeket biztosítunk. **Együtt alkotási alkalmakat szervezünk**, hogy a gyermekek egymástól és az óvodapedagógustól kis műhelyekben inspirációkat kapjanak (új technikák megismerése – origami, szövés-fonás, kismesterségekkel való ismerkedés stb.).

A tevékenységekben pedig nemcsak önfeledten jól érzik magukat a gyermekek, hanem egyszerre garantáltan, hozadékként jelentkeznek a benne résztvevő képességeiknek a fejlődése, akár oly hosszú értékként is, amelyek a későbbi alkotó életvitelükhöz megingathatatlan alapul szolgálnak.

Mindennapos mozgás

Mottó

„A sport nemcsak testnevelés, hanem a léleknek is az egyik legerőteljesebb nevelőeszköze.”

(Szent-Györgyi Albert)

A gyermekek legfontosabb igénye és természetes kifejezési módja a mozgás. A rendszeres, szívesen végzett, közösségi testmozgás segíti a gyermekek optimális személyiségfejlődését és hozzájárul az egészséges életmód kialakításához.
A tevékenység alapvető szervezeti keretei a következők
spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység,
irányított, mindennapos mozgásfejlesztés,
szervezett mozgásos tevékenység.
A gyermekek óvodai életének minden egyes napján biztosítani kell az aktív szabad játékot, amely mellett kiemelt szerepet kapnak az irányított mozgásos tevékenységek. Ezek a tevékenységek játékos környezetben zajlanak, és játékba ágyazott módon segítik az alapvető mozgáskészségek, valamint a hozzájuk kapcsolódó fogalmi rendszerek fejlesztését.)

A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok spontán és szervezett mindennapos alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás és egészséges életmódra nevelés hatásait.

A szabad játék keretein belül végzett spontán mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásformák. A komplex testmozgások integrálódnak az óvodai élet más tevékenységeibe is, miközben támogatják a gyermek személyiségének fejlődését, például a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás és tanulási képesség terén.

Az egészséget támogató testmozgást az óvodai nevelés minden egyes napján és minden gyerek számára biztosítani kell az egyéni igények és képességek figyelembe vételével. Fontos, hogy a gyermekeket legjobban fejlesztő, együttműködést igénylő mozgásos játékok széleskörű alkalmazására törekedjünk, továbbá a szabad levegő adta lehetőségeket is ki kell használni.)

A mindennapi irányított testmozgás része lehet zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, (népi) játékok és táncok (kiemelten a néptánc).

Célunk:

A gyermekek edzettségének megalapozása a testmozgás segítségével, játékos mozgások teremben és szabadlevegőn eszközökkel és eszköz nélkül, spontán vagy szervezett formában, természetes mozgáskedv megőrzése, megszerettetése, mozgásigény kielégítése.

Feladat:

- A gyermek testi szükségleteinek kielégítése, a szabad mozgás lehetőségének biztosítása.
- Fejlesztő eszközök biztosítása.
- Baleset-megelőzés.
- A gyakorlás lehetőségének biztosítása, pozitív megerősítés testnevelés foglakozáson a várakozás kiküszöbölése.
- A jó levegőjű, tiszta környezet biztosítása (megfelelő szellőztetés).
- A mozgáshoz, testsémához, oldalisághoz kapcsolódó szókészlet fejlesztése.
- A mozgástapasztalatok bővítésének biztosítása, mozgáskészség, mozgáskultúra alakítása.
- A kondicionális képességek fejlesztése (erő, állóképesség, gyorsaság, ügyesség).
- A komplex testmozgások beépítése az óvodai élet egyéb tevékenységeibe.

Mozgásfejlesztés a szabadjátékban:

Törekszünk a mozgásra ösztönző, biztonságos környezet kialakítására az udvaron, csoportszobában egyaránt. A mozgásos játékok figyelembe veszik az egyéni szükségletet, képességet, minden gyermek számára lehetőséget biztosít természetes mozgásra (járás, futás, ugrás, támasz, függés, egyensúlyozás, dobás). A szabad mozgás, a szabadban végzett mozgástevékenység a legfejlesztőbb hatású. Az óvodapedagógusnak a tervezés során az évszak adta mozgáslehetőség biztosítására nagy gondot kell fordítania. Ütemezni szükséges időben és feladat-meghatározásban kell. Célszerű a távolabbi helyeken összekötni a családi programokkal, sportjellegű-játékos mozgástevékenységgel.

A gyerekek testedzése, mozgásvágyának és mozgásigényének kielégítése a gyerekek spontán tevékenysége és az óvodapedagógus által tudatosan tervezett, szervezett mindennapos testneveléseken és testnevelési foglalkozásokon keresztül valósul meg. E folyamatokban hangsúlyosan kell érvényesíteni /figyelni/ a gyerekek egészséges testi-lelki fejlődésére. Az egészségvédelemnek igen hangsúlyosnak kell lenni, amiben kiemelkedő az óvónő modell szerepe.

Testnevelés

Az egészséges életmód kialakításának szerves része a testedzés, a játékos mozgás, a testnevelés. A testnevelés mozgás anyaga segíti a gyermekek anatómiai és élettani fejlődését. Kifejti kedvező hatását az idegrendszerre, a légző- és keringési szervekre. Hozzájárul a helyes testtartás kialakulásához, a

tartáshibák megelőzéséhez, a testi képességek fejlődéséhez.

Az egészséges életvitel igényére nevelés keretén belül a testi képességek fejlesztésére is nagy hangsúlyt fektetünk:

- Kondicionális képességek fejlesztése.
- Állóképesség fejlesztése életkornak megfelelően, folyamatosan és fokozatosan pl.: hosszantartó lassú és közepes iramú futások, hosszú ideig végzett csúszások és kúszások.
- Erő fejlesztése, pl.: szökdelés, távol-, magasugrás, kéziszer gyakorlatok.
- Gyorsaság fejlesztése, pl.: gyors futás, futó játékok, irányváltoztatások, megállások, különböző testhelyzetek felvétele.
- Koordináló képesség fejlesztése.
- Térbeli tájékozódás, pl.: természetes támaszgyakorlatok, irányváltoztatás, célba dobások.
- Egyensúlyozó képesség, pl.: egy lábon állás, gurulás a test hossztengelye körül, guruló átfordulás előre.
- Ritmusképesség fejlesztése, pl.: járás, futás, ciklikus mozgás zenére.
- Reakció készség fejlesztése, pl.: megadott feladatok végrehajtása különböző, megadott jelekre.
- Izomérzékelő képesség fejlesztése, pl.: kézi szergyakorlatok, bordásfalon függeszkedés, fekvőtámasz.
- Mozgékonyság, hajlékonyság fejlesztése,
- nyújtó hatású gyakorlatokkal.

Mindennapos testnevelés

Célja: A gyermekek számára a mozgás jó, kellemes, élményt adó, testet-lelket edző tevékenység legyen. A mindennapi testnevelés tartalmát döntő mértékben a természetes mozgások, gyakorlatok képezik (járások, futások, ugrások, függések, egyensúlygyakorlatok), melyet a testnevelés foglalkozás anyagából merítünk.

Verbális fejlesztés, azaz a beszéd észlelése és értése szintén minden életkorban legyen hangsúlyos. A mozgástevékenység fejlesztés során előforduló szó, kifejezés a gyerek szókincsét bővíti. Az irányok és a testrészek nevei mozgással egybekötve véződnek be a leghatékonyabban.

Óvodapedagógus feladata:

- A mozgás beépítése természetes módon a gyermekek tevékenységébe.
- Mozgásra inspiráló biztonságos környezet kialakítása.
- A gyermekek mozgáskedvének megőrzése, illetve szükség esetén felkeltése.
- A mozgásos tevékenység pozitív megerősítése.
- A baleset elkerülésének érdekében a mozgástevékenység szabályainak kialakítása a gyermekekkel közösen, majd fokozott betartatása.
- Mozgásos tevékenység lehetőségének biztosítása a csoportszobában és az udvaron.
- A gyermekek életkorához és egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos tevékenységre inspiráló eszközök kiválasztása, folyamatos cseréje.
- A mozgásfejlesztés anyagának összeállítása, figyelembe véve a csoport és az egyéni fejlettség aktuális állapotát.
- A játék, játékosság elsődlegességének tiszteletben tartása a foglalkozásokon.
- Oldaliságot jelző csuklópánt használata.
- Tiszta, jó levegő biztosítása a mozgás alatt.
- A futások, ugrások, dobások lehetőség szerint az udvarra történő szervezése (arra az évszakra tervezi be, amikor már jó idő van).
- Tevékenységek irányításánál és értékelésénél differenciál, figyelembe veszi az egyéni fejlődési jellemzőket.

- Odafigyelés a gyermekek optimális terhelésére.
- A mozgásfejlesztésben elegendő időt hagy a gyakorlásra, illetve megadja a lehetőséget a tevékenységből való kilépésre.
- A mozgásfejlesztő tevékenység szervezése biztosítja a folyamatos mozgás lehetőségét, kiküszöböli a várakozási időt.
- Kézi szerek használata.
- Kiemelt prevenciós feladatok megvalósítása: nagymozgás fejlesztés, egyensúlyérzék-fejlesztés, szem-kéz, szem-láb koordináció fejlesztése, testséma fejlesztés, térpercepció-fejlesztés, finommotorika fejlesztés, keresztcsatornák fejlesztése.
- Nyári (őszi) időszakban a tematikus hetek keretében sporthét szervezése.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- A gyermekek szeretnek mozogni, kitartóak a mozgásos játékokban.
- Betartják a szabályokat a különböző versenyjátékokban.
- Ismerik az irányokat, tudnak térben tájékozódni.
- Tudnak ütemtartással járni.
- A gyermekek nagymozgása, finommozgása, egyensúlyészlelése, összerendezett mozgása kialakul.
- A különböző mozgáskultúrával rendelkező gyerekek számára lehetőséget biztosítunk óvodánkban a szervezett és tudatos fejlesztésre. Mindezeket segíti az úszás, alapozó mozgásterápia.
- Az optimális mozgásigény kielégítése eredményeképpen a gyermekek mozgása összerendezettebb, harmonikusabb. Erőteljesebben fejlődik a mozgáskoordinációjuk és a finommotorikájuk.
- Feladatunknak tekintjük a szülők szemléletének formálását, a szülőkkel közösen mozgásos programok szervezését (Mozogj velünk, csináld velünk).
- A gyakorlatokat pontosan végzik, bátran és fegyelmezetten használják a tornaszereket.
- Vezényszavaknak, utasításoknak eleget tesznek, pontosan követik azokat.
- Saját képességüknek megfelelően, nagy akarattal pontosan végzik a főgyakorlatokat, teherbírásuk, terhelhetőségük megfelelő.
- Szívesen játszanak, a szabályokat önálló játék alatt is betartják. Erőfeszítéseket tesznek a közös vagy egyéni győzelemért.
- Egymásra vigyáznak, tudnak a kisebbekhez is alkalmazkodni.
- Igénylik a mindennapos mozgást.
- Mozgása harmonikus, összerendezett.
- Téri tájékozódása kialakult, irányokat meg tud különböztetni.
- Magabiztosan (csuklószalag nélkül is) alkalmazza a jobb-bal kifejezéseket.
- Ismeri saját testét, testrészeit, képes meg is nevezni és beazonosítani.
- Fizikai erőnléte, állóképessége életkorának megfelelő.
- Kialakult a szem-kéz, szem-láb koordinációja.
- Fejlett az egyensúlyérzéke.
- Tud rollerezni vagy biciklizni.
- A mozgásos játékok, gyakorlatok téri helyzetek felidézésére képes, vizuális memóriája korának megfelelően fejlett.
- Ismer legalább egy labdajátékot.
- Ismeri legalább 2-3 kézi szer használatát (labda, ugrókötél, karika).
- Érdeklődik több sportág iránt.
- Képes alkalmazkodni társaihoz, korához képest fejlett az önuralma, toleráns, együttműködő, segítőkész.
- Ismeri a csapatjáték szabályait.

A külső világ tevékeny megismerése

Mottó:

„Szeresd a fát, hisz ő is érez, szép gyengéden nyúlj a levélhez

Ágát ne törd, lombját ne tépjed hagyd annak, ami, épnek, szépnek.”

(Benedek Elek)

A gyermek tanulási képességeinek fejlődése és kibontakoztatása a teljes óvodai életre kiterjedő, folyamatos és alapvető feladat. A gyermek természetes adottságai, a családjában és a tágabb környezetében szerzett tapasztalatai, valamint az óvodai nevelés keretében biztosított tanulási formák mind szerepet játszanak a gyermek későbbi fejlődési lehetőségeinek és motivációjának alakulásában. Az óvodapedagógus a tanulás szempontjából kedvező feltételek megteremtése során figyelembe veszi a gyermekek korábbi élményeit, tapasztalatait és tudását.

A gyermekek óvodai tanulásának fő célja, hogy fejlessze képességeiket, valamint gazdagítsa és rendezze tapasztalataikat. Ez a folyamat legfőképpen a játékos tevékenységek és cselekvések keretein belül történik.

Célunk:

A természeti és társadalmi környezet felfedezése során olyan tapasztalatok megszerzése, készségek és képességek kialakítása, amelyek az életkoruknak megfelelő biztonságos eligazodáshoz és tájékozódáshoz szükségesek, valamint a természet szerető és védő emberi értékek alakítása, környezettudatos magatartás megalapozása. A Biblia tanítását alapul véve a Föld és a világ Isten teremtménye. Isten lakásul, lakóhelyül rendezte be a Földet.

Feladatunk:

A szűkebb és tágabb környezet felfedezése során a gyermekek pozitív érzelmi viszonyának kialakítása a természeti – emberi – tárgyi világ értékei iránt.

A környezet megismerése révén sokoldalú matematikai tapasztalatokat szerezzenek. Matematikai fogalmakkal való ismerkedés, gyakorlásuk a játék és más tevékenység közben.

A társadalomba való beilleszkedéshez szükséges magatartásformák kialakítása.

A természet megóvásához szükséges magatartási formák kialakítása. Környezettudatos magatartásra nevelés: az óvoda tárgyi környezete, és az óvodapedagógus mintaadása segítse a környezettudatos viselkedés, szokások kialakulását. Mindezekhez alkalmazkodva indokolt esetben alkalmazzuk az IKT eszközöket.

A külső világ tevékeny megismerése során:

Az óvodás gyermek fejlődését, képességének fejlesztését a szűkebb és tágabb természeti – emberi – tárgyi környezet formálja. Spontán ismeretszerzésre gyakran van a gyermeknek lehetősége. A játéktevékenység, a környezet tele van természeti, technikai csodával, ismeretelemekkel, melyek környezeti ingerként jelentkeznek. A gyerekek szinte szelekció nélkül fogékonyak ezekre az ingerekre és a természeti – emberi – tárgyi környezet formai, mennyiségi és téri viszonyaira is.

A gyermek miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, melyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. A tapasztalatszerzés mindig a valódi környezetben történik, ezért a komplex foglalkozások legtöbb esetben a szabad természetben vagy az óvoda környezetében, udvarán zajlanak. Legfontosabb feladat megismertetni a gyermeket azzal a természeti környezettel, amelyben él, felhívni a figyelmet annak értékeire és

szépségére. Ez képezi majd az alapját a később kialakuló természetszeretetnek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi néphagyományok, szokások és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét is.

A környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek birtokába jut a gyermek. Felismeri a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítélőképessége, fejlődik tér, sík és mennyiségszemlélete.

A játékos cselekvést, mely minden érzékszervüket bevonja a tapasztalatszerzésbe, az így szerzett információk feldolgozása egyéni, páros, mikro csoportos játékos tevékenységen keresztül valósul meg. A séták, kirándulások, az óvoda udvarán és kertjében vagy az élősarokban végzett tevékenységek tanulási, tapasztalási lehetőségeket kínálnak. A tolerancia, mások véleményének, érzéseinek és gondolatainak tiszteletben tartása arra neveli a gyermeket, hogy képes legyen elfogadni másokat. Mindez pedig a társadalomban való harmonikus, kiegyensúlyozott élethez feltétlenül szükséges.

Természetesen idetartozik a mások (idősebbek, felnőttek, társak) tisztelete és szeretete is.

Az óvodapedagógus feladata:

Tegye lehetővé a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését. Biztosítson alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalatszerzésre és ismeretszerzésre, valamint a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására. Cselekvési alternatívákat kínál, elősegíti a gyermekek személyiségének, egyéni képességének sokoldalú kibontakoztatását, melyekből a gyermek szabadon választhat a benne lévő motívumok alapján. A gyermekekbe vetett feltétel nélküli bizalom gyermekközpontú nevelői attitűddel alkalmazkodik az eltérő képességekhez, viselkedéshez.

Fejlesztés tartalma:

Társadalmi környezet:

- Család.
- Család tagjai.
- Család élete.
- Foglalkozások, feladatok a családban.

Óvoda és környezete:

- Felnőttek munkája.
- A lelkipásztor munkája.
- Gyerekek tevékenysége.
- Óvodai élet rendje.
- Az óvoda dolgozóinak munkája /munkájuk haszna, értelme /.
- Óvoda épülete, udvara.
- Közintézmények a városban*:* Gyülekezeti terem, Templom, Bölcsőde, Iskola, Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, Rendőrség, Könyvtár, Helytörténeti Múzeum, Egészségügyi Szolgáltató Központ, Posta, Mentőállomás, Takarékpénztár, Nyírségi Református Egyházmegye Idősek Otthona, Gyógyszertár, Járási Hivatal, Városháza. Emberek munkája egyes munkahelyeken.

Közlekedés városunkban:

- Közlekedési eszközök – eszközök csoportosítása.
- Megkülönböztetett közlekedési eszközök.
- Közlekedés szabályai.

Ember testrészei:

- Testrészek.

- Külső tulajdonságai.
- Érzékszervek – érzékszervi funkciója.
- Testápolás.
- Testnevelés, sportolás fontossága.
- Orvos, védőnő munkája.

Természeti környezet:

- Élettelen természet anyagai.
- Élettelen természet változásai.
- Időjárás, évszakok jellemzői, időjárás és alkalmazkodás összefüggései, sajátosságai, napok, évszakok.
- Természetvédelmi, környezetvédelmi teendők, tevékenységek évszakok szerint.
- Élő természet elemei: amit Isten teremtett az jó és szép.
- Növények tulajdonságai /zöldségfélék, gyümölcsök /.
- Állatok tulajdonságai, életmódjuk, hasznuk, madárvédelem.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- Ismerik közvetlen környezetüket, biztonsággal tájékozódnak benne.
- Be tudnak mutatkozni, személyes adataikat ismerik (lakcím, saját nevük- az udvarias bemutatkozás módja -, szüleik pontos neve, saját életkoruk, szüleik foglalkozása, testvéreik neve).
- Ismerik az évszakokat és jellegzetességeiket, tudják a napok, hónapok, napszakok sorrendjét, a napszakokhoz kapcsolódó tevékenységeket.
- Ismerik a környezetükben élő állatokat, növényeket, a róluk való gondoskodást.
- Ismerik a házi és vadállat fogalmát, ismernek házi és vadállatokat, madarakat, rovarokat.
- Megnevezik saját testrészeiket, érzékszerveiket.
- Ismerik a közlekedési eszközöket, gyakorlottak elemi közlekedési szabályok betartásában.
- Ismerik a színeket.
- Ismerje az óvoda környékén, ill. a városban lévő fontosabb épületek funkcióját, a benne dolgozók munkájának fontosságát.
- Váljon igényévé a természet-környezetvédelem. Vegyen részt elemi környezetvédő, természetvédő tevékenységekben.
- Ismerik a gyülekezeti élet szokásait, hagyományait.

Matematikai tanulás

Matematikai tartalmú tapasztalatok szerzése

Célunk:

- A gyermekek matematikai érdeklődésének felkeltése és fejlesztése.
- A környező világ matematikai jelenségeinek, összefüggéseinek felismertetése.
- Matematikai tapasztalatszerzési lehetőségek biztosítása.

A gyermek már az óvodába kerülés előtt felfigyel a dolgok mennyiségi és minőségi összetevőire. Az óvodai nevelés építhet ezekre a korai tapasztalatokra. A matematikai tapasztalatszerzésnek kapcsolatban kell lennie az életre neveléssel. A gyermeket körülvevő környező valóság mennyiségi és térbeli viszonyai, formái természetes napi szituációkban megfigyelhetők. Tevékenykedés közben a megismerő képességek (érzékelés, észlelés, megfigyelés, emlékezés, tapasztalás, megértés, problémalátás, problémamegoldás) fejlesztése szinte észrevétlenül megvalósítható. A különféle gyermeki tevékenységeknek meghatározó szerepe van a matematikai ismeretszerzésben.

- A játékban szerzett tapasztalatok,
- Munkatevékenységek közben mód nyílik az ismeretek alkalmazására,
- Más fejlesztési területen előforduló tapasztalatszerzési és alkalmazási lehetőségek,

- Ábrázoló tevékenység során,
- Környezet megismerésére nevelés közben,
- Tárgyak, személyek összehasonlítása, rendszerezése,
- Testnevelés folyamán,
- Zenei nevelés alkalmával,
- Irodalmi nevelés közben.

Óvodapedagógus feladata:

- Logikai és matematikai szabályjátékok megismertetése, alkalmazása.
- A matematika iránti érdeklődés felkeltése.
- Érdekes, a gyermekek kíváncsiságára építő problémahelyzetek teremtése.
- A gondolatok, a probléma megfogalmazása, a pontos, egyértelmű, a gyermekek számára érthető közvetítése.
- Matematikai tartalmú játék kezdeményezése során a gyermekek egyéni fejlettségének, képességeinek figyelembevétele.
- Szükség esetén rávezető kérdésekkel segítés.
- Mozgásos feladatnál a testrészek megnevezése, a velük végzett cselekvés elmondása.
- A matematikai osztályozás, halmazokkal végzett feladatoknál a matematikai ítéletek megnevezése.
- A térbeli viszonyok, az irányok és helyzetek pontos megnevezése.
- A játék során spontán adódó matematikai helyzetek kihasználása.
- Matematikai fogalmak, kifejezések, összefüggések megismertetése, megtapasztaltatása.
- Mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyok felismertetése tevékenységbe ágyazva.
- A gyermeki tevékenység változatos formáinak biztosítása: egyéni, páros mikrocsoportos szervezésben.
- A gyermekek matematikai érdeklődésének kielégítése, logikus gondolkodásuk megalapozása.
- Elemi ok-okozati összefüggések felfedeztetése, megtapasztaltatása.
- A gyermekek egyéni feladatmegoldásainak ösztönzése, sajátos logika elfogadása
- Segítjük a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- Képesek megadott vagy felismert tulajdonságok szerint válogatni, kiegészíteni, összehasonlítani.
- Értik és használják a mennyiségekkel kapcsolatos összehasonlítást kifejező szavakat.
- Összemérnek tárgyakat hosszúság, magasság, szélesség, űrtartalom szerint.
- Megkülönböztetik a jobbra-balra irányokat.
- Biztonsággal tájékozódnak a térben és síkban, ismerik az ehhez kapcsolódó kifejezéseket.
- Sok- sok gyakorlás után egyre több tapasztalattal rendelkeznek környezetük tárgyairól, differenciálódnak észlelési funkcióik (látás, hallás, tapintás, téri tájékozódás) a szenzoros és motoros funkciók fokozatosan rendeződnek.
- Fejlődött az alaklátásuk (alak- háttér), (alak, formaállandóság), formaészlelésük (forma, méret, felület, szín) egy és több tulajdonság alapján képesek halmazokat képezni, rendezni.
- Felismerik az egész és rész összefüggéseit. Ismereteket szereznek testképükről, felismerik a térbeli viszonyokat, kiterjedéseket (alatt, fölött, előtt, mögött, lent, fent stb.)
- Felismerik a kiterjedéseket (kisebb, nagyobb, magas, alacsony, széles, keskeny, hosszú, rövid, ugyanolyan stb.)
- Tudnak mennyiségeket összehasonlítani (több, kevesebb, ugyanannyi), ismerik a relációs jeleket, ismerik a tő és sorszámokat, bontást, kiegészítést.
- Tapasztalataikat, tevékenységüket megpróbálják verbálisan is megfogalmazni, újabb megoldásokat keresni, saját eredményeiket ellenőrizni.
- Logikus a gondolkodása, logikai következtetései életkorának megfelelőek.

- Problémamegoldó készsége jó.
- Számfogalma 10-es számkörben mozog.
- Képes halmazokat összehasonlítani, tulajdonság szerint szétválogatni.
- Helyesen értelmezi és használja az összehasonlítás megítélésének fogalmát: hosszabb-rövidebb, kisebb-nagyobb, több-kevesebb…
- Ismeri az irányokat, és helyesen értelmezi feladatvégzése során: jobbra-balra, előre-hátra, lent-fent…
- Helyesen használja a névutókat.
- Felismeri a sorba rendezés logikáját, azt képes jól folytatni, legalább 3 elemszámmal.
- Az alapvető formákat felismeri, azonosítja: kör, négyzet, téglalap, háromszög.
- Képes részekből az egészet kirakni.
- Ismeri az alapvető mértani testeket, azokat képes felismerni és megnevezni (kocka, gömb, téglatest).
- Van tapasztalata a tükörképről, szimmetriáról.
- Azonosságokat, különbségeket képes felismerni és megfogalmazni.

Munkajellegű tevékenységek

„És fogta az Úristen az embert és helyezte az Éden kertjében, hogy az művelje és őrizze”

(1Móz 2, 15)

Óvodás gyerekeink az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetből nagyon sok ismeretet, tapasztalatot szereznek a munkavégzés számos területéről. Egy-egy munkában hagyományozódik, tovább él a közös munkavégzés – alma-, szőlőszüret, lekvár főzés, savanyú káposzta készítése. Az ünnepekhez, jeles napokhoz kapcsolódnak a régi hagyományok, amelyek a megvendégelés, a meglepetés, az örömszerzések régi szép hagyományait tükrözik, - élményforrást jelentenek a gyermekek számára. A munkafolyamatokban a felnőttek és az óvodapedagógus tevékenysége modell értékű.

A gyermek családjában, az óvodában is, és mindennap találkozik, megéli az emberi munka környezet átalakító hatását, a környezet sokszínű változásait.

A személyiségfejlődés szempontjából fontos az óvodás gyermekmunka jellegű tevékenysége, mivel kitartásra, felelősségérzetre, a kötelesség teljesítésére szoktat, s hangsúlyos szerepe van a közösség, a társas kapcsolatok formálásában.

A munkavégzés alapvető feltétele, hogy kedvvel, szívesen végzett tevékenység legyen, mely által fejlődnek a munkavégzéshez szükséges készségek, képességek, tulajdonságok (pl.: kitartás, önállóság, felelősség, céltudatosság). Fontos, hogy az óvodapedagógus figyelembe vegye a feladatok adásánál a gyermek nyitottságát, helyzetfelismerő képességét, fejlettségét.

Munkafajták:

- Alkalomszerű megbízatások (a gyermekek szükségleteit kielégítő munkák)
- Naposi munka,
- Környezet,
- Növény- és állatgondozás,
- Önkiszolgálás,
- A gyermekek saját személyével kapcsolatos munkák.
- A munkavégzés együttműködésre ösztönzik a gyerekeket, fejlődik szociális érzékük. A munka céltudatos tevékenység, önállóbbá válásával a gyermekek tevékenységébe beépülnek a szóbeli kifejezések.

Az óvodapedagógus feladatai

A gyermeki munka az óvodapedagógus tudatos pedagógiai szervezése mellett a nevelés egyik formája.

- A munkajellegű tevékenység minden esetben tartalmazzon játékos elemeket.
- Az önként vállalt feladatok, munkafolyamatok végzése során élje meg a gyermek a közösségért való tevékenykedés örömét, ami a normák, értékek, szabályok kialakulásához vezet.
- Aktív tevékenység közben formálódjon a gyermek attitűdje, önállósága, felelőssége, céltudatossága és kitartása.
- A játékba integrált önkéntes és **cselekvéses tanulás** az óvodai nevelés célja.
- **A gyermek értékelése konkrét és reális legyen**, melynek során párbeszéd alakul ki.
- A nevelő értékel, dicsér és a gyermekek is hangot adnak érzéseiknek, véleményt formálnak magukról és társukról.
- Az értékelés legyen a gyermek tapasztalataihoz, előzetes ismereteihez és saját magához mérten fejlesztő. **Lényeges elem, a gyermek munkájának elismerése.**

Munkaközben:

- Beszédkapcsolatok alakulnak az együttműködés alapjaként.
- Az információkat megértik a gyerekek.
- Szókincsük bővül (eszközök, szerszámok, edények).
- Kialakulnak a munkavégzéssel kapcsolatos udvarias megszólítás, cselekvésre szólítás, utánzásra késztetés, kérés, buzdítás, dicséret verbális kifejezései.
- A munkavégzéssel kapcsolatos fogalmak, ok-okozati összefüggések, műveletek megnevezése, mondatba foglalása.

Az önkiszolgálást az iskoláskort megelőző időszakban a gyermekek nagy önállósággal, biztonsággal látják el. Észreveszik a szükséges feladatokat, azok sorrendjét tudják /pl.: étkezésnél, pihenésnél végzendő munkák/. Az óvodásgyermek igen kedvelt munkatevékenysége a naposság. A naposság sorra kerülésének szokásrendjét a gyerekekkel történő megbeszélés alapján célszerű kialakítani. A szükséges eszközök önálló biztosítása igen fejlesztő a gyermekek számára.

A gyermeki munka tudatos pedagógiai szervezést a gyermekekkel való együttműködést és folyamatos pozitív értékelést igényel. **A közösségi kapcsolatok, a kötelességteljesítés alakításának fontos eszköze.**

Feladatok korcsoportok szerint:

A 3-4 éves gyermekek az óvodapedagógust figyelve vegyenek részt a tevékenységekben. Már a beszoktatás ideje alatt gyakorolni kell a saját személyük kiszolgálását és az öltözködést. Az óvodapedagógus a legkisebb óvodásokat is vonja be az alkalomszerű munkába, ami lehet esetleges, de lehet szabályosan ismétlődő. A szabályosan ismétlődő mindennapi munka a rend fenntartásáért végzett tevékenységek (pl. a játékok elrakása, a terem díszítésében segítségnyújtás stb.)

Az étkezés során fokozatosan növekvő önállóság, az étkezéshez szükséges eszközök asztalra rakása jelenti ennek a korosztálynak a mindennapos munkát.

A 4- 5 éves gyermekek közösségi kapcsolatát jól fejleszti a naposi munka, amit akkor célszerű bevezetni, ha a gyermekek készségszinten ismerik a munkafolyamat menetét, fogásait. (Az önkiszolgáló tevékenység ezt jól előkészíti.) E program megerősíti a naposi munka fontosságát, amit az étkezési feladatok elvégzéséhez ajánl. Az óvodapedagógus és a dajka közös megállapodás alapján gondolja végig a naposi munkát, és alakítsa ki a gyermekek összehangolt cselekvésláncát. Bármely feladat elvégzésére kidolgozható a naposi rendszer.

Továbbra is naponta ismétlődő munka a csoportszoba rendjének fenntartása, a játékok helyére rakása,

a csoportszoba átrendezése, a tevékenységekhez használt eszközök kiosztása, összeszedése, az öltöző és a mosdó rendjének megőrzése. Ezeket a munkákat a gyermekek együtt végezzék a felnőttek átgondolt, konstruktív vezetésével. Az óvodapedagógus tervezze meg az egyéni megbízások lehetőségeit (pl. információk közvetítése, kisebbek segítése az öltözködésben, ajándékkészítés a kicsiknek, az óvoda dolgozóinak stb.) Kis segítséggel önállóan öltöznek, ennek során egymásnak is segítenek. Alkalomszerű munkaként a kert növényeit locsolják, ősszel összeseprik a faleveleket.

Az 5- 6- 7 éves gyermekek önállóan végzik a naposi munkát. Az óvodapedagógus közreműködésével közösen eldöntik a munka megosztását. Ízlésesen, esztétikusan terítenek. Étkezés után szokásrendnek megfelelően mindent a helyére tesznek, rendbe teszik az asztalt. Az alkalomszerű munkákat a gyermekek önálló vállalkozás alapján végezzék, soha ne alkalmazzon az óvodapedagógus kényszerítő eljárásokat.

A gyakori dicséret, elismerés hatásával érje el, hogy a gyermek szívesen vegyenek részt a munkában.

Rendszeresen segítsenek a kicsik öltöztetésében, ápolásában és pátyolgatásában, készítsenek nekik meglepetéseket.

Óvodapedagógus feladata:

- Nyugodt, bizalmon alapuló, szeretetteljes légkör kialakítása.
- Megfelelő eszközök (célszerűség, méret, anyag) és azok hozzáférhetőségének biztosítása.
- Elegendő munkalehetőség szervezése.
- Megfelelő hely és elegendő idő biztosítása a munka elvégzésére a folyamatosság érdekében.
- A munkafajták és azok mennyiségének fokozatos bevezetése.
- A differenciálás elvének érvényesítése a feladat adásakor.
- Kerti munkák szervezése, közben a növények növekedésének, fejlődésének, a fejlődésükhöz szükséges feltételek megteremtésének megfigyeltetése.
- Növények gondozásának megismertetése, alkalmazására motiválás: öntözés, leveleinek frissítő permetezése, átültetés, szaporítás, csíráztatás, hajtatás.
- Állatokról való gondoskodás megismertetése, alakítása: etetés, tisztántartás, gondoskodás a megfelelő életfeltételekről.
- A munka értékelése legyen folyamatos, konkrét, reális, a gyermekhez mérten fejlesztő hatású.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- legyenek meg az adottságaik az iskolai munkavégzéshez,
- önállóan, kedvvel kapcsolódjanak be az önkiszolgáló munkába,
- legyenek képesek a társaik érdekében végrehajtott munkavégzésre,
- képességeik és vágyaik alapján végezzék a rájuk bízott feladatokat.

Művészeti nevelés

„Nem mindegy, hogy milyen az első benyomás, mely tovább rezeg bennünk, és amit sok-sok éven keresztül viszünk magunkkal.”

Óvodánkban a művészeti nevelés hangsúlyos szerepet kap.

A művészet szeretete, ismerete, esetleg valamely művészeti ág művelése, az emberi kultúra,

hagyományainkkal való ismerkedés már óvodáskorban elkezdődik.

Az esztétikum, már nagyon korai életkorban hat a kisgyermekre.

Mindennapi feladatunk megismertetni a kicsiket a világ szépségeivel. Megcsodálni egy madár énekét, megvizsgálni egy őszi falevél színét, a virágzó fákat, vagy egy szép színes mesekönyvet kezükbe venni. Mindezek ugyanazt az esztétikai élményt jelenthetik.

Nagyon fontos a művészeti nevelés szempontjából, hogy esztétikus, egyszerű, átlátható, nyugalmat ábrázoló környezet vegye körül a gyermekeket. A szépen berendezett csoportszoba, az óvoda esztétikája és harmóniája komoly hatást gyakorol a gyermekekre.

A művészet nem más, mint a világ megismerése, sajátos nézőpontból, egyéni szűrőn keresztül. A művészeti nevelés mindenekelőtt az egyéniség színeinek kibontakoztatása. Törekedjünk arra, hogy a gyermek maga találja ki és valósítsa meg elképzeléseit, csupán akkor nyújtunk segítséget, ha ő maga kéri és igényli. Az óvodáskorban hihetetlenül nagy lehetőségei vannak a kreatív képességek kibontakoztatásának. Segítségül szolgál kibontakoztatásában az oldott légkör, a nagy mozgás és szabadságtér, valamint a megfelelő eszközök biztosítása. Minél több alkalmat kell adni arra, hogy a gyermekek érzéseiket, gondolataikat, ötleteiket a játékban, az ének-zenében, a bábozásban, a rajzolásban stb. kifejezésre juttassák. A tapasztalatszerzés itt is alapvető fontosságú feladat.

A művészeti tevékenységek fogalomköre rendkívül sokrétű, összetett és komplex jellegű. A mese-vers az ének-zene, a bábozás, a tánc, a játék, a dramatizálás, a festés, az agyagozás, a rajzolás, barkácsolás éppúgy beletartozik, mint a környezet esztétikája.

A művészeti tevékenységek tehát nem egy foglalkozást jelölnek, hanem olyan tevékenységeket, melyeket játékidőben vagy szabadidőben éppúgy gyakorolhatnak a gyermekek, mint a nap folyamán bármikor.

Célunk, hogy olyan gyermekek hagyják el az óvodánkat:

- akik erősen kötődnek a meséhez, zenéhez, az alkotó tevékenységekhez, a kis mesterségekhez,
- akik megtapasztalhatták népi kultúránk értékeit,
- akik tudnak nevetni, felfedezni, rácsodálkozni,
- akik képesek barátkozni, kapcsolatokat létrehozni, ápolni és megőrizni.

A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Tevékenységekben megvalósuló tanulás, melyet áthat a keresztyén szellemiség

„A nevelőnek tehát az a dolga, hogy úgy mutassa meg a gyermeknek a világot, hogy a saját érdeklődésével a gyermekeket közös felfedezésre csábítsa.”

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely a **teljes személyiség fejlődését**, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre. Az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

Cél*:* a 3-7 éves korú gyermekek kognitív, érzelmi és szociális érési folyamatának segítése, az iskolai tanuláshoz szükséges képességek kialakítása, életkornak megfelelő korrekció és prevenció. A gyermekek óvodás kor végére belépnek a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódnak.

Feladat:

- a gyermekek kíváncsisága, utánzási kedve által az értelmi képességek fejlesztése,

- problémamegoldó, kreatív gondolkodás megalapozása,
- a kíváncsiságot felkeltő, sokoldalú cselekedtetés során szerzett tapasztalatok folyamatos feldolgozása által az egyszerű gondolkodási műveletek fejlesztése,
- beszélgetésekkel a gyermekek kommunikációs képességeinek, a beszélőkedv aktivizálása,
- az érzékelés, észlelés mozgás összekapcsolása,
- a gyermekek eljuttatása az önkéntes tanulástól a szándékos tanulás vágyához,
- iskolai tanuláshoz szükséges akarati tulajdonságok alapjainak lerakása,
- a testi fogyatékosságból adódó hátrányok csökkentése.

A tanulást személyiségfejlesztésként kezeljük. Azt valljuk, hogy a gyermekeket nem alakítani akarjuk, hanem a szükséges feltételek megteremtésével, és az egész napos tudatos nevelői magatartással alakulni engedjük.

A gyermeki tevékenység jelentősége a tanulás folyamatában:

Az óvodás gyermek a **tevékenységben** fejlődik leginkább. A tevékenységek során a gyermek azt a **cselevést végzi** vagy választja, amely találkozik a belső késztetésével. A gyermek képességei tevékenységek folyamatában fejlődik, **tapasztalatokat szerez**.

Tényeket, összefüggéseket fedez fel, amelyek tudatosodnak benne.

A tapasztalatok és tudatosításuk során **tanulási folyamat jön létre**.

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- Az utánzásos, minta – és modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás (szokások alakítása)
- Spontán játékos tapasztalatszerzés
- Gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés
- Az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés
- A gyakori probléma – és feladatmegoldás
- Az óvodapedagógus által kezdeményezett foglalkozáson megvalósuló tanulás

Kiindulási pontjaink:

Maga a gyermek. Cselekedeteit érzelmei vezérlik, de képes együttműködésre, alkotásra, belső fegyelem megtartására, ha érdeklődésére, egyéni képességeire alapozunk, ha tiszteljük őt. Az igazi nevelőerő az *óvónő személyisége*, aki szeretetteljes, türelmes magatartásával képes a „másság" elfogadására. Ösztönző, segítő, együttműködő, bizalmat keltő, céltudatos programja a gyermekek képességeit-önmagához képest- a legmagasabb szintre juttatja. Jó humorérzékkel rendelkezik, képes az önkontrollra, önfejlesztésre. Modell a gyermekek számára.

A nyugodt tanulás feltételeinek fontos tényezője: *az óvoda*. A jól átgondolt szokásrendszer, a célszerű berendezett, megfelelően tagolt-2-3 gyermek szocializációjára alkalmas játszósarkokkal kialakított-csoportszoba, a változatos és folyamatos tevékenységek biztosítása.

Alapelveink közé soroljuk: a gyermekek *személyiségének ismeretét*, az egészséges alapokra épülő differenciálást, az egyéni képességekhez kötődő fejlesztést, komplex módszerek alkalmazását, integrációt a területek között, a játék és a tanulás állandó kölcsönhatását.

Törekszünk arra, hogy az adott gyermekeket és gyermekcsoportokat fejlettségüknek megfelelően fejlődhessenek tovább. Feladatunknak tekintjük, hogy bátran forduljanak hozzánk, játékukban egyenrangú partnerként, veszünk részt.

Az óvodában a tanulás folyamatos, mert minden helyzetben utánoz, tapasztal, tevékenykedik a gyermek. A tanulás, az életet végig kísérő folyamat, alapfolyamat, amely az óvodáskorban, az

alaptevékenységben: a játékban a leghatékonyabb. A tanulás az életkori jellemzőktől befolyásolva, a játékban integrált tanulás mellett az óvodapedagógus által felajánlott, tudatosan tervezett és szervezett kötelező (mozgás) és „kezdeményezett kötetlen folyamatban" is megvalósulhat. A felajánlott tevékenységek rendszeres, módszeres műveltségtartalmat közvetítő szerepet töltenek be, közvetlen megfigyelést, tapasztalást biztosítanak tevékenységekbe ágyazva.

A tudatosan tervezett és szervezett tanulási folyamat szervezeti formái:

- Egyéni
- Mikro csoportos
- Egész csoportnak szóló

A tervezhető jellegzetes tartalmak biztosítása:

Arra törekszünk, hogy az óvodában megszerzett tanulási tapasztalatok pozitívan befolyásolják a későbbi iskolai tanuláshoz való viszonyukat is.

Nem mindegy, hogy milyen érdeklődés fejlődik ki a gyermekekben a tanulással kapcsolatban, képes lesz-e saját motiváltságából kiinduló erőfeszítésre a tanulás érdekében. Ennek a belső motiváltságnak a kialakítását kezdjük meg az óvodában.

A tanulási tevékenység esetén is azt szeretnénk elérni, hogy örömmel és önként vegyen részt ebben a folyamatban.

Természetesen minden gyermek esetében képességeiknek megfelelő feladatokról van szó. Nagy hangsúlyt fektetünk az egyéni bánásmódra, és a differenciált fejlesztésre. Egy adott téma feldolgozásakor az egyéni képességeket figyelembe véve próbálunk differenciált feladatokat adni, többféle lehetőségeket felkínálni egy adott képességtípus gyakoroltatásában, fejlesztésében.

A sikerélmények erősítik a gyermekek önbizalmát, és bátorságot adnak az újabb nehezebb feladatok megoldásához.

Négy képességtípus köré tervezzük a fejlesztést: szociális, értelmi, verbális és testi. Az óvoda-iskola átmenet könnyítésének útja a differenciálás, amely magában foglalja a másság jelenlétét, sajátosságainak elfogadását.

Kötelező tevékenységek:

- A csoport valamennyi tagja egyszerre vesz részt a foglalkozáson, kötelező jelleggel, de ez a kötelezőség nem jelenthet kényszert a gyerek számára.
- Szervezett mozgás a tornaszobában (heti 1 alkalommal),
- mindennapos mozgástevékenység (azokon a napokon, amikor nincs más mozgásos tevékenység),
- munka jellegű tevékenységek (pl. saját személyükkel kapcsolatos feladatok stb.).

Szabadon választható tevékenységek és kötetlen tanulási folyamat (a hét minden napján)

A kötetlen folyamatban óvónői kezdeményezéssel motiválunk, a kezdeményezés módját mindenki szabadon választhatja meg. A kötetlenség a gyermekek önkéntes részvételében, és a tanulási folyamat időpontjának megválasztásában nyilvánulhat meg.

- játék
- munkajellegű tevékenységek
- rajzolás, mintázás, kézimunka
- verselés, mesélés
- ének, zene, énekes játék, gyermektánc

- külső világ tevékeny megismerése

Az óvodapedagógus által felajánlott tevékenységek rendszere

- *Kötelező formában szervezett* mozgásfejlesztés.
- *Szabadon választható tevékenységek*, *kötetlen tevékenységközpontú tanulási folyamat*: A szabad játék keretein belül, annak zavarását elkerülve, spontán helyzetekből, gyermeki kezdeményezésekből, vagy felajánlással történik a tevékenységek célirányos továbbfejlesztése.

A felajánlott tevékenységek jellemzői:

A gyermekek szempontjából:

- a választás, a döntés lehetőségét biztosítva feladattartásra nevel;
- a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5-35 perces) csoportos foglalkozások tervezése,
- a tevékenységbe ágyazott műveltségtartalom integráltan kerül több szempontú megközelítésre;
- a gyermekek a cselekvés, a tapasztalás szintjén ismerkednek meg a problémákkal, és a személyes kontaktus, beszélgetések során tapasztalataikat elemi, fogalmi szinten is kifejezhetik;
- a gyermekek a felnőtt, a kortársak mintájának utánzásával, valamint felfedezéssel, kísérletezéssel, próbálkozásokkal, a szándékos figyelem és bevésés aktivizálásával játékosan tanulnak.

Az óvodapedagógus szempontjából:

- a tervszerű, átgondolt, de a gyermekek által formálódó, változó, kreativitásukkal, önállóságukkal gazdagodó tevékenységekben érvényesül a nevelés kultúraközvetítő szerepe,
- a kezdeményezett, felajánlott lehetőségek fejlesztő hatása komplexitásra törekvő,
- az óvodapedagógus személyes mintaadó szerepe kiegészíti a gyermekek önálló tevékenységeit, közreműködése minden helyzetben a gyermekek fejlettségétől és igényeitől függ,
- a felajánlott tevékenységek differenciálása.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

A kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget.

Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához:

a) A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

b) A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél:

- az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, továbbá a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,
- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,
- a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat azzal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,
- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

c) Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.

A szociálisan érett gyermek:

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb – szükség szerint kreatív – elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettséget.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek

A szociális hátrány fogalma

A hátrányos helyzetű gyermekeknek tekintjük azokat, akiknek alapvető szükséglet-kielégítési lehetőségei korlátozottak. Családja szűkebb társadalmi környezete az átlaghoz képest negatív eltérést mutat, elsősorban szociális, kulturális téren. Amennyiben a szükséges hátrányok halmozódnak és a család nem tud kiemelkedni helyzetéből, a gyermek halmozottan hátrányos helyzetűvé válik, ami gyakran veszélyeztetettséghez vezet.

Hátrányos helyzetű: az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

- a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családba fogadó gyámról – önkéntes nyilatkozata alapján – megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,
- a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családba fogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,
- a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált városfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

Halmozottan hátrányos helyzetű: az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az előzőekben meghatározott pontok, körülmények közül legalább kettő fennáll.

Veszélyeztetettség: olyan – a gyermek vagy más személy által tanúsított – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza,

Kiemelt gondoskodást és állandó odafigyelést igényel: az a beteg gyermek, aki valamilyen fejlődési rendellenesség vagy speciális egészségkárosodás miatt szorul segítségre.

A szociális hátrány kialakulásához vezető tényezők

- alacsony jövedelmi, fogyasztási szint,
- rossz lakáskörülmények,
- a szülők alacsony iskolázottsági, műveltségi szintje.
- a családjára, szűkebb társadalmi környezetére jellemző elhanyagoló nevelés, gondozás, valamint a családban a devianciák halmozott előfordulása (alkohol, drog, brutalitás, bűncselekmény),
- különböző jellegű szociális tényezők gátolnak a gyermek adottságaikhoz mért fejlődésükben,
- csonka családban felnövő gyermekek (elvált szülők, árva, félárva gyermekek), munkanélküli szülők gyermekei,
- diszlexia, diszgráfia, figyelemzavar.

Átmenetileg hátrányos helyzetűek

- áttelepült, beköltözött (új) gyermekek
- tartós betegség miatt hátrányos helyzetű gyermekek.
- Következménye lehet a gyermek esélyegyenlőtlensége.

Feladataink:

- a mindennapi élethez szükséges készségek kialakítása,
- praktikus ismeretek, tevékenységek, szokás és szabályrendszer kialakítása rendkívüli gyermekvédelmi támogatás,
- családi életre és egészséges életmódra nevelés,
- a mozgás megszerettetésével az egészséget értéknek tekintő gondozás kialakítása, a szabadidő tartalmas eltöltésének igényére való nevelés,
- tolerancia, segítőkészség kialakítása, másság elfogadása.

Tevékenységek:

- differenciált fejlesztés,
- egészségnevelés,
- mozgástevékenység rendszeres, hatékony biztosítása,
- nemzetiségi kultúra és hagyományápolás,
- tehetséges gyermekek felkészítése,
- egyéni fejlesztő foglalkozások,
- élményszerzés biztosítása,
- kulturális rendezvényeken való részvétel,
- szülői értekezletek, csoportmegbeszélések,
- folyamatos rendszeres tájékoztatás a család működését segítő szolgáltatásokról,
- szülőkkel közös programok szervezése.

A gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenység

Helyzetkép

Az óvodásgyerekek családi helyzete, kulturális, szociális háttere igen eltérő. A gyerekorvosokkal, védőnőkkel folyamatos a kapcsolattartás. Így már a gyermek óvodába érkezése előtt feltérképezhetőek a vélhető, valós problémák és tulajdonképpen a beíratással egyidejűleg kezdődik a gyermekvédelmi munkánk.

Gyermekvédelmi munka szemlélete

A gyermekvédelmi munka sokrétű, szerteágazó feladatrendszert foglal magába, amelyből az óvoda elsősorban a preventív és korrekciós feladatokat vállalja el.

Preventív általános gyermekvédelem, amely vonatkozik a családban eredményesen nevelt, fejlődött valamennyi gyermekre.

Korrekció: speciális gyermekvédelem, a családon belül vagy a családi környezeten kívül fejlődésben akadályozott gyermekek védelme és nevelése.

Célunk: A gyerekek harmonikus, sokoldalú személyiségfejlesztése érdekében mindazon körülmények feltárása, amelyek hátrányosan befolyásolják a gyermek fejlődését, ill. ezek kompenzálása.

Feladatunk:

Lehetőségeink alapján az esélyegyenlőség megteremtése. Fokozott törődés, figyelem a veszélyeztetett, hátrányos helyzetű gyermekekkel, nagycsaládokkal, gyermek - és családlátogatás.

Elveink együttműködő, őszinte partnerkapcsolat kialakítása, toleráns, tapintatos nevelői attitűddel. A családi nevelés tisztelete, erősítése mellett a felelősségérzetük növelése a gyermekeik nevelésében. Minden óvodapedagógus köteles a pedagógusetika követelményeit betartani (titoktartás!) a családokat érintő kérdésekben, az alapvető gyermeki jogok tiszteletben tartása! Veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyerekeket a csoportnaplóban is nyilvántartjuk.

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény értelmében a veszélyeztetettség: olyan gyermek vagy más személy által tanúsított-magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza. A közoktatásról szóló törvény értelmében hátrányos helyzetű gyermek az, akinek családi körülményei, szociális helyzete miatt rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát a jegyző megállapította. E csoporton belül halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, akinek a törvényes felügyeletét ellátó szülője - a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvényben szabályozott eljárásban tett önkéntes nyilatkozata szerint – óvodás gyermek esetén a gyermek hároméves korában legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott

tanulmányait fejezte be sikeresen. Halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, akit tartós nevelésbe vettek.

Az egyéni és csoportos fejlesztések minden óvodapedagógus tervező munkájában nyomon követhető.

Együttműködés, kapcsolattartás a gyermek érdekében kiterjed:

- az önkormányzat szociális és gyámügyi osztályára,
- a Gyermekjóléti és Családsegítő szolgálatra,
- a gyermekorvos, védőnő feladataira,
- Általános iskola gyermekvédelmi felelősére,
- a Tanulási Képesség Vizsgáló Szakértői Bizottság munkájára.

Gyermekvédelmi feladatot ellátó pedagógus munkája

A gyermekvédelmi munka a nevelőtestület minden tagjának a feladata és kötelessége. Az óvodában folyó gyermekvédelmi munkát a gyermekvédelmi felelős és a vezető gyermekvédelmi felelős koordinálja.

A gyermekvédelmi felelős munkájával szembeni elvárás:

- megfelelő gyermekvédelmi szemlélet és empátia,
- helyes diagnosztizálási készség,
- a gyermekekkel kapcsolatos külső információk, szakvélemények, családból származó jelzések és viselkedési megnyilvánulások adekvát értelmezése.

Óvodapedagógusok gyermekvédelmi feladatai:

- a gyermekek családi helyzetének, körülményeinek figyelemmel kísérése, feltárása,
- családlátogatások megszervezése,
- segítségnyújtás a hátrányok enyhítésére,
- az óvodai keretek között megvalósítható kompenzálás biztosítása,
- egyéni bánásmód, a családi nevelés gyermek iránti felelősségének erősítése, a szülővel való közvetlen viszony kialakítására,
- szociális segítségnyújtás megszervezése,
- szükség esetén jelzés, a gyermek és ifjúságvédelmi felelős, valamint az
- a főigazgató felé,
- preventív, korrektív programok szervezése,
- személyes törődéssel és fejlesztéssel a gyermek fejlődésének segítése.

A főigazgató **gyermekvédelmi feladatai**

- Tervezi, szervezi és irányítja az óvodai gyermekvédelmi munkát.
- Kapcsolatot tart a gyermekvédelmi intézményekkel.
- Pedagógiai eszközökkel nem megoldható gyermekvédelmi probléma esetén jelzéssel él a Gyermekjóléti és Családgondozó szolgálat felé.
- Gyermekvédelmi ügyekben adatokat szolgáltat a Fenntartó felé.
- Ellenőrzi a gyermekvédelmi munka megvalósulásának színvonalát.
- Felel a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok megszervezéséért és ellátásáért,
- a gyermekvédelmi jelzőrendszernek a köznevelési intézményhez kapcsolódó feladatai koordinálásáért.

A szülő, a gyermek, a pedgógus együttműködésének formái

Család – óvoda kapcsolat (szülők-pedagógusok)

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését.

Annak érdekében, hogy a gyermeket a neki legmegfelelőbb módon neveljük, szükség van a szülőkkel

való együttműködésre, nyitottságra, őszinteségre. Lehetőséget nyújtunk az óvodában folyó pedagógiai munkában való aktív részvételre, a közös gondolkodásra, ezek gyakorlatban való érvényesítésére. Az együttműködés, kommunikáció elősegítésére követendő mintát mutatunk a gyermekek és szülők számára a digitális eszközök, mindennapi funkcionális használata terén. A szülők a megfelelő kereteken belül részt vesznek a közösségfejlesztésben.

Az óvodába lépés előtt minden gyermeket meglátogatunk a biztonságérzet megalapozása céljából. Ezt szolgálja a beszoktatás is, melynek lehetőségét felajánljuk minden családnak. Időtartama a gyermek egyéni fejlettségétől, reakciójától függ.

A gyermekkel kapcsolatos problémák megoldása közös feladat, a személyre szóló nevelési célkitűzések megbeszélésére szolgál a családlátogatás.

A differenciált személyiségfejlesztést célozzák a fogadó órák, nyílt napok, melyek szervezése rugalmasan történik a problémához, egyéni érdeklődéshez kapcsolódva.

A gyermekcsoport egészére vonatkozó feladatok megbeszélésére a szülői értekezletek szolgálnak.

Az óvoda ünnepi előkészületeire, jeles napjaira, hagyományainak őrzésére, alakítására, közös kirándulásokra, egyéb rendezvényekre a szülőket szeretettel várjuk.

A szülők bevonása az óvodában a gyerekekkel együtt megvalósuló tevékenységekbe, kezdeményezésekbe (papírgyűjtés, komposztálás, szelektív hulladékgyűjtés stb.).

Rendszeres tájékoztatás a gyermekek fejlődéséről: az egyéni fejlesztési napló bejegyzéseinek megbeszélése, a gyerekek alkotásainak megmutatása, elemzése, napi jelzés vagy beszélgetés, félévenként, illetve szükség szerinti tájékoztatás, gyermeki munkák kihelyezése.

Az együttműködés és a kapcsolattartás formái:

- beiratkozás
- szülői értekezlet (tájékoztató - speciális témájú)
- anyás beszoktatás
- családlátogatás
- nyíltnapok
- ünnepkörökhöz kapcsolódó nyitott rendezvények
- fogadó órák
- napi kapcsolat
- Szülők Szervezetével való együttműködés
- folyamatos tájékoztatás a gyermek fejlődéséről

Az egészségnevelési és környezeti nevelési elvek, programok, tevékenységek

Az egészségnevelési és környezeti nevelés elvei

A keresztyén gondolkodásban, értékrendben az élet alapvető érték. Éppen ezért az egészséges életvitel igényének kialakítása, a testi fejlődés biztosítása, a fizikai állapot védelme, edzése óvodai nevelésünkben kiemelt jelentőséggel bír. Keresztyén szemléletünk alapján valljuk, hogy a harmonikus ember nem csupán a szervezet jó működését jelenti, hanem a kiegyensúlyozott lelkiállapotot is, amelyek egymással kölcsönösen és szorosan összefüggenek. Az egészséges életvitel igényének, szokás rendszerének kialakítása, a betegségmegelőzés, az egészség védelme, edzése, megőrzése kiemelt jelentőségű ebben a korban. Egészségünket és életünk minőségét nagymértékben meghatározza a bennünket körülvevő természeti és társadalmi környezet minősége. A közösség szemléletformáló erejét kihasználva közvetíthetünk új értékeket és célokat, hogy ezen változtatni tudjunk.

Egészségfejlesztési Program

Az egészség a fizikai, mentális és szociális jólét állapota, és nem csupán a betegség hiánya.

Az egészségfejlesztés magában foglalja az egészségmegőrzést, prevenciót, és a betegség mihamarabbi gyógyításához szükséges nevelést, oktatást, így tehát az egészségnevelést is.

Óvodánkban az egészségfejlesztés célja, hogy a nevelési – oktatási intézményben eltöltött időben minden gyermek részesüljön a teljes testi – lelki jólétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, a nevelési – oktatási intézmény mindennapjaiban rendszeresen működő egészségfejlesztő tevékenységekben. Az egészséges és környezettudatos életmódra nevelés elmélete és gyakorlata megjelenik a tervezésben és a tevékenységekben, nyomon követhető a gyermeki dokumentumokban.

Az értelmi fejlesztés igénye:

A program tartalmazza a gyermekek ismereteinek bővítését, hogy egyre több ismeretet szerezzen szervezete működéséről, az egészségvédelem alapkérdéseiről (pl. kórokozók, fertőzés, betegség, táplálkozás, aktív mozgás és pihenés, az érzékszervek higiénéje és védelme).

Az egészséges életmód nevelésének feltételei

Az óvodánk épülete és udvara alkalmas a hatékony nevelő – oktató munka érvényesítésére. Az óvoda udvarának alakítása folyamatos, eszközökkel való felszereltsége évente bővülő.

A lehetőség biztosított a tornaszoba mindennapos használatára, a benne található eszközök folyamatos bővítése jellemző.

A kiszolgálóhelyiségek az előírásoknak megfelelőek (WC, mosdó, öltöző, előtér).

A csoportszobákban az adott cél kihasználására való törekvés (bútorzat, berendezési tárgyak, a gyermek fejlődéséhez szükséges, egészséges, és biztonságos környezet kialakítása).

Az intézmény felszereltsége, eszközzel való ellátottsága (tisztálkodási felszerelések, felnőttek munkavégzését segítő eszközök, nevelőmunkát segítő játékok és egyéb eszközök, speciális eszközök, egészség- és munkavédelmi eszközök) biztosítják az egészséges életmód, a testápolás, az egészségmegőrzés szokásainak alakítását.

Rendkívüli helyzetben mentális szempontból fontos, mind a kollégákkal, mind pedig a családokkal való kapcsolattartás, azonban célszerű odafigyelni és tudatosan okosan szabályozni a számítógéppel

és okostelefonnal töltött időt. E tekintetben a Home Office, a bezártság vagy a bezártság érzésének leküzdése során – bár nincsenek korlátok–, a pedagógus e tekintetben is minta/példaértékű kell legyen.

A nevelési – oktatási intézményünk mindennapos működésében kiemelt figyelmet kell fordítani a gyermek egészségéhez, biztonsághoz való jogai alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra, amelyek különösen fontosak:

1. az egészséges táplálkozásra nevelés,
2. az egészségfejlesztési kritériumoknak megfelelő mindennapos testnevelés és az azt kiegészítő egyéb testmozgás, iskolai sporttevékenység,
3. a lelki egészséget fejlesztő pedagógiai módszerek és a művészetek alkalmazásával a tanulási eredményesség és a társas kapcsolati készségek fejlesztése, a lemorzsolódás csökkentése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerfogyasztás, a bántalmazás és iskolai erőszak megelőzése,
4. az egészséget támogató ismeretek és készségek fejlesztése

5. az egészséget támogató ismeretek és készségek, baleset-megelőzéssel és elsősegélynyújtással kapcsolatos ismeretek és a személyi higiéné kialakításának fejlesztése területére terjednek ki.

Intézményünkben folyó teljes körű egészségfejlesztés figyelembe veszi a gyermekek biológiai, társadalmi, életkori sajátosságait, beillesztjük az intézményben megvalósuló átfogó prevenciós programokba.

Az egészséges táplálkozás

Kisgyermekkorban a táplálkozás a fejlődés alapfeltétele. Az óvodáskorú gyermek táplálkozási szükségletét nem lehet a felnőttek szükségleteihez arányosítva levezetni, mert a kisgyermek anatómiai – biológiai sajátossága más.

Óvodánkban előtérbe kerül, hogy az óvodáskorú gyermek étrendjében ne szerepeljen zsíros étel, erősen fűszerezett, illetve nehezen emészthető táplálék.

Nem az étel elkészítése, hanem az étkezés lebonyolítása alkotja az óvodapedagógus egészségvédelmi feladatát. Az étkezés előkészületeiben a gyermekek is részt vesznek, életkori fejlettségüket figyelembe véve. Étkezéskor részesei az önkiszolgálásnak.

Az egészséges táplálkozás megkedveltetése érdekében az óvodai csoportokban gyümölcs és zöldségnapokat szervezünk, mely által évszakonként megismerkedhetnek a különböző ízekkel.

A kiválasztó szervek megfelelő működése érdekében a gyermekeknek folyadékot biztosítunk a csoportszobában és az udvaron egyaránt.

Egy esetlegesen kialakuló rendkívüli helyzetben az óvodapedagógusok online kapcsolattartási formában adjanak ötleteket egészséges ételek/étkezés megismerését segítő tevékenységekhez.

KOROSZTÁLY	FELADATOK	HATÁRIDŐ	FELELŐS
Óvoda	Napi étkezések és azok közötti szünetek kialakításával az egészséges életritmus megteremtése. Kulturált tízóraizás, ebédelés, uzsonnázás a csoportszobában. Szokásrendszer kialakítása. Az egészséges táplálékok megismerése. Egészséges egyensúly megteremtésének segítése a különböző tápanyagok között.	folyamatos	óvodapedagógusok Kapcsolatfelvétel az étkezést biztosító konyha vezetőjével.
	Tisztálkodási szokások kialakítása. Megfelelő kézmosási technika kialakítása, rögzítése.	folyamatos	óvodapedagógusok

	Egészséghét a szülők bevonásával.	október	szülői közösség, óvodapedagógusok
	Gyümölcs-zöldség nyersen fogyasztása (egészséges nassolás).	őszi-téli hónapok	szülői közösség
	Óvodakert kialakítása, gondozása. Séták alkalmával a szükséges munkálatok megfigyelése a kiskertekben. Tapasztalatszerzés gyűjtése a közeli Gazdaságban.	tavaszi időszak	nagycsoportban dolgozó óvodapedagógusok óvodapedagógusok
	Méhek Világnapja alkalmából a méznek, mint egyik legfontosabb tápanyagunk hasznosságának megismertetése.	május 20.	óvodapedagógusok

Az egészségfejlesztési kritériumoknak megfelelő mindennapos testnevelés, és az azt kiegészítő egyéb testmozgás, iskolai sporttevékenység

A gyermek mozgásigénye folyamatos kielégítésre vár. A mozgás segíti a gyermeket a környező világ jobb megismerésében, a környezet felfedezésében.

A változatos mozgáslehetőség biztosítása óvodásaink számára kiemelt feladat, ezért minden nap alkalmat teremtünk rá. Ha az idő engedi, sokat tartózkodunk a szabadban. Az udvari tevékenység mellett a séta, a kirándulás egészíti ki a levegőzést.

A mozgáshoz változatos eszközöket biztosítunk, melyek alkalmasak a nagy és finommozgások fejlesztésére.

A kisgyermek mozgásszükségletének kielégítése legnagyobb részt a játéktevékenység útján valósul meg, ennek megfelelően a mindennapi testnevelés középpontjában is a sok mozgással járó játék áll. Időpontját az óvodapedagógus szabadon választhatja a rugalmas napirend keretein belül.

Az intézmény úszás lehetőséget biztosít a gyermekek számára heti 1 alkalommal, melyet a helyi Tanuszoda biztosít számukra.

A mindennapos testnevelés felfrissítő gyakorlatai mellett, testnevelési foglalkozást tartunk heti 1 alkalommal.

A mozgásfejlesztő, tartásjavító tevékenységek szervesen kapcsolódnak az óvoda napirendjéhez.

Az óvodai testnevelés során alkalmazott mozgásformák alkalmassá tehetik a gyermeket az életen át tartó sporttevékenység megalapozására.

Lényeges a mozgásos tevékenységek pozitív megerősítése, szükséges és elegendő szabályok megtanítása.

Törekszünk a mozgásra inspiráló mozgásos környezet kialakítására az udvaron és a csoportszobában egyaránt: jó hangulatú mozgástevékenységek megszervezése, a gyermekek edzettségének, teherbíró képességének, fizikai fejlődésének, ügyességének, ellenálló képességének fejlesztésére.

Olyan rendkívüli helyzetben, amelyben a személyes kapcsolattartásra nincs lehetősége az óvodapedagógusnak a gyermekekkel, támaszkodjon a család segítő szerepére. Ajánljon olyan megtervezett mozgásformákat, amely a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez és életkorához is egyaránt igazodik. Mindezt a szülők számára érthető és otthoni körülmények között megvalósítható formában.

KOROSZTÁLY	FELADATOK	HATÁRIDŐ	FELELŐS
Óvoda	Mindennapos testnevelés	folyamatos	óvodapedagógusok
	Autómentes nap	szeptember	óvodapedagógusok szülők bevonásával
	Nemzeti sportnap	szeptember	óvodapedagógusok szülők bevonásával
	Mozgásos és ügyességi játékok a szabad levegőn.	folyamatos	óvodapedagógusok
	Kirándulások a természetbe, séták a városban. Séta közben a közlekedési kultúra folyamatos alakítása, a közlekedés szabályainak betartása.	folyamatos	óvodapedagógusok
	A Föld napja - udvarrendezés, - szépítés, - virágültetés Az óvoda közvetlen környezetének szépítése együttes kerti munkával. Munkatevékenység végzése a csoportszobán belül. A benti munka végzésével nemcsak az esztétikus környezet biztosítása történik meg, hanem a gyermekek megismertetése egy hasznos tevékenységgel, ami a mozgási energiájuk	április folyamatos	óvodapedagógusok szülők bevonásával óvodapedagógusok

	levezetésében is segít.		
	Gyermeknap: mozgásos és ügyességi játékok.	május	óvodapedagógusok szülők bevonásával

A lelki egészséget fejlesztő pedagógiai módszerek és a művészetek alkalmazásával a tanulási eredményesség és a társas kapcsolati készségek fejlesztése, a lemorzsolódás csökkentése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerfogyasztás, a bántalmazás és az iskolai erőszak megelőzése

A lelki egészség fejlesztése:

A nevelési-oktatási intézményben folyó pedagógiai munka által elérhető **lelki egészségfejlesztés** célja, hogy elősegítse a **kiegyensúlyozott lelki fejlődés**t, támogassa a gyermek, tanuló esetében a **környezethez történő alkalmazkodás**t, felkészítsen, és megoldási stratégiákat kínáljon a környezetből érkező ártalmas hatásokkal szemben, így csökkentve a káros következményeket, továbbá pozitív hatást gyakoroljon a személyiségfejlődésre.

KOROSZTÁLY	FELADATOK	HATÁRIDŐ	FELELŐS
Óvoda	Hittan foglakozások. Mindennapos áhítatok. A lelki egyensúly megteremtése a történetekkel.	folyamatos	óvodapedagógusok Tiszteletes Úr bevonásával
	Teremtés hete Isten megteremtette a világot: „és lőn világosság…”- kiállítás szervezésével a bibliai ismeretek elmélyítése. A történetek a helyes útkeresésben is segíthetnek.	szeptember	óvodapedagógusok szülői közösség együttműködésével
	A rajz, mintázás, kézimunka; az ének, énekes játék, gyermektánc; a mese, vers játékos tanulási tevékenységek segítségével a pozitív gondolatok erősítése; az alkotások szépségével az öröm, a boldogság megfogalmazásának segítése.		
	Az ének, énekes játék, gyermektánc játékos tanulási tevékenység jellegéből adódóan segítségével a társas kapcsolatok alakítása, szociális kapcsolatok erősítése.		
	Idősek világnapja Idősek tiszteletére neveléssel a már megélt élettapasztalat elismerése is.	október 1.	óvodapedagógusok
	Reformáció napja Az együvé tartozás érzésének erősítése a gyülekezettel.	október 31.	óvodapedagógusok

	Barkács- nap Családi kapcsolatok erősítése az együttdolgozással (kicsi és nagy közösen).	november	óvodapedagógusok
	Adventi időszak Az első gyertya meggyújtása egy olyan időszak kezdetét jelzi számunkra, mely segít átélni azt az örömöt, amelyet Jézus születése jelentett a világ számára.	december	óvodapedagógusok
	Karácsony A család fontos szerepének kihangsúlyozásával az érzelmi stabilitás megteremtése.	december	óvodapedagógusok
	Nőnap A fiúk gondolva a lányokra, kis ajándékkal kedveskednek számukra; mellyel az önzetlen ajándékozás örömét is átélhetik.	március	óvodapedagógusok
	Fenntarthatóság hete. A környezettudatosságra neveléssel a jövő biztosítása.	április	óvodapedagógusok

Az egészséget támogató ismeretek és készségek fejlesztése

A teljes körű egészségfejlesztés célja, hogy a nevelési-oktatási intézményben eltöltött időben minden gyermek részesüljön a teljes testi-lelki-szellemi jóllétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, a nevelési-oktatási intézmény mindennapjaiban rendszerszerűen működő **egészségfejlesztő tevékenységek**ben.

KOROSZTÁLY	FELADATOK	HATÁRIDŐ	FELELŐS
Óvoda	Külső világ tevékeny megismerése játékos tanulási tevékenység keretén belül az egészség megőrzésével kapcsolatos tudnivalók megosztása a gyermekekkel, beleértve a gyümölcsök és zöldségek egészséges táplálkozásban játszott fontos szerepét.	folyamatos	óvodapedagógusok
	Rajz, mintázás, kézimunka játékos tanulási tevékenység keretén belül az önkifejezés erősítésével a lelki állapot felderítése, szükség esetén segítségnyújtás. A nehezen megfogalmazható gondolatok képi megjelenítésének segítése.		
	A rajz, mintázás, kézimunka; illetve az ének, énekes játék, gyermektánc játékos tanulási		

	tevékenységek segítségével az öröm, a pozitív gondolatok segítése, erősítése.		
	Heti mozgásos tevékenységgel a mozgás szerepének kihangsúlyozása egészségünk megőrzése érdekében.	folyamatos	óvodapedagógusok
	Előadások szervezése szakemberek közreműködésével (pszichológus, orvos, gyógypedagógus) a szülők számára, igény alapján különböző témákban.	ősz, tavasz	óvodapedagógusok, pszichológus, gyermekorvos, gyógypedagógus

Baleset-megelőzéssel és elsősegélynyújtással kapcsolatos ismeretek és a személyi higiéné kialakításának fejlesztése területe.

Gondozás, testi – lelki szükséglet kielégítése
Elemi feladatunk, hiszen a jó közérzet alapfeltétele a gyermek mindennemű tevékenységének.

Gondozási feladatok: testápolás, öltözködés, táplálkozás, pihenés. E területek az egészségmegóvás alapjai, amit tudatosítunk nevelésünk során. Példát mutatunk, megismertetjük az ezekhez fűződő szokásokat.

Mivel minden gyermek máshol tart a fejlődés területén, a gyermekről anamnézist veszünk fel, és erre építjük a segítségnyújtás módját, mélységét.

A segítségnyújtás kölcsönös bizalomra, meghitt viszonyra épül, a kapcsolatépítés egyik lehetősége.

A gyermekek gondozásában a dajka segítségét vesszük igénybe, aki az ideje nagy részét a gyermekcsoporttal tölti.

Minden tevékenységet tudatos, pontos szóbeli megerősítés kísér a gondozási feladatok és önkiszolgáló feladatok végzése közben.

Az önkiszolgáló feladatok végzése közben az óvodapedagógus feladata a gyermek egyéni ismerete, a segítőkészség, a tapintat és türelem biztosítása. Az önkiszolgáló tevékenységek célzottan alakítják a gyermek énképét, önállóbbá válását.

Fontos a gyermek életkorának megfelelő életritmus kialakítása, melynek során az óvodapedagógus figyelembe veszi a különböző otthoni körülmények közül érkező gyermekek egyéni igényeit.

A gondozási feladatok teljesítése megteremti a nevelési hatások komplex érvényesülésének feltételeit, alapja a jó szokások kialakításának.

Baleset – megelőzés és elsősegélynyújtás

A gyermek figyelmét felhívjuk biztonságuk, testi épségük megőrzése érdekében a balesetvédelem szempontjából fontos szabályokra, melyeket a csoportnaplóban rögzítünk.

A baleset megelőzés elvei:

- Ép, jó minőségű és anyagú eszközök használata.
- Gyakori felülvizsgálatok, javítás.
- Állandó felügyelet.
- A talaj, közlekedő utak tisztán tartása.
- Nagyméretű eszközök rögzítése.
- Ruházat ellenőrzése.
- Baleset megelőzés szabályainak a betartása.

- Eszközök idényjellegű használata.
- A csoportszoba berendezését körültekintően válogatjuk meg. A bútorok megfelelnek a gyermekek méreteinek.
- Lehetőség szerint kiküszöböljük az allergén anyagokat.
- A balesetveszély elkerülése érdekében éles, sarkos tárgyakat nem helyezünk el a csoportszobában. Sötétítő függönnyel védjük gyermekeinket a tűző nap káros hatásaitól. A dekorációban színharmóniát igyekszünk teremteni, melyet szemmagasságban helyezünk el.
- A mosdóban figyelünk a padlók csúszásmentességére. A dajka nénik folyamatosan fertőtlenítik a WC – t, mosdót és a gyermekek eszközeit.
- A tisztítószereket biztonságos, zárt helyen tároljuk. A gyermekek neve, jele jól látható, esztétikusan van elhelyezve az öltözőszekrényen.
- Eszközeink többsége megfelel az európai uniós normáknak. Folyamatosan ápoljuk, szükség szerint javíttatjuk azokat.
- Az udvaron mindig biztosítunk megfelelő számú felnőtt felügyeletet. A homokozókban lévő homokot lehetőség szerint cseréljük.

Személyi higiéné

A szomatikus nevelés körében mindennapos óvodai feladat a személyi higiénére való nevelés (testápolás, ruházat, helyes táplálkozás, a kulturált étkezés gyakorlása), az óvoda környezeti tisztaságának megóvása, a fertőző betegségek és testtartási rendellenességek megelőzése.

A gyermek a családból érkezik az óvodába, magával hozza otthoni higiénés szokásokat, melyek nem feltétlen azonosak az óvoda mindennapos tisztálkodási, testápolási rendjével. Óvodapedagógusaink feladata a gyermek higiénés állapotának a megítélése, illetve a testápolás pótlása, mely az óvodapedagógus bensőséges ellátását igényli. A higiénés szemlélet átadása nem jelenthet a gyermek számára megszégyenítést. Rendkívüli helyzetben az óvodapedagógus további feladata, hogy felhívja a szülők figyelmét a napirend kialakítására és annak következetes betartására, melyben a higiénés szokások alakítása vezető szerepben áll. Továbbá hangsúlyozza, hogy a szülők példamutatása mekkora jelentőséggel bír a gyermek ezen szokásainak alakításában.

Személyi higiéniás nevelési feladatok:

A kézmosás, szokássá fejlesztése szeretetteljes légkörben.

A saját személyi felszerelés (fésű, fogmosó, tornafelszerelés… stb.) rendben tartása és helyes használata, mely minden gyermek számára külön – külön áll rendelkezésre.

WC, illetve papír helyes használat, folyékony szappannal való kézmosás gyakorlása, testnevelés foglalkozás utáni mosakodás.

A szervezet egészséges fejlődéséhez elengedhetetlen a napi pihenés. Ehhez szükséges a tiszta levegő, a csend, a nyugalom, és a kényelmes ruházat. A szülők gondoskodnak az ágynemű mosásáról, a kispárna és takaró biztosításáról.

A szülő részéről tiszta, megfelelő méretű ruházat és váltóruha biztosítása.

Kellő figyelmet fordítunk óvodánk tisztaságának megóvására, szépítésére, virágosítására, szebbé tételére.

Pszicho – higiénés egészségvédelem

Nagyon fontos feladat, hiszen a lelki eredetű problémák negatívan hatnak a fizikai állapotra.

Ennek elkerülése érdekében az óvodapedagógusok:

- Kellő figyelmet fordítanak a megszégyenítés elkerülésére, lehetőség szerint alvásidőben, WC használatakor megteremtjük a nyugalmat, csendet, az intimitást.

- Nem siettetjük a gyermeket alapvető tevékenységeiben, nem terheljük túl a gyermeket, meghallgatjuk problémáikat, biztosítjuk a rendszerességet, a rugalmasságot, igyekszünk csökkenteni a konfliktusokat, nem tűrjük el a gyermekek közötti megkülönböztetést, erőszakot.
- Szükség esetén egyéni fejlesztési tervet dolgozunk ki, lehetőséget biztosítunk a beszédhibás gyermekek logopédiai fejlesztésére.
- A mai felgyorsult világunk egyre újabb egészségvédő / egészségfejlesztő feladatok elé állítja az óvodai nevelést. Az egészségfejlesztés kisgyermekkortól kezdődik, így az óvodai nevelés megalapozó jelentőségű a személyiségfejlesztésben.
- A gyermek egészsége társadalmi ügy, megvédése és fejlesztése a nemzeti nevelési program szerves része, így válik az egészségpedagógia az óvodapedagógus kulcsfeladatává.
- A mindennapos óvodai nevelés az egészséget, mint alapvető értéket állítja minőségfejlesztési programjába, integráló akcióiban biztosítja az esélyegyenlőséget, fejleszti és korrigálja életmódbeli képességeit.

Bántalmazás és erőszak megelőzése

- A gyermekvédelem a gyermek jogainak érvényesítéséhez, a szülők kötelességeinek teljesítéséhez, a veszélyeztetés megelőzéséhez nyújt jogi hátteret. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek jogainak védelmét, a hatósági intézkedések lebonyolítását a családra, az óvodára, a gyermekvédelmi intézményrendszerre, továbbá az egyes szakszolgálatokra és a társadalmi szervezetekre bízza.
- A gyermek jogainak érvényesítése elsődlegesen a családra tartozik, ebből az óvodai nevelés kompetenciakörébe a személyiség fejlesztése, a veszélyeztetettség megelőzése, a gyermekvédő szolgáltatást nyújtókkal való kapcsolat tartozik.
- A gyermekvédelmi feladatokat az óvodapedagógusok a gyermek egészségügyi szakszolgálattal alaptevékenységként látja el, hivatásbeli alaptevékenységük elválaszthatatlan része a gyermekvédelem.
- A gyermek a veszélyeztetett helyzetét félelem, szorongás, agresszív viselkedés jeleinek kíséretében hozzátartozói köréből hozza magával az óvodai életbe. A veszélyeztetettség hátterében leggyakrabban alkoholista, kábítószer élvező, nagydohányos, bűnöző magatartású családi háttér fedezhető fel.
- A felderítés és tanácsadás családlátogatással, egyéni beszélgetéssel, a nevelési tanácsadó vagy orvosi tanácsadó bekapcsolásával történik. A bántalmazott gyermeken az óvodapedagógus felderíti az olykor hosszan tartó bántalmazás nyomait, és intézkedik a szülőknél, illetve a családsegítő szolgálatnál a bántalmazás **megszűnése** érdekében.

Környezettudatos szemlélet és magatartásformálás, környezetvédelem megalapozása:

A valóság felfedezése során a gyermek pozitív érzelmi viszonya alakuljon ki a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja meg azok védelmét, az értékek megőrzését.

A környezettel kapcsolatos viselkedési minták kialakításánál kapjon hangsúlyosabb szerepet **a család.**

Mindezeket megvalósítva további feladataink a környezeti nevelés kiteljesedésnek elősegítése érdekében:

- Zöldnapok szervezése,
- Füvesítés, fásítás,

- Természetvédelem,
- Szelektív hulladékgyűjtés szokásainak alakítása a csoportokban. (papírhulladékok külön gyűjtése, társasjátékok stb.)
- Az energiatakarékosság szemléletének erősítése (felnőttekben, gyermekekben).
- Növények, állatok hasznosságának megismerése,
- Kirándulások, séták szervezése,
- Az esztétikus környezet és a szép iránti érzék kialakítása.
- A témákat az évszakok köré rendezzük ezáltal minden lehetőség adott arra, hogy a természetben lévő változásokat nyomon követhessék.
- Foglalkozunk a gyalogos közlekedés szabályaival, a közlekedési eszközök megismertetésével, napszakokkal, a vadon és szabadon élő állatokkal.
- Beszélgetünk a testünkről, az egészségvédelemről, az orvos munkájáról.
- Sokoldalú ismereteiket felhasználhatjuk a társadalmi környezetükben, játékok során, pedig újra feleleveníthetik tudásukat.
- A szülőföldhöz való kötődés alapjaként ismerje meg a gyermek a szűkebb és tágabb környezetét.
- Ismerjék meg a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok, néphagyományok, szokások, a családi, a tárgyi kultúra értékeit. Tanulja meg ezek szeretetét, védelmét a család és az óvoda segítségével.

Mozgásfejlesztés

A mozgás segíti a gyermeket a környező világ jobb megismerésében, a környezet felfedezésében. Fontos feladatunk a mozgásigény kielégítése, nagy és finommozgások fejlesztése, ezért minden nap alkalmat teremtünk rá. Ha az idő engedi, sokat tartózkodunk a szabadban, az udvari tevékenység mellett a séta, a kirándulás egészíti ki a szabad levegőn tartózkodást. A mozgáshoz változatos eszközöket biztosítunk, melyek alkalmasak a nagy és finommozgások fejlesztésére. A kisgyermek mozgásszükségletének kielégítése legnagyobb részt a játéktevékenység útján valósul meg, ennek megfelelően a mindennapi testnevelés középpontjában is a sok mozgással járó játék áll. Időpontját az óvodapedagógus szabadon választhatja a rugalmas napirend keretein belül. Az intézmény, úszás lehetőséget biztosít a gyermekek számára heti 1 alkalommal a helyi Tanuszodában. A mindennapos testnevelés felfrissítő gyakorlatai mellett, testnevelési foglalkozást tartunk heti 1 alkalommal. Az óvodai testnevelés során alkalmazott mozgásformák alkalmasak lehetnek az életen át tartó sporttevékenység megalapozására a gyermekekben.

Lényeges a mozgásos tevékenységek pozitív megerősítése, szükséges és elegendő szabályok megtanítása. Törekszünk a mozgásra inspiráló mozgásos környezet kialakítására az udvaron és a csoportszobában egyaránt: jó hangulatú mozgástevékenységek megszervezése, a gyermekek edzettségének, teherbíró képességének, fizikai fejlődésének, ügyességének, ellenálló képességének fejlesztésére.

Általános iskola és gimnázium nevelési program

A nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai feladatai, eszközei, eljárásai

Pedagógiai alapelveink

Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei:

A magyar református iskolák nemes hagyományaihoz hű, az evangéliumi hit és erkölcs szellemében történő nevelés.

A Magyarországi Református Egyház köznevelési intézményeként fontosnak tartjuk, hogy a tudás

átadása mellett a keresztyén világnézetet is formáljuk tanulóinkban.

Célunk, hogy tanulóink öntudatos, hitvalló, református egyházunk mellett elkötelezett, a társadalom számára hasznos állampolgárokká váljanak. A nem református vallású diákjainkat öntudatos magyar keresztyénekké kívánjuk nevelni. Lehetővé tesszük számukra saját vallásuk, felekezetük hitvallásainak megismerését, ugyanakkor elvárjuk tőlük a református értékek ismeretét és tiszteletét. Mindezek biztosítása érdekében olyan hitvalló (lehetőleg református) pedagógusokat igyekszünk alkalmazni, akik hivatásukat Istentől kapott küldetésnek tekintik, kimagasló szakmai munkát végeznek és életpéldájukkal, minden megnyilvánulásukkal keresztyénné, krisztusi emberré kívánják nevelni a tanítványaikat. A fenti célok elérése érdekében iskolánk feladata, hogy imádsággal, igényes nevelő-oktató munkával, a magyar református iskolák hagyományainak, a keresztyén közösség nevelőerejének, a legfejlettebb tudományos és technikai eredményeknek-eszközöknek, valamint a családokkal és a gyülekezetekkel kiépített gyümölcsöző kapcsolatoknak a felhasználásával a lehető legtöbbet tegye meg azért, hogy minden diák fel tudja mutatni azokat a képességeket, amelyeket csak ő maga kapott Istentől.

A református iskola a hagyományt, az értékeket, az értékrendet védi, ezzel magát az embert védi.

A keresztyén pedagógia feladata, hogy kísérje figyelemmel a különféle pedagógiai gondolkodásmódokat és az azokhoz kapcsolódó módszereket, de tartsa szilárdan saját keresztyén identitását. A viselkedésformáló pedagógiáktól átveszi a következetességet, az ösztönszabályozóktól a gyermek szükségleteire való odafigyelést, a humanistáktól az értő figyelmet. A következetességet azonban kiegészíti szeretettel, a szükségletek kielégítését erkölcsi iránymutatással, az értő figyelmet pedig a követelmények és a szükséges korlátok egyértelmű felállításával.

Intézményünk alapelve, hogy a nevelési-oktatási célok kitűzésében és végrehajtásában a keresztyéni alapelvek mellett a szülők és a pedagógusok együttműködése nélkülözhetetlen.

Olyan pedagógiai munka végzésére törekszünk, amely elősegíti a gyermekek, fiatalok harmonikus lelki, testi és értelmi fejlődését, készségeik, képességeik, ismereteik, jártasságaik, érzelmi és akarati tulajdonságaik, műveltségük életkori sajátosságaiknak megfelelő, tudatos fejlesztése révén, és ezáltal erkölcsös, önálló életvitelre és céljaik elérésére, a magánérdeket a közérdekeivel összeegyeztetni képes embereket, felelős állampolgárokat nevel.

A nevelő - oktató munka céljai

Iskolánk nevelési és oktatási céljai között elsőbbséget élvez az iskola református jellegét és tradícióit figyelembe véve a személyiség- és képességfejlesztés, az értékközvetítés, a keresztyéni életre nevelés. Olyan fiatalok nevelése, akik képesek lesznek a teremtett világot, a természeti és társadalmi környezetüket megismerni, védeni és formálni, akik tudnak élni jogaikkal és teljesítik köztelezettségeiket.

Céljaink meghatározásakor figyelembe kell venni az általános emberi értékeket, a tágabb és szűkebb társadalmi környezetet, a szülők igényeit, a tanulók életkori sajátosságait, érdekeit, elképzeléseit.

Célunk, hogy intézményünk hozzájáruljon hogy tanulóink érett, stabil, autonóm személyiségként jussanak el a felnőttkor küszöbére, birtokában legyenek azoknak a szociális képességeknek, amelyek alkalmassá teszik őket arra, hogy etikusan társas lényekké válhassanak, képesek legyenek megfelelni a kor aktuális követelményeinek, továbbá személyiségének, képességeinek és készségeinek kibontakoztatásához, segítse a szellemi, testi fejlődésüket és az egészséges életmód kialakulását.

Legfontosabb céljaink

- Kompetencia alapú nevelés- oktatás.
- A sikeres munkaerő-piaci alkalmazkodáshoz szükséges, az egész életen át tartó tanulás megalapozását szolgáló képességek fejlesztése.

- A kompetencia alapú oktatás módszertanának és eszközeinek széleskörű alkalmazása.
- A pedagógusok módszertani kultúrájának korszerűsítése.
- A tanulók képességeinek és kulcskompetenciáinak egyénre szabott fejlesztése és megerősítése.
- A rendszerben meglévő szelektív hatások mérséklése, az egyenlő hozzáférés és esélyegyenlőség biztosítása.
- Szegregációmentes, együttnevelési környezet kialakítása.
- A digitális írástudás elterjesztése, mindennapi gyakorlattá válásának támogatása.
- Magas szintű iskolai nevelés – kompetencia alapú iskolai nevelés megvalósítása.
- Az SNI gyermekek, tanulók integrált nevelése, a testi- lelki egészség biztosítása, a környezeti nevelés szerepének növelése.
- Az intézmények és csoportok kapcsolatainak gazdagítása és az együttműködések ösztönzése.
- Ibrány és az Ibrányi Református Egyházközség hagyományainak megismerése és megismertetése, a hagyományok ápolása.
- A település közösségi értékeinek közvetítése.
- A szabadidő kulturális célú eltöltéséhez feltételrendszer biztosítása.

Célok az alapfokú nevelés-oktatás 1 – 4. évfolyam:

- az iskolába lépő kisgyermekben óvja és fejlessze a megismerés, a megértés és a tanulás iránti érdeklődést és nyitottságot;
- vezesse át a gyermeket az óvoda játékközpontú tevékenységeiből az iskolai tanulás tevékenységeibe;
- tegye fogékonnyá a tanulót saját környezete, a természet, a társas kapcsolatok, majd a társadalom értékei iránt;
- az iskola adjon teret a gyermek, játék- és mozgás iránti vágyának, segítse a gyermek természetes fejlődését, érését;
- az olvasás iránti kedv felkeltése, fenntartása;
- mélyrehatóan alapozzuk meg az alapkészségek elsajátítását;

Célok a nevelés-oktatás 5 – 8. évfolyam**:**

- az iskola a tanítási tartalmak feldolgozásának folyamatában elemi ismereteket közvetítsen, alapvető képességeket és alapkészségeket fejlesszen;
- társas kapcsolataikat hassa át az egymás iránti tisztelet, fogadják el a szabályokat és megállapodásokat, alkalmazzák a kulturált együttélés normáit, tudjanak együttműködni másokkal;
- az alapkészségek kimunkálása (írás, értő olvasás, számolás, beszéd) és differenciált fejlesztése;
- a különböző érdeklődésű, eltérő értelmi, érzelmi, testi fejlettségű, képességű, motivációjú, szocializáltságú, kultúrájú gyerekeket - érdeklődésüknek, képességüknek és tehetségüknek megfelelően készítse fel a továbbtanulásra; a társadalomba való majdani beilleszkedésre;
- a tárgyi tudás mellé a gyermekek szerezzék meg mindazokat az együttműködési, kommunikációs képességeket is, amelyek segítségével tudását önmaga és a mások számára hasznosítani tudja;
- a gyermekekben alakuljon ki a reális önértékelés képessége, a teljesítmény- és sikerorientált beállítódás, az egészséges önbizalom és a kockázatvállalás bátorsága;

- a „tanulás tanulása” és az önálló ismeretszerzés képességének kialakítása minden gyermek számára elérhetővé váljon;
- az informatika alkalmazása és az idegen nyelvek tanulása iránti igény fejlesztése is járuljon hozzá az alapműveltség kialakításához;
- alakítsa ki az egyéni életélés kultúráját, a konstruktív életvezetés képességét;
- ismerje és alkalmazza a közösségi együttélés pozitív magatartásformáit;
- legyen képes az asszertív (egészségesen önérvényesítő) viselkedésre, ugyanakkor tanúsítson önuralmat, toleranciát másokkal szemben;
- személyiségében legyen: humánus, erkölcsös, fegyelmezett, kötelességtudó, nyitott, kreatív;

Célok a középfokú nevelés-oktatás szakaszán (9 – 12. évfolyam**):**

- vegye figyelembe, hogy 12 – 14 éves kortól (serdülőkor kezdete) a tanulók ismeretszerzési folyamatában előtérbe kerül az elvont fogalmi és az elemző gondolkodás;
- alapozza meg a felkészülést a jogok és kötelességek törvényes gyakorlására;
- magas színvonalú és sokrétű ismeretátadással fejlessze a tanulók önálló problémamegoldó **képességét, készségét és a kreativitását;**
- tudatosítsa a gyermekben a szűkebb és a tágabb környezetből megismerhető erkölcsi értékeket, erősítse meg a humánus magatartásmintákat, pozitív szokásokat, és a gyermek jellemét formálva szolgálja a személyiség kiteljesedését;
- segítse diákjait abban a folyamatban, amelyben művelt emberré, szabad és gazdag személyiséggé, felelős polgárrá, tisztességes és emberséges, alkotásra és boldogságra képes emberekké válhassanak;
- elégedett, magabiztos, optimista és felelősséget vállaló embereket akarunk nevelni;
- a tanulási tevékenységek közben és a tanulói közösségben való élet során fejlessze a ***tanulók önismeretét, együttműködési készségét***, akaratát, segítőkészségét, szolidaritásérzését, empátiáját;
- a személyiségfejlesztés céljait szolgálja a tevékenységre nevelés (tanulás, munka, közéleti- és szabadidős tevékenységek), a képességek fejlesztése (értelmi, érzelmi, akarati és testi, a nyelvi-kommunikációs, a matematikai, a természettudományos; a történeti, társadalmi, politikai, az esztétikai, a szomatikus és a technikai nevelés területei) és a szükségletek alakítása képezze;
- fejlessze a tanulókban azokat a képességeket, készségeket, amelyek a környezettel való harmonikus, konstruktív kapcsolathoz szükségesek;
- a nevelési folyamat gyakorlati módon igazolja a megbízhatóság, becsületesség, szavahihetőség értékét;
- jellemezze munkánkat egyfelől a **következetes követelés** és **igényesség**, másrészt a tanulók jogainak, emberi méltóságának tiszteletben tartása, a velük szemben megnyilvánuló pedagógiai tapintat, bizalom, megértés, türelem, igazságosság;
- a pedagógiai munka középpontjában tehát a személyre szóló fejlesztés álljon;

A nevelő - oktató munka pedagógiai feladatai, eszközei eljárásai

Pedagógiai munkánk alapvető feladata

A gyermeki nyitottságra, fogékonyságra, érdeklődésre és aktivitásra építve a személyiségfejlődés

szempontjából kiemelten fontos értékeket tanulóink elsajátítsák, ezek képviselete váljon bennük meggyőződéssé és határozza meg viselkedésüket, magatartásukat.

Általános feladatunk:

- a nemzeti műveltség, a hazai nemzetiségek kultúrájának átadása, megőrzése,
- az egyetemes kultúra közvetítése, az erkölcsi érzék és a szellemi-érzelmi fogékonyság elmélyítése,
- a Kárpát -medence, különösen a környező országokban élő magyarság életének megismerése, az Európához tartozás erősítése,
- a munkához szükséges képességek, készségek, ismeretek, attitűdök együttes fejlesztése, az egyéni és csoportos teljesítmény ösztönzése, a közjóra való törekvés megalapozása, a nemzeti, közösségi összetartozás és a hazafiság megerősítése,
- teljesítmény növelésére sarkalljuk tanítványainkat, hogy *az elsajátított tudás értékálló és a kor igényeinek megfelelő* legyen.

Feladatok a nevelés-oktatás első szakaszára (1 – 4. évfolyam):

- a pedagógiai munka középpontjában a személyre szóló fejlesztés törekvése álljon;
- a tanulásszervezés meghatározó szempontja a tanulók aktivitásának optimális kibontakoztatása legyen; alapozzuk meg a tanuláshoz való pozitív viszonyt (attitűd);
- a tanulói kíváncsiságra, érdeklődésre épített motivációval fejlessze a kisgyermekben a felelősségtudatot, a kitartás képességét, és mozdítsa elő érzelemvilágának gazdagodását;
- alapozza meg a tanulási szokásokat és módszereket;
- támogassa az egyéni képességek kibontakozását;
- az oktatási folyamatban alkalmazza az együttműködő (kooperatív) tanulás technikáit, formáit;
- a tanulásszervezés egyik fő elve és teendője a tanulókhoz optimálisa alkalmazkodó differenciálás a feladatok kijelölésében, azok megoldásában, a szükséges tanári segítésben, az ellenőrzésben, az értékelésben;
- működjön közre a tanulási nehézségekkel való megküzdés folyamatában;
- törődjön azoknak a hátrányoknak a csökkentésével, amelyek a gyermekek szociális- kulturális környezetéből vagy eltérő ütemű éréséből fakadnak;
- tudatosítsa a gyermekekben a szűkebb és a tágabb környezetből megismerhető értékeket;
- erősítse meg a konstruktív magatartásformákat, szokásokat;
- a gyermek jellemét formálva szolgálja a személyiség érését;

Feladatok felsős és a középfokú nevelés-oktatás szakaszán (5 – 12. évfolyam):

- fejlessze a tanulókban azokat a képességeket, készségeket, amelyek a természeti, társadalmi és emberi környezettel való harmonikus, építő kapcsolatokhoz szükségesek;
- az aktív tanulási tevékenységek (kooperatív tanulási technikák) közben fejlessze a tanulók önismeretét, együttműködési készségét, akaratát, segítőkészségét, szolidaritásérzését, empátiáját, toleranciáját;
- olyan helyzeteket teremteni, amelyekben a tanuló gyakorlati módon igazolhatja megbízhatóságának, becsületességének, szavahihetőségének értékét;
- tudatosítani a tanulókban a közösség demokratikus működésének értékét és jellemzőit;

- tisztázni az egyéni és közérdek, a többség és kisebbség fogalmát, és ezek fontosságát a közösséghez, illetve egymáshoz való viszonyulásban;
- a demokratikus normarendszer kiterjesztése a természeti és az épített környezet iránti felelősségre, a mindennapi magatartásra;
- vállalja identitását, a nemzeti, a nemzetiségi azonosságtudatot, képviselje az egymás mellett élő különböző kultúrák iránti igényt;
- erősítse Európához való tartozás tudatát, és egyetemes értelemben is késztessen más népek hagyományainak, kultúrájának, szokásainak, életmódjának megismerésére, megbecsülésére;
- fordítson figyelmet az emberiség közös problémáinak bemutatására, tudjon „globálisan gondolkodni és lokálisan cselekedni”;
- felelősen alakítsa saját természeti, társadalmi és emberi környezetét;
- a test és a lélek harmonikus fejlesztése;
- a szocializáció folyamatainak elősegítése;
- adaptív tanulásszervezéssel hasznosítsuk a számítógépet, s az infokommunikációs technikákat;

Értékeink

Ezek az **értékek a**z alábbiak.

A természeti környezet megóvása. Az állatok és növények védelme, szeretete. Fogékonyság az élő és az élettelen természet szépsége iránt.

Az élet tisztelete, védelme. Az ember testi és lelki egészsége. Az egészség megőrzésének fontossága. Az egészséges és kulturált életmód iránti igény. A testmozgás iránti igény. Az önellátás képességeinek kialakítása (tisztálkodás, öltözködés, étkezés, környezet rendben tartása). Az egészségvédelem (az egészségre káros szokások ismerete, elutasítása, a balesetek megelőzése).

Az önismeret, a saját személyiség kibontakoztatásának igénye (önbecsülés, önbizalom). Felelősségvállalás saját sorsának alakításáért (önállóság, kitartás, szorgalom, kreativitás). Nyitottság az élményekre, a tevékenységekre, az esztétikum befogadására és létrehozására.

Fogékonyság az emberi kapcsolatokra, a barátságra. Hűség, önzetlenség, megértés, tapintat, őszinteség, egymás elfogadása, udvariasság, figyelmesség.

Kulturált magatartás és kommunikáció a közösségben. Udvariasság, figyelmesség, mások szokásainak és tulajdonának tiszteletben tartása. Fegyelem és önfegyelem. Közösségi érzés, áldozatvállalás. Törekvés az előítélet-mentességre, a konfliktusok kezelésére, készség a megegyezésre.

A világ megismerésének igénye. Igény a folyamatos önművelésre, az értékelés és önértékelés, valamint az önálló tanulás képességeinek kialakítására.

A szülőföld és Magyarország megismerése, szeretete, megóvása. A nemzeti kultúra ápolása: a nemzeti múlt megismerése, megértése, emlékeinek, hagyományainak, jelképeinek tisztelete, ápolása, megbecsülése.

Egészséges nemzeti önbecsülés és hazaszeretet.

A kisebbségben élő magyarságért érzett felelősség- és közösségvállalás. A hazánkban élő kisebbségek és más népek, nemzetek jogainak tisztelete, kultúrájuk, hagyományaik tiszteletben tartása.

Az alkotmányosság, a törvényesség, az állampolgári jogok tisztelete. Az emberek egyenlőségének

elismerése. Az egyetemes emberi jogok tiszteletben tartása. Érdeklődés a társadalmi jelenségek és problémák iránt. Igény a közéletiségre, a közösségi tevékenységekre. Törekvés a demokrácia érvényesítésére.

A felsorolt értékeket nevelő-oktató munkánk fókuszába állítva – hitünk szerint – olyan diákokat bocsáthatunk ki az iskola falai közül, akik

- ismerik saját lehetőségeiket, képesek reális célok kitűzésére és elérésére,
- kellő jártasságot szereznek az ismeretszerzés módszereiben, képesek önmaguk fejlesztésére, tanulmányainak folytatására,
- olyan szaktudást sajátítanak el, amely széles körű, mobilizálható, konvertálható,
- készek az új ismeretek befogadására, a munkaerőpiac diktálta változásokra, a reálisan felmért, idejében végrehajtott pályaorientációra,
- munkájukban igényesek, szorgalmasak, kreatívak, vállalkozó szelleműek, önmaguk menedzselésére, érdekeik érvényesítésére alkalmasak,
- a világról, hazájuk sorsáról határozott elképzelésük van, ugyanakkor toleránsak,
- jó ízléssel gyarapítják tárgyi környezetüket, képesek eligazodni a művészet, a tudomány- és a kultúra különféle területein,
- a család és az iskola szolgálatának köszönhetően kialakítják az alapértékekből eredő erkölcsiségüket.

Az Ibrányi Református Iskola nevelő-oktató munkája során kiemelt feladatként kezeli:

- a tehetséggondozást,
- a hátránykompenzációt és a differenciált fejlesztést,
- az esélyegyenlőség biztosítását a tanulás-tanítás keretében.

Ezt a magasztos célt szolgálják a nevelési program különböző fejezeteiben meghatározott tanórai és tanórán kívüli nevelési tevékenységek, valamint az e tevékenységekhez kapcsolódó folyamatos értékelés.

Nagyon fontos feladatunk a tanulás tanítása és a pályaorientáció. A tanulókat meg kell ismertetnünk az eredményes tanulás módszereivel, technikáival.

Tudatosítani kell a tanulókban, hogy életük során többszöri pályakorrekcióra kényszerülhetnek.

Nevelési céljaink megvalósítását segítik az iskola pedagógusai által alkalmazott személyiségfejlesztésre irányuló eljárások, nevelési módszerek.

Eszközök, eljárások (1–12. évfolyam)

- fokozatosan átvezetjük a gyermeket az óvoda játékközpontú cselekvéseiből az iskolai tanulás tevékenységeibe;
- ***mintákat adunk*** az ismeretszerzéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz, megalapozzuk a tanulók egyéni tanulási módszereit és szokásait;
- ***a mozgásigény kielégítésével,*** a mindennapos testnevelés, a mozgáskultúra, a mozgáskoordináció, a ritmusérzék és a hallás fejlesztésével; a koncentráció és a relaxáció képességének alapozásával;
- az értelmi és érzelmi intelligencia mélyítését, gazdagítását a ***drámapedagógia eszköztárának*** alkalmazásával kívánjuk megvalósítani;

- ***az önismeret alakításával,*** a fejlesztő értékelés és önértékelés képességének fejlesztésével, az együttműködés értékének tudatosításával a családban, a társas kapcsolatokban, a barátságban, a csoportban;
- ***az egész napos iskolai nevelésre és oktatásra alapozva*** - egységes keretbe foglalja a tanulók egyéni képességéhez igazodó fejlesztés teljes folyamatát, biztosítva a tanulóknak a pihenés, a kikapcsolódás, a szórakozás és a testmozgás lehetőségét;
- a ***képesség-kibontakoztató felkészítés megszervezhető integrált felkészítésként is,*** ha a közösségfejlesztés és a személyiségfejlesztés a halmozottan hátrányos helyzetű és az e körbe nem tartozó tanulók közös felkészítése keretében valósul meg;
- ***a kreativitás fejlesztése***; az írásbeliség és a szóbeliség egyensúlyára való törekvés; a tanulók egészséges terhelése, érési folyamatuk követése, személyre szóló, fejlesztő értékelésük;
- a személyiség erkölcsi arculatának értelmi és érzelmi alapozásával; ***helyes magatartás-formák megismertetésével és gyakoroltatásával***;
- ***a kortárs kapcsolatok megerősítésével;*** elemi állampolgári és a mindennapi életvitellel összefüggő praktikus ismeretek nyújtásával;
- a biztonságos szóbeli és írásbeli nyelvhasználat és az alapvető képességek, készségek elsajátításával; a mentális képességek célirányos fejlesztésével; az önálló tanulás és az **önművelés alapozásával**;
- fokozatosan kialakítjuk, bővítjük az együttműködésre építő ***kooperatív-interaktívtanulási*** technikákat és a tanulásszervezési módokat;
- növeljük a tanulók aktív részvételét igénylő ismeretszerzési módok arányát***, az iskola épít*** a tanulók kíváncsiságára és a rendszerezett ismeretek iránti igényük-re;
- az ***érzelem, az értelem és a cselekvés összefüggésének tudatosításával***; az erkölcsi meggyőződés és az erkölcsi cselekvés kívánatos összhangjának felismertetésével; az állampolgári ismeretek gyakorlati értelmezésével, a mindennapi életvitellel összefüggő praktikus tudás nyújtásával a szocializációs folyamatokat segíti elő;
- a tanulók megszerzett tudásukat valóságos feladatok, problémák megoldásában, **konfliktusok kezelésében** is alkalmazzák, döntésképességüket szervezett gyakorlatokban és spontán élethelyzetekben is érvényesítik;
- alkalmazzuk a tanuló-megismerési technikákat, módszereket és eszközöket;
- minden gyermek számára biztosítsunk képességeinek, érdeklődésének, illetve távolabbi céljainak megfelelő ***programokat, tevékenységi formákat;***
- a tanulási stratégiák megválasztásában és a taneszközök használatában kitüntetett szempont az ***életkori jellemzők, lehetőségek*** figyelembevétele;
- ***személyes példamutatással*** neveljük gyermekeinket toleranciára, a másság elfogadására, empátiára, az emberi jogok tiszteletben tartása;
- megismerjük és alkalmazzuk a ***szociális, életviteli és környezeti kompetencia*** fejlesztésére kidolgozott tanulói és tanári eszközrendszert, az ***SDT kínálta*** lehetőségeket;
- a diagnosztikus és formatív mérések mérőeszközeit iskolai szinten készítjük el, illetve választjuk ki, a szummatív tesztek elkészítéséhez ***megyei, illetve országos standardizált mérőeszközöket*** alkalmazunk;
- a nevelési-oktatási eljárások pedagógiai eszközeit a ***kooperatív technikákkal*** ötvözzük.

A nevelő-oktató munka alapelveihez, céljaihoz rendelt feladatok, eljárások, eszközök

ALAPELVEK	CÉLOK	FELADATOK	ELJÁRÁSOK	ESZKÖZÖK
SZEMÉLYES ÉS TÁRSAS KAPCSOLATI KOMPETEN-CIÁK **Nemzeti öntudat, hazafias nevelés** **fejlesztési feladat** Iskolánk nevelő – oktató munkájában a keresztény szellemiség, az erkölcs demokratizmus, a humanizmus, az egyén tisztelete, a lelkiismereti szabadság, a személyiség fejlődése, az alapvető közösségek (család, Református Egyház, Egyházközség, nemzet, az európai nemzetek közössége, az emberiség) együttműködésének kibontakoztatása, a népek, nemzetek, nemzetiségi, etnikai csoportok és a nemek egyenlő-sége, a szolidaritás és a tolerancia értékei hatják át a tanítási-tanulási folyamatokat.	Alakítsuk ki az alapvető kulcskompetenciákat a tanulókban (NAT 2012): anyanyelvi, idegen nyelvi, matematikai, természettudományos, digitális, a hatékony önálló tanulás, szociális és állampolgári-kezdeményezőképesség és vállalkozói komplex esztétikai művészeti tudatosság és kifejező-képesség (NAT 2020) A –a tanulás kompetenciái - a kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi) - a digitális kompetenciák - a matematikai, gondolkodási kompetenciák - a személyes és társas kapcsoalti kompetenciák - a kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái - munkavállalói, innovációs és vállakozói komp.	Fejlesszük az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges motívumokat és tanulási képességeket stratégiákat és módszereket)! A kulcskompetenciák rendszere járuljon hozzá a szükséges ismeretek, képességek és attitűdök közvetítésével a kritikus gondolkodás, a kreativitás, kezdményezőképesség, a problémamegoldás, a kockázatértékelés, a döntéshozatal és az érzelmek kezelése elsajátításához.	A modern személyközpo ntú, interaktív, tapasztalati tanulásra alapozó tanulásszervez ési eljárások, módszerek, pedagógiai kultúra általánossá tétele. A tanulás tervezésében, szervezésében és irányításában a tevékenység-központú tanítási gyakorlatot honosítjuk meg, mely életszerű helyzetek teremtésével alkalmat nyújt konkrét élmények és tapasztalatok gyűjtésére	Az egyes kompetenciater ületekre készített programcsoma gok (tanulói, tanári segédletek, demonstrációs eszközök, stb.)

ALAPELVEK	CÉLOK	FELADATOK	ELJÁRÁSOK	ESZKÖZÖK
A TANULÁS KOMPETEN-CIÁI **A tanulás tanítása fejlesztési feladat** Iskolánk a tanulókat felkészíti az önálló ismeretszerzésre és önművelésre, ennek feltétele a tanulási képességek és szilárd alapkészségek kialakítása.	A tanulás tanítását és az önálló ismeretszerzés képességének kialakítását minden pedagógus kiemelt feladatának tekinti.	A tanulási stratégiák, módszerek és technikák megtanítása minden tanulónak. A mérés, minta képességfejlesztés alapeleme. Nem csak az elsajátított ismeretanyag mennyiségének, hanem a kompetenciák szintjének meghatározását szolgálják.	A mérési, ellenőrzési, értékelési és minőségbiztosítási rendszerben meghatározott rend szerint funkciójuknak megfelelően elvégezzük a méréseket.	Diagnosztikus és formatív mérések mérőeszközeit iskolai szinten készítjük el, illetve választjuk ki, a szummatív tesztek elkészítéséhez pedig megyei ill. országos standardizált mérőeszközöket alkalmazunk.
Az egyéni adottságokat figyelembe véve alakítjuk tanítványainkban az önálló tanulás képességét és a tanulási motiváltságot.	Minden kolléga kiemelt hangsúlyt helyez a kreativitás fejlesztésére és a (belső) tanulási motiváció erősítésére.	Differenciált nehézségű feladatokkal, testreszabott egyéni és csoportos foglalkoztatással lehetőséget adunk az egyéni haladási ütem kialakítására.	Gazdagító, dúsító feladatokkal, programokkal és valódi problémák megoldásával alkalmazkodunk a különböző tanulói képességekhez..	Egyéni fejlesztő foglalkozásokkal (felzárkóztató, fejlesztő, versenyre készítő - tehetséggondozó), és a modern informatikai eszközök alkalmazásával segítjük az egyéni haladási ütem követését.
A kiváló adottságokkal és képességekkel rendelkező tanulóknak is lehetőséget teremtünk tehetségük kibontakoztatására.	A képességfejlesztés és tehetséggondozás minden tantárgy keretében kiemelt szempont – mind a tanórai és tanórán kívüli foglalkoztatási formákban.	A tehetséges gyermekeket valós szükségleteik szerint segítsük a saját önfejlesztő stratégiájának kialakításában és megvalósításában.	A tanórai és tanórán kívüli tevékenységekben, a tanulmányi versenyekre történő felkészítéssel, szerepléssel.	Az intelligencia és kreativitás - fejlesztő egyéni programokkal. A komplex személyiségépítés teljes eszközrendszerével.

ALAPELVEK	CÉLOK	FELADATOK	ELJÁRÁSOK	ESZKÖZÖK

A KOMMUNIKÁCIÓS KOMPETENCIÁK **A tanulás tanítása fejlesztési feladat** **Iskolánkban az angol idegen nyelvet magas színvonalon oktatjuk.**	Az idegen nyelvek tanulása iránti igény és érdeklődés felkeltése, a későbbi nyelvvizsgákra való felkészítés megalapozása.	Differenciált nehézségű feladatokkal az életkori sajátosságoknak megfelelő témakörökben az idegen nyelvi jártasság kialakítása.	Az idegen nyelv tanulását, az idegen nyelvi kompetencia kialakítását az adekvát stratégiák megválasztásával és a programok/ taneszközök kiválasztásával segítjük az életkori sajátosságok és egyéni szükségletek figyelembevételével.	A modern nyelvoktatási technikák, módszerek és eszköztár alkalmazása, az internet lehetőségeinek és a digitális taneszközök kihasználása.
A KREATIVITÁS, A KREATÍV ALKOTÁS, ÖNKIFEJEZÉS ÉS KULTURÁLIS TUDATOSSÁG KOMPETENCIÁI **Alkotó pedagógiai klímát teremtünk az eredményes munka érdekében.**	Jellemzi munkánkat egyfelől a következetes követelés és igényesség, másrészt a tanulók jogainak, emberi méltóságának tiszteletben tartása, a velük szemben megnyilvánuló pedagógiai tapintat, bizalom, megértés, türelem, igazságosság, segítőkészség.	Demokratikus alapokon álló tanár – diák viszonyt alakítunk ki. A tanítási órák légköre, hangulata oldott, a tanulók sikerorientált beállítódással dolgoznak.	Növeljük a tanulók aktív részvételét igénylő ismeretszerzési módok arányát (megfigyelés, kísérlet, új információs és kommunikációs technikákat alkalmazó anyaggyűjtés, szerepjáték, stb.).	Az ismeretek és összefüggések tanulói felfedezése, a szemléltetés, cselekvés, az aktivizáló módszerek alkalmazása jellemzi a tanulási – tanítási folyamatokat.

A SZEMÉLYES ÉS TÁRSAS KAPCSOLATI KOMPETEN-CIÁK **Támogatást adunk a szociokulturális hátrányok leküzdéséhez. Szakszerű integrációs és integrált nevelési gyakorlat megvalósítására törekszünk.**	Megakadályozzuk azt, hogy a szocio - kulturális hátrányok tanulási esélyegyenlőtlenséget eredményezzenek.	A rászoruló gyermekeket hatékony felzárkóztató munkával, képességfejlesztő foglalkozásokkal, napközis és tanulószobai foglalkoztatással segítjük.	Differenciált foglalkoztatással, az egyéni haladásiütemhez igazított fejlesztő terheléssel. Alkalmazzuk a kooperatív tanulási-tanítási technikákat és módszereket!	Felzárkóztató, differenciált csoportos foglalkozás keretében ésegyéni felzárkóztatással. Arany János Kollégiumi Program Mentorprogram

ALAPELVEK	CÉLOK	FELADATOK	ELJÁRÁSOK	ESZKÖZÖK
DIGITÁLIS KOMPETEN-CIÁK **A médiatudatosságra nevelés fejlesztési feladat Tudatos és biztonságos médiahasználatra való törekvés. Az általános társadalmi modernizációt követve lépést tartunk az informatikai forradalommal, ezáltal a tanulói digitális kompetencia fejlesztése.**	Minden pedagógus alkalmazza a modern infokommunikációs technikákat, a számítástechnikai – informatikai eszközöket a saját tantárgya oktatása során.	Tanórai keretben és azon kívül lehetőséget biztosítunk gyermekeinknek a számítástechnika alapjait és a biztonságos és etikus médiahasználatot.	A fejlesztő programok alkalmazásával lehetővé tesszük minden tanulónak az egyéni tanulási utak érvényesítését.	Alsó tagozatban megismerkednek a számítógéppel, az interaktív táblával, barátkoznak játékos képességfejlesztő programokkal, a felső tagozatban a tantervi programunknak megfelelő informatikai képzést nyújtunk. az érettségit nyújtó képzésben lehetőséget biztosítunk az ECDL vizsga letételére, érettségi vizsgára történő felkészítés közép és emelt szinten.

A SZEMÉLYES ÉS TÁRSAS KAPCSOLATI KOMPETEN-CIÁK **A testi és lelki egészségre nevelés fejlesztésti feladat** **Minden iskolai tevékenységünket - a nevelés és oktatás terén egyaránt - a gyermekek okos szeretete hatja át.** **„Minden dolgotok szeretetben menjen végbe.” (1.Kor. 16:14)**	Következetes és „bátorító–nevelői magatartást alkalmazunk, amely pozitív szociális tükör a gyermekek számára. Személyes példával adunk mintát a gyermekeknek az empátiás személyközi kapcsolatokra.	Növeljük tanulóink önbizalmát és önértékelését, építjük a pozitív énképét, erősítjük a belső kontrollos beállítódását, fokozzuk a felelősségvállalást, az önállóságot. Tudatosan nevelünk magabiztos, jó komfortérzésű fiatalokat!	A pedagógus a „megszólíthatóság” közelségében él tanítványaival, az interperszonális kapcsolatai építő jellegűek.	A pozitív motivációs eszközökkel, a jutalmazás és büntetés módszereinek mértéktartó (nem szélsőséges) alkalmazásával.

ALAPELVEK	**CÉLOK**	**FELADATOK**	**ELJÁRÁSOK**	**ESZKÖZÖK**
A SZEMÉLYES ÉSTÁRSAS KAPCSOLATI KOMPETEN-CIÁK **Állampolgárságra, demokráciára nevelés fejlesztési feladat** **Az állampolgárságra, a demokráciára való nevelés jegyében a közösségek biztosítanak terepet a tanulók önállóságának, öntevékenységének, önkormányzó képességének**	A tanulási tevékenységek közben és a tanulói közösségben való élet során fejlesztjük a tanulók önismeretét, együttműködési készségét, akaratát, segítőkészségét, szolidaritásérzését, empátiáját.	Az elemi szocializáció folyamatainak tudatos irányítása, elősegítése.	A kortárs kapcsolatok megerősítése elemi állampolgári és a mindennapi életvitellel összefüggő praktikus ismeretek nyújtása. A diákönkormányzat érdemi működtetése. A különböző kommunikációstechnikák és konfliktuskezelési stratégiák elsajátítása.	Személyes példamutatással neveljük gyermekeinket a változatos kommunikációs technikák alkalmazásával a hitéletre, toleranciára, a másság elfogadására, empátiára, az emberi jogok tiszteletben tartására, a konfliktusok kezelésére.

kibontakoztatásához.				
A kompetenciák fejlesztését valamennyi tantárgy kitüntetett kötelességének tekinti.	Tudatosan tervezi és megvalósítja minden pedagógus tanórai és tanórán kívüli foglalkozásokon a szociális, életviteli és környezeti kompetenciák fejlesztését.	A programok tartalmát a pedagógus beépíti a különböző tantárgyak, illetve műveltségterületek tananyagába, a tanári tanmenetekbe, a tanórák anyagába.	Összehangoljuk a tantárgyak kapcsolódó tematikáját és az osztályfőnöki tevékenységet.	Az életkori sajátosságoknak meg- felelő aktivizáló módszerekkel dolgozunk.

ALAPELVEK	CÉLOK	FELADATOK	ELJÁRÁSOK	ESZKÖZÖK

SZEMÉLYES ÉS TÁRSAS KAPCSOLATI KOMPETEN-CIÁK **Felelősségvállalás másokért és önkéntesség fejlesztési feladat** **Az erkölcsi nevelés keretében istenhitet és pozitív életfilozófiát közvetítünk, megalapozzuk a konstruktív életvezetés és egészséges életmód készségét. Felelősségvállalás másokért és az önkéntesség igényének kialakítása.** **Kiépítjük a jóléti modell alapelemeit:** **1.)a hitélet gyakorlása** **2.)egészség-centrikusság,** **3.)alkotás-centrikusság,** **4.)minőség-centrikusság** **5.)kultúra-centrikusság**	A kommunikációs - és viselkedéskultúra elsajátíttatásával kialakítjuk tanítványainkban a tárgyi és személyes világukban való eligazodás képességét annak érdekében, hogy tudják helyesen megítélni az emberi kapcsolatok jelentőségét és minőségét.	Tudatosítjuk a gyermekben a Bibliához szűkebb és a tágabb környezetből megismerhető erkölcsi értékeket, erősítjük a pozitív szokásokat és a humánus magatartásmintákat. Választási /döntési helyzetekben képesek legyenek felelősen cselekedni.	A környezettudatos magatartást, a pozitív életvezetési és kulturált társas kapcsolati formák elsajátítását lehetővé tevő játékoktól a bibliai történetek, igemagyarázatok drámapedagógiai eszközökön át a valós élet problémáinak kezeléséhez mintákat adó szituációk megélésével segítjük a kompetenciák fejlődését.	Gazdag tevékenység-repertoár kialakításával gyakorló terepet biztosítunk az életszerű tapasztalatok megszerzéséhez. Az egyházközség alkalmai

ALAPELVEK	CÉLOK	FELADATOK	ELJÁRÁSOK	ESZKÖZÖK
MUNKAVÁL-LALÓI, INNO-VÁCIÓS ÉS VÁLLALKOZÓI KOMPE-TENCIÁK **Pályaorientáció fejlesztési feladat** **Önismeret és a társas kultúra fejlesztése.** **A teremtett világon belül reális önismeret és életszemlélet formálással segítjük a továbbtanulási és pályaválasztási döntések kialakítását.**	Fejlesszük a munkavállaláshoz szükséges kompetenciákat: rugalmasság, kreativitás, önállóság, döntéshozatal, cselekvőképesség, magabiztosság, kritikus szemlélet, felelősségtudat,	A pedagógusok adekvát módon alkalmazzák a tanuló-megismerési eljárásokat és módszereket. Az egyéni munkakultúra kialakítása, a kötelességekhez való pozitív viszonyulás (attitűd) kiépítése.	A tanuló-megismerési technikák és eljárások szükség szerinti alkalmazása.	Az eljárások alkalmazása. A tapasztalatok fejlesztő hatású viszszacsatolása.
A TANULÁS KOMPETEN-CIÁI **Fenntarthatóság, környezettudatosság fejlesztési feladat** **A fenntarthatóság és a környezettudatosság fejlesztési feladatok kialakítása érdekében a teremtett** **világon belül a tudományok komplex rendszerének**	Ezen ismeretek integrációjának és szintézisének megteremtése a célunk a nevelésben.	Az összefüggések és kölcsönös determinációk felismertetése, a felelős és kritikus gondolkodás fejlesztése, a döntési képesség és cselekvési készenlét kialakítása a fenntarthatóság és a környezettudatosság érdekében.	Életből vett minták vizsgálata, megoldási lehetőségek kidolgozása a fenntartható és környezettudatos szemlélet kialakítása érdekében.	Szituációelemzés, projektekben való részvétel, ítéletek alkotása és vállalása.

tartalma jelenik meg.				

ALAPELVEK	CÉLOK	FELADATOK	ELJÁRÁSOK	ESZKÖZÖK
A SZEMÉLYES ÉS TÁRSAS KAPCSOLATI KOMPETEN-CIÁK **A testi és lelki egészségre nevelés, Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése fejlesztési feladatok** **A testi és lelki egészségnevelés,** **a testi, szellemi és lelki fejlődés harmóniájának integrációja a személyiségben.**	Pozitív énkép és reális önfejlesztő stratégiák kialakítása minden tanulóban. A tanuló legyen képes énképébe, önreflexióiba integrálni az elsajátított tudást, készségeket, a tanulást segítő beállítódásokat (attitűdök), motívumokat.	Kialakítjuk tanítványainkban az önmegismerés és önkontroll, az önmagukért és másokért vállalt felelősség, az önállóság az önfejlesztés igényét és képességét.	Emberléptékű következetes követelés. Fejlesztő hatású visszacsatolás, mérés-értékelés.	Önértékelés, önkontroll, önfejlesztő stratégia. Pozitív tartalmú szociális kapcsolatok építése. A kulturált és egészséges életvitel kialakítása.

A KREATIVITÁS, KREATÍV ALKOTÁS, ÖNKIFEJEZÉS ÉS KULTURÁLIS TUDATOSSÁG KOMPETENCIÁI **A nemzeti öntudat, hazafias nevelés** **Állampolgárságra, demokráciára nevelés fejlesztési feladatok** **Nemzeti öntudat, hazafias nevelés kialakítása.**	Az emberi élet harmóniájának megtalálása, a boldogságélmény megélése, nemzeti öntudat és hazafias gondolkodás kialakítása az egyén hasznára és a társadalom javára. Sokoldalú kompetenciákkal bíró ifjúság nevelése, akik a felnőtt életben megtalálják helyüket és boldogulásukat. Családjukért, egyházukért és hazájukért áldozatra készek. Mindezt református keresztyén hitünk keretében.	Kiemelt fejlesztési feladataink: énkép, önismeret, hon-és népismeret, - európaiazonosságtudat - egyetemes keresztyén kultúra, aktív állampolgárságra, demokráciára nevelés, - megismertetjük velük gazdag anyanyelvünket és népi kultúránkat.	A sokoldalú módszertani kulturáltság és változatos eljárások gazdag tárházából minden fejlesztő hatású adekvát eljárás alkalmazható. Az anyaország és a határon kívüli magyarság történelmének, kultúrájának minél hatékonyabb megismerése.	Hagyományápolás és kapcsolattartás határon belül és határokon átívelő pályázatok, programok és projektek segítségével.
ALAPELVEK	**CÉLOK**	**FELADATOK**	**ELJÁRÁSOK**	**ESZKÖZÖK**
A SZEMÉLYES ÉS TÁRSAS KAPCSOLATI KOMPETENCIÁK **Családi életre nevelés,** **Erkölcsi nevelés fejlesztési feladatok** **A családi életre neveléshez kapcsolódóan a keresztyén értékek közvetítése.**	A harmonikus családi kapcsolatok kialakulásának segítése és megőrzése a keresztényi értékrend személyiségbe történő integrálásával. A keresztyén családi értékerend váljon a mindennapok részévé.	A mindennapos pedagagógiai munka során a pedagógus részéről keresztyén mint nyújtása.	A tanórai és a tanórán kívüli tevékenységek egészét átható pedagógiai módszerek összessége, melyek a keresztyén értékrendre épülnek.	Kommunikációs helyzetek, konfliktuskezelési technikák, megoldási módok. Mindennapi áhitatok, hit- és erkölcstan órák. Családi napok, közösen szervezett programok.

MUNKAVÁL-LALÓI, INNO-VÁCIÓS ÉS VÁLLALKOZÓI KOMPE-TENCIÁK **A MATEMATIKAI, GONDOL-KODÁSI KOM-PETENCIÁK** **Gazdasági és pénzügyi nevelés fejlesztési feladat**	Pénzügyi tudatosságra és takarékosságra való nevelés. A gyermekek megtanulnak globálisan gondolkodni és lokálisan, felelősen cselekedni. Matematikai logika, divergens és konvergens gondolkodási műveletek fejlesztése.	Konstruktív életvezetési tanácsok nyújtása: - tudatos pénzhasználat kialakítása, - takarékosságra való nevelés, - a mindennapi élethez szükséges alapvető pénzügyi, gazdasági és matetmatikai ismeretek megszerezése.	Az élet adta szituációk átélése, elemzése, megtapasztalása alapján megoldási minták kialakítása.	Projektnapok szervezése, országos projektheteken való részvétel.

Célrendszer megfogalmazása az integráció tükrében

Legfőbb célkitűzésünk, hogy az eltérő képességű és szociális helyzetű tanulóink együttnevelését-oktatását maradéktalanul megvalósítsuk.

Célunk továbbá:

- időben felismerni a tanulók hátrányos helyzetét,
- megnyerni a szülőket a tanulók együttnevelésére,
- elérni, hogy eredményesen befejezzék az általános iskolát, majd a középiskolát, - sikeresen tudjanak piacképes szakmát választani.

A NAT által meghatározottak megvalósulása

*A **nevelési célok** megvalósulása a köznevelés folyamatában:*

- beépülnek az egyes műveltségi területek, illetve tantárgyak fejlesztési követelményeibe, tartalmaiba;
- tantárgyak részterületeivé válhatnak, vagy önálló tantárgyként jelenhetnek meg az iskola helyi tanterve szerint;
- 1-4.évfolyamon tematizálják a tanítói munkát, a felsőbb évfolyamokon pedig elsősorban az osztályfőnöki órák témaköreit;
- témákat, fejlesztési helyzeteket körvonalaznak a nem tanórai keretek között folyó, egyéb iskolai foglalkozások, programok számára.

Az erkölcsi nevelés

- A tanulók erkölcsi érzékének fejlesztése.
- A cselekedeteikért és azok következményeiért viselt felelősségtudatuk elmélyítése.
- Igazságérzetük kibontakoztatása, közösségi beilleszkedésük elősegítése.
- Az önálló gondolkodásra és a majdani önálló, felelős életvitelre történő felkészülésük segítése.

- Az elkerülhetetlen értékkonfliktusokra való felkészítés.
- A tanulók erkölcsi és életvezetési problémáira a helyes megoldáskeresés.
- A kötelesség tudat, a munka megbecsülése, a mértéktartás, az együttérzés, a segítő készség, a tisztelet, a tisztesség, a korrupció elleni fellépés, a türelem, a megértés, az elfogadás megtanulása.
- A tanulást elősegítő beállítódások kialakítása – az önfegyelemtől, képzelőtehetség, intellektuális érdeklődésük felkeltése.

Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

- A tanulók ismerjék meg nemzeti, népi kultúránk értékeit, hagyományait, az egyetemes emberi civilizáció kiemelkedő eredményeit, nehézségeit és ezeket kezelő nemzetközi együttműködési formákat.
- Tanulmányozzák a jeles magyar történelmi személyiségek, tudósok, feltalálók, művészek, írók, költők, sportolók munkásságát.
- Ismeretek, egyéni és közösségi tevékenységek elsajátítása, amelyek megalapozzák az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza és népei megismerését, megbecsülését.
- Alakuljon ki bennük a közösséghez tartozás, a hazaszeretet érzése.
- Ismerjék meg Európa történelmét, sokszínű kultúráját.

Állampolgárságra, demokráciára nevelés

A demokratikus jogállam működésének alapja az állampolgári részvétel, amely erősíti a nemzeti öntudatot és kohéziót, összhangot teremt az egyéni célok és a közjó között.

Ezt a magatartást jellemezze:

- a törvénytisztelet,
- az együttélés szabályainak betartása,
- az emberi méltóság és az emberi jogok tisztelete,
- az erőszakmentesség,
- a méltányosság.

Az iskola megteremti a lehetőségét annak, hogy a tanulók megismerjék a főbb állampolgári jogokat és kötelezettségeket, és biztosítja a honvédelmi nevelést.

Fejlődjön ki a tanulókban a kreatív, önálló mérlegelő gondolkodás, az elemzőképesség és a vitakultúra ,amelyet a közügyekben való részvétel megkíván.

A felelősség, az önálló cselekvés, a megbízhatóság, a kölcsönös elfogadás elsajátítását hatékonyan támogatják a tanulók tevékeny részvételére építő tanítás- és tanulásszervezési eljárások.

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése

- A tanulók képessé váljanak az érzelmeik hiteles kifejezésére, a mások helyzetébe történő beleélés képességének, az empátiának a fejlődésére, a kölcsönös elfogadásra.
- A tanuló énképének kialakítása, hogy a saját/egyéni fejlődésüket, sorsukat és életpályájukat maguk tudják alakítani.
- A megalapozott önismeret kialakításával a tanulókban fejlődjön ki a kulturált egyéni és közösségi élethez, mások megértéséhez és tiszteletéhez, a szeretetteljes emberi kapcsolatok kialakításához szükséges képesség.

A családi életre nevelés

A köznevelési intézményeknek ezért kitüntetett feladata:

- a harmonikus családi minták közvetítése,
- a családi közösségek megbecsülésére nevelés,
- felkészítés a családi életre,
- a családi életükben felmerülő konfliktusok kezelésére nevelés,
- a szexuális kultúra kérdései.

A testi és lelki egészségre nevelés

- Az egészséges életmódra, a test, lelki egészségre nevelés.
- A helyes táplálkozásra, a mozgás megszerettetésére, a stressz-kezelés módszereinek alkalmazására nevelés.
- A lelki egyensúly megóvására, társas viselkedések szabályozására, a konfliktusok kezelésére nevelés.
- A családdal együttműködve a tanulók felkészítése az önállóságra, a betegség megelőzésére, a szabályok betartására a közlekedésben, a testi higiénében, a veszélyes körülmények és anyagok felismerésében, a váratlan helyzetek kezelésében.
- A káros függőségekhez vezető szokások kialakulásának megelőzésére nevelés, motiválással, példamutatással.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

- A hátrányos helyzetű vagy fogyatékkal élő emberek iránti szociális érzékenység, segítő magatartás kialakítása a tanulókban saját élményű tanuláson keresztül.
- A segítő magatartás képességeinek fejlesztése, az együttérzés, együttműködés, problémamegoldás, önkéntes feladatvállalás és –megvalósítás.

Fenntarthatóság, környezettudatosság

- A tanulók az erőforrásokat tudatosan, takarékosan és felelősségteljesen, megújulási képességükre tekintettel használják.
- A tanulók számára a természet és a környezet ismeretén és szeretetén alapuló környezetkímélő, értékvédő, a fenntarthatóság mellett elkötelezett magatartás váljék meghatározóvá.
- A környezettel kapcsolatos állampolgári kötelességek és jogok gyakorlására nevelés.
- A tanulók ismerjék meg a gazdasági és társadalmi folyamatokat, amelyek változásokat, válságokat idézhetnek elő.
- Kapcsolódjanak be közvetlen és tágabb környezetük értékeinek, sokszínűségének meg-őrzésébe, gyarapításába.

Pályaorientáció

- A tanulók életkorához igazodva átfogó képet kell nyújtani a munka világáról.
- Tevékenységeken keresztül törekedni kell arra, hogy a diákok kipróbálhassák képességeiket, elmélyülhessenek az érdeklődésüknek megfelelő területeken, megtalálják hivatásukat, kiválaszthassák a nekik megfelelő foglalkozást és pályát.
- Képessé váljanak arra, hogy ehhez megtegyék a szükséges erőfeszítéseket.
- Fejleszteni kell bennük a segítéssel, az együttműködéssel, a vezetéssel és a versengéssel kapcsolatos magatartásmódokat és azok kezelését.

Gazdasági és pénzügyi nevelés

- A tanulók ismerjék fel saját felelősségüket az értékteremtő munka, a javakkal való ésszerű gazdálkodás, a pénz világa, a fogyasztás területén.
- Tudják mérlegelni döntéseik közvetlen és közvetett következményeit és kockázatát.
- Lássák a rövid és hosszú távú céljaik, az erőforrások kapcsolatát, az egyéni és közösségi érdekek összefüggését, egymásrautaltságát.
- A köznevelési intézmény biztosítsa a pénzügyi rendszer alapismereteire vonatkozó pénzügyi szabályok, a banki tranzakciókkal kapcsolatos minimális ismeretek és a fogyasztóvédelmi jogok tanítását.

Médiatudatosságra nevelés

- A tanulók nevelése az új és a hagyományos médiumok nyelvének nevelésére.
- A médiatudatosságra nevelés.
- A tanulók megismertetése a média működésével és hatásmechanizmusaival, a média és társadalom közötti kölcsönös kapcsolatokkal, valóságos és a virtuális, a nyilvános és a bizalmas érintkezés megkülönböztetésének módjával, a különbségek és az említett médiajellemzők jogi és etikai jelentőségével.

A tanulás tanítása

Minden pedagógus teendője:

- felkeltse az érdeklődést a tanulóban az iránt, amit tanít;
- útbaigazítást adjon a tananyag elsajátításával, szerkezetével, hozzáférésével kapcsolatban;
- annak megtanítása, hogy hogyan alkalmazható a megfigyelés és a tervezett kísérlet módszere;
- hogyan használhatók a könyvtári és más információ - források;
- hogyan mozgósíthatók az előzetes ismeretek és tapasztalatok;
- melyek az egyénre szabott tanulási módszerek;
- miként működhetnek együtt a tanulók csoportban;
- hogyan rögzíthetők és hívhatók elő pontosan, szó szerint például szövegek, meghatározások, képletek;
- olyan tudás kialakítása, amelyet a tanulók új helyzetekben is képesek alkalmazni, a változatok sokoldalú áttekintésével és értékelésével;
- a tanulás eredményességének, a tanuló testi és szellemi teljesítményeinek lehetőség szerinti növelése és a tudás minőségének értékelése.

Egységesség és differenciálás, módszertani alapelvek

Cél: a személyiségfejlesztő tanítás.

A pedagógiai munka középpontjában:

- a tanulók tudásának, képességeinek fejlesztése,
- a készségek elsajátíttatása, kibontakoztatása,
- a személyiség fejlődéséhez szükséges megfelelő feltételek biztosítása áll, figyelembe véve, hogy az oktatás és a nevelés színtere nem csak az iskola, hanem az élet számos egyéb fóruma is.

A differenciált tanítás-tanulás megvalósulásának szempontjai:

- A tanulónak a tanulási tevékenységekben történő hangsúlyos részvétele;
- Olyan tanulói kompetenciák fejlesztése, amelyek lehetővé teszik az ismereteknek különböző helyzetekben történő kreatív alkalmazását;
- A tevékenységekre épülő tanulásszervezési formák segítsék a tanulót az ismeretek megszerzésében, a kompetenciák fejlesztésében
- Ki kell használni a tanulás társas természetéből adódó előnyöket, a differenciált egyéni munka adta lehetőségeket.
- Segíteni kell a párban vagy csoportban végzett felfedező, tevékeny és jól szervezett, együttműködésen alapuló tanulást.
- A minden tanuló számára egyformán hozzáférhető tanulási környezet biztosítása, a tanulói különbségekhez illeszkedő, differenciált célkijelölés, a többszintű tervezés és tananyag-alkalmazás, a fejlesztő, tanulást támogató értékelés.
- Az egyéni rétegmunka, az adaptált szövegváltozatok felhasználása, amelyek kiterjeszthetik és elmélyíthetik a tankönyvek tartalmát.

Mindezek megvalósításához a pedagógus feladata:

- A pedagógus a problémamegoldási és a jelenségértelmezési közvetett és közvetlen eszközökkel segítse, a tanuló igényeit, szükségleteit figyelembe véve.
- A pedagógus tegye lehetővé az iskolán kívüli szakemberek bevonását, valamint a külső helyszínek nyújtotta pedagógiai lehetőségek felhasználását (könyvtár, múzeum, levéltár, színház, koncert).
- A pedagógus működjön együtt más tantárgyakat tanító pedagógusokkal azért, hogy a tanulóknak lehetőségük legyen a tanórákon vagy a témahetek, tematikus hetek, projektnapok, témákhoz szervezett események, tanulmányi kirándulások, iskolai táborok alkalmával a tantárgyak szervezett, összefüggő, illetve kapcsolódó tartalmainak integrálására.
- A különleges bánásmódot igénylő tanulók esetében a pedagógusnak figyelembe kell vennie a tantárgyi tartalmaknak a tanulói sajátosságokhoz való illesztését.
- A különleges bánásmódot igénylő tanulók esetében az egyéni haladási ütemet biztosítsa, a differenciált (optimális esetben személyre szabott) nevelés, oktatás során az egyéni módszerek alkalmazza.
- Az aktív tanulás segítése a tanuló tehetségének, különleges nevelési-oktatási szükségleteinek vagy fogyatékosságának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező szakember támogatásával történjen.

Nevelési módszereink

Nevelési módszereink két nagy csoportra oszthatóak. Közvetlen (direkt) módszerek azok, amelyeknek alkalmazása során a nevelő közvetlenül, személyes kapcsolat révén hat a tanulóra. Közvetett (indirekt) módszerek azok, amelyekben a nevelő hatás áttételesen, a tanulói közösségeken keresztül érvényesül.

Az iskolánk pedagógusai által alkalmazott közvetlen és közvetett nevelési eljárásokat az alábbi táblázat foglalja össze.

	Közvetlen módszerek	**Közvetett módszerek**

1. Szokások kialakítását célzó, beidegző módszerek.	Követelés. Gyakoroltatás. Segítségadás. Ellenőrzés. Ösztönzés.	A tanulói közösség tevékenységének megszervezése. Közös (közelebbi vagy távolabbi) célok kitűzése, elfogadtatása. Hagyományok kialakítása. Követelés. Ellenőrzés. Ösztönzés.
2. Magatartási modellek bemutatása, közvetítése.	Elbeszélés. Tények és jelenségek bemutatása. Műalkotások bemutatása. A nevelő személyes példamutatása.	A nevelő részvétele a tanulói közösség tevékenységében. A követendő egyéni és csoportos minták kiemelése a közösségi életből.
3.Tudatosítás (meggyőződés kialakítása).	Magyarázat, beszélgetés. A tanulók önálló elemző munkája.	Felvilágosítás a betartandó magatartási normákról. Vita.

Gondoskodnunk kell a különböző képességű, illetve eltérő ütemben fejlődő tanulók egyéni fejlesztéséről, a tanulók egyéni képességeit és a tananyag kiválasztását figyelembe véve, a differenciális és az új tanulásszervezési eljárások, hatékony tanítási módszerek (kooperatív óra, projekt, témahét stb.) módszerét alkalmazva.

Isten minden embert a saját képmására, de csodálatosan egyedinek teremtett. Ennek szellemében vállaljuk fel a sajátos nevelési igényű tanulók integrált iskolai nevelését- oktatását a tanulói képességet vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság véleménye figyelembevételével, a szeretet, az elfogadás elve alapján. Isten különböző kegyelmi ajándékokat adott az életünkbe. Nem mindenkinek egyformán adva, de mindenkit egyformán fontosnak tartva.

Az Ibrányi Református Egyházközség Gyülekezetének szívén viselt feladata olyan iskolai gyülekezet kialakítása, ahol a tanulók a bibliai ismeretek, egyházi énekek elsajátítása mellett a keresztyén közösség egymásért felelős, szolgáló, hitüket megtartó tagjaivá válnak.

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

Református iskolánk célja olyan egyetemes református keresztyén alapokon nyugvó emberi értékek kialakítása, ami a lélek gyümölcseiből fakad. Erre épül a hazaszeretet, becsület, kreativitás tervszerű fejlesztése úgy, hogy az tanulóink felnőtté válásakor személyes és társadalmi szintű kötelességtudattal, áldozatvállalással párosuljon.

A személyiség tevékenységben fejeződik ki, abban fejlődik. A nevelésnek a felnőtt életre kell felkészíteni a gyereket. Az iskolai személyiségfejlesztés fontos feladata kialakítani a gyerekekben egy belső motivációs bázist is. A fejlesztésben sokáig támaszkodhatunk a külső motiválási eljárásokra, de a cél az, hogy gazdag tartalmú, értékes belső motivációs bázist építsünk ki.

Ennek megvalósítási tere a tanítási órákon kívül iskolai, egyházi alkalmak, ünnepségek, kirándulások, meghitt beszélgetések, családi és baráti rendezvények lehetnek.

Fejlesztenünk kell a felelősségérzetet, és a felelősségvállalást, meg kell ismertetnünk a diákjogokat, és kötelességeket tanulóinkkal, döntéseinkbe be kell őket vonni.

Hagyománytiszteletre, azok ápolására kell nevelnünk, megmutatni elődeink sikereit, méltó példaképeket állítva eléjük.

Teret biztosítunk a színes, sokoldalú iskolai életnek, a tanulásnak, játéknak, munkának.

A tanulás területén törekszünk széleskörű módszertani eszköz biztosítására, abból a célból, hogy tanulóink egy-egy ismeretkört több oldalról megközelítve ismerjenek meg.

Szabadidős tevékenységüket úgy próbáljuk megszervezni, hogy az életkori sajátosságaiknak megfelelően személyiségüket kibontakoztató élményekhez juttassa őket, fejlesszük kreativitásukat.

A napközis nevelők is törekszenek a délutáni foglalkozásokat úgy megszervezni, hogy a tanulók részt vehessenek a szabadidős tevékenységek valamelyikén, vagy egyéni programok szervezésével igyekszenek bővíteni a diákok tapasztalatszerzésének körét.

Egy-egy iskolai program szervezésébe és lebonyolításába is aktívan bevonják a gyerekeket, a korosztályuknak megfelelő feladatokkal.

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok részét képezi a toleranciára való nevelés, a sajátos élethelyzet elfogadása, segítés mások gondjainak megoldásában, a konfliktusok agressziómentes kezelése.

Intézményünk pedagógusai a személyiség fejlesztést figyelembe véve a következő szempontokat tartja fontosnak:

- keresztény értékrend, világkép, világnézet
- hivatástudat, nevelésben való hit
- diákcentrikus tanári gondolkodás és magatartás
- képzéssel, önképzéssel biztosított tájékozottság, sokoldalúság - felelősségteljes, nyilvános szereplés a közjó érdekében.

Intézményünk a személyiség és közösségfejlesztő munkájában együttműködik a szülőkkel, a szülők közösségeivel, A Református Gyülekezettel, a Városi Önkormányzattal, a Cigány Kisebbségi Önkormányzattal, az Ibrányi László Művelődési Központ, Könyvtár és Sportcentrummal, a Helytörténeti Gyűjteménynyel, az Ibrány és Térsége Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálattal, a város oktatási-nevelési intézményeivel és civil szervezetekkel.

A személyiségfejlesztés kompetencia alapú értelmezése

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos iskolai feladatok rendszerét felépíthetjük: a pedagógiai alapelvekből, célokból, feladatokból, eljárásokból és az eszközökből.

Az alapelvek megvalósítását szolgálják: a kitűzött célok elérése érdekében elvégzendő feladatok, az alkalmazott eljárások és eszközök.

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatokat az alábbi négy területre bonthatjuk:

- az értelem kiművelése (kognitív kompetencia)
- segítő életmódra nevelés (szociális kompetencia)
- egészséges és kulturált életmódra nevelés (személyes kompetencia)
- a továbbtanulás alapozása (speciális kompetencia)

ALAPELVEK	CÉLOK	FELADATOK	ELJÁRÁSOK	ESZKÖZÖK
Nevelő - oktató munkánk során komplex személyiségfejlesztésre törekszünk. Ezért megismerjük tanítványaink szükségleteit, motivációs bázisát. Az iskolai élet szervezésének és a pedagógiai hatásrendszer alakításának meghatározó szempontja a tanulói szükségletek mind teljesebb kielégítése.	Az iskolai tevékenységrendszer minden eleme segíti a tanulók testi, értelmi, érzelmi, akarati és jellembeli és lelki tulajdonságainak harmonikus fejlődését	Támogatjuk a gyerekeket a reális önismeret kialakításában, az erkölcsi és jellembéli tulajdonságok felismerésében és tudatos formálásában. Megteremtjük a feltételeit tanulóink szükségleteinek kielégítéséhez: biológiai, biztonságérzet, a közösséghez tartozás, az intellektuális-esztétikai és az önmegvalósítás, istenhiten keresztül értelmezve.	Folyamatosan megismerjük, követjük és elősegítjük személyiségük fejlődését. Tapasztalatainkat megosztjuk a kollégákkal és a szülőkkel. Alkalmazzuk a tanuló megismerési technikákat.	Tesztek, tréningek, dramatikus játékok, önmegvalósítási lehetőségek, szereplési alkalmak teremtésével segítjük tanítványainkat saját személyiségük megismerésében és fejlesztésében szociometriai mérések.
Igyekszünk megismerni minden tanítványunk személyiségét s elősegítjük a reális önismeretük alakítását, formáljuk az önmagukhoz és társaikhoz fűződő (szociális) viszonyukat (attitűdjüket). Az ember személyiségét tükrözi viszonyulásainak rendszere: az önmagához, a szűkebb - tágabb emberi- és	A tanulóknak legyen áttekintése saját személyisége összetevőiről, képességei és tehetsége határairól és lehetőségeiről, legyen betekintése a viselkedése hátterébe, motívumrendszerébe, helyesen ítélje meg az emberi kapcsolatokban játszott szerepét, hatását.	Segítünk felfedezni és fejleszteni minden gyermekben/fiatalban a személyiségének saját értékeit; keressük minden gyerekben az egyedit, a megismételhetetlent, támogatjuk őket önmaguk kiteljesítésében.	Reális önértékelésre késztetjük a tanulókat. Valós életszituációk teremtésével segítjük az önálló, aktív, felelősségteljes személyiség kialakulását. A valós állapotból kiindulva fogalmazunk meg egyénre szóló személyiségfejlesztő programot	Folyamatos viszszacsatolás a reális énkép alakítása érdekében „szociális tükör” évén. Mind az alacsony, mind a túl magas önértékelés esetén a realitásokkal való szembesítésre, a reális önkritika / kritika kialakítására törekszünk.

természeti környezetéhez, a munkájához valóviszonya.				

Az életkori pszichikus sajátosságokhoz alkalmazkodunk.	Az egyes életkori fejlődési szakaszok jellemzőit figyelembe vesszük (terhelhetőség, motiváció, viselkedési sajátosságok, társas kapcsolatok stb).	Az érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet és gondolkodás pszichikus funkcióit tudatosan fejlesztjük a nevelési - oktatási folyamatokban Ezzel megalapozzuk a tanuláshoz szükséges alapkészségeket.	Valamennyi pszichikus funkció működését fejlesztjük, de a serdülő korban már a produktív (konvergens és divergens) gondolkodásra helyezzük a hangsúlyt. Ezzel alapozzuk meg a kreatív személyiségjegyek kialakulását.	A kreatív személyiség-beállítódást erősítjük, az ismeretszerzés induktív és deduktív útját egyaránt alkalmazzuk. A tágan értelmezett tanulási folyamatokban a az aktivizáló módszereket részesítjük előnyben.
A pedagógus személyisége alapvető motivációs tényező, közvetett módon meghatározója a tanulói teljesítménynek, a tantárgy iránti érdeklődésnek, a személyes kapcsolatok minőségének.	Lehetőleg alakítsunk ki minden tanulóban sikerorientált beállítódást, ennek érdekében alkalmaz minden pedagógus hatékony tanítási stratégiákat.	A pedagógus rendelkezik a professzionális szakmai-módszertani tudás elemeivel, a tanuló személyiségének megismeréséhez szükséges tudással.	Pedagógusként arra törekszünk, hogy személyes példaadással, hitelességgel, következetességgel és értékeink vállalásával adjunk mintát.	A tanulókkal a „megszólíthatóság” közelségében élnek a pedagógusok. Demokratikus nevelési stílust alkalmaznak.

Pedagógiai programunk összeállításánál elsődleges szempont a nevelés – oktatás személyiségfejlesztő hatásának érvényesítése.	Az iskola pedagógiai gyakorlata adjon teret: a színes sokoldalú iskolai életnek, az egyéni és csoportos tanulásnak, játéknak, munkának; fejleszti a tanulók önismeretét, együttműködési készségét, eddzi akaratát.	Az értelem kiműveléséhez kapcsolódó tanulási motívumok és tanulási módok, a megismerési vágy fejlesztése, a játékszeretet és az alkotásvágy fejlesztése, a tanulási teljesítmény optimalizálását segítő személyiségjegyek erősítése minden pedagógus napi feladata.	Kognitív képességek fejlesztése: kognitív rutinok (műveletek), kognitív kommunikáció, problémamegoldás, a tanulási életforma kialakítása a pedagógusok és szülők együttműködése révén. Az egyéni (önálló) tanulási stratégiák és módszerek kialakítása.	A kompetencia területekre készített tanulói eszközök (tankönyvek, munkafüzetek, feladatsorok, fejlesztő programok, demonstrációs anyagok és mérőeszközök stb.) célszerű alkalmazása.

Megalapozzuk a szociális (társas) kompetencia, a pozitív szociális szokások kialakulását. Tudatosan fejlesztjük tanítványaink társas hatékonyságát. A pedagógusok - a segítő életmódra nevelés - sikere érdekében rendszeresen pozitív mintákat nyújtanak a segítő együttműködés változatos formáival.	A tanulók megismerik és elsajátítják a szociális viselkedés alapvető szabályait, kialakul bennük az egyéni szociális értékrendet, a döntési szabadság és felelősség összhangját. Tanítványainkat belső kontrollos, asszertív személyiségekké formáljuk.	Olyan iskolai életrend kialakítása, működtetése, amelyben a tanulók biztonságban érzik magukat, mivel a magatartási szabályok átláthatóak, kiszámíthatóak, mindenkitől egyértelműen és következetesen elvártak. Tudják higgadtan kezelni a konfliktusos szituációkat is.	Az iskolai társas szituációk az iskolai / osztály közösség mindennapi életében terepgyakorlatként" szolgálnak a tanulóknak az egyének és csoportok kölcsönös megértésének, együttérzésének, segítőkészségének élményszerű megtapasztalásához; a pozitív és negatív érzelmi viszonyulások kezeléséhez.	Élményszerű, pozitív minták felkínálása, szociális szokások, attitűdök bemutatása, meggyőződések, értékítéletek, ismeretek és készségek nyújtása, személyes példamutatás, történelmiszemélyiségek , irodalmi, drámai hősök, bibliai szereplők tetteinek, magatartásának átélési lehetőségeivel, a negatív, antiszociális minták hatásának csökkentése, fékezése.
A személyes kompetencia fejlesztésével az egészséges és kulturált	Személyes képességek fejlesztése: önkiszolgálás, önellátás,	A tanuló tudatosan alakítja a saját pozitív életfilozófiáját, egészséges	Az önellátó és identitásvédő képesség, tevékenységformáinak gyakoroltatása az	Beszélgetés, vita, véleménycsere, élethelyzetek, szituációk eljátszása, azok elemzése, kiselőadások,

életmódra nevelést szolgáljuk. A harmonikusan fejlett személyiség szükségleteit meghatározó életfilozófia részévé válik. Kiépítjük és az egyéni életélési kultúra részévé tesszük a pozitív tartalmú viszonyulásokat.	önkifejezés, önvédelmi (egészségvédő, identitásvédő, önreflexív képességek (önértékelő, önmegismerő, önfejlesztő képesség). A tanuló tisztában van a személyiséget veszélyeztető negatív hatásokkal (negatív hatású társas viszonyok, káros szenvedélyek - drog, alkohol, dohányzás, elégtelen táplálkozás, mozgásszegény életmód stb.).	életmódját, szokásrendszerét.	életkori sajátosságoknak megfelelően A személyiség egészséges önérvényesítéséhez, ugyanakkor a függőségi relációk megtapasztalására is alkalmas szituációk teremtése.	prezentációk, jelenetek bemutatása, dramatizálás, színjátszás, pszichodráma, riportok készítése - elemzése, kiállítások, vetélkedők, irodalmi - zeneiképzőművészetialkotások, tablók, sajtófigyelés, videofilmek, bábozás, tematikus gyűjtő munka, fénykép-és videofelvételek, riportok stb.	

Az iskola szakmai profiljának megfelelő speciális - szakmai kompetenciák fejlesztését, az alkotó képesség kibontakoztatását vállaljuk.	Az értelmi és érzelmi intelligencia fejlesztése mellett a pozitív tartalmú jellem és akarati tulajdonságok személyiségbe ágyazása. Az önkifejezés gazdag és igényes tárházának bemutatása, befogadó- és alkotó képesség, improvizációs képesség, verbális és nem verbális, valamint vizuális	Az önfejlesztő képesség alapozásával, a saját adottságok, képességek és tehetségük felmérésével segítjük megtalálni tanulóink erősségeit. Indirekt módon segítjük a saját önfejlesztő stratégiáik kialakítását.	Minden korosztály jusson hozzá az életkornak megfelelő művészeti befogadás és megismerés lehetőségéhez, és kapjon inspirációkat a művészi önkifejezésre. Az iskola esztétikus külső és belső környezete fejleszti ízlésüket, igényességüket.	A testi - lelki jó komfort-érzés érdekében a sport-foglalkozások, vetélkedők, szervezett játékok, kulturális programok, versenyek, képesség-fejlesztő és önismereti foglalkozások szervezése.

	kifejező képesség.			
Frusztrációs nevelési szituációkban adekvát konfliktus-megoldási stratégiákat alkalmazunk.	A nevelő személyiségének fontos eleme a hitelesség, az elfogadás és az empátia. Kapcsolatközötti készségeinek javítására törekszik.	A verbális és nonverbális kommunikációs képességek változatos formáinak megtanítása. A problémamegoldás lépéseit tudatosan betartjuk (a probléma meghatározása, a konfliktusban érintett személyek azonosítása, lehetséges megoldási módok keresése, a választott megoldás kivitelezése).	A kortársi interakciókat indirekt módon irányítjuk, s a pozitív tartalmú csoportnyomás eszközét a kívánt nevelési hatások elérésének szolgálatába állítjuk. A szempontváltás képességét gyakorlással sajátíttatjuk el. Követendő mintákat nyújtunk a kommunikációban és a konfliktusok kezelésében.	A nevelőtestület elsajátítja a neveléssel összefüggő mérési – értékelési ismereteket és készségeket, igény szerint alkalmazza azokat: neveltségi szint vizsgálatok, szociometriai mérések, tanulási motiváció, szorongásvizsgálat, attitűdvizsgálat, személyiségvizsgálat stb.
Az iskolánkban folyó pedagógiai tevékenység alapja a tanuló, nevelő, szülő együttműködése.	A pedagógus bánásmódja és nevelési stílusa szociálisan érzékeny.	Sokoldalú társas kapcsolatokra képes, környezettudatos, egészséges életmódot közvetítő, kialakító személyiségeket formálunk.	Valamennyi tantárgy tanítása során sokoldalú személyiségfejlesztés kiemelten az osztályfőnöki órák témakörének körültekintő megválasztásával.	Személyközi kapcsolatok tartása és ápolása infokommunikációs eszközökön keresztül is.
A kompetenciák fejlesztése a készségekés képességek fejlesztése, pozitív attitűdök kialakítása szintézisében történik.	A nevelési területek kölcsönös hatékonyságának megteremtése a személyiség harmonikus fejlődése érdekében.	Az életkornak és fejlettségi szintnek megfelelő prioritások megtalálása, a nevelőhatások összehangolása.	A közösségi nevelés módszereinek, a szociálpszichológiai csoportnyomás eszköztárának alkalmazása	Konkrét megélt életszituációk elemzése, megoldási alternatívák kidolgozása, alkotó viták lefolytatása, az egyéni felelősségvállalás fokozása, a belső kontroll attitűd erősítése.

Tanulóink személyiségébe építjük a társas kapcsolatok, a konstruktív életvezetés, és az emberi-természeti-társadalmi környezet alakításának képességét.	A következetes követelés és igényesség, másrészt a tanulók jogainak, emberi méltóságának tiszteletben tartása, a velük szemben megnyilvánuló pedagógiai tapintat, bizalom, megértés, türelem és igazságosság.	Az önellátó képesség, viselkedés tevékenységformáinak megismerése, gyakoroltatása, tudatosítása változatos formákban az életkori sajátosságoknak megfelelően.	Egészségesés kulturáltétkezés, öltözködés, testápolás, rendszeretet, a lakás és az osztályterem berendezéseinek rendben tartási igénye, az önkiszolgáló munkák, a közlekedés, és a vásárlás szokásai, mintái, készségei.	A formális és informális szerepek értelmezése, elemzése, (szimulatívjátékos) gyakoroltatása, a szerepkonfliktusok „megélése”, feloldásuk lehetőségeinek feltárása.
A különböző érdeklődésű, értelmi, érzelmi, testi fejlettségű és motivációjú gyermekeket felkészítjük a tovább tanulásra	Az empátiaképesség kialakításával növeljük a másság elfogadásának, a toleranciának a fokát. A társadalmi együttélési normák és formák kölcsönös alakítására törekszünk.	A harmoniku együttélés szabályainak és napi gyakorlatának befogadása, követése.	A formális és informális emberi-közösségi kapcsolatokat építő fórumok, rendezvények, programok szervezése.	A különböző kompetencia-területek programcsomagjai, a hozzájuk készült tanulói és tanári eszközök, demonstrációs anyagok.

Teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokat

WHO meghatározása szerint az egészségnevelés olyan, változatos kommunikációs formákat használó, tudatosan létrehozott tanulási lehetősségek összessége, amely az egészséggel kapcsolatos ismereteket, tudást és életkészségeket bővíti az egyén és a környezetében élők egészségének előmozdítása érdekében. **A korszerű egészségnevelés egészség és cselekvésorientált tevékenység**. **Célja** az egészség megőrzésére, illetve visszaszerzésére, a betegségmentes életévek kiterjesztésére, az egészségkárosító életmódelemek kiküszöbölésére irányuló magatartás kialakítása.

Az iskolai egészségnevelés azonban nemcsak a fizikai, hanem a mentálhigiénés és a társas viszonyok terén is átfogó feltétel együttest kell, hogy biztosítson a felnőttek és gyerekek életminősége, jóléte érdekében.

Az egészségnevelés az iskola minden pedagógusának, illetve minden tanórai és tanórán kívüli foglalkozás feladata. Az egészséges és kulturált életmódra nevelés keretében meg kell tanítanunk diákjainkat a helyes életviteli szokásokra, ezért ez egyben erkölcsi nevelés is.

Legfőbb érték az ember, amelynek alapja az egészség.

Az egészség azonosítható a testi, lelki és szociális harmónia állapotával. Fontos, hogy tanulóink felismerjék az egészség értékjellegét. E cél akkor érhető el, ha kialakítjuk tanítványainkban az

önmagukért és másokért érzett felelősségtudatot.

Az egészségkulturáltság fejlesztésében ki kell térnünk az életvitelt szolgáló optimális feltételekre és az ezek hiányából származó rizikófaktorok megismertetésére. Ebben az életkorban tanulóink még általában egészségesek, vagy egészségromlásuk visszafordítható, ezért az egészség védelmére és megőrzésére kell tanítanunk őket. A prevenció az egészséges életvitelhez szükséges ismeretek átadásából és készségfejlesztésből áll.

Az egészségfejlesztés iskolai feladatai

Az egészségfejlesztő iskola folyamatosan fejleszti környezetét, ami elősegíti azt, hogy az iskola az élet, a tanulás és a munka egészséges színtere legyen.

Ismérvei:

Minden rendelkezésre álló módszerrel segítjük a tanulók és a tantestület egészségének védelmét, az egészség fejlesztését és az eredményes tanulást.

Együttműködést alakítunk ki pedagógiai, egészségügyi, gyermekvédelmi szakemberek és a szülők, diákok között annak érdekében, hogy az iskola egészséges környezet legyen.

Kiemelt jelentőséget tulajdonítunk az egészséges étkezésnek, a testedzésnek és a szabadidő hasznos eltöltésének.

Törekedünk arra, hogy megmutassuk tanulóinknak, egymásnak azt az utat, amely elvezet az egészség fejlesztéséhez, így az eredményesebb tanuláshoz is.

Az egészségfejlesztés az a folyamat, amely képessé tesz arra, hogy felügyeljük saját egészségünket. Az egészségfejlesztés fő feladata egy általánosan érvényes egészségfejlesztő politika kifejlesztése, egészségfejlesztő környezet megteremtése, az egészségfejlesztő közösségi tevékenység, az egyéni képességek fejlesztése és szemléletváltoztatás az egészségügyi szolgáltatásokban.

A korszerű egészségnevelés egészség és cselekvésorientált tevékenység. Az iskolában a prevenciónak jelentős szerepe van.

A prevenció területei:

- egészséges táplálkozás
- az aktív szabadidő eltöltés,
- a mindennapos testmozgás,
- a személyi higiéné,
- a lelki egyensúly,
- a harmonikus családi élet,
- egészséges és biztonságos környezet,
- egészségkárosító magatartásformák elkerülése,
- járványügyi és élelmiszer biztonság megvalósítása.

Az iskola más társadalmi intézményekkel állandó kölcsönhatásban létezik, hatást gyakorol környezetének kapcsolatrendszerére, viselkedésére. Ezért az iskola lehet az a színtér, amelyben nyílt vagy rejtett módon lehetőség van az egészségesebb életvitel készségeinek kialakítására és begyakorlására.

Az egészséges életmód kialakítására irányuló módszerek:

- hagyományos egészségnevelés, felvilágosítás, rizikócsoportos megközelítés,

- érzelmi intelligenciát, társas kompetenciákat, alkalmazkodást fokozó beavatkozások,
- kortárshatások (alkohol, drog, dohányzás),
- színtér programok, pl. iskola, mint nevelési színtér.

Az iskolának egészségfejlesztési programját éves bontásban kell kialakítania. Ebbe be kell vonni a főigazgatót, a felelős tanárt, az iskolaorvost, a védőnőt és a rálátással bíró szülőket.

Segítő kapcsolatot kell keresni és kiépíteni a szülői munkaközösséggel, és gyermekjóléti szolgálatokkal, a rendvédelmi szervekkel is.

Helyes szokások, napirend kialakítása

Személyi higiénia, tisztaság: Az egészség fő feltétele a test és a környezet tisztasága: tisztálkodás, haj, bőr, körömápolás, fülápolás, fogápolás, vécéhasználat, zsebkendőhasználat, napjában többszöri kézmosás. Az említett tevékenységeken kívül fontos feladat az erre a célra szolgáló helyiségek (vécé, zuhanyzó, mosdó) tisztántartása, fertőtlenítése, rendeltetésszerű használata.

Munka (tanulás) - pihenés helyes aránya: A gyerekek fő tevékenységformája a tanulás, ezért az órarend összeállításnál és a tanórák felépítésénél figyelembe kell venni a tanulók életkori sajátosságait és terhelhetőségüket. Az alvásigényük nagy ebben a korban, 8-10 óra, megfelelő mennyiségű és minőségű pihenésre van szükségük. A pihenésnek két formája van, a passzív és az aktív. A passzív pihenés az alvás, melynek megszervezése körültekintő feladat: időben történjen, nyugodt, csendes helyen, kényelmes fekhelyen. Az aktív pihenés legfontosabb feladata a szabadidő helyes eltöltésének megszervezése.

A tanulásnál, ill. a napi tevékenységeknél figyelni kell arra, hogy a használati tárgyak (székek, asztalok, vécécsészék, fekhely) az életkornak és magasságnak megfelelőek legyenek.

Egészséges öltözködés: Az öltözködésénél figyelni kell arra, hogy az időjáráshoz alkalmazkodjon, a gyermek komfort érzetének megfeleljen, biztosítsa a bőr szellőzését, mozgásban ne akadályozza, réteges, ízléses, a tevékenységnek megfelelő és az alkalomhoz illő legyen.

Korszerű, egészséges táplálkozásra nevelés

Napi ötszöri étkezés.

Változatos, az évszaknak és napszaknak megfelelő táplálkozás biztosítása.

- Megfelelő minőségű és mennyiségű tápanyagbevitel.
- Az életkornak megfelelő ételek biztosítása (mennyiség, elkészítési mód, fűszerezés).
- A helyes és helytelen táplálkozási szokások ismérvei, összehasonlítása.

Táplálék bevitelének módja, útja, felszívódása-felhasználása, ürülése az emberi szervezetben és az ezeket elősegítő tényezők, eljárások ismerete. Természetesen életkorhoz igazodva.

Az étkezéssel kapcsolatos szociális környezet biztosítása:

- Étkezési időpontok.
- Helyszín (étkező, ebédlő, teakonyha, főzőkonyha).
- Kiszolgáló feltételek (bútorzat, edények, tányérok, evőeszközök).

Ezek ismerete, helyes, rendeltetésszerű használatuk, tisztántartásuk és tárolásuk.

Egészségmegőrző mozgás, sportolás, helyes testtartás kialakítása

- A mozgás mindennapjaink szerves része. A mozgás, sportolás befolyásolja testi- lelki egyensúlyunkat, hatással van teljesítőképességünkre, örömet okoz és elősegíti a szervezet helyes működését, karbantartását.
- A mozgás alapvető emberi tevékenység, mely nem csak hely- és helyzetváltoztatásban nyilvánul meg, hanem kommunikálni, koordinálni is lehet vele, mindig valamiféle cselekvést eredményez.
- A mozgás ideg-izom kapcsolatok eredménye, ezeket születésünktől fogva tanuljuk és gyakoroljuk. Ahhoz, hogy mozgásaink az adott körülményeknek megfelelőek és koordináltak legyenek, edzésre, gyakorlásra van szükség. A szemmozgásokat, ceruzafogást, finom motoros tevékenységeket ugyanúgy célszerű gyakorolni, átjáratni, mint a nagy terjedelmű mozgásokat.
- A gyermekeknek életkori sajátosságaiknak megfelelően nagy a mozgásigényük.
- A szervezet kiegyensúlyozott működéséhez szükséges a mozgásigényt is kielégíteni, mely alkalmas a többletenergia levezetéséhez, aktív pihenéshez, kötött figyelem feloldásához, a szervezet megfelelő működéséhez, karbantartásához (keringési, légzési rendszer), tanulási folyamatok elősegítéséhez.
- Fontos figyelembe venni mind a tanulásnál, mind a mozgáscselekvések gyakorlásánál a megfelelő oxigénellátottságot, hőmérsékletet, hely méreteit-alkalmasságát.
- A helyes testtartás kialakítása érdekében a mozgás mellett figyelni kell az ülésrendre, annak változtatására, a gerinc és a szem terhelése miatt, továbbá a testmagassághoz igazodó székek, asztalok meglétére.
- A szabadban, jó levegőn való tartózkodás és az ott végzett mozgás még jobban elősegíti a fent említett alkalmazkodási tényezők megvalósítását, a szervezet ellenálló képességének növelését.
- A rendszeresen végzett sporttevékenység tovább emeli a személyiség klimatizáltságát, szocializáltságát, széles körű műveltségét.
- Cél: a mozgás, sportolás öntevékenységi igényének kialakítása, mely önmagunk iránti felelősségünk egyik ismérve.

Mentálhigiéné-lelki egészségtan

- A mentálhigiéné mindazon erőfeszítés és igyekezet közös elnevezése, mely az egészséges lelkületű személyiség, az egészséges módon működő intézmények, csoportok kialakítására és fejlesztésére irányul.

A lelki folyamatok kóros elváltozásának megelőzésére szolgál. A szűkebb és tágabb szociális környezettel való kapcsolattartás. A felmerülő problémák felismerése, kezelése, ellenőrzése a megfelelő személy által. (Pl. hátrányos helyzet, veszélyeztetett gyermek, adott közösségi hatások).

- Magába foglal minden olyan tevékenységet, programot, módszert és törekvést, amelyek révén közvetve vagy közvetlenül csökkenhet a különböző lelki gyökerű problémák kialakulásának kockázata.

A program megvalósításának színterei

- tanórai foglalkozások
- tanórán kívüli foglalkozások
- sportprogramok, kirándulások
- szülői értekezlet

- egészségnap
- környezetünk tisztaságáért - szemétszedés - sportnapok
- a közösségért végzett önkéntes tevékenység

Egészségfejlesztő személyek és segítő kapcsolatok:

- Segítő kapcsolatok csatornáinak feltérképezése
- A segítő kapcsolatok intézményen belüli lehetőségét az iskola vezetése, az iskolaorvos, a védőnő, az iskolapszichológus, a gyermek és ifjúságvédelmi felelős, az osztályfőnökök, a szaktanárok és nem utolsó sorban a diákok együttműködése jelenti.
- A külső kapcsolatok lehetőséget biztosítanak az egészségfejlesztési munka kiszélesítésre, valamint a különböző szakemberek, szakértők bevonására.
- A segítő kapcsolatok színterei és kapcsolódási pontok

Szülők-család

A szülő, a család a legfontosabb társ a tanulók érdekében végzett munkában. A szülők megfelelő tájékoztatás és információ-átadás után aktív részvételükkel tudják támogatni az iskola egészségfejlesztési programjait.

Szülői szervezet:

A szülői szervezet hidat jelent az oktatási intézmények és a tanulók szülei között. Az iskolai egészségfejlesztő program kialakításába be kell vonni a szülői szervezetet, és szükséges megnyerni támogatásukat is. Ez a szövetség garancia lehet arra, hogy a szülők lehetőségükhöz képest minden területen segítsék az iskolai program megvalósulását.

Iskolaorvos, védőnő:

Az iskola-egészségügyi feladatokat az orvos és a védőnő közösen látja el. Feladatuk a tanulók életkorhoz kötött vizsgálata, amely magában foglalja a testi, érzelmi és intellektuális fejlődés követését és az érzékszervek vizsgálatát. Az életkorhoz kötött szűrővizsgálatok a fejlődés követésén kívül a krónikus betegségek és kóros elváltozások korai felismerésére is irányulnak. Adott esetben a tanulókat elsősegélyben részesítik. Előadásokat szerveznek. Közreműködhetnek a közegészségügyi, környezet-egészségügyi, táplálkozás egészségügyi, balesetvédelmi feladatok ellátásában.

Iskolapszichológus:

A pszichológus a lelki eredetű problémák feldolgozásában segít a tantestületnek. Szakmai ismeretei révén, olyan területeken adhat folyamatos segítséget a diákoknak, tanároknak, de akár a hozzá forduló szülőknek, amelyek felismerése, problémakezelése speciális szakmai felkészültséget követel, és amivel az iskola pedagógusai többnyire nem rendelkeznek.

Gyermekjóléti szolgálatok, nevelési tanácsadók, családsegítők:

A gyermekvédelmi munkában valamint a konkrét államigazgatási ügyekben tudnak segítséget nyújtani.

Az ÁNTSZ megyei intézményeinek egészségfejlesztési szakemberei és más egészségügyi intézmények szervezetek:

Egészségügyi szakellátást igénylő esetekben a területileg illetékes intézmények jelentik a segítő kapcsolatok színterét.

Rendvédelmi szervek:

A rendőrkapitányságok ifjúságvédelmi munkatársai a bűnmegelőzési programok közös kimunkálásában; jogi, gyermeké és ifjúságvédelmi, rendészeti, közlekedési témájú előadások tartásával tudnak segítséget nyújtani az iskolának.

Csak akkor lehetünk azonban elégedettek, ha az iskola minden tanítási óráján és a tanórán kívüli foglalkozáson is egyaránt törekszünk a pozitív egészségszemlélet kialakítására. Ehhez kérjük iskolánk minden pedagógusának és egyéb alkalmazottjának, a szülőknek és maguknak a diákoknak az aktív munkáját és támogatását!

A közösségfejlesztéssel, az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatokat

A közösségfejlesztés az a folyamat, amely aktív, dinamikus kapcsolatot teremt az egyén és a társadalom között.

A mi református közösségünkben is több kisebb-nagyobb közösségi tagként nevelődik a gyermek, fejlődik személyisége.

Figyelemmel kell lennünk nem csak a családi közösségből hozott normákra, hanem az osztály-, az iskolai-, a gyülekezeti-, baráti, stb. közösségek nevelő hatására is, el kell érnünk annak pozitív irányú működését.

Az áldozatvállalás, a lemondás, a közösségi célokért való munkálkodás, az egy mindenkiért elv megteremtése, elfogadtatása a célunk.

Alig van nevelési-oktatási terület, ahol ne találkozhatnánk e fejlesztés lehetőségével, ezért minden alkalmat meg kell ragadni a jó közösségi szellem kialakításáért.

A közösségfejlesztés területei:

- a család,
- az iskola,
- az iskolán kívüli közösségek.

Az iskola keretén belül működő közösségi nevelés színterei

- iskolai foglalkozások gyermekközösségei,
- osztályközösségek
- teljes iskolai közösség
- Ibrányi Református Egyházközség.

Ezek hatása összeadódik és hozzájárul:

- a tanuló közösségi magatartásának kialakításához,
- vélemény alkotó, véleménynyilvánító képességének fejlődéséhez,
- a közösségi szokások, normák elfogadásához (etikai értékrend),
- az együtt érző magatartás kialakulásához,
- a harmonikus embertársi kapcsolatok fejlesztéséhez.

Nem állítunk tanulóink elé elérhetetlen célokat, csupán irányokat jelölünk ki, hogy közösségi magatartásukban törekedjenek a keresztyén értékrendet betartani. Ez a közös értékrend az alapja iskolánk közösségeinek.

A szociális kompetenciák (nyitottság, empátia, társas érzékenység, felelősségérzet, segítőkészség, odafigyelés, stb.), kiemelt fejlesztésével a tanulók társas kapcsolatainak pozitív befolyásolása, tudatos irányítása.

A tanítási órán megvalósítható közösségfejlesztő feladatok:

Tanulásszervezés változatos tanulásszervezési eljárásokkal.

Reggeli közös áhítat, hétzáró áhítat, iskolai ünnepségek.

Iskolai közösségi alkalmakra, egyházi ünnepekre való készülés.

Ajándékkészítés, iskoladekorálás, stb.

- Az osztályközösségek kialakítása, amelyek felelős vezetője az osztályfőnök, aki tudatosan törekszik arra, hogy megteremtse a rábízott tanulók közösséggé szerveződésének feltételeit.
- A kollégiumi csoportvezetők feladata, hogy a rájuk bízott csoportot közösséggé formálják, kialakítsák annak értékrendjét, szemléletét.
- Feladatunk, hogy az egyes közösségeken belül olyan értékrendet, szemléletet alakítsunk ki, amelyek elősegítik a tanulók egészséges testi és lelki személyiségfejlődését.

Az egyéb foglalkozások közösségfejlesztő feladatai:

Tanórán kívüli foglalkozások: napközis, tanulószobai foglalkozások, délutáni tehetséggondozó foglalkozások, szakkörök, korrepetálások, versenyekre felkészítések, klubdélutánok, osztálykirándulások.

- A különféle iskolai tanulói közösségek megszervezése, nevelői irányítása, ennek keretében az iskolai élet egyes területeihez (tanórákhoz, tanórán kívüli tevékenységekhez) kapcsolódó tanulói közösségek kialakítása, valamint ezek életének tudatos, tervszerű nevelői fejlesztése.
- A tanulók életkori fejlettségének figyelembevétele a tanulóközösségek fejlesztésében, tehát a tanulói közösségek irányításánál a nevelőknek alkalmazkodniuk kell az életkorral változó közösségi magatartáshoz, segítse a tanulók személyiségének fejlődését, járuljon hozzá a gyerekek önmagát értékelni és irányítani képes személyiséggé válásához.
- A tanórán kívüli szabadidős tevékenységek kiemelkedő színterei az érdeklődési körök, szakkörök, felkészítő foglalkozások, vetélkedők, sportesemények. Ezek a foglalkozások erősítik a közösségi kapcsolatokat, az egymás iránt érzett felelősséget, a versenyszellemet.
- Lehetőség szerint osztálykirándulásokat szervezünk. A szervezésért az osztályfőnökök a felelősek. Ennek célja a közösségek összekovácsolása, hazánk természeti és kulturális értékeinek megismerése. Az osztálykirándulásokra tanítási időn kívül, hétvégén vagy tanítási szünetben kerül sor. A felmerülő költségeket a tanulók és szüleik állják.

A diákönkormányzati munka közösségfejlesztési feladatai:

Tartalmas programjával, ötleteivel pozitív töltődést tervezünk adni a gyermekeknek.

Külön éves munkaterv szerint működik a DÖK Kirándulások,
DÖK-nap.

Az iskola képviselete városi ünnepségeken.

- A tanulói közösségek fejlesztése során ki kell alakítani a közösségekben, hogy nevelői segítséggel közösen tudjanak maguk elé célt kitűzni, a cél eléréséért összehangolt módon tevékenykedjenek, illetve az elvégzett munkát értékelni tudják.
- Lehetővé kell tennünk a közösségen belül a demokrácia érvényesülését és gyakorlását.
- Fontos feladatunk az előítéletek felismerésére való tudatos nevelés, a másság helyes értelmezése, a közös célok érdekében végzett munka elismerése, a pozitív értékrendű

csoportok közösségre gyakorolt hatásának kiemelése, az együtt megoldott feladatok örömének megismertetése.

- Lehetőséget biztosítunk a demokratikus diák-önkormányzati munkához. Segítjük és felkaroljuk pozitív kezdeményezéseiket. Kikérjük a véleményüket az iskola és a kollégiumi élet egészére vonatkozóan.

A szabadidős tevékenység közösségfejlesztő lehetőségei

A testileg-lelkileg egészséges személyiség kialakulásához elengedhetetlenül fontos, hogy a gyermeknek minél több szabadideje legyen. Ez az időkeret ad lehetőséget a napi kifáradás ritmusához igazodó pihenésre, regenerálódásra.

A szabadidő telhet játékkal, művelődéssel, sporttal, önkéntes munkával, de szórakozással is. A napközis foglalkozásokon és a diákönkormányzat által szervezett alkalmakon, sportdélutánokon gondoskodunk tanulóink rendszeres, értelmes szabadidős programjairól.

- Részt veszünk a települési és térségi rendezvényeken. Ápoljuk kapcsolatainkat más közösségekkel (a térség középiskoláival, testvériskolákkal és kollégiumokkal, általános iskolákkal és a térség különböző közösségeivel).
- A jelenleg meglévő nemzetközi kapcsolatainkat ápoljuk és törekszünk azok továbbfejlesztésére és újabbak kialakítására. Ezek jó lehetőséget biztosítanak más nemzetek hagyományainak és kultúrájának megismerésére.

AZ ISKOLA SZEREPLŐINEK EGYÜTTMŰKÖDÉSÉVEL KAPCSOLATOS FELADATOK

- **A gyermek nevelésének két fő színtere a család és az iskola.** Iskolánk pedagógiai programja tanár, szülő, diák szoros együttműködésével valósítható meg. Az iskolai nevelés, a tanulói személyiség harmonikus fejlesztésének elengedhetetlen feltétele a szülői ház és a pedagógusközösség koordinált aktív együttműködése.
- Ezen **együttműködés alapja a gyermek iránt érzett közös nevelési felelősség.**
- Az iskola a szülőktől elvárja, hogy megismerje pedagógiai programját, azonosuljon vele, felmerülő gond esetén pedig együttműködő viselkedésre számítunk. Az iskola a szülőkkel igyekszik mindjobban megismertetni szellemiségét, nevelési alapelveit. Ezt a szülőkkel való folyamatos kapcsolattartással igyekszik elérni.
- A megvalósulás formái: a kölcsönös támogatás és a koordinált pedagógiai tevékenység.
- Feltétele: a kölcsönös bizalom és a tájékoztatás, az őszinteség.
- Eredménye: a családi és iskolai nevelés egysége és ennek nyomán kedvezően fejlődő gyermeki személyiség.

A pedagógusok helyi intézményi feladatai, az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatait.

A pedagógusok feladatainak részletes listáját személyre szabott munkaköri leírásuk tartalmazza.

A pedagógusok legfontosabb helyi feladatait az alábbiakban határozzuk meg.

- a tanítási órákra, foglalkozásokra való felkészülés,
- a tanulók dolgozatainak, írásbeli munkájának javítása,
- a tanulók munkájának rendszeres értékelése a kerettantervben és Pedagógiai Programban meghatározottak szerint,
- a megtartott tanítási órák dokumentálása, az elmaradó és a helyettesített órák adminisztrálása,

- a Pedagógiai Programban és az SZMSZ-ben előírt valamennyi adminisztratív feladatainak teljesítése,
- hivatali titkok megőrzése,
- a hivatáshoz, a keresztyén léthez méltó magatartás tanúsítása,
- különbözeti, osztályozó és javító vizsgák lebonyolítása,
- kísérletek, a dolgozatok és tanulmányi versenyek összeállítása és értékelése,
- a tanulmányi versenyek lebonyolítása,
- tehetséggondozás, a tanulók fejlesztésével kapcsolatos feladatok,
- felügyelet a vizsgákon, tanulmányi versenyeken, iskolai méréseken,
- iskolai kulturális, szabadidős és sportprogramok szervezése,
- osztályfőnöki, munkaközösség-vezetői, diákönkormányzatot segítő feladatok ellátása,
- az ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátása,
- szülői értekezletek, fogadóórák megtartása,
- részvétel nevelőtestületi értekezleteken, megbeszéléseken és az éves munkatervben meghatározott iskolai és egyházi rendezvényeken,
- részvétel a kötelező és a munkáltató által elrendelt továbbképzéseken, valamint folyamatos önképzés,
- a tanulók felügyelete óraközi szünetekben és ebédeléskor,
- tanulmányi kirándulások, iskolai ünnepségek és rendezvények megszervezése és lebonyolítása,
- részvétel a munkaközösségi értekezleteken,
- tanítás nélküli munkanapon a főigazgató által elrendelt szakmai jellegű munkavégzés,
- iskolai dokumentumok készítésében, átdolgozásában, felülvizsgálatában való aktív közreműködés,
- szertárrendezés, a szakleltárak és szaktantermek rendben tartása,
- osztálytermek rendben tartása és dekorációjának kialakítása, állagmegóvása,
- együttműködés a munkatársakkal, szülőkkel, más szakmai intézményekkel, szakemberekkel.
- Az osztályfőnököt a főigazgató bízza meg minden tanév augusztusában, elsősorban a felmenő rendszer elvét figyelembe véve. Az osztályfőnökök legfontosabb feladatait az SzMSz megfelelő fejezetében leírtak, valamint az általa átvett, megismert és aláírásával elfogadott munkaköri leírás tartalmazzák.

Az osztályfőnök feladat és hatásköre

- Az iskola pedagógiai programjának szellemében neveli osztályának tanulóit, munkája során maximális tekintettel van a személyiségfejlődés jegyeire és a keresztyén közösség fejlesztés elveire. Együttműködik az osztály diákönkormányzati tagjaival, segíti a tanulóközösség kialakulását.
- Segíti és koordinálja az osztályban tanító pedagógusok munkáját.
- Kapcsolatot tart az osztály szülői munkaközösségével.
- Javaslatot tesz az iskolai munkaterv osztályát, évfolyamát érintő pedagógiai, szervezési feladataira.
- A helyi tanterv alapján tanmenetet készít, az osztályfőnöki tevékenységet ennek alapján szervezi meg.
- Figyelemmel kíséri a tanulók tanulmányi előmenetelét, az osztály fegyelmi helyzetét, neveltségi szintjét.
- Minősíti a tanulók magatartását, szorgalmát, minősítési javaslatát a nevelőtestület elé terjeszti.
- Szülői értekezletet és fogadóórát tart.
- A konferencia napján ellenőrzi, hogy minden tanulónak le van-e zárva az osztályzata, valamint a lezárt érdemjegy nem tér-e el jelentősen az osztályzatok átlagától a tanuló kárára.

- Tájékozódik arról, hogy a tanulók kétes jegy esetén kaptak-e lehetőséget a javításra.
- Felelős a tanulói és szülői személyiségjogok maximális tiszteletben tartásáért.
- Bizalmasan kezeli a kollégákkal és az osztályokkal kapcsolatos információkat.
- Maradéktalanul betartja az adatkezelésre vonatkozó szabályokat.
- Részt vesz osztálya minden olyan műsorának előkészítő munkálataiban, amelyek az iskola éves munkatervében foglaltak vagy önként vállalt vagy a főigazgató által feladatként meghatározott műsorok.
- Minden tanév első hetének osztályfőnöki óráján ismerteti osztályával az iskolai házirendet, vagy az évfolyamnak és a szükségleteknek megfelelően felhívja a figyelmet egyes előírásaira.
- Ellátja az osztályával kapcsolatos adminisztratív teendőket: (elektronikus) napló vezetése, ellenőrzése, félévi és év végi statisztikai adatok szolgáltatása, bizonyítványok, törzslapok megírása, továbbtanulással kapcsolatos adminisztráció elvégzése, hiányzások igazolása.
- Segíti és nyomon követi osztálya kötelező orvosi, egyes tanulóknál szakértői vizsgálatát.
- Kiemelt figyelmet fordít az osztályban végzendő gyermek- és ifjúságvédelmi feladatokra. Közreműködik a választható foglalkozások felvételének lebonyolításában, a gimnáziumi képzésben segíti osztálya tanulóinak a felsőfokú tanulmányokra történő jelentkezését.
- Folyamatos figyelmet fordít osztálytermének dekorációjára, a faliújság karbantartására.
- A tanév elején osztálya számára megtartja a tűz-, baleset- és munkavédelmi tájékoztatót, az oktatásról szóló feljegyzést aláíratja a tanulókkal.
- Figyelemmel követi a tanulók igazolt és igazolatlan hiányzását; a tanuló első megjelenésekor, de legkésőbb az első osztályfőnöki órán igazolja a hiányzásokat, elvégzi a szükséges értesítéseket.
- A házirendben leírtak szerint figyelemmel követi a tanulók késését, szükség esetén értesíti a gyermek- és ifjúságvédelmi felelőst.
- Az SzMSz előírásai szerint értesíti a tanulók szüleit, ha a tanuló bukásra áll.
- Tanulóit rendszeresen tájékoztatja az iskola előtt álló feladatokról, az egyházi alkalmakról, azok megoldására mozgósít, közreműködik a tanórán kívüli tevékenységek szervezésében, nyomon követi az egyházi alkalmak látogatását.
- Javaslatot tesz a tanulók jutalmazására, büntetésére, segélyezésére.
- Részt vesz az osztályfőnöki munkaközösség munkájában, segíti a közös feladatok megoldását.

A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje

Különleges bánásmódot igénylő tanulók

A 2011. évi CXC. törvény 4. § 25. pontja szerint:

„sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló:

- az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszédfogyatékos, több fogyatékosság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd,”

A 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről 4.§ 13.pontja értelmében:

Kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanuló az a különleges bánásmódot igénylő tanuló, aki;

- sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló,
- beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló,
- kiemelten tehetséges gyermek, tanuló,
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló,

Az Nkt. 4.§ 13. pontja szerint a kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanuló az a különleges bánásmódot igénylő tanuló, az, aki:

- sajátos nevelési igényű,
- beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd,
- kiemelten tehetséges
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanuló

A sajátos nevelési igényű tanulók nevelésének-oktatásának elvei

A Nemzeti alaptanterv (a továbbiakban: NAT) a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának is alapdokumentuma, az abban meghatározott fejlesztési területek – nevelési célok, kulcskompetenciák, illetve a tanulási területeken megfogalmazott célok, feladatok – a sajátos nevelési igényű tanulókra is érvényesek.

A sajátos nevelési igényű tanulókat nevelő-oktató iskolák pedagógiai programjuk, helyi tantervük elkészítésénél figyelembe veszik:

- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (a továbbiakban: köznevelési törvény), a NAT és az Irányelv rájuk vonatkozó előírásait,
- a nevelés és oktatás helyi célkitűzéseit és lehetőségeit,
- a szülők elvárásait és
- az általuk nevelt-oktatott tanulók sajátosságait.

A sajátos nevelési igény kifejezi:

- a tanuló életkori sajátosságainak fogyatékosság, sajátos nevelési igény által okozott részleges vagy teljes körű módosulását, egyenetlenségeit;
- az iskolai tanuláshoz szükséges képességek kialakulásának sajátos útját, fejlődésének eltérő ütemét, esetleg részleges vagy teljes kiesését, egyenetlenségét, lassúbb ütemű és az átlagtól eltérő szintű fejleszthetőségét.
- A sajátos nevelési igény a szokásos tartalmi és eljárásbeli differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását, illetve kiegészítő fejlesztő, korrekciós, habilitációs, rehabilitációs, valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását tesz szükségessé.

A habilitációs, rehabilitációs ellátás közös elvei

- A sajátos nevelési igényű tanulók nevelésében-oktatásában részt vevő nevelési-oktatási intézmény egész nevelési-oktatási rendszerét átfogó, hosszú távú habilitációs, rehabilitációs célokat és feladatokat határoz meg, melyeket az intézményünk dokumentumai tartalmaznak.
- A habilitációs, rehabilitációs tevékenységünk szakmaközi együttműködésben kialakított és szervezett nyitott tanulási-tanítási folyamatban valósul meg, mely az egyes tanulók vagy tanulócsoportok igényeitől függő eljárások, időkeret, eszközök, módszerek, terápiák alkalmazását teheti szükségessé.
- A sajátos nevelési igényű, ugyanakkor kiemelt tehetségű tanulók ellátása esetén a habilitációs, rehabilitációs tevékenység mellett megjelenítjük a tehetséggondozás feladatainak.

A habilitációs, rehabilitációs tevékenység közös céljai és feladatai

- A sajátos nevelési igényből fakadó hiányzó vagy sérült funkciók kompenzálása vagy helyreállítása, a meglévő ép funkciók bevonásával.

- Törekvés a különféle funkciók egyensúlyának kialakítására.
- A szükséges speciális eszközök elfogadtatása és használatuk megtanítása.
- Az egyéni sikereket segítő, a társadalmi együttélés szempontjából kívánatos egyéni tulajdonságok, funkciók és a személyiség fejlesztése.
- Társas beilleszkedés, a szociális kompetenciák fejlődésének támogatása.
- Az egyes területeken kimagasló teljesítményt nyújtó tanulók tehetségének kibontakoztatása.

A habilitációs, rehabilitációs tevékenységet meghatározó tényezők

- A sajátos nevelési igény típusa és súlyossága.
- A sajátos nevelési igény kialakulásának, felismerésének, diagnosztizálásának ideje.

A sajátos nevelési igényű tanuló;

- életkora, pszichés és egészségi állapota, rehabilitációs műtétei,
- képességei, kialakult készségei, kognitív funkciói, meglévő ismeretei,
- érzelmi szükségletei, állapota, attitűdje,
- korai fejlesztésben és gondozásban való részvétele, a korai időszak fejlődésmenete.

A társadalmi integráció kívánalmai: az egyéni tanulási utak megtervezése és biztosítása, az átvezetés, a továbbtanulás, pályaválasztás, a lehető legönállóbb életvitelre történő felkészítés.

A sajátos nevelési igényű tanuló fejlesztésére vonatkozó célokat, feladatokat, tartalmakat, tevékenységeket, követelményeket megjelenítjük:

- a pedagógiai programunkban,
- a helyi tantervünkben,
- a tematikus egységekhez, tervekhez kapcsolódó tanulási-tanítási programban (pl. tanmenet, óraterv),
- az egyéni fejlesztési tervekben.

A sajátos nevelési igény típusának megfelelő szakirányú végzettséggel rendelkező gyógypedagógus, konduktor kompetenciája:

- a programok, programcsomagok tervezése, összeállítása;
- a habilitációs, rehabilitációs egyéni és kiscsoportos fejlesztés, osztálytermen belüli megsegítés;
- közreműködés az integrált nevelés, oktatás keretein belül a tanítási órákba beépülő habilitációs, rehabilitációs fejlesztő tevékenység tervezésében, kivitelezésében, ezt követően a konzultációban, az osztálytermi környezet adaptációjában;
- a tanuló fejlődésének nyomon követése, értékelése, illetve az ebben való közreműködés a többségi pedagógusokkal együtt.

A szükséges pedagógiai feltételek biztosítása a sajátos nevelési igényű tanulók számára

Hozzáférhetővé kell tenni a sajátos nevelési igényű tanulók számára a:

- speciális tanterv, tankönyvek, tanulási segédletek, differenciált, egyénre szabott tananyagokat;
- speciális gyógyászati, valamint tanulást, életvitelt segítő technikai eszközöket;
- az egyéni szükségletekhez igazodó környezetet, speciális bútorokat; fejlesztő helyiségeket;

- rugalmas szervezeti keretek kialakítása a sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni foglalkoztatásának, illetve osztálytermi foglalkoztatásának megvalósulásához;
- a tanulók sajátos nevelési igénye típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező, az integrált fejlesztésben lehetőleg tapasztalt gyógypedagógus, terapeuta (módszertani intézmény, utazótanári szolgálat).

A többségi intézményekben megvalósuló (integrált) nevelés, oktatás

A sajátos nevelési igényű tanulók eredményes szocializációját, iskolai pályafutását elősegítheti a nem sajátos nevelési igényű tanulókkal együtt történő – integrált – oktatásuk (teljes vagy részleges integrációjuk).

Az együttnevelést megvalósító intézmény többet vállal, magasabb értéket kínál, mint részvétet és védettséget.

Sikerkritériumnak a tanulók beilleszkedését, önmagukhoz mért fejlődését, a többi tanulóval való együtt haladását tekintjük.

Jellemző intézményünkre, hogy;

- A befogadó iskola vezetője támogatja pedagógusai részvételét az integrációt segítő szakmai programokon, akkreditált továbbképzéseken, alkalmat teremt a horizontális tudásátadásra.
- Az együttnevelést megvalósító iskolák pedagógusainak, valamennyi dolgozójának, gyermek- és szülői közösségének felkészítése megtörténik a sajátos nevelési igényű tanulók fogadására.
- Az együttnevelés megvalósításában a különböző pedagógiai színtereken a habilitációs, rehabilitációs szemlélet érvényesül, és a sérülésspecifikus módszertani eljárásokat alkalmazzuk.
- Multidiszciplináris teamek (pl. többségi pedagógus, gyógypedagógus, szülő, az érintett tanuló stb.), illetve jó gyakorlatok működtetése, a pedagógusok által alkalmazott differenciált tananyagok, feladatlapok felhasználása.
- A nyitott tanulási-tanítási folyamatban megvalósuló tevékenység lehetővé teszi az egyes gyermek vagy csoport igényeitől függő pedagógiai eljárások, eszközök, módszerek, terápiák, a tanulást-tanítást segítő speciális eszközök alkalmazását.
- A sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelésében- oktatásában, fejlesztésében részt vevő, magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel, a diverzitás iránti pozitív attitűddel (elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség) és az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal rendelkező pedagógusok alkalmazása, akik
- a tananyag-feldolgozásnál figyelembe veszi a tantárgyi tartalmak – egyes sajátos nevelési igényű tanulók csoportjaira jellemző módosulásait;
- egyéni fejlesztési tervet készítenek a gyógypedagógus, konduktor együttműködésével, ennek alapján egyéni haladási ütemet biztosítanak, a differenciált nevelés, oktatás céljából individuális módszereket, technikákat alkalmaznak;
- a tanórai tevékenységek, foglalkozások során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépítik, a folyamatos értékelés, hatékonyságvizsgálat, a tanulói teljesítmények elemzése alapján megváltoztatják eljárásaikat, az adott szükséglethez igazodó módszereket alkalmaznak;
- a rugalmas tanulásszervezés segítségével minden szempontból akadálymentes és minden tanuló számára egyformán hozzáférhető tanulási környezetet hoznak létre, melyben

érvényesül a differenciálás, a többszintű tervezés, a differenciáló módszerek alkalmazása, a differenciált értékelés;

- egy-egy tanulási, nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres;
- együttműködik különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus, konduktor iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba, megosztva vállalja a felelősséget a különleges bánásmódot igénylő gyermek haladásáért.
- A sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelésében, oktatásában, fejlesztésében részt vevő – a tanuló fogyatékosságának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező – gyógypedagógus, konduktor
- segíti a pedagógiai diagnózis értelmezését;
- javaslatot tesz a fogyatékosság, az egyéb pszichés fejlődési zavar, az autizmus spektrum zavar típusához, a tanuló egyéni igényeihez szükséges környezet kialakítására (a tanuló elhelyezése az osztályteremben, szükséges megvilágítás, hely- és helyzetváltoztatást segítő bútorok, eszközök alkalmazása stb.);
- segítséget nyújt a tanuláshoz, művelődéshez szükséges speciális segédeszközök kiválasztásában, ismerteti a speciális eszközök használatát, tájékoztat a beszerzési lehetőségekről;
- javaslatot tesz gyógypedagógiai specifikus módszerek, módszerkombinációk alkalmazására;
- figyelemmel kíséri a tanulók haladását, részt vesz a részeredmények értékelésében, javaslatot tesz az egyéni fejlesztési szükséglethez igazodó módszerváltásokra;
- együttműködik a többségi pedagógusokkal, figyelembe veszi a tanulóval foglalkozó pedagógus tapasztalatait, észrevételeit, javaslatait;
- támogatást nyújt a többségi pedagógus számára a differenciáláshoz a tantervi követelmények szintjén, a következőknek megfelelően: nincs érdemi változtatás a tantervben, elvárt tudásban, hanem több idő, személyi támogatás (többségi pedagógustól, gyógypedagógustól, asszisztenstől), eszközhasználat, differenciált tananyag-feldolgozás révén jut el a gyermek a tantervi célig. Eltérő tantervi célok megjelenítése esetén – a gyermek szakértői véleményének alapján –
- terápiás fejlesztő tevékenységet végez a tanulóval való közvetlen foglalkozásokon – egyéni fejlesztési terv alapján a habilitációs, rehabilitációs fejlesztést szolgáló órakeretben –, ennek során támaszkodik a tanuló meglévő képességeire, az ép funkciókra;
- alkalmazza a sajátos nevelési igényű tanuló osztálytermen belüli megsegítésének lehetőségeit a befogadó intézményben;
- segíti a befogadó pedagógust a szűrésben, az egyéni értékelésben, a gyermek önmagához mért fejlődésének megítélésében;
- segíti a helyi feltételek és a gyermek egyéni szükségleteinek összehangolását.
- Az integrált nevelésben-oktatásban részt vállaló nevelési-oktatási intézmények vegyék igénybe az egységes gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai módszertani intézmények (EGYMI), a pedagógiai szakszolgálati, illetve pedagógiai-szakmai szolgáltatást nyújtó intézmények szolgáltatásait, az utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózatok segítségét. Ennek keretében ismerjék meg az integrált nevelés létező jó gyakorlatait, tapasztalatcsere, tudásháló (képzések, online platform stb.) révén.

Beilleszkedési, magatartási nehézségek enyhítésének formái

Beilleszkedési, tanulási, magtartási nehézséggel küzdő gyermek: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az

életkorához viszonyítottan jelentősen alul teljesít, társas kapcsolati problémákkal, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített, vagy sajátos tendenciát mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

Feladataink:

- Az egyénre jellemző pozitív tulajdonságokra építve a személyiség komplex fejlesztése.
- Az alkalmazkodó képességük, önállóságuk, együttműködésük fejlesztése.
- Egyénre szabott fejlesztő programok készítése.
- A gyermekek egyenetlen fejlődéséből adódó teljesítménykülönbségek felismerése, differenciált tevékenykedés, esetenként felzárkóztatás és tehetséggondozás együttes alkalmazása.
- A szülő-pedagógus partneri viszony kiépítése érdekében a szülők felkészítése, segítése.

Kiemelten tehetséges tanuló

Kiemelten tehetséges gyermek: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség.

Feladatunk:

- A tehetségterület azonosítása, felismerése, rögzítése a Fejlődési Naplóban Segíteni, hogy felszínre kerüljenek a gyermekek adottságai, képességei.
- A tehetséges gyermek erős oldalának, differenciált feladatokkal, játékokkal történő fejlesztése.
- Az elfogadó légkör, tág cselekvési szabadság, gazdag tapasztalások biztosítása (párhuzamos tevékenységek, rugalmas napirend, szabad játék)
- Komplexitás, az egész személyiség fejlesztése
- Folyamatos bátorítás, ösztönzés, motiváció
- A fejlődés folyamatos nyomon követése

a fejlesztés mindig a gyermek egyéni tempójához, fejlettségi szintjéhez igazodva történik.

A tehetség képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek

A tehetség nagy kincs. A szokásosnál is nagyobb felelősséget jelent egy-egy kiemelkedő képességű gyermek nevelése. A tehetséggondozás elszakíthatatlan részét képezi a színvonalas oktatásnak, nevelésnek. Tehetséges az a tanuló, aki átlagon felüli képességgel, kreativitással és megfelelő motivációval rendelkezik. A tantervileg előírt tananyag elsajátítása minden tanuló számára kötelező feladat, de korántsem jelent azonos nehézséget. Szép számmal vannak olyan tanulóink, akik a követelményeknek jól megfelelnek, sőt a tananyagon túlmenő érdeklődést is mutatnak. Az a feladatunk, hogy ilyen tanítványainknak a kötelező tanítási órákon kialakított készségek és jártasságok további fejlesztéséhez minél több alkalmat teremtsünk, képességeikhez mért segítséget nyújtsunk. Minden intézményünk rendelkezésére álló eszközt igénybe veszünk ahhoz, hogy tehetséges tanulóink örömüket leljék az iskolai életben.

Fontosnak tarjuk, hogy a pedagógusok ezen a téren is megfelelő pedagógiai és pszichológiai ismeretekkel rendelkezzenek, hogy minél előbb felismerjék a tehetségeket.

Cél: a tehetség minél sokoldalúbb kibontakoztatása

Feladat: a tanulók tevékenységeinek, önállóságainak, kezdeményező készségének, probléma megoldó módszereinek szélesítése, alkotóképességének előtérbe állítása, kreativitásának fejlesztése, a kulcskompetenciák megalapozása, bővítése, megszilárdítása, és az egyénhez igazodó fejlesztés

- Alapvető **feladat:** a tehetség felismerése. Törekszünk arra, hogy az intézménybe kerülés után megismerjük a tanuló személyiségének azokat a pontjait, amelyben az átlagostól eltérő tehetséget mutat.
- A szaktanárok, osztályfőnökök, munkaközösség-vezetők és kollégiumi nevelők együttműködve egyeztetik az ilyen tanulók tehetséggondozásának lehetőségeit és formáit.
- A munkaközösség-vezetők és a szaktanárok szakköröket, a nyolcadik évfolyamon felvételi előkészítő foglalkozásokat szerveznek. A tanulói tehetség kibontakozásának fontos keretei a 11. és 12. évfolyamokon az egyéni érdeklődés alapján önként választott emelt óraszámú foglalkozások. Ezek különösen alkalmasak az órákon szerzett ismeretek bővítésére, és a sikeres továbbtanulás megalapozására.
- Az osztály- és csoportbontások megvalósításánál is fegyelembe vesszük az érdeklődési kört, az elért eredményeket és differenciált tanórai munkával törekszünk a tehetségeknek megadni a kibontakozási lehetőséget.
- Fontosnak tartjuk, hogy a tehetséges tanuló összemérhesse magát hasonló képességű más tanulókkal. Ennek a megmérettetésnek fő formája a tanulmányi verseny. Feladatunk az, hogy minél több olyan iskolai versenyt szervezzünk, ahol ez megtörténhet. A kiemelkedő tanulóinkat területi, megyei és országos versenyekre nevezzük, és gondoskodunk felkészítésükről.
- Ha a tanuló tehetsége olyan területen mutatkozik meg, aminek fejlesztésére nincs lehetőségünk, akkor keresünk olyan külső lehetőséget, amellyel segítjük ezen a téren a kibontakozását.
- Elismerjük a tehetséges tanuló és felkészítő tanárának munkáját.

A fejlesztés lehetőségei:

- tanórán,
- tanórán kívül,
- iskolai könyvtár és az iskola egyéb lehetőségeinek önálló, csoportos használata
- versenyek: Szülőkkel egyeztetve rendszeres résztvevői tanulóink a református és világi iskolák tanulmányi, sport- és művészeti versenyeinek.
- kiscsoportos és egyéni foglalkozások: A tanórai differenciáláson kívül tehetséggondozó szakköreinken, széles körben biztosítjuk tanulóinknak az egyéni fejlődést.
- differenciálás, kooperatív és projekt módszer, IKT eszközök használatának támogatása.
- Az iskolai szervezésen túl kulturális bemutatókra, gyülekezet előtti szereplésekre készítjük fel tanulóinkat.

A kompetenciafejlesztés keretében:

Olyan légkör biztosítása, amely ösztönzi a problémamegoldást, a kreativitás fejlődését.

A könyvtárhasználat, az információszerzés képességének elsajátíttatása (projektfeladatok, gyűjtőmunkák, kutatások, tanulói előadások előkészítése, internet stb.).

Különösen fontos a szociokulturális hátránnyal rendelkező, tehetséges tanulók fokozott egyéni megsegítése, az eredményesség méltó elismerése, jutalmazása. Mindezek érdekében felhasználjuk a kompetencia alapú oktatás támogató környezetét, és eszközrendszerét (differenciált fejlesztés különböző módjait).

A napközi otthon, valamint a tehetséggondozásra biztosított órák hatékonyabb felhasználása.

A tömegsport foglalkozások, a mindennapi sportolás feltételrendszerének biztosítása, a testkultúra fejlesztése.

Versenyeztetési, szerepeltetési, pályáztatási lehetőségek biztosítása, a tehetséges tanulók menedzselése.

A tehetséggondozás és felzárkóztatás módszereiben megújuló tanulásszervezési eljárások alkalmazásával tesszük hatékonyabbá a fejlesztő munkát.

Hátrányos helyzetű tanulók

Az ,hogy a tanuló hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetűnek minősül-e az 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról 67/A.§-a alapján a gyámhatóság állapítja meg.

A jogszabály értelmében: Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

- a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családbafogadó gyámról – önkéntes nyilatkozata alapján – megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,
- a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családbafogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,
- a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

Halmozottan hátrányos helyzetű a tanuló, aki esetében a fenti szabályozásban meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll,

- a nevelésbe vett gyermek,
- az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

Kiemelt feladatunknak tartjuk a szociálisan hátrányos körülmények között élő tanulók problémáinak kezelését, a tanulók veszélyeztetettségének megelőzését, illetve megszüntetését.

E feladatokat az alábbiakban határozzuk meg:

A rossz anyagi helyzetben levő, a hátrányos (HH) és halmozottan hátrányos helyzetű (HHH) diákok segítésének formái és folyamatos nyomon követése:

- javaslat tétele rendszeres gyermekvédelmi támogatás folyósítására,
- mentálisan sérült tanulók esetén pszichológus, iskolalelkész tanácsának kikérése, munkájának igénybevétele.
- a tanulók jogainak fokozott védelme,
- rendszeres felvilágosító munka végzése az osztályfőnök, a szaktanárok és a védőnő segítségével (drog, alkohol, dohányzás, médiahasználat).
- rendszeres kapcsolattartás a tanulók szüleivel.
- a veszélyeztetett, illetőleg hátrányos helyzetű tanulók helyzetének figyelemmel kísérése.

A fenti feladatok összefogását az osztályfőnökök végzik, aki folyamatosan kapcsolatot tart a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat szakembereivel, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatokat ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal.

A nevelőtestület módszertani felkészítésének középpontjában olyan szakmai konferenciák, továbbképzések zajlanak, melyek témája a korszerű oktatási módszerek alkalmazására (drámapedagógiai, projektmódszer, kooperatív tanítási-tanulási technikák).

A kidolgozott programok első eredményeit 3 éves időtávban mérhetjük, erre a feladatra esélyegyenlőségi munkacsoportot állítottunk fel.

Prioritással kezeljük a HHH-s tanulókkal foglalkozó pedagógusok továbbképzését.

A HHH-s tanulók ellátását szakirányú végzettségű pedagógusok alkalmazásával végezzük (logopédus, gyógypedagógus és fejlesztő pedagógus).

A hátránykompenzálás komplex kezelése érdekében horizontális együttműködést alakítottunk ki az egyes szektorok szakemberei között (oktatás-szociális feladatellátás-iskolaegészségügy stb.).

Intézményünkön kívüli támogató rendszereket működtetünk a hátránykompenzálás érdekében úgy, hogy együttműködünk civil szervezetekkel.

Szerencsésnek mondhatjuk magunkat, hiszen azok a szülők, akik hozzánk íratják be gyermekeiket, általában készek őszintén feltárni gondjaikat, nem csak családlátogatás alkalmával, hanem nevelési és egyéb kérdéseiket, örömeiket és bánataikat is megosztják velünk, pedagógusokkal.

A pedagógusok munkáját lelkipásztorok és hitoktatók segítik, akik szükség esetén a szülők lelki gondozását, a családok szociális problémáit is kezelik.

A pedagógusok - a szeretet-pedagógiára építve - egyéni odafigyeléssel, egyéni fejlesztési tervvel, közösségépítő játékokkal, programokkal segítik a gyermekek beilleszkedését a közösségbe.

Gyermekvédelmi feladatok ellátása az iskolában

Alapvető célként tűzzük ki, hogy pedagógiai tevékenységünkben minden tanulónk számára biztosítsuk a fejlődéséhez szükséges feltételeket, azokat a lehetőségeket, amelyek ahhoz szükségesek, hogy a gyermek, a tanuló képességeit, tehetségét kibontakoztathassa, szükség esetén leküzdhesse azokat a hátrányokat, amelyek születésénél, családi, vagyoni helyzeténél vagy bármely más oknál fogva fennállnak.

Iskolánkban olyan légkört, olyan igazgatási, pedagógiai tevékenységet alakítunk ki, amely kizárja annak a lehetőségét, hogy bármelyik gyermek származása, neme, vallása, nemzeti etnikai hovatartozása, vagy bármely más oknál fogva hátrányos, kitaszított helyzetbe kerüljön.

Ennek megfelelően a gyermek és ifjúságvédelem feladata, hogy átfogja az iskolában folyó nevelő és oktató tevékenységet, azaz minden olyan pedagógiai tevékenységet, amely hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló felkészülhessen a továbbtanulásra.

A gyermek és ifjúságvédelemmel kapcsolatos tevékenység azonban magában foglalja a családdal, a szülőkkel való kapcsolattartás rendszerét is, hiszen alapvető célkitűzés, hogy a gyermek családban nevelkedjen, szüleitől kapja meg azt a segítséget, amely ahhoz szükséges, hogy iskolába járjon. Minden pedagógus közreműködik a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a fiatalok fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében. Az iskolában a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatokat az osztályfőnökök végzik.

Folyamatos feladatunk, hogy figyelemmel kísérjük a gyermekek veszélyeztetettségét.

Jelzéssel élünk a szakhatóságok felé (a Kormányhivatal Hatósági, Gyámügyi és Igazságügyi Osztálya, Ibrány és Térsége Családsegítő és Gyermekjóléti szolgálat) a gyermek védelme, a családban történő nevelésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére. Fontos a kölcsönös bizalom légkörének megteremtése és fenntartása.

Minden pedagógus kötelezettsége és alapvető feladata:

- A nevelő-oktató tevékenysége során figyelembe vegye a tanuló egyéni képességét, tehetségét, fejlődésének ütemét, szociokulturális helyzetét és fejlettségét, fogyatékosságát.
- Segítse a gyermek képességének kibontakoztatását, illetve a bármilyen oknál fogva hátrányos helyzetben lévő tanuló felzárkóztatását.
- A tanulók részére az egészségük, testi épségük megőrzéséhez szükséges ismereteket átadja, és ezek elsajátításáról meggyőződjön.
- Közreműködik a gyermek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.
- A szülőket és tanulókat az őket érintő kérdésekről rendszeresen tájékoztatja.
- Észrevétellel él a főigazgatója felé, ha a gyermek jogainak megóvása vagy fejlődésének elősegítése érdekében intézkedéseket tart szükségesnek.
- Az osztályfőnökök legfontosabb feladata:
- Észlelje és jelezze, ha a tanuló tanulmányi eredménye látszólag indokolatlanul leromlik.
- Figyeljen fel a családban jelentkező gondokra, problémákra (családi élet megbomlásáról, szülők gazdasági helyzetének romlásából fakadó vagy bármely más okból eredő).
- Mindezen feladatok eredményes elvégzése érdekében minden tanév szeptember 30-ig veszélyeztetettséget jelölni kell az osztálynaplóban az osztályba járó valamennyi gyerekről. (Új tanuló érkezése esetén, a beiratkozást követő 30 napon belül).
- Minden tanévben a már veszélyeztetettségi nyilvántartásba lévő tanulókról tájékoztató pedagógiai jellemzést készít a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat felkérésére.

A közvetlen gyermekvédelmi felelősi feladatokat az osztályfőnökök látják el.

A) Önálló feladatok:

- Külső intézményekkel való kapcsolattartás.
- Együttműködés a gyermekjóléti szolgálattal.
- A felmerülő problémák megoldása érdekében esetmegbeszélő ülések szervezése a jelzőrendszer tagjainak részvételével - indokolt esetben hatósági eljárás kezdeményezése.

Együttműködés a gyermekvédelemmel foglalkozó más szervezetekkel (Pedagógiai Szakszolgálat, Gyámügyi Osztály, Rendőrség stb.)

- Gyermekek jogán járó támogatások nyomon követése.
- Nyilvántartás vezetése az adatvédelmi előírások figyelembevételével.

- Szakirodalom gyűjtése, tanulmányozása.
- Pályázatírásban való aktív részvétel.

B) Tanári közösségben végzett feladatok:

- a főigazgatóval és az osztályfőnökökkel való kapcsolattartás,
- együttműködés és szemléletformálás,
- információközvetítés,
- előadások, továbbképzések és segítő szolgálatok elérhetőségének közzététele,
- szakirodalom ajánlása.

Szülők körében végzett feladatok:

1. együttműködés és szemléletformálás

2. tanácsadás.

Gyermekekkel kapcsolatos feladatok:

A hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók, valamint a veszélyeztetett gyermekek felmérése.

Nyilvántartásba vétel, javaslattétel további teendőkre.

A veszélyeztetettség elhárítására tett intézkedéseink:

1.) Környezeti okok esetén:

- szakmai segítségkérés a helyileg illetékes pedagógiai szakszolgálattól
- a gyermekjóléti szolgálat, illetve a jegyző értesítése -
- védő-óvó intézkedések.

A gyermek személyiségéből eredő okok esetén: - egyéni bánásmód (pl. szorongások oldása miatt),

- pszichológiai, ideggyógyászati vizsgálat kérése.

2. Anyagi okoknál:

- különböző segélyezési formák keresése, - Családsegítő Szolgálathoz történő irányítás, - adománygyűjtés.

3. Egészségügyi okoknál:

- iskolaorvoshoz, védőnőhöz, iskola-fogorvoshoz irányítás
- segélyvonalak (drog, gyermekbántalmazás, szexuális zaklatás stb.) kifüggesztése a tájékoztató táblán
- új eljárások, módszerek javaslata a szülőknek (pl. mozgásfejlesztő terápia) Szervezeti keretek:
- Családlátogatás, fogadóórák, szülői értekezletek, esetmegbeszélések.

A tartós gyógykezelés alatt álló tanuló

Az a tanuló, akinek egészségügyi ellátása az általános járóbetegszakellátásban vagy az általános fekvőbeteg-szakellátásban részt vevő szakorvos véleménye alapján az adott nevelési évben, tanévben a harminchat nevelési napot, tanítási napot várhatóan meghaladja, és emiatt a tankötelezettségét iskolába járással nem tudja teljesíteni.

A tartós gyógykezelés miatt egyéni munkarend keretében tanulmányokat folytató tanulók számára heti 10 órában egyéni foglalkozás keretében történő felkészítést kell biztosítani.

A tartós gyógykezelés miatt vendégtanulói jogviszonnyal rendelkező tanuló nevelése, oktatása, **illetve a tartós gyógykezelés miatt egyéni munkarend keretében tanulmányokat folytató tanuló felkészítése az egészségügyi intézményben vagy a rehabilitációs intézményben, otthoni ellátás keretében vagy tantermen kívüli, digitális munkarendben szervezhető meg.** A fentieken túl az iskola a szülő részére tanácsadást, konzultációt biztosít, továbbá terápiás vagy más kezelés szükségessége esetén továbbirányít a pedagógiai szakszolgálathoz vagy más szakellátást biztosító intézményhez.
A tartós **gyógykezelés alatt álló gyermek, tanuló nevelés-oktatásához szükséges eszközöket az iskola** vagy az egészségügyi, illetve rehabilitációs intézmény, a speciális eszközöket az egészségügyi, illetve rehabilitációs intézmény vagy a gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai eszközök és segédanyagok kölcsönzése tevékenység keretében az egységes gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai módszertani intézmény biztosítja.

Szociális hátrányok enyhítését az alábbi tevékenységek szolgálják:

A környezeti helyzetelemzés is azt igazolja, hogy beiskolázási körzetünkben sok a szociálisan hátrányos helyzetű család. Ennek összetett társadalmi okai vannak: a térség földrajzilag hátrányos helyzete, a munkanélküliség, a családok romló anyagi helyzete, stb. Ennek következtében iskolánkba nagyszámú szociálisan hátrányos helyzetű gyermek kerül. Tisztában vagyunk azzal, hogy a problémák megoldása össztársadalmi feladat, de intézményünknek is hozzá kell járulnia ezen feladat megoldásához. Alapvető célunk az, hogy lehetőségeinkhez képest csökkentsük a hátrányos helyzetből adódó hátrányokat.

A társadalmi egyenlőtlenségek megszüntetése, a szegregációmentes környezet kialakítása, fenntartása alapvető jelentőségű. Az egyenlő bánásmód elveinek betartása intézményünk kiemelt prioritása.

Az egyenlő bánásmód követelményét intézményünkben érvényesíteni kell, különösen:

- az oktatásba-nevelésbe történő bekapcsolódás során,
- a követelményeinek megállapítása és a követelménytámasztás,
- a teljesítmények értékelése,
- a kapcsolódó szolgáltatások biztosítása és igénybevétele,
- a pályaválasztási tanácsadáshoz való hozzáférés, valamint a nevelésben-oktatásban való részvétellel összefüggő jogviszony megszüntetése során.

Az egyenlő bánásmód követelményének megsértését jelenti:

Valamely személy vagy csoport jogellenes elkülönítése, illetve az azon belül létrehozott tagozatban, osztályban vagy csoportban.

Intézményünkben nem működhetnek olyan szakkörök, és egyéb tanulói, szülői vagy más szervezetek, amelyek célja más személyek vagy csoportok lejáratása, megbélyegzése vagy kirekesztése.

Feladatunk a szociális hátrányok enyhítése, az esélyegyenlőtlenségek csökkentése.

Az iskola szociális segítségnyújtó tevékenysége:

Biztosítjuk a napközis foglalkozásokat, az étkeztetést. A térítési díj csökkentésének megállapításához a törvény adta lehetőségekhez igazodva, javaslatot teszünk az Önkormányzat Szociális Bizottságának és a fenntartónak.

Az osztályfőnök felhívja a rászorult gyermek szüleinek figyelmét a különböző szervezetek által nyújtandó támogatásokra, és tanácsadással segíti a nevelési problémák megoldását.

A tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvétel jogai gyakorlásának rendje

Az iskola életével kapcsolatos legfontosabb döntések a nevelőtestület hatáskörébe tartoznak. A jogszabályok szerint bizonyos döntések a fenntartó, mások a főigazgatójának hatáskörébe tartoznak.

A tanulók döntési joga a diák-önkormányzati munkában történő részvételre, annak szervezésére, szervezeti rendjének kialakítására korlátozódik a jogszabályok által meghatározott módon. A köznevelési törvényben és végrehajtási rendeletében meghatározottak szerint biztosítjuk annak lehetőségét, hogy a tanulók – a diákönkormányzat szervezeti keretei között – kifejthessék véleményüket a házirend, a szervezeti és működési szabályzat elkészítésekor. Ennek érdekében az osztályfőnökök és a diákönkormányzat patronáló tanára közreműködésével minden osztályban az életkornak megfelelő szinten és tartalommal ismertetjük a dokumentumok tartalmát, biztosítjuk az egyes tanulók és az osztályközösségek számára a véleménynyilvánítás lehetőségét. **A dokumentumok tanulói véleményezése a diákönkormányzat hatásköre** az annak szervezeti és működési szabályzatában foglaltak szerint.

A tanuló joga, hogy személyesen vagy képviselői útján – a jogszabályban meghatározottak szerint- részt vegyen az érdekeit érintő döntések meghozatalában.

A döntési jogkört - a nevelőtestület véleményének meghallgatásával - az alábbi területeken gyakorolhatják:

- saját közösségi életük tervezésében, szervezésében
- tisztségviselőik megválasztásában
- jogosultak képviseltetni magukat a diákönkormányzatban
- a tanuló joga, hogy „válasszon a Pedagógiai Program keretei között a választható tantárgyak, foglalkozások közül.” (Nkt. 46.§ (6) b) A tanulók e jogukkal minden tanév során egy alkalommal élhetnek. A választás a következő tanévre szól, és az iskola személyi, tárgyi lehetőségeinek figyelembevételével történhet.

A diákokkal való kapcsolattartás formái

A diákokkal való kapcsolattartás elsődlegesen a mindennapi érintkezés során történik a tanítási órákon, az órák közti szünetekben, a tanítás előtt és után. A diákok bármely tanárukat megkereshetik javaslataikkal és egyéni gondjaikkal, személyükről és az osztályközösségről információkat kérhetnek tőlük és az iskola vezetőitől. A diákok személyét érintő problémákkal elsődlegesen az osztályfőnök és a szaktanárok foglalkoznak.

Infokommunikációs kapcsolattartás

A tanulók a rájuk vonatkozó érdemjegyeket, dicséreteket és elmarasztalásokat, valamint hiányzásuk alakulását a digitális naplón keresztül kísérhetik figyelemmel. Az iskola honlapjáról fontos, őket érintő információkat szerezhetnek, űrlapokat tölthetnek le, információkhoz juthatnak a vizsgákról és más fontos eseményekről. Az iskola Facebook-profilján keresztül is információkat ad a szülőknek, tanulóknak és az iskolánk iránt érdeklődő külső személyeknek, leendő tanítványainknak.

Az osztályközösség

- Az azonos évfolyamra járó, közös tanulócsoportot alkotó tanulók közössége. Élén az osztályfőnök áll.
- Az osztály tanulói maguk közül megválaszthatják az osztálytitkárt: közösségi munka szervezésére.
- Az osztály tanulói maguk közül választanak két küldöttet a diákönkormányzat vezetőségébe az osztály képviseletére.

Az iskolai diákönkormányzat

A diákok többségét, vagy jelentős részét érintő információk közlésére, illetve cseréjére a következő fórumokat működteti az iskola, illetve a diákönkormányzat.

- A tanulók és tanulóközösségek érdekeit képviseli, a tanulók tanórán kívüli szabadidős tevékenységeit segíti.
- Érdekvédelmi tevékenységet végezhet, jogsérelem esetén képviseletet biztosít tagjainak.
- Kapcsolatot tart más ifjúsági szervezetekkel, diákönkormányzatokkal.
- Működésének rendjéről évente felülvizsgált szervezeti és működési szabályzatot készít.
- A diákönkormányzat jogai – az Nkt., valamint a Rendelet alapján – az alábbiak:

A diákönkormányzat véleményt nyilvánít:

- az iskolai SZMSZ jogszabályban meghatározott rendelkezéseinek elfogadása előtt,
- a tanulói szociális juttatások elosztási elveinek meghatározása előtt,
- az ifjúságpolitikai célokra biztosított pénzeszközök felhasználásakor,
- a házirend elfogadása előtt.
- a tanulók közösségét érintő kérdések meghozatalánál,
- a tanulók helyzetét elemző, értékelő beszámolók elkészítéséhez, elfogadásához,
- a tanulói pályázatok, versenyek meghirdetéséhez, megszervezéséhez,
- az iskolai sportkör működési rendjének megállapításához,
- az egyéb foglalkozás formáinak meghatározásához,
- a könyvtár, a sportlétesítmények működési rendjének kialakításához,
- az intézményi SZMSZ-ben meghatározott ügyekben.
- az iskolai étkeztetés keretében biztosított ételek minőségéről, az iskola házirendjében szabályozott módon

A diákönkormányzat véleményt nyilváníthat, javaslattal élhet a nevelési-oktatási intézmény működésével és a tanulókkal kapcsolatos valamennyi kérdésben.

A diákönkormányzat képviselője részt vehet a tanuló- és gyermekbaleset kivizsgálásában.

A fenntartónak is ki kell kérnie a diákönkormányzat véleményét:

- az intézmény megszüntetésével,
- az intézmény átszervezésével,
- az intézmény feladatának megváltoztatásával,
- az intézmény nevének megállapításával.

Döntési jog:

A diákönkormányzat a nevelőtestület véleményének kikérésével dönt

- saját működéséről,
- a diákönkormányzat működéséhez biztosított anyagi eszközök felhasználásáról,
- hatáskörei gyakorlásáról,
- egy tanítás nélküli munkanap programjáról,

- az iskolai, kollégiumi diákönkormányzat tájékoztatási rendszerének létrehozásáról és működtetéséről, valamint
- amennyiben az intézményben működik, a nevelési-oktatási intézményen belül működő tájékoztatási rendszer szerkesztősége tanulói vezetőjének, felelős szerkesztőjének, munkatársainak megbízásáról.

Egyetértési jog:

Ha intézményünkben élelmiszer-árusító üzlet nyitására, vagy áruautomata elhelyezésére irányuló kezdeményezés történik, az élelmiszer-árusító üzlet nyitvatartási rendjének és az áruautomata működtetési időszakának a megállapodásban történő meghatározásához a főigazgató beszerzi a fenntartó, az intézményi szülői szervezet, és az intézményi diákönkormányzat egyetértését.

- Azokban az ügyekben, amelyekben a diákönkormányzat véleményének kikérése kötelező, a diákönkormányzat képviselőjét a tárgyalásra meg kell hívni, és az előterjesztést, valamint a meghívót - ha jogszabály másképp nem rendelkezik - a tárgyalás határnapját legalább tizenöt nappal megelőzően meg kell küldeni a diákönkormányzat részére.
- A diákönkormányzat feladatainak ellátásához térítésmentesen használhatja az iskola, a kollégium helyiségeit, berendezéseit, ha ezzel nem akadályozza az iskola, a kollégium működését.
- A diákközgyűlés összehívását az iskolai, kollégiumi diákönkormányzat vezetője kezdeményezi, a tanév helyi rendjében meghatározottak szerint.
- A diákközgyűlés napirendi pontjait a közgyűlés megrendezése előtt tizenöt nappal nyilvánosságra kell hozni.
- A diákönkormányzatok jogosultak szövetséget létesíteni, továbbá ilyenhez csatlakozni. A szövetség az iskolában, kollégiumban a diákönkormányzat jogait nem gyakorolhatja.

Diákközgyűlés:

A diákközgyűlés összehívását az iskolai diákönkormányzat vezetője kezdeményezi.

A diákközgyűlés napirendi pontjait a közgyűlés megrendezése előtt tizenöt nappal nyilvánosságra kell hozni.

A tanulmányok alatti vizsgák tantárgyankénti, évfolyamonkénti követelményei, valamint középfokú iskola esetében a szóbeli felvételi vizsga követelményei

1-8.évfolyamon az írásbeli vizsgarész és a szóbeli vizsgarész követelményei megegyeznek az, 1.-8. évfolyam esetén, a helyi tanterv követelményeivel.

A **módosított Nat szerint tanulók** előrehozott vizsgái ebben az időszakban már a vizsgaszabályzat 3. mellékleteként bevezetett új általános követelmények, és az ezekhez kapcsolódó új részletes követelmények szerint folynak majd a 2020-as Nat-ra épülő vizsgakövetelmények alapján.

A **2024. január 1-je után** és ezt követően már kizárólag a vizsgaszabályzat 3. mellékleteként bevezetett új általános követelmények, és az ezekhez kapcsolódó, új részletes követelmények szerint lehet csak érettségi vizsgát tenni a 2020-as Nat-ra épülő vizsgakövetelmények alapján.

Középfokú iskola esetében szóbeli felvételi követelményei: Intézményünk szóbeli felvételi vizsgát nem szervez. Az Arany János Kollégiumi Programba jelentkező tanulók családjainak szóbeli elbeszélgetést tartunk a tanulók és a családok motivációjával kapcsolatban, valamint a családi háttér megismerése érdekében.

Tantárgy	Írásbeli	Szóbeli /Gyakorlati
1-4.évfolyam		
Magyar nyelv	X	X
Magyar irodalom	X	X
Matematika	X	X
Idegen nyelv/élő idegennyelv	X	X
Hit- és erkölcstan	X	X
Környezetismeret	X	X
Ének-zene		
Testn.és egészségf.		X
Vizuális kultúra		
Technika és tervezés		
5-8.évfolyam		
Magyar nyelv	X	X
Magyar irodalom	X	X
Matematika	X	X
Idegen nyelv	X	X
Hit- és erkölcstan	X	X
Történelem	X	X
Állampolgári ismeretek	X	X
Természettudomány	X	X
Fizika	X	X
Kémia	X	X
Biológia	X	X
Földrajz	X	
Hon-és népismeret		
Testn.és sport		
Ének-zene		
Vizuális kultúra		
Dráma és színház		
Digitális kultúra		
Technika és tervezés		
Mozgókép.kult.méd.ism.		

Hit-és erkölcstan

Egyházi ének

A tantárgyak vizsgakövetelményei megegyeznek a helyi tanterv tantárgyi követelményeivel, amit a helyi tanterv melléklete tartalmaz.

A tanulmányok alatti vizsga szabályzatát a 2. melléklet tartalmazza.

AZ ISKOLAVÁLTÁS, VALAMINT A TANULÓ ÁTVÉTELÉNEK SZABÁLYAI

A tanulói átvétel szabályai

A szülő a szabad iskolaválasztás jogán gyermekét bármikor átírathatja másik iskolába.

A Köznevelési törvény 72. § (2) bekezdése kimondja, hogy a szülő gyermeke adottságainak, képességeinek, érdeklődésének megfelelően, saját vallási, világnézeti meggyőződésére, nemzetiségi hovatartozására tekintettel szabadon választhat iskolát, kollégiumot. A gyermek - ha nem cselekvőképtelen - tizennegyedik életévének betöltésétől a szülő ezt a jogát gyermekével közösen gyakorolhatja.

A tanuló átvételére akkor van lehetőség, ha az általa tanult tantárgyak többsége megegyezik az iskolánkban tanult tantárgyakkal, illetve a különbség, valamint a tananyagban való esetleges elmaradás mértéke nem haladja meg azt a szintet, amely a tanuló számára pótolhatóvá teszi a lemaradást. Az átvételkor figyelembe kell venni az átveendő tanuló magatartását, szorgalmát és a vele szemben alkalmazott fegyelmező és fegyelmi intézkedéseket.

További átvételre vonatkozó szabályok:

A választott tanult idegen nyelv biztosítható az átvétel után.

A főigazgató a fenti szempontokat mérlegelve – és az érintett osztályfőnök véleményének kikérésével - dönt a tanuló átvételéről. Az elutasításról írásban értesíti a tanuló képviselőjét és felhívja a kiskorú tanuló szülőjének figyelmét arra, hogy a döntés ellen jogorvoslattal élhet.

Ha az átvett tanuló iskolájának Pedagógiai Programja lényegesen eltér iskolánk programjától, a tanuló különbözeti, vagy osztályozó vizsgára kötelezhető. Az átvételkor különbözeti vizsga letétele akkor írható elő, ha a tanult tananyagban vagy annak ütemezésében jelentős eltérés állapítható meg. A vizsga jellegéről, módjáról, időpontjáról az intézmény vezetése a szülőt az átvételkor írásban értesíti.

Az eljárás rendje

- a tanköteles tanuló szülői kíséret mellett, a nem tanköteles tanuló személyesen jelzi iskolaváltási szándékát, valamint annak okát az intézmény igazgatójának, majd írásos kérvény formájában rögzíti szándékát
- a főigazgatói döntés meghozatala előtt a szülő vagy nem tanköteles tanuló a következő dokumentumokat kell, hogy csatolja a benyújtott kérvényhez:
- félévi vagy év végi bizonyítvány,
- tanév közbeni váltás esetén ellenőrző az aktuális félév tanulmányi eredményeinek vizsgálata
- céljából
- lelkészi ajánlás
- a főigazgató az átvételről a kérvény benyújtását követő 15 napon belül írásban rögzített tanulói jogviszonyt létesítő vagy a kérelmet elutasító határozatot hoz.

- a főigazgató ezt követően értesíti az átvételi kérelem elbírálásáról a szülőt a döntést megalapozó indokolással, a fellebbezésre vonatkozó tájékoztatással, továbbá átvétel esetén az előző iskola a főigazgatóját is
- kedvező elbírálás esetén a tanuló az értesítés kézhezvételétől számított 1 napon belül köteles felvenni a kapcsolatot osztályfőnökével, beiratkozni és beszerezni a tanuláshoz szükséges eszközöket
- az iskolaváltás zavartalan lebonyolítását az érdekelt intézmények közötti eljárást dokumentáló, külön erre a célra készített nyomtatvány segíti.

Az elutasítás okai a következők lehetnek

- helyhiány a választott általános iskolai, gimnáziumi osztályokban
- tanköteles korú tanuló esetén 30 feletti igazolatlan óraszám
- teljes osztályozhatatlanság 1 vagy több tantárgyból a félévi-, évvégi osztályozó értekezletek előtt 2 héttel
- az előző oktatási intézményben a diák ellen indított fegyelmi eljárás (amennyiben erről információval rendelkezünk)
- ha magatartása vagy szorgalma rossz, hanyag, változó minősítésű,
- ha a kötelező érettségi tantárgyak több mint 50%-ból négyesnél rosszabb érdemjeggyel rendelkezik,
- ha viselkedése, világnézete, nem felel meg az iskola keresztyén értékrendjének

Az átvételi eljárás következményei

- A szükséges dokumentumok átvizsgálása után a főigazgató dönt arról, hogy az adott évfolyamba és osztályba való átvétel esetén szükséges-e különbözeti vizsga letétele.
- A belépést követően az esetleges hiányok pótlására maximum fél év haladékot kap a tanuló. A felzárkóztatás a szaktanár irányításával történik. A tanuló köteles részt venni a felzárkóztató foglalkozásokon. A felzárkóztató időszak végén a tanulónak - az iskola helyi tantervében meghatározott követelmények alapján összeállított - különbözeti vizsgát kell tennie azokból a tantárgyakból, amelyeket előző iskolájában - a bizonyítvány bejegyzése alapján nem tanult vagy amelyekből eltérő helyi tanterv alapján tanult és így adott tananyagrészekből hiányosságai vannak.
- A korábban már valamelyik évfolyamon tanult tantárgy érdemjegyét az évfolyam követelményeinek figyelembevételével beszámítjuk.
- Ha olyan képzésen vagy vizsgán szerzett jeggyel rendelkezik, amelyben az adott tantárgy oktatott tananyagát lefedi, érdemjegye a szaktanár egyetértésével beszámítható.
- Az iskolába felvett gyermeket, tanulót – beleértve az egyéni munkarenddel rendelkezőt is – az iskola tartja nyilván. Az iskola a vele tanulói jogviszonyban álló és a 49. § (1)–(3) bekezdése szerint benyújtott kérelem alapján vendégtanulói jogviszony létesítésére engedélyt kapott tanulókról külön nyilvántartást vezet. Ha a tanköteles tanuló iskolát változtat, akkor a tanuló további nyilvántartása az átadó iskola értesítése alapján az átvevő iskola feladata, és a tanuló adatait az átadó iskola a hivatal egyidejű értesítése mellett tizenöt napon belül törli nyilvántartásából. Az iskola nyilvántartásában marad az a tanköteles tanuló, aki iskolai tanulmányait külföldön folytatja.
- Ha a tanköteles tanuló az általános iskola utolsó évfolyamának elvégzése után a középfokú iskolai felvételi eljárásban nem vett részt, az általános iskola a főigazgatója értesíti a hivatalt.

A felnőttoktatásra érvényes intézményi felvételi követelmények – az átvétel szabályai megegyeznek az általános iskolai és gimnáziumi szabályozással.

Az iskola a főigazgatója:

- átvételről tanulói jogviszonyt létesítő, vagy elutasító döntést hoz,
- értesíti a szülőt a döntést megalapozó indokolással,
- értesítésben felhívja a figyelmet a fellebbezés lehetőségére,
- átvétel esetén értesíti az előző iskola a főigazgatóját.

A tanulói jogviszonyt létesítő tanuló adatait a főigazgatója a jogviszony létesítést követő 5 napon belül megküldi a KIR-nek.

A második-tizenkettedik évfolyamba jelentkező tanulóknak – az iskola helyi tantervében meghatározott követelmények alapján összeállított – szintmérő vizsgát kell tennie azokból a tantárgyakból, amelyet a másik iskolában is tanult a tanuló, idegen nyelvből és azokból a tantárgyakból, amelyeket előző iskolájában – a bizonyítvány bejegyzése alapján – nem tanult, különbözeti vizsgát. A különbözeti vizsga időpontjáról a szülőt a tanuló átvétele során tájékoztatni kell. A különbözeti vizsga szervezése a tanulói jogviszony keletkezésétől számított három hónap eltelte után lehetséges.

Amennyiben a tanuló a különbözeti vizsgán az előírt követelményeknek nem felel meg, a vizsgát az adott tantárgyból 2 hónapon belül megismételheti.

Ha az ismételt vizsgán teljesítménye újból nem megfelelő, az évfolyamot köteles megismételni, vagy a tanév közben az előző évfolyamra beiratkozni.

Az iskola beiratkozási körzetén kívül lakó tanulók felvételéről a szülő kérésének, a tanuló előző tanulmányi eredményének, illetve magatartás és szorgalom érdemjegyeinek, valamint az adott évfolyamra járó tanulók létszámának figyelembevételével az iskola a főigazgatója dönt.

Ha a körzeten kívüli tanuló az első-negyedik évfolyamra jelentkezik, vagy ha az ötödik-nyolcadik évfolyamon tanév végi osztályzatának átlaga 3,5 alatt van, illetve magatartása vagy szorgalma rossz, hanyag, változó minősítésű, a főigazgató a tanuló felvételéről szóló döntése előtt kikéri a főigazgató -helyettes és az érintett évfolyam osztályfőnökeinek véleményét. Ugyanezt kell tenni akkor, ha a beiskolázási körzeten kívül lakó tanuló előzőleg már iskolánk tanulója volt, de tanulmányi eredménye, magatartása vagy szorgalma a fentebb leírtak szerint alakul. Ilyen esetben az iskola igazgatója a főigazgató -helyettesek és az osztályfőnökök véleményének figyelembevételével dönt arról, hogy az érintett tanuló folytathatja-e tanulmányait iskolánkban, vagy jelentkeznie kell a lakóhelye szerint illetékes iskolában. A döntésről a szülőt írásban értesíteni kell.

Átvétel esetén a tanulót, ha szükséges, egyéni vagy csoportos felzárkóztató foglalkoztatás biztosításával segítjük felzárkózni.

Az érdemjegyek tanulmányi rendszerben történő rögzítésével kapcsolatos értesítési kötelezettség szakmailag indokolható határideje

A tanulók munkáját, előmenetelének folyamatos értékelése érdekében minden tantárgyból havonta legalább egy érdemjeggyel kell értékelni. A témakörök végén témazáró dolgozatokat íratunk, amely lehet központi vagy a szaktanár által összeállított feladatlap. A tanuló által szerzett érdemjegyekről a szülőt az adott tantárgyat tanító nevelő a KRÉTA rendszeren keresztül értesíti.
A tanulmányi rendszerben történő rögzítés határideje:

- A szóbeli számonkérés érdemjegyeinek rögzítése a számonkérés napja.
- A gyakorlati számonkérés érdemjegyeinek rögzítése a következő szaktárgyi óra.
- Az írásbeli számonkérés érdemjegyeinek rögzítése 7 napon belül történik.

Egy nap csak két témazárót írhatnak a tanulók. A témazáró dolgozat idejét és témáját a tanuló legalább 5 munkanappal korábban meg kell ismerje.
Az elektronikus napló bejegyzéseit az osztályfőnök hetente, az igazgatóhelyettes havonta ellenőrzi.

LEGYEN ÉLMÉNY A TANULÁS! – AZ OKTATÁSI ÉS GYERMEKÜGYI MINISZTÉRIUM JAVASLATAI AZ ALSÓ TAGOZAT GYERMEKKÖZPONTÚ MEGÚJÍTÁSÁRA

Kókayné Lányi Marietta közoktatásért felelős államtitkár „Legyen élmény a tanulás!” címmel az alábbi javaslatcsomagot juttatta el az iskoláknak az alsó tagozat gyermekközpontú megújítása érdekében. Az ajánlások célja, hogy a tanulás élményszerűbbé váljon, az iskolai mindennapok pedig jobban igazodjanak a gyermekek életkori sajátosságaihoz.

Az ajánlások megvalósítását ebben a tanévben elindítjuk. Az elérni kíván célok közül több eddig is jelen volt intézményünkben, a kapcsolódó dokumentumokat folyamatosan készítjük. A rendszerszintű bevezetés a jövő tanévtől valósul meg.

1. Gyermekbarát iskolakezdés és napirend

Elérni kívánt cél
A tanítási nap nyugodt, biztonságos és a gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodó kezdése.

Javasolt szakmai megoldás
Rugalmas napkezdés. Az iskola a tanítási idő kezdete előtt alakítson ki reggeli ráhangoló időszakot beszélgetőkörrel, közös olvasással, mesehallgatással, csendes érkezéssel vagy mozgásos tevékenységgel.

Konkrét intézményi teendő
Az intézményvezetés egyezteti az alsó tagozatos munkaközösséggel a reggeli rendet; a változásról a tanév kezdete előtt tájékoztatja a szülőket és a tanulókat.

2. Rugalmas óraszervezés: rövidebb órák és komplex blokkok

Elérni kívánt cél
A figyelmi terhelés mérséklése és az elmélyült, tevékenységalapú tanulás feltételeinek megteremtése.

Javasolt szakmai megoldás
Az iskola megvizsgálta a 35 perces tanítási órák, valamint a hosszabb, többféle tevékenységre lehetőséget biztosítóösszevont tanulási blokkok alkalmazásának lehetőségét.

Konkrét intézményi teendő
A választott megoldás a jelenlegi órarendben, a tantárgyfelosztásban, az éves munkatervben és szükség szerint a pedagógiai programban nem jelent változást, a jelenlegi keretek között valósítjuk meg.

3. Hosszabb mozgásos szünetek, nyugodt ebédidő és pihenőidő

Elérni kívánt cél
A tanulók fizikai és mentális regenerálódásának biztosítása a tanítási nap során.

Javasolt szakmai megoldás
A házirend és a helyi napirend kialakításakor az iskola biztosítson hosszabb udvari vagy mozgásos szünetet, megfelelő időt a nyugodt étkezésre, valamint szükség szerint mese-, csendes vagy pihenőidőt.

Konkrét intézményi teendő
Az iskola megvizsgálta a csengetési rendet és az étkezés szervezését; a hosszabb szünetek, az ebéd- és pihenőidő szabályait már korábban beépítette a házirendbe, teret adunk ezeknek a tevékenységeknek.

4. Az óraszámok és tanulási tartalmak rugalmas elosztása

Elérni kívánt cél
A merev napi tantárgyi rend helyett életkorhoz igazodó, változatos tanulási ritmus kialakítása.

Javasolt szakmai megoldás
A helyi tanterv és az órarend tervezésekor az iskola tudatosan használja a kétévfolyamos cikluson belüli óraszám-átcsoportosítás lehetőségét, és teremtsen helyet hosszabb művészeti, természettudományos, könyvtári, múzeumi vagy projektblokkoknak.

Konkrét intézményi teendő
A szakmai munkaközösség tekintse át a helyi tantervet és az évfolyamonkénti órakereteket; készítsen javaslatot az átcsoportosításokra; a jóváhagyott megoldást vezessék át a helyi tantervben, a tantárgyfelosztásban, az órarendben és az éves munkatervben.

5. Komplex, tantárgyközi élmény- és projektnapok

Elérni kívánt cél
A tanulási tartalmak összekapcsolása, a kíváncsiság, az együttműködés és a gyakorlati alkalmazás erősítése.

Javasolt szakmai megoldás
Az iskola lehetőség szerint havi rendszerességgel szervezzen a tantervi célokhoz illeszkedő komplex napokat vagy blokkokat, például mese-, víz-, erdő-, kert-, könyvtári, múzeumi, művészeti vagy helytörténeti napot.

Konkrét intézményi teendő
A tervezett projektnapok illeszkednek az egyházi és világi ünnepekhez, témanapokhoz, hetekhez és a jeles napokhoz. Ezeket beépítettük az éves munkatervbe; a programokról előzetesen tájékoztatjuk a szülőket.

6. Iskolán kívüli tanulási helyszínek rendszeres használata

Elérni kívánt cél
A tanulás személyes tapasztalathoz, a helyi környezethez és a valós élethelyzetekhez kapcsolása.

Javasolt szakmai megoldás

Az iskola építse be éves munkatervébe a könyvtári, múzeumi, természeti, közművelődési, helytörténeti és sportlétesítményben megvalósuló foglalkozásokat, és gondoskodjon azok biztonságos, tanítási célú megszervezéséről.

Konkrét intézményi teendő
Ebben a tanévben felkészülünk az éves külső helyszíni programtervkészítésére; (kapcsolattartók, a kísérők és a felelősök, szülői tájékoztatás, az engedélyezés, a felügyelet és a balesetmegelőzés helyi rendje)

7. Az alsó tagozatos házi feladat észszerű korlátozása

Elérni kívánt cél
A gyermekek délutáni és családi idejének védelme, valamint az önállóan teljesíthető, valóban fejlesztő gyakorlás előtérbe helyezése.

Javasolt szakmai megoldás
A pedagógiai program határozza meg az alsó tagozatos házi feladat mennyiségi és minőségi korlátait. Első évfolyamon és egész napos iskolában lehetőség szerint ne legyen kötelező otthoni írásbeli feladat; hétvégére és szünetre csak kivételesen adjanak kötelező feladatot.

Konkrét intézményi teendő
Ebben a tanévben kidolgozza az alsós munkaközösség évfolyamonként a házi feladat mennyiségi és minőségi korlátait; egységes pedagógusi gyakorlatot dolgoz ki; a szabályokról írásban tájékoztassa a szülőket.

8. A fejlesztő értékelés megerősítése

Elérni kívánt cél
Az értékelés a tanuló fejlődését, önbizalmát és következő tanulási lépéseit támogassa, ne pusztán minősítsen.

Javasolt szakmai megoldás
Az iskola dolgozzon ki érthető, konkrét és személyre szabott visszajelzési gyakorlatot. Használjon fejlesztő értékelési mintákat, dolgozza ki a tanulói önértékelés módját és kezdeményezze a szöveges vagy más fejlesztő értékelési forma alkalmazását.

Konkrét intézményi teendő
Az iskola a kidolgozott intézményi értékelési alapelveket és használható visszajelzési mintákat beépíti a pedagógiai program értékelési fejezetébe; ismerteti a szülőkkel az értékelés célját és formáit.

9. A mindennapos testnevelés élményszerű megszervezése

Elérni kívánt cél
A mozgás örömének, a testi biztonságnak, az együttműködésnek és az egészséges életmód alapjainak kialakítása.

Javasolt szakmai megoldás
A testnevelésben kapjon nagyobb szerepet a szabadtéri játék, a séta, a néptánc, a természetjárás, az ügyességi és csapatjáték, valamint más közösségi és élménymozgás. Az iskola a helyi

adottságokhoz igazítva használja ki a változatos mozgásformák lehetőségét.

Konkrét intézményi teendő
A testnevelést tanítók ebben a tanévben készítsenek helyi élménymozgás-programot a rendelkezésre álló helyszínek és eszközök alapján; a választott mozgásformák jelenjenek meg a tanmenetekben és az éves munkatervben; gondoskodjanak a szükséges eszközökről és biztonsági feltételekről; tájékoztassák a szülőket a kültéri programokról.

10. A művészeti nevelés és a művészettel nevelés láthatóvá tétele

Elérni kívánt cél
A kreativitás és a kreatív tanulási kompetenciák (kíváncsiság, kitartás, képzelőerő, együttműködés) fejlesztése, az önkifejezés, az érzelmi biztonság és a közösségi élmény erősítése.

Javasolt szakmai megoldás
Az éves munkatervben és a napi gyakorlatban rendszeresen jelenjen meg az ének, a zene, a rajz, a kézművesség, a tánc, a drámajáték, a bábjáték, a mese, a ritmusjáték és a közös alkotás, tanórai és/vagy délutáni keretben.

Konkrét intézményi teendő
Az alsó tagozatos munkaközösség éves művészeti programtervet készít; hozzárendeli a tevékenységeket a tanórai, napközis és projektnapi keretekhez; kijelöli a felelősöket és az eszközigényt; a vállalásokat beépíti az éves munkatervbe.

11. Tapasztalati természettudományos és matematikai tanulás

Elérni kívánt cél
A megfigyelésre, kísérletezésre, cselekvésre és problémamegoldásra épülő gondolkodás fejlesztése.

Javasolt szakmai megoldás
A pedagógusok rendszeresen alkalmazzanak udvari mérést, növény- és környezetmegfigyelést, egyszerű kísérleteket, tárgyakkal végzett számolást, mozgásos matematikát, piac- vagy vízprojektet és más, kézzelfogható tapasztalatszerzésre épülő feladatokat.

Konkrét intézményi teendő
A pedagógusok készítenek évfolyamonként tapasztalati tanulási tervet és eszközlistát; a tevékenységeket beépítik a tanmenetekbe és a projektnapokba; az intézmény biztosítja az eszközök tárolását, használati rendjét és beszerzését; a belső jógyakorlat-megosztást.

12. A délutáni idősáv gyermekközpontú újragondolása

Elérni kívánt cél
A hosszabb iskolai jelenlét ne a délelőtti tanórai terhelés folytatása, hanem pihenést, fejlődést és élményt biztosító idő legyen.

Javasolt szakmai megoldás
A délutáni foglalkozásokban kapjon hangsúlyt a pihenés, a szabad játék, a mozgás, a könyvtári és művészeti tevékenység, a mese, a kert, a séta, a fejlesztő játék, a felzárkóztatás és a tehetséggondozás. Az iskola kerülje a mechanikus, tanórapótló jellegű szervezést.

Konkrét intézményi teendő
Az intézmény felülvizsgálja a délutáni foglalkozások rendjét; heti tevékenységstruktúrát készít a pihenés, a mozgás, a játék, a művészet és a differenciált fejlesztés arányairól; a kereteket rögzíti a pedagógiai programban, az éves munkatervben és szükség szerint a házirendben; tájékoztassa a szülőket.

13. Mindennapos mese, felolvasás és történethallgatás

Elérni kívánt cél
A szókincs, a szövegértés, a figyelem, a belső képalkotás, az olvasási motiváció és az érzelmi biztonság erősítése.

Javasolt szakmai megoldás
Az iskola építsen be rövid, rendszeres mese-, felolvasás- vagy történethallgatási alkalmakat a tanítási nap elejére, a tanulási blokkok közé vagy a délutáni foglalkozásokba. A gyakorlat legyen minden alsó tagozatos osztály számára elérhető.

Konkrét intézményi teendő
Az iskola meghatározza a mindennapos mese vagy felolvasás helyét és időkeretét; beépíti az osztályok napi vagy heti rendjébe, valamint az éves munkatervbe; gondoskodik megfelelő könyvállományról és felelősökről; a kezdeményezés céljáról tájékoztassa a szülőket.

14. Bántalmazásmegelőzés és biztonságos iskolai környezet

Elérni kívánt cél
A fizikai és a digitális bántalmazás megelőzése, a társas biztonság, az elfogadás és a konfliktuskezelési kultúra fejlesztése.

Javasolt szakmai megoldás
Az iskola alakítson ki egyértelmű bántalmazásmegelőzési és -kezelési protokollt, egészítse ki házirendjét. Szervezzen rendszeres beszélgetőköröket, együttműködésre építő tanulási helyzeteketet, közös szabadidős programokat. Biztosítson a pedagógusok számára módszertani támogatást és továbbképzési lehetőséget.

Konkrét intézményi teendő
Az intézmény kidolgozza a bántalmazásmegelőzési és -kezelési protokollját; a szükséges szabályokat beépíti a házirendbe és az SZMSZ-be; kijelöli a jelzések fogadásáért és kezeléséért felelős személyeket; fordítson kiemelt figyelmet a szociális kompetenciák fejlesztésére, szervezzen pedagógus-, tanulói és szülői tájékoztatást, valamint dokumentálja az esetkezelést.

A nevelés-oktatás 12 évfolyama egységes folyamat, amely három képzési szakaszra oszlik.

A Nat-ban meghatározott fejlesztési feladatok az egyes képzési szakaszokhoz kapcsolódnak.

Ezek a következők:

az alapfokú nevelés-oktatás szakasza:

- 1–4. évfolyam;
- 5–8. évfolyam;

a középfokú nevelés-oktatás szakasza:

- 9–12. évfolyam

Az alsóban (1–4. évfolyam) első két évében a szabályozás lehetővé teszi az ebben az életkorban különösen jelentős egyéni különbségek kezelését.

A 3–4. évfolyamon erőteljesebbé válnak, a negyedik évfolyam végére meghatározóak a meghatározott tanítási-tanulási folyamatok. A Nat az első négy évfolyamot tekinti az első önálló képzési szakasznak.

A *felsőben* (5–8. évfolyam) a sikeres iskolai tanuláshoz, a tanulási eredményességhez szükséges kulcskompetenciák, készségegyüttesek és tudástartalmak megalapozásának a folytatása.

A 7–8. évfolyam alapvető feladata a már megalapozott kompetenciák továbbfejlesztése, azaz megerősítése, bővítése, finomítása, hatékonyságuk, változékonyságuk növelése.

A Nat a második négy évfolyamot tekinti a második önálló képzési szakasznak.

A *középfokú nevelés-oktatás* szakaszában a középfokú iskola az általános iskola befejezése után (nyolc vagy hat évfolyamos gimnázium esetében az általános iskola negyedik vagy hatodik évfolyamának elvégzése után) kezdődik, és a tankötelezettség végéig, illetve a középfokú tanulmányok lezárásáig végzi nevelő-oktató tevékenységét. Feladata felkészítés a felnőtt társadalomba való beilleszkedésre az ehhez szükséges műveltségtartalom biztosításával, továbbá a pályaorientáció, illetve felkészítés a felsőfokú tanulmányok megkezdésére vagy a munkába állásra.

A tanulók napi és heti terhelése a módosított Nat alapján

A tanuló napi terhelése nem lehet több:

- 1-4-évfolyamon: **napi 6 tanítási óránál**
- 5-8.évfolyamon és nyelvi előkészítő évfolyamon **napi 7 tanítási óránál**
- 9-13. évfolyamon: **napi 8 tanítási óránál**

A tanuló kötelező és választható tanítási óráinak összege egy tanítási héten:

- 1-3.évfolyamon: **24 óra**
- 4. évfolyamon: **25 óra**
- 5-6. évfolyamon: **28 óra**
- 7-8. évfolyamon: **30 óra**
- 9-13.évfolyamon: **34 óra lehet.**

A napi és a heti terhelésbe nem kell figyelembe venni:

- az **egyházi köznevelési intézményben szervezett hitéleti oktatásra vonatkozó tantárgy,**
- a tanuló heti kötelező tanóráinak száma és az osztályok engedélyezett heti időkerete különbözete terhére megszervezett **egyéb foglalkozások**,

- a nemzeti köznevelésről szóló törvény 7. § (6) bekezdése **szerinti sportiskolában a mindennapos testnevelési órákat meghaladó többlet testnevelési óra**, valamint a **mindennapos testnevelés keretében szervezett iskolai sportköri** foglalkozások,
- a nemzeti köznevelésről szóló törvény 27. § (5)–(8) bekezdése alapján szervezett foglalkozások a nemzeti köznevelésről szóló törvény 6. melléklet E oszlopában foglaltak alapján szervezett egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs, rehabilitációs tanórai foglalkozás óraszámait.

A Nat-ban megfogalmazott elvek, célok, fejlesztési feladatok és műveltségi tartalmak a képzési szakasz sajátosságai szerint több változatban elkészített kerettantervekben jelennek meg.

Az intézmények az oktatásért felelős miniszter által kiadott, illetve jóváhagyott kerettantervekből választhatnak, amelyek a tartalmi szabályozás következő szintjét jelentik.

Az egyes iskolatípusokban és oktatási szakaszokban a kerettantervek rögzítik a nevelés és oktatás céljait, a tantárgyi rendszert, az egyes tantárgyak témaköreit, tartalmát, a tantárgyak egy vagy két évfolyamonkénti követelményeit, a tantárgyközi tudás- és készségterületek fejlesztésének feladatait, és közlik a követelmények teljesítéséhez rendelkezésre álló, illetve ajánlott időkeretet.

Az intézmény szakmai önállóságát a kerettantervekben kötelező tartalommal nem szabályozott időkeret szabad felhasználása, a módszertani szabadság, az engedélyezett kerettantervek közötti választás, illetve az egyedi tantervek engedélyeztetési lehetősége biztosítja.

A kerettantervek határozzák meg a tanulás-tanítás folyamatában elsajátítandó fejlesztési követelményeket, továbbá az elvárt tudás mélységét, szervezettségét, és alapul szolgálnak a kimeneti követelmények meghatározásához.

Módosított NAT (új NAT) belépése az 5/2020. (I.31.) Korm. rendelete a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI.4.) Korm. rendelet módosítása szerint.

Az Arany János Kollégiumi Program-ban való részvétel az Emberi Erőforrások Minisztériuma a mindenkori tanév rendjéről szóló EMMI rendelet, valamint a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet alapján meghirdetett pályázatokon keresztül történik.

A program célja, hogy a középiskolai kollégiumok által alkalmazható eszközrendszer támogatásával segítse a hátrányos helyzetű diákok tanulmányi eredményességét, érettségi vizsgához való jutását.

Az nevelő-oktató munka a **A Hátrányos Helyzetű Tanulók Arany János Kollégiumi Program pedagógiai rendszere** szerint történik.

Tantárgyi óraszámok

Óraterv az 1-4. évfolyamon

Óraterv a kerettantervekhez – 1–4. évfolyam				
Tantárgyak	1. évf.	2. évf.	3. évf.	4. évf.
Magyar nyelv és irodalom	**7**	**7**	**5**	**5**
Idegen nyelvek				2
Matematika	4	4	4	4
Hit- és erkölcstan	1	1	1	1
Környezetismeret			**1**	**1**

Ének-zene	2	2	2	2
Vizuális kultúra	**2**	**2**	**2**	**1**
Technika és tervezés	**1**	**1**	**1**	**1**
Digitális kultúra			**1**	**1**
Testnevelés	5	5	5	5
Kötelező alapóraszám	22	22	22	23
Szabadon tervezhető óraszámok	**2**	**2**	**2**	**2**
Maximális óraszám	**24**	**24**	**24**	**25**

Óraterv az 5.-8. évfolyamon

Óraterv a kerettantervekhez – 5–8. évfolyam				
Tantárgyak	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.
Magyar nyelv és irodalom	**4**	**4**	**3**	**3**
Idegen nyelvek	3	3	3	3
Matematika	**4**	**4**	**3**	**3**
Hit- és erkölcstan	1	1	1	1
Történelem	**2**	**2**	**2**	**2**
Állampolári ismeretek				**1**
Hon-és népismeret		**1**		
Természettudomány	**2**	**2**		
Fizika			**1**	**2**
Kémia			1	2
Biológia			**2**	**1**
Földrajz			**2**	**1**
Ének-zene	**2**	**1**	**1**	**1**
Dráma és színház				**1**
Vizuális kultúra	1	1	1	1
Digitális kultúra	**1**	**1**	**1**	**1**
Technika és tervezés	**1**	**1**	**1**	
Testnevelés és sport	5	5	5	5
Közösségi nevelés	**1**	**1**	**1**	**1**

Kötelező alapóraszámok	**27**	**26**	**28**	**28**
Szabadon tervezhető órakeret	**1**	**2**	**2**	**2**
Maximális óraszámok	**28**	**28**	**30**	**30**

Szabadon tervezhető óraszámok felhasználása 1-8. évfolyamon

A választott kerettantervek óraszámát a szabadon tervezhető órakeret terhére a következő évfolyamokon és tantárgyakban emeljük meg az alábbi óraszámokkal. **Félkövér betűtípussal jelöltük a NAT 2020 szerinti módosítást.**

Óraterv a helyi tantervhez – 1–4. évfolyam				
Tantárgyak	1. évf.	2. évf.	3. évf.	4. évf.
Magyar nyelv és irodalom	**7+1**	**7**	**5+1**	**5**
Matematika	**4**	**4+1**	**4**	**4+1**
Egyházi ének				**+1**
Református hit-és erkölcstan	1+1	1+1	1+1	1+1

Óraterv a helyi tantervhez – 5–8. évfolyam				
Tantárgyak	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.
Magyar nyelv és irodalom	**4**	**4**	**3**	**3 +1**
Irodalom	2	2	2	2
Idegen nyelvek	**3+1**	**3+1**	**3+1**	**3+1**
Matematika	4	3 +1	3	3
Hon- és népismeret		**1**		
Egyházi ének	-		**+1**	
Református hit- és erkölcstan	**+1**	**+1**	**+1**	**+1**
Szabadon felhasznált órakeret	1	2	2	2
Maximális óraszám	**28**	**28**	**30**	**30**

Az idegen nyelv oktatására használunk fel 1-1 órát minden évfolyamon. Ezeket az órákat a verbális kommunkiáció fejlesztésére szeretnénk fordítani.

A tantárgyi követelményeket a mellékletben szereplő tantárgyi kerettantervek tartalmazzák.

Óraterv a 9/AJKP évfolyamon

Az Arany János Kollégiumi Programban az óraszámok a 2012-es és a 2020-as NAT szerint megegyeznek.

Tantárgyi struktúra és óraszámok

Tantárgyak		Heti óraszámok
		9/AJKP évfolyam
Magyar nyelv és irodalom		**5**
Matematika		**5**
Idegen nyelv (angol/német)		**4**
Testnevelés[1]		**5**
Patrónusi foglalkozás		**2**
Természetismeret		**2**
Szabadon választható tantárgyak		**4**
	Digitális kultúra	***2***
	Jelenismeret	*2*
	Tanulásmódszertan	***2***
	Dráma és színház	*2*
	Művészetek	*2*
	Társadalomismeret	*2*
	Ének- zene[2]	*2*
Szabadon tervezhető órakeret (**Komplex személyiség fejlesztés** (önismeret és társismeret, életpálya-építés) vagy az intézmény által megjelölt tantárgyak között szétoszthatható óra)		**3**
Kötelező óraszám		**30**

Helyi tantervi óraszámok a gimnáziumban

Tantárgyak	9. évfolyam		10. évfolyam		11. évfolyam		12. évfolyam	
	Kötelező	Szabad órakeret	Kötelező	Szabad órakeret	Kötelező	Szabad órakeret	Kötelező	Szabad órakeret
magyar nyelv és irodalom	3		3	1	3		3	
matematika	3		3		3		3	

[1] A testnevelés 9/AJKP helyi tantervének elkészítéséhez a gimnáziumok kerettanterve 9–12. évfolyamos anyagából a 9-10. évfolyam anyaga használható, a helyi lehetőségek és szükségletek alapján.

[2] Az ének- zene 9/AJKP helyi tantervének elkészítéséhez a gimnázium kerettanterve 9–12. évfolyamos anyagából a 9-10. évfolyam anyaga használható, a helyi lehetőségek és szükségletek alapján.

történelem	**2**		**2**		**3**		**3**	
állampolgári ismeretek							**1**	
természettudomány v. **(biológia v. földrajz v. fizika v. kémia)**					**2**			
kémia	**1**		**2**					
fizika	**2**		**3**					
biológia	**3**		**2**					
földrajz	**2**		**1**					
első élő idegen nyelv angol, német	**3**	**2**	**3**	**2**	**4**		**4**	
második idegen nyelv	**3**		**3**		**3**		**3**	
mozgóképkultúra és médiaismeret					**2**		**2**	
ének-zene	**1**		**1**					
vizuális kultúra	**1**		**1**					
digitális kultúra	**2**		**1**		**2**			
testnevelés	**5**		**5**		**5**		**5**	
közösségi nevelés (osztályfőnöki)	**1**		**1**		**1**		**1**	
érettségire felkészítő (magyar nyelv és irodalom/történelem/idegen nyelv, hit- és erkölcstan) tantárgyakból						**2**		**4**
érettségire felkészítő (matematika/informatika/ fizika/biológia/kémia/földrajz) tantárgyakból						**2**		**3**
érettségire felkészítő (mozgókép és médiaismeret/ének-zene/vizuális kultúra/testnevelés) tantárgyakból						**2**		**2**
Együttes óraszám	**32**	**2**	**31**	**3**	**28**	6	**25**	9
Hit- és erkölcstan	**2**		**2**		**2**		**2**	
Egyházi ének			**1**					
Rendelkezésre álló órakeret	**34**		**34**		**34**		**34**	
Tanuló óraszáma	**36**		**37**		**34**		**36**	

Az érettségire felkészítő szabadon választható órakeret terhére előzetes igényfelmérés alapján a választott tantárgyakból szervezzük a csoportot

Felnőttek gimnáziuma

- 1. a nappali (ifjúsági) tagozat minden évfolyamon 32 óra
- 2. az esti képzés óraszáma mindenütt minimum 50%-a a nappalinak
- 3.a levelező képzés óraszáma pedig kevesebb mint 1/3-a a nappalinak (10–10,5 óra)

Évfolyam/ Tantárgyak	9. évfolyam			10. évfolyam			11. évfolyam			12. évfolyam		
	nappali (ifjúsági)	esti	levelező	nappali (ifjúsági)	esti	levelező	nappali (ifjúsági)	esti	levelező	nappali (ifjúsági)	esti	
Anyanyelv/kommu-nikáció	**2**	2	**0,5**	**2**	2	**0,5**	**2**	2	**0,5**	**2**	1	
Magyar irodalom	**3**	**2**	**2**	**3**	**2**	**2**	**3**	**2**	**2**	**4**	**2**	
Matematika	**4**	**3**	**2**	**4**	**3**	**2**	**4**	**3**	**2**	**5**	3	
Idegen nyelv (angol/német)	**5**	**3**	**2**	**5**	**3**	**2**	**5**	**3**	**2**	**6**	**3**	
Történelem, állampolgári ismeretek	**2**	2	**1**	**2**	2	**1**	**3**	2	**1**	**3**	3	
Fizika	**2**	**1**	**0,5**	**2**	**1**	**0,5**	**2**	**1**	**0,5**	**2**	**1**	
Biológia	**2**	**1**	**0,5**	**2**	**1**	**0,5**	**2**	**1**	**0,5**	-	-	
Kémia	**2**	**1**	**0,5**	**2**	**1**	**0,5**	-	-	-	-	-	
Földrajz	**2**	**1**	**0,5**	**2**	**1**	**0,5**	-	-	-	-	1	
Informatika	-	-	-	-	-	-	**1**	**1**	**0,5**	**1**	**1**	
Etika	-	-	-	-	-	-	**1**	**0, 5**	**0,5**	-	-	
Művészetek	-	-	-	-	-	-	**1**	**0, **	**0,5**	**1**	**1**	

								5				
Osztályfőnöki	**1**	**1**	**0,5**	**1**	**1**	**0,5**	**1**	**1**	**0,5**	**1**	**1**	
Testnevelés	**3**	**-**	**-**	**3**	**-**	**-**	**3**	**-**	**-**	**3**	**-**	
Szabadon tervezhető	**4**	**2**	**-**	**4**	**2**	**-**	**4**	**2**	**-**	**4**	**3,5**	
Összesen:	**32**	**17**	**10**	**32**	**17**	**10**	**32**	**17**	**10,5**	**32**	**17**	

A HELYI TERVEZÉSŰ ÉS A SZABADON TERVEZHETŐ ÓRAKERET TARTALMA A VÁLASZTOTT KERETTANTERV ÁLTAL MEGHATÁROZOTT ÓRASZÁM FELETTI KÖTELEZŐ TANÓRAI FOGLALKOZÁSOK, TOVÁBBÁ A KERETTANTERVBEN MEGHATÁROZOTTAKON FELÜL A NEM KÖTELEZŐ TANÓRAI FOGLALKOZÁSOK MEGTANÍTANDÓ ÉS ELSAJÁTÍTANDÓ TANANYAGÁT, AZ EHHEZ SZÜKSÉGES KÖTELEZŐ, KÖTELEZŐEN VÁLASZTANDÓ VAGY SZABADON VÁLASZTHATÓ TANÓRAI FOGLALKOZÁSOK MEGNEVEZÉSÉT

A református hit és erkölcstan órákat, valamint az egyházi énekre szánt órákat a szabadon felhasznált órakereten felül tervezzük.

Tananyagtartalmuk a mellékleteben a tantárgyi kerettantervben található meg.

A Nemzeti alaptantervben (a továbbiakban: NAT) meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósításának részletes szabályai

Az erkölcsi nevelés, a családi életre nevelés és a felelősségvállalás másokért, önkéntesség fejlesztési feladatok megvalósulása minden évfolyamon kiemelt terület intézményünkben. A mindennapos pedagagógiai munka során intézményünk egészét áthatja a keresztyén minta nyújtása. A tanórai és a tanórán kívüli tevékenységek során törekszünk olyan pedagógiai módszereket alkalmazni, melyek a keresztyén értékrendre épülnek. A hétkezdő és mindennapi áhitatok, hit- és erkölcstan órák alatt ez a szemlélet fokozottan előtérbe kerül.

Rendszeren szervezett családi napok, közös programok alkalmával lehetőséget biztosítunk a harmonikus családi kapcsolatok kialakulásának segítésére és megőrzésére. Célunk, hogy a keresztyén családi értékerend váljon a mindennapok részévé.

Az 1-2. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

Célok és feladatok

Az alsó tagozat első két évében a tanulók között tapasztalható különösen jelentős egyéni fejlődésbeli

különbségek pedagógiai kezelése.

Az alapfokú nevelés- oktatás 1-2. évfolyamán az iskolába lépő kisgyerekben megőrzi és továbbfejleszti a megismerés, a tudás iránti kíváncsiságot, érdeklődést és nyitottságot. Átvezeti a gyermekben az óvodai játékközpontú tevékenységből az iskolai tanulás tevékenységeibe a játékosság elvének szem előtt tartásával. Az iskola teret ad a gyermek játék- és mozgás iránti vágyának, ugyanakkor fogékonnyá teszi a környezete megismerésére, a társas kapcsolatok, később a társadalom értékei iránt. A tanítási tartalmak feldolgozásakor elemi ismereteket közvetít, alapvető képességeket és alapkészségeket fejleszti.

Kiemelt fejlesztési feladatok az 1-2. évfolyamon

Önismeret és társas kultúra fejlesztése

A kezdő iskolaszakaszban az iskolába kerüléssel együtt járó tanulási mód, környezet és tevékenység változását lassú átmenettel szükséges segíteni, és minél inkább törésmentessé kell tenni.

A tanító biztonságérzetet fokozó, a tanulási sikerek gyakori megélésének és elismerésének feltételrendszerét megteremtő, tapintatos és szeretetteljes bánásmódja teszi lehetővé, hogy a kisiskolások felfedezhessék belső értékeiket, a feladatokkal való megküzdés élményét, kipróbálhassák fejlődő önállóságukat, s ne végzetes kudarcként, hanem hasznosuló tanulsággal éljék meg sikertelen próbálkozásaikat is.

A sokféle közös tevékenységben való részvétellel sajátíthatják el a gyerekek leginkább azokat az alapvető magatartási normákat, szabályokat és szokásokat, amelyek megalapozhatják a társadalmi, természeti és technikai környezetükkel kapcsolatos pozitív viszonyulásaikat, elősegítve ezzel szocializációjuk sikerességét.

Testi és lelki egészségnevelés

A kisiskolás egészséges fejlődését és eredményes tanulását döntő mértékben befolyásolja, hogy az iskola milyen mértékben és módon elégíti ki mozgásigényét. Ezért a mozgáskultúra célirányos, szervezett fejlesztése mellett naponta kellő időt szükséges biztosítani a kötetlen játékra és a szabad levegőn szervezett mozgásra.

A tanulók egészséges tanulási környezetének megszervezése, elhelyezése, a humánus, szeretetteljes bánásmód és szorongásmentes légkör megteremtése mellett a tanítónak figyelemmel kell kísérnie – a testi-lelki egészség védelmében – a gyermekek testi fejlődését és otthoni neveltetését is, hogy adott esetben teljesíthesse védő-segítő feladatait.

A lelki egészség fontos összetevője a kortárskapcsolatok szerveződése, a közösségben elfoglalt pozíció, a barátkozás sikeressége. Ezek kedvező alakulásához esetenként a tanító segítsége indirekt irányítása is szükséges. Olyan pedagógiai eljárások alkalmazása kívánatos, amelyek hatására a mellőzést, a kirekesztést, a sértő elzárkózást, a féktelen indulati megnyilvánulásokat felváltja a csoportban az elfogadás, a türelem, készség az együttműködésre, az egymás segítése, az őszinte hangnem, a kölcsönös megbecsülés.

Az 3-4. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

Célok és feladatok

Ugyancsak a gyermeki kíváncsiságra és érdeklődésre épít az alapfokú nevelés – oktatás kezdő szakasza (3-4. évfolyam). Motivált tanulási tevékenység során fejleszti a gyermekben a felelősségtudatot, a munkafegyelmet, növeli a kitartását, egyben gazdagítja érzelemvilágát. Mintákat ad az ismeretszerzés lehetőségeire, a feladat- és problémamegoldó képesség fejlesztésével lerakja a tanulási szokások alapjait, megismerteti a tanulási stratégiák elemei szintjével.

Támogatja az egyéni képességek kibontakozását, lehetővé teszi a hátrányos helyzetű gyermekek

felzárkóztatását, a hátrány akár a gyermek szociális-kulturális környezetéből, akár eltérő ütemű éréséből fakad.

Az alsó tagozat harmadik-negyedik évfolyamán meghatározóvá válnak az iskolai teljesítmény-elvárások által meghatározott tanítási-tanulási folyamatok. Fokozatosan előtérbe kerül a Nat elveiből következő motiválási és a tanulásszervezés folyamat.

A pedagógiai munka középpontjában a személyre szóló fejlesztésre való törekvés áll. Ennek során a kisiskolás megismeri szűkebb és tágabb környezetének erkölcsi értékeit, olyan humánus magatartásmintákkal, szokásokkal szembesül, amelyek formálják jellemét, ezáltal elősegítik a személyiségének érését

Kiemelt fejlesztési feladatok a 3-4. évfolyamon

A tanulás tanítása

Kisiskolás korban a tanulási képesség az érdeklődés, a kíváncsiság és a kompetenciára törekvés által motivált közös és egyéni tanulási tevékenységek keretében: problémahelyzetek megoldásával, kreativitást igénylő érdekes feladatokkal, a már megszerzett tudás szüntelen mozgósításával, új helyzetekben való felhasználásával fejleszthető leginkább. E tevékenységek közben alakulnak a későbbi– felnőttkori – munkavégzéshez nélkülözhetetlen akarati jellemzők, érzelmi viszonyulások és képesség- összetevők (tervezés, döntés, visszacsatolás, együttműködés, megbízhatóság, sikerek megélése, a kudarcok elviselése, újrakezdés, kitartás, önellenőrzés, önértékelés stb.) is.

Szükséges, hogy ne csak a tanító direkt irányítása mellett, hanem szabadon választható témákban, kötetlen szervezésű és társas tanulási helyzetekben is kipróbálhassák képességeiket a tanulók. Az önálló tanulás képességének megalapozásához az olvasás-szövegértés fejlődésének függvényében néhány elemi tanulási technika tapasztalati megismerése és többszöri kipróbálása, valamint alapvető tanulási szokások (pl. tanulási sorrend, időtervezés, könyvtárhasználat, szöveghasználat, önellenőrzés, hibajavítás) alakításának megindítása is hozzátartozik.

Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

A jól megalapozott nemzeti azonosságtudatra épülhet fel az egyetemes kultúra iránti fogékonyság, mert a gyerek olyan kitekintés, élmény és tapasztalás birtokába jut, amely a későbbiekben utat nyithat és feltételt képez az európai identitás fejlődéséhez.

Állampolgárságra, demokráciára nevelés

A bevezető és a kezdő iskolaszakasz tanulási tevékenységeinek egyik leglátványosabb eredménye az új nyelvhasználati módok, az olvasás és az írás megtanulása és használatának eszközzé fejlesztése. Tekintettel arra, hogy a nyelvhasználati módok megtanulása egymásra épül, fejlesztésük pedig szorosan egymáshoz kapcsolódik, a velük való foglalkozás helyes arányainak kialakítása különös figyelmet igényel a tanítótól.

Lehetővé kell tenni, hogy a tanulók saját olvasatuk szerint értelmezhessék a szöveget, kapjanak ösztönzést arra, hogy felépítsék magukban annak képi világát. Az értő olvasás fejlődésében fontos lépés az a tapasztalat, hogy a szöveg nemcsak irodalmi élményt nyújthat, hanem ismeretforrás is, s az így megszerzett tudás felhasználható újabb feladatok megoldásához. Az aktív állampolgári léthez szükséges ismeretek tapasztalati hátterét a kezdő évek élményei alapozzák meg.

Gazdasági és pénzügyi nevelés

Pénzügyi tudatosságra és takarékosságra neveljük tanulóinkat. Országos projekthét keretében bekapcsolódunk a Pénz7 programjaiba, mely betekintést nyújt a gyermekek számára a pénzügyi tudatosság világába. A gyermekek ezáltal megtanulnak globálisan gondolkodni és lokálisan, felelősen

cselekedni.

Konstruktív életvezetési tanácsok nyújtásával segítjük a mindennapi élet pénzhasználatát:

- tudatos pénzhasználat kialakítása,
- takarékosságra való nevelés,
- takarékos szemléletet alakítunk ki az élet minden területén.

Az élet adta szituációk átélése, elemzése, megtapasztalása alapján megoldási minták kialakításában segítünk.

A fenntarthatóságra és környezettudatosságra nevelés

A kisiskolások környezeti nevelésében kiemelt szerepe van a személyes tapasztalatoknak és az ismételten átélt élethelyzeteknek. Szükség van ezek többféle nézőpontból történő megbeszélésének, értékelésének, a vélemények ütköztetésének és a pozitív magatartásformák folyamatos megerősítésének, gyakorlásának. Különösen fejlesztő hatásúak a gyermekek környezetében megfigyelhető és jól érzékelhető környezeti problémaszituációk megoldására szervezett – a gyerekek öntevékenységére, ötleteire építő – kreatív feladatok és projekt jellegű tevékenységek.

Az 5-6. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

Célok és feladatok

A hagyományos felső tagozat két szakaszra bontás figyelembe veszi a 10-12 éves és a 13-14 éves tanulók gondolkodásának különbözőségét. Az előbbi korosztály gondolkodása erősen kötődik az érzékelés útján szerzett tapasztalatokhoz, ezért az 5-6 évfolyamon az integratív-képi gondolkodásra alapozó fejlesztés folyik.

Az együtt nevelt, különböző érdeklődésű, eltérő értelmi, érzelmi, testi fejlettségű, képességű, motivációjú, szocializáltságú és kultúrájú gyerekeket egyéni képességüknek, érdeklődésüknek és tehetségüknek megfelelően készíti fel a további tanulásra, sőt az élethosszig tartó tanulásra. Azokat a képességeket és készségeket fejleszti bennük, amelyek szükségesek a környezettel való harmonikus és konstruktív kapcsolatok kiépítésére és fenntartására. A tanulási tevékenységek közben és a tanulói közösségben való élet során fejleszti a tanulók önismeretét, együttműködési készségét, segítőkészségét, akaratát, empátiáját és szolidaritását. Gyakorlatban igazolja a becsületesség, szavahihetőségét és megbízhatóság értékét.

Kiemelkedő feladat a nemzeti, nemzetiségi és etnikai hagyományok megismerése, tisztelete és őrzése. Az iskola nevelési-oktatási tevékenységével fejleszti a tanulók nemzeti azonosságtudatát, ugyanakkor erősíti az Európához tartozás tudatát, valamint arra készteti a tanulókat, hogy megismerjék és megbecsüljék más népek hagyományait, kultúráját, szokásait és életmódját.

Kiemelt fejlesztési feladatok az 5-6. évfolyamon

Az előző két szakasz szerves folytatásaként fogalmaztuk meg tervünkben a fejlesztés feladatsorát.

Az 5–6. évfolyamon jellemzően az integratív-képi gondolkodásra alapozunk.

Önismeret és társas kultúra fejlesztése

Az énkép és önismeret fejlesztésében fontos kihasználni azt az érzékenységet, amely az alapvető erkölcsi normák iránti fogékonyságból adódik. A tanulók ebben az életkorban, személyes életükben, sorsuk alakulásában már sokféle tapasztalattal rendelkeznek. A pedagógus felelőssége és lehetősége a reális önismeret továbbfejlesztése, értékeinek folyamatos tudatosítása, a környezettel való harmonikus viszony formálása.

Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

Hon- és népismeret kiemelt fejlesztési területén a nemzettudat elmélyítése, a nemzeti önismeret hangsúlyos feladat. A társadalmi tapasztalatok és ismeretek megszerzésében az alsóbb évfolyamokon a játékoknak, a konkrét szituációknak, az életszerű helyzeteknek volt kitüntetett szerepük. A felsőbb évfolyamokon fokozatosan előtérbe kerül az önálló tanulás, a történelmi változások figyelemmel kísérése, az egyéni vélemények megfogalmazása, a vita, a demokratikus polgári lét magatartásformáinak kialakítása.

Fenntarthatóságra és környezettudatosságra nevelés

A környezettudatosságra nevelés átfogó célja, hogy az élő természet és a társadalmak fenntartható fejlődését segítse elő a nevelésben, a tanulók szemléletformálásával.

A környezettudatos, a természet kincseit védő, óvó magatartás a Föld iránt érzett felelősség kialakításához járul hozzá. A kiemelt fejlesztési feladat arra hívja fel a tanulók figyelmét, hogy az ember része a természetnek, annak rendszereivel megbonthatatlan egységet alkot. Ez az összefonódás mutat rá az ember, az emberiség és az egyének sajátos felelősségére is.

A hétköznapokban egyre inkább érik a gyerekeket, a fiatalokat olyan hatások, amelyek sokszor semmibe veszik a természettudományos összefüggéseket, törvényeket. A rajzfilmek butaságaitól kezdve a számítógépes játékok irreális mozzanatain keresztül a reklámok blődségekkel teli információi veszélyesek, és ezzel kapcsolatban egy kritikus gondolkodásmód kialakítása nagyon is indokolt. A tantárgyak lehetőségei szerint, minden évfolyamon lehetőség van a környezetkímélő magatartás felismertetésére, adott helyzetek kritikus megítélésére.

A tanulás tanítása

A pedagógus fontos feladata, hogy megismerje a tanulók sajátos tanulási módjait, stratégiáit, stílusát, szokásait. Vegye figyelembe a megismerés életkori és egyéni jellemzőit, és ezekre alapozza a tanulás fejlesztését. Gondosan kutassa fel és válassza meg a fejlesztés tárgyi-cselekvéses, szemléletes-képi és elvont-verbális útjait, és életszerű tartalommal ruházza fel azokat. Törekedjen a gondolkodási képességek, elsősorban a rendszerezés, a valós vagy szimulált kísérleteken alapuló tapasztalás és kombináció, a következtetés és a problémamegoldás fejlesztésére, különös tekintettel az analízis, szintézis, összehasonlítás, általánosítás és konkretizálás erősítésére, mindennapokban történő felhasználására. Olyan tudást kell kialakítani, amelyet új helyzetekben is lehet alkalmazni. A tanulás az iskola alapfeladata, amely magába foglalja valamennyi értelmi képesség és az egész személyiség fejlődését, fejlesztését.

Differenciált Fejlesztés Heterogén Tanulócsoportban

A kollégák szinte mindannyian részt vettek az Eszterházy Károly Egyetem által szervezett Komplex Alapprogram továbbképzésben, ahol megismerkedtek a Differenciált Fejlesztés Heterogén Tanulócsoportban programmal.

A Komplex Alapprogram szerint szervezett órákon az ismereteket, képességeket, attitűdöket magukban foglaló kompetenciák fejlesztése, és az egész életen át használható transzverzális készségek fejlesztése a cél. A tanítás-tanulás folyamatához kapcsolódóan jelentős szerepe van a facilitáló, segítő, az önálló tanulói tevékenységeket támogató, valamint a csoportban végzett munkához a feltételeket biztosító, szervező pedagógusszerep érvényre juttatásának. A Differenciált Fejlesztés Heterogén Tanulócsoportokban (DFHT) tanítási-tanulási stratégia olyan oktatási módszer, melynek alkalmazása során a tanuló aktivitásán, innovatív gondolkodásán, együttműködési készségén van a hangsúly. A DFHT a tanulást olyan aktív tevékenységként értelmezi, amelyben a tanuló a már meglévő tudásrendszerekbe beágyazott ismeretei segítségével egyéni módon értelmezi az új ismeretet. Ennek tanórai használatát, a tanítási órákon való alkalmazását közös feladatnak tekintjük.

Testi és lelki egészségnevelés

Az 5–6. évfolyamon az egészséges életvitellel kapcsolatos szemlélet és magatartás formálása, az alsóbb évfolyamok fejlesztését folytatja. Az egészségkultúra területén az egészséges életmód, a korszerű táplálkozás, a napi testmozgás szerepéről és jelentőségéről sok ismerettel és tapasztalattal rendelkeznek a tanulók. Felkészítésükben az önálló életvitelre, a helyes döntéshozásra, a megelőzésre helyezzük a hangsúlyt. A veszély- helyzetek egyéni és közösségi szintű kezelésére, a balesetvédelemben. A veszélyes anyagokkal való bánásmódban a helyes kezelésre a megelőzés érdekében. A káros függőségek kialakulásának megelőzésében, a függőséghez vezető szokások kialakulásának megakadályozásával szükséges segítséget nyújtani. Mindezekben az iskolai környezet, de a pedagógusok életvitele is hatást gyakorol.

A médiatudatosságra nevelés fejlesztési feladata

Tudatos és biztonságos médiahasználat elsajátítására törekszünk, mintát adunk a gyermekek számára. Az általános társadalmi modernizációt követve lépést tartunk az informatikai forradalommal, ezáltal a tanulói digitális kompetencia területét fejlesztjük.

Pedagógusok alkalmazzák a modern infokommunikációs technikákat, a számítástechnikai – informatikai eszközöket.

Tanórai keretben és azon kívül lehetőséget biztosítunk gyermekeinknek a számítástechnika alapjait megismerni és a biztonságos és etikus médiahasználatot elsajátítani.

Szakemberek segítségét kérve a gyermekek előadást láthatnak, hallhatnak a médiahasználat veszélyeiről.

A kreativitás, kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság fejlesztése

Az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség magában foglalja az esztétikai megismerés, illetve elképzelések, élmények és érzések kreatív kifejezése fontosságának elismerését mind a tradicionális művészetek nyelvein, illetve a média segítségével, ideértve különösen az irodalmat, a zenét, a táncot, a drámát, a bábjátékot, a vizuális művészeteket, a tárgyak, épületek, terek kultúráját, a modern művészeti kifejezőeszközöket, a fotót s a mozgóképet.

Az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség feltételezi a helyi, a nemzeti, az európai és az egyetemes kulturális örökségnek, valamint az egyénnek, közösségeinek a világban elfoglalt helyének a tudatosítását, a főbb művészeti alkotások értő és beleérző ismeretét, a népszerű kortárs kultúra és kifejezésmódok vonatkozásában is. Idetartozik Európa (az európai országok, nemzetek és kisebbségek) kulturális és nyelvi sokféleségének a megőrzésére irányuló igénynek, a közízlés fejlődésének, valamint az esztétikum mindennapokban betöltött szerepének a megértése.

Olyan képességek tartoznak ide, mint művészi önkifejezés, műalkotások és előadások elemzése, saját nézőpont összevetése mások véleményével, a kulturális tevékenységben rejlő gazdasági lehetőségek felismerése és kiaknázása

A pozitív attitűdök alapját a művészi kifejezés sokfélesége iránti nyitottság és az esztétikai érzék fejlesztésére való hajlandóság képezi. A nyitottság, az érdeklődés, a fogékonyság fejleszti a kreativitást és az arra való készséget, hogy a művészi önkifejezés és a kulturális életben való részvétel révén gazdagítsuk önismeretünket.

Az 7-12. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

Célok és feladatok

A serdülőkor kezdetétől, a 7-12. évfolyamon előtérbe kerül az elvont fogalmi és elemző gondolkodás. Ez a szakasz az együtt nevelt, különböző érdeklődésű, eltérő értelmi, érzelmi, testi fejlettségű, képességű, motivációjú, szocializáltságú és kultúrájú gyerekeket egyéni képességüknek, érdeklődésüknek és tehetségüknek megfelelően készíti fel a további tanulásra, sőt az élethosszig tartó tanulásra. Azokat a képességeket és készségeket fejleszti bennük, amelyek szükségesek a

környezettel való harmonikus és konstruktív kapcsolatok kiépítésére és fenntartására. A tanulási tevékenységek közben és a tanulói közösségben való élet során fejleszti a tanulók önismeretét, együttműködési készségét, segítőkészségét, akaratát, empátiáját és szolidaritását. Gyakorlatban igazolja a becsületesség, szavahihetőségét és megbízhatóság értékét.

Az iskola a szocializációs folyamatban tudatosítja a közösség demokratikus működésének értékét és néhány általános szabályait. Tisztázza az egyéni és közérdeki, a többség és kisebbség fogalmát, ezek fontosságát az egyéni és a közösség életében. Megalapozza a jogok és kötelességek törvényes gyakorlását.

Ezekben a képzési szakaszokban is kiemelkedő feladat a nemzeti, nemzetiségi és etnikai hagyomá-

nyok megismerése, tisztelete és őrzése. Az iskola nevelési-oktatási tevékenységével fejleszti a tanulók nemzeti azonosságtudatát, ugyanakkor erősíti az Európához tartozás tudatát, valamint arra készteti a tanulókat, hogy megismerjék és megbecsüljék más népek hagyományait, kultúráját, szokásait és életmódját. Ugyanakkor figyelmet fordít az egyetemes emberiség közös problémáinak bemutatására.

Kiemelt fejlesztési feladatok a 7-12. évfolyamon

A 7–12. évfolyamon, az elvont fogalmi és elemző gondolkodás lehetőségei hasznosulnak.

Önismeret és társas kultúra fejlesztése

A tanulók ebben az életkorban, személyes életükben, sorsuk alakulásában már sokféle tapasztalattal rendelkeznek. A pedagógus felelőssége és lehetősége a reális önismeret továbbfejlesztése, értékeinek folyamatos tudatosítása, a környezettel való harmonikus viszony formálása.

Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

Hon- és népismeret kiemelt fejlesztési területén a nemzettudat elmélyítése, a nemzeti önismeret hangsúlyos feladat. Fokozatosan előtérbe kerül az önálló tanulás, a történelmi változások figyelemmel kísérése, az egyéni vélemények megfogalmazása, a vita, a demokratikus polgári lét magatartásformáinak kialakítása.

Európai azonosságtudat – egyetemes kultúra

Európai azonosságtudat – egyetemes kultúra kiemelt fejlesztési feladaton belül az Európai Unió tagországaként, tanulóinkat a különböző kultúrák, különböző nemzetiségek elfogadására, a másság tiszteletére neveljük. Személyes tapasztalatok felhasználásával, a nemzetközi együttműködésről szerzett információkkal gazdagítjuk tudásukat. Önálló vélemény megfogalmazása társadalmi, történelmi eseményekről, jelenségekről és személyekről. Érvek gyűjtése a saját vélemény alátámasztására. Fejlesztő feladat lehet az érvek gyűjtése meghatározott álláspontokhoz, melyek az EU híreihez kapcsolódnak. Feltevések megfogalmazása egyes társadalmi-történelmi jelenségek hátteréről, feltételeiről, okairól. Érvek gyűjtése a feltevések mellett és ellen.

Állampolgárságra, demokráciára nevelés

Az aktív állampolgárságra, demokráciára nevelés fejlesztési feladat, a civil életben fontos polgári lét alapjait segíti megteremteni. A társadalmi együttélés közös szabályait, követelményeit tudatosítja tanulóinkban. Ismeretek, képességek és megfelelő beállítódás szükséges ehhez. Az 5–8. évfolyamon az aktív állampolgársághoz szükséges részképességek fejlesztésére kell gondolni. Ilyenek: A konfliktuskezelés képessége, az együttműködés képessége, az iskolai élet demokratikus gyakorlatában elsajátítható felelősségvállalás, közéleti szerep gyakorlása.

Gazdasági nevelés

Gazdasági nevelés a gazdálkodás és a pénz világára vonatkozó tudás-elemek beépítését kívánja a helyi tanterv tartalmaiba. Egyszerű eszközök, szerszámok használatában fontos a figyelem és az

elővigyázatosság megtanulása. A rend és az időbeosztás hatását a hatékony munkavégzésben tapasztalhatják a tanulók. Az érdeklődés és munkamód befolyással lehet az időbeosztásra.

Fenntarthatóságra, környezettudatosságra nevelés

A környezettudatosságra nevelés átfogó célja, hogy az élő természet és a társadalmak fenntartható fejlődését segítse elő a nevelésben, a tanulók szemléletformálásával.

A környezettudatos, a természet kincseit védő, óvó magatartás a Föld – a teremtett világ - iránt érzett felelősség kialakításához járul hozzá. A kiemelt fejlesztési feladat arra hívja fel a tanulók figyelmét, hogy az ember része a természetnek, annak rendszereivel megbonthatatlan egységet alkot. Ez az összefonódás mutat rá az ember, az emberiség és az egyének sajátos felelősségére is.

A tanulás tanítása

A pedagógus fontos feladata, hogy megismerje a tanulók sajátos tanulási módjait, stratégiáit, stílusát, szokásait. Vegye figyelembe a megismerés életkori és egyéni jellemzőit, és ezekre alapozza a tanulás fejlesztését. Gondosan kutassa fel és válassza meg a fejlesztés tárgyi-cselekvéses, szemléletes-képi és elvont-verbális útjait, és életszerű tartalommal ruházza fel azokat. Törekedjen a gondolkodási képességek, elsősorban a rendszerezés, a valós vagy szimulált kísérleteken alapuló tapasztalás és kombináció, a következtetés és a problémamegoldás fejlesztésére, különös tekintettel az analízis, szintézis, összehasonlítás, általánosítás és konkretizálás erősítésére, mindennapokban történő felhasználására. Olyan tudást kell kialakítani, amelyet új helyzetekben is lehet alkalmazni. A tanulás az iskola alapfeladata, amely magába foglalja valamennyi értelmi képesség és az egész személyiség fejlődését, fejlesztését. Differenciált Fejlesztés Heterogén Tanulócsoportban

A kollégák szinte mindannyian részt vettek az Eszterházy Károly Egyetem által szervezett Komplex Alapprogram továbbképzésben, ahol megismerkedtek a Differenciált Fejlesztés Heterogén Tanulócsoportban programmal.

A Komplex Alapprogram szerint szervezett órákon az ismereteket, képességeket, attitűdöket magukban foglaló kompetenciák fejlesztése, és az egész életen át használható transzverzális készségek fejlesztése a cél. A tanítás-tanulás folyamatához kapcsolódóan jelentős szerepe van a facilitáló, segítő, az önálló tanulói tevékenységeket támogató, valamint a csoportban végzett munkához a feltételeket biztosító, szervező pedagógusszerep érvényre juttatásának. A Differenciált Fejlesztés Heterogén Tanulócsoportokban (DFHT) tanítási-tanulási stratégia olyan oktatási módszer, melynek alkalmazása során a tanuló aktivitásán, innovatív gondolkodásán, együttműködési készségén van a hangsúly. A DFHT a tanulást olyan aktív tevékenységként értelmezi, amelyben a tanuló a már meglévő tudásrendszerekbe beágyazott ismeretei segítségével egyéni módon értelmezi az új ismeretet. Ennek tanórai használatát, a tanítási órákon való alkalmazását közös feladatnak tekintjük.

Testi és lelki egészség

A 7–12. évfolyamon az egészséges életvitellel kapcsolatos szemlélet és magatartás formálása, az alsóbb évfolyamok fejlesztését folytatja. Az egészségkultúra területén az egészséges életmód, a korszerű táplálkozás, a napi testmozgás szerepéről és jelentőségéről sok ismerettel és tapasztalattal rendelkeznek a tanulók. Felkészítésükben az önálló életvitelre, a helyes döntéshozásra, a megelőzésre helyezzük a hangsúlyt. A veszély- helyzetek egyéni és közösségi szintű kezelésére, a balesetvédelemben. A veszélyes anyagokkal való bánásmódban a helyes kezelésre a megelőzés érdekében. A káros függőségek kialakulásának megelőzésében, a függőséghez vezető szokások kialakulásának megakadályozásával szükséges segítséget nyújtani. Mindezekben az iskolai környezet, de a pedagógusok életvitele is hatást gyakorol.

A médiatudatosságra nevelés fejlesztési feladata

Tudatos és biztonságos médiahasználat elsajátítására törekszünk, mintát adunk a gyermekek számára. Az általános társadalmi modernizációt követve lépést tartunk az informatikai forradalommal, ezáltal a tanulói digitális kompetencia területét fejlesztjük.

Pedagógus alkalmazzák a modern infokommunikációs technikákat, a számítástechnikai – informatikai eszközöket.

Tanórai keretben és azon kívül lehetőséget biztosítunk gyermekeinknek a számítástechnika alapjait megismerni és a biztonságos és etikus médiahasználatot elsajátítani.

Szakemberek segítségét kérve a gyermekek előadást láthatnak, hallhatnak a médiahasználat veszélyeiről.

Kiemelten fontos felhívni a figyelmüket arra, hogy a médiahasználat során a saját felelősségük is megjelenik.

Pályaorientáció

Az iskolának átfogó képet kell nyújtania a munka világáról. A megszerzett ismeretek alapján segíteni kell, hogy a tanulók tudatos szemléletévé és a gyakorlatban előhívható magatartási mintává váljon a környezet és a természet védelme. A legfontosabb pályák, foglalkozási ágak tartalmának, a hozzájuk vezető utak megmutatása mellett be kell mutatni az emberi alkotásokban megtestesülő használati, esztétikai, formai és etikai értékeket.

Gazdasági és pénzügyi nevelés

Pénzügyi tudatosságra és takarékosságra neveljük tanulóinkat. Országos projekthét keretében bekapcsolódunk a Pénz7 programjaiba, mely betekintést nyújt a gyermekek számára a pénzügyi tudatosság világába. A gyermekek ezáltal megtanulnak globálisan gondolkodni és lokálisan, felelősen cselekedni.

Konstruktív életvezetési tanácsok nyújtásával segítjük a mindennapi élet pénzhasználatát:

- tudatos pénzhasználat kialakítása,
- takarékosságra való nevelés,
- takarékos szemléletet alakítunk ki az élet minden területén.

Az élet adta szituációk átélése, elemzése, megtapasztalása alapján megoldási minták kialakításában segítünk.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság fejlesztése

Az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség magában foglalja az esztétikai megismerés, illetve elképzelések, élmények és érzések kreatív kifejezése fontosságának elismerését mind a tradicionális művészetek nyelvein, illetve a média segítségével, ideértve különösen az irodalmat, a zenét, a táncot, a drámát, a bábjátékot, a vizuális művészeteket, a tárgyak, épületek, terek kultúráját, a modern művészeti kifejezőeszközöket, a fotót s a mozgóképet.

Az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség feltételezi a helyi, a nemzeti, az európai és az egyetemes kulturális örökségnek, valamint az egyénnek, közösségeinek a világban elfoglalt helyének a tudatosítását, a főbb művészeti alkotások értő és beleérző ismeretét, a népszerű kortárs kultúra és kifejezésmódok vonatkozásában is. Idetartozik Európa (az európai országok, nemzetek és kisebbségek) kulturális és nyelvi sokféleségének a megőrzésére irányuló igénynek, a közízlés fejlődésének, valamint az esztétikum mindennapokban betöltött szerepének a megértése.

Olyan képességek tartoznak ide, mint művészi önkifejezés, műalkotások és előadások elemzése, saját nézőpont összevetése mások véleményével, a kulturális tevékenységben rejlő gazdasági lehetőségek felismerése és kiaknázása

A pozitív attitűdök alapját a művészi kifejezés sokfélesége iránti nyitottság és az esztétikai érzék fejlesztésére való hajlandóság képezi. A nyitottság, az érdeklődés, a fogékonyság fejleszti a kreativitást és az arra való készséget, hogy a művészi önkifejezés és a kulturális életben való részvétel révén gazdagítsuk önismeretünket.

A gimnázium 9-12. évfolyamának helyi feladatai

A gimnázium 9-12. évfolyamán folytatott nevelés-oktatás feladata az iskolai alapműveltség árnyalása és megszilárdítása, melynek során már megjelennek a pályaválasztáshoz, a továbbtanuláshoz, a munkavállalói szerephez kapcsolódó kompetenciák.

A kompetenciák kialakítását az egyes műveltségi területek tananyagával valósítjuk meg, amelynek során:

- az értelmi és érzelmi intelligencia mélyítését, gazdagítását a drámapedagógia eszköztárának alkalmazásával kívánjuk megvalósítani,
- az önismeret alakításával, a fejlesztő értékelés és önértékelés képességének fejlesztéséve, az együttműködés értékének tudatosításával a családban, a társas kapcsolatokban, a barátságban, a csoportban,
- a kreativitás fejlesztése, az írásbeliség és a szóbeliség egyensúlyára való törekvés, a tanulók egészséges terhelése, érési folyamatuk követése, személyre szóló, fejlesztő értékelésük,
- a személyiség erkölcsi arculatának értelmi és érzelmi alapozásával, helyes magatartásformák megismertetésével és gyakoroltatásával,
- a biztonságos szóbeli és írásbeli nyelvhasználat és az alapvető képességek, készségek elsajátításával, a mentális képességek célirányos fejlesztésével, az önálló tanulás és az önművelés alapozásával,
- fokozatosan bővítjük, kiteljesítjük az együttműködésre építő kooperatív-interaktív tanulási technikákat és a tanulásszervezési módokat.

A választható tantárgyak, foglalkozások, továbbá ezek esetében a pedagógusválasztás szabályai

Ha a tanulót – kérelmére – felvették a szabadon választott tanítási órára, a tanítási év végéig, vagy, ha a tanítási év vége előtt befejeződik, az utolsó tanítási óra befejezéséig köteles azon részt venni. Erről a tényről - a szabadon választott tanítási órára történő jelentkezés előtt - a tanulót és a tizennyolc év alatti, továbbá a gondnokság alatt álló tanuló (a továbbiakban a tizennyolc év alatti és a gondnokság alatt álló együtt: kiskorú tanuló) szülőjét írásban tájékoztatni kell.

A szabadon választott tanórai foglalkozást az értékelés és a minősítés, a mulasztás, továbbá a magasabb évfolyamra lépés tekintetében úgy kell tekinteni, mint a kötelező tanítási órát. A tanulónak – kiskorú tanuló esetén a szülőnek – írásban nyilatkoznia kell arról, hogy a szabadon választott tanítási órákra történő jelentkezés jogkövetkezményeit tudomásul vette.

Az iskolának minden év május 20-áig fel kell mérnie, hogy a tanuló milyen szabadon választott tanítási órán kíván részt venni.

A tanulónak, vagy kiskorú tanuló esetén a szülőnek írásban kell bejelentenie, ha a tanuló a következő tanítási évben már nem kíván részt venni a szabadon választott tanítási órán, továbbá ha jelentkezni kíván a szabadon választott tanítási órára.

Az iskola a főigazgatója minden év április 15-éig elkészíti és a fenntartó jóváhagyását követően közzéteszi a tájékoztatót azokról a tantárgyakról, amelyekből a tanulók választhatnak, középiskolában tájékoztatást ad továbbá az érettségi vizsgára történő felkészítés szintjéről is. A tájékoztatónak tartalmaznia kell, hogy a tantárgyat előreláthatóan melyik pedagógus fogja oktatni. A tájékoztató elfogadása előtt be kell szerezni a szülői szervezet és az iskolai diákönkormányzat

véleményét

A tanuló május 20-áig jelentheti be a tantárgy és a felkészülési szint megválasztásával kapcsolatos döntését. Ha a tanuló iskolakezdés vagy iskolaváltás miatt nem tud élni a választási jogával, kérelmének elbírálása előtt egyezteti elképzeléseit a középiskola a főigazgatójával vagy a főigazgató által kijelölt pedagógussal.

A tanuló a tanév során – legkésőbb augusztus 31-ig – egy alkalommal a főigazgató engedélyével módosíthatja választását.

Választható foglalkozások választásának szabálya

A tanórán kívüli foglalkozásokra való tanulói jelentkezés - a felzárkóztató foglalkozások, az egyéni valamint a fejlesztő foglalkozások kivételével - önkéntes. A tanórán kívüli foglalkozásokra a tanulónak az adott tanév elején kell jelentkeznie, és a jelentkezés egy tanévre szól. A felzárkóztató foglalkozásra, valamint az egyéni foglalkozásra kötelezett tanulókat képességeik, tanulmányi eredményeik alapján a szaktanárok jelölik ki. A tanulók részvétele a felzárkóztató foglalkozásokon, valamint az egyéni foglalkozásokon kötelező, ez alól felmentést csak a szülő írásbeli kérelmére az iskola főigazgatója adhat. A tanórán kívüli foglalkozásokról történő távolmaradást is igazolni kell. A tanórán kívüli foglalkozásokról ismételten igazolatlanul mulasztó tanuló a főigazgató engedélyével a foglalkozásról kizárható. A tehetséggondozó foglalkozások és a szakkörök minimális létszámát minden tanévben a főigazgatója a fenntartó egyetértésével állapítja meg.

Pedagógus választásának szabályai

A pedagógusválasztás lehetőségével a diákok abban az esetben élhetnek, ha az adott tantárgyból az oktatás több csoportban, több szinten folyik. Ilyen esetben, a szülő és a tanuló írásban kérheti a főigazgatótól másik pedagógus csoportjába történő beosztást. A főigazgató a munkaközösség programja, a munkaközösség vezető és a szaktanár véleménye alapján, a csoportlétszám és a többi tanuló érdekeinek figyelembevételével dönt.

Választható foglalkozások

Tanórán kívüli választható foglalkozások alsó tagozat			
		képességfejlesztés	szakkör
heti óraszám		1 óra	1 óra
1. évfolyam	matematika	1	
	magyar nyelv és irodalom	1	
2. évfolyam	matematika	1	
	magyar nyelv és irodalom	1	
	angol		1
3. évfolyam	matematika	1	
	magyar nyelv és irodalom	1	

	angol		1
4. évfolyam	matematika	1	
	magyar nyelv és irodalom	1	
heti óraszám összesen	10	8	2

Tanórán kívüli választható foglalkozások felső tagozat			
		képességfejlesztés	szakkör
heti óraszám		1 óra	
5. évfolyam	matematika	1	
	magyar nyelv és irodalom	1	
6. évfolyam	matematika	1	
	magyar nyelv és irodalom	1	
7. évfolyam	matematika	1	
	magyar nyelv és irodalom	1	
8. évfolyam	matematika	1	
	magyar nyelv és irodalom	1	
5-8. évfolyam	sportkör		2
heti óraszám összesen	szükség szerint	2-8	2

Tanórán kívüli foglalkozások, gimnázium			
		felzárkóztató	szakkör
heti óraszám		óra	óra
9. évfolyam	matematika	2	

	magyar nyelv és irodalom	2	
	olasz /angol/német		2
10. évfolyam	olasz /angol/német		2
11. évfolyam	olasz /angol/német		2
12. évfolyam	olasz /angol/német		2
9-12. évfolyam	sportkör		2
heti óraszám összesen	14	4	10

A választható érettségi tantárgyak megnevezése, amelyekből az iskola közép- vagy emelt szintű érettségi vizsgára való felkészítését az iskola kötelezően vállalja

- **Magyar nyelv és irodalom**
- **Történelem**
- **Matematika**
- **Angol nyelv**
- **Olasz nyelv**
- **Német nyelv**
- mozgókép kultúra és médiaismeret
- hit-köz és erkölcstan
- biológia
- testnevelés

Az egyes érettségi vizsgatárgyakból a középszintű érettségi vizsga témakörei

1.) ***2022. január 1-je és 2023. december 31-e között***

- A ***módosítás előtti Nat szerint tanulóknak*** a korábban a 40/2002. (V. 24.) OM rendeletben szabályozott részletes vizsgakövetelmények szerint kell érettségi vizsgát tenniük. Közismereti érettségi vizsgatárgyak 2023. október-novemberi vizsgaidőszakig érvényes vizsgakövetelményei (2012-es Nat-ra épülő vizsgakövetelmények)
- A ***módosított Nat szerint tanulók*** előrehozott, illetve az azt követő szintemelő, vagy pótló vizsgái ezekben az időszakokban már a vizsgaszabályzat 3. mellékleteként bevezetett új általános követelmények, és az ezekhez kapcsolódó új részletes követelmények szerint folynak majd. Közismereti érettségi vizsgatárgyak 2024. május-júniusi vizsgaidőszaktól érvényes vizsgakövetelményei (2020-as Nat-ra épülő vizsgakövetelmények)

2.) A ***2024. január 1-je után*** és ezt követően már kizárólag a vizsgaszabályzat 3. mellékleteként bevezetett új általános követelmények, és az ezekhez kapcsolódó, új részletes követelmények szerint lehet csak érettségi vizsgát tenni. (Ez utóbbi alól kivételt képez az ágazati, ágazaton belüli specializációs vizsgáknak egy szűk köre.)

Közismereti érettségi vizsgatárgyak 2024. május-júniusi vizsgaidőszaktól érvényes vizsgakövetelményei (2020-as Nat-ra épülő vizsgakövetelmények)

11–12. évfolyamon az emelt szintű érettségire történő felkészítéshez az emelt szintű oktatásban alkalmazott fejlesztési feladatokat és követelményeket a Nat és az érettségi vizsga részletes követelményei alapján

1.) ***2022. január 1-je és 2023. december 31-e között***

- A ***módosítás előtti Nat szerint tanulóknak*** a korábban a 40/2002. (V. 24.) OM rendeletben szabályozott részletes vizsgakövetelmények szerint kell érettségi vizsgát tenniük. Közismereti érettségi vizsgatárgyak 2023. október-novemberi vizsgaidőszakig érvényes vizsgakövetelményei (2012-es Nat-ra épülő vizsgakövetelmények)
- A ***módosított Nat szerint tanulók*** előrehozott, illetve az azt követő szintemelő, vagy pótló vizsgái ezekben az időszakokban már a vizsgaszabályzat 3. mellékleteként bevezetett új általános követelmények, és az ezekhez kapcsolódó új részletes követelmények szerint folynak majd. Közismereti érettségi vizsgatárgyak 2024. május-júniusi vizsgaidőszaktól érvényes vizsgakövetelményei (2020-as Nat-ra épülő vizsgakövetelmények)

2.) A ***2024. január 1-je után*** és ezt követően már kizárólag a vizsgaszabályzat 3. mellékleteként bevezetett új általános követelmények, és az ezekhez kapcsolódó, új részletes követelmények szerint lehet csak érettségi vizsgát tenni. (Ez utóbbi alól kivételt képez az ágazati, ágazaton belüli specializációs vizsgáknak egy szűk köre.) Közismereti érettségi vizsgatárgyak 2024. május-júniusi vizsgaidőszaktól érvényes vizsgakövetelményei (2020-as Nat-ra épülő vizsgakövetelmények)

A tanuló tanulmányi munkájának írásban, szóban vagy gyakorlatban történő ellenőrzési és értékelési módja, diagnosztikus, szummatív, fejlesztő formái, valamint a magatartás és szorgalom minősítésének elvei

Az ellenőrzés és az értékelés alapelvei

A számonkérésnek, a tanulói teljesítmény értékelésének, minősítésének követelményei

Számonkérni csak olyan ismeretet szabad, amelyet megtanítottunk, illetve amelyhez a tanuló tanára vezetésével (irányításával) hozzájutott.

A számonkérésnek mindig a tanuló tudására (és nem tudásának hiányosságaira) kell irányulnia. A hiányosságok feltárásának célja a további ismeretszerzés, illetve a hiányosságok pótlásának segítése. Lehetőséget kell adni a tanulónak a számonkérés során feltárt hiányosságok pótlására, hibák javítására.

A tanuló teljesítményét mindenkor korrekt módon, az elvárás–képesség–teljesítmény egységében kell értékelni.

Az értékelés és minősítés során arra kell törekedni, hogy az érdemjegy vagy szöveges minősítés mindenkor a tanuló teljesítményét tükrözze (és ne az osztályban, csoportban kialakult tudásbeli rangsorban elfoglalt helyét).

A tanulói teljesítmény értékelésekor a pozitív motiváció, a képességeknek a megerősítés útján történő fejlesztése.

Mindhárom értékelési fajtát használjuk a tanév során.

Diagnosztikus értékelés célja: helyzetfeltárás, az egyénre, csoportra szabott nevelési-oktatási stratégia kialakítása.

Formatív értékelés célja: a folyamat közbeni irányítás, segítés, korrekció, ennek megfelelően szöveges formában, mindig a gyermek konkrét tennivalóját jelöljük ki.

Szummatív értékelés célja: összegzés, adott téma, tantárgy, időszak vagy tanév eredményességének megállapítása.

A tanuló tanulmányi teljesítményének ellenőrzési és értékelési rendszere

A nevelők a tanulók tanulmányi teljesítményének és előmenetelének értékelését, minősítését az alapján végzik, hogy a tanulói teljesítmény hogyan viszonyul az iskola helyi tantervében előírt követelményekhez.

Értékelés tanév közben

Tanév közben első évfolyamon a tanulók teljesítményét nem érdemjeggyel, hanem életkornak megfelelő jelzésekkel értékeljük. A szöveges értékeléshez az intézményünk tájékoztató füzetet/elektronikus naplót használ. Az értékelő lapokon aláhúzással jelzi a pedagógus a tanuló személyére vonatkozó értékelést. Félévente beszámolunk a szülőknek a tanmeneteknek megfelelően a tanulók haladásáról a felmérők, dolgozatok, szintmérők százalékos teljesítményéről.

A második évfolyamtól a nyolcadik évfolyamig a tanulók teljesítményének értékelése érdemjeggyel történik.

Az értékelés alapelvei és tartalma

- Legyen ösztönző hatású, segítse az önértékelés kialakulását, a pozitív személyiségjegyek továbbfejlődését.
- Igazodjon a tanulók életkorához, a tantárgy jellegéhez.
- Legyen sokoldalú, változatos értékelési formákat alkalmazzon.
- Adjon tájékoztatást a tanulónak és a szülőknek egyaránt.
- Adjon tájékoztatást a tanuló fejlődéséről, kiemelkedő vagy sikeres teljesítményéről.
- Mutasson rá a lemaradásokra, hibákra is, úgy, hogy az ösztönzést adjon teljesítményjavításhoz.
- Adjon segítséget a helyes énkép kialakulásához.
- Tartalmazza a tanuló iskolába járással kapcsolatos motiváltságát, a tanuláshoz, tanításhoz, társaihoz való viszonyát.

Az értékeléskor mindig figyelembe kell venni a gyerek önmagához mért fejlődését, képességit, lehetőségeit, hogy méltányos értékelést tudjunk adni.

Törekedünk arra, hogy minél teljesebb kép derüljön ki a gyerekekről, ezáltal megmutatva sokoldalúságukat.

Félévi és év végi értékelés

Az **első évfolyamon** félévkor és év végén a tanulók teljesítményét szövegesen minősítjük.

Teljesítményének minősítésére félévkor és év végén a következő kifejezések használhatók:

- **Kiválóan teljesített**
- **Jól teljesített**
- **Megfelelően teljesített**
- **Felzárkózásra szorul**

A tantárgyak minősítései alapján kerül be a félévi és az év végi bizonyítványba az általános minősítés

a következő elvek alapján:

- **Kiválóan teljesített** minősítést kaphat az a tanuló, aki a fő tantárgyak (matematika, magyar, környezet, hittan) minősítéseinek 60%-ára kiváló minősítést kapott és a tantárgyak között nincs megfelelően teljesített minősítés.
- **Jól teljesített** minősítést kaphat az a tanuló, aki esetében a tantárgyak minősítéseinek 60%-a legalább jó vagy annál jobb minősítésű és a minősítések között nem szerepel a felzárkóztatásra szorul minősítés.
- **Megfelelően teljesített** általános minősítést kap az a tanuló, akinél a tantárgyak minősítései között nem szerepel a felzárkóztatásra szorul minősítés.
- **Felzárkóztatásra szorul** általános minősítést kap az a tanuló, aki a tantárgyak bármelyikére felzárkóztatásra szorul minősítést kapott.

Az osztályzatra való átváltás szabályait az iskolaváltás esetére határozzuk meg.

A szöveges értékelés mellett félévkor és év végén tantárgyi dicséretet kaphatnak a tanulók.

A **második – tizenkettedik évfolyamokon** félévkor és év végén a tanulók előmenetelét osztályzattal minősítjük. Félévkor az értékelést számjeggyel írjuk be, tanév közben érdemjeggyel értékelünk.

Osztályzatok és érdemjegek:

- **Jeles (5)**
- **Jó (4)**
- **Közepes (3)**
- **Elégséges (2)**
- **Elégtelen (1)**

Második évfolyam végétől a tizenkettedik évfolyam végéig tantárgyi dicséretet kaphatnak a tanulók. A félévi és év végi értékelésnél „5” érdemjegyet használunk az értékelő naplóban, a megjegyzésnél tüntetjük fel a tantárgyi dicséretet.

Második – tizenkettedik évfolyamon félévkor és év végén a kitűnő tanulók nevelőtestületi dicséretben részesülnek.

Félévkor, illetve év végén a tanulók tantárgyanként teljesítményét 1-1 osztályzattal minősítjük. Az osztályzatot az alábbiak alapján állapítjuk meg:

- jeles: 4,60-tól
- jó: 3,60-4,59
- közepes: 2,60-3,59
- elégséges: 2,00-2,59

Indokolt esetben, pedagógiai megfontolásból, a tanuló javára ettől el lehet térni.

A gimnáziumi felnőttoktatásban az éves osztályzatokat az év végi vizsgák alapján állapítják meg a szaktanárok. Az év végi osztályzat megállapításánál figyelembe kell venni az évközi féléves vizsgák eredményét is. Az év végi osztályzat határozza meg a magasabb évfolyamra lépést.

A tanulók tanulmányi munkájának egységes értékelése érdekében az írásbeli munkák pontszámainak átváltását a következő arányok alapján végzik a szaktanárok:

- **Jeles: 90-100%**
- **Jó: 75-89%**
- **Közepes: 50-74%**
- **Elégséges: 30-49%**
- **Elégtelen: 0-29%**

A témazáró dolgozat értékelése megegyezik az írásbeli felelet elvárásainak százalékos arányaival. A feladatsorok nehézségétől függően az arányok változtathatók.

Az első évfolyamon az értékelés a fenti arányokat figyelembe véve az életkornak megfelelő jelzésekkel vagy százalékkal történik.

A félévi értesítőben és az év végi bizonyítványban az iskola egyes évfolyamain tanított tantárgyak, valamint a kötelező tanórai foglalkozások eredményei kerülnek minősítésre.

Érdemjegyekre történő átváltás szóbeli feleltetésnél:

- 5 (jeles): A tanuló a kijelölt tananyagban a tantervi követelményeknek kiválóan és önállóan eleget tett, a tanári kérdésekre hiánytalanul és logikusan megadta a választ, szakszerű kifejtéssel, megfelelő nyelvi színvonallal.
- 4 (jó): A tanuló a kijelölt tananyagban a tantervi követelményeknek megbízhatóan, csak kevés és jelentéktelen hibával tett eleget, felelete összefüggő, jól felépített és előadott.
- 3 (közepes): A tanuló a kijelölt tananyagban a tantervi követelményeknek pontatlanul, néhány hibával tett eleget, a szaktanári javításra, kiigazításra többször rászorult.
- 2 (elégséges): A tanuló a kijelölt tananyagban a tantervi követelményeknek súlyos hiányosságokkal tesz eleget, de a tovább haladáshoz szükséges minimális ismeretekkel és készségekkel rendelkezik. Előadásmódja nehézkes, akadozó.
- 1 (elégtelen): A tanuló a kijelölt tananyagban szaktanári segítséggel sem tud eleget tenni a minimális követelményeknek. A tanuló büntetésére nem alkalmazható.

A diákokkal a tanév elején közölni kell mit és hogyan értékelünk, és ismertetni kell velük az egyes érdemjegyek kritériumait.

A digitális napló használata lehetővé teszi a szülők számára gyermekeik eredményeinek, hiányzásának folyamatos nyomon követését, így a hagyományos ellenőrző (értesítő) könyvben nem köteles a tanuló érdemjegyeit rögzíteni. Természetesen a szaktanárnak, illetve az osztályfőnöknek továbbra is kötelessége a szülő értesítése tanulmányi vagy magatartási problémák esetén. A félévi osztályzatok a tanuló értesítőkönyvébe kerülnek, ezt a szülő láttamozni köteles.

SNI tanulók munkájának speciális értékelése

Sajátos nevelési igényű tanuló esetében a szakértő véleményben foglaltak alapján kell eljárni a szülővel egyeztetve. Az írásbeli és szóbeli ellenőrzés arányának megállapításánál figyelembe kell venni a tanuló sérülését, társaitól való elmaradását.

A szülő tájékoztatása:

A tanuló által szerzett érdemjegyekről a szülőt az adott tantárgyat tanító nevelő értesíti a tájékoztató füzeten keresztül. A tájékoztató füzet bejegyzéseit az osztályfőnök kéthavonta ellenőrzi, és az esetlegesen elmaradt érdemjegyek beírását pótolja.

Az iskola az osztályzatról a tanulót és a tanuló szülőjét félévkor értesítőben, év végén bizonyítvány útján értesíti.

Mentesítés az értékelés alól

A tanulót, ha egyéni adottsága, fejlettsége szükségessé teszi a szakértői bizottság véleménye alapján

a főigazgató mentesíti:

- az érdemjegyekkel és osztályzatokkal történő értékelés és minősítés alól, és ehelyett szöveges értékelés és minősítés alkalmazását írja elő
- egyes tantárgy tantárgyakból, tantárgyrészekből az értékelés és minősítés alól.

A magatartás és szorgalom minősítésének elvei

A magatartás értékelésének elvei

A magatartás értékelését az alábbi elvek határozzák meg:

- keresztyén hitélet,
- példamutatása, aktivitása,
- a házirend betartása,
- hatása a közösségre,
- fegyelmezettsége,
- törődés társaival,
- segítőkészsége,
- viselkedése, hangneme,
- viszonyulása nevelőihez, társaihoz, szüleihez, felnőttekhez, - értékek megóvása.

A tanulók magatartásának értékelésénél és minősítésénél az első-tizenkettedik évfolyamon a ***példás (5), jó (4), változó (3), rossz (2)*** érdemjegyeket, illetve osztályzatokat használjuk.

Példás	- aki a közösség alakítását, fejlődését munkájával, kezdeményezéseivel, véleményével, példás viselkedésével elősegíti, társait ösztönzi, - aki az iskolai feladatokból önként részt vállal, azokat teljesíti, - aki a házirendet betartja, s ezzel társainak jó példát mutat, - nincs igazolatlan hiányzása, - fegyelmezett, pontos, segítőkész és megbízható. - ha a tanév során előfordul egy a magatartásra vonatkozó szaktanári figyelmeztetése és így az adott hónapban jó értékelést kap a magatartására, de a félév során példás értékelést kapott, a többi hónapban aktív közösségi munkáért félévi/év végi magatartás értékelése példás lehet.
Jó	- akivel fegyelmezési problémák ritkán fordulnak elő, ezek kismértékűek, - legfeljebb 1 igazolatlan órája van, - aki részt vesz a közösségi életben, a rábízott feladatokat elvégzi, - az adott hónapban legfeljebb egy szaktanári figyelmeztetése van a magatartás vonatkozásában, - aki a házirendet igyekszik betartani.

Változó	- aki a közösségi munkában csak vonakodva vesz részt, alakítására nincs pozitív hatással, - akinek viselkedésével szemben gyakran kifogás merül fel, magatartásával zavarja az órai fegyelmet, - akinek osztályfőnöki figyelmeztetése vagy legfeljebb 3 szaktanári figyelmeztetése van a magatartásra vonatkozóan, - legfeljebb 10 igazolatlan órája van.
Rossz	- aki fegyelmezetlen magatartásával a közösség fejlődését hátráltatja, rossz példát, mutat társainak, hibáit nem látja be, szándékosan árt a közösségnek, - aki a felnőttekkel szemben gyakran neveletlenül viselkedik, tiszteletlen, társaival durván beszél, veszélyezteti saját és társai testi épségét, - akinek osztályfőnöki megrovása, igazgatói figyelmeztetése/intése/megrovása vagy 3-nál több szaktanári figyelmeztetése van a magatartásra vonatkozóan - 10-nél több igazolatlan órája van.

A szorgalomjegyek megállapításának elvei

A szorgalom értékelése a tanuló képességeinek és teljesítményének viszonyát fejezi ki.

A szorgalom értékelését az alábbi elvek határozzák meg:

- Tanulmányi munkájának szintje képességeihez viszonyítva,
- Általános tantárgyi munkavégzése, viszonya az egyes szaktárgyakhoz
- Önálló munkavégzése
- Többletfeladatot vállal-e?
- Érdeklődése
- Tanórákon kívüli információk felhasználása
- Kötelességtudat

A tanulók szorgalmának értékelésénél és minősítésénél az első-tizenkettedik évfolyamon a ***példás (5), jó (4), változó (3), hanyag (2)*** érdemjegyeket illetve osztályzatokat használjuk.

Példás	- akinek munkája pontos, megbízható, precíz, törekszik a hibátlan munkavégzésre, - aki többletfeladatokat vállal, feladatait maximális önállósággal és megbízhatóan végzi el, - akinek kötelességtudata magas fokú, munkatempója állandóan lankadatlan, mindig készül, figyel, érdeklődő, - akinek házi feladata készen van, felszerelése hiánytalan - ha a tanév során előfordul 1 szorgalomra vonatkozó szaktanári figyelmeztetése, akkor az adott hónapban szorgalmára jó értékelést

	kap, de a félév során a többi hónapban példás értékelést kapott, félévi/ év végi szorgalma lehet példás.
Jó	- iskolai munkáját teljesíti, vállalt feladatait elvégzi, figyel az órán, - aki általában felkészül, de különösebb érdeklődést nem mutat, érdeklődése megmarad az iskolai tananyag keretein belül, - tanulmányi munkája nem mindig tükrözi a képesség és szorgalom összhangját - az adott hónapban legfeljebb 1 szaktanári figyelmeztetése van a szorgalom vonatkozásában.
Változó	- aki iskolai munkájában csak időnként tanúsít törekvést, kötelességeit csak ismételt figyelmeztetés után teljesíti, felszerelése gyakran hiányos, - akinek munkája változékony, gyakran dolgozik képességszintje alatt, - szétszórtság jellemzi, ritkán figyel. - akinek osztályfőnöki figyelmeztetése vagy legfeljebb 3 szaktanári figyelmeztetése van a szorgalmára vonatkozóan.
Hanyag	- aki képességeihez, a körülményeihez képest csak vonakodva és keveset tesz tanulmányi előrehaladása érdekében, munkavégzése megbízhatatlan, pontatlan, házi feladatait nem készíti el, - akit érdektelenség, teljes közömbösség jellemez, - akinek háromnál több szaktanári figyelmeztetése van a szorgalomra vonatkozóan, - aki valamely tantárgyból félévkor/ év végén elégtelen osztályzatot kapott.

A tanulók szorgalmát az első évfolyamon a félév és a tanítási év végén az osztályfőnök osztályzattal minősíti, és azt az értesítőbe, illetve a bizonyítványba a bejegyezi.

A második-tizenkettedik évfolyamon a tanuló szorgalmát az osztályfőnök az érdemjegyek és a nevelőtestület véleménye dönt az osztályzatról.

A magatartást, szorgalmat havonta értékelni kell, azt be kell írni ellenőrzőbe, naplóba.

A félévi és az év végi osztályzatot az értesítőbe és a bizonyítványba be kell jegyezni.

Egyéni munkarendben tanuló esetében a magatartást és a szorgalmat nem minősítjük.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei

- A tanuló az iskola magasabb évfolyamába akkor léphet, ha az előírt tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítette.
- Az iskola főigazgatója a szülő kérésére legfeljebb egy alkalommal engedélyezheti az iskola első évfolyamának megismétlését, akkor is, ha a tanuló az előírt tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítette. Ebben az esetben a megismétlésre kerülő évfolyamról nem kap

bizonyítványt a tanuló.

- Ha a tanuló nem teljesítette az évfolyamra előírt tanulmányi követelményeket, tanulmányait az évfolyam megismétlésével folytathatja.
- Ha a tanuló a következő tanév kezdetéig nem tett eleget a tanulmányi követelményeknek, mert az előírt vizsga letételére a nevelőtestülettől halasztást kapott, az engedélyezett határidő lejártáig tanulmányait felsőbb évfolyamon folytathatja.
- Az évfolyam megismétlése nem tagadható meg abban az iskolában, amellyel a tanuló tanulói jogviszonyban áll.
- A tanuló kérésére az iskola főigazgatója köteles segítséget nyújtani ahhoz, hogy a tanuló a megkezdett tanulmányait másik iskolában folytathassa.
- A tanuló az iskola főigazgatójának engedélyével az iskola két vagy több évfolyamára megállapított tanulmányi követelményeket egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt is teljesítheti.
- Ha a tanulónak egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen a kétszázötven tanítási órát, egy adott tantárgyból a tanítási órák harminc százalékát meghaladja, és emiatt a tanuló teljesítménye tanítási év közben nem volt érdemjeggyel értékelhető, a tanítási év végén nem minősíthető, kivéve, ha a nevelőtestület engedélyezi, hogy osztályozóvizsgát tegyen.
- A nevelőtestület az osztályozóvizsga letételét akkor tagadhatja meg, ha a tanuló igazolatlan mulasztásainak száma meghaladja a húsz tanórai foglalkozást, és az iskola eleget tett a szülő felé az értesítési kötelezettségének.
- Ha a tanuló mulasztásainak száma már az első félév végére meghaladja a meghatározott mértéket, és emiatt teljesítménye érdemjeggyel nem volt minősíthető, félévkor osztályozóvizsgát kell tennie.
- Ha a tanuló teljesítménye a tanítási év végén nem minősíthető, tanulmányait évfolyamismétléssel folytathatja.
- Osztályozó vizsga letétele után folytathatja tanulmányait az egyéni munkarendben tanuló és az a tanuló, akinek engedélyezték, az iskola két vagy több évfolyamára megállapított tanulmányi követelményeket egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt is teljesítheti.
- A tanuló bizonyítványának kiadását az iskola semmilyen indokkal nem tagadhatja meg.

Egyéni munkarend

- Ha a tanuló egyéni adottsága, sajátos helyzete indokolja, és a tanuló fejlődése, tanulmányainak eredményes folytatása és befejezése szempontjából előnyös, a tankötelezettség teljesítése céljából határozott időre egyéni munkarend kérelmezhető.
- Az OH dönt arról, hogy a tanuló a tankötelezettségének egyéni munkarend keretében tehet eleget.
- Az eljárás során a OH megkeresheti a gyámhatóságot, a gyermekjóléti szolgálatot, a főigazgatót, gyermekvédelmi gondoskodásban részesülő tanuló esetén a gyermekvédelmi gyámot.
- A külföldi tanulmányok alatt a tanuló magyarországi tanulói jogviszonya szünetel, kivéve, ha tanulmányait egyéni munkarenddel rendelkezőként Magyarországon folytatja.
- A külföldi tartózkodás miatt egyéni munkarenddel rendelkező tanuló esetében a félévi minősítés a főigazgató döntése alapján mellőzhető, ez esetben a tanuló csak az év végén ad

számot tudásáról.

- Az egyéni munkarenddel rendelkezőt – az iskolában vagy azon kívül folyó gyakorlati képzés kivételével – az iskola valamennyi kötelező tanórai foglalkozása alól fel kell menteni.
- A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézség vagy a sajátos nevelési igény miatt a szakértői bizottság véleménye alapján, vagy súlyos betegség miatt egyéni munkarend keretében tanulmányokat folytatók egyéni foglalkozás keretében történő felkészítésére az iskolának tanulónként az osztályok heti időkeretén felül átlag heti tíz óra áll a rendelkezésre.
- A sajátos nevelési igény miatt egyéni munkarend keretében tanulmányokat folytató tanulók esetében az e bekezdésben meghatározott időkereten belül kell biztosítani az egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs, rehabilitációs foglalkozásokat. Az időkeret az egyes hetek és tanulók között átcsoportosítható.

Csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elvei

A főigazgató dönthet a nagyobb létszámú osztályok esetében más tantárgyaknál, egyéb foglalkozásoknál is csoportbontásról. A csoportbontás vezérelve, hogy az ismereteket elmélyítsük, több idő jusson a kommunikációs készségek fejlesztésére és tanulók tudásának megalapozására. A választható tantárgyak esetében diákjainknak lehetőséget adunk, hogy megjelöljék, melyik pedagógusnál szeretnék tanulmányaikat folytatni. Amennyiben a tantárgyfelosztás ezt lehetővé teszi, biztosítjuk a többség által megjelölt pedagógust a csoport vezetésére. A választásukat a tanulók és a szülők aláírásukkal megerősítik és tudomásul veszik, hogy az értékelés, a mulasztás, továbbá a magasabb évfolyamra lépés tekintetében úgy kell tekinteni, mintha kötelező tanórai foglalkozás lenne.

Egyéb foglalkozások szervezésének elvei

Tehetséggondozó, felzárkóztató és egyéni foglalkozások

Az egyéni képességek kibontakoztatását, a tehetséges tanulók gondozását, valamint a gyengék felzárkóztatását biztosító tanórán kívüli egyéni vagy csoportos foglalkozások. Az alkalmi foglalkozások idejéről és helyszínéről a szaktanár köteles tájékoztatni a tanulókat. A heti rendszerességgel szervezett foglalkozásokat az éves ütemtervben határozzuk meg és az osztályfőnökök segítéséggel jelezzük a tanulók felé.

Felzárkóztató foglalkozásokra a szaktanárok javaslata alapján történik a tanulók szervezése. Az osztályfőnök írásban értesíti a szülőt a szaktanár javaslatáról.

A felzárkóztató foglalkozások szervezésének formái:

- egyéni (1-3 fő)
- csoportos (8-10 fő).

Szakkörök

A tanulók egyéni képességeinek fejlesztését szolgálja. A szakkörök indításáról - a felmerülő igények és az iskola lehetőségeinek figyelembevételével - minden tanév elején az iskola nevelőtestülete dönt. Szakkörök, sportkörök szervezésének elve, hogy indítását pedagógus kezdeményezheti az iskola a főigazgatójánál szeptember 5-ig. Beindításának feltétele:

- főigazgatói jóváhagyás,
- legalább 8 regisztrált fő megléte,
- szakköri foglalkozástervezet benyújtása és elfogadása.

A szakkörre különböző korosztályú tanulók egyidejűleg is jelentkezhetnek, de figyelembe lehet venni a szakkört tartó pedagógus ajánlását.

Versenyek, vetélkedők, bemutatók

Az iskolaközösségek által szervezett események, melyekre előzetesen lehet jelentkezni.

Kirándulások

Az iskola nevelői az osztályok számára, a munkaközösségek az egész iskolaközösség számára szervezhetik. A tanulók részvétele a kiránduláson önkéntes, a felmerülő költségeket a szülőknek kell fedezniük.

A napköziotthon, tanulószoba

A tanulók házi feladataikat a napköziotthon munkarendjében meghatározott tanulási időben pedagógusirányítással és segítséggel végzik. Itt minden tanuló köteles a házi feladatait maradéktalanul elvégezni.

A napköziotthonban nem biztosított azon tanulók másnapi felkészülése, akik a tanulási időben más iskolai vagy iskolán kívüli foglalkozáson (tanulmányi, sport, művészet) vesznek részt. Nekik ezeken a napokon otthon kell elvégezni a feladataikat.

A 16.00 ÓRÁIG TARTÓ TEVÉKENYSÉGRENDSZER az általános iskolában

Tanulás mód-szertani segítségnyújtást célzó foglalkozások	**Regenerálódást, feltöltődést segítő tevékenységek**	**Érdeklődési körnek megfelelő tevékenységek**	**Versenyre való felkészítés**	**Iskolai és egyéb rendezvényekre való felkészítés**
Napközi - 1-4. évfolyam **Tanulószoba** – 5- 8. évfolyam	**Játék** Szabad játék - társas játékok - mozgásos játékok - játszótéri játékok - Irányított játék - didaktikai játékok, - dramatizálás, szerep-játékok, - rejtvények, fejtörők, - népi játékok - mozgásos játékok stb.	**Képzőművészeti alkotó tevékenység** kézműves foglalkozás	**Iskolai versenyek** - Teremtés hetéhez kapcsolódó rajz verseny - tanulmányi versenyek	**Hitéleti alkalmak** Tanévnyitó, tanévzáró istentisztelet, Minden héten hétnyitó és hétzáró áhítat Havonként családi vasárnap a templomban, vagy a gyülekezeti teremben Reformáció Napja, tanulók és pedagógusok fogadalomtétele Karácsonyi ünnepkör (Advent 4 hete, Karácsonyi műsor a templomban) Húsvéti ünnepkör (Virágvasárnap, Nagypéntek, Húsvét)

				Pünkösdi ünnepkör (Áldozócsütörtök, Pünkösd) Bűnbánati alkalmak, úrvacsora Teremtés hete
Felzárkóztatás – korrepetálás napközben egyéni vagy kiscsoportos külön foglalkoztatás keretében	**Testmozgás** - testnevelési játékok (fogó- és futójátékok, sor- és váltóversenyek, - versengések, küzdőjátékok, labdajátékok) - sportjátékok	**Zeneművészet** hangszeres zene tanulása, szolfézsoktatás	**Városi versenyek** Helytörténeti vetélkedő Vers , mese- és prózamondó verseny Rajzpályázatok Ének verseny Könyvtári vetélkedők Témahetekhez illeszkedő versenyek Sport	**Megemlékezések, ünnepségek** nemzeti ünnepek (március 15., október 6., október 23., június 4.,augusztus 20.)egyházi ünnepek (reformáció ünnepe, karácsony, húsvét, pünkösd) Ballagás Anyák napja Idősek világnapja
Tehetséggondozás tehetséggondozó foglalkozások tantárgyakhoz kapcsolódóan	**Manuális tevékenységek** (gyöngyfűzés, szövés - fonás, origami stb.)	**Idegen nyelv** angol szakkör	**Regionális, országos versenyek** református oktatási intézmények versenyfelhívásai	
Pályaválasztást segítő foglalkozások – életpálya-építés -felvételi előké-szítő	**Művészi befogadásra épülő tevékenységek** - vers, meseolvasás, - hallgatás zenehallgatás, ének filmvetítés színházlátogatás - kiállítás, múzeum-látogatás stb.		**Levelezős versenyek** tantárgyaknak megfelelően	**Osztály,csoport szintű programok** - kirándulás - klubdélután - önkéntes munka - kulturális program - sportprogram stb.
				Diákönkormányzat programjai kirándulások farsang DÖK nap stb.

Az iskola egészségnevelési és környezeti nevelési elve, programok és tevékenységek

Az intézmény egészségnevelési és környezeti nevelési elveit, programjait és tevékenységeit a 3. számú melléklet tartalmazza.

A sajátos nevelési igényű tanulók fogyatékosságának típusához és fokához igazodó fejlesztő programot

Az egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók iskolai nevelése-oktatása

Ebbe a kategóriába tartoznak

- a súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral küzdő tanulók, akik az iskolai teljesítmények és a viselkedésszabályozás területén a kognitív, emocionális-szociális képességek eltérő fejlődése, a kialakult képességzavarok halmozott előfordulása miatt egyéni sajátosságaik figyelembevételével fokozott pedagógiai, pszichológiai megsegítést, gyógypedagógiai segítséget igényelnek.

Az egyéb pszichés fejlődési zavar kategóriába tartozó tanuló iskolai alulteljesítés esetén folyamatos gyógypedagógiai megsegítést igényel, ami komplex fejlesztést szolgáló foglalkozások formájában, a többségi pedagógus bevonásával, az egyéni képességekhez igazodó tevékenységrendszer keretében végezhető.

Az iskolai oktatás, a pedagógiai, gyógypedagógiai ellátás, valamint az egészségügyi habilitáció és rehabilitáció a tanulási- vagy figyelem- és magatartásszabályozási zavar jellegétől, súlyosságától, a társuló zavarok meglététől, a háttérben lévő sajátos képességmintázat fejlődési lehetőségeitől, mértékétől, dinamikájától függ.

Az egyéb pszichés fejlődési zavar kategóriába tartozó tanuló oktatása integráltan, a kiemelt figyelmet igénylő (különleges bánásmódot igénylő, sajátos nevelési igényű) tanulók személyi és tárgyi feltételeivel is rendelkező többségi általános iskolában vagy intenzív terápiás és oktatási céllal szervezett időszakos különnevelés keretében (pl. beszédfogyatékossággal társulva logopédiai osztályban, tagozaton vagy gyógypedagógiai intézményben) történhet.

A fejlesztés hatékonyságához szükséges, hogy egyéni fejlesztési terv alapján egyrészt komplex fejlesztést szolgáló foglalkozások keretében, másrészt a tanórákon az egyéni képességekhez igazodó tevékenységrendszer keretében történjen.

A tanulás-tanítás folyamatában kiemelt figyelmet követel, valamint a tanulásszervezési módok, a tanulási és értékelési eljárások megválasztása terén sajátos feladatot jelent a tanulási zavarral küzdő, ugyanakkor bármely területen tehetségesnek bizonyuló tanulók felismerése, tehetségük gondozása, ami a pályaorientáció folyamatára is hatással van.

A tanulók fejlesztésében törekedni kell

- a tudatos, tervszerű, egyénre szabott fejlesztési terv kialakítására;
- a komplex megközelítésre és módszerválasztásra;
- a fejődési dinamika nyomon követésére.

A tanulás-tanítás folyamatában kiemelt jelentőségű

- a tananyag adaptálása;
- tanulásmódszertani elemek beemelése;
- változatos tanulásszervezési módok, differenciált oktatásszervezés, projektmunka biztosítása;

- a tanuló szükségleteihez illesztett tanulási stratégiák megválasztása, a személyre szabott, tanulóközpontú tanulás;
- az értékelési eljárások megválasztása, a fejlesztő értékelés szükségessége;
- a társas beilleszkedés, a szociális kompetenciák fejlődésének kiemelt támogatása az egyéb pszichés fejődési zavar kategóriába tartozó mindegyik tanulónál, ami lényeges elvi kiindulópontja a gyakorlati munkának;
- az egyéni tanulási utak megismerésének szükségessége, az adekvát pedagógiai támogatás tervezése céljából;
- a kronológiai életkorból adódó sajátosságok kiemelt figyelembevétele;
- az olvasást, írást, számolást megalapozó bázisfunkciók, különösen a nyelvi képességek fejlesztése;
- a környezet illesztése a gyermek szükségleteihez;
- érthető és követhető idői és téri struktúra kialakítása;
- átlátható és érthető szabályok kialakítása.

További fontos tényező a tanulók támogatásában a szülők bevonódásának elősegítése, a partnerségi viszony kialakítása és a pedagógusok (tanórán a pedagógiai asszisztens), a (külső, belső) segítő szakemberek munkájának összehangolása, együttműködése.

Kiemelt feladatok a nevelés-oktatás során

Az iskolai nevelés-oktatás során kiemelt feladat a tantervi előírásoknak megfelelő sikeres továbbhaladás biztosítása, vagyis a tananyag-feldolgozásnál a pedagógusnak figyelembe kell vennie a tantárgyi tartalmaknak a tanulói sajátosságokhoz való illesztését, az esetleges adaptálás lehetőségeit, tekintetbe véve azon tananyagrészeket, amelyek egyéni vagy kiscsoportos korrepetálással, fokozatos felzárkóztatással, kompetenciafejlesztéssel és az így irányított otthoni gyakorlással az osztályfoknak megfelelő ismeretszerzés és -alkalmazás a tanulónál eredményesnek bizonyul.

A pozitív énkép és önértékelés kialakítása érdekében a tanulóval szemben támasztott elvárások egyértelműek és már a tanulási folyamat elején ismertek legyenek! Ehhez az elváráshoz kell igazodniuk azoknak az alkalmazott mérési és felmérési stratégiáknak, amelyek a várt és a mért mutatók összhangja esetén a sikeres pedagógiai munka eszközei.

Az iskola feladata:

- az optimális és támogató tanulási környezet kialakítása az előzetesen felmért szükségletek alapján;
- előzetes tudás felmérése;
- érdeklődés, motivációs bázis felmérése;
- énhatékonyság erősítése az osztálytermi és egyéni munkán keresztül is;
- módszertani sokrétűség megvalósítása;
- differenciálás megvalósítása:
- a feladatok megoldásához hosszabb idősávokat, tágabb kereteket kell megjelölni ott, ahol erre szükség van;
- a feladatok tartalmát, a nevelési-oktatási célt szem előtt tartva, a tanuló egyéni szükségleteihez, képességstruktúrájához és teherbírásához szükséges igazítani;

- az iskolák segítő megkülönböztetéssel, egyénileg is támogassák a tanulókat, elsősorban az önmagukhoz mért fejlődésüket értékelve;
- ehhez szükséges a személyre szabott értékelés, fejlesztő értékelés;
- a különbözőségeket az iskola az emberi viselkedés komplex környezeti hatások szerint alakuló sokféleségére utaló jellegzetességnek, az agyi érés, fejlődés változatos megnyilvánulásának (neurodiverzitás) tekintse;
- a gyógypedagógus, valamint az adott iskolában különböző tantárgyakat tanító pedagógusok tudásmegosztásra épülő, szakmailag egymást támogató tevékenysége.

További feladat a tanulás iránti motiváció, kitartás és a kudarctűrő képesség növelése, a kortársakra és a felnőttközösségre irányuló rendezett társas kapcsolatok kialakítása, a társadalmi együttélés szabályainak követése és az önállóságra nevelés.

A pedagógusoknak olyan tanulási tapasztalatokra, tanítási módszerekre és támogató stratégiákra szükséges támaszkodniuk, amelyek figyelembe veszik

- a tanulók azonosított tanulási szükségleteit,
- érdeklődését,
- tehetségét,
- célkitűzéseit,
- kulturális hátterét.

Az életkori sajátosságoknak megfelelően, valamint a jellemző figyelemkoncentráció eltéréseit is figyelembe vevő tanórai foglalkozásokkal, a tanórán belül 15-20 perces tevékenységek váltakozásával segíthető a tanulás konszolidációja, biztosítható a megfelelő terhelés, valamint a figyelem fenntartása.

Olvasási zavar

Az olvasási zavar (diszlexia) esetében kiemelt feladat az osztályfoknak megfelelő értő olvasás készségének kialakításával az olvasóvá válás elősegítése.

Fő célkitűzések:

- az olvasás, írás tanítása (szükség esetén újratanítása) lassított tempójú, nyújtott ütemű, hangoztató-elemző, szótagoló, a magyar nyelv ortográfiai sajátosságait figyelembe vevő analizáló-szintetizáló módszerrel;
- stabil betűismeret, betű-hang megfeleltetés kialakítása;
- biztos szóolvasás kialakítása mind valódi, mind álszavak esetében;
- olvasás fluenciájának/gördülékenységének elősegítése;
- az olvasási készség folyamatos gondozása a tanuló egész iskolai pályafutása alatt;
- szövegértési stratégiák kialakítása;
- a kompenzáló technikák alkalmazása valamennyi tantárgy tanulása során;
- az élő idegen nyelv oktatása speciális módszerekkel, auditív megközelítéssel;
- a tanulás segítése a szövegek auditív tolmácsolásával, a tanulás támogatása pl. képekkel, gondolattérképpel, nyomtatott óravázlatokkal, bemutatók rendelkezésre bocsátásával, a szövegek auditív felkínálásával (pl. hangfájlok szerkesztése, hangoskönyvek, optikai

karakterfelismerés stb.), gépírással, szövegszerkesztő használatának megtanításával és alkalmazásával;

- speciális olvasástanítási program alkalmazása;
- a diszlexia reedukáció (olvasás újratanítása) speciális terápiás programjainak felhasználása;
- az olvasási kedv felébresztése, a motiváció erősítése.

A célzott képességfejlesztés kiemelt területei:

- fonológiai, nyelvi, metanyelvi tudatosság fejlesztése,
- verbális emlékezet, munkaemlékezet fejlesztése,
- modalitásspecifikus integráció fejlesztése,
- különböző észlelési funkciók fejlesztése.

Íráskép zavara

Az íráskép (írásbeli kifejezés) zavara (diszgráfia) esetében kiemelt feladat az osztályfoknak megfelelő íráskészség kialakítása, annak elősegítése, hogy a tanuló képes legyen használni az írott nyelvet (akár folyóírás, akár nyomtatott írás, akár gépírás verziókban) a kommunikáció, ismeretszerzés, tudásgyarapítás és társas kapcsolatok létesítésének céljára.

Helyesírás zavara

A helyesírás zavara (diszortográfia) esetében kiemelt feladat az írott nyelv ortográfiájának/helyesírásának tudatosítása, lehetőség szerint a fluens/gördülékeny íráskészség elérése, az önellenőrzés különböző módjainak (pl. infokommunikációs technológia, helyesírás-ellenőrző és -javító szoftver) készségszintű elsajátíttatása.

Fő célkitűzések:

- a spontán és tollbamondás utáni írás színvonalának javítása;
- a fő helyesírási szabályok begyakoroltatása (a kivételek megtanulásának mellőzésével), analógiás stratégiahasználat kialakítása;
- önmonitorozás, önellenőrzés rögzítése;
- a diszlexia reedukáció (olvasás újratanítása) speciális terápiás programjainak felhasználása.

A célzott képességfejlesztés kiemelt területei:

- fonológiai, nyelvi, metanyelvi tudatosság fejlesztése;
- beszédpercepció fejlesztése;
- verbális emlékezet, munkaemlékezet fejlesztése;
- modalitásspecifikus integráció fejlesztése;
- hang-betű megfeleltetés fejlesztése.

Számolási zavar

A számolási zavar (diszkalkulia) esetén kiemelt feladat, hogy a tanuló az osztályfokának megfelelő matematikai készséggel rendelkezzen, képes legyen a matematikai kompetencia megszerzésére, a matematikai műveletek használatára, az ismeretszerzés, a tudásgyarapítás és a hétköznapi gyakorlat színterein.

Fő célkitűzések:

- a számosság és a számok iránti érdeklődés felkeltése, megerősítése;

- matematikai törvények és szabályok készségszintű ismerete és alkalmazása;
- a matematikai relációk nyelvi megalapozása, a matematika-nyelv tudatosítása;
- a fogalmak, így a szám- és műveletfogalom kialakításakor a manipuláció előtérbe helyezése, a megfigyelés és a megértés érdekében a matematikai eszközök használata, a képi, vizuális megerősítés;
- segítő, kompenzáló eszközök használatának lehetővé tétele;
- a fokozott mennyiségű gyakorlás során az egyéni sajátosságokhoz igazított, megjegyzést segítő technikák, eljárások alkalmazása;
- a matematikai gondolkodás és érvelés (kérdésfeltevések, szóbeli kifejezés, érvelés, divergens, ill. konvergens gondolkodás, problémamegoldó gondolkodás, problémamodellezés, algoritmikus gondolkodás) fejlesztése;
- a diszkalkulia reedukáció speciális terápiás programjainak felhasználása.

A célzott képességfejlesztés kiemelt területei:

- a figyelem, az emlékezet, a gondolkodás és a nyelvhasználat összehangolt fejlesztése;
- szám- és mennyiségfogalom kialakítása, magasabb szintű matematikai fogalmak kialakítása, alkalmazása, a mindennapi élethelyzetek problémamegoldásának segítése, fejlesztése;
- a vizuális-téri képességrendszer fejlesztése;
- a sorozatalkotási képesség, a szeriális észlelés fejlesztése;
- az önértékelés fejlesztése, sikerélmény biztosítása.

Figyelemhiányos/hiperaktivitás zavar

A figyelemhiányos/hiperaktivitás zavar (ADHD) esetén kiemelt feladat, hogy a tanuló a figyelmi, aktivitási és impulzivitási nehézségei ellenére elsajátítsa az osztályfokának megfelelő ismereteket és kompetenciákat minden tantárgy esetében. Cél, hogy az ismeretszerzés és -alkalmazás, a tudásgyarapítás és képességfejlődés osztálytermi és hétköznapi színtereken is megvalósuljon.

Fő célkitűzések:

- a figyelem- és viselkedésszabályozás egyensúlyának megteremtése személyre szabott támogatással;
- teammunka keretében gyógypedagógiai, pszichológiai, szakorvosi együttműködés;
- a figyelem tartósságát biztosító környezeti feltételek megteremtése;
- a túlzott viselkedéses aktivitás veszélytelen és nem zavaró levezetésének megteremtése;
- fokozott egyéni bánásmód;
- az önszervezési képesség, az önkontroll fejlesztése;
- önbecsülés és pozitív énkép kialakítása;
- szociális készségek fejlesztése, beilleszkedés elősegítése;
- feladatkivitelezés idői és téri struktúrájának megtervezése és kivitelezése;
- dicséret, jutalom, motiválás, sikerélmény biztosítása.

A célzott képességfejlesztés kiemelt területei:

- ADHD esetén a képességfejlesztés kiemelt területe az önszabályozás fejlesztése;

- a társas szabályok, a mindennapi együttéléshez szükséges normák kialakítása és betartatása;
- a mindennapi együttéléshez szükséges szociális/társas készségek kialakítása, fejlesztése;
- a figyelmi működés és a kontrollált viselkedés kialakításának támogatása;
- speciális figyelemtréning, különösen a tartós figyelemre vonatkozóan;
- koncentráció fejlesztése;
- utasításkövetés gyakorlása, fejlesztése;
- a türelem, késleltetés és gátlás képességének fejlesztése;
- mozgáskoordináció, biztonságos mozgáskivitelezés fejlesztése, adekvát mozgásos aktivitás biztosítása.

Magatartásszabályozási zavar

A magatartásszabályozási zavar esetében kiemelt feladat a közösségi szabályokhoz alkalmazkodó, szervezett viselkedés kialakítása, a szélsőséges megnyilvánulások leépítése, az önkontroll, az érzelmi egyensúly megteremtése.

Fő célkitűzések:

- az önszabályozás fejlődésének támogatása pedagógiai eszközökkel;
- kihívást jelentő viselkedések/viselkedésproblémák csökkentése;
- adaptív viselkedés, szabálykövetés, szabálytartás kialakulásának támogatása;
- társas készségek, kapcsolatok fejlesztése.

A célzott képességfejlesztés kiemelt területei:

- düh- és agressziókezelés fejlesztése,
- érzelemfelismerés és érzelemkifejezés fejlesztése,
- kommunikáció fejlesztése,
- konfliktuskezelési képesség, problémamegoldás fejlesztése,
- megküzdési képesség fejlesztése,
- figyelmi működés fejlesztése.

Eszközei lehetnek:

- kognitív viselkedésterápiás eljárások egyes elemeinek alkalmazása pedagógiai helyzetben;
- a mindennapi tevékenységek végzéséhez, iskolai elvárások teljesítéséhez igazított idői keretek rendszeres alkalmazása (napirend);
- tevékenységek végzésének, iskolai feladatok teljesítésének lépésekre bontása (folyamatábra/forgatókönyvek);
- sikerélmény biztosítása, pozitív megerősítés, jutalmazási technikák bevonása;
- együttműködés a családdal és más szakemberekkel.

A Nat alkalmazása az egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók nevelése-oktatása során

A helyi tantervben az egyes tanulási területekhez kapcsolódó tantárgyak témaköreire, azok tartalmára és követelményeire vonatkozó kerettantervi ajánlások a tanulók egyéni adottságainak figyelembevételével érvényesíthetők, megvalósításukat a gyermekkel foglalkozó pedagógus és

gyógypedagógus közösen támogatja az egyéni fejlesztési tervben rögzítettek alapján, és ennek megvalósulását rendszeresen felülvizsgálják.

Mindennek megvalósulása az osztálytermi környezetben folyó munka és az egyéni vagy kiscsoportos habilitatív/rehabilitatív tevékenység, valamint az esetmegbeszélés, teamtanítás, közös tervezés, közös értékelés, tananyag-adaptáció együttes alkalmazásával lehetséges.

A Nat kiemelt célkitűzése:

- az aktív tanulás, az egyénre szabott tanulási utak, a tanulói sokféleség figyelembevétele.
- Az egyéb pszichés fejlődési zavar alapján SNI tanulóknál mindezen célok megvalósulását támogatja a rugalmas tanulásszervezés, a heterogén tanulócsoportok, a tanulók közötti kooperációra építő módszerek, a minden szempontból akadálymentes és minden tanuló számára egyformán hozzáférhető tanulási környezet létrehozása, a differenciált célkijelölés, a többszintű tervezés, a differenciáló módszerek a feladatra vonatkozó instrukciók adásában és az értékelésben, valamint szükség szerint adaptált tananyag használata.

A helyes módszertan megválasztásában fontos a tanulókat nevelő, oktató pedagógusok, a szülők és a szakszolgálatok közötti széles körű szakmai együttműködés, a tapasztalatok cseréje, a jó gyakorlatok megosztása (kölcsönös együttműködés, partneri, bizalmi kapcsolat kialakítása).

Az együttgondolkodást, a közös szemléleti alapokat a pedagógiai szakszolgálatok és a nevelést-oktatást végző intézmények között **valódi tudásmegosztáson alapuló, átjárható információáramlás támogatja.**

A helyi tanterv kiemelten kezelje az önismeretet, a reális önértékelés kialakítását, a kommunikáció fejlesztését! E feladatok minden tanulási területen meg kell hogy jelenjenek.

Kulcskompetenciák fejlesztése az irányelv alapján

Alapkompetenciák

- *A tanulás kompetenciái*
- *A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi)*
- *A digitális kompetenciák*
- *A matematikai, gondolkodási kompetenciák*
- *A személyes és társas kapcsolati kompetenciák*
- *A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái*
- *Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák*

Az iskolai fejlesztés szakaszai (alapozó [első félév, óvoda–iskola átmenet], 1-4.évfolyam, 5-8.évfolyam középiskola)

Az alapkészségek biztos kialakítása, a sikeres iskolai tanuláshoz, a tanulási eredményességhez szükséges alapkompetenciák, készségegyüttesek és tudástartalmak megalapozása, valamint a tanulási motiváció felkeltése és fenntartása az egyéb pszichés fejlődést mutató tanulók esetében is kiemelt jelentőségű.

A különbségek feltárása, az érési késést, fejlődésben való elmaradást mutató gyermekek képességeinek fejlesztése az alapkészségek kialakítása szempontjából is az alapozó nevelési szakasz kiemelt feladata.

Az első tanév első féléve minden köznevelési intézményben olyan előkészítő szakasz, amely tananyagában, módszereiben és értékelési formáiban eltér a későbbiektől. Ez az egyéb pszichés fejlődési zavar kategóriába eső tanulóknak kedvező, a Nat-ban javasoltak alkalmazása megfelelő.

A tanulók iskolai fejlesztésének pedagógiai szakaszai nem térnek el a Nat-ban rögzítettektől. A helyi tantervben indokolt lehet esetükben az 1. évfolyam két tanévi időtartamra történő széthúzása. Ebben az esetben az első tanév az intenzív prevenció, a szakszerű funkciófejlesztés, a pszichés gondozás, a megfelelő motiváció és a feladattudat kialakításának időszaka a gyógypedagógiai korrekciós-kompenzáló-terápiás módszerek alkalmazásával.

Értékelés (tanulási célok, tanulási eredmény)

Fontos, hogy a tanulóval szemben támasztott elvárások egyértelműek, már a tanulási folyamat elején ismertek legyenek. Ehhez kell igazodniuk azoknak az alkalmazott mérési és felmérési stratégiáknak, amelyek az elvárás és a mért mutatók összhangja esetén a sikeres pedagógiai munka eszközei. Ennek értelmében a differenciált pedagógiai tervezés alapját a tanulási folyamat kezdetén ismert, a fenntartó által felkínált és/vagy az iskola pedagógiai programjában rögzített, diagnosztikus céllal történő értékelés adja. A tanulási folyamat követését szolgáló felméréseket, ellenőrző méréseket minden esetben a tanulást támogató, fejlesztő-segítő értékelésnek és visszajelzésnek kell követnie. Ezeknek az eszközöknek a kiegészítése a tanulói önértékeléssel, a társértékeléssel és a csoportos értékelési formákkal lehetővé teszi, hogy az értékelés a tanuló számára örömteli, élvezetes eseménnyé váljon, fejlesztve ezzel a reflektivitást és az érzelmi, szociális intelligenciát, valamint a pozitív énkép és önbecsülés fejlődését.

A szummatív értékelés helyett fejlesztő és diagnosztizáló mérés és fejlesztő szöveges értékelés bevezetése indokolt.

Habilitáció/rehabilitáció

Az egyéni fejlesztőmunka tervezése, a rehabilitációs terv kidolgozása logopédus, pszichopedagógus, tanulásban akadályozottak pedagógiája szakon/szakirányon szakképzettséget szerzett gyógypedagógus, gyógypedagógus-terapeuta, pszichológus és egyéb szakemberek (pl. szomatopedagógus, gyermekpszichiáter) bevonásával történik és rehabilitációs célú órakeretben zajlik.

Az egyéni fejlesztési terv tartalmáról, célkitűzéseiről, ütemezéséről (mikro-, ill. makrotervezés) tájékoztatást kell kapniuk az osztálymunkában részt vevő pedagógusoknak, szaktanároknak, különös tekintettel a gyermek osztályfőnökére.

A gyógypedagógiai tanár, terapeuta által vezetett pedagógiai rehabilitáció a funkcionális képességfejlesztő programok külön alkalmazásával, a fejlesztések során tanultak elmélyítésével szolgálja az eredményes iskolai előmenetelt.

A tehetséges tanulók számára a tehetségük kibontakozásához szükséges feltételek, eszközök, módszerek biztosítása a pedagógiai rehabilitációnak is kiemelt feladata a tanórai és tanórán kívüli tehetséggondozás mellett.

Az egészségügyi célú rehabilitáció elsősorban az egyéb pszichés fejlődési zavar jellegének, tüneteinek kivizsgálásakor megállapított diagnózisnak megfelelő szakorvosi ellátást, annak folyamatosságát, kontrollját, valamint a pedagógiai rehabilitációt segítő egészségügyi terápiákat foglalja magába.

Ennek érdekében a diagnózisalkotás fontos része a gyermekpszichiátriai vizsgálat (ADHD és magatartásszabályozási zavar esetén), szükség esetén kiegészítésként gyermekneurológiai, fül-orr-gégészeti, valamint gyermekszemészeti vizsgálat, továbbá az ezekhez kapcsolódó beavatkozások és rendszeres kontroll.

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók iskolai nevelése-oktatása

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók gyógypedagógiai értelemben a tanulásban akadályozott gyermekek körébe tartoznak, akik az idegrendszer biológiai és/vagy genetikai okokra visszavezethető

gyengébb funkcióképessége, illetve a tartósan kedvezőtlen környezeti hatások miatt a neurológiai érés lelassulása folytán tartós, átfogó tanulási problémákat mutatnak.

Az enyhe értelmi fogyatékosság sok esetben először iskolai tanulási helyzetekben jelentkezik, összefüggésben az alapképességek eltérő, lelassult fejlődésével. Így a tanulási sajátosságok szinte valamennyi tantárgyban generalizáltan, átfogóan és tartósan jelentkeznek.

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében a minél korábban megkezdett, hosszantartó, rendszeres és intenzív gyógypedagógiai fejlesztés és terápia, a tanulási képesség szintjéhez igazodó tanulási módszerek folyamatos alkalmazása, a tanulási motiváció megfelelő fejlesztése, valamint a stigmatizációs hatások (eredménytelenség a tanulásban, kisebbrendűségi érzés kialakulása, csúfolódás stb.) megelőzése/kompenzálása a fő feladat. A tanulási képesség fejlesztéséhez a pedagógiai, gyógypedagógiai eszközök alkalmazása mellett szükséges a környezeti, szociális feltételek javítása is.

Az enyhe értelmi fogyatékos gyermekek/tanulók képességszintje a megközelítően azonos életkorú tanulócsoportokban sem homogén.

Az enyhe értelmi fogyatékossághoz sok esetben társul más fogyatékossági típus is:

- hallássérülés,
- látássérülés,
- mozgáskorlátozottság,
- autizmus spektrumzavar.

Mindezek befolyásolják az ellátási szükségletet, a taníthatóságot és a gyermek jövőjére vonatkozó előrejelzéseket.

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók nevelési-oktatási szempontú jellemzői

Az enyhe értelmi fogyatékos gyermekek oktatását-nevelését-fejlesztését elláthatja gyógypedagógiai intézmény, iskolai osztály és/vagy a többi tanulóval részben vagy egészben együtt, azonos iskolai osztályban együttnevelést biztosító befogadó iskola.

A tanulói szükségletek ismeretében szakmai támogatás igényelhető (amennyiben nincs az intézménynek saját státuszban lévő gyógypedagógusa):

- az Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézményekben (EGYMI) működő utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózatoktól;
- pedagógiai szakszolgáltatást nyújtó intézményektől; valamint
- pedagógiai-szakmai szolgáltatást nyújtó intézményektől.

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók nevelési folyamatát meghatározó irányelvek és szempontok:

- tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirányon vagy (korábban) oligofrénpedagógia szakon végzett gyógypedagógus vesz részt a nevelési-oktatási és/vagy fejlesztési folyamatban, valamint szükségszerűen más szakirányon végzett gyógypedagógus és/vagy egyéb szakember (pszichológus, orvos, szociálpedagógus stb.);
- a tanórák mellett az enyhe értelmi fogyatékos tanulók kötelezően részt vesznek az egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs és rehabilitációs foglalkozáson, amelynek célja a pszichikus funkciók fejlesztése a tanulók egyéni szükségleteinek megfelelően;

- a gyógypedagógus a partnerekkel együtt (tanuló, pedagógus, szülők stb.) egyéni fejlesztési tervet állít össze, amely konkrét, mérhető és rövid idő alatt elérhető célokra bontja le a távlati fejlesztési célokat;
- elengedhetetlen az egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs és rehabilitációs foglalkozások dokumentálása, az elért eredmények összehasonlítása a kiinduló állapottal, a pedagógiai diagnosztika eszközeivel pontos és mérhető információk gyűjtése, ezek alapján az egyéni fejlesztési terv módosítása;
- a tanuló általános fejlettségi állapotának, tanulási képességeinek leginkább megfelelő tanulási tempó és absztrakciós szint biztosítása, amely tanulási területenként/tantárgyanként eltérő lehet;
- a fogalmak lassú érlelése, a sokrétű és intenzív tapasztalatszerzés, az elvonatkoztatás lépéseinek szemléltetésén alapuló folyamat a fogalmak fokozatos „bővítését” teszi lehetővé;
- a megtanultak számbavétele, rendezése és kérdések/problémák segítségével a még nem ismert válaszok keresése. A saját élmények, korábbi tapasztalatok/tudás összekapcsolása a megtanulandó fogalmakkal, cselekvésekkel;
- a gondolkodás rigiditása miatt a kérdések egyszerűsítése, a feladatelemek kis lépésekre bontása vagy analógiák alkalmazása hozzájárul a tanulóban már meglévő tudáselemek megerősítéséhez, a továbblépéshez;
- fontos a különböző képességeket fejlesztő eljárások és feladatok összehangolása, a tanuló érdeklődésének és motiváltságának elősegítése (pl. feladatok választhatósága, több megoldási lehetőség keresése, az önálló tanuláshoz szükséges technikák elemeinek fokozatos elsajátítása, a metakognitív folyamatok állandó megerősítése, az egyéni tanulási utak feltárása);
- fontos a tanulásra rendelkezésre álló idő változatos strukturálása, az időtartamok rugalmas változtatása, a legkedvezőbb csoportméret kiválasztása;
- az elsajátítás folyamatában alkalmazott eszköztár (pl. számológép, szótár, IKT-eszköz, gondolattérkép stb.) alkalmazásának tanítása, majd felhasználásának lehetősége a tanuló számára a pedagógiai folyamat minden szakaszában;
- megfelelő tanulási környezet kialakítása (térelrendezés, berendezés, változtathatóság stb.).

A tanuló fejlődését támogató feltételek:

- megfelelő osztálylétszám;
- az aktív tanulás biztosítása;
- a szükségleteknek megfelelő tanulásszervezési mód kiválasztása;
- a személyre szabott tanulás lehetősége;
- differenciálás alkalmazása;
- együttnevelés során a kéttanáros modell alkalmazása és/vagy a pedagógus-gyógypedagógus szoros együttműködése, rendszeres konzultációja;
- fejlesztő értékelés (tanulást támogató értékelés) alkalmazása.

A cél az enyhe értelmi fogyatékos tanulók kompetenciafejlesztése a következő területeken: kommunikációs képességek, kognitív képességek, orientációs képességek, kreatív képességek, motoros képességek és szociális képességek.

Nevelési-oktatási szakaszok és kiemelt pedagógiai feladatok

Az alapfokú képzés első szakaszának 1–4. évfolyam feladatai

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára az 1–4. évfolyamon a tanuláshoz nélkülözhetetlen pszichés funkciók fejlesztésére helyeződik a hangsúly. A tanulók között meglévő eltérések differenciált eljárások, tartalmak és oktatásszervezési megoldások alkalmazását teszik szükségessé.

A képességfejlesztésben hangsúlyos szerepük van a közvetlen érzékleti tapasztalatoknak, a tárgyi cselekvéses megismerésnek, a céltudatosan kiválasztott tevékenységnek. A tanuló fejlesztésének hosszú folyamatában az aktuális igényeknek megfelelően kell módosítani a pedagógiai folyamatot.

Az iskolába lépéskor a tanulók átlagosan 5-10 percet képesek koncentrálni, ezért a tanóra felépítésénél erre figyelemmel kell lenni. Várhatóan a 4. évfolyam végére sem tudnak egy teljes tanórát koncentráltan végigdolgozni.

A tanulók iskolakészültsége eltérő, ezért a tanulási feladatok jellege, összetettsége és a megvalósításhoz szükséges idő különbözik. Az 1-4.évfolyam 1. évfolyamán javasolt – a Nemzeti alaptanterv által biztosított lehetőséggel élve – egy évfolyam tananyagának elsajátítására egy tanévnél hosszabb időtartamot tervezni.

Az alapfokú képzés második szakaszának 5–8. évfolyam) feladatai

Kiemelt feladat az 1-4.évfolyam módszertanának további alkalmazása, hogy lehetővé váljon az alkalmazható tudás megszerzése. Fontos, hogy a tanulás iránti motiváció az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében – megfelelő tanulási környezetben – hosszabb ideig megmarad, mint a többségi tanulóknál, így erre még 5-8.évfolyamon is lehet építeni.

A 5-8.évfolyam a tanulók fejlesztése elsődlegesen a megismerési módszerek további fejlesztésére, a szemléletes képi gondolkodás nyomán kialakuló képzetekre, ismeretekre, az elsajátított tanulási szokásokra épül. Hangsúlyosabbá válik továbbá az önálló tanulási tevékenység. A tanulás-tanítás folyamatában előtérbe kerül a verbális szint, de a tanulók fejlettségének megfelelően differenciált módon jelen van a manipulációs és a képi szint is. Ezek a gondolkodásbeli szintkülönbségek egyéni fejlettségtől függően az értékelési területek és szintek (kognitív, affektív, pszichomotoros) megválasztását is befolyásolhatják.

A harmadik nevelési-oktatási szakasz (9–12. évfolyam) feladatai

A cél elsősorban az ismeretek megerősítése, szintetizálása, a tudáselemek rendszerbe illesztése, alkalmazása, a pályaorientáció, az önálló életvezetési technikák tudatos gyakorlása, a szociális képességek fejlesztése. A tanulók eltérő képességprofilja, iskolai életének különbözősége, egyéni fejleszthetőségi prognózisa esetén is kiemelt cél, hogy a tanulók elsajátítsák azokat az ismereteket és készségeket, amelyek az önálló életvitelhez, a munkaerőpiacra történő belépéshez, helytálláshoz és az egész életen át tartó tanulás megalapozásához elengedhetetlenül szükségesek. A nyelvi kommunikáció fejlesztése hangsúlyos feladat, de nem várható el minden enyhe értelmi fogyatékos tanulótól az elvont fogalmi hálókat érintő értelmezési és alkalmazási képességek kialakulása.

A Nat alkalmazása az enyhe értelmi fogyatékos tanulók nevelése-oktatása során

Tanulási és nevelési célok

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében a nevelési és tanulási célok megegyeznek a Nat-ban leírtakkal, de azok mélysége, kialakíthatóságuk időigénye, módja az egyéni sajátosságokhoz igazodóan módosul.

– Testi és lelki egészségre nevelés

Az egészséges és tudatos életmód kialakítása, a káros szenvedélyek kialakulásának megelőzése kiemelt feladat. Az erőnlétnek és a fizikai állóképességnek – mint a munkavégzés alapvető feltételének – kiemelt szerepe van a tanulók társadalmi beilleszkedésében. Ennek érdekében nagy

hangsúlyt kell helyezni a szabad mozgás, a sport és a rekreáció lehetőségeire. Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára érdemes támogatást nyújtani a kortárskapcsolatok kialakításában. A konfliktusok megoldásához a pedagógus modellálása és a konfliktuskezelési technikák tanítása/begyakoroltatása is szükséges. A célok elérése érdekében fontos a tanulók családjával keresni az együttműködési lehetőségeket.

– Önismeret és a társas kultúra fejlesztése

A megfelelő önértékelés, a tanuló saját személyiségének megismerése nagy jelentőséggel bír, mivel a társas kapcsolatok alakításában, a társadalmi beilleszkedésben elengedhetetlenül szükséges a reális énkép, a megfelelő önismeret. Ehhez a mindennapokban fontos a folyamatos visszajelzés, a belső kontroll erősítése, az önbizalom fejlesztése.

– Felelősségvállalás másokért, önkéntesség, erkölcsi nevelés, családi életre nevelés

A kooperatív csoportmunka segíti megtapasztalni az alkalmazott szabályokat, később pedig hozzájárul a munkavállalás során szükséges együttműködési készségek fejlődéséhez. Az enyhe értelmi fogyatékos tanuló a szükséges támogatással fokozatosan képessé válik a felelősségteljes döntések meghozatalára.

– Médiatudatosságra nevelés

A tanulók az egyéni sajátosságaiknak megfelelően legyenek képesek a társadalmi érintkezést szolgáló információk megtalálására, értelmezésére, közvetítésére és alkotására. Ismerjék fel a hiteles, megbízható és fontos információkat. A pedagógus választékos kommunikációval segíti ezt a folyamatot, valamint fejleszti digitális kompetenciáit, és rendszeresen használ digitális eszközöket a nevelés-oktatás folyamatában, amelyeket a tanulók pszichológiai jellemzőinek megfelelően válogat és gyűjt össze.

– A tanulás tanítása, pályaorientáció

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók nevelését ellátó intézmények biztosítják azokat az információkat és tapasztalatokat, amelyek a tanulók egyéni sajátosságainak megfelelően támogatják az életpálya-tervezést és a pályaorientációt. Fontos az egyénre szabott motiválás, az egyéni tanulási módok biztosítása, az élményt adó tanulási szokások kialakítása. Az életkori sajátosságokhoz illeszkedve törekedni kell a tanulók saját tudásáról való reális ismeretek kialakítására, valamint a növekvő felelősségvállalásra a saját tanulásukért. Az egész életen át tartó tanulásra való felkészítés fontos a társadalmi integráció és a munkaerőpiacra történő sikeres belépés szempontjából.

– Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

Az emberiség és hazánk múltjának és jelenének megjelenítésén, megértetésén keresztül képessé kell tenni a tanulókat a társadalom megismerésére, a társadalomban elfoglalható helyük reális felismerésére, a társadalmi színtereken való eligazodásra. Ki kell hogy alakuljon a tanuló attitűdje, viszonya önmagához, szűkebb és tágabb környezetéhez, a történelmi múlthoz. Fontos felkészíteni a felnőttlét és a tágabb környezet közügyeinek megismerésére, az állampolgári jogok és kötelezettségek érvényesítésére. Az iskolai színtéren belül ajánlott lehetőséget adni a demokratikus jogok gyakorlására (diákönkormányzat).

– A fenntarthatóság, környezettudatosság

Elengedhetetlenül szükséges a személyes megtapasztalás, a környezeti ártalmak és az emberi élet szükségleteinek összefüggéseire való rávilágítás, a helyes szokásrend kialakítása. Ehhez fontos a környezet adott szempontok alapján történő megfigyelése, a következtetések közös levonása, az egyéni felelősség tudatosítása. A szorosan vett természeti környezet ápolása, gondozása mindennapi feladatként kell hogy jelentkezzen.

Kiemelt kompetenciaterületek

Alapkompetenciák

- A tanulás kompetenciái
- A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi)
- A digitális kompetenciák
- A matematikai, gondolkodási kompetenciák
- A személyes és társas kapcsolati kompetenciák
- A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái
- Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

Tanulási területek

Magyar nyelv és irodalom: magyar nyelv, irodalom

Az anyanyelvi kompetencia fejlődése a tanulás célja és egyben minden ismeretszerzés eszköze is; az enyhe értelmi fogyatékos tanulók nevelésében kitüntetett helye van. Célja és feladata a szókincsfejlesztés és -gazdagítás, a növekvő igényű helyes nyelvhasználat erősítése, a nyelvi hátrányok csökkentése. Feladata az eredményes olvasás- és írástanulás feltételeinek megteremtése, az alapképességek kialakítása, megerősítése. Kiemelkedő szerepe van a nyelv rendszerére, a helyesírásra vonatkozó alapvető tudás elsajátításában. Az irodalmi ismeretek célja, hogy a tanulókat a műveken keresztül gazdag tapasztalatokhoz juttassa a világról, az emberi természetről, az emberi létről, az érzelmekről, a valósághoz való sokrétű viszonyulásról. A Magyar nyelv és irodalom tanulási területnek meghatározó szerepe van az önálló tanulás kialakításában.

A tanulási terület kiemelt habilitációs/rehabilitációs feladatai:

- A beszédfeldolgozó folyamatok erősítése.
- Figyelem, a gondolkodás, az emlékezet, az analizáló és szintetizáló képesség fejlesztése.
- A téri és síkbeli tájékozódás fejlesztése, a relációs szókincs bővítése.
- A grafomotoros készségek fejlesztése.
- Az olvasás elsajátításához szükséges hármas asszociáció megerősítése:
- vizuális észlelés – jelfelismerés,
- akusztikus észlelés – hangok differenciálása,
- a beszédmotoros észlelés fejlesztése.
- Az olvasott szavak és a köztük lévő grammatikai viszonyok felismertetése.
- A rutinszerű olvasási képesség fejlesztése.
- A szövegösszefüggések megláttatása, a szövegértés fejlesztése.
- Az írás műveleteinek gyakorlása: másolás, tollbamondás, emlékezetből írás fokozatai, törekvés az eszközszintű használatra.
- Szövegalkotás szóban, majd írásban.
- A helyesírási szokások megerősítése.

Tanulási eredmények

Az enyhe értelmi fogyatékos tanuló:

- alkalmazza a tanult nyelvi fordulatokat tanulási helyzetben és a spontán beszédben egyaránt;
- képes a kommunikációs helyzetnek megfelelő kulturált nyelvi magatartásra és viselkedésre;
- képes véleménynyilvánításra és mások véleményének meghallgatására;
- fokozódó önállósággal alkalmazza a szövegtartalmat és a beszélő szándékát tükröző kommunikációs eszközöket;
- receptív (passzív) és expresszív (aktív) szókincse bővül;
- egyéni sajátosságaihoz mérten törekszik a rendezett és olvasható írásképre;
- érdeklődésének megfelelően, hagyományos és digitális szövegek által bővíti ismereteit;
- felismer helyesírási problémahelyzeteket, képes hibakeresésre és hibajavításra.

Matematika: matematika

Ezen a területen a kognitív képességek fejlesztési lehetőségei vannak a középpontban.

A tanulási terület kiemelt habilitációs/rehabilitációs feladatai:

- A tanulás eszközeinek célszerű használata.
- A kíváncsiság ébrentartása, az önbizalom folyamatos erősítése.
- A finommotorika, a térlátás, a téri és idői tájékozódás, valamint a szem-kéz koordináció fejlesztése.
- Az ismeretek mozgósítása bemutatott analóg helyzetekben, alkalmazás a próbálgatások szintjén.
- Cselekvésben jelentkező problémák segítséggel, majd segítség nélkül való felismerése, megbeszélése, megoldása próbálkozással. Az eredmény ellenőrzése.
- Tárgyak, személyek, alakzatok, jelenségek, mennyiségek megfigyelése, a látottak értelmezése és a tapasztalatok összefoglalása.
- A mennyiségállandóság, a mennyiségek közötti tájékozódás és a becslés képességének kialakítása.
- A matematika tanulásához szükséges fogalmak fokozatos megismerése.
- A közös cselekvéshez, munkához szükséges tulajdonságok, képességek felépítése, szokások kialakítása.
- A tantárgy iránti tanulási kedv folyamatos szinten tartása. Az önfejlesztés igényének támogatása, értékelése. Az önismeret, az önszabályozás képességének fejlesztése.
- Mindennapos probléma megoldásának elképzelése, sejtés megfogalmazása. A képzelt és a tényleges megoldás összevetése.

Tanulási eredmények

Az enyhe értelmi fogyatékos tanuló:

- tájékozódik a térben és időben, valamint a világ mennyiségi viszonyaiban saját élményből kiindulva;
- felhasználja a megszerzett tudást, az elvont fogalmakat, szabályokat, összefüggéseket stb. kezdetben ismert, majd ismeretlen szituációkban;
- használja a problémamegoldó képességét először próbálkozás útján, majd racionális szinten;
- képes kérdéseket megfogalmazni, állításokat bizonyítani, valamint véleményt alkotni;

- ismeri a matematikai fogalmakat, a mennyiségi viszonyokat, valamint a mennyiségállandóság fogalmát a kiválogatás, összehasonlítás, csoportosítás gondolkodási műveleteinek segítségével;
- változatos feladatokban használja számolási készségét;
- emlékszik a szóbeli számoláson túl a műveleti sémákra (analógiákra), így képes műveleteket írásban elvégezni;
- megtervezi a cselekvési sorrendet; megoldást keres: kiválasztja a lehetséges megoldásokat, a feladatot megoldja a készen kapott sémák szerint, algoritmusok segítségével, később alternatív gondolkodás mentén. A sémák alkalmazásának nehézsége esetén felismeri a lehetséges műveletet, és eszközhasználattal (pl. számológép) váltja ki;
  - összehasonlítja a feltételezést és a valóságot az eredmény helyességének megítélésében;
  - megnevezi a gyakorlatban megfigyelt tulajdonságokat, kiemeli a lényeges jegyeket;
  - elemzi és összehasonlítja a látottakat, felfedezi a különbségeket;
  - képes mennyiségeket elképzelni, cselekvéshez, történéshez fűződő megfogalmazással;
  - tanult ismereteit digitális eszközön is alkalmazza;
  - képes segítséget kérni és elfogadni, valamint együttműködni.

Történelem és állampolgári ismeretek: történelem, állampolgári ismeretek

A tartalmak elsajátításakor figyelembe kell venni a tanulók gyógypedagógiai-pszichológiai jellemzőit, ezért előnyben kell részesíteni a sajátélményű tevékenységeket. A személyes élmény segíti annak a belátását is, hogy a jelen eseményei nagymértékben a múlt eseményeinek eredményei, és mai életünk hatást fog gyakorolni a jövő nemzedékek sorsára is, azaz a történelemnek, a társadalom eseményeinek mi magunk is részesei vagyunk. A fejlesztés kiemelt területként kezeli a személyiség és az emberi jogok tiszteletére nevelést, a szociális érzékenységet, az értékvédő magatartás kialakítását, a környezetért érzett felelősséget.

A tanulási terület kiemelt habilitációs/rehabilitációs feladatai:

- Az időészlelés fejlesztése saját élményen keresztül, majd az évtizedek, évszázadok, évezredek, az emberöltő megértése.
- Az idő múlása és a korok emberének, társadalmának, környezetének változása, összefüggések felfedeztetése. Az egyén és a társadalom kapcsolata, egyén, család, közösség, a világ nemzetei.
- Emberi magatartásformák és élethelyzetek megfigyelésének, az információgyűjtés technikájának fejlesztése. Az információ forrásainak megkülönböztetése: bizonyosan hiteles, nem bizonyosan hiteles, hiteltelen.
- A tér és idő kapcsolatainak bemutatása, ezek felfedeztetése.
- A kommunikációs képességek fejlesztése.
- A képzelet, a kreativitás alakítása, fejlesztése.
- Tapasztalatszerzés a valós, a lehetséges és a lehetetlen megítéléséhez, a valóság és a fikció közötti különbség érzékeltetése, szemléletes bemutatása.
- A megtartó emlékezet, az akaratlagos figyelem fejlesztése.
- Az önálló tanulás képességének fejlesztése. Kritikai gondolkodás fejlesztése.

- Az együttműködésen alapuló tanulás fejlesztése kooperatív technikák alkalmazásával.
- Az érdeklődés felkeltése és fenntartása a világ, a társadalom eseményei iránt.

Tanulási eredmények

Az enyhe értelmi fogyatékos tanuló:

- érzékeli a különbséget a múlt és a jelen között, képes beazonosítani eseményeket saját élményből;
- elemzi a történelmi események okait és következményeit fokozatosan csökkenő segítségnyújtás mellett;
- ismeri a közös európai civilizációs és magyar nemzeti kulturális kódrendszer (szimbólumok, történelmi személyek, történetek, fogalmak, alkotások) legalapvetőbb elemeit;
- felismeri a saját szerepét, a saját feladatát, valamint a saját felelősségét;
- felismeri a szabadság, a felelősség és az emberi helytállás jelentőségét;
- tájékozódik a munkalehetőségek és a munkavállalás terén;
- az információk szerzéséhez és rendszerezéséhez infokommunikációs eszközöket használ.

Erkölcs és etika

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulóknál különös jelentőséggel bír az önelfogadás, a másság elfogadása, a fogyatékos emberek iránti együttérző, segítő magatartás kialakítása. Fontos a szociális érzékenység, a problémamegoldás, az önkéntes feladatvállalás és -megoldás képességének kialakítása.

A tanulási terület kiemelt habilitációs/rehabilitációs feladatai:

- A kommunikációs képességek fejlesztése.
- Az önálló tanulás képességének fejlesztése. Kritikai gondolkodás fejlesztése.
- Az együttműködésen alapuló tanulás fejlesztése kooperatív technikák alkalmazásával.

Tanulási eredmények

Az enyhe értelmi fogyatékos tanuló:

- elfogadó attitűdöt tanúsít a hátrányos helyzetű és a különleges bánásmódot igénylő tanulók iránt;
- ismeri a különböző közösségekben való létezés formáit és lehetőségeit;
- ismeri az erkölcs, a vallás helyét és szerepét az egyén és a társadalom szempontjából;
- ismeretekkel rendelkezik a családi költségvetéstől az államháztartásig.

Természettudomány és földrajz: környezetismeret, természettudomány, biológia, kémia, fizika és földrajz

A tanulók ismeretelsajátításában a természeti-környezeti világ elemi megismerésének lehetősége tűzhető ki célul. Ugyanakkor nagyobb hangsúlyt kap a szemléletformálás, a természethez való pozitív viszonyulás megteremtése, az egyén és a társadalom számára fontos konstruktív – a természet védelmében, valamint a saját és mások egészségének megőrzésében tudatos – magatartás- és viselkedésformák elsajátítása.

A tanulók a mindennapokban is jól használható gyakorlati példákon és tapasztalatokon keresztül sajátíthatják el a földrajzi térben történő eligazodás alapvető eszközeit, módszereit. Az egyszerű,

elemi földrajzi ismeretek átadása, az általános és a speciális képességek fejlesztése a specifikumokra figyelve történik.

A tanulási terület kiemelt habilitációs/rehabilitációs feladatai:

- A kíváncsiság és az érdeklődés felkeltése.
- Kérdésfeltevés, kérdések megfogalmazásának tanítása.
- A kommunikációs képességek és készségek fejlesztése, a tantárgyspecifikus fogalmak használata.
- A saját testkép, testséma kialakítása, majd pedig a térérzet alakítása, megerősítése, a viszonyszavak pontos használata.
- A rész-egész viszony a valóságban, a térképi ábrázolásban. A valóság és a térkép összefüggéseinek felismerése.
- Biztos tájékozódás megteremtése a közvetlen térben. Tájékozódás biztonsága a síkban, a jelek, a szimbólumok világában.
- Tájékozódási feladatok, téri viszonyok felismerése, megértése; valamely tárgy, objektum tényleges és viszonylagos helye, helyzete.
- Az idő múlásának érzékelése, felfogása, az idő és tér változásának észlelése, értelmezése. Az idő észlelésének fejlesztése. Időrend, periódus a természetben, a folyamatokban.
- A gondolkodási funkciók, műveletek fejlesztése. Analizáló, szintetizáló képesség fejlesztése. Ok-okozati összefüggések, problémák felismerése, megoldások keresése.
- A rövid és a hosszú távú figyelem és emlékezet fejlesztése.
- A tanulási technikák (megfigyelés, vizsgálódás, lejegyzés, feladatmegoldás, értelmezés, irányított ismeretszerzés) kialakítása, megerősítése.
- Tanulási technikák megerősítése: térképek, információhordozók használata, önálló ismeretszerzés egyszerű szövegből, a tankönyv, a feladatlap, a munkalap használata.
- Kísérletek, saját tapasztalatok, a természettudományos ismeretek és a hétköznapi élet tapasztalatai közti összefüggések felismerése, erősítése.

Tanulási eredmények

Az enyhe értelmi fogyatékos tanuló:

- megkülönböztet anyagokat és halmazállapotokat a hétköznapi élet példáinak segítségével;
- megállapítja, majd összehasonlítja az élőlények érzékelhető jegyeit;
- megfigyeli a természet egyes ciklusait, összegyűjti az ezzel kapcsolatos tapasztalatait és ismereteit;
- irányítással, egyszerű példákkal felfedezi az állandóságot és a változást;
- jól tájékozódik a közvetlen környezetében, a szűkebb lakóterében, lakóhelyén;
- jól tájékozódik a földrajzi térben és időben;
- jól tájékozódik a földrajzi-környezeti kérdésekben, folyamatokban;
- tájékozott a hazai földrajzi-környezeti folyamatokban;
- ismeri a hétköznapi életben felhasználható földrajzi-környezeti tudás elemeit;
- tájékozott a regionális és globális földrajzi-környezeti kérdésekben;

- jól tájékozódik a térben térkép, illetve digitális alkalmazások segítségével;
- felismeri a használati tárgyak anyagait, az anyagfogalmat biztosan használja;
- ismeri saját szervezete működését, felépítését – megfigyelések, vizsgálódások, konkrét tapasztalatok segítségével;
- ismeretekkel rendelkezik a gyakoribb betegségek megelőzéséről, a környezet és az egészség közötti kapcsolat felismeréséről, az emberi szervezetet veszélyeztető anyagok hatásairól;
- jól használja a háztartás, a környezet ismert és használt egyszerű gépeit, a fizikai ismereteit alkalmazza a működtetés során;
- felismeri a kémiai ismeretekhez kapcsolódó környezeti problémákat;
- ismeri a háztartási szerek használatával, tárolásával kapcsolatos elővigyázatossági szabályokat;
- segítséggel alkalmazza földrajzi tudását a mindennapi életben a környezettudatos döntések meghozatalában, felelősséget érez döntései következményeiért.

Idegen nyelv: élő idegen nyelv

Az élő idegen nyelv tanításának, tanulásának céljait a tanulók szükségletei határozzák meg.

A szülők igényei, a tanulók fejlettsége alapján az iskola hozhat döntést a 7. évfolyam előtt megkezdett idegennyelv-tanulás kérdésében. Az idegen nyelv tanításának alapvető célja a kellő motiváció és késztetés kialakulásának támogatása. Ennek érdekében, valamint a későbbi nyelvtanulás megalapozása miatt a tanulót sikerélményekhez kell juttatni.

Tanulási eredmények

Az enyhe értelmi fogyatékos tanuló:

- megismerkedik a nyelvtanulással, nyelvtudással, és pozitív viszonyulása alakul ki ezekhez;
- bekapcsolódik a szóbeliséget, interakciót igénylő alapvető, korának megfelelő játékos, élményalapú nyelvi tevékenységekbe;
- érdeklődik az idegen nyelvi információhordozók, a számítógép nyelve iránt;
- felismeri és használja a legegyszerűbb kérés kifejezésére használt mindennapi nyelvi funkciókat életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű helyzetekben;
- a tanórán begyakorolt, nagyon egyszerű, egyértelmű kommunikációs helyzetekben a megtanult, állandósult beszédfordulatok alkalmazásával kérdez vagy reagál, mondanivalóját segítséggel vagy nonverbális eszközökkel kifejezi;
- megérti és értelmezi az adott témakörökben feldolgozott, begyakorolt szavakat.

Művészetek: ének-zene, vizuális kultúra, dráma és színház

Az iskolai nevelés-oktatás rehabilitációs célú feladatainak megvalósításában kiemelt szerepe van a gyakorlati tevékenységeknek, mert általuk az ismeretek élményszerűvé válnak, segítik a mélyebb megértést, fejlesztik a kreativitást. A tevékenységek, az alkotások széles körű kínálata lehetőséget teremt az egyéni adottságok kibontakoztatására, a sikerélmény biztosítására, a pozitív személyiségfejlesztésre, valamint a szabadidő hasznos eltöltésére és az érzelmi feszültség csökkentésére is.

A tanulási terület kiemelt habilitációs/rehabilitációs feladatai:

- Önismeret, önértékelés, társas kapcsolatok, a pozitív alkalmazkodóképesség, a kapcsolatteremtő és együttműködési képesség fejlesztése.

- Képzelet, kifejezőkészség, kreativitás fejlesztése.
- Harmonikus mozgás kialakítása, fejlesztése.
- A figyelemkoncentráció, a tartós figyelem és az emlékezet fejlesztése.
- Az esztétikai érzékenység készségeinek alapozása, fejlesztése.
- A térlátás fejlesztése, pontos képzetek kialakítása a valós térről, időről, az anyag, forma, funkció, szerkezet, szín, fény és mozgás viszonyairól.
- A kommunikációs képességek fejlesztése szóban, ábrázolásban, befogadásban.
- A finommotorika, a kreativitás, az eszközhasználati készség fejlesztése.
- Az ismeretszerzési, a tanulási képességek fejlesztése.
- Az érzékszervi tapasztalatszerzés fejlesztése, az érzelmi nevelés, érzékszervi kultúra gazdagítása, a belső kontroll, a pozitív énkép erősítése, a szegregált élethelyzet oldása.
- Az önkifejezés elősegítése, a szorongás oldása.

Tanulási eredmények

Az enyhe értelmi fogyatékos tanuló:

- képes téri helyzetek leírására szóban, megjelenítésére szabadkézi rajzzal;
- egyszerű közlő ábrákat értelmez;
- képes a kezdeményező, alkotó magatartásra;
- változatos technikákat alkalmaz az önkifejezésben és az alkotásban;
- képes az egyéni ízlését, stílusát érvényesíteni egy-egy saját tárgy készítése során;
- értelmezi a művészi alkotásokban megismert konfliktusokat, és ez segíti a toleráns, másokkal szemben empatikus személyiség kialakítását;
- egyszerű dalokat énekel emlékezetből, énekhangját árnyaltan használja;
- ismeri a tempó, hangerő, hangszín, hangmagasság és ritmus fogalmát;
- zeneértő és zeneérző képessége, zenei koncentrációja és érzékenysége fejlődik;
- alapszinten alkalmaz digitális zenei eszközöket, hangfelvétel készítéséhez, szerkesztéséhez és tárolásához.

Technológia: technika és tervezés, digitális kultúra

A tanulási terület középpontjába a munkához, az életvitelhez kapcsolódó praktikus ismeretszerzést és képességfejlesztést állítja. A tanulók megismerik a környezet szervezett átalakítását, megtanulják használni a korszerű eszközöket, megértik a kapcsolódó erkölcsi és etikai kérdéseket.

A digitális kompetenciák elsajátítása az esélyegyenlőség megteremtése, az életvitel kialakítása céljából is kiemelkedő jelentőségű. A tanulóknak képessé kell válniuk a digitális kompetenciák alkalmazására a tudás aktív bővítésében, az ismeretszerzésben és a hatékony kommunikációban. A tanulási terület tanulása-tanítása során kialakított kompetenciák messze túlmutatnak e tanulási terület keretein, mivel beágyazódnak más tantárgyak tanulásába is.

A tanulási terület kiemelt habilitációs/rehabilitációs feladatai:

- Érzékszervi megismerések.
- Térbeli, időbeli tájékozódó képesség fejlesztése.

- Összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés műveleteinek gyakorlása.
- Szabályfelismerés, tervező, rendszerező, döntési képesség fejlesztése.
- Csoportosítások, következtetések.
- Algoritmikus és problémamegoldó gondolkodás fejlesztése.
- A gyors, pontos, koordinált mozgásos reagálóképesség fejlesztése.
- A figyelem, az emlékezet, az akarat, az alkotó képzelet fejlesztése.
- Felismerő, rendszerező képesség, szerialitás fejlesztése.
- Analízis, szintézis.
- A gondolkodási funkciók, műveletek fejlesztése: azonosságok, különbségek, csoportosítások, szabálykeresések, analógiák felismerése, összefüggések megoldása, ok-okozat felfedezése.
- A problémafelismerő, tervező, alakító, konstruáló képesség fejlesztése, a kíváncsiság, motiváltság ébrentartása.
- A cselekvőképesség fejlesztése, az önellátás, a környezetellátás technikáinak elsajátítása, alkalmazása.
- Motorikus képességek fejlesztése, szabályozott akarati mozgások, mozdulatok továbbfejlesztése. A kar-kéz sebességének és ütemének alakítása.
- A munkához való helyes viszonyulás, az érzelem, akarat, kitartás céltudatos fejlesztése.
- A reális énkép, önismeret kialakítása, távlati lehetőségek felismerése, az önfejlesztő magatartás elfogadtatása.
- Szociális képességek fejlesztése.

Tanulási eredmények

Az enyhe értelmi fogyatékos tanuló:

- felhasználja az infokommunikációs eszközöket a tudás bővítésére, kezdetben segítséggel, később önállóan is;
- kezdetben segítséggel, majd önállóan információkat keres az interneten, később használja kapcsolatok építéséhez, problémák megoldásához;
- megkülönbözteti a számára releváns információt a lényegtelen, illetve hamis információktól;
- tisztában van a személyes adat fogalmával, törekszik megőrzésére;
- egy adott feladat kapcsán önállóan hoz létre szöveges vagy multimédiás dokumentumokat;
- önállóan használja az informatikai eszközök operációs rendszereinek felhasználói felületét, az operációs rendszer mappáit, fájljait és a felhőszolgáltatásokat;
- digitális eszközökkel önállóan rögzít és tárol képet, hangot és videót;
- a hulladékokat szelektíven gyűjti, környezetét rendben tartja;
- ismeri a gyalogos és kerékpáros közlekedés szabályait;
- munkavégzéskor szabálykövető, kooperatív magatartást követ;
- munkája során odafigyel a takarékos anyag-, idő- és energiafelhasználásra;
- elvégzi a rábízott családi és iskolai feladatokat;
- odafigyel az egészséges étkezés szempontjaira, egyszerűbb ételeket, italokat elkészít;

- a lehetséges továbbtanulási útvonalakkal kapcsolatban segítséggel összehangolja a valóságot és a vágyakat.

Testnevelés és egészségfejlesztés: testnevelés

A tanulási területhez kapcsolódó nevelés, fejlesztés célrendszere az enyhe értelmi fogyatékos gyermekek körében igen sokrétű. Általános célként a testi fejlődés segítése, a praktikus mozgások fejlesztése jelölhető meg. A tanulóknál atipikus mozgásfejlődési folyamat tapasztalható, ezért a fejlesztés célja az ebből származó nehézségek kialakulásának megelőzése, csökkentése is. Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók későbbi társadalmi beválása, a munka világába való beilleszkedése szempontjából különösen fontos a megfelelő fizikai állapot; a mozgások elsajátításának előkészítése a munkatevékenységek megtanulásában is szerepet játszhat.

A tanulási terület kiemelt habilitációs/rehabilitációs feladatai:

- Erősítse a mozgásigényt, a kezdeményezőkészséget, bátorítson mozgásos feladatok, gyakorlatok elvégzésére.
- Tanítson mozgásos játékokban való együttműködésre, szabálytartásra, a játék örömére.
- Fejlessze a mozgásos alaptechnikák elsajátításának képességét, a kitartást, az állóképességet.
- Kiemelt feladat az általános kondicionálás, a test hajlékonyságának, a végtagok ügyességének fejlesztése, a gyorsaság, az ugró, dobó, egyensúlyozó képesség alakítása, a tanuló biológiai állapotának, terhelhetőségének függvényében.
- A saját testen való biztonságos tájékozódás kialakítása (függőleges és vízszintes zónák), a téri viszonylatok pontos felismerése, viszonyszavak megértése, használata, a téri biztonság erősítése.
- A szép testtartás, a harmonikus mozgás fejlesztése.
- A tartós figyelem, a fegyelmezett feladat-végrehajtás fejlesztése, a felelős magatartás beláttatása.
- Önismereti képesség fejlesztése, önállóság, a versenyszellem erősítése.

Tanulási eredmények

Az enyhe értelmi fogyatékos tanuló:

- képes önállóan elvégezni koordinációs gyakorlatokat, amelyek a kinesztetikus differenciáló képességet (ezen képességterület az izmokból, inakból, ízületekből származik, és a finoman szabályozott mozgások működésében nyilvánul meg), a térbeli tájékozódó képességet és az egyensúlyozó képességet fejlesztik;
- képes önállóan elvégezni kondicionálást biztosító gyakorlatokat, amelyek növelik az erőt, az állóképességet és a gyorsaságot;
- megosztott figyelme automatizálódik;
- helyzetfelismerő képessége fejlődik;
- képes helyesen kivitelezni tartásjavító és korrekciós gyakorlatokat, prevenciós és rehabilitációs feladatokat sporteszközök alkalmazásával is;
- a testmozgás, a testnevelés és a sport eszközei által megfelelő önismeretre tesz szert, fejlődnek az érzelmi-akarati készségei és képességei;
- toleráns a fogyatékos személyek iránt, tiszteletben tartja a szexuális kultúra alapelveit, elfogadja az egészségügyi szűrések és a környezetvédelem fontosságát.

Differenciálás – egyéni tanulási utak – erősségek – fejlesztendő területek

A differenciálás kiindulópontja, hogy nincs két egyforma enyhe értelmi fogyatékos tanuló. Az iskolában együtt tanított tanulók különböznek egymástól, ugyanakkor mindenkinek joga van a képességeihez mért legmagasabb szintű, minőségi oktatáshoz. A differenciálás lényege a tanulók egyéni szükségleteihez igazodó fejlesztés és/vagy az önvezérelt fejlődés körülményeinek biztosítása a nevelés gyakorlatában. A differenciálás célja annak biztosítása, hogy a tanulók abban a tempóban fejlődhessenek, amely számukra a legoptimálisabb, illetve önmagukhoz képest érjék el a lehető legnagyobb fejlődést, teljesítve a követelmények megfelelő szintjét.

A hatékony differenciálás megtervezéséhez szükséges a tanulókat megismerni a következő tekintetben:

- a továbbhaladáshoz szükséges előzetes, megalapozó tudás;
- az aktivizálhatóság;
- az önálló, egyéni munkavégzés terén való fejlettség;
- az együttműködési képesség;
- a társas helyzet jellemzői.

Fontos, hogy a tudatos differenciált tanulásszervezés használata pozitívan hat az önértékelésre, valamint a társakkal való viszonyra is.

Értékelés (tanulási eredmény)

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók iskolai teljesítményeit döntően szöveges fejlesztő értékeléssel (tanulást támogató értékeléssel) végezzük, amely a Nat által kijelölt célok elérését is támogatja. Célja a tanulói szükségletek meghatározása, valamint a nevelési-oktatási folyamatnak azokhoz történő igazítása. A szöveges értékelés lehetőséget ad az egyéni képességek és eredmények szerinti differenciálásra, illetve javaslatokat tartalmaz, hogy a gyermek mire fordítson nagyobb figyelmet a tanulási folyamatban. A szöveges értékelés történhet szóban vagy írásban, ezt kiegészíthetik egyéb értékelési formák (szimbólumok, tárgyak, pontozás stb.). A fejlesztő értékelés pedagógiai célja, hogy a gyermek folyamatos támogatást kapjon. Éppen ezért a gyermek számára is jól érthető megfogalmazásnak nagy szerepe van.

A leíró, szöveges értékelés feltételei a következők:

- az értékelés a konkrét teljesítményre vagy viselkedésre vonatkozik, sohasem címkéz;
- tartalmában komplex, mind pozitív, mind negatív elemek megjelennek;
- a fejlődés előző fokához kell kapcsolódnia, és a perspektíva következő fokát jelöli meg;
- emellett a továbblépésre vonatkozóan konkrét javaslatokat fogalmaz meg a szülők és a tanulók számára differenciáltan és érthető módon.

Az enyhe értelmi fogyatékos gyermekről, fiatalról általában a családban és az iskolában is kevésbé feltételezik az önszabályozás képességét, így önértékelésükben a külső visszacsatolások jelenthetik a legmeghatározóbb megerősítést.

A fejlesztő értékelés és az értékelési folyamat részeként a tanulók számára nyújtott visszajelzés rendszeressége, a visszajelzés kultúrája, szakmai minősége az iskolai tanulási környezet alakulását, a tanulás motivációját és a tanulási célok elérésének sikerességét alapvetően meghatározó tényezők.

Nagyobb időközönként sor kerül minősítő, szummatív értékelésre is, amelynek célja annak megállapítása, hogy a tanulók tudásának, ezen belül a stabil ismeretek kialakításának és a készségek

elsajátításának szintje eléri-e a tanulási eredményekben foglalt kritériumokat. Az értékelés ez esetben tudáspróbák alapján történik, és százalékosan vagy ötfokú skálán lehet kifejezni. Kiemelten fontos az enyhe értelmi fogyatékos tanulóknál, hogy a szummatív értékelés formatív, fejlesztő elemeket is magában foglaljon, lehetőséget biztosítva a tanulók számára egy következő tanulási periódusban a javításra és a további fejlődésre. A diagnosztikus és szummatív értékelésnek ugyanakkor létjogosultsága van a továbbtanulás, pályaválasztás reális megítélésének elősegítésében, a szülők és tanulók döntésének támogatásában is.

Az ötfokú érdemjegy (osztályzat) skála alkalmazása − a gyermekek egyéni fejlődése szempontjából − nehézségeket vet fel. Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók fejlődési tempója ugyanis nagy egyéni eltéréseket mutat. A tapasztalatok azt támasztják alá, hogy az egy-egy tanév végéhez kapcsolódó követelményszintek alapján történő minősítő értékelés döntően az ismeretjellegű tudás megállapításakor lehetséges. A bonyolult pszichikus struktúrájú képességek kialakulása kevésbé időzíthető a tanévek egyes szakaszaihoz (pl. félév vége, tanév vége); egy-egy képesség fejlődésében a változás megállapítása (esetleges mérése) esetenként csak több év elteltével lehetséges.

A tanulók teljesítményét a számukra előírt követelményekhez kell viszonyítani. Az árnyalt, reális értékelés érdekében nem csupán a tanulás-tanítás folyamatában, hanem az értékelés során is szükséges a változatos, differenciált körülmények megteremtése. Fontos, hogy a tanuló a mérési-értékelési helyzetben élhessen a jogaival (pl. eszközhasználat, több idő stb.), továbbá arányosan jelenjenek meg a követelményekben a kompetenciák, az ismeretek, a készségek és az attitűdök is. Törekedni kell a tanulói tevékenységek és produktumok változatosságára.

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók fejlődésének, tanulási eredményeinek, viselkedésének dokumentálására az egyes iskolák különböző megoldásokat alkalmaznak. Ezek segítségével nyomon lehet követni a tantárgyi teljesítmények mellett a gyermek általános fejlődésének folyamatát.

Az egészségügyi és pedagógiai célú habilitáció, rehabilitáció

Az egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs és rehabilitációs foglalkozás során a probléma jellegéhez legadekvátabb eljárások, módszerek és technikák használatával alakítják a gyermek képességeinek fejlődését, egyidejűleg biztosítva az ahhoz szükséges feltételeket.

A fejlesztési célok közé tartozik az akadályozott fejlődésből eredő hátrányok csökkentése, hogy a tanuló ismeretszerzési-tanulási folyamatban való részvétele aktív és eredményes legyen, és a lehető legkevesebb nehézséget tapasztalja a folyamat során.

A foglalkozás célja a hiányzó, sérült pszichikus funkciók kialakítása, magasabb szintre emelése, az esetleges rosszul szerveződött struktúrák megváltoztatása, de a kiemelkedő képességek fejlesztése szintén a fejlesztő munka hangsúlyos tartalmi eleme.

Az egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs és rehabilitációs foglalkozás segít a tananyag és a fejlesztési követelmények differenciálásában, a képességeket fejlesztő eljárások és feladatok összehangolásában, az egyéni tanulási technika kialakításában, a haladási tempó és a motiváció egyéni biztosításában, a fejlődés és a fejlődést tükröző értékelés megállapításában.

A foglalkozás eredményességét növeli, ha minél rendszeresebben – terápia során akár naponta – egyénre szabottan valósul meg, a fejlődés üteméhez illeszkedik, illetve a habilitáció teljes ideje alatt folyamatos a szakember támogatása.

Az egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs és rehabilitációs foglalkozások dokumentálása az egyéni fejlesztési terv (EFT) alapján történik, amelyet a gyógypedagógus készít el, együttműködve a partnerekkel.

Az EFT a szakértői véleményre, illetve a gyógypedagógus által készített pedagógiai diagnózisra alapulva készül.

Az egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs és rehabilitációs foglalkozások megvalósulása lehet osztálytermen belül és kívül is, egyéni vagy kiscsoportos formában. Mindehhez szükséges az együttnevelést megvalósító iskola pedagógusai és a tanulás támogatását megvalósító fejlesztő pedagógusok, gyógypedagógusok és a pedagógiai munkát segítő más szakemberek közötti együttműködés. Ez az együttműködés a pedagógusok kötelező tanórával le nem kötött órakerete terhére tervezhető, s a konzultációkkal alátámasztott pedagógiai tevékenységként valósulhat meg.

A beszédfogyatékos tanulók iskolai nevelése-oktatása

A magyar és nemzetközi szakirodalmi konszenzus alapján: *Beszédfogyatékosok csoportjába tartozik minden olyan tanuló, aki a beszéd és/vagy nyelv receptív folyamatainak (beszédfeldolgozás, beszédértés, nyelvi megértés) vagy expresszív folyamatainak (beszéd és nyelvi kifejezés, produkció) szerveződésében súlyos fejlődési eredetű vagy szerzett zavart mutat.*

Ez a zavar különböző klinikai képekben jelenik meg, és életkor szerint is eltérő jelleget mutathat. A verbális kommunikáció súlyos zavara, valamint a verbális tanulási folyamatok atipikus alakulása, jelentős eltérése miatt az ilyen tanuló a társadalmi beilleszkedés szempontjából akadályozott.

A beszéd- és nyelvi zavarok diagnosztikus kategóriái az iskolába lépéskor és az iskoláskorban jellemzően az alábbiak:

Beszédzavarok

- Hangképzési zavarok
- Rezonanciazavarok (hipernazalitás, hiponazalitás)
- Beszédfolyamatossági zavarok (dadogás, hadarás)
- Artikulációs zavarok (beszédhanghibák)
- Beszédmozgászavarok (verbális diszpraxia)

Auditív feldolgozási zavarok

Az érintett tanulók a hallható jelek feldolgozásában mutatnak súlyos zavarokat, ez jellemzően a beszédfeldolgozásban, így a beszédértésben is komoly gondot okoz. Felderítésükre nem minden esetben kerül sor iskoláskorig, mivel az auditív információfeldolgozás zavara nem feltétlenül társul a kifejező beszéd zavarával, így a környezet számára kevésbé feltűnő az atipikus fejlődés. Jelentős számban csak a már kialakult tanulási zavar következtében, sokszor csak 2-3. osztályban kerülnek felismerésre az érintett tanulók beszédfeldolgozási zavarai.

Nyelvi zavarok

A nyelvfejlődési zavart mutató tanulók mindannyian küzdenek a *nyelvi kifejezőkészség* különböző nyelvi szinteken megjelenő zavarával (expresszív nyelvi zavarok). Ez a beszéd- és nyelvi kifejezészavar érintheti a nyelv hangrendszerét, a beszédhangejtést, az aktívan használt szókincset, annak jelentését, a nyelvtani összefüggések kifejezését, a mondatalkotást, valamint a nyelvhasználatot (pragmatika). A nyelvi kifejezés zavara mellé társulhat a *nyelvi feldolgozás, nyelvi megértés* különböző nyelvi szinteken és különböző súlyosságban megmutatkozó zavara (receptív nyelvi zavarok) is.

A beszédfogyatékos tanulók nevelési, oktatási szempontú jellemzői

A beszédzavarok esetében ritkán társul az alapproblémához specifikus tanulási zavar. A nyelvi zavarok másodlagos következménye iskoláskorban szinte minden esetben különböző súlyosságú specifikus tanulási zavar, más néven verbális tanulási zavar.

A nyelvfejlődési zavar következtében kialakuló tanulási zavarok elsősorban az olvasás-írás tanulása során jelentkeznek, ezen belül a dekódolás (olvasástechnika) és a szövegértés is jelentősen eltérő fejlődést mutathat.

A beszéd- és nyelvi zavarokhoz társuló fejlődési zavarok közül a figyelem- és aktivitászavarok, a szenzoros integrációs zavarok (leírását lásd Az egyéb pszichés fejlődési zavar alapján sajátos nevelési igényű tanulók iskolai fejlesztésének irányelvei című fejezetben), a hallássérülés (lásd

Beszédzavarok

A magyar iskolarendszer nagymértékben a verbális tanulási folyamatokra épít. Ezekben a beszédzavarral küzdő tanuló jelentős hátránnyal indul, ezért napi szinten szenved el kudarcot, frusztrációt. Az ilyen tapasztalatok sokasodásával egyenes arányban a lehetőségekhez képest kerülni igyekszik a szóbeli megnyilvánulásokat. A megjelenő beszédfélelem (logofóbia), szorongás fokozódásával „ördögi körbe" kerül. Társas kapcsolataiban egyre visszahúzódóbbá válik. Egyre növekvő frusztrációja miatt különböző pszichés tünetek jelenhetnek meg: agresszió, bohóckodás vagy éppen apatikus viselkedés (mely kamaszkorban akár depresszióig fokozódhat). Így másodlagos viselkedési, magatartási zavarok keletkeznek, melyek gyökere a beszédzavar. Emellett maguk a kommunikációs partnerek is kerülik társaságát, mivel őket is frusztrálja, hogy nem értik a beszédet, vagy a természetes beszédtől idegen jelenségeket észlelnek.

Az osztályban a beszédzavarral küzdő tanuló könnyen perifériára szorulhat, kapcsolatrendszere beszűkülhet. Ezek a tapasztalatok alacsony önértékeléssel párosulva a közösségben céltáblává, bűnbakká tehetik a gyenge kommunikációs és ezáltal gyenge érdekérvényesítési képességgel bíró tanulót.

A nagy emocionális terhelés a tanuló kognitív energiáinak egy részét is felemésztheti, így következményes tanulási zavar is kialakulhat. Különösen olyan esetekben fordul ez elő, ahol a hangzó beszéd jelentős eltérése mellett a beszédértés nehézsége is tapasztalható (pl. rezonanciazavarok).

Az egyes beszédfejlődési vagy szerzett zavarok speciális jellemzői:

- ***A hangképzési (fonációs) zavarok*** a zöngeképzés zavarait jelentik. A hangajkak (hangszalagok) működése zavart, túlságosan összepréselődnek, vagy nem érnek egymáshoz hangadáskor. Ettől függően a hangképzés túl feszes lesz vagy erőtlenné válik. A hang állandóan fátyolos, rekedt, a hangtartás és a levegőbeosztás nehéz, a hang terhelhetősége kicsi. A jelenséget másodlagos tünetek is kísérik. Feltűnő a nyakizomzat vagy az arcizmok hangadás közbeni túlfeszültsége, kidagadása, valamint a kapkodó levegővétel. Az erős izgalmi helyzet vagy a félelem, szorongás fokozza a tüneteket. Az ilyen tanuló általában fizikai és lelki értelemben egyaránt állandó feszültségben él. A problémának lehet funkcionális és organikus oka is, azonban a sokáig fennálló funkcionális zavar a hangajkak (hangszalagok) organikus elváltozását (pl. hangszalagcsomó) okozhatja. A probléma rendszeres szakorvosi (főként foniátriai) és logopédiai ellátást igényel.

A hangképzési zavarral élő tanulók számára az önálló szóbeli megnyilatkozások válnak nehezen kivitelezhetővé, és folytonos pluszfeszültséggel járnak. Ezeket az alkalmakat amennyire lehet, érdemes kerülni, mert a teljesítményszorongás hangadási képtelenségig fokozódhat.

- ***A rezonanciazavarok*** az orális és nazális rezonancia (a szájüregben és az orrüregben képződő hangzók) beszédbeli arányának kóros megváltozását jelentik. Ez lehet a szájhangzók orrhangzós színezetűvé válása (hipernazalitás) vagy az orrhangzók szájhangzóssá válása (hiponazalitás). A hipernazalitás leggyakoribb oka az ajak- és/vagy szájpadhasadék. Ez a súlyos organikus elváltozás

már újszülöttkorban nyilvánvaló, a légzésben, a táplálkozásban, a hangadásban és a beszédben egyaránt súlyos nehézségeket okoz. Az egyébként szájrezonanciával képzett magán- és mássalhangzók erős orrhangzós színezetet kapnak, a zárhangzók – pl. k, g – elvesztik zárkarakterüket, ami önmagában is jelentősen csökkentheti a beszéd érthetőségét. Az elváltozás súlyosságától és kiterjedésétől függően egyes beszédhangzók képzéséhez nincsenek meg a megfelelő anatómiai feltételek, így ezek hiányozhatnak a beszédből, ami tovább rontja az érthetőséget. E mellett a hangadás is préselt, erőltetett lehet, ami pedig társult hangképzési zavart is okozhat. A gyermekek csecsemőkoruktól több ülésben számos helyreállító műtéten esnek át. A műtéti szakasz a kemény szájpad zárásával és a plasztikai helyreállító műtétekkel zárul, melyek még iskoláskorban is tartanak. Így előfordul, hogy a beszéd érthetősége az 1-4.évfolyam még gondos logopédiai kezelés ellenére sem kielégítő.

A lágy szájpad veleszületett rövidülése is okozhat orrhangzósságot, ezen belül hipernazalitást. Ilyenkor a lágy szájpad nem zárja el az orrgarat felé vezető utat, így a szájhangzók erős nazális színezetet kapnak (legjobban a magánhangzók és a zöngés mássalhangzók színezete, ezáltal érthetősége szenvedi kárát). Itt is lehet műtéti beavatkozás, ami az ezt követő hatékony logopédiai terápiával jelentősen javíthatja a beszéd érthetőségét.

- ***A beszédfolyamatossági (fluencia) zavarok*** közül legtöbbször a dadogás válik olyan súlyossá, hogy a tanuló külön többletsegítséget igényel. A dadogó gyermek a beszédfolyamat minden fázisában különbségeket mutat az átlagos beszélőtől (a légzés, a hangadás, a beszédtempó, az artikuláció és a mimika működésében is). A dadogó beszédszerveiben megjelenő görcs a dadogás közvetlen oka (függetlenül attól, hogy organikus vagy funkcionális okból jelenik meg). A beszéd folyamatosságának zavara két típusú lehet. A tónusos típusba tartoznak azok a gyerekek, akik a szó első hangjának kiejtésével küszködnek, a klónusosba pedig azok, akik általában az első hangot vagy szótagot ismételgetik. A két forma tünetváltással és egyszerre is jelen lehet. Utóbbi általában a zavar súlyosbodását jelzi. Gyakran jellemző a túl kemény és elnyújtott hangindítás, ami a hangszalagok (hangajkak) tartós túlfeszítése miatt rekedtséget vagy hangképzési zavarokat is okoz. A legtöbb megakadás a zárhangzóknál fordul elő, de lehet, hogy egyes magánhangzók válnak kerülendő hangokká. A beszédfélelem fokozódásával vagy társuló beszédzavarok miatt jellemző lehet a monoton beszéd, a bizonytalan vagy elmosódott artikuláció, ami tovább rontja a beszéd érthetőségét, nehézzé teszi a kommunikációs helyzetben a partner figyelmének fenntartását.

A gondolkodásban globálisan „látjuk” a dolgokat, a beszéd pedig időben lineárisan szervezett folyamat. A dadogók a gondolkodásban (belső beszédben) folyamatosan beszélő tanulótársaikhoz hasonlóan működnek, ám a beszédfolyamatban a megakadásoktól való félelem okán kerülőutakat keresnek. Például gazdag passzív szókincs mellett is gyakran iktatnak a beszédükbe sztereotip módon megjelenő szavakat vagy fordulatokat, esetleg kötőszavakat; ez az automatizmus segíti a folyamatosság fenntartását. A mondatok szerkezetét gyakran egyszerűsítik, szinonimákat keresnek, hogy a „rettegett” hangot, hangokat elkerüljék. Ez a mondat jelentésének torzulását is okozhatja.

- ***A beszédmozgászavarok a fejlődési diszpraxia*** *speciális esetei.* A beszéd motoros tervezésének, szervezésének, kivitelezésének olyan zavarai, melyek a beszéd- és más, a kommunikációban szerepet játszó mozgások (pl. mimika) akaratlagos kivitelezését akadályozzák, míg az automatikus mozdulatok (pl. ásítás) megtartottak. Az ilyen típusú beszédmozgászavarok esetén nincs praktikusan diagnosztizálható neurológiai eltérés, valamint az izomtónus-szabályozás vagy a központi idegrendszer sérülése (pl. Cerebrál parézis) sem mutatható ki a háttérben.

Auditív feldolgozási zavarok

Az auditív feldolgozási zavarokkal küzdő tanulók a hallható információk felismerésének, megkülönböztetésének és megértésének zavarát mutatják.

Az auditív észlelés különböző zavarai mellett a hangzó beszéd észlelésében, feldolgozásában, ezért megértésében is zavart mutatnak. Nehézségeik nem perifériás eredetű hallássérülésből vagy intellektuális sérülésből fakadnak.

A tanulási folyamatban a szóbeli közlések, instrukciók, magyarázatok megértése okozza a legnagyobb gondot. A zavar markáns tünete, hogy a tanulók az őket körülvevő auditív, így a verbális ingerekből sem tudják azonosítani a releváns, feldolgozandó információt.

Nyelvi zavarok

Jelentős azon gyermekek száma, akiknek nyelvfejlődési zavarát nem magyarázzák neurológiai, szenzoros, intellektuális vagy társas-érzelmi problémák. Ők is a beszédfogyatékos SNI-besorolást kapják.

Ebben az esetben a nyelvelsajátítás folyamata már a koragyermekkorban jelentős időbeli és strukturális eltérést mutat.

Nyelvfejlődési zavar esetén a nyelvi kifejezés atipikus volta mindig, míg a nyelvi észlelés, értés zavara csak az esetek egy részében jellemző.

Az eltérő fejlődés tartósan megmarad és a nyelvi hierarchia bármely szintjén megjelenhet:

- a késve induló szókincsfejlődés nem éri be a tipikusan fejlődő társakét még iskoláskorban sem;
- a szókincs szerkezete is eltérő lehet, pl. a főnevek nagyobb, az igék vagy melléknevek, határozószavak kisebb arányban kerülnek be a passzív és/vagy az aktív szókincsbe;
- a kontextusnak megfelelő szó előhívása, aktiválása is gondot okozhat, jellemzőek a szótalálási nehézségek;
- a beszédhangok (fonológiai) feldolgozásában és produkciójában is elmaradás tapasztalható, ami az írott nyelvi zavarok kockázatát vetíti előre;
- a szavak hangalakjának pontos feldolgozása és emlékezeti megőrzése nehéz;
- egy-egy szó hangzósorának jelentős egyszerűsítése nemcsak a beszéd érthetőségét rontja (még iskoláskorban is), hanem nehezíti a szavak emlékezeti tárolását, akadályozza a szótanulást és az előhívást;
- a szókombinációk használata és a mondatalkotás, a spontán beszéd az iskoláskorban is alacsony nyelvtani komplexitású (jellemzően tőmondatokat, hiányos mondatokat alkotnak);
- mondataik még a felnőttkorhoz közeledve is nyelvtanilag helytelenek (diszgrammatikusak) lehetnek;
- nem használnak vagy rosszul értelmezik a kötő-, rámutató szavakat, ez főként az összetett alárendelő mondatokat tartalmazó instrukciók, szövegek megértésében okoz gondot.

A nyelvi zavar a beszélt és az írott nyelvben egyaránt megmutatkozik; az óvodáskori nyelvfejlődési zavarra minden esetben verbális tanulási zavar épül. A dekódolás (olvasástechnika), a helyesírás, az értő olvasás, később a szövegalkotás, a fogalmazás is zavart mutat. A tanulók nehézkesen, sok hibával, töredezetten olvasnak, gyakoriak az újrakezdések.

Az olvasástechnika nem automatizálódik, a gyermekek az 5-8.évfolyam végére sem válnak gyakorlott olvasókká. Emiatt az írott szöveg tartalma számukra kevésbé ragadható meg.

A nyelvi feldolgozás az átlagosnál jelentősen több kognitív energiát emészt fel, a tanuló a kognitív-nyelvi feladatokban hamarabb elfárad, mint tipikus nyelvi fejlődésű társai. Ilyenkor teljesítménye hirtelen romlik.

A tanulási zavar súlyosságát a nyelvi fejlődési eltérés mértéke mellett főként az befolyásolja, milyen korán történt annak felismerése és megfelelő kezelése, valamint milyen erős védőfaktort képez a családi háttér.

A tanulási teljesítmény eltérése nyelvfejlődési zavarok esetén nemcsak a magyar nyelv és irodalom tantárgyban jelentkezhet, hanem minden olyan tárgyban is, ahol verbális tanulási folyamatok dominálnak az ismeretszerzésben (pl. történelem, földrajz, biológia). A társuló zavarok nélkül jelentkező nyelvi zavarral küzdő gyermekek általában más – nem

A beszédfogyatékos (beszéd- és nyelvi fejlődési vagy szerzett zavarral küzdő) tanulók nevelésének-oktatásának alapelvei

Intézményi, szervezeti formák

A beszéd és a nyelv fejlődési vagy szerzett zavarával küzdő tanulók nevelését-oktatását elláthatja olyan gyógypedagógiai intézmény, mely beszéd-/nyelvi fejlesztő, illetve diszlexiás vagy „olvasó" tagozatot, osztályokat működtet vagy tipikus beszéd-/nyelvi környezetet biztosító, részben vagy egészében együttnevelést vállaló befogadó iskola. Mindkét ellátási forma végső célja, hogy megfelelő készség-képességstruktúrát, megküzdési stratégiákat és alapismereteket alakítson ki a sikeres társadalmi beilleszkedés és az önálló, élethosszig tartó tanulás érdekében.

A befogadó iskola működése épülhet az osztályfoktól független teljes integrációra, vagy olyan részleges integrációra, melyben az 1-4.évfolyam külön beszéd- és nyelvi fejlesztő, „olvasó osztály" elnyújtott, sérülésspecifikus alapozást biztosít. Ezt követően a 5-8.évfolyam válik teljessé az integráció.

A beszéd-/nyelvi zavarral küzdő tanuló képességfejlődését, személyiségének harmonikus alakulását a megfelelő személyi, tárgyi és módszertani feltételekkel rendelkező befogadó, (inkluzív) szemléletű iskola szolgálja legjobban.

Befogadó attitűd, együttműködési feltételek

- Az érintett tanulók specifikus nevelésének-oktatásának alapja egyéni szükségleteik felismerése, megértése, ezek tanulási-tanítási folyamatokban való figyelembevétele.
- Az iskolaközösség (szülők, pedagógusok, kortársak) érzékenyítése előfeltétele a beszédfogyatékosok integrációjának. Főként a verbális kommunikáció sajátos helyzetét és a sikeres kommunikációs lehetőségeket fontos bemutatni.
- A gyermekek elsődleges beszéd-/nyelvi zavarainak tünetei, másodlagos tanulási/viselkedési zavaraik megfelelően adaptált és kommunikációs szempontból akadálymentesített, befogadó-elfogadó légkörű nevelési, tanítási környezetben enyhülnek, nem specifikált rugalmatlan tanulási környezetben súlyosbodnak.
- Az iskolai integráció csak akkor lehet sikeres, ha a szülői ház és az iskola összehangolja a beszédfogyatékos gyermek számára legmegfelelőbb nevelési-tanítási környezet kialakítását.
- Az intézménybe lépéskor szükséges a szülők és a pedagógusok (főként az osztálytanító vagy osztályfőnök, illetve a logopédus-gyógypedagógus) közös szándéknyilatkozata és megvalósítási terve a rendszeres együttműködésre. Javasolt erről pedagógiai megállapodást is kötni, melyben a tanuló fejlődése érdekében vázolt közös célok és ennek elérésében mindkét fél feladatai egyértelműen rögzítésre kerülnek. A megállapodás alapját az egyéni fejlesztési terv képezi. Annak megvalósulására érdemes legalább évente visszatekinteni.

A logopédus és a többségi pedagógusok szerepe

- A tanulók beszéd- és nyelvi sajátosságait, az ezekből következő fejlesztési, kompenzációs szükségleteiket logopédia szakon/logopédia szakirányon végzett gyógypedagógus ismeri leginkább, ezért a habilitációs-rehabilitációs munkában kulcsfontosságú szerepe van.
- A logopédus által biztosítható beszéd-/nyelvi fejlesztő ellátás mindenképpen szükséges, akkor is, ha a tanuló az iskolai pályafutása alatt már csak tanulási zavar diagnózist kap, mely a jelenlegi törvényi szabályozás szerint az egyéb pszichés fejlődési zavar SNI-kategóriába sorolódik. A tanulási zavar kezelésében ennek ellenére továbbra is az oki háttér, tehát a nyelv- vagy beszédfejlődési zavar a mérvadó.
- A kezelési folyamatba a habilitációs, rehabilitációs órák mellett a következményes tanulás- és viselkedészavarok megelőzése és kezelése érdekében más szakos gyógypedagógus, pszichológus vagy mentálhigiénés szakember bevonása is szükségessé válhat. Ez azonban nem váltja ki, csak kiegészíti a szakszerű logopédiai ellátást.
- A tanulók sérülésspecifikus támogatásának és a kommunikációs akadálymentesítésnek a tanórák mellett az iskolai élet minden színterén jelentősége van, mivel a verbális kommunikációs aktusok a teljes folyamatot átszövik.
- A sikeres integráció alapfeltétele, hogy a habilitációs-rehabilitációs munkát végző logopédus az egyéni fejlesztési terv elkészítésében és megvalósításában gördülékenyen működjön együtt az osztálytanítóval és a szaktanárokkal. Segítse a kollégákat a verbális tanulnivaló mennyiségének, összetettségének sérülésspecifikus szempontok mentén való meghatározásában, a beszéd- és nyelvi szempontú akadálymentesítésében, a tanuló képességstruktúrájának, terhelhetőségének leginkább megfelelő feldolgozási és számonkérési mód kialakításában, valamint a feladatokra fordítható idő kijelölésében.

Nevelési-oktatási folyamat

- A befogadó iskola biztosítja a feltételeket ahhoz, hogy a beszéd-/nyelvi zavarral küzdő tanuló aktívan vehessen részt az osztály- és az iskolaközösség életében, megmutathassa tehetségét, erősségeit.
- A közösség elismeri az SNI tanuló tanulásra és részvételre irányuló erőfeszítéseit, és önmagához képest mérlegelve pozitív, előremutató és motiváló értékelést ad.
- Az iskola kezdő szakaszában a kultúrtechnikák elsajátítása előtt széles alapú készség- képességfejlesztéssel azok kognitív nyelvi előfeltételeinek megteremtését biztosítjuk.
- A nyelvfejlődési zavarok és a verbális diszpraxia esetében az írott nyelv, szokásosnál lassabb ütemű, kis lépésekben történő, időben is elnyújtott kialakítására van szükség, annak érdekében, hogy az írott nyelvi szimbólumok elsajátításához vezető kettős elvonatkoztatási utat (elvonatkoztatni a beszélő személyétől és a beszéd vokális elemeitől) a beszéd- /nyelvfejlődés zavarával küzdő gyermek is képes legyen követni.
- Az életkornak megfelelően szükséges a gyermek önmagáról való tudásának, önismeretének folyamatos fejlesztése. Az erősségek és gyengeségek tudatos felismerésével alakítsuk ki a számára legmegfelelőbb megküzdési stratégiákat, a későbbi önálló tanuláshoz vezető úton.
- Változatos, az egyes tantárgyak nyelvi sajátosságaihoz igazodó tanulási, tananyag- feldolgozási stratégiák kialakítására, folyamatos fejlesztésére van szükség.
- A tananyag-feldolgozásban és a számonkérésben részesítsük előnyben a nem nyelvi megoldási módokat. Pl. a különböző művészeti ágak segítségével mozgásos, dramatikus, rajzos vagy más képi feldolgozást, digitális alkalmazásokat használhatunk, ahol a beszéd- /nyelvi zavart mutató tanuló is a többiekhez hasonló, netán kiemelkedő képességeket mutat.

- A pozitív önkép kialakulását, megélését és a következményes emocionális vagy viselkedészavarok megelőzését szolgálja, ha megkeressük azokat az iskolai, sport-, művészeti vagy egyéb tevékenységeket, melyekben a gyermek sikeres lehet.
- A habilitációs-rehabilitációs célú egyéni vagy kiscsoportos fejlesztésre biztosított időkeretben a nyelvi képességek (fonológiai tudatosság fejlesztése, szókincs aktivizálása és bővítése, grammatikai készségek fejlesztése, nyelvhasználat alakítása), az írott nyelvi képességek (olvasástechnika, szövegértési és szövegalkotási képesség egyaránt) és 5-8.évfolyamon az adaptálható tanulási technikák tanítása (pl. pókhálóábra, idővonal, gondolattérkép készítése) egyenlő súllyal szerepel.
- A habilitációs-rehabilitációs célú egyéni vagy kiscsoportos fejlesztő órákon az általános korrepetáló jellegű feldolgozás helyett szaktárgyi szövegek esetén is a sérülésspecifikusan hatékonyabb nyelvi szempontú feldolgozás a terápiás cél: egy-egy tárgy alapszókészletének, szó- és mondatfordulatainak megértéséhez és használatához segítsük hozzá a nyelvi zavarral küzdő tanulót.

Kommunikációs-nyelvi akadálymentesítés

- A mindennapi kommunikációs helyzetekben és a tanórai munkában az oldott, biztonságos légkör, a gondolatok kifejtésére biztosított többletidő segíti a beszédfélelem csökkenését és jelentősen növeli a teljesítményt, a beszéd- és nyelvi zavarok esetében egyaránt.
- Az osztályban, tanulócsoportban kialakított jó szokások, világos együttélési, együttműködési keretek segítik a beszéd-/nyelvi zavarral küzdő tanuló eligazodását a mindennapi kommunikációs helyzetekben.
- A nyelvfejlődési zavarral küzdő tanulók esetében a gondolatok kifejtése, a szükséges feladatok elvégzése szóban vagy írásban tipikus fejlődésű társaikhoz képest akár ötszörös-tizenötszörös többletidőt is igénybe vehet (az egyéni képességektől és a pszichomotoros tempótól függően). Az órai munka és a házi feladatok szempontjából is szükséges a többletidő ehhez igazodó ütemezése.
- A nyelvfejlődési zavar esetén a legtöbb tananyagot lehetőleg digitális formában bocsássuk a tanuló rendelkezésére, mivel az írott nyelvben való gyenge dekódolási képesség miatt szóbeli feldolgozással vagy a kettő kombinációjával jobban hozzáfér annak tartalmához. Ezzel párhuzamosan a tanulót ösztönözni kell a szabad forrásból is hozzáférhető felolvasó programok használatára. (A használatot a rehabilitációs órakereten belül a gyógypedagógus alakítsa ki és gyakoroltassa, mielőtt a tanuló a tanórán alkalmazza.)
- A nyelvi zavart mutató tanulók számára szükséges a szóbeli és írásbeli instrukciók, feladatok nyelvi egyszerűsítése. Pontos, egyszerű és konkrét instrukciókra van szükség. Főként az alárendelő összetett mondatokat és a közbevetett tagmondatokat alakítsuk át. Ebben az osztálytanító támaszkodjon a logopédus véleményére.
- Az órai feladatadásban (nem csak a magyar nyelv és irodalom, de a számolás vagy más közismereti tárgyak esetében is) meg kell győződnünk róla, hogy a tanuló helyesen értette-e a feladatot. Csak így biztosítható, hogy szaktárgyi tudásáról, kompetenciáiról reális képet kapjunk, melyet nem fed el a gyenge olvasási, szövegértési képesség.
- A beszéd- és nyelvfejlődési zavarral küzdő tanulók szóbeli számonkérését lehetőség szerint minimalizáljuk. A beszédzavarral küzdők számára ez a megfelelő írásbeli tevékenységekkel vagy a fentebb említett alternatív számonkérési módok egyikével váltható ki. A nyelvi zavarral küzdők számára legcélszerűbbek a komplementer – nyelvi készségtől független – feldolgozási, számonkérési módok.

- A gyenge helyesírási készség, a lassú és pontatlan íráskivitelezés és a gyenge verbális emlékezeti funkciók indokolják, hogy az íráskészséget alapfokon már használó nyelvi zavarral vagy verbális diszpraxiával küzdő tanuló az órai jegyzeteit laptoppal, más digitális eszközzel készíthesse, a táblai vázlatokat lefotózhassa és/vagy az órán elhangzott fontos magyarázatokat hangzóanyagként is rögzíthesse. (Az órai laptophasználat és a hangfelvétel felhasználásának kereteit célszerű közös megállapodással kidolgozni.)
- A gördülékeny jegyzetelés miatt célszerű, hogy a nyelvi zavarral vagy diszpraxiával küzdő tanulók online programok vagy gépírástanár közreműködésével megtanulják a folyamatos (tízujjas) gépelést.
- Egyes projektek vagy feladatok elvégzéséhez érdemes a nyelvi zavarral küzdő tanulók és a tipikus nyelvi képességűek között tanulópárokat létrehozni. Ez a rendszer mindkét gyermek előnyére válik. Lehetővé teszi, hogy az órán szükséges tempóban jegyzetelni nem képes SNI tanuló mégis hozzájusson az órai vázlathoz, a közös feldolgozás során pedig mindketten mélyebb megértést érhetnek el.

Nevelési-oktatási szakaszok és kiemelt pedagógiai feladatok

A befogadó nevelés-oktatás minden életkorban az osztálytanító/osztályfőnök, a szaktanárok, a gyógypedagógus és a szülők hatékony együttműködését feltételezi.

A szülők ismerik legjobban a gyermek addigi életútját, problémamegoldó stratégiáit, érzelmi attitűdjét, a gyógypedagógus ismeri legjobban a gyermek képességeit, erősségeit és gyengeségeit, az osztálytanító/osztályfőnök az osztály társas kapcsolatait, szociometriai jellemzőit, a szaktanárok az elsajátítandó törzsanyag nehézségeit és az ahhoz vezető tanulási utakat. Az iskoláskor kezdetétől ható, a négy együttműködő fél által összehangoltan tervezett nevelési-oktatási támogatás kezdetben jó szokásokat alakít ki a tanulóban, később felruházza a megfelelő tanulási és kompenzációs stratégiákkal, és megtanítja, hogy ezekkel tudatosan bánjon.

Az alapfokú képzés első szakaszának (1–4. osztály) feladatai

Az 1-4.évfolyam a tanulási folyamat sikeressége döntően a tanító és a gyermek szeretetteljes elfogadáson alapuló bizalmi kapcsolatán múlik. Ahol a tanuló oldott légkörben, az idő okozta nyomást a minimálisra csökkentve kellő gyakorlási lehetőséget kap, a tanító pedig a hibázást a tanulási folyamat természetes velejárójaként értelmezi, ott egészséges önértékelés és önbizalom, ugyanakkor igényesség alakul ki a tanulókban. Ha a tanító a tanterv lényeges elemeit képes kiemelni, és a tanulók egyéni adottságaihoz igazítva szervezi a nevelési-oktatási folyamatot, akkor a sajátos nevelési igényű tanulók is megfelelő lehetőséget kapnak a tanulásra és képességeik kibontakoztatására. Mindezek által megelőzhető a másodlagos viselkedési és magatartási zavarok kialakulása is.

A nyelvi zavarral küzdő tanulók esetében a készség-képességfejlesztés hangsúlya az egész alsó szakasz folyamán megmarad, csak így érhető el, hogy a kultúrtechnikák tanulása és használata biztos alapokra támaszkodjon. Az egyéni adottságokhoz mérten ez a beszéd- és nyelvi készség-képességstruktúra – a tipikus fejlődésű tanulókhoz képest jóval később – általában az 1-4.évfolyam végére stabilizálódik.

A beszédzavarral küzdő tanuló esetében minden közösség előtti megnyilatkozás, a nyelvi zavarral küzdő tanuló esetében emellett minden verbális tanulási folyamat külön kihívást, jelentős érzelmi és kognitív megterhelést jelent.

Az 1-4.évfolyam tanuló életkori sajátosságainak leginkább az aktív, cselekvéses tanulási helyzetek felelnek meg. Az ilyen változatos kihívások hosszabb ideig tartják fenn a tanulók motivációját, figyelmét, ezért a beszéd-/nyelvi zavarral küzdő tanuló számára is igen előnyösek. Az alsó szakaszban

célszerű rövidebb feladatokat tervezni az érintett tanulók számára, és több feladatváltással fenntartani, „frissíteni” figyelmüket.

A frontális, hosszan egy feladatra koncentráló, esetleg hosszú füzetmunkát igénylő órafelépítés a nyelvfejlődési zavarral küzdő tanuló számára olyan megfeszített koncentrációt kíván, hogy ezt lehetőség szerint kerüljük az 1-4.évfolyamon.

Ha mégis előfordul, érdemes az óra közben legalább ötperces „kilélegzést” biztosítani. Pl. kívánatos a terem egy nyugalmasabb sarkában fenntartani egy állandó helyet a rövid pihenő beiktatására vagy egy rövid udvari, folyosói mozgás lehetőségét megadni a tanulók számára. Jó szolgálatot tehetnek a statikus feladatok közé beiktatott rövid, mozgást is igénylő készségfejlesztő modulok.

A preventív felzárkóztató készségfejlesztés mellett az ő tehetséggondozásuk már az 1-4.évfolyamon megkezdődhet, ami a tanuló számára sikerélményt és egyben az önbizalom növekedését is biztosítja.

Ugyanakkor a feladatadásban a matematika terén is ügyelni kell a nyelvi akadálymentesítésre, főként a szöveges feladatok és a magyarázatok terén.

Az alapfokú képzés második szakaszának (5–8. osztály) feladatai

Törekedjünk a kognitív funkciók, kiemelten a deduktív, az induktív és a problémamegoldó gondolkodás és a nyelvi funkciók közös fejlesztésére, ez segíti az elvonatkoztatási folyamatot, a jelenségek mélyebb megértését.

Minden tantárgyban javasolt, hogy a szaktanár a gyógypedagógussal egyeztetve prioritásokat jelöljön ki az egyes témakörökön belül. Ehhez és a tanuló egyéni adottságaihoz illeszkedve válasszák meg a feldolgozás lehetséges útjait. Így néhány év alatt egy-egy tantárgy minden évfolyamán olyan feladatbankot dolgozhatnak ki, mely nemcsak a beszéd-/nyelvi zavarral küzdő, hanem tipikus fejlődésű társaik számára is élménnyé teszi a tanulást.

Az egy-egy tantárgyban tehetséget mutató és a nyelvfejlődési zavarral küzdő tanuló számára egyaránt előnyös lehet, ha rendszeres időközönként vagy egy-egy témában gyakorló tanulópárokat állítunk fel a 1-4.évfolyamon.

A szövegértés-szövegalkotás alapkompetencia fejlesztése a beszéd/nyelv fejlődési vagy szerzett zavarával küzdő tanuló számára korántsem zárul le az alapfokú képzés alsó szakaszában.

A nyelvi/írott nyelvi feldolgozás mint eszköztudás fejlesztését a teljes általános iskolai szakaszban folytatni szükséges. Az egyes tantárgyaknak jellemzően saját szaknyelve, ezzel együtt önálló szó/fogalomkészlete és tipikus nyelvi fordulatai vannak. A nyelvfejlődési zavarral küzdő tanuló külön segítséget igényel a különböző tantárgyakban szükséges szaknyelvi feldolgozáshoz. Nem pusztán korrepetálásra van szüksége az egyes leckék megtanulásakor. Ebben fontos a szaktanár és a gyógypedagógus szoros együttműködése.

Külön figyelmet igényel a szövegalkotás és a helyesírási képesség gondozása. A nyelvfejlődési, ennek következtében törvényszerűen írott nyelvi zavarral küzdő tanulók helyesírása jelentősen elmarad tipikus fejlődésű társaikétól.

Az evidenciaalapú helyesírásban (ahogy mondjuk, úgy írjuk) is hátrányokkal küzdenek, akár még az 5-6. osztályban is. Esetükben általában a szóelemzés elve szerinti helyesírás megszilárdítása is a 1-4.évfolyamon első felének feladata. Szövegalkotási, fogalmazási képességük is jelentős eltérést mutat. Társuló zavarok (pl. diszpraxia) esetén az írásmozgás és a kézírás alaki megformálása nem teszi lehetővé pl. az önálló tanulásra alkalmas jegyzetek készítését. Így már az 5-6. osztálytól elengedhetetlen a géppel írás, a klaviatúrahasználat és a digitális tananyag-feldolgozás (pl. felolvasó programok) használatának elsajátítása.

A beszédfejlődési zavarral küzdő tanuló számára a szóbeli feleletek, a nyelvi és írott nyelvi zavarral küzdő gyermek számára a szóbeli és írásbeli megnyilatkozások egyaránt szorongást keltenek. A

nyelvi zavar jellegzetessége, hogy a tanuló nehezen tudja verbális formába önteni az egyébként számára érthető gondolatokat, összefüggéseket is. Fontos tehát olyan alternatív számonkérési módok kidolgozása, melyek alkalmazásával meggyőződhetünk arról, hogy a tanuló hogyan, milyen mélységben érti az adott jelenségeket és összefüggéseket.

Számonkérésként megfelel montázs, képregény, animációs film (az érintett tanulók általában jó képességeket mutatnak a vizuális átlátásban), de akár idővonal, pókhálóábra vagy kérdéssor készítése, esetleg dramatizálás is.

A megfelelő önértékelésre épülő önbizalom nagy erőt ad a beszéd-/nyelvi zavarral küldő tanulónak gyengeségei kompenzálására, tehetsége kibontakoztatására. Így az alapfokú oktatás második szakaszában kezdhetünk bele az egyéni tanulási és kompenzációs stratégiák tudatos felépítésébe.

Érdemes minél több feldolgozási és mnemotechnikai stratégiát megtanítani és gyakorolni a tanulóval, illetve vele együtt kiválasztani, hogy az egyéni képességeknek és az egyes tantárgyak jellegének milyen tanulási, feldolgozási technikák felelnek meg a legjobban.

Ennek gyakorlását nemcsak a habilitációs-rehabilitációs órakeretben, hanem „élesben", a szakórákon is biztosítani szükséges. A középfokú tanulmányok megkezdéséig kell kialakítanunk az önálló tanulás minél szélesebb körű lehetőségét. Ide tartoznak a már említett digitális segédeszközök is.

A középfokú képzés szakaszának (9–12. osztály) feladatai

A középfokú oktatásban a szövegértés-szövegalkotás kompetencia fejlesztése, az egyes tantárgyak szaknyelvének és forrásszövegeinek nyelvi szempontú feldolgozása továbbra is hangsúlyos szerepet kap.

Döntő jelentősége van annak, hogy az érintett tanuló a tananyaghoz digitális formában is hozzáférjen, így – felolvasó program segítségével – az auditív és vizuális csatornán való egyidejű feldolgozás jelentősen javíthatja a tanulási teljesítményt.

Ebben a szakaszban is sikerrel alkalmazható az egyéni tanulás megsegítésére tanulópárok, tanulócsoportok alakítása.

A felosztások, definíciók, szakkifejezések megjegyzésében segítséget nyújthatnak a különböző mnemotechnikai eljárások, melyek egyéni adottságokhoz igazítása és gyakoroltatása a gyógypedagógus, tehát a habilitációs-rehabilitációs órák feladata. Az eddig megtanult tanulási technikák és a digitáliseszköz-használat továbbfejlesztése, alkalmazási körének szélesítése is e keretek között történik.

Továbbra is szükség van a gyógypedagógus és a szaktanárok közötti szoros együttműködésre a tanuló egyéni adottságaihoz igazodó órai tananyag-feldolgozás, a differenciált feladatadás és számonkérés tervezésében és megvalósításában.

Új területként jelenik meg az önálló tanuláshoz és az önálló életvezetéshez szükséges nyelvi kompetenciák fejlesztése (pl. használati utasítások, anyagösszetétel, űrlapok kitöltése, hivatalos levelezés, internetes forráskeresés, teszt- és esszéírás). A gondolkodási funkciók és az ítéletalkotás, valamint a metakogníció fejlődése ugyancsak szerepet játszik a társadalmi integrációra való felkészítésben, csakúgy, mint a személyközi és szaktárgyi kommunikációval szorosan összefüggő önkifejezés, véleménykifejtés, érvelés és általában a szituációnak, kontextusnak megfelelő nyelvhasználat fejlesztése.

Tanulási és nevelési célok

- Testi és lelki egészségre nevelés
- Önismeret és a társas kultúra fejlesztése
- Médiatudatosságra nevelés

- A tanulás tanítása, pályaorientáció
- Nemzeti öntudat, hazafias nevelés
- A fenntarthatóság, környezettudatosság

A Nat és az irányelv meghatározása alapján.

Kiemelt kompetenciaterületek

Alapkompetenciák

- A tanulás kompetenciái
- A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi)
- A digitális kompetenciák
- A matematikai, gondolkodási kompetenciák
- A személyes és társas kapcsolati kompetenciák
- A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái
- Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

A Nat és az irányelv meghatározása alapján.

Az egyes tanulási területekre vonatkozó ajánlások

Magyar nyelv és irodalom: magyar nyelv és irodalom

A beszéd- és nyelvi/írott nyelvi megértés mint ismeretszerzési eszköz fejlesztése, a beszéd és nyelvi/írott nyelvi produkció mint önkifejezési és ismeretközlési eszköz fejlesztése kiemelt feladat a nyelvi és beszédzavarral küzdő tanulók számára. A populációba tartozó tanulók anyanyelvi teljesítményei között jelentős különbségeket tapasztalunk. A tanulási célokat az egyes tanulók egyéni képességeihez, aktuális nyelvi fejlettségi szintjéhez mérten a logopédussal való konzultáció segítségével szükséges megállapítani. Célszerűen hosszabb időintervallumok (pl. kétéves) kijelölésével is élhetünk. Az alábbi leírásban inkább az egyes területek kiemelt feladatait vesszük számba.

A beszéd- és nyelvi fejlesztés terén kiemelt feladatként kezeljük minden nyelvi szint fejlesztését (beszédhangzók, fonémafeldolgozás, szókincs és szóhasználat, szóelőhívás, toldalékhasználat, mondatalkotás és kontextushoz, szituációhoz kötött nyelvhasználat). Ezek arányát az anyanyelvi fejlesztésben a tanuló képességstruktúrájához viszonyítva határozzuk meg.

Az írás-olvasás tanulásának szakasza a beszéd és nyelvi zavarral küzdő tanuló további boldogulása, tanulási kompetenciája szempontjából kulcsfontosságú, egy életre meghatározhatja a tanulás sikerességét. Ezért igen körültekintően alakítsuk az olvasástanulás folyamatát! A beszéd- és nyelvi zavarral küzdő tanulók olvasás-írás tanításának előfeltétele, hogy a tanuló a beszédfeldolgozás során legalább egy-egy szó szótagjait és első hangját biztosan felismerje, leválassza, azonosítsa. Ezt az olvasástanulást megelőző készségfejlesztés során kell kialakítanunk. Az érintett tanulók esetében kizárólag hézagmentes, evidenciaalapú, preventív, proaktív szemléletű hangoztató-elemző, összetevő olvasástanítás lehet sikeres. Ezt szükség szerint késleltetett írástanítással kössük össze. A betűtanításban a négyes asszociáció alkalmazása biztosítja a legszélesebb körű, multiszenzoros tapasztalatszerzést. Az összeolvasás tanítása fokozatosan, hézagmentesen nehezedő kell hogy legyen.

A szövegértés fejlesztésének minden esetben párhuzamosan kell haladnia a dekódolás (olvasástechnika) fejlesztésével. Kezdetben a tanulók autobiografikus emléknyomaihoz kapcsolható, egyszerű nyelvi felépítésű, a mindennapi életben jellemző szituációkat bemutató szövegeket érdemes feldolgozni. Ezek sikerélményt hoznak, erősítik az olvasottakkal való érzelmi azonosulást, ezáltal az

olvasási motivációt. A szövegértés fejlesztésében fokozatosan, a tipikus nyelvi fejlődésű tanulókhoz képest késleltetve tolódik el a hangsúly az egyre összetettebb gondolkodási műveletek felé (pl. explicit és implicit összefüggések átlátása egy bekezdésen belül és több szövegrész között).

A nyelvtani jelenségek feldolgozását mindig egyszerű példákon, kérdőszó alapján való azonosítással, csoportosítással, sok metanyelvi tapasztalat szerzésével kezdjük el. Ebben kellő gyakorlással a nyelvi fejlődésében súlyos elmaradást mutató tanuló is eredményes lehet, míg a leíró nyelvtani definíciók pontos visszaadása szinte megoldhatatlan számára. A nyelvtani szabályok betartásában és a helyesírás terén a nyelvfejlődési zavarral küzdő tanulók jelentős elmaradást mutatnak, esetükben a helyes leírás nem válik automatikus készséggé, mindvégig jelentős szerepe van a tudatos hibajavítás megtanításának. Ez, mint metakognitív, kompenzáló tevékenység jól fejleszthető. Nyelvi zavar esetén az általános iskolai szakasz végére konzekvens (mindig csak egy szabályt gyakorló), rendszeres, de rövid gyakorlási periódusok esetén is főként az evidenciaalapú és a szóelemzés elvét figyelembe vevő helyesírás várható el.

Az irodalmi alkotások feldolgozásában a mondanivaló különleges, művészi feldolgozása, gazdag konnotációja és esetleg szokatlan vagy régies nyelvezete, a használt költői, írói eszközök megnehezítik a nyelvi megértést, a jelentéstulajdonítást. A szintaktikai feldolgozás és a verbális emlékezet jelentős gyengesége, valamint a szóelőhívás nehézsége miatt tanítványainknak jelentős kihívást okoz rövid memoriterek megtanulása is. Ezért a feldolgozásra vagy megtanulásra szánt művek kiválasztását körültekintően kell mérlegelni, megtanulásukat pedig mnemotechnikai eljárások használatával ajánlott segíteni. Nyelvi zavar esetén nemcsak a feldolgozott irodalmi művek számát és minőségét fontos differenciáltan kezelnünk, hanem a feldolgozás módszereit és mélységét is. A költői eszközök felismerése, mondanivalójuk megértése hosszú gyakorlást igényel. A képes beszéd megértése és a mondanivaló átvitt értelmezése, a metaforák vagy az idiómák megértése különösen nehéz a nyelvfejlődési zavarral küzdő tanulók számára. A kötelező olvasmányok megválasztását és elolvasásának idői ütemezését is igazítani kell a tanuló aktuális olvasási és nyelvi feldolgozó képességeihez és pszichomotoros tempójához. Részesítsük előnyben a hangoskönyvet vagy a rövidített irodalmi változatokat. A műből készült filmet inkább csak az elolvasást és meghallgatást követően, a feldolgozás gazdagításához használjuk. Alkalmazhatunk változatos vizuális és dramatikus feldolgozási módszereket a megértés ellenőrzésére.

Matematika

A matematikai készségek tekintetében a beszéd-/nyelvfejlődési zavart mutató tanulók teljesítménye széles skálán mozog. Némelyek közülük (általában a társult zavarokat nem mutatók) a matematikai szimbólumok és matematikai gondolkodás terén kiemelkedően teljesítenek. A matematikai kompetenciák elsajátítása esetükben a tipikus fejlődésű tanulókéhoz hasonló ütemben haladhat, mélységét az egyéni fejlődési dinamikát figyelembe vevő tehetséggondozás szabja meg. Más nyelvfejlődési zavarral küzdő tanulók átlagos matematikai képességekkel rendelkeznek, a számolás, számfelismerés, a műveletvégzés, a helyi értékek, később pl. az egyenletek, a kombinatorika, a halmazok, az egyenletek és mértani szerkesztések terén is. Azonban a definíciók, fogalmak megtanulásában, felidézésében nyelvi feldolgozási és verbális emlékezeti gyengeségük miatt jelentős hátrányban vannak. Szintén hátrányba kerülnek az órai magyarázatok szeriális-verbális feldolgozásában, ezért többszöri ismétlésre, időszakosan felzárkóztatásra lehet szükségük. Az érintett tanulók előrehaladása tipikusan fejlődő társaikéhoz hasonló ütemben csak akkor biztosított, ha a meghatározásokat, definíciókat inkább a praktikus példákon keresztül való alkalmazás során, és nem a szó szerinti felidézés alapján várjuk el. Minden nyelvfejlődési zavarban érintett tanuló esetében nehézséget okoz a szöveges feladatok megértése, akár szóban, akár írásban jelennek meg. Itt szükség lehet a szöveg nyelvi egyszerűsítésére (akadálymentesítésre). Szintén érdemes gondot fordítani a szöveges példákban gyakran előforduló nyelvi fordulatok gyakorlására, más és más adatokkal való alkalmazására. Csak akkor kaphatunk megfelelő képet a nyelvfejlődési zavart mutató tanuló matematikai készségeiről és tudásáról, ha meggyőződtünk arról, hogy megértette a feladatot.

A nyelvi zavarok mellé leggyakrabban a diszkalkulia és a figyelem-, illetve aktivitási zavarok társulnak. Ezekben az esetekben a matematikatanulást az egyéb pszichés fejlődési zavarokkal küzdő tanulók SNI irányelvei alapján célszerű megszervezni.

Történelem és állampolgári ismeretek: történelem, állampolgári ismeretek

A történelem és az állampolgári ismeretek egyes témaköreinek feldolgozásakor nyelvfejlődési zavar esetén előnyben kell részesíteni az aktív tanulást, a szituációkon, dramatikus feldolgozáson, közvetlen tapasztalatszerzésen alapuló ismeretszerzést. Ezek tanulságainak, összefüggéseinek felismerésében a nyelvi zavart mutató tanulók általában nem igényelnek támogatást, ugyanakkor nyelvi feldolgozásuk terén, pl. a törvényszerűségek és az idői egymásutániság kifejezésében több segítségre és hosszabb időre van szükségük. A feldolgozáskor érdemes egyszerű, célzott kérdésekkel segíteni a nyelvi megfogalmazást. A megértést támogatja a történelmi jellemzőkhöz igazodó feldolgozási technikák (pl. idővonal, gondolattérkép) használata is. A tankönyv leckéinek, valamint az eredeti források önálló feldolgozása során gondot okozhat a társadalmi folyamatokat leíró szövegekben rejlő implicit összefüggések felismerése, a lényegi események kiemelése is. Ezt kapcsolódó filmrészletekkel, magyarázó animációkkal és a legújabb kor esetén családi elbeszélések gyűjtésével segíthetjük. Fontos segítség lehet a digitális tankönyv, melyet felolvasóprogram segítségével is feldolgozhat a tanuló, így több csatornán multiszenzorossá tehető az információfeldolgozás.

Erkölcs és etika

Az erkölcstan tanításában a pedagógusok személyes példaadása, embertársaikkal szemben tanúsított attitűdje legalább annyit nyom a latba, mint az órán elhangzott mesék, történetek. A beszédfogyatékos tanulók szempontjából nagyon hasznos, ha egy-egy konfliktust, erkölcsi dilemmát szituációs vagy dramatizált játékokkal dolgozunk fel, mivel a gesztusok, téri helyzetek, a hangszín, a hanglejtés nagyban segíti a nyelvi megértést. Emellett az iskolai konfliktusok közösségi megbeszélése, az együttélés mindennapi szituációit felelevenítő drámajátékok, filmrészletek, interaktív színházi előadások segítségével a nyelvi fejlődésükben zavart mutató tanulók az érzelmek és erkölcsi dilemmák átélése útján könnyebben megértik a társadalmi együttélés etikai elveit, írott és íratlan törvényeit, belehelyezkedhetnek mások nézőpontjába. Ezzel válthatjuk ki a számukra nyelvileg nehezen feldolgozható elvont filozófiai magyarázatokat.

Természettudomány és földrajz: környezetismeret, természettudomány, biológia, kémia, fizika és földrajz

A természettudományos ismeretek gyakorlati példákon, kísérleteken át való megélése, majd megértése elsőbbséget kell, hogy élvezzen a nyelvfejlődési zavarral küzdő tanulók oktatásában. A jelenségek pontos megfigyelését nemcsak a verbális leírások, hanem rajzok, folyamatábrák, táblázatok és grafikonok, akár rövidfilmek is visszatükrözhetik. Ezek nem befolyásolják a megértés mélységét, viszont megkönnyítik a folyamatok, az ok-okozati összefüggések feldolgozását. Az általánosítás és a jelenségek törvényszerűségeinek absztrahálása nyelvileg nehezebb feladat. A definíciók, törvények pontos nyelvi reprodukálásában jelentősen gyengébben teljesítenek a nyelvi zavart mutató tanulók. Ezek gyakorlása több segítséget igényel, többletidőre és különböző mnemotechnikák alkalmazására van szükség. A törvények alkotó alkalmazásában, az intuitív vagy problémamegoldó gondolkodásban azonban kifejezett tehetséget mutathatnak a nyelvi fejlődési hátránnyal küzdő tanulók is. Törekedni kell tehát arra, hogy főként a látható, tapasztalható világ törvényszerűségeit, gyakorlatban is alkalmazható természettudományos ismereteket tanítsunk az általános iskolai szakaszban. Az „anyag alatti világ” és a makrokozmosz közvetlenül nem megtapasztalható elméleteit inkább a gondolkodás fejlődésének előrehaladtával, a középiskolai időszakban érdemes megismertetni a nyelvi zavart mutató tanulókkal.

Idegen nyelv: élő idegen nyelv

A beszédfejlődési zavarral küzdő tanulók a beszédben való gátlásaikon kívül általában nem mutatnak markáns nehézségeket az idegen nyelv tanulása tekintetében (kivéve a beszédfeldolgozásban és a nyelvi képességekben is érintett csoportokat: rezonanciazavar, verbális diszpraxia). Legfeljebb a kiejtésben és a kommunikációs bátorságban térnek el társaiktól. Ezt érdemes középiskolás korban idegen nyelvi közegben oldani, több hetes ott tartózkodást, diákcsereprogramot biztosítani, ami kedvezően hat a motivációra és a beszédfélelem oldására is.

A nyelvfejlődési zavart mutató tanulók az idegen nyelv tanulásában is markáns hátránnyal indulnak, bár a jelenkor nyitott társadalmában és sokszor a szülők igényeinek megfelelően is több nyelvvel, de főként az angol nyelvvel a mindennapjaikban is találkoznak. A magasabb szintű idegen nyelvi tudásig (pl. nyelvvizsga) közülük kevesen jutnak el, mindenképpen érdemes azonban legalább egy idegen nyelvet választani, és a mindennapi beszéd készségeit fejlesztve praktikusan használható kommunikációs kompetenciát felépíteni. A nyelvválasztásban a találkozási gyakoriság (vagyis, hogy a mindennapi életben melyik idegen nyelvvel találkoznak gyakrabban a diákok, pl. a magyar nyelvben is használt idegen kifejezések, idegen nyelvű filmek, popslágerek, számítógépes játékok) mellett az játszik szerepet, hogy a tanuló milyen típusú nyelvi zavarral küzd. A morfológiai-szintaktikai túlsúlyú zavart mutató tanulók számára, valamint a szótalálási nehézséggel küzdők számára például előnyösebb a sekély morfológiájú és sok rövid szóval operáló angol nyelv. Itt a praktikus nyelvi kifejezésig könnyebb eljuttatni tanulóinkat, csak később, a magasabb szinteken találkoznak bonyolult nyelvi szerkezetekkel. A beszédfeldolgozás és -megértés zavarával küzdő tanulók számára esetleg a német nyelv előnyösebb – ahol hosszabb szavak és világos szerkezetek vannak –, mivel ők a sok rövid szóból álló nyelvtani kötőanyagot ritkásan tartalmazó közléseket nehezebben értik meg.

Bármelyik élő idegen nyelvet választjuk, az első három évben a nyelvtanulás mindenképpen lassabb haladással, kisebb lépésekre bontva, több gyakorlással valósulhat meg. Az 1-4.évfolyamondöntően szóbeliséggel találkozzanak a tanulók; éljék át az adott nyelv vokális jellemzőit: zenéjét, ritmusát, rímelését, csengését. Erre igen megfelelőek a gyermekversek, dalok, játékok. Egyszerű, a mindennapokban jól használható alapszókincs, néhány mondatos szövegek megtanulására, megértésére érdemes gondot fordítani. Javasolt, hogy az idegen nyelvi írásbeliség kialakítását csak azt követően kezdjük el, mikor az anyanyelven való olvasás-írás készsége már megszilárdult. Ez körülbelül harmadik-negyedik osztályban következik be. Ezt megelőzően is lehet bővíteni a szókincset, képes szótárakkal, rajzos mnemotechnikák segítségével tudjuk leküzdeni az esetleges szótalálási nehézségeket. A nyelvfejlődési zavart mutató gyermekek szókincse egészen középiskolás korig folyamatosan fejlesztést igényel. Az idegen nyelvi szókincs is ennek megfelelően, lassan, sok gyakorlással bővül. A megjegyzést a gyenge verbális munkamemória, a felidézést a szótalálási nehézségek hátráltatják. A multiszenzoros érzékeltetés segít a bevésésben. A mondatalkotást és a párbeszédek létrehozását nehezíti emellett, hogy a nyelvhasználat – akárcsak az anyanyelven – általában kevés rugalmasságot mutat, nehezen alkalmazkodik a változó kontextushoz. Változatos szituációkban, sokféle párbeszédben érdemes adaptálni a megtanult fordulatokat. A nyelvtani viszonyok megértése a nyelvi zavart mutató tanulók esetében később következik be, ezért inkább a 7-8. osztály, valamint a középiskola időszakában válnak képessé a nyelvtan intenzív tanulására. Lényeges, hogy metakogníciójuk, önismeretük fejlődésével a nyelvtanulásban is reális célokat tűzzenek ki maguk elé.

Művészetek: ének-zene, vizuális kultúra, dráma és színház

Alapvetően minden tanulónak minden művészeti ágban az alkotás szabadságát, az önkifejezés sikerét és az alkotó folyamat „flow” élményét a legfontosabb megélni. A nyelvfejlődési zavarral küzdők más kifejezési formákban mutathatnak kifejezett tehetséget; ilyenek általában a vizuális művészetek, a kézműves tevékenységek. Ezekben az esetekben már az általános iskolai szakaszban is fontos a tehetséggondozás. Rajzkészségük tipikusan is fejlődhet, ha a nyelvi elmaradáshoz nem társul grafomotoros zavar. Az ének-zene tantárgyban az időbeli egymásutániság észlelése, a kottaolvasás,

a finom akusztikus megkülönböztető készséget igénylő zenei darabok nehézséget okozhatnak a nyelvi fejlődési zavarral vagy az auditív feldolgozási zavarral küzdő tanulók számára. Itt évről évre képességeiknek megfelelő, egyéni célokat kell kitűzni. A dadogóknak és más beszédzavart mutató tanulóknak kifejezetten jót tehet az éneklés, közben általában nem dadognak. Érdemes törekedni rá, hogy az együtt éneklés-zenélés öröme megmaradjon, akkor is, ha más készségekben a nyelvfejlődési zavarral küzdő gyermekek nem érik el tipikusan fejlődő társaik teljesítményét (pl. kottaolvasás). A nehezített verbális tanulási teljesítmények miatt a nyelvfejlődési zavarral küzdő tanulónak oázis lehet, megnyugvást, kilégzést biztosíthat minden művészeti óra, ha befogadó, alkotó légkör uralkodik, ahol mindenki teljesítményét önmagához mérik.

Technológia: technika és tervezés, digitális kultúra

A verbalitástól független tanulási folyamatokban tanulóink általában átlagosan teljesítenek. A digitális világ feldolgozása, a problémamegoldó gondolkodás lehet kifejezett erősségük is. A digitális kompetenciák minél jobb elsajátítása nyelvi zavar esetében kiemelkedő jelentőségű, mivel esélyegyenlőséget biztosít. A különböző technológiák segítségével kommunikációs-nyelvi akadálymentesítést érhetünk el (gépírás, felolvasó programok, jegyzetelő programok, digitális átalakító programok), és segíthetjük az önálló tanulás kialakulását.

Fontos, hogy ezek a kompetenciák már az általános iskola 5-8..évfolyam végére tanulóink birtokába kerüljenek, hiszen a tanulnivaló mennyiségének növekedésével még differenciált feladatadás mellett is csak akkor van esélyük lépést tartani, hogyha a tipikus fejlődésű társaikhoz hasonlóan férnek hozzá az ismeretekhez. A megfelelő eszköz kiválasztásában, az eszközhasználat tanításában a gyógypedagógus és az informatikatanár szoros együttműködésére van szükség.

A technológiai lehetőségek kiaknázásával egyenrangúan fontos az etikus és felelősségteljes használat megértése és megvalósítása. További szempont az IKT-használattal kapcsolatban az addiktív magatartásformák elkerülése, a tevékenységrepertoár beszűkülésének megelőzése. Ebben a tekintetben a nyelvfejlődési és a beszédzavarral küzdő tanuló egyaránt veszélyeztetett lehet, ha társas kapcsolatai eleve szűk körűek, kevéssé élők. A tantárgy feladata a biztonságos internethasználat tanítása is. Ezen a területen a tanulók gyenge kommunikációs kompetenciájuk és nyelvi zavaruk miatt szintén veszélyeztetettek.

Testnevelés és egészségfejlesztés: testnevelés

A testnevelés több szempontból is kiemelkedő szerephez jut a beszéd-/nyelvi zavarokat mutató tanulók fejlesztésében. A nagyobb fizikai és szellemi megterhelés miatt fontos a jó erőnlét, a megfelelő állóképesség kialakítása. Az alsó szakaszban a mozgáskoordináció, a testtudat, a téri orientáció és az egyensúly fejlődésének nehézségével küzdő tanulók (pl. verbális diszpraxia, nyelvfejlődési zavarhoz társuló tünetek) mozgásfejlesztésére külön gondot kell fordítani. Érdemes nehézségeikhez adaptált, differenciált feladatadással segíteni a fenti készségek fejlődését, főképp az olvasástanítás időszakában, legalább az első négy osztályban. A verbális diszpraxiás tanulók számára az egyes mozgásszekvenciákat elemi egységekre lebontva, sok ismétlés segítségével érdemes tanítanunk. Várhatóan a megtanult mozgásforma más helyzetre való rugalmas adaptálása is nehézséget jelent az érintett tanulók számára, ezért változatos formában és szituációkban újra meg újra szükséges elővenni a feladatokat.

A rendszeres mozgás segítheti a tanulási helyzetekben felgyülemlett stressz és frusztráció oldását, sikerélményhez juttatva a tanulót, emellett az önértékelés, az önbizalom javulásához is hozzájárulhat.

Differenciálás – egyéni tanulási utak – erősségek – fejlesztési területek

A differenciálás célja, hogy mindenki a saját tempójában, mégis a legeredményesebb fejlődést tudja elérni, teljesítve a személyre szabott követelményeket, fejlesztési célokat.

A differenciálás alapfeltétele a tanuló állapotának részletes megismerése, melyben a szakértői vélemény multidiszciplináris diagnózisa mellett a tanítók, szaktanárok pedagógiai megfigyeléseire is támaszkodunk.

A differenciálás különböző lehetőségei közül lehet választani: A nyelvi zavarral küzdő tanulók fejlesztésében szinte minden esetben szükséges a tartalom szerinti differenciálás (pl. instrukciók, szövegek egyszerűsítése). Szintén gyakori a folyamat szerinti differenciálás (pl. nyelvileg egyszerűbb vagy összetett feladat adása, a nyelvi feldolgozás vagy a gondolkodási műveletek különböző szintjei közötti differenciálás).

A differenciálás a tanulás szervezése során sokféle formában jelenhet meg:

- különböző módokon lehet segíteni az eltérő nyelvi képességekkel rendelkező tanulóknak (pl. az instrukció felolvasása, a kulcsszóra való rámutatás, önálló olvasás elvárása);
- különböző feladatok alkalmazhatók (mindenki a képességeinek megfelelő feladatot kapja ugyanabban a témában);
- ugyanazt a feladatot különböző tevékenységekkel lehet végrehajtani (az egyik csoport szövegből, a másik grafikonból, a harmadik egy filmből gyűjti be ugyanazokat az ismereteket);
- különböző szociális keretek között valósul meg a feladat (páros, csoportos, egyéni munkákkal is egyidejűleg);
- különböző információs csatornák felhasználásával valósítható meg a tanulás (vannak, akiknek a hallás utáni észlelés, vannak, akiknek a látott dolog mond többet);
- különböző célok tűzhetők ki (az egyik tanuló a legfontosabb adatokat, a másik az összefüggéseket, a harmadik a szerző szándékát emeli ki);
- különböző érdeklődés szerint adható az olvasnivaló szövege (hasonló nehézségű olvasmány, minden tanuló az érdeklődését követve választ);
- különböző értékelési formák alkalmazása lehetséges, vagy maguk a tanulók választanak;
- a tananyag feldolgozása egyik tanulónál a készségek, másiknál az ismeretek megszerzésére fókuszál;
- az egy-egy tanulóra fordított időben valósítható meg a differenciálás.

A legfontosabb, hogy a pedagógus tudatosan válasszon differenciálási formát minden feladathoz, a tanuló képességeihez és a feladat jellegéhez mérten megfelelőt.

Értékelés (tanulási eredmény)

Elmondható, hogy a nyelvfejlődési zavarral küzdő tanulók számára a verbális tanulási potenciált igénylő tantárgyakban differenciált tanulási eredmények kitűzése szükséges. Ezek közül a leginkább érintett a magyar nyelv és irodalom, valamint az idegen nyelv.

Ezek értékelése alól általában a szakértői bizottság véleménye alapján mentesítést is kapnak a tanulók.

A szakértői vélemény nyomán a főigazgatói hatáskörben megszületik az értékelés alóli felmentés.

A gyógypedagógus feladata, hogy a tanulási teljesítmények (olvasás, szövegértés, helyesírás, esetleg matematika) és a nyelvi teljesítmények (fonológiai tudatosság, szókincs, grammatika stb.) terén az évenkénti kontrollméréseket elvégezve, azok mennyiségi és minőségi elemzésével evidenciaalapú fejlesztő diagnózist és fejlesztési tervet állítson fel, majd az eredményeket átbeszélve a pedagógussal a gyermek szükségleteinek és aktuális beszéd-/nyelvi fejlettségének megfelelően az új tanulási célok differenciált kijelölését támogassa.

A szöveges fejlesztő értékelés célja egyrészt az egyéni képességeknek és egyéni előrehaladásnak megfelelő differenciált értékelés, másrészt javaslatokat tartalmaz a továbbhaladásra és a fejlesztés további irányaira vonatkozóan.

A szöveges értékelés jellemzői:

- a konkrét területen elért teljesítményre vonatkozik, sosem minősíti azt, nem címkéz;
- az elért pozitív eredményeket és hiányosságokat egyaránt tárgyilagos formában írja le, nem minősíti azokat;
- viszonyít a kiindulóponthoz, az előző teljesítményhez mérten értékeli a fejlődést;
- mindig megjelöli a következő (proximális) fejlődési zónát, a gyermek számára is érthető formában konkrét javaslatokat tesz, és biztat a továbblépésre.

A fejlesztő értékelés kulcsszerepet tölt be a beszéd-/nyelvi zavart mutató tanuló önbizalmának, helyes önértékelésének felépítésében és fenntartásában.

Az egészségügyi és pedagógiai célú habilitáció, rehabilitáció

A beszédfogyatékos SNI tanuló a tanórák mellett a szakértői bizottság javaslatának megfelelő mértékben részt vesz egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs, rehabilitációs foglalkozásokon.

A foglalkozások megszervezésekor figyelembe kell venni a szakértői bizottság fejlesztési területekre, az ellátó gyógypedagógus szakirányára és tanuló képességstruktúrájára, viselkedési jellemzőire vonatkozó leírását.

A foglalkozások tartalmát a szakértői véleményben megjelölt területeken végzett vizsgálatok és az iskolai gyógypedagógus által végzett kiegészítő vizsgálatok, esetleg a pedagógus által végzett pedagógiai vizsgálatok alapján felállított egyéni fejlesztési terv határozza meg. A habilitációs-rehabilitációs ellátást végző logopédia szakos vagy szakirányos gyógypedagógus feladata, hogy összehangolja a gyermek képességeihez mérten a fejlesztési szükségleteket a tantárgyi célokkal, és erről rendszeresen konzultáljon a tanuló osztálytanítójával, szaktanáraival.

A habilitációs-rehabilitációs foglalkozások megvalósulhatnak osztálytermen belül és kívül, egyéni vagy kiscsoportos formában egyaránt.

Az együttműködő felek legalább negyedévente közösen tekintenek rá az egyéni fejlesztési terv megvalósulására, értékelik az elért eredményeket, szükség szerint módosítják a középtávú célokat.

A rátekintést mindkét fél a pedagógusok kötelező tanórával nem lekötött óraterhe erejéig végzi el.

Az egyéni fejlesztési terv tartalmazza a tanuló erősségeit, nehézségeit, a vizsgálati evidenciákra támaszkodva megállapított közép- és rövid távú célokat, a hozzájuk vezető út lépéseit, a fejlesztőeszközöket és a fejlesztés helyszínét.

A fő fejlesztési területek a beszédfogyatékos SNI tanulók számára a beszéd-/nyelvi képességek fejlesztése, a nyelvi készségekhez szorosan kötődő kognitív funkciók fejlesztése, valamint a tanulási teljesítmények fejlesztése.

A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

A társadalmi tendenciák azt mutatják, hogy tanulóink egyre több negatív hatásnak vannak kitéve. Valamennyi tanulónak joga van képességei minél maradéktalanabb kibontakoztatására és személyiségfejlődésének támogatására. Ezért iskolánk alapvető célja, hogy biztosítsa az intézményben a szegregációmentesség és az egyenlő bánásmód elvének teljes körű érvényesülését. Cél az oktatási szolgáltatásokhoz való hozzáférés egyenlőségének biztosításán túl az esélyteremtés,

a támogató lépések, szolgáltatások megvalósítása, a hátrányos helyzetű gyerekek hátrányainak kompenzálása és az esélyegyenlőség előmozdítása érdekében.

A pedagógiai tevékenységet meghatározó vizsgálatok:

- DIFER mérés, egyéni fejlesztés,
- Tanulási képességet vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság szakvéleménye
- Pedagógiai Szakszolgálat vizsgálatai,
- belső mérési rendszer, bemeneti és kimeneti mérés,
- kompetenciamérések feldolgozása osztályszinten, személyre szólóan.

A felzárkóztató program színterei:

A tanórákon a tanulók készségeinek, képességeinek, sajátos nevelési igényének ismeretében egyénre szabott módszerek alapján történik a fejlesztés.

Fejlesztő pedagógus, utazó gyógypedagógus alkalmazása az iskolában, Református Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézménnyel való együttműködés.

Egyéni vagy csoportortos tantárgyi megsegítés.

Egyéni vagy csoportos fejlesztési naplók.

Egyéni megsegítés színterei:

Egyéni vagy csoportos fejlesztő foglalkozások.

Egyéni vagy csoportos fejlődési naplók vezetése, adatbank használat a tanulói jellemzéshez.

Egyéni fejlesztési tervek készítése a tanulók számára.

Differenciált óravezetés, kooperatív óra, korrepetálás, egyéni megsegítés.

Tevékenységformák:

- differenciált tanulásszervezés,
- kooperatív technikák,
- projekt-módszer,
- tevékenységközpontú pedagógiák, - individuális tanulás.

Tanórán kívüli tevékenységek

Napközis/tanulószobai foglalkozások:

A délelőtti tanítási órákon megszerzett ismereteket itt mélyítjük el, olyan tanulási technikákat alakítunk ki, amelyek lehetővé teszik a megközelítően önálló ismeretszerzést. Komplex személyiségformálásra törekszünk, az egyéni sajátosságokat szem előtt tartva.

A sikeres szocializációhoz szükséges normák, szabályok kialakítására, gyakoroltatására törekszünk.

Olyan szabadidős tevékenységeket teszünk lehetővé, amelyek jótékonyan hatnak az anyanyelvi fejlettségi szintre: emlékezet-, szerialitás-, szókincs-, gondolkodás-, mozgás-, figyelemfejlesztő játékok.

A tanuló jutalmazásával összefüggő, a tanuló magatartásának, szorgalmának értékeléséhez,

minősítéséhez kapcsolódó elvek

A jutalmazások elvei

A tanulók egyéni jutalmazása

- Azt a tanulót, aki tanulmányi munkáját képességéhez mérten kiemelkedően végzi, aki kitartó, szorgalmat vagy példamutató közösségi magatartást tanúsít, illetve hozzájárul az iskola jó hírnevének megőrzéséhez- és növeléséhez, az iskola dicséretben részesíti, illetve jutalmazza.
- Szaktanári dicséret adható kiemelkedő szaktárgyi munkáért, versenyeken való sikeres szereplésért.
- Osztályfőnöki dicséret adható jó tanulmányi és közösségi munkáért, a vállalt és kapott feladatok példamutató elvégzéséért, a műsorokban való szereplésekért.
- a főigazgatói dicséret adható kiemelkedő tanulmányi munkáért, és az iskola hírnevét öregbítő teljesítményért. Legalább megyei vagy településen kívüli versenyeken elért 1., 2. és 3. helyezésekért.
- Nevelőtestületi dicséret adható kiemelkedő tanulmányi munkáért (három tantárgyi dicséret esetén vagy kitűnő tanulmányi eredmény esetén) és példamutató magatartásért.

Az iskola ezen túlmenően jutalmazza azt a tanulót, aki eredményes kulturális tevékenységet folytat, kimagasló sportteljesítményt ér el, a közösségi életben tartósan jó szervező és irányító tevékenységet végez. Az egyéni jutalmazás formái szaktanári dicséret:

- az órán tartott kiemelkedő kiselőadásáért,
- az egész osztály munkáját elősegítő tantárgyi munkáért,
- szertárban és szakkörben végzett munkáért,
- kisebb tantárgyi versenyeredményekért.

osztályfőnöki dicséret:

- az osztályban végzett jó közösségi munkáért: megemlékezések, ünnepi osztályfőnöki órák megszervezéséért,
- tanulmányi munkáért, a főigazgató dicséret:
- kiemelkedő közösségi tevékenységért,
- kiemelkedő egyéni teljesítményért (tanulmányi-, megyei-, országos versenyek, szavalóverseny, ünnepség, sport),
- egy osztály kiemelkedő teljesítményéért (ünnepség, az iskoláért végzett közösségi munka),
- az iskola jó hírnevének öregbítéséért.

a főigazgatói dicséret:

- kiemelkedő közösségi tevékenységért,
- kiemelkedő egyéni teljesítményért (tanulmányi megyei, országos versenyek, szavalóverseny, ünnepségen való részvétel, sportteljesítmény)
- egy osztály kiemelkedő teljesítményéért (ünnepség, az iskoláért végzett közösségi munka)
- az iskola jó hírnevének öregbítéséért.

nevelőtestületi dicséret:

- országos pályázaton elért eredményért vagy iskola hírnevét döntően gazdagító tevékenységért,
- példamutató magatartásért, szorgalomért és legalább 5 tantárgyból szaktárgyi dicséretért, - négy (öt) évi kiemelkedő munkáért.

Ballagáson és év végén az osztályfőnökök és a munkaközösségek javaslatára a legkiemelkedőbb – megyei, országos eredményekkel rendelkező – tanulók oklevélben és könyvjutalomban részesülnek.

Közösségi munkáért a DÖK is javasolhat tanulókat az elismerésre.

A nevelőtestület dönt az alábbi díj odaítéléséről minden tanév végén.

Magvető-plakett

Azok a tanulók kapják, akik a gimnáziumi 4 év átlagában legalább 4,5-es eredményt értek el, vagy akik a gimnáziumi 4 év során kimagasló közösségi és református értékteremtő munkát végeztek.

Alberton-díj

A közösségek csoportos jutalmazása

A kiemelkedő eredménnyel végzett együttes munkát, a példamutatóan egységes helytállást tanúsító tanulói közösséget csoportos dicséretben és jutalomban is lehet részesíteni:

Ennek megfelelően jutalomban részesülhet a legjobb tanulmányi eredményt elért osztály, rendezvényeken eredményesen szerepelt csoportok, kiemelkedő sportsikert arató csapatok.

Fegyelmező intézkedések

Az elmarasztalás elvei

Az a tanuló, aki magatartásával, trágár beszédével, órai rendetlenkedésével szégyent hoz iskolánk, a református közösségre, cselekedetének súlyával arányos mértékű elmarasztalás kap.

Ennek fokozatai: figyelmeztetés, intés, megrovás, kizárás

A tanulókkal szembeni fegyelmező intézkedések

Azt a tanulót, aki, tanulmányi kötelezettségeit folyamatosan nem teljesíti, vagy a tanulói házirend előírásait megszegi, vagy igazolatlanul mulaszt, elmarasztalásban lehet részesíteni.

Az iskolai elmarasztalás formái

- szaktanári figyelmeztetés, intés, megrovás,
- nevelői figyelmeztetés, intés, megrovás,
- ügyeletes nevelői figyelmeztetés,
- osztályfőnöki figyelmeztetés, intés, megrovás,
- a főigazgatói figyelmeztetés, intés, tantestületi figyelmeztetés, intés.

Az iskolai fegyelmező intézkedések kiszabásánál a fokozatosság elve érvényesül, amelytől indokolt esetben a vétség súlyától függően el lehet térni.

- Szaktanári figyelmeztetést a foglalkozást tartó pedagógus akkor alkalmazhat, ha a tanuló szándékosan zavarja a foglalkozás rendjét, akadályozza a nevelő-oktató munkát, tanórán étkezik és/vagy folyadékot fogyaszt (kivéve indokolt esetben), a tanuló a szaktanár által előírt felszerelést a tanórára méltányolható ok nélkül nem hozza magával, vagy a tanórán nem használja.

- Osztályfőnöki figyelmeztetés akkor alkalmazható, ha a tanuló vétkes kötelességszegése az iskolaközösséget vagy az intézmény pedagógiai programjának megvalósítását nagyobb mértékben sérti, vagy veszélyezteti, vagy a tanuló kisebb – szaktanári figyelmeztetésre okot adó – kötelességszegése a tanév folyamán többször megismétlődik.
- Már az első alkalommal osztályfőnöki figyelmeztetést kell alkalmazni, ha a tanuló 3 órát igazolatlanul mulaszt, illetőleg többszöri – öt – késés esetén.
- Osztályfőnöki intés, megrovás akkor alkalmazható, ha a tanuló nagyobb kötelességszegése a tanév folyamán többször megismétlődik, vagy a tanulónak 6 igazolatlan órája van.
- a főigazgatói figyelmeztetés akkor alkalmazható, ha osztályfőnöki fegyelmező intézkedés alkalmazásától eredmény már nem várható, több szaktanárnak is panasza van az adott tanuló munkájával, viselkedésével kapcsolatban, de a kötelességszegés súlyossága fegyelmi eljárás megindítását nem indokolja.
- a főigazgatói intés akkor alkalmazható, ha a tanuló kötelességszegése a tanév folyamán újra megismétlődik, miután emiatt már a főigazgatói figyelmeztetést kapott, vagy 10 igazolatlan óra esetén. A 10 igazolatlan óra elérésekor az osztályfőnöknek értesítenie kell a lakóhely szerint illetékes jegyzőt.

A tanuló súlyos kötelességszegése esetén a büntetési fokozatok betartásától el kell tekinteni, s a tanulót azonnal legalább az “osztályfőnöki megrovás” büntetésben kell részesíteni. Súlyos kötelességszegésnek minősülnek az alábbi esetek:

- az agresszió, a másik tanuló megverése, bántalmazása,
- az egészségre ártalmas szerek (dohány, szeszesital, drog) iskolába hozatala, fogyasztása,
- a szándékos károkozás,
- az iskola nevelői és alkalmazottai emberi méltóságának megsértése,
- ezen túl mindazon cselekmények, melyek a büntető törvénykönyv alapján bűncselekménynek minősülnek.

A tanuló súlyos kötelességszegése esetén a tanulóval szemben a magasabb jogszabályokban előírtak szerint fegyelmi eljárás is indítható. A fegyelmi eljárás megindításáról az iskola a főigazgatója vagy nevelőtestülete dönt.

A büntetést írásba kell foglalni, és azt a szülő tudomására kell hozni.

A tanuló gondatlan, vagy szándékos károkozása esetén a tanuló szülője a magasabb jogszabályokban előírt módon és mértékben kártérítésre kötelezhető. A kártérítés pontos mértékét a körülmények figyelembevételével az iskola a főigazgatója határozza meg.

Ha a tanuló a kötelességeit vétkesen és súlyosan megszegi, fegyelmi eljárás során, írásbeli határozattal fegyelmi büntetésben részesíthető:

A fegyelmi büntetés lehet:

- megrovás
- szigorú megrovás
- meghatározott kedvezmények, juttatások csökkentése, megvonása,
- áthelyezés másik osztályba, tanulócsoportba vagy iskolába,
- eltiltás az adott iskolában a tanév folytatásától
- kizárás az iskolából.

Tíz év alatti tanulóval szemben fegyelmi eljárás nem indítható. Tanköteles tanulóval szemben eltiltás az adott iskolában a tanév folytatásától meghatározott fegyelmi büntetés nem, a kizárás az iskolából és a kizárás fegyelmi büntetés pedig csak rendkívüli vagy ismétlődő fegyelmi vétség esetén alkalmazható, tanköteles tanuló esetében nem hajtható végre az új tanulói jogviszony, kollégiumi tagsági viszony létesítéséig. Ebben az esetben a szülő köteles új iskolát, kollégiumot keresni a tanulónak, amelyben az iskola segítséget nyújt a szülőnek. Abban az esetben, ha az iskola a fegyelmi büntetés megállapításáról szóló határozat véglegessé válásától számított nyolc napon belül a tanulót fogadó iskolától nem kap értesítést arról, hogy a tanuló más iskolában történő elhelyezése a szülő kezdeményezésére megtörtént, a fegyelmi büntetést hozó iskola három napon belül köteles megkeresni a köznevelési feladatot ellátó hatóságot, amely három munkanapon belül másik, az állami közfeladat-ellátásban résztvevő iskolát, kollégiumot jelöl ki a tanuló számára.

A áthelyezés másik osztályba, tanulócsoportba vagy iskolába fegyelmi büntetés akkor alkalmazható, ha az iskola a főigazgatója a tanuló átvételéről a másik iskola igazgatójával megállapodott. A meghatározott kedvezmények, juttatások csökkentése, megvonása, fegyelmi büntetés szociális kedvezményekre és juttatásokra nem terjed ki.

Fegyelmi eljárás szabályai:

- a kötelezettségszegéstől számított három hónapon belül indítható (kivétel, ha büntető –vagy szabálysértési eljárás indult és az nem végződött felmentéssel),
- fegyelmi büntetés megállapításánál a tanuló életkorát és értelmi fejlettségét, az elkövetett cselekmény súlyát figyelembe kell venni.
- a fegyelmi határozatot a nevelőtestület hozza,
- be kell szerezni az iskolai diákönkormányzat véleményét,
- a fegyelmi eljárás megindításáról a tanulót, ha kiskorú, szülőjét is értesíteni kell, be kell vonni,
- ha a tanuló vitatja a terhére rótt kötelezettségszegést, vagy a tényállás tisztázása miatt indokolt, fegyelmi tárgyalást kell tartani.

Fegyelmi tárgyalás:

A fegyelmi tárgyalás lefolytatására legalább háromtagú fegyelmi bizottságot kell létrehozni a nevelőtestület tagjaiból.

A fegyelmi tárgyalás lefolytatására a 20/ 2012. EMMI rendelet 53-62.§ rendelkezéseit kell alkalmazni.

Az iskolai írásbeli, szóbeli, gyakorlati beszámoltatások, az ismeretek számonkérésének rendje

A tanulói ismeretek beszámoltatásának, a teljesítmény értékelésének célja visszajelzést biztosítani a tanár és a tanuló számára a tananyag elsajátításának mértékéről. Az iskolai beszámoltatás formái: szóbeli, illetve írásbeli számonkérés.

- A szóbeli számonkérés az előző tanítási órákon feldolgozott ismeretek rendszeres ellenőrzése, önálló feleletek formájában történik. A tanuló tanórai aktivitását is számon kérhetjük és értékelhetjük.
- Az írásbeli számonkérés az előző tanórákon feldolgozott témakörök írásos ellenőrzése. A témakör nagyságának függvényében lehet röpdolgozat vagy témazáró dolgozat.

Az írásbeli és a szóbeli számonkérés alkalmával adott érdemjegy a tantárgyi munkaközösségek által meghatározott súlyú. Az érdemjegyek súlya minden tanévben meghatározásra kerül, a munkaközösségi munkatervek tartalmazzák azokat. A tanulók erről való tájékoztatása az

osztályfőnök feladata.

A számonkérésekkel szemben támasztott követelmények:

- A tanulók munkájának, előmenetelének folyamatos értékelése érdekében 1-8. évfolyamon minden tantárgyból tanulónként havonta legalább egy érdemjegynek lennie kell, amelyet az elektronikus naplóba köteles bejegyezni. A bejegyzéseket az osztályfőnökök havonta ellenőrzik.
- A 9-12. évfolyamon a tanulóknak félévente minimálisan 3 érdemjegynek kell lennie tantárgyanként, ha az adott tantárgyból a heti óraszám nem haladja meg a hármat. Azokból a tantárgyakból, amelyeknél a heti óraszám több mint három, félévente a tantárgy heti óraszámával megegyező számú érdemjegyet kell, hogy kapjanak a tanulók. Az érdemjegyeket közölni kell a tanulóval, és azokat a szaktanár naprakészen vezeti az osztályozó naplóban. Az elégtelen írásbeli dolgozatok és feleletek javítására a szaktanár lehetőséget adhat egyéni mérlegelés alapján. A javító dolgozat, illetve felelet minősítésével bővül a tanuló érdemjegyeinek száma.
- A gimnáziumi felnőttoktatásban a tanulók teljesítményét minden tantárgyból félévenként írásbeli vizsga alapján értékelik. Művészeti ismeretek, informatika, társadalomismeret tantárgyakból előre kiadott, önálló munka is lehet a vizsgafeladat. Ha a tanuló a féléves vizsgákon nem jelenik meg, érdemjegyet nem kap, viszont a tanév végi osztályzat megállapításánál ezt figyelembe kell venni.
- **Témazáró dolgozatból naponta 2-nél több nem íratható, az íratás időpontját egy héttel előre közölni kell a tanulóval. A dolgozatokat 2 héten belül ki kell javítani.**

Az írásbeli beszámoltatások formái:

Bemeneti mérés, félévi felmérés, kimeneti felmérés, témazáró dolgozat (témakörök után), írásbeli felelet (egy vagy több tananyagból), a megértést ellenőrző-gyakorló dolgozat, szabadkézi rajz, munkadarab elkészítése, testnevelésből gyakorlati feladatok bemutatása, számítógépes feladatok, házi dolgozat, prezentáció.

Az írásbeli beszámoltatás rendje, korlátai:

- A szintfelmérő dolgozatok írása egy teljes év ismeretanyagának számonkérésére szolgál.
- A témazáró dolgozat egy témakör írásbeli számonkérését jelenti.
- Az írásbeli felelet egy vagy több tanóra anyagának írásbeli számonkérésére szolgál.
- A szintfelmérő és a témazáró dolgozatokról a tanulók azok megírása előtt egy héttel értesüljenek.
- Egy nap két témazáró dolgozatnál több nem íratható egy osztályban.
- Írásbeli feleletek számára korlátozást nem vezetünk be.

Az iskolai írásbeli beszámolás az SNI tanulók esetében:

- A szakértői vélemény javaslatai alapján kérjük számon, értékeljük a tanulót.
- A szakértői vélemény alapján a főigazgató engedélyezi az írásbeli beszámoló szóbeli beszámolóval vagy szóbeli beszámoló írásbeli beszámolóval történő felváltását. (20/2012. EMMI rendelet 74/a §)

Szóbeli beszámoltatás formái:

Szóbeli felelet, egy vagy több tanórai anyag számonkérésére szolgál.

Szóbeli számonkérési formák a következők:

- szóbeli feleltetés,
- tanulói kiselőadások,

- prezentáció,
- idegen nyelvi párbeszéd,
- történetek feldolgozása, előadása,
- készségtárgyak egyéni értékelése.

Az otthoni, napközis, tanulószobai felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elveit és korlátai

Iskolánkban a házi feladatokkal kapcsolatban az alábbi szabályok érvényesülnek:

- A hét közben kapott feladatokat lehetőleg a tanulószobán, napköziben oldják meg a gyerekek.
- A tanulók a hétvégékre kaphatnak mind írásbeli mind szóbeli feladatokat is, de nem többet, mint egyik óráról a másikra.
- A tanítási szünetek idejére: a szokásos, egyik óráról a másikra feladott feladatokon túl nem kaphatnak sem szóban, sem írásban több házi feladatot, kivételt képeznek a kötelező és ajánlott olvasmányok.

Az otthoni írásbeli házi feladat kiadásának korlátai

- A tanulókat (versenyre készülők, a tantárgy iránt aktívan érdeklődők) egyéni választásuk, kérésük alapján szorgalmi feladattal segíthetjük, számukra szorgalmi feladatot javasolhatunk.
- Az otthoni tanulási idő (írásbeli és szóbeli feladatok elvégzésének együttes ideje) maximum 20-30 percet vehet igénybe egy tantárgyból.
- Az otthoni írásbeli házi feladattal kapcsolatos elvárás az, hogy az írásbeli és szóbeli feladatok segítsék a diákot a számonkérésre való felkészülésben, illetőleg fejlesszék a hatékony, önálló tanulás képességét.
- A szóbeli és írásbeli házi feladat elkészítésének értékelése, minősítése része lehet a tanórai szóbeli vagy írásbeli számonkérésnek, tehát a házi feladat elkészítése osztályzattal értékelhető, minősíthető.

Az SNI tanulók esetében:

- Differenciált megsegítés a napközis tanulási időben.
- Ha szükséges, a házi feladatnál a feladat felolvasása a tanuló számára.
- Több idő biztosítása a feladat megoldásához.
- A szakvéleményben meghatározott segédeszközök használatának biztosítása.

Az iskolában alkalmazott sajátos pedagógiai módszereket, beleértve a témanapokat, témaheteket és a projektoktatást is.

A pedagógiai program végrehajtása során különböző pedagógiai módszereket alkalmazunk, de komplex projektoktatási formákat tantervünkbe nem terveztünk be. A témanapokat, témaheteket és a projektoktatás formáit a mindenkori éves munkaterv tartalmazza. A könyvtárpedagógai foglalkozásokat az éves munkatervben tervezzük.

A nevelőtestület által szükségesnek tartott további elvek

A tantárgy tanulása az előrehozott érettségi vizsga letétele után

Az előrehozott érettségi vizsga sikeres letétele után a magasabb évfolyamon vagy évismétlés esetén a tanuló mentesül a tantárgy tanulása és az óralátogatás alól.

„Boldog iskola”

Iskolánkban 2019 szeptemberében elindítottuk a Boldogságóra programot és megpályáztuk a **„Boldog Iskola”** címet. A Boldogságóra 10 hónapos programja a pozitív pszichológia tudományos kutatásaira épül. A kezdeményezés **Bagdi Bella** nevéhez fűződik, **Prof. Dr. Bagdy Emőke** fővédnökségével. A program kiemelt küldetése, hogy a pozitív pszichológia eredményeire építve adjon ötleteket és módszertani segítséget a boldogságra való képesség fejlesztéséhez az óvodás és iskolás korosztály számára. Egy **tudományos módszer**, amivel a gyerekek boldogabbak, kitartóbbak lesznek, eredményeik javulhatnak. A Boldogságóra program fókuszában az áll, hogy **hogyan lehet a negatív gondolkodásmódon változtatni és optimista hozzáállást kialakítani a diákok körében**. A pozitív pszichológia módszereire épül, ami **mind a diákok, mind a tanárok jól-létével foglalkozik**, és ahol lehetőség van a szülőket is bevonni a programba. Nem a tudás terhére dolgozták ki a programot, hanem annak kiegészítéseként, ahol az a cél, hogy a hagyományos tudásátadást és az életben szükséges kompetenciák fejlesztését összhangba hozzák az iskolai oktatásban.

„Arra törekszünk, hogy a Boldogságórák derűs és élménygazdag feladatai, játékai, valamint gyakorlatai fokról fokra kibontakoztassák a derűt és életszeretetet. Gyermekeink így a jövőbe vetett hittel, bátran járják végig a felnőttséghez vezető utat, majd boldogságra képes emberré válhatnak.”

(Prof. Dr. Bagdy Emőke, a Boldogságóra program fővédnöke)

10 hónap, 10 témakör. Iskolánkban több osztály végzi a programot, osztályfőnökükkel. A boldogságórák tartásának feltétele egy akkreditált továbbképzésen való részvétel, melyen több pedagógusunk sikeresen részt vett. Ezen a képzésen konkrét segítséget kapunk a program elméleti hátteréről és módszertani gyakorlatáról.

A Boldogságóra 10 hónapos programja a pozitív pszichológia tudományos kutatásaira épül:

Szeptember: Boldogságfokozó hála gyakorlása

Október: Optimizmus gyakorlása

November: A társas kapcsolatok boldogító ereje

December: Boldogító jócselekedetek

Január: Célok kitűzése és elérése

Február: Megküzdési stratégiák gyakorlása

Március: Apró örömök élvezete

Április: Megbocsátás

Május: Egészséges életmód

Június: Fenntartható boldogság

Az órák lényege:

- a személyiségfejlesztés,
- a pozitív életszemléletre való képesség tanítása.

Havi 1 órában különböző feladatok elvégzése történik csoportosan: A feladatok játékos, vidám, kreatív formát öltenek, melyek a havi boldogságfokozó témát bontják ki, és gyakorlatban fejlesztik a pozitív gondolkodást, tapasztalati tanulás útján. Célunk nem az, hogy problémamentes életmodellt

állítsunk a gyerekek elé, hanem hogy vezérfonalat adjunk ahhoz, hogy

- könnyebben nézzenek szembe a kihívásokkal,
- képesek legyenek hatékonyan megbirkózni a problémákkal,
- a testi-lelki egészségmegtartás tényezőinek tanulmányozására kapjanak gyakorlati lehetőséget,
- valamint a keresztyén életszemlélet kialakuljon bennük.

Egy-egy témánál egy hónapig időzünk el, hogy a fiataloknak legyen elegendő idejük saját tapasztalatokat gyűjteni és az új ismereteket beépíteni a mindennapjaikba.

Mottónk:

„Az életet egyetlenegy alapérzéssel lehet boldogan leélni – pedig éppen erre gondolnak legkevésbé az emberek – a hála érzésével."

közlekedési nevelés

Felgyorsult életünk és a közlekedési kultúra romlásának köszönhetően egyre gyakrabban hall-hatunk közlekedési balesetekről. A közlekedési szabályok ismerete és az egyén viselkedési kultúrája az alapja a biztonságos közlekedésnek. A helyes és biztonságos közlekedés szabályainak elsajátíttatása az életbiztonságunkat növeli. Kicsi gyermekkortól a családok alakíthatják ki leginkább az erre való igényt, de az iskolának is komoly a felelőssége ebben.

Az iskolában a közlekedési nevelés két alapvető színtere:

Elméleti oktatás

- 1-4.évfolyam a környezet órák tananyagában jelenik meg.
- 5-8.évfolyamon a technika tanterv tananyagának része a közlekedési szabályok megerősítése.

Gyakorlati alkalmazás

- Az intézményhez közeli (városligeti) KRESZ pályán gyakorlási lehetőség biztosítása.
- Iskolán kívüli programok, kirándulások alkalmával tudatosítjuk és alkalmazzuk a helyes közlekedés szabályait.

Társadalmi bűnmegelőzés, áldozattá válás elkerülése

A téma az osztályfőnöki órákon kerülhet feldolgozásra. Cél, hogy tanulóink megismerjék és megtanulják elkerülni azokat a helyzeteket, amelyben károsultakká, áldozatokká válhatnak (aktív állampolgárságra, demokráciára nevelés, felkészülés a felnőtt lét szerepeire).

Legfontosabb nevelési feladataink, amelyet mindennapi nevelő munkánk során végeznünk kell:

- Erkölcsi nevelés erősítése
- Alapvető törvényi ismeretek nyújtása
- Alapvető állampolgári jogok ismertetése

Ez a téma nem kötődik konkrét tantárgyhoz, a mindennapi eseményekhez alkalmazkodva, a társadalmi és iskolai történéseket felhasználni kell diákjaink szemléletét alakítanunk.

Erőszakmentes konfliktuskezelő technikák elsajátítása

A konfliktus életünk része. A konfliktusok során kialakuló viták szükséges részei mindennapjainknak. Diákjainkban a mindennapi együttlét során ki kell alakítanunk a konfliktusok kezelésének erőszakmentes technikáit.

Legfontosabb feladatunk, hogy gyermekeinket is megtanítsuk a vitás helyzetek kezelésére.

Konfliktuskezelési technikák gyakorlati alkalmazásának színterei:

- A tanórai technikák (páros munka, csoportos és együttműködő, kooperatív tanítási technikák) alkalmazásával kell a gyermekeket hozzászoktatni a társas viszony, az abból adódó konfliktusok helyes megoldására.
- Drámaórák, ahol szituációs játékok keretében gyakoroltatható a konfliktuskezelés.
- Osztályfőnöki órákon, az osztályban kialakuló konfliktusok megbeszélése, vitakultúra elsajátítása.
- Szünetekben, szabadidőben kialakuló konfliktusok esetén az ügyeletes pedagógus feladata a problémamegoldás segítése.
- Magatartási, beilleszkedési gondokkal küzdő gyermekeinknél kiemelten foglalkoznak ezzel a témával fejlesztő pedagógusaink.

KOLLÉGIUMIPEDAGÓGIAI PROGRAM

Kollégiumi Peadagógiai Program

Bevezető

Az Ibrányi Református Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és Kollégium többcélú intézmény, a kollégiumi nevelés-oktatás alapfeladatát az Árpád út 2. szám alatti feladatellátási helyen működő intézményegységében látja el. Kollégiumunk megfelelő lakhatási és tanulási feltételeket nyújt azon tanulók számára, akik az Arany János Kollégiumi Program tanulói.

A kollégium együttműködik az intézmény gimnáziumával

A tanulóink családi háttere változó képet mutat. A szülői generáció nagy része vallásos nevelés nélküli környezetben nevelkedett, de azoktól, akik minket választanak, elvárjuk, hogy fogadják el és támogassák céljainkat és azt a szellemiséget, amit képviselünk.

Kiemelt társadalompolitikai szerepünk és feladatunk, hogy fenntartsuk a társadalmi mobilitást: esélyeket teremtsünk, biztosítsuk a hozzáférést a jó minőségű tudáshoz, segítsük a szociális, kulturális hátrányok leküzdését, a társadalmi integráció folyamatát. Fontos szerepünk van az egész életen át tartó tanulás megalapozásában, a tanuláshoz szükséges készségek és képességek, a Nat-ban meghatározott kulcskompetenciák erősítésében, a tehetség felismerésében és fejlesztésében, a tanulók felzárkózásának segítésében. Tevékenységünk során megteremtjük a feltételeket az iskolai tanulmányok sikeres folytatásához, kiegészítjük a családi és iskolai nevelést és oktatást, egyúttal szociális ellátást, biztonságot, valamint érzelmi védettséget is nyújtunk. A szülőktől átvállalt felelősségünk gyakorlása érdekében a szülői házzal jó kapcsolatot kell kiépítenünk, a családoknak pontos képet kell kapniuk arról, hogy a kollégium milyen követelményeket támaszt a hozzánk beköltöző gyermekkel szemben. Amennyiben a szülők elképzelései, elvárásai találkoznak az intézmény értékrendjével, akkor számíthatunk eredményes, hosszútávú együttműködésre. Tevékenysége során kiegészíti a családi és iskolai nevelést, egyben szociális ellátást, biztonságot és érzelmi védettséget nyújt.

Megfelelő pedagógiai környezet biztosításával elősegítjük a társadalmi szerepek tanulását, a diákok önszerveződése során kialakuló közösségekben az együttélés, az együttműködés, az önkormányzó képesség, a döntés és felelősség, a konfliktuskezelés demokratikus technikáinak megismerését, gyakorlását; ezzel hatékony támogatást nyújtunk a sikeres társadalmi beilleszkedéshez.

Intézményünk a helyi társadalom elvárásait, a nevelési-oktatási környezet lehetőségeit is figyelembe véve végzi munkáját, **részt vesz az Arany János Kollégiumi Programban.**

Minden törekvésünkkel azt célozzuk meg, hogy intézményünk adottságainál fogva alkalmas legyen arra, hogy Ibrány Város, az Ibrányi Járás pedagógiai, kulturális központjává válhasson.

A kollégiumi nevelés országos alapprogramjának kiadásáról szóló jogszabályban

meghatározottaknak megfelelően a kollégiumi nevelés alapelveit, értékeit, célkitűzéseit

A kollégiumi nevelés célja és alapelvei kollégiumi nevelés országos alapprogramja alapján

A kollégiumi nevelés célja legfőképp a tanulók szocializációjának, kiegyensúlyozott és egészséges fejlődésének, tanulásának, a sikeres életpályára való felkészítésének segítése, személyiségének fejlesztése, kibontakoztatása.

A kollégium – céljai elérése érdekében – diákközpontú, az egyén és a közösség harmóniáján alapuló környezetet és tevékenységrendszert alakít ki, melynek főbb alapelvei:

- az alapvető erkölcsi normák érvényesítése
- a nemzeti hagyományok megőrzése, a nemzeti azonosságtudat fejlesztése;

- a tanulók és közösségeik iránti felelősség, a bizalom, a szeretet, a segítőkészség
- az alapvető emberi és szabadságjogok, valamint a gyermekeket megillető jogok érvényesítése;
- a nemzeti és európai nevelési elvek alkalmazása;
- szakmai és intellektuális igényesség, kulturált stílus a pedagógus tevékenységében;
- az egyéni és életkori sajátosságok, valamint a sajátos nevelési igényű tanulók szükségleteinek figyelembevétele;
- építkezés a tanulók aktivitására, öntevékenységére, önszerveződő képességére;
- az integrált nevelés, az integrációt elősegítő pedagógiai módszerek alkalmazása;
- a szülőkkel, a kollégiumhoz kapcsolódó iskolákkal, a társadalmi környezettel való konstruktív együttműködés;
- a nemzetiségi azonosságtudat tiszteletben tartása, ápolása.

Intézményünk köznevelési feladatát alapvetően a református oktatás nevelési hagyományainak és a keresztyén erkölcsi elveknek megfelelően végzi. Kiemelt feladata a nemzeti műveltség megőrzése, az egyetemes kultúra közvetítése, az erkölcsi érzék és a szellemi-érzelmi fogékonyság elmélyítése. Feladata továbbá a tanuláshoz és a munkához szükséges képességek, készségek, ismeretek, attitűdök együttes fejlesztése, az egyéni és csoportos teljesítmény ösztönzése, a közjóra való törekvés megalapozása, a nemzeti, közösségi összetartozás és a hazafiság megerősítése.

Célunk továbbá, hogy a családdal együttműködve cselekvő elkötelezettségre neveljünk az igazság és az igazságosság, a jó és a szép iránt, fejlesszük a harmonikus személyiség kibontakoztatásához szükséges szellemi, érzelmi, erkölcsi, társas és testi képességeket. Ezáltal járulunk hozzá ahhoz, hogy diákjaink a keresztyén értékrend alapján

- a haza felelős polgárává váljanak;
- reális önismeretre és szilárd erkölcsi ítélőképességre tegyenek szert;
- megtalálják helyüket a családban, a szűkebb és tágabb közösségekben, valamint a munka világában;
- törekedjenek tartalmas és tartós kapcsolatok kialakítására;
- legyen képesek felelős döntések meghozatalára a maguk és a gondjaikra bízottak sorsát illetően;
- váljanak képessé az önálló tájékozódásra, véleményformálásra és cselekvésre;
- ismerjék meg és értsék meg a természeti, társadalmi, kulturális jelenségeket, folyamatokat; - tartsák értéknek és feladatnak a kultúra és az élővilág változatosságának megőrzését.

Fontos szerepet szánunk az egyetemes magyar nemzeti hagyománynak, a nemzeti öntudat fejlesztésének, beleértve a magyarországi nemzetiségekhez tartozók öntudatának ápolását is. Kiemelten kezeljük az ország és tágabb környezete, a Kárpát-medence, különösen a környező országokban élő magyarság életének megismerését, ugyanakkor fontosnak tartjuk azokat a tartalmakat, amelyek Európához tartozásunkat erősítik.

Az együttműködés a szülőkkel, a gyermekek családi neveléséhez nyújtott pedagógiai segítség, a szülői vélemények, javaslatok befogadása és hasznosítása nevelő-oktató munkánk nélkülözhetetlen feltétele, ezért megteremtjük azokat a fórumokat, ahol a szülők és a pedagógusok közötti tapasztalatcsere kölcsönössé, az együttműködés eredményessé válhat.

A kollégiumi nevelés feladatai

A kollégium – a kollégiumi jogviszony fennállása alatt – biztosítja diákjai számára azok iskolai tanulmányai folytatásához szükséges kollégiumi feltételeket. Köznevelési feladatait kollégiumi ellátás, nemzetiségi kollégiumi ellátás, illetve sajátos nevelési igényű tanulók kollégiumi ellátásán

keresztül valósítja meg.

A kollégiumi nevelés feladata különösen:

A tanulás tanítása

A kollégiumi nevelés feladata a diákok egyéni fejlődésének elősegítése, a hátránnyal küzdők felzárkóztatása, a gyermekek tehetségének kibontakoztatása. Ennek érdekében a kollégium lehetőséget biztosít az ismeretszerzés, a megismerési és gondolkodási képességek fejlesztésére, valamint arra, hogy a tanulók megismerjék és elsajátítsák a helyes tanulási módszereket. Ezzel fejleszti a kreativitást, erősíti a tanulási motívumokat, az érdeklődés, a megismerés és a felfedezés vágyát. Fontos, hogy a tanulók elsajátítsák az információkeresés különböző formáit a kollégiumi könyvtárban az egyéni fejlesztés elmélyítése érdekében, az információk megtalálásának célravezető útjain keresztül. Törekszik a tanulási kudarcok okainak feltárására, azok kezelésére, a jó teljesítményhez szükséges helyes énkép, a pozitív önértékelés kialakítására. Segíti a mindennapi feladatokra történő felkészülést. A kollégiumnak gondot kell fordítania arra, hogy az ismeretek elsajátítása közben a tanulásra belső igény ébredjen a tanulókban, mindennapi életük részévé váljon a tanulás. A tanulás tanítása, az ismeretszerzést elősegítő beállítódások kialakítása hatással lesz a tanulók egész felnőtt életére, és elősegíti helytállásukat a munka világában is.

Az erkölcsi nevelés

A kollégium feladata az alapvető erkölcsi normák megismertetése, elfogadtatása, valamint ezen normák beépülésének elősegítése a tanulók mindennapi életébe, személyiségükbe. Az erkölcsi nevelés legyen életszerű, készítsen fel az elkerülhetetlen értékkonfliktusokra, valamint azok kezelésére, segítsen választ találni a tanulók erkölcsi és életvezetési kérdéseire, problémáira. A kollégiumi közösség élete, a kollégiumi nevelőtanárok példamutatása segítse elő a tanulók életében az olyan nélkülözhetetlen készségek megalapozását és fejlesztését, mint a kötelességtudat, a munka megbecsülése, a mértéktartás, az együttérzés, a segítőkészség, a tisztelet és a tisztesség, a korrupció elleni fellépés, a türelem, a megértés, az elfogadás, az empátia, a szociális érzékenység.

Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

A kollégium, az iskolai tanulmányokra alapozva, azt kiegészítve segítse elő a nemzeti, népi kultúránk értékeinek, hagyományaink megismerését. A kollégiumi foglalkozások keretében a diákok tanulmányozzák a jeles magyar történelmi személyiségek, tudósok, feltalálók, művészek, írók, költők, sportolók munkásságát. Sajátítsák el azokat az ismereteket, gyakorolják azokat az egyéni és közösségi tevékenységeket, amelyek megalapozzák az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza és népei megismerését, megbecsülését. A nevelés révén alakuljon ki bennük a közösséghez tartozás, a hazaszeretet érzése, és az a felismerés, hogy szükség esetén Magyarország védelme minden állampolgár kötelessége. Európa a magyarság tágabb hazája, ezért magyarságtudatukat megőrizve ismerjék meg történelmét, sokszínű kultúráját. A nemzetiséghez tartozó tanulók nevelését ellátó kollégium kiemelt feladata az anyanyelvű nevelés, az adott nemzetiséghez való tartozás tudatának erősítése, nemzetiségi kultúrájának, nyelvének, szokásainak ápolása és fejlesztése.

A családi életre nevelés

A család kiemelkedő jelentőségű a gyerekek, fiatalok erkölcsi érzékének, szeretetkapcsolatainak, önismeretének, testi és lelki egészségének alakításában. Ezért a kollégium kitüntetett feladata a harmonikus családi minták közvetítése, a családi közösségek, értékek megbecsülése. Ez segítséget nyújt a felelős párkapcsolatok kialakításában, ismereteket közvetít a tanulók családi életében felmerülő konfliktusok kezeléséről. A kollégiumnak foglalkoznia kell a szexuális nevelés kérdéseivel is.

Állampolgárságra, demokráciára nevelés

A kollégiumi nevelés elősegíti a demokratikus jogállam, a jog uralmára épülő közélet működésének

megértését, az abban való állampolgári részvétel jelentőségét. Ezzel is erősíti a diákokban a nemzeti öntudatot és kohéziót, összhangot teremtve az egyéni célok és a közjó között. Ezt a cselekvő állampolgári magatartást a törvénytisztelet, az együttélés szabályainak betartása, az emberi méltóság és az emberi jogok tisztelete, az erőszakmentesség, a méltányosság jellemzi. A kollégium megteremti annak lehetőségét, hogy a tanulók megismerjék a főbb állampolgári jogokat és kötelezettségeket. A közügyekben való aktív részvétel megkívánja a kreatív, önálló mérlegelő gondolkodás, az elemzőképesség és a vitakultúra fejlesztését. A felelősség, az önálló cselekvés, a megbízhatóság, a kölcsönös elfogadás elsajátításának folyamatában kiemelt szerepet és megfelelő teret kap a kollégiumi diák-önkormányzati rendszer.

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése

A kollégiumon belüli kapcsolat- és tevékenységrendszer szervezésével, ismeretek nyújtásával a nevelés elősegíti, hogy kialakuljanak az önismeret gazdag és szilárd elméleti és tapasztalati alapjai. Kiemelt feladat a tanuló helyes, reális énképének, illetve önértékelésének kialakítása; elő kell segíteni a kedvező szellemi fejlődését, készségeinek optimális alakulását, tudásának és kompetenciáinak kifejezésre jutását, s valamennyi tudásterület megfelelő kiművelését; hozzá kell segíteni, hogy képessé váljék érzelmeinek hiteles kifejezésére, a mások helyzetébe történő beleélés képességének, az empátiának a fejlődésére, valamint a kölcsönös elfogadásra. A megalapozott önismeret hozzájárul a kulturált egyéni és közösségi élethez, mások megértéséhez és tiszteletéhez, a szeretetteljes emberi kapcsolatok kialakításához.

A testi és lelki egészségre nevelés

Az egészséges életmódra nevelés hozzásegít az egészséges testi és lelki állapot örömteli megéléséhez. A kollégium ösztönözze a tanulókat arra, hogy legyen igényük a helyes táplálkozásra, a mozgásra, a stressz kezelés módszereinek megismerésére és alkalmazására. Legyenek képesek lelki egyensúlyuk megóvására, társas viselkedésük szabályozására, a konfliktusok kezelésére. A kollégiumi pedagógusok motiválják és segítsék a tanulókat a káros függőségekhez vezető szokások kialakulásának megelőzésében. A kollégium sportélete járuljon hozzá az egészséges életvitel, a helyes életmódminta kiválasztásához. Fontos, hogy a kollégium a diákok számára otthonos, egészséges, kulturált, esztétikus közeget biztosítson, ahol a tanulók jól érzik magukat, és amely egyúttal fejleszti ízlésüket, igényességüket.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

A kollégiumi nevelés feladata a szociális érzékenység, segítő magatartás kialakítása a tanulókban úgy, hogy önálló tapasztalati úton ismerjék meg a hátránnyal élők sajátos igényeit, élethelyzetét. Ez a segítő magatartás fejleszti a diákokban az együttérzést, együttműködést, problémamegoldást és az önkéntes feladatvállalást, mely elengedhetetlen a tudatos, felelős állampolgári léthez.

Fenntarthatóság, környezettudatosság

A tanulónak meg kell tanulnia, hogy az erőforrásokat tudatosan, takarékosan és felelősségteljesen, megújulási képességükre tekintettel használja. A kollégiumi nevelés során fel kell készíteni a tanulókat a környezettel kapcsolatos állampolgári kötelességek és jogok gyakorlására. Törekedni kell arra, hogy a tanulók megismerjék azokat a gazdasági és társadalmi folyamatokat, melyek változásokat, válságokat idézhetnek elő, továbbá kapcsolódjanak be közvetlen és tágabb környezetük értékeinek, sokszínűségének megőrzésébe, gyarapításába.

Pályaorientáció

A kollégiumnak – a tanulók életkorához igazodva és a lehetőségekhez képest – átfogó képet kell nyújtania a munka világáról. Ennek érdekében olyan feltételeket, tevékenységeket (szakkörök, érdeklődési körök) kell biztosítania, amelyek révén a diákok kipróbálhatják képességeiket, elmélyülhetnek az érdeklődésüknek megfelelő területeken, megtalálhatják későbbi hivatásukat,

kiválaszthatják a nekik megfelelő foglalkozást és pályát, valamint képessé válnak arra, hogy ehhez megtegyék a szükséges erőfeszítéseket. Ezért fejleszteni kell bennük a segítéssel, az együttműködéssel, a vezetéssel és a versengéssel kapcsolatos magatartásmódokat és azok kezelését. A kollégium – a kollégium pedagógiai munkájával kapcsolatban álló iskolákkal együttműködve – valamennyi tanulója számára lehetővé teszi egyes kiválasztott szakmák, hivatások megismerését, segíti a pályaválasztást, illetve a tanuló által választott életpályára való felkészülést.

Gazdasági és pénzügyi nevelés

A kollégiumnak – a bentlakásos köznevelési intézmény sajátos adottságaiból adódóan – segíteni kell, hogy a tanulóik felismerjék saját felelősségüket az értékteremtő munka, a javakkal való ésszerű gazdálkodás, a pénz világa és a fogyasztás területén. Fontos, hogy tudják mérlegelni döntéseik közvetlen és közvetett következményeit és kockázatát. Lássák világosan rövid és hosszú távú céljaik, valamint az erőforrások kapcsolatát, az egyéni és közösségi érdekek összefüggését, egymásrautaltságát. A kollégium a diák-önkormányzati tevékenység működtetésén keresztül segíti az autonóm, felelős, a közösség érdekeit is figyelembe vevő magatartás és a körültekintő döntéshozás képességének kialakulását.

Médiatudatosságra nevelés

Fontos, hogy a tanulók értsék az új és a hagyományos médiumok nyelvét. A médiatudatosságra nevelés során az értelmező, mérlegelő beállítódás kialakításának nagy jelentősége van. A diákokkal ismertetni kell a média működésének és hatásmechanizmusának főbb törvényszerűségeit, a média és a társadalom közötti kölcsönös kapcsolatokat, a valóságos és a virtuális, a nyilvános és a bizalmas érintkezés megkülönböztetésének módját.

A tanulók életrendje, tanulása, szabadideje szervezésének pedagógiai elvei

A KOLLÉGIUM MŰKÖDÉSE

Személyi feltételek, elvárások

A kollégiumban a nevelési feladatokat – jogszabályban meghatározott végzettséggel és szakképzettséggel rendelkező, pedagógus munkakörben foglalkoztatott – 2 fő kollégiumi nevelőtanár látja el.

Kollégiumi nevelő munkánkban keresztyén erkölcsi alapelvek érvényesülnek, melynek legfontosabb normáit a Magyarországi református Egyház Közoktatási Intézményeiben dolgozó pedagógusok számára elkészített Etikai Kódex tartalmazza.

Intézményünkben a kollégiumi nevelőtanár a nevelőtestület tagjaként a nevelőtestület tagjaival és vezetőivel szoros szakmai együttműködésben végzi munkáját. **.**

A nevelőtanár feladatai:

- a nevelőtestület tagjaival és vezetőivel szoros szakmai együttműködésben végzi munkáját,
- rendszeres önképzéssel, szervezett továbbképzéssel megújított, korszerű szakmai ismeretekkel rendelkezik,
- képes a nevelési folyamat megtervezésére, megszervezésére, irányítására, ellenőrzésére, értékelésére; jártas a különböző pedagógiai eljárások, módszerek alkalmazásában,
- egyéniségével, megjelenésével, felkészültségével, műveltségével, életmódjával követendő példaként szolgál a diákok számára,
- megfelelő empátiával rendelkezik, nevelői eljárásaiban, pedagógiai kommunikációjában a tanulók iránti tiszteletet, szeretetet, elkötelezettséget és bizalmat helyezi előtérbe,
- képes a diákok helyzetének, személyiségének megismerésére, megértésére,
- képes a diákokkal őszinte, bizalmon alapuló viszonyt kialakítani,
- képes a konfliktusok eredményes kezelésére,
- munkája során folyamatosan együttműködik a tanulók közösségeivel, a nevelésükben részt vevő személyekkel, szervezetekkel.
- ellátja a tanulócsoportok működésével kapcsolatos nevelési, szervezési, valamint az ezekkel kapcsolatos adminisztrációs feladatokat.
- munkaidejének megkezdése előtt 10 perccel megjelenik a kollégiumban és egyezteti a vezetővel az adott nap feladatait.
- munkaideje alatt pedagógiai tevékenységet folytat.
- munkaideje alatt a kollégiumban, illetve a program által megszabott helyszínen tartózkodik.
- ügyeletes tanárként az egész kollégium rendjéért felel.
- figyelemmel kíséri diákjai szellemi, lelki, és testi fejlődését és pedagógiai eszközrendszerével igyekszik növendékei fejlődését elősegíteni.
- biztosítja a szilenciumi fegyelmet és ellenőrzi a tanulók tanulmányi munkáját, mind az írásbeli, mind pedig a szóbeli feladatok tekintetében.
- írásban nyilván tartja a szilenciumról kések vagy távolmaradók nevét, hiányzásuk idejét és okát. Az igazolatlan hiányzásokat feljegyzi az ügyeleti naplóba.
- ellenőrzi rendszeresen a kollégium felszerelését, rendjét, tisztaságát. Jelzi az észlelt, vagy tudomására jutott műszaki problémákat.
- saját hatáskörébe tartozó fegyelmi ügyekben eljár, súlyosabb esetben értesíti a kollégium vezetőjét.
- részt vesz a kollégium hitéleti alkalmain, áhítatokon, istentiszteleteken, csendes-napokon.
- jelen van a kollégium nevelői értekezletein.

- aktívan részt vesz a diákság szabadidős programjának szervezésében.
- szolgálatban töltött idejét beírja az ügyeleti naplóba szolgálati ideje alatt, akadályoztatása esetén a szolgálatot követő 24 órán belül.
- munkaidejének megszakítását, megrövidítését, valamint a munkahelyről való eltávozását a kollégium vezetője engedélyezheti és egyben a helyettesítésről is gondoskodik.

Ezen felül minden, munkakörével összeegyeztethető feladatot ellát, amellyel a kollégium vezetője alkalmilag megbízza.

A kollégiumi nevelőtanár munkáját a jogszabályokban foglaltak szerint végzi, tevékenységét a tudás, az igazságosság, a rend, a szabadság, a méltányosság, a szolidaritás erkölcsi és szellemi értékei, az egyenlő bánásmód, valamint az egészséges életmódra és a fenntartható fejlődésre nevelés határozzák meg.

A kollégiumban dolgozó, nem pedagógus munkakörben foglalkoztatottak munkáját is a gyermekközpontúság, a nevelés eredményességének támogatása kell, hogy jellemezze. Jelenlétük, megnyilvánulásaik, tevékenységük és annak színvonala is nevelési tényezőként hat a kollégisták mindennapjaiban.

A csoportvezető feladatai

- Ellátja a kollégiumi csoportjával kapcsolatos ügyviteli feladatokat: beíratás, nevelői feljegyzések naprakész vezetése,
- Ismerteti, betartja és betartatja a Házirend, az SzMSz és a Pedagógiai Program előírásait.
- Nevelő-oktató munkájához csoportfoglalkozási és foglalkozási (szabadon választott foglalkozás, szakkör) tervet készít.
- Ismeri tanítványai személyiségét, figyelembe véve a személyiségfejlődés sajátos jegyeit, a kollégium pedagógiai programja szerint neveli csoportjának tanulóit.
- Segíti a tanulók pályaválasztását, pályaorientációját, azok személyiségének ismeretében.
- Csoportjával jó kapcsolatot ápol. Segíti a jó csoportközösség kialakulását, a kollégium szellemiségének megfelelő fejlődését.
- Együttműködik és segíti az osztályban tanító pedagógusok munkáját, lehetőség szerint szakórákat látogat. Közvetít az osztályközösség és a szaktanárok között az esetlegesen felmerülő problémákban. Észrevételeit és esetleges problémáit az érintett nevelőkkel megbeszéli. Ha szükségesnek látja, tájékoztatja a kollégium vezetőjét. Szükség esetén a kollégium vezetőjénél kezdeményezi szülőkkel és szaktanárokkal való közös egyeztetést.
- Lehetőségekhez mérten pedagógiai kapcsolatot tart fenn a csoportjába tartozók szüleivel, és a tanulók életét, tanulmányait segítő más személyekkel (fejlesztő pedagógus, védőnő, lelkész, iskolapszichológus).

Tevékenységüket a csoportot érintő kérdésekben összehangolja.

- Figyelemmel kíséri a tanulók tanulmányi előmenetelét, valamint a csoport fegyelmi helyzetét.
- Az új és a pályakezdő kollégákat segíti a szaktárgyához kötődő adminisztrációban.
- Segít az egységes adminisztrációs rendszer kialakításában.
- Különös gondot fordít a valamilyen területen tehetséges, valamint a hátrányos helyzetű tanulók segítésére.
- Félévkor és év végén a csoporttal együtt értékeli a tanulók tanulmányi előmenetelét, magatartását és szorgalmát.

- A nevelői értekezleteken, illetve nevelési értekezleten bemutatja csoportját, és minősíti a tanulók magatartását, szorgalmát. A velük kapcsolatos észrevételeit, javaslatait nevelőtársai elé terjeszti.
- Szervezi, irányítja, felügyeli, illetve figyelemmel kíséri a csoport tanulóinak iskolán kívüli tevékenységét a kollégiumi és csoportszintű szervezett programokon
- Gondoskodik arról, hogy az információk időben és megfelelő módon eljusson minden tanulóhoz.
- Javaslatot tesz a tanulók jutalmazására, fegyelmezésére, segélyezésére, alapítványi támogatásban való részesítésére.
- Tagja a csoportjához tartozó tanulók ügyében eljáró fegyelmi bizottságnak.
- Az éves munkatervben vállalt csoportszintű feladatokat vezeti és irányítja
- Tanév elején tájékoztatja a tanulókat a kollégiumi munka – és balesetvédelmi előírásokról, valamint felhívja a figyelmet ezek betartására

Az éjszakás nevelő külön feladatai

- Ügyeleti ideje alatt felelős a kollégiumban lakó diákok tevékenységéért, a házirend betartásáért, a rendért és a fegyelemért. Ezért-ha más feladata nem szólítja- a diákok között vagy a nevelői szobában tartózkodik, de mindenképpen a kollégium területén. A nevelőtanár éjszaka a nevelői szobában tartózkodik, az adódó feladatokat ebben az időszakban is meg kell oldania.
- Az ügyeleti naplóba feljegyzi a szolgálata alatt történt eseményeket, ha van, a létszámváltozást.
- Ügyeletei ideje alatt szakkört, különórát nem tarthat.
- Takarodóig összesíti a tanulás miatt fennmaradók névsorát, és ellenőrzi őket.
- Vezeti a reggeli közös étkezést, és ügyel arra, hogy azon minden diák részt vegyen.
- Reggelenként ellenőrzi a szobák rendjét és gondoskodik arról, hogy a diákok a kollégium épületét a házirendben meghatározott időben elhagyják.

A nevelőtanárok joga és kötelessége alapfeladatuk pontos és hiánytalan ellátásán túl:

- a pedagógiai program ismerete, elfogadása és megvalósítása
- pontos és aktív részvétel a nevelői összejöveteleken, értekezleteken és minden egyéb kollégiumi rendezvényen
- lelkiismeretes részvétel a szakmai és vallási továbbképzéseken
- készséges együttműködés az iskola vezetőségével, a szülőkkel, valamint az illetékes egyházi, állami, önkormányzati és társadalmi szervezetekkel
- személyes adottságainak és szaktudásának rendszeres fejlesztése (folyamatos önképzés), amely hozzájárul a keresztyén pedagógus személyiségének kibontakoztatásához
- olyan harmonikus légkör megteremtésének elősegítése, amely az eredményes nevelői munka elengedhetetlen feltétele
- a kulturált beszédstílus és viselkedés, megjelenés, rend és fegyelem tevékenységük minden szintjén
- őszinte és igaz véleménynyilvánítás, természetes és hivatali titoktartás a nevelőtestületi ügyekben.

Munkánk során folyamatosan együttműködünk a tanulók közösségeivel, a nevelésükben részt vevő személyekkel, szervezetekkel.

A kollégiumi nevelőtanár munkáját a jogszabályokban foglaltak szerint végzi, tevékenységét a

tudás, az igazságosság, a rend, a szabadság, a méltányosság, a szolidaritás erkölcsi és szellemi értékei, az egyenlő bánásmód, valamint az egészséges életmódra és a fenntartható fejlődésre nevelés határozzák meg. A kollégiumban dolgozó, nem pedagógus munkakörben foglalkoztatottak munkáját is a gyermekközpontúság, a nevelés eredményességének támogatása kell, hogy jellemezze.

Tárgyi, környezeti feltételek, elvárások a kollégiumban

A kollégiumunk belső és külső környezete biztosítja a nevelési célok megvalósíthatóságát, a kollégisták biztonságát, kényelmét, megfelel az otthonosság általános kritériumainak. Megteremtjük – a jogszabályi előírásoknak megfelelően – a nyugodt tanulás, az önálló ismeretszerzés, a kulturális, a sport- és egyéb szabadidős tevékenységek, valamint a diákkörök, szakkörök működésének feltételeit.

A kollégiumban gondoskodunk a tanulók nyugodt pihenéséről, az egyéni visszavonulás lehetőségéről.

A kollégiumi élet megszervezése

A kollégiumban - belső életének szabályozása során - biztosítjuk a diákok optimális testi-lelki fejlődésének feltételeit, beleértve a rendszeres és egészséges étkezést, a tisztálkodást, az előírásoknak megfelelő egészségügyi ellátást. Figyelembe vesszük a speciális tanulói, szülői és iskolai igényeket, valamint az intézményi hagyományokat, szokásokat is.. A belső szabályzat kialakításánál alapelvünk diákjaink rendszerességre, egészséges életmódra és önállóságra nevelése. Tanulmányi előmenetelük alapján a szabad idejüket a Kollégiumi Házirend tartalmaz. A napirendet úgy állítottuk össze, hogy korlátozzuk a késő esti tanulást, biztosítsuk az életkorunknak megfelelő alvásidőt biztosítunk.

A tanulókat a szobájuk rendben tartására, a környezetükben lévő tárgyak, eszközök épségének megőrzésére, a rend szeretetére naponta figyelmeztetjük. A lakószobák rendjét naponta ellenőrizzük. A szélsőséges dekorációt sem a lakószobában, sem a tanulószobákban nem engedélyezzük.

A tanulókkal közösen reggeliznek, vacsoráznak nevelőtanáraik, akik a kulturált étkezést, az étellel való takarékosságot is megkövetelik.

Elvárjuk diákjainktól, hogy a közösségi életben és a családban is elfogadott keresztyén szellemű illemszabályok szerint éljenek. Egymást tiszteletben tartsák.

A kollégium kapcsolatrendszere

A kollégium nevelési feladatainak eredményes megoldása érdekében rendszeres kapcsolatot tartunk:

- a szülőkkel, illetve a tanuló törvényes képviselőjével,
- szülői szervezetekkel (közösségekkel),
- a fenntartóval, a működtetővel,
- a kapcsolódó iskolákkal, társintézményekkel,
- hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű tanuló, valamint veszélyeztetett gyermek esetében a gyermekjóléti szolgálattal,
- a település - a tanulók nevelésében érintett - intézményeivel,
- nevelésbe vett gyermek esetén a gyámjával, nevelőszülőjével vagy gyermekotthonával, civil szervezeteivel, szakmai közösségeivel,

- érintettség esetén a helyi nemzetiségi önkormányzatokkal, továbbá minden olyan szervezettel, amely a kollégiumi nevelés céljainak megvalósítását elősegítheti.

A kapcsolatok kialakításában, gazdagításában és fenntartásában a kollégium nyitott és kezdeményező. A kapcsolattartás helyi szabályozása a jogszabályi előírásoknak megfelelően történik.

A kollégium tevékenység szerkezete

A kollégiumban - igazodva az Nkt. 28. §-ának rendelkezéseihez – a nevelési folyamat során a tanulói tevékenységeket - annak céljától, jellegétől függően – kollégiumi programok, csoportos és egyéni foglalkozások keretében szervezzük, az intézményi szervezet működéséhez pedagógiai irányítást, illetve támogatást biztosítunk.

A kollégiumi élet megszervezése:

- ügyelet, készenlét
- felügyelet
- a kollégiumi élet szervezése
- foglalkozás
- egyéni törődés

A kollégium által kötelezően biztosítandó foglalkozások

A kollégium a foglalkozások tervezése, szervezése során kiemelten ügyel a pozitív tanulási attitűd kialakítására és megerősítésére, a kreativitás fejlesztésére, az egész életen át tartó ismeretbővítés fontosságára, gondoskodik a tanulókkal való személyes törődés tapintatos formáinak kialakítására. Külön figyelmet fordít a nemzetiségi sajátosságokra és a sajátos nevelési igényű tanulók egyéni szükségleteire. A kollégium a foglalkozások formáját és tartalmát úgy határozza meg, hogy azok hozzájáruljanak a tanulók erkölcsi gyarapodásához, személyiségének gazdagodásához, kompetenciáik fejlesztéséhez, a közösség fejlődéséhez.

A kollégiumi nevelőmunka nagy kihívása, hogy diákjainkat rászoktassa a rendszeres, folyamatos és hatékony tanulásra. Kollégiumunkban bevett gyakorlat, hogy az egyéni tanulásra módot és lehetőséget adunk, egyéni elbírálás alapján. Folyamatosan figyelemmel kísérjük diákjaink tanulmányi eredményeit, szaktanáraikkal rendszeresen konzultálunk, esetenként közösen lépünk fel a felmerülő problémákkal szemben.

Felkészítő foglalkozások a kollégiumban:

Tanulást segítő foglalkozások:

a) Rendszeres iskolai felkészülést biztosító egyéni és csoportos foglalkozások: napirendbe beépített kötelező **szilencium.** A napi felkészülés közvetlen irányítással történik, tanulócsoportonként heti 12 órában. Csoportonként 1-1 nevelőtanár látja el a tanári feladatokat. A tanulási nehézségekkel küzdő tanulók fejlesztése, felzárkóztatása szaktanári tervezéssel történik. A kötelező szilenciumi foglalkozások alól felmentést kapnak, és tanulási tevékenységüket **önmaguk szervezhetik a 4,00 átlag feletti** tanulmányi eredménnyel rendelkező tanulók. Ennek felülvizsgálata minden hónap végén történik az adott hónap tanulmányi átlagának számításakor. A szilenciumok rendjét a házirend tartalmazza.

b) Differenciált képességfejlesztő, **tehetség-kibontakoztató foglalkozás**: angol nyelv, gitároktatás, énekkar, grafika, kézműves foglalkozás, filmklub.

c) A bármely okból lemaradó tanulók **felzárkóztatása, hátránykompenzáció**: magyar, történelem, matematika, angol nyelv, német nyelv tantárgyakból.

d) A tantárgyi ismeretek bővítése és a pályaválasztás segítése érdekében szervezett **szakkörök, diákkörök.**

e) tematikus csoportfoglalkozás:

1. A tanulás tanítása
2. Az erkölcsi nevelés
3. Nemzeti öntudat, hazafias nevelés
4. Állampolgárságra, demokráciára nevelés
5. Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése
6. A családi életre nevelés
7. Testi és lelki egészségre nevelés
8. Felelősségvállalás másokért, önkéntesség
9. Fenntarthatóság, környezettudatosság
10. Pályaorientáció
11. Gazdasági és pénzügyi nevelés
12. Médiatudatosságra nevelés

Egyéni és közösségi fejlesztést megvalósító foglalkozások:

Csoportvezetői foglalkozások:

f) **Egyéni törődés, gondoskodás:** nevelőtanári kikérdezés, ellenőrzés.

A foglalkozások látogatása alól a csoportvezető nevelőtanár **felmentést** adhat:

- rendszeres iskolai elfoglaltság, pl. szakköri tevékenység,
- egyesület által igazolt sporttevékenység,
- szülő által igazolt magánóra okán.

f**) Fejlesztő foglalkozások** fejlesztőpedagógus irányításával- SNS-s és BTMN-s tanulók tanulmányi munkájának segítése.

Egyéni és közösségi fejlesztést megvalósító foglalkozások:

a) **Csoportvezetői foglalkozások** 1 óra/hét: célunk a kollégiumi közösség fejlesztése, megfelelő csoportdinamika kialakítása, informális és formális csatornák működtetése, a csoport életével kapcsolatos feladatok, tevékenységek, események, problémák megbeszélése, értékelése.

b) **Tematikus csoportfoglalkozások:** rendeletben előírt témakörök, időkeretek között szervezhető foglalkozások heti 1 órában.

c) A tanulókkal való **egyéni törődést** biztosító foglalkozások: a foglalkozásokon (tanulói vagy pedagógusi kezdeményezésre) a diákok feltárhatják egyéni problémáikat, ezek megoldásában számíthatnak a pedagógus tanácsaira, segítségére. d) **Pszichológiai foglalkozások**

e) Kollégiumunk jellégénél fogva **hitéleti és közösségépítő alkalmakat** tartunk, ahol figyelembe vesszük a csoportkohéziót, életkori sajátosságokat, valamint az egyéni adottságokat.

A tanulókkal való egyéni törődést biztosító foglalkozások:

a) a foglalkozásokon (tanulói vagy pedagógusi kezdeményezésre) a diákok feltárhatják egyéni problémáikat

b) ezek megoldásában számíthatnak a pedagógus tanácsaira, segítségére

Szabadidő eltöltését szolgáló foglalkozások:

A szabadon választható foglalkozásokat a kollégium a lehetséges kollégiumi kínálatból választott tanulói igény alapján szervezi, s amelyen a tanuló választása alapján köteles részt venni heti egy órában. A szabadon választható foglalkozásokra, illetve szabadidő eltöltését szolgáló szakkörökre való jelentkezés határideje az adott tanév szeptember 30. napja. A foglalkozások menetét a kollégiumi nevelő naplóban dokumentálja.

A szabadidő megszervezésénél figyelembe vett elvek a következők:

- egymás megismerése,
- közösségformálás,
- hagyományaink megismertetése,
- az ünnep átélésének megtanítása,
- tehetséggondozás,
- műveltségfejlesztés,
- egészséges életmódra nevelés
- tartalmas szórakozás biztosítása.

Állandó, vagy adott eseményre szerveződő kollégiumi diákcsoportok számára szervezünk:

- irodalmi, képzőművészeti, zenei, tánc, vizuális képességeket fejlesztő művészeti foglalkozásokat; - könyvtárpedagógiai órákat,
- egészséges életmódra nevelést, a rendszeres testedzést szolgáló sportcélú foglalkozásokat;
- a pályaorientáció szempontjából is fontos tartalmakat hordozó szakköröket, művészeti foglalkozásokat, rendezvényeket, versenyeket, vetélkedőket.
    - szakkörök, szakmai, művészeti foglalkozások, kollégiumi sportkörök, rendezvények, versenyek, vetélkedők.

Témanapok, témahetek, projektek:

a) A kollégiumok bekapcsolódhatnak az EMMI által kezdeményezett központi témahetek megvalósításába.

b) Az Alapprogramban rögzített témakörökben a kollégiumok szervezhetnek témanapokat, témaheteket, projekteket is, amelyekben a kollégiumi nevelés fő céljaihoz és alapelveihez kapcsolódó, ill. a csoportfoglalkozások keretterveiben előírt tartalmakat a kollégiumok sajátosságaihoz igazodva dolgozzák fel.

c) A témanapok, témahetek, projektek keretében el lehet térni a hagyományos csoportszerveződési keretektől. Az eltérések nem növelhetik a foglalkozások heti időkereteit és a tanulók terheit.

Pedagógiai felügyelet

A kollégium - szervezeti egységenként egy pedagógus közreműködésével (a továbbiakban: ügyeletes nevelőtanár) - gondoskodik a foglalkozáson nem tartózkodó tanulók pedagógiai felügyeletéről, a kollégiumi élet szervezéséről.

A kollégium zavarmentes működésének biztosítása céljából az ügyeletes nevelőtanár:

a) visszatérő rendszerű ellenőrzést folytat a külső és belső biztonsági rendszabályok, a balesetvédelmi előírások betartása, az egyéni és közösségi tulajdon védelme, a megelőzés érdekében,

b) folyamatos jelenlétével biztosítja a házirend betartatását, különös tekintettel az együttélési normák, a személyiségvédelem, a diákok önrendelkezési jogának érvényesülésére,

c) időszakos ellenőrzést folytat az egyéni és közösségi rend fenntartása, a tisztasági és az egészségvédelmi szabályok teljesítése céljából,

A pedagógiai felügyelet átadásakor az ügyeletes nevelőtanárok között információ cserére kell sort keríteni.

A kollégiumi élet szervezése során a kollégium vezetőjének a feladata:

a) a napirend szerinti tevékenységek, így az ébresztő, a takarodó, az étkeztetés megszervezése, felügyelete, ellenőrzése,

b) a tanulói nyilvántartások, különösen a betegség, távollét, kimenő, engedélyek folyamatos vezetése,

c) a közös helyiségek és közösségi eszközök használatának, az öntevékeny diákkörök tevékenységének a felügyelete,

d) a felmerülő egyéni problémák kezelése, ennek részeként az ügyeletes nevelőtanári intézkedés, továbbá információtovábbítás a csoportvezető nevelőtanárnak.

A teljeskörű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok

A kollégium biztosítja a rendszeres és egészséges étkezést, a tisztálkodást, az előírásoknak megfelelő egészségügyi ellátást. A tanulóink rendelkezzenek olyan ismeretekkel, gyakorlati képességekkel, melyek segítik őket testi és lelki egészségük megőrzésében, az egészségkárosító szokások kialakulásának megelőzésében.
A fentiek érdekében kollégiumunk a következő lépéseket tette, illetve teszi a jövőben:

- Megfelelő napirend kialakításával és betartatásával neveljük diákjainkat a napi életritmus kialakítására.
- A rendszerességre nevelés.
- Megköveteljük a hálószobák rendjét és tisztaságát, folyamatosan ellenőrizve, segítve és ösztönözve diákjainkat a megfelelő szint elérésére a legszűkebb környezetükért való felelősség kialakítása érdekében.
- Felhívjuk a tanulók figyelmét a napi tisztálkodás, a személyes higiéné és ruházatuk tisztántartásának fontosságára.
- Figyelünk arra, hogy a diákok megfelelően, rendszeresen táplálkozzanak.
- Kiemelt hangsúlyt helyezünk arra, hogy a tanulók ne dohányzzanak, ne éljenek az alkohollal és drog használatával, minden lehetséges eszközzel küzdünk ezek használata ellen.
- A tanítási órák után szabadidőt biztosítunk diákjaink számára, melynek során egyéni igényeik szerint mozoghatnak, felfrissülhetnek a szilencium kezdete előtt, majd ugyanígy a szilencium végeztével.
- Diákjaink pihenéshez való jogát a napirend szerinti pihenőidő, a villanyoltás utáni elcsendesedés szigorú betartásával biztosítjuk.
- Szabadon választhatóan kötelező diákjaink számára valamilyen szabadidős foglalkozáson való részvétel.
- Lehetőséget biztosítunk a sportolásra.

- Szociális segítséget nyújtunk a megfelelő tisztálkodási eszközök beszerzésével.
- Tornafoglalkozásokra, az AJKP keretein belül sportruházatot biztosítunk.
- Túrák biztosítása (igény szerint, önkéntes jelentkezési alapon): kerékpár-, gyalog-, vízitúra.

A tanulók egészségügyi ellátása, a gimnáziumi épületében, hetente jelen lévő védőnő segítségével történik. A pszichológus heti rendszerességgel biztosítja a lelki egészség felügyeletét. Éves rendszerességgel biztosítunk a kollégistáknak fogászati, illetve szemészeti szűrővizsgálatot.

A tanulók fejlődését, tehetséggondozását, felzárkóztatását, pályaválasztását, középiskolai kollégiumok esetén az önálló életkezdést elősegítő tevékenység elvei

A kollégiumban - a kollégiumi jogviszony fennállása alatt - biztosítjuk diákjaink számára az iskolai tanulmányaik folytatásához szükséges kollégiumi feltételeket.

Egyéni fejlesztés eljárásrendjének megalkotása és működtetése: egyéni fejlesztési és tanulási tervek kialakítása a tehetségfejlesztés érdekében, a tervek megvalósulásának érdekében differenciált tanulásszervezés.

Az egyéni fejlesztési tervek alapján szervezett tantárgyi képességfejlesztő programok.

Az egyéni fejlesztés eszközrendszere:

- kompetenciák fejlesztése,
- tanulási motivációt fejlesztő tevékenységek,
- előítéletek kezelése,
- multikulturális tartalmak közvetítése,
- identitás artikulálása és erősítése,
- kortárs-segítés,
- tanári mentori rendszer működtetése,
- önismeret és mentálhigiéné,
- a tanulói önkormányzatiság kialakítása, erősítése.

Kapcsolódó pedagógiai környezet:

- olyan pedagógiai környezet megteremtése a cél, amelyben a tanuló fejlődése a leghatékonyabb módon folyik.
- kooperatív alapelvek mentén szerveződött tevékenységek (csoportfoglalkozáson, csoportfoglalkozáson kívül, kooperációra épülő tanári fejlesztő műhelyek keretében),
- projektmódszer alkalmazásával szerveződő tevékenységek (csoportfoglalkozáson, csoportfoglalkozáson kívül),
- tevékenységközpontú tanulási és tanítási eljárások,
- drámapedagógia eszközrendszerének alkalmazása,
- mentálhigiénés műhelyek megfelelő szakemberek bevonásával

Folyamatos visszajelzés a tanuló egyéni haladásáról és a továbblépés lehetséges irányairól (negyedéves értékelések).

Folyamatos fejlesztés: az intézményi program folyamatos fejlesztése érdekében intézményen belüli és intézmények között végzett tevékenységek:

- a fejlesztési stratégia figyelemmel kísérése, az ott sikerrel alkalmazott módszertani eredmények átvétele,
- évente készítendő feladatterv részeként fejlesztési feladatok meghatározása,
- a mentori értékelést szolgáló tevékenységek kihasználása a fejlesztés érdekében,
- a horizontális tanulás működtetése az intézményfejlesztés érdekében (többek között a jó gyakorlatok leírása, adaptálása, fejlesztő csoportok működtetése az intézményen belül és intézmények között), a keletkező adatok visszacsatolása a fejlesztés folyamatába

Az oktatási és nevelési folyamat minden évfolyamra kiterjed.

A 9. előkészítő évfolyamon a hátrányok kompenzálása, az ismeretek kiegyenlítése történik felkészítő foglalkozások segítségével, illetve önismereti-, személyiségfejlesztési, tanulás módszertani és drámapedagógiai foglalkozásokkal.

A tanulók a szorgalmi időszakban évente legalább négy alkalommal, péntek délutántól vasárnap estig tartó kötelező iskolai/kollégiumi hétvégén vesznek részt.

Tanulóink folyamatosan szerepelnek házi, református, regionális és országos versenyeken.

A hátrányos helyzetű tanulóknak szervezett felzárkóztató, tehetséggondozó, társadalmi beilleszkedést segítő foglalkozások terve

A hátrányos helyzetű tanuló esetében kapcsolatot veszünk fel a gyermekjóléti szolgálattal, a település – a tanulók nevelésében érintett – intézményeivel, nevelésbe vett gyermek esetén a gyámjával, nevelőszülőjével vagy gyermekotthonával, civil szervezeteivel, érintettség esetén a helyi nemzetiségi önkormányzatokkal. Keressük a kapcsolatot minden olyan szervezettel, amely a kollégiumi nevelési céljaink megvalósítását elősegítheti.

A hátrányos helyzetű tanulóinkat segítjük beilleszkedni a hátrányaik leküzdésében.

9. osztályban

- tudásszint felmérés
- tanulás-módszertani alapismeretek elsajátíttatása
- helyes tanulási szokások kialakítása a kollégiumi körülmények között
- felzárkóztatás, korrepetálás megszervezése külön csoportban, szakos tanár vezetésével,
- az iskola követelményrendszerének elfogadtatása
- kimagaslóan jól teljesítő diákok ösztönzése, tanulópárok kialakítása

10. osztályban

- a gyengébb képességű diákok rendszeres segítése
- tantárgyakhoz, témakörökhöz irodalmi ajánlás készítése a könyvtár segítségével
- konfliktuskezeléssel kapcsolatos foglalkozások
- tanulás-módszertani foglalkozás
- egészséges életmódra felkészítő foglalkozások

11. osztály

- jó képességű tanulók bevonása a korrepetálási folyamatba
- koncentráció erősítése
- felszabadultság érzetének elősegítése
- családi életre nevelés

- motiválás
- nyelvi készségek fejlesztése

12. osztály

- rugalmasabb napirend
- szabadabb időbeosztás kialakítása
- pályaválasztási tanácsadás
- munkaerő-piaci eligazodás segítése

A kollégiumi közösségi élet fejlesztésének módszereit, a művelődési és sportolási tevékenység szervezésének elve

A kollégium Diákönkormányzata a feladatainak megvalósításához mind a Diákönkormányzatot segítő tanár mind pedig a Nevelőtestület tagjainak a segítségére támaszkodik.

A kollégiumi élet fejlesztésének módszerei,eszközei:

A.) Önkiszolgáló tevékenység

B.) Diák-önkormányzati munka

C.) Közösségépítés, hagyományteremtés, hagyományápolás

A kollégiumi diákönkormányzatok működésének támogatása:

Mind a kollégium, mind az intézmény vezetősége rendszeres kapcsolatot tart fenn a DÖK tagjaival, illetve havonta egyeztetnek a diákönkormányzat munkáját segítő pedagógussal. Demokratikus alapokon nyugvó kapcsolat alakult ki, ahol a DÖK tagok racionálisan látják a lehetőségeiket, meg tudják fogalmazni célkitűzéseiket, problémáikat. Az intézmény partnerként kezeli a tanulókat, együttműködik velük.

A kollégiumi diákfórumok (kollégiumi gyűlés, kisebb közösségek szerinti megbeszélések):

Napi rendszerességgel történő megbeszélések a kollégium nevelőtanárai, és a kollégium vezetője között. Heti 1 alkalommal lehetőséget biztosítunk a kollégium diákjainak, hogy elmondhassák tapasztalataikat, kéréseiket, problémáikat, javaslataikat a kollégium vezetőjének. Havonta 1 alkalommal a főigazgatója kollégiumi gyűlést tart, ahol demokratikus alapelveket figyelembevéve, meghallgatja a diákokat.

Művelődési tevékenységek elve:

- könyvolvasás,
- mozi látogatás,
- színházlátogatás,
- kiállítás látogatás,
- fejlesztőpedagógus biztosítása,
- tantárgyi fejlesztés biztosítása,
- versenyeken, rendezvényeken való részvétel biztosítása, és azokra való felkészítés.

Sportolási lehetőségek elvei:

- kerékpár-gyalog-, vízitúra lehetőségek
- asztalitenisz
- sakk
- kollégiumi kondigépek használata,
- alternatív sportok lehetőségeinek biztosítása,
- a gimnáziumi tornaterem használatának biztosítása

A gyermek- és ifjúságvédelemmel összefüggő tevékenység

A gyermek nevelése elsősorban a család feladata és kötelessége. Ebben segítségre lehet:

az állam, önkormányzat, iskola, kollégium.

Kollégiumunk alapvető feladatának tekinti a gyermek- és ifjúságvédelem ellátását, a tanulók fejlődését, veszélyeztető okok feltárását, és pedagógiai eszközökkel a káros hatások megelőzését, ellensúlyozását. A gyermekvédelmi törvénnyel összhangban minden segítséget megadunk a szülőknek ahhoz, hogy ők is eleget tegyenek a közoktatásról szóló törvényben meghatározott kötelezettségüknek.

Intézményünkben, mint többcélú közoktatási intézményben a gyermek- és ifjúságvédelmi munka minden csoportvezető nevelőtanár napi feladatai közé tartozik. Tapasztalataink azt mutatják, hogy a kollégista diákok szívesebben fordulnak úgymond „házon belül" segítségért olyan pedagógushoz, akit ismernek, és akiben megbízhatnak, hiszen ezek a serdülőkori problémák elsősorban magánéleti, személyes jellegűek, közösségi beilleszkedéssel, egészségüggyel, tanulással, családi háttérrel, pszichés vagy egzisztenciális nehézségekkel kapcsolatosak.

A gyermek és ifjúságvédelemmel összefüggő tevékenységet a kollégium a gimnáziummal szorosan együttműködve az osztályfőnök kollégákkal együttműködve látja el. Ezt az indokolja leginkább, hogy intézményünkben a gimnázium tanulói laknak. A nevelők napi kapcsolatban vannak az osztályfőnök kollégákkal, akik mindig szívesen segítenek a problémák megoldásában.

Bizonyos esetekben (pszichés, szociális problémák feltárásakor) a nevelő felméri azt, hogy rendelkezik-e elégséges pedagógiai eszközzel. Amennyiben a korrekció meghaladja szakmai kompetenciáját, akkor segítséget kell kérnie más szakembertől (orvos, pszichológus, védőnő stb.).

A csoportvezető már beköltözéskor összegyűjti a szükséges információkat a tanulókról, hiszen neki kell elsőként észlelni és közvetíteni a problémát. A pedagógusok, szülők vagy tanulók jelzése, a velük folytatott beszélgetés alapján megismert veszélyeztetett tanuló esetében családlátogatáson megismeri a tanuló családi környezetét.

A gyermekvédelmi munkát meghatározó pedagógiai elveink

- A prevenció, a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzése, a veszélyeztető körülmények kialakulásának széleskörű megelőzése és megszüntetése.
- A szociális segítségnyújtás, a gyermek és természetes környezetének együttműködésére építve kísérjük figyelemmel a konkrét veszélyeztető hatásokat és azok kezelésére megoldásokat keresünk.
- A hatósági beavatkozás szintje. A család életébe történő hatósági beavatkozás kizárólag akkor engedhető meg, ha az a gyermek érdekében elkerülhetetlen.

A gyermek- és ifjúságvédelmi munka színvonala emeléséért az alábbiakat kívánjuk tenni:

- pedagógiai módszertani kultúra fejlesztése,
- gyermekközpontúság, bizalmi elv érvényesítése,
- a pedagógiai munkát segítő külső szakemberek hatékony bevonása (pszichológus),
- továbbképzések igénybevétele,
- rugalmas alkalmazkodás a diákok igényeihez, problémáihoz,
- a gyermek, a tanuló személyiségének fejlesztésében, képességeinek kibontakoztatásában együttműködünk a szülővel,
- a gyermekközösség, a tanulóközösség kialakítása, fejlesztése,
- felkészítjük a tanulót a családi életre, családtervezésre, krízishelyzetekre,
- olyan légkört teremtünk, amely eleve kizárja annak lehetőségét, hogy bármelyik gyermek, bármilyen oknál fogva hátrányos, kitaszított helyzetbe kerüljön,
- törvényesség megtartása a működésben az 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról, illetve az 1991. évi LXIV. törvény a Gyermek jogairól, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezmény kihirdetéséről értelmébe

A kollégium hagyományait és továbbfejlesztésének terve

Kollégiumi életünk fontos elemei a hagyománnyá vált rendezvényeink:

Hagyományok, kulturális programok

- A fenntartó által szervezett hitéleti alkalmak
- Kollégiumi vetélkedők: félévente tartott szabadidős program, játékos fejtörők, mozgásos feladatok, logikai problémák megoldása, az általános műveltséget fejlesztő kérdések, feladatok felvetésével hasznos szabadidős programot jelent a tanulók számára.
- Megemlékezés az Idősek Világnapjáról
- Pályaválasztási kiállítás
- A magyar tudomány napja
- Mikulás ünnepség
- Karácsonyi ünnepség
- A magyar kultúra napja
- Farsang
- A költészet napja
- Aranyos Tehetség Nap
- Művészeti fesztivál (országos)
- Kolimpia (országos)
- Színházlátogatás, az előadások előkészítése, értékelése
- Kapcsolódás a városi és iskolai rendezvényekhez.

Az iskolával, a szülővel való kapcsolattartás és együttműködés formái

A szülőktől átvállalt felelősségünk gyakorlása érdekében a szülői házzal jó kapcsolatot kell kiépítenünk, a családoknak pontos képet kell kapniuk arról, hogy az kollégium milyen követelményeket támaszt a hozzánk beköltöző gyermekkel szemben. A szülői házzal való jó kapcsolat érdekében alapelvünk, hogy az kollégium nem csorbíthatja a szülői ház jogait, de kötelességeit sem vállalhatja át teljes mértékben. A szülőkkel már a beiratkozást megelőzően ismertetjük nevelési elveinket, követelményrendszerünket, és felhívjuk figyelmüket az együttműködés fontosságára. A szülői házzal való kapcsolattartásra az alábbi lehetőségeink vannak:

- nyílt napok, nyílt hétvégék
- kollégiumi tájékoztató
- pályaválasztási szülőértekezletek
- motivációs beszélgetés
- beiratkozás
- szülői értekezlet
- szülői fogadó óra

A kapcsolatok kialakításában, gazdagításában és fenntartásában a kollégium nyitott és kezdeményező.

Az egészségnevelési és környezeti nevelési elvek, programok, tevékenységek

A testi és mentális képességek folyamatos megőrzéséhez és fejlesztéséhez szükséges megfelelő életritmus kialakítására, az egészséges és kulturált étkezés, öltözködés, tisztálkodás, testápolás, a rendszeretet belső igénnyé válására, az ehhez kapcsolódó szokásrendszer megalapozására törekszünk.

Célunk, hogy a kollégisták olyan ismereteket, gyakorlati képességeket sajátítsanak el, olyan szokásokat tanuljanak meg, amelyek segítik őket testi és lelki egészségük megőrzésében, az egészségkárosító szokások kialakulásának megelőzésében.

A diákok számára otthonos, kulturált, esztétikus környezetet biztosítunk, olyat, ahol a tanulók jól érzik magukat, és amely egyúttal fejleszti is ízlésüket, igényességüket. Környezeti adottságaink lehetővé teszik, hogy tanulóinkban kialakuljon az egészséges életvitel, a helyes életmód iránti igény.

Kiemelt fontosságúnak tartjuk a sajátos nevelési igényű tanulókkal való törődést.

Fontos, hogy a kollégium a diákokat környezettudatos magatartásra nevelje, hogy érzékennyé váljanak környezetük állapota iránt.

Ezért feladatunk:

- Olyan tevékenységeket szervezünk, amelyek növendékeink napi munkájában a környezet tisztaságának megőrzését, az élővilág, a levegő, a víz szennyezésének megakadályozását jelentik.
- Kiemelten kezeljük a környezetvédő szemlélet és egészséges életmódra nevelés területét. Szorgalmazzuk, hogy tanulóink nyitott szemmel járjanak, hogy észre vegyék környezetük minden olyan mozzanatát, jelenségét, tennivalóját, amellyel saját életüket szebbé, rendezettebbé, tisztábbá tehetik, amellyel védhetik önmaguk, társaik, családjuk, környezetük tisztaságát.
- Fel kell készítenünk diákjainkat arra, hogy önálló felnőtt életükben képesek legyenek életmódjukra vonatkozóan helyes döntéseket hozni, egészséges életvitelükkel, meggyőző erővel hassanak majdani családtagjaikra, környezetükre.
- Az egészséges életmódra nevelésünk során ne csak a betegségek megelőzésének módjára tanítsuk, hanem az egészséges harmonikus élet értékként való tiszteletére is. Ennek érdekében

fontos feladatunk a káros függőségekhez vezető szokások /dohányzás, alkohol, drogfogyasztás, helytelen táplálkozás, stb./ kialakulásának megelőzése, valamint az agresszió mindennemű formájától való felelős elhatárolódás, a konstruktív párbeszédek és problémamegoldás ösztönzése.

- El kell érnünk, hogy testben és lélekben egészséges fiatalok éljenek kollégiumunkban. Tudatosítani kell, hogy a mindennapok fizikai és szellemi terheléséhez szükséges erőnlétet csak megfelelő életmóddal lehet elérni, megőrizni.
- Meghatározó jelentőségű, hogy a nevelést végző pedagógus saját életvitelével adjon hiteles mintát tanulóink számára.
- A kulturális, a művészeti, az esztétikai, a vizuális nevelés, a szabadidő hasznos és kulturált eltöltésének a megszervezése rendkívül szertágazó és összetett feladat.
- A tanulók kulturált környezet iránti igényének alakításában nagy szerepünk van. A lakószobák, közös helyiségek tisztaságának függvénye az ő környezettudatos magatartásuk. Jól bejáratott és folyamatos a szelektív hulladékgyűjtés, szeretnénk az intézmény villamosenergia-felhasználását további energiatakarékos lámpák cseréjével mérsékelni, a nyílászárók cseréjével, a fűtés és vízrendszerünk korszerűsítésével megteremteni a hatékony és takarékos gazdálkodást.

Feladatunk: Az egyetemes természetnek, mint létező értéknek tisztelete és megőrzése, beleértve az összes élettelen és élő létezőt, így az embert is, annak környezetével, kultúrájával együtt. A Föld egészséges folyamatainak visszaállítására, harmóniára törekvés a bioszféra és a biológiai sokféleség megőrzése. A fenntartható fejlődés, a testi-lelki egészség megőrzése.

A nevelőtestület által szükségesnek tartott további kérdések

A kollégiumi nevelés eredményessége

A kollégium - a szülővel és az iskolával együttműködve - hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló eredményesen fejezze be tanulmányait választott iskolájában. A tanuló a kollégiumi nevelési folyamat során megismeri, és életének részévé teszi a keresztény erkölcsi értékrendet, elsajátítja a társadalomba való beilleszkedéshez és a családi életben, a hivatás gyakorlásában, az állampolgári létben az önálló életvitelhez szükséges alapvető ismereteket, képességeket, értékeket:

- elsajátítja és követi az alapvető erkölcsi normákat;
- képes az egészséges és kulturált életmód kialakítására;
- kialakul reális társadalomképe;
- képes az együttműködésre, az emberi kapcsolatok kialakítására és továbbépítésére;
- másokhoz való viszonyában toleráns, empátiával rendelkezik, társadalmi szemléletét a szolidaritás jellemzi;
- ismeri nemzetünk, nemzetiségeink kulturális, történelmi hagyományait.

A pedagógiai program érvényességével és módosításával és nyilvánosságával kapcsolatos eljárásrend

A pedagógiai program érvényességi ideje:

Az iskola 2025 09 01. napjától szervezi meg nevelő és oktató munkáját a jogszabályváltozás miatt módosított pedagógia program alapján.
Ezen pedagógiai program érvényességi ideje addig tart, amíg a törvényi változások az átdolgozást szükségessé nem teszik.

A pedagógiai program értékelése, felülvizsgálata

- A pedagógiai programban megfogalmazott célok, és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja, és ha szükséges, módosítja.
- A nevelőtestület minden tanév végén írásban értékeli a pedagógia programban megfogalmazott általános célok és követelmények megvalósulását.
- Különös tekintettel kell lenni az esélyegyenlőség, a halmozottan hátrányos helyzetű tanulókkal kapcsolatos célok és feladatok megvalósulására, a kompetenciák fejlesztésének a megvalósulására.

A pedagógiai program módosítása

A pedagógiai program módosítására javaslatot tehet:

- az iskola fenntartója
- az iskola főigazgatója
- a nevelőtestület bármely tagja
- a nevelők szakmai munkaközössége
- az iskola fenntartója.

A pedagógiai program módosítása a nevelőtestület véleményezése után a fenntartó jóváhagyásával válik érvényessé.

A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala

Az iskola pedagógiai programja nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető. A pedagógiai program egy példánya az iskola könyvtárában van elhelyezve, ahol a szülők azt szabadon megtekinthetik. A pedagógiai program az iskola honlapján is megtekinthető.
A pedagógiai program egy-egy példánya a következő személyeknél, illetve intézményeknél is megtekinthető:

- az iskola nevelői szobájában;
- az iskola főigazgatójánál;
- az iskola főigazgató -helyettesénél
- fenntartónál.

Legitimáció

Az Ibrányi Református Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és Kollégium módosított Pedagógiai programját és mellékleteit a nevelőtestület 2026.augusztus 26-án megtartott nevelőtestületi értekezletén elfogadta.

Ibrány, 2026. augusztus 26.

.....

igazgató

Az Ibrányi Református Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és Kollégium módosított Pedagógiai programját és mellékleteit az igazgató jóváhagyta.

Ibrány, 2026. augusztus 27.

.....

igazgató

Az Ibrányi Református Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és Kollégium módosított Pedagógiai programjával és mellékleteivel az intézmény fenntartója egyet értett, ellenőrizte és jóváhagyta.

Ibrány, 2026. augusztus 28

.....

fenntartó képviselője

Mellékletek

1.melléklet

A Kollégiumi tematikus csoportfoglalkozások keretterve és éves óraszáma

A helyi tanterv az 59/2013 (VIII.9) EMMI rendelet szerint készült, kiegészítve a Kollégiumi nevelés Alapprogramja alapján.

Témakörök

1. A tanulás tanítása
2. Az erkölcsi nevelés
3. Nemzeti öntudat, hazafias nevelés
4. Állampolgárságra, demokráciára nevelés
5. Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése
6. A családi életre nevelés
7. Testi és lelki egészségre nevelés
8. Felelősségvállalás másokért, önkéntesség
9. Fenntarthatóság, környezettudatosság
10. Pályaorientáció
11. Gazdasági és pénzügyi nevelés
12. Médiatudatosságra nevelés

A kollégiumi csoportfoglalkozások éves óraszáma

	7–8. évfolyam	**9. évolyam**	**10. évfolyam**	**11. évfolya**	**12. évfolyam**
A tanulás tanítása	4	3	2	2	2
Az erkölcsi nevelés	2	2	2	2	1
Nemzeti öntudat, hazafias nevelés	2	2	2	2	1
Állampolgárságra, demokráciára nevelés	1	2	2	2	1
Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése	1	1	1	1	1
A családi életre nevelés	1	1	2	2	3
Testi és lelki egészségre nevelés	2	2	2	2	2
Felelősségvállalás másokért, önkéntesség	2	2	2	2	1
Fenntarthatóság, környezettudatosság	2	2	2	2	2
Pályaorientáció	2	2	2	2	2
Gazdasági és pénzügyi nevelés	2	2	2	2	3
Médiatudatosságra nevelés	1	1	1	1	1
ÖSSZESEN	22	22	22	22	20

A kollégiumokban évi 37 nevelési héttel (a 12. évfolyamon 33 nevelési héttel), ezen belül minden héten egy kötelező csoportvezetői foglalkozással kell számolni. Az óraszámok minden évfolyamon

lehetővé teszik, hogy a kollégiumok a tematikus csoportfoglalkozásokat részben vagy egészben a csoportvezetői foglalkozások keretében, vagy a felkészítő foglalkozások terhére szervezzék meg.

Tanulás tanítása

Célok, feladatok

A kollégiumba érkező tanulók különböző iskolából, településről, családi környezetből jönnek. Tanulási módszereik és tanulásuk hatékonysága eltérő. A tanulás legtöbb összetevője azonban tanítható. A kollégiumi foglalkozásokon ezért alapfeladat, hogy a nevelő a kollégiumi élet egész időszakában figyelemmel kísérje azt, hogyan tanulnak a kollégisták. A rendszeres tanulás-módszertani foglalkozások eredményeképpen a tanulók szert tesznek a tanulás szervezésében a fokozatos önállóságra, a helyes sorrendiség felállítására. Cél, hogy a tanulók ismerjék meg és sajátítsák el a helyes tanulási módszereket. Ezzel fejleszthető a kreativitás, a tanulási motiváció. Lényeges, hogy a tanulók ismerjék, és tudják használni az információkeresés különböző formáit a kollégiumi könyvtárban, informatika termében, az egyéni fejlesztés elmélyítése érdekében. A tanulási kompetenciák fejlesztésével a tanulók egyre inkább képesek lehetnek a tanulási kudarcok okainak feltárására, azok kezelésére, a jó teljesítményhez szükséges helyes énkép, a pozitív önértékelés kialakítására. A kollégiumi tanulásmódszertan az iskolai órákra való felkészülést, az iskolai tanulás hatékonyságának növelését szolgálja. Segíti a kollégistákat - elsődlegesen is az újonnan érkezetteket - abban, hogy idejüket, erejüket jól be tudják osztani, szervezni tudják kollégiumi életüket, fontossági sorrendet tudjanak felállítani tevékenységeik és a tanulni- valók között. Elősegíti, hogy a kollégisták kialakítsák magukban annak tudatát, hogy a rendszeres és folyamatos készülés, a gyakorlás, a hatékony tanulás az alapja az iskolai sikernek, ugyanakkor előkészít a továbbtanulás mindegyik fokozatára, valamint a felnőtt életre. Kialakítja az önálló tanulás, valamint a közösségben való tanulás módszereit, felkészít az önművelésre és önnevelésre.

Az eredményes tanulás módszereinek, technikáinak az elsajátíttatása magában foglalja az egyénre szabott tanulási módszerek, eljárások kiépítését, az értő olvasás fejlesztését, az emlékezet erősítését, a célszerű rögzítési és az önművelés, önnevelés igényének kialakítását, az élethosszig való tanulás gondolatának befogadását. Mindezek támogatására minden korcsoportban és minden foglalkozástípusban, szükséges a kooperatív módszerek elsajátíttatása, továbbá csoportfoglalkozásokon és egyéb szervezett foglalkozásokon az érzelmi intelligencia fejlesztését célzó közösségformáló tevékenységek alkalmazása. A tanulók tanulásmódszertani ismereteinek leghatékonyabb kialakításában pszichológus és fejlesztőpedagógus is segítséget nyújt, illetve ezen szakemberek a nevelőkel, csoportvezetőkkel szorosan együttműködve személyre szabott oktatási-nevelési stratégiák kidolgozásában is aktívan részt vesznek.

Fejlesztési követelmények

7-8. évfolyam

Ismerje meg és előbb pedagógus segítséggel, majd önállóan alkalmazza a kollégiumi tanulás folyamatában használatos, az életkori sajátosságokhoz igazodó, egyénre, csoportra szabott, hatékony tanulási eljárásokat, módszereket. Tudja szervezni idejét, tevékenységeit. Alakuljon ki megfelelő szövegértő olvasás, sajátítsa el az iskolai követelmények teljesítésére felkészítő tanulási technikákat. Legyen képes a tanultakról rövid tartalmi ismertetést készíteni, és erről szóban vagy írásban beszámolni.

Tanulás tanítása

7-8. évfolyam

Tematikus tananyag. Tanulási program.

Teljesítményelvárások
Minimális szint / Optimális szint
1. óra
Tanulási módszerek a kollégiumban.
Egyéni tanulás.
Tanulás a közösségben.
Felkészülési módszerek.
Hatékony tanulási technikák megismertetése, használata, gyakoroltatása kooperatív módszerek elsajátítatása, továbbá csoportfoglalkozásokon és egyéb szervezett foglalkozásokon az érzelmi intelligencia fejlesztését célzó közösségformáló tevékenységek alkalmazása.
Ismerjen különböző tanulási technikákat kooperatív és egyéb interaktív reflektív tanulási módszereket.
A megismert tanulási módszereket megfelelően tudja használni- az egyéni és közösségi tanulás szintjén egyaránt.
2. óra
A digitális kultúra és számítástechnikai ismeretek gyakorlása, felhasználása a kollégiumban.
A tanulási motiváció felmérése.
Internethasználat. Multimédia.
ECDL vizsgára való felkészüléshez segítés, gyakorlás.
IKT technológiák.
Ismerjen meg, önálló gondolkodást fejlesztő módszereket.
A megismert módszereket, technikákat megfelelően tudja alkalmazni.

3.óra
Könyvtárhasználat, dokumentumismeret
Tájékozódás a könyvtárban
Különböző feladatok, témák kidolgozási könyvtári segédeszközök segítségével.
Gyakorlatok a könyvtárhasználatban, önálló egyéni munkák (kiselőadás, házi dolgozat, érettségi és felvételi feladatok) kidolgozása.
Alapvető jártasságot szerezzen a könyvtárhasználatban.
Rendszeres könyvtári munkával is fejlődjenek hatékony tanulási módszerei és önművelési szokásai.
4. óra
Különböző előadási módszerek megismerése.
Egyszerű előadásformák alkalmazása.
Prezentáció készítése.

9-12. évfolyam
Ismerje meg és alkalmazza a kollégiumi tanulás folyamatában használatos, az életkori sajátosságokat figyelembe vevő, egyénre, csoportra szabott, hatékony tanulási eljárásokat, módszereket.
Tudjon a tanulni valók között fontossági sorrendet felállítani.
Tudja segítséggel szervezni az idejét, a tevékenységeit.
Gyakorolja a szövegértő olvasást, az iskolai követelmények teljesítésére felkészítő tanulási technikákat. Tanulja meg a tantárgyhoz kapcsolódó ismeretek, mondanivalók szabatos szóbeli és írásbeli megfogalmazását. Tudjon „felelés-helyzetben” teljesíteni.
Gyakorolja a szakmatanulásra, a továbbtanulásra, a való életre felkészítő technikákat, módszereket.
Tudjon szelektálni az információk tömegében.
Használja rendszeresen a tanulást segítő hagyományos és modern eszközöket.
Használja rendszeresen a könyvtárat, és igényelje szolgáltatásait. (26)
Iskolai feladataihoz és egyéni problémái megoldásához tudja kiválasztani a szükséges dokumentumtípust és legyen képes gyakorlati felhasználására.

Legyen képes elemezni, értelmezni, rendszerezni a megszerzett információkat, és szóban vagy írásban számoljon be a megoldásokról.
Rendszeres könyvtári munkával is fejlődjenek hatékony tanulási módszerei és önművelési szokásai.
Szerezzen tapasztalatokat a legújabb technológiákon alapuló információhordozók használatában.

Tanulás tanítása

9-12. évfolyam
Tematikus tananyag. Tanulási program.
Teljesítményelvárások:
Minimális szint / Optimális szint
1. óra
Tanulási módszerek a kollégiumban.
Egyéni tanulás.
Tanulás a közösségben.
Felkészülési módszerek.
Hatékony tanulási technikák megismertetése, használata, gyakoroltatása kooperatív módszerek elsajátíttatása, továbbá csoportfoglalkozásokon és egyéb szervezett foglalkozásokon az érzelmi intelligencia fejlesztését célzó közösségformáló tevékenységek alkalmazása.
Ismerjen különböző tanulási technikákat kooperatív és egyéb interaktív- reflektív tanulási módszereket.
A megismert tanulási módszereket megfelelően tudja használni- az egyéni és közösségi tanulás szintjén egyaránt.
2. óra
A digitális kultúra és számítástechnikai ismeretek gyakorlása, felhasználása a kollégiumban.
A tanulási motiváció felmérése
Internethasználat. Multimédia.
ECDL vizsgára való felkészüléshez segítés, gyakorlás lehetőségének biztosítása.
IKT technológiák.
Ismerjen meg, önálló gondolkodást fejlesztő módszereket.
3.óra
Könyvtárhasználat, dokumentumismeret
Tájékozódás a könyvtárban
Különböző feladatok, témák kidolgozási könyvtári segédeszközök segítségével.
Gyakorlatok a könyvtárhasználatban, önálló egyéni munkák (kiselőadás, házi dolgozat, érettségi és felvételi feladatok) kidolgozása.
Alapvető jártasságot szerezzen a könyvtárhasználatban
Rendszeres könyvtári munkával is fejlődjenek hatékony tanulási módszerei és önművelési szokásai.

Az erkölcsi nevelés

Célok, feladatok
A kollégium feladata az alapvető erkölcsi normák megismertetése, elfogadtatása, valamint annak elősegítése, hogy ezek a normák a tanulók személyiségébe, mindennapi életébe beépülhessenek. A kollégiumi közösség élete, a kollégiumi nevelőtanárok példamutatása segítse elő a tanulók életében az olyan nélkülözhetetlen készségek megalapozását, elsajátítását és fejlesztését, mint a kötelességtudat, a munka megbecsülése, a mértéktartás, az együttérzés, a segítőkészség, a tisztelet és a tisztesség, a korrupció elleni fellépés, a türelem, a megértés, az elfogadás, az empátia, a szociális érzékenység. Az erkölcsi nevelés alapja intézményünkben az a keresztyén értékrend, amelyet a

biblikus gondolkodás, életszemlélet diktál.

Fejlesztési követelmények

7-8. évfolyam
Ismerje az erkölcs fogalmát és szerepét az emberi együttélésben. Legyen tisztában az erkölcsi felelősség fontosságával.
Képes legyen az életkornak megfelelő erkölcsi választásokra.

Fejlesztési követelmények
9-12.évfolyam
Legyen nyitott a különböző szociális készségek és képességek iránt és törekedjen arra, hogy ezeket alkalmazza is a kollégiumi közösségi életben.
Legyen nyitott a keresztyén szellemiség befogadására, legyen tisztában az alapvető keresztyén erkölcsi tanításokkal.
Lássa meg az erkölcsi felelősség továbbá a keresztyén erkölcsi felelősség jelentőségét, és tudjon helytállni ezek szellemében.

Erkölcsi nevelés

7-12.évfolyam
Tematikus tananyag. Tanulási program.
Teljesítményelvárások:
Minimális szint / Optimális szint
1. óra
Kommunikáció jelentősége emberi kapcsolatokban.
Kapcsolatteremtés, kapcsolódás formái-szituációs gyakorlatok.
Kapcsolatok (család, barátság, egyéb kapcsolatok) és a kapcsolódás formái és módjai (pl. rokonszenv – ellenszenv, őszinteség – hazugság, alkalmazkodás– önállóság, előítélet – nyitottság, gyávaság – bátorság) irányított beszélgetés.
Ismerje a kommunikáció formáit, a társas viszonyulás alapvető szabályait.
Legyen tudatában, hogy a megfelelő kommunikáció, az egymással való kapcsolatteremtés a kollégiumi légkör alapfeltétele.
2. óra
Erkölcsi nevelés bibliai történeteken keresztül.
Bibliai történetek feldolgozása különböző formában: szituációs gyakorlatok, drámapedagógiai eszközök segítségével.
Tudja bemutatni néhány bibliai példán keresztül a keresztyén szellemiséget.
Tudja alkalmazni társas kapcsolataiban a keresztyén alapelveket.
Tudja értelmezni a lelkiismereti szabadság és a személyes erkölcsös keresztyén- felelősség közötti összhangot.(28)

Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

Célok, feladatok
A kollégiumi nevelés célja, hogy szolgálja a nemzeti, népi kultúránk értékeinek, hagyományaink megismerését. A kollégiumi foglalkozások keretében a diákok tanulmányozzák a jeles magyar történelmi személyiségek, tudósok, feltalálók, művészek, írók, költők, sportolók munkásságát.

Sajátítsák el azokat az ismereteket, gyakorolják azokat az egyéni és közösségi tevékenységeket, amelyek megalapozzák az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza és népei megismerését, megbecsülését. A nevelés révén alakuljon ki bennük a közösséghez tartozás, a hazaszeretet érzése, és az a felismerés, hogy szükség esetén Magyarország védelme minden állampolgár kötelessége. Európa a magyarság tágabb hazája, ezért magyarságtudatukat megőrizve ismerjék meg történelmét, sokszínű kultúráját.

Fejlesztési követelmények
7-8. évfolyam
Ismerje nemzeti kultúránk értékeit, hagyományainkat. Váljon nyitottá más népek kultúrája iránt, ismerje meg, hogy Magyarországon milyen nemzetiségek élnek.
Életkorának megfelelő szinten ismerje az ország és a magyarság nemzeti szimbólumait.
Ismerje meg az adott település kultúrtörténetét, hagyományait, jellegzetességeit.

Fejlesztési követelmények
9-12.évfolyam
Ismerje meg nemzeti és népi kultúránk hagyományait, ismerkedjen a népművészettel. Szerezzen jártasságot nemzetünk és más népek kultúrája és kiemelkedő személyiségeinek – tudomány, kultúra, sport- munkássága terén.
Legyen tisztában a magyarságot érintő történelmi eseményekkel.
Ismerjen és gyakoroljon olyan tevékenységeket, amelyek a haza és szülőföld szeretet, a haza iránti elkötelezettséget és felelősségérzetet erősítik. Legyen megfelelő ismerete településének kultúrtörténetéről, hagyományairól.
Ismerje fel a közösségi összetartozást megalapozó közös értékeket.

Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

7-12.évfolyam
Tematikus tananyag. Tanulási program.
Teljesítményelvárások:
Minimális szint / Optimális szint
1. óra
Múltismeret, hagyományok
Határainkon kívül élő magyarság helyzete.
Szociográfiai művek, filmek megtekintése.
Egyéni beszámolók a helyi és családi tradíciókról.
Ismerje a határon túl élőmagyarság jelenlegi helyzetét.
Legyen tisztában saját közvetlen környezete hagyományaival, történelmével.
Ismerje a környék földrajzi és történelmi nevezetességeit, hagyományait.
Legyen kialakult véleménye a témában az ismeretek tükrében.(29)
2. óra
Nemzeti kultúránk Magyarország és Európa kultúrájának megjelenése a különböző művészeti ágakban.
Ismerje a határon túl élő magyarság jelenlegi helyzetét, egyéni témafeldolgozással.
Ismerje meg hazánk és más népek kiemelkedő személyiségeit- készítsen bemutatót a témáról.
Ismerje az EU országok kultúrájának főbb jellemzőit.
Képes legyen globálisan látni Európa kulturális örökségét.

Állampolgárságra, demokráciára nevelés

Célok, feladatok
A foglalkozások során a kollégista ismerje meg és gyakorolja a kollégium és az iskolai közösség nyújtotta jogokat és kötelességeket, megtapasztalja a felelősség és a döntés súlyát, következményeit. Sajátítsa el a társadalmi érintkezés alapvető szabályait. A témakörök feldolgozása során legyen képes eltérő szempontok mérlegelésére, erősödjön szóbeli és írásbeli kifejezőkészsége, különösen az érvelés, vitatkozás tekintetében. A felnőttkori polgári lét, a társadalmi tevékenységek gyakorlásának és megismerésének egyik helyszíne szintén a kollégium, célként fogalmazható meg a társadalom szerkezetének és működésének megismerése, megértése is. A kollégiumi nevelés célja elősegíteni a demokratikus jogállam, a jog uralmára épülő közélet működésének megértését, az abban való állampolgári részvétel jelentőségét. A kollégium megteremti annak lehetőségét, hogy a tanulók megismerjék a főbb állampolgári jogokat és kötelezettségeket. A közügyekben való aktív részvétel megkívánja a kreatív, önálló kritikai gondolkodás, az elemzőképesség és a vitakultúra fejlesztését. A felelősség, az önálló cselekvés, a megbízhatóság, a kölcsönös elfogadás elsajátításának folyamatában kiemelt szerepet és megfelelő teret kap a kollégiumi diák-önkormányzati rendszer.

Fejlesztési követelmények

7-8. évfolyam
Legyen tisztában a demokrácia fogalmával, ismerje fel jelentőségét a közösségben, az emberi társadalomban.
Lássa be, hogy a jog a társadalmi élet nélkülözhetetlen szabályozó eszköze.
Értse meg az állampolgár és a társadalom együttműködésének fontosságát az egyéni és társadalmi célok elérése érdekében.
Értse a kötelezettségek és a jogok egymásra gyakorolt hatását.

Fejlesztési követelmények

9-12. évfolyam
Életkorának megfelelő szinten rendelkezzék ismeretekkel a társadalmi normákról.
Legyen kulturált a társadalmi érintkezésben és külső megjelenésében.
Ismerje és alkalmazza a társadalmi érintkezés különböző formáit, írásbeli és szóbeli műfajait.
Gyakorolja jogait és kötelességeit szűkebb környezetében. (30)
Ismerje és tisztelje közössége tagjait, törekedjen jó együttműködésre az együttélésben.
Tekintse értéknek a gondosan kiválasztott, mély társas kapcsolatot.
Ismerje alapvető állampolgári jogait és kötelességeit, legyen tisztában a jog társadalmi életben betöltött szerepével.
Ismerje a demokratikus állam működésének főbb elemeit (választási rendszer, helyi önkormányzatok, törvényhozás, kormány, igazságszolgáltatás, fegyveres testületek, stb.).
Értse meg az állampolgár és a társadalom együttműködésének fontosságát az egyéni és társadalmi célok elérése érdekében.
Legyen képes megfelelő formában érvelni, vitatkozni az adott témákkal kapcsolatban, tudja megfelelően képviselni jogait és érdekeit a mindennapi életben, saját és más közösségekben is.

Állampolgárságra, demokráciára nevelés

7-12.évfolyam
Tematikus tananyag. Tanulási program.
Teljesítményelvárások: Minimális szint/Optimális szint
1. óra
A kollégium és az iskola

Konfliktuskezelési technikák.
Ismerkedő játékok, gyakorlatok.
A diákönkormányzat szerepe, jogai és lehetőségei.
Jogok és lehetőségek megismerése és megtapasztalása saját közösségében, illetve állampolgári jogok és kötelességek megismerése.
Ismerje meg a különböző konfliktuskezelési technikákat.
Tudjon felsorolni néhány alapjogot és kötelezettséget.
Legyen képes a különböző technikákat önmaga, megfelelően alkalmazni.
Legyen képes megfelelő formában vitatkozni, érvelni egyes jogok vagy kötelességek mellett.

2. óra
A társadalom Konfliktusok kezelése a keresztyén életgyakorlatban.
Gyakorlatok, bibliai példák segítségével.
A másik ember megismerése.
Többségi és kisebbségi léthelyzetek a mindennapi életben.
Alá- és fölérendeltségi kapcsolatok.
Tudjon bibliai példákat, amik segítséget nyújthatnak a mindennapi élet konfliktusainak megoldásában.
Törekedjen arra, hogy a konfliktusainak kezelésében tudja alkalmazni a keresztyén normákat.

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése

Célok, feladatok

Az általános és középiskolás korosztály érzékeny minden őt érő érzelmi és értelmi hatásra. E hatások feldolgozásában a kollégistának a család mellett a kollégiumi közösség nyújt segítséget. Az önismereti foglalkozások elsősorban e hatások feldolgozását segítik elő, azért, hogy támogassák az identitás megerősítését és a mentálhigiéné ápolását, fejlesztését. Az önismereti foglalkozások célja a kollégista személyiségének, jellemének, aktuális pszichés állapotának megismerése és fejlesztése egyénileg és csoportban. A pszichés, „belső történések” tudatosítása, önmaguk mélyebb ismerete elősegíti az alkalmazkodást, beilleszkedést, saját helyük felismerését szűkebb és tágabb környezetükben, felkészít a konfliktusok megoldására, az önbizalom, az önértékelés, a pályakép felépítésére, az önmenedzselés megalapozására. Az önismeret és egyéni fejlesztés mellett fontosnak tartjuk az egyéni és közösségi motívumok, a célrendszer és értékrend megismerését, alakítását, a kollégista társadalmi orientálódásban való segítését, az egyéni törekvések és közösségi érdekek, lehetőségek egyeztetését, az érdekvédelmi és érdekegyeztetési technikák gyakorlását is. Mindezzel elsősorban a fiatalok önismeretének és erkölcsiségének alakulásához járulunk hozzá. A kollégiumi együttélés feltétele a közösen meghatározott szabályok betartása, a bizalmi légkör kialakítása a csoportban, a közösségben. A „kollégiumi közösségi tudat” kiépítése a kollégiumi közösség minőségének jelzője lehet. Ugyancsak a jó kollégiumi légkör alapvető feltétele a kölcsönös bizalom a diákok és a tanárok között. Ennek okán nagyon fontos, hogy a kollégiumon belüli kapcsolat- és tevékenységrendszer szervezésével, ismeretek nyújtásával a kollégiumi nevelés segítse elő, hogy kialakuljanak az önismeret gazdag és szilárd elméleti és tapasztalati alapjai. Kiemelt feladat a tanuló helyes, reális énképének, illetve önértékelésének kialakítása; elő kell segíteni a kedvező szellemi fejlődését, készségeinek optimális alakulását, tudásának és kompetenciáinak kifejezésre jutását, s valamennyi tudásterület megfelelő kiművelését; hozzá kell segíteni, hogy képessé váljék érzelmeinek hiteles kifejezésére, a mások helyzetébe történő beleélés képességének, az empátiának a fejlődésére, valamint a kölcsönös elfogadásra.

Fejlesztési követelmények

7-8. évfolyam
Legyen képes személyiségjegyeit, tulajdonságait, képességeit felismerni.
Értse, hogy tevékenységével tehet közvetlen környezetéért, csoportjáért, társaiért.
Lássa be, hogy szükség van az alapvető magatartási szabályok betartására.

Fejlesztési követelmények

9-12. évfolyam
Ismerje az emberi tulajdonságokat, tudja mérlegelni, elemezni döntéseit.
Legyen képes bemutatni néhány fontosabb erkölcsi felfogást, valamint tudjon érvelni ellenük vagy mellettük.
Ismerje az emberi kapcsolatok létrejöttét elősegítő személyiségvonásokat és erényeket.
Legyen tudatában a gondosan kiválasztott és mély kapcsolatok értékének.
Legyen képes fontos helyzetekben a választási lehetőségek mérlegelésére.
Legyen képes a másik ember személyiségének tiszteletére és megértésére, a helyes önismeret kialakítására, önmaga felvállalására.
Törekedjen a felelősségteljes nemi magatartás kialakítására.
Tudjon érvelni saját meggyőződése mellett, legyen képes mások meggyőződését tiszteletben tartani.

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése

7-12. évfolyam (32)
Tematikus tananyag. Tanulási program.
Teljesítményelvárások:
Minimális szint / Optimális szint

1. óra
Önismeretei képességek és készségek kialakítása
Önismereti játékok
Érzelmi intelligenciát fejlesztő tevékenységek
Ismerje alapvető személyiségvonásait
Legyen képes mások személyiségének elfogadására, tiszteletére, önmaga elfogadására

A családi életre nevelés

Célok, feladatok
Feladata a harmonikus családi minták közvetítése, a családi közösségek, értékek megbecsülése. Ez segítséget nyújt a felelős párkapcsolatok kialakításában, ismereteket közvetít a családi életükben felmerülő konfliktusok kezeléséről. A kollégiumban a közösség életében való részvétel a kortárs közegben meghatározó élmény. A kollégista saját értékeiről – a család mellett – a kollégiumi egyéni vagy csoportos foglalkozásokon kap visszajelzést, ebben a közegben szerez tapasztalatokat, alakul személyisége. A témakör célja annak elősegítése, hogy az egyén megtalálja helyét, szerepét, feladatait a családi, az iskolai, a kollégiumi közösségben, segítse a kollégista beilleszkedését környezetébe.

Fejlesztési követelmények
7-8. évfolyam
Ismerje a család szerkezetét, működését, valamint a különféle szerepeket és szabályokat a családi közösségben.
Képes legyen felismerni és megfelelő módon kezelni, értelmezni a családban előforduló különböző

konfliktusokat.

Fejlesztési követelmények
9-12. évfolyam
Sajátítsa el az elfogadott viselkedésformákat a családban, az iskolában, a kollégiumban.
Ismerje meg a harmonikus családi mintákat.
Tudatosuljon a családalapítás, családtervezés, a helyes párkapcsolat és felelősségvállalás fontossága.
Tanulja meg megbecsülni a családi közösségek által képviselt értékeket.
Képes legyen a párkapcsolatokban és a családi életben felmerülő konfliktusok kezelésére
Legyen tisztában a keresztyén erkölcs által diktált értékekre.
Ismerje meg a keresztyén gondolkodás szerinti helyes szexuális kultúra jellemzőit és kialakításának jelentőségét.(33)
Tematikus tananyag. Tanulási program.
Teljesítményelvárások: Minimális szint / Optimális szint

1. óra
Én és a család Személyiségjegyek és azonosságtudat.
Probléma-feldolgozás, megbeszélés
Ismerje a különböző viselkedésnormákat a családban, a kollégiumban
Rendelkezzék megfelelő ismeretekkel a társadalmi normákat illetően

2. óra
Én és a család
A család szerepe és jelentősége az egészséges testi és lelki fejlődés kialakulásában.
A család szerepe a múltban és a jelenben: hangsúlyozzuk az idős családtagokkal való kapcsolattartás, együttműködés és támogatásuk fontosságát.
Ismerje és tisztelje közössége tagjait, törekedjen jó együttműködésre, érezzen felelősséget családtagjai iránt.
Ismerje a társadalmi érintkezés különböző írásbeli és szóbeli formáit
A családtagok és a társaik iránti elkötelezett felelősségvállalás jelenjen meg a társaihoz való viszonyulásában is.

3. óra
Barátság
Szerelem, párkapcsolatok.
Barátság és szerelem szerepe az emberi életben.
A keresztyén normák szerinti helyes szexuális kultúra jellemzői és annak jelentősége a férfi nő kapcsolatban.
Tisztelje közössége tagjait, ismerje a keresztyén értékrend párkapcsolatra, társas kapcsolatokra vonatkozó elvárásait.
Tudja kiválasztani és értékelni a társas kapcsolatait.
Képes legyen választásait, kapcsolatait a keresztyén értékrend szerint alakítani.

Testi-lelki egészségre nevelés

Célok, feladatok
A kollégiumi nevelésnek célja, hogy ösztönözze a tanulókat arra, hogy legyen igényük a helyes táplálkozásra, a mozgásra, a stressz-kezelés módszereinek megismerésére és alkalmazására. Segítsék a tanulókat a káros függőségekhez vezető szokások kialakulásának megelőzésében. A kollégium sportélete járuljon hozzá az egészséges életvitel, a helyes életmódminta kiválasztásához.

Fejlesztési követelmények
7-8. évfolyam
Legyen tisztában az egészségtudatos életmód jelentőségével.
Tudatosuljon és váljon napi gyakorlattá az egészséges életmód és a testmozgás.
Ismerje a különféle egészségkárosító szereket és a szenvedélybetegségeket.(34)

Fejlesztési követelmények

9-12. évfolyam
Ismerjék a helyes táplálkozás alapjait, a stressz kezelés módjait.
Legyenek képesek lelki egyensúlyuk megóvására, társas viselkedésük szabályozására, konfliktusok kezelésére.
Cél, hogy a diákok ismerjék fel az egészséget fenyegető tényezőket, a szenvedélybetegségeket, és ismerjék ezek megelőzésének módjait.
Tudatosítsuk, hogy az egészséges életmód és a testmozgás az egészségtudatos életmód alapja
A nevelésünk célja, segíteni a diákokat abban, hogy ez a gondolkodásmód i életgyakorlattá váljon.

Testi és lelki egészségre nevelés

7-12.évfolyam
Tematikus tananyag: Tanulási program
Teljesítményelvárások: Minimális szint / Optimális szint

1. óra
Élet a kollégiumban
Kollégiumi közösség, csoportközösség
Élethelyzetek dramatizálása
Elfogadás, alkalmazkodás, együttműködés, mint a kollégiumi élet alapvető feltételei.
Szemelvények elemzése, saját élmények megvitatása.
Legyen tisztában a kollégiumi élet alapvető szabályaival és szokásaival.
Sajátítsa el az alapvető csoportközösségi normákat.
Az adott élethelyzetekhez keresztyéni lelkülettel viszonyuljon.
Képes legyen a kollégiumi közösségben alkotó együttműködésre.

2. óra
Testi-lelki egészség
Egészséges életmód és a lelki egészség kapcsolata.
Önvizsgálat ismeretterjesztő előadás.
A rendszeres testmozgás és az egészségtudatosság kapcsolata, az elhízás és a korszerű táplálkozás, egészséges életmód és életvitel összefüggései.
Káros szenvedélyeket, szokásokat, a teljesítménynövelő szerek használatának veszélyei
Legyen tisztában az egészséges életmód ismérveivel és az ennek hiányából fakadó veszélyekkel.
Ismerje fel a az egészségét károsító táplálkozási szokásokat, káros szenvedélyeket.
Legyen képes önálló életvitelét, önmaga ellátását helyesen megszervezni.
Legyenek megfelelő ismeretei ahhoz, hogy elutasíthassa a káros függőséghez vezető szokásokat.
Tudatosuljon és váljon napi gyakorlattá az egészséges életmód és a testmozgás. (35)

Felelősségvállalás, önkéntesség

Célok, feladatok
A kollégiumi nevelés feladata a szociális érzékenység, segítő magatartás kialakítása a tanulókban úgy, hogy önálló tapasztalati úton ismerjék meg a hátránnyal élők sajátos igényeit, élethelyzetét. Tanítsuk a diákokat a fogyatékkal élők iránti segítő magatartásra, éljék át a diákok, hogy az önkéntes feladatvállalás, milyen személyiségfejlesztő hatással van. Motiváljuk a diákokat a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű társak iránti önkéntes feladatvállalásra.

Fejlesztési követelmények
7-8. évfolyam
Jelenjen meg a tanuló személyiségében a szolidaritás érzése. Legyen érzékeny mások helyzete iránt. Alakuljon ki az összetartozás érzése.

Fejlesztési követelmények
7-12.évfolyam
Képesek legyenek a tanulók az együttérzésre, mások iránti felelősségvállalásra.
Legyenek nyitottak a segítségnyújtásra, önkéntes feladatvállalásra.
Tematikus tananyag. Tanulási program.
Teljesítményelvárások: Minimális szint / Optimális szint
1. óra
Párkapcsolatok Szemelvények.
dr.Pálhegyi Ferenc publikációiból.
Készüljön tudatosan a harmonikus párkapcsolatra, és a családi életre.
Készüljön tudatosan a keresztyén családi életre.

2. óra
Önkéntesség Diakóniai ismeretek
A tágabb közösségért (kollégium, település) végzett önkéntes munka lehetőségei és jelentősége
A diakóniai alapismeretek elsajátítása
Legyen tisztában a hátrányos helyzet fogalmával.
Sajátélményű diakónia valamely intézményben.
Legyen motivált az önkéntes feladatvállalásra. (36)

Fenntarthatóság, környezettudatosság

Célok, feladatok
A kollégiumokban folyó környezeti nevelés célja, hogy felkészítsen a fenntartható, környezettel harmonikus életvezetésre. Mutassuk meg a természet és az emberi környezet értékeit, esztétikumát, az ember és környezete harmonikus kapcsolatának lehetőségeit, és törekedjünk arra, hogy mindezt örömforrásként élhessék át. Képessé kell tennünk tanítványainkat a környezetet terhelő tevékenységek felismerésére, ezek csökkentésére, a környezeti problémák és konfliktusok kezelésére, lehetőség szerinti megoldására. Ehhez ökológiai alapokon nyugvó, tényszerű és alkalmazható ismeretekre van szükség. Ösztönözzük a tanulókat a környezet védelmére, arra, hogy tartózkodjanak környezetük káros terhelésétől, utasítsák el mindazt, ami környezetünk állapotát rontja. Tegyük világossá, hogy környezetünk használata életvezetésünk meghatározó része, a környezetünkkel való kapcsolatunk jelentősen befolyásolja közérzetünket, életünk kilátásait, minőségét. Törekedjünk a kollégista pozitív jövőképének kialakítására. A kollégiumi diáknak meg kell tanulnia, hogy az erőforrásokat tudatosan, takarékosan és felelősségteljesen, megújulási képességükre tekintettel használja. Továbbá törekedni kell arra, hogy a tanulók megismerjék azokat a gazdasági és társadalmi folyamatokat, melyek változásokat, válságokat idézhetnek elő, továbbá kapcsolódjanak be közvetlen és tágabb környezetük értékeinek, sokszínűségének megőrzésébe, gyarapításába.

Fejlesztési követelmények

7-8. évfolyam
Váljon érzékennyé környezete állapota iránt és legyen képes a környezet sajátosságainak megismerésére.
Tekintse értéknek a természeti és az ember alkotta környezet esztétikumát, fenntartható, harmonikus működését és jöjjön létre benne késztetés környezete értékeinek megőrzésére.
Fejlődjenek ki benne a harmonikus környezet iránti igények, környezetkímélő életmódhoz szükséges szokások és legyen motivált a környezet védelmét célzó közös cselekvésre.
Fejlesztési követelmények

9-12. évfolyam
Váljon érzékennyé környezete állapota iránt, legyen képes annak változását elemi szinten értékelni. Ismerje fel a mindennapi életben előforduló, a környezetet szennyező anyagokat, a környezetre káros tevékenységeket. Kerülje ezeket.
Legyen képes társaival együttműködésben tudatosan, a környezeti szempontokat is figyelembe véve alakítani a kollégium belső és külső környezetét. Ne hagyja figyelmen kívül személyes élettereinek kialakításában a környezetbarát módokat. Részesítse előnyben a természetes, újra hasznosítható anyagokat.
Legyen felkészülve a környezettudatos döntések meghozatalára. Legyen felkészülve arra, hogy érvelni tudjon a környezetvédő megoldások mellett. (37)

Váljék erkölcsi alapelvévé a természet tisztelete, környezete megbecsülése, utasítsa el a szándékos környezetrombolást. Készüljön fel a környezeti problémákkal összefüggő konfliktusok kezelésére. Váljon maga is kezdeményezővé. Tekintse kötelességének a környezet védelmét.

Fenntarthatóság, környezettudatosság

7-12. évfolyam
Tematikus tananyag. Tanulási program.
Teljesítményelvárások: Minimális szint / Optimális szint

1. óra
Környezetünk állapota Környezetvédelem szerepe és célja.
Személyes élmények irányított beszélgetés.
A környezetet szennyező anyagok, a környezetre káros tevékenységek.
Legyen tisztában alapvető környezetvédelmi ismeretekkel.
Képes legyen önállóan észrevenni a környezeti jelenségeket és a tanult ismereteket tudatosan alkalmazni.

2. óra
Környezetvédelem a gyakorlatban
Vita a személyes felelősségről és feladatokról.
Környezettudatos vásárlás, fogyasztás gyakorlása
Vegye észre a környezetében előforduló környezetvédelmi problémákat.
Mit tehetnék, vagy mit teszek, mi befolyásolja döntéseimet?
Hogyan kerülhetem el a káros hatásokat?
A környezetet szennyező anyagok és a környezetre káros tevékenységek megismerése.
A gyakorlati életben törekedjen környezettudatos életvitelre.

Képes legyen meglátni a környezeti problémák és megoldások közötti összefüggéseket.

Pályaorientáció

Célok, feladatok
A kollégiumnak a tanulók életkorához igazodva és a lehetőségekhez képest – átfogó képet kell nyújtania a munka világáról. A pszichés, „belső történések" tudatosítása, önmaguk mélyebb ismerete elősegíti az alkalmazkodást, beilleszkedést, saját helyük felismerését szűkebb és tágabb környezetükben, felkészít a konfliktusok megoldására, az önbizalom, az önértékelés, a pályakép felépítésére, az önmenedzselés megalapozására. Ezért fejleszteni kell bennük a segítéssel, az együttműködéssel, a vezetéssel és a versengéssel kapcsolatos magatartásmódokat és azok kezelését.

Fejlesztési követelmények

7-8. évfolyam
Tudatosuljon a diákokban a pálya és a személyiség valamint a képességek és az adottságok összhangja.
Tudja összehasonlítani az egyes pályák szakmai, ergonómiai elvárásait, jellemzőit.

Fejlesztési követelmények
9-12. évfolyam
Legyen képes felismerni az önismeret szerepét a helyes pályaválasztásban, felismerni saját képességeit, és kipróbálni azokat a valóságban.
Legyen képes mérlegelni saját pályaválasztási lehetőségeit.
Tudjon önállóan tájékozódni a pályaválasztási dokumentumokban.
Legyen képes tisztázni a munkahelyi feladatokat és elvárásokat.
Tudja alkalmazni az álláskeresés különböző technikáit.
Tudatosuljon benne, hogy élete során többször pályamódosításra kényszerülhet, ezért is van jelentősége a folyamatos tanulásnak, önképzésnek.
Rendelkezzen megfelelő ismeretekkel választott szakmájával, hivatásával kapcsolatban, munkaerő-piaci lehetőségeiről, munkavállalói szerepéről.

Pályaorientáció

7-12. évfolyam
Tematikus tananyag. Tanulási program.
Teljesítményelvárások: Minimális szint / Optimális szint

1. óra
Pályaorientáció mentális és pszichés háttere
Tájékozódás a pályaválasztási dokumentumokban
Tájékozódás a pályaválasztás, pályaismeret dokumentumaiban, ismeretforrásaiban, eligazodás az alapfogalmakban.
Az eredményes pályaválasztás pszichés összetevőinek feltárása (motiváció, érdeklődés).
Legyen képes a dokumentumokban alapszinten eligazodni. Ismerje a felvételi eljárás menetét.
Az eredményes pályaválasztás pszichés összetevőinek feltárása (motiváció), érdeklődés.
Képes legyen alkalmazni önmaga a pályaválasztással kapcsolatos ismereteit.
Képes legyen az önállóan felismerni képességeinek és személyiségének megfelelő pályairányokat

Gazdasági és pénzügyi nevelés

Célok, feladatok
A kollégium feladata, hogy tanulóik felismerjék saját felelősségüket az értékteremtő munka, a javakkal való ésszerű gazdálkodás, a pénz világa és a fogyasztás területén. Fontos, hogy tudják mérlegelni döntéseik közvetlen és közvetett következményeit és kockázatát. Lássák világosan rövid és hosszú távú céljaik, valamint az erőforrások kapcsolatát, az egyéni és közösségi érdekek összefüggését, egymásrautaltságát.

Fejlesztési követelmények

7-8. évfolyam
Ismerje meg az ésszerű családi gazdálkodás kialakításának módszereit.
Legyen tisztában az otthoni pénzügyi lehetőségekkel, korlátokkal.
Tanulja meg a különféle pénzkezelési technikákat.

Fejlesztési követelmények

9-12. évfolyam
Képesek legyenek mérlegelni döntéseik következményeit.
Legyenek tisztában saját felelősségükkel a pénz világa és a fogyasztás terén.
Ismerjék fel a tervek és az erőforrások kapcsolatát az egyén és a közösség érdekeinek összefüggésében.
Ismerjék a társadalmi, gazdasági problémák kialakulásának okait.
Tanulják meg az ésszerű családi gazdálkodás kialakításának módszereit.
Tudják alkalmazni a pénzkezelés különböző technikáit.

Gazdasági és pénzügyi nevelés

7-12. évfolyam
Tematikus tananyag: Tanulási program
Teljesítményelvárások: Minimális szint / Optimális szint

1. óra
Háztartás, gazdálkodás, költségvetés, takarékosság.
Beszélgetés a családi élettel kapcsolatban felmerülő anyagi kérdésekről.
Legyen rálátása a családot érintő gazdasági problémákra.
Ismerje meg a takarékoskodás alapvető technikáit
Legyen képes munka- és szabadidejét tudatosan szervezni, szükségleteit rendszerezni és rangsorolni.

2. óra
A globalizáció hatása a gazdaságpolitikára.
Tévés híradó műsorok megtekintése (kereskedelmi és közszolgálati egyaránt).
Legyen rálátása a globalizáció világpolitikára gyakorolt hatásaival.
Képes legyen önálló véleményalkotásra a globalizáció bennünket érintő kérdéseivel kapcsolatban.

3. óra
Alapvető államháztartási fogalmak
Irányított kutatómunka, megadott fogalmak tisztázására
Tudjon néhány fogalmat felsorolni az adott témával kapcsolatban
Lássa az a gazdaságpolitikai összefüggéseket az ismert fogalmak tükrében (40)

Médiatudatosság

Célok, feladatok
Kiemelt feladat, hogy **a** tanulók értsék az új és a hagyományos médiumok nyelvét. A nevelés során nagy jelentősége van az értelmező kritikai beállítódás kialakításának, és annak, hogy megismerjék a média működésének és hatásmechanizmusának törvényszerűségeit. Valamint a nyilvános és bizalmas érintkezés megkülönböztetésének módját.

Fejlesztési követelmények

7-8. évfolyam
Tudjon különbséget tenni a médiatartalmak között.
Ismerje a reklám szerepét, jelentőségét, előnyeit és veszélyeit.
Tanulja meg hatékony módon és megfelelő mértékben felhasználni a számítógép és egyéb online média nyújtotta lehetőségeket.
Fejlesztési követelmények

9-12. évfolyam
Értsék és tudják értelmezni az új és hagyományos médiumok nyelvezetét.
Alakuljon ki a megfelelő kritikai viszonyulás.
Képesek legyenek megkülönböztetni a különböző érintkezési formákat.
Értsék a média alapvető működési rendszerét.
Ismerjék meg a közösségi tartalmak etikus, jogszabályok szerinti használatának és felhasználásának szabályait.
Médiatudatosság

7-12.évfolyam
Tematikus tananyag. Tanulási program.
Teljesítményelvárások: Minimális szint / Optimális szint

1. óra
A média működésének és hatásmechanizmusainak törvényszerűsége
Különböző médiumok híradásainak megtekintése csoportokban.
Ismerje és tudja értelmezni az egyes médiumok nyelvezetét és működési rendszerét
Képes legyen kritikai szemlélettel tekinteni a médiában hallott, látott információkra

2.melléklet

A tanulmányok alatt szervezett vizsgák szabályzata

A vizsgaszabályzat célja

A tanulmányok alatti vizsgák (osztályozó vizsga, beszámoltató vizsga, különbözeti vizsga, javítóvizsga) követelményeit, részeit, az értékelés szabályait a szakmai munkaközösségek határozzák meg. Tanulmányok alatti vizsgákat a Rendelet által előírt esetekben szervez az iskola (magántanulók, előrehozott érettségizők, tantestületi döntés alapján kötelezettek esetében). A vizsgaszabályzat célja, hogy a tanulmányok alatti vizsgák résztvevői, a vizsgán közreműködők ismerjék jogaikat, tisztában legyenek kötelezettségeikkel.

A vizsgaszabályzat hatálya

Jelen vizsgaszabályzat az intézmény által szervezett tanulmányok alatti vizsgákra, tehát osztályozó vizsgákra, különbözeti vizsgákra, beszámoltató vizsgákra, javítóvizsgákra vonatkozik.

Tanulmányok alatti vizsgákat az iskola a magántanulók, az előrehozott érettségi vizsgát tenni szándékozók, valamint azok számára szervez, akiket a nevelőtestület beszámoltató vizsgára, osztályozó vizsgára, javító vizsgára utasít.

Jelen vizsgaszabályzat hatálya kiterjed az intézmény valamennyi tanulójára:

- aki osztályozó vizsgára jelentkezik,
- akit a nevelőtestület határozatával osztályozó vizsgára utasít,
- akit a nevelőtestület beszámoltató vizsgára utasít,
- akit a nevelőtestület határozatával javítóvizsgára utasít.

Kiterjed továbbá más intézmények olyan tanulóira:

- akik átvételüket kérik az intézménybe, és ennek feltételeként az intézmény főigazgatója különbözeti vizsga letételét írja elő.

Kiterjed továbbá az intézmény nevelőtestületének tagjaira és a vizsgabizottság megbízott tagjaira.

A tanulmányok alatti vizsgák megszervezése, lebonyolítása

A vizsgabizottság munkáját és magát a vizsgát az iskola a főigazgatója készíti elő. A főigazgató felel a vizsga jogszerű előkészítéséért és zavartalan lebonyolítása feltételeinek megteremtéséért. A főigazgató e feladata ellátása során dönt a vizsga előkészítésével és lebonyolításával összefüggő ügyben,

- írásban kiadja az előírt megbízásokat, szükség esetén gondoskodik a helyettesítésről,
- ellenőrzi a vizsgáztatás rendjének megtartását,
- minden szükséges intézkedést megtesz annak érdekében, hogy a vizsgát szabályosan, pontosan meg lehessen kezdeni és be lehessen fejezni.

A tanulmányok alatti vizsga vizsgabizottságának elnöke felel a vizsga szakszerű és jogszerű megtartásáért, ennek keretében

- meggyőződik arról, hogy a vizsgázó jogosult-e a vizsga megkezdésére, és teljesítette-e a vizsga letételéhez előírt feltételeket, továbbá szükség esetén kezdeményezi a szabálytalanul vizsgázni szándékozók kizárását,

- vezeti a szóbeli vizsgákat és a vizsgabizottság értekezleteit,
- átvizsgálja a vizsgával kapcsolatos iratokat, a szabályzatban foglaltak szerint aláírja a vizsga iratait, - a vizsgabizottság értekezletein véleményeltérés esetén szavazást rendel el.

A vizsgabizottsági elnök feladatainak ellátásába a vizsgabizottság tagjait bevonhatja. A kérdező tanár csak az lehet, aki a vizsga tárgya szerinti tantárgyat a nemzeti köznevelési törvény 3. melléklete szerint taníthatja. A vizsga reggel nyolc óra előtt nem kezdhető el, és legfeljebb tizenhét óráig tarthat. Felnőttoktatás esetén a tanulmányok alatti vizsga reggel nyolc óra előtt is elkezdhető és tizennyolc óra után is tarthat. Egy nap maximum három tantárgyból tehető tanulmányok alatti vizsga. A vizsgák eredményének bejegyzése után a vizsgajegyzőkönyveket az iskolatitkár az irattárba helyezi és gondoskodik az irattári terv szerinti megőrzéséről.

Az értékelés rendje

A tanulmányok alatti vizsgát teljesítő tanulók tudásának értékelésére, minősítésére a Vizsgaszabályzatnak a pedagógiai program értékelés, minősítés fejezetében foglaltak, illetve az érettségi vizsga vizsgatárgyai értékelésére és minősítésére vonatkozó előírásai az irányadók.

Vizsgatípusok

Osztályozó vizsga

Az osztályozó vizsgára való jelentkezés kérelmét írásban a vizsgaszabályzatban meghatározott időpontig az iskola főigazgatójának címezve kell benyújtani.

Osztályozó vizsgát kell tennie a tanulónak a félévi és a tanév végi osztályzat megállapításához, ha

- főigazgatói határozattal felmentették a tanórai foglalkozásokon való részvétele alól,
- a főigazgató engedélyezi, hogy egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt tegyen eleget,
- tanulmányait egyéni munkarendben folytatja, a tanulónak egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen meghaladja a kétszázötven tanítási órát,
- egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása egy adott tantárgyból a tanítási órák harminc százalékát meghaladja,
- a gimnáziumi képzésben előrehozott érettségi vizsgát kíván tenni olyan tantárgyból, amelynek a tanítása az intézmény helyi tanterve szerint csak magasabb évfolyamon fejeződik be. Ilyenkor a hiányzó év/évek tananyagából kell az írásbeli érettségi vizsgák megkezdéséig osztályozó vizsgát tennie.

és emiatt a tanuló teljesítménye tanítási év közben érdemjeggyel nem értékelhető, a tanítási év végén nem minősíthető, kivéve, ha a nevelőtestület engedélyezi, hogy osztályozóvizsgát tegyen.

A nevelőtestület az osztályozóvizsga letételét akkor tagadhatja meg, ha a tanuló igazolatlan mulasztásainak száma meghaladja a húsz tanórai foglalkozást, és az iskola eleget tett a 20/2012 EMMI rendelet 51. § (3) bekezdésében meghatározott értesítési kötelezettségének. Ha a tanuló teljesítménye a tanítási év végén nem minősíthető, tanulmányait évfolyamismétléssel folytathatja. Ha a tanuló mulasztásainak száma már az első félév végére meghaladja a meghatározott mértéket, és emiatt teljesítménye érdemjeggyel nem minősíthető, félévkor osztályozóvizsgát kell tennie.

A tanuló a félévi, év végi osztályzatának megállapítása érdekében vizsgabizottság előtt tesz vizsgát. Egy osztályozó vizsga egy adott tantárgy és egy adott évfolyam követelményeinek teljesítésére vonatkozik. A tanítási év lezárását szolgáló osztályozó vizsgát az adott tanítási évben kell megszervezni.

Ha a tanuló egyéni munkarend engedélyezését kéri az Oktatási Hivataltól, és az egyéni munkarendet

a hivatal határozatában engedélyezi, akkor félévi és év végi osztályozó vizsga letételére köteles.

Ha az egyéni munkarendben tanuló neki felróható okból két alkalommal nem jelenik meg az osztályozó vizsgán, vagy két alkalommal nem teljesíti a tanulmányi követelményeket, az iskola igazgatója értesíti a felmentést engedélyező szervet, és a tanuló a következő félévtől csak iskolába járással teljesítheti a tankötelezettségét.

A matematika tantárgy kivételével a vizsga írásbeli és szóbeli részből áll. Matematika tantárgyból szóbeli vizsgát csak az eredménytelen írásbeli vizsga esetén kell megszervezni. Az írásbeli vizsga feladatlapját a főigazgató által megbízott szaktanárok készítik el az adott óraszám figyelembe vételével, akiket a feladatlapokkal kapcsolatban titoktartási kötelezettség terhel. A szóbeli vizsgán a tanuló tudását a megadott témakörökön keresztül állapítja meg a vizsgabizottság. Érdemjegyét a vizsgabizottság a szerzett jegyek átlaga alapján alakítja ki.

A vizsgatárgyak részei és követelményei

A vizsgák két részből állnak, írásbeli és szóbeli vizsgarészből. A vizsga lebonyolítása a Vizsgaszabályzatban foglaltak szerint történik. Az írásbeli vizsgarész és a szóbeli vizsgarész követelményei megegyeznek a vizsgatárgynak az 1.-8. évfolyam esetén a helyi tanterv követelményeivel, 9. – 12. évfolyamon az írásbeli vizsgarész és a szóbeli vizsgarész követelményei megegyeznek a vizsgatárgynak az érettségi vizsga részletes követelményeiről szóló 40/2002. (V.24.) OM rendeletben rögzített, középszintű érettségi vizsga követelményeivel.

Különbözeti vizsga

Különbözeti vizsgát a tanuló abban az iskolában tehet, amelyben a tanulmányait folytatni kívánja.

Különbözeti vizsgát kell tennie a tanulónak:

- más iskolából történő átvétel esetén, ha az adott évfolyamra felvett tanuló az azt megelőző évfolyamok helyi tantervben szereplő tantárgyából vagy tantárgyaiból nem rendelkezik év végi osztályzattal,
- ha eltérő tanterv szerinti tanulmányokat folytatott és azonos vagy magasabb évfolyamra jelentkezik, abban az esetben, ha az éves óraszáma kevesebb volt, mint az intézményünk helyi tantervében rögzített éves óraszám és emiatt pótolnia kell a számára elmaradt tananyagrészeket,
- ha tanulmányait valamely tantárgyból a már működő emelt szintű csoportban kívánja folytatni. 4) ha intézményen belül főigazgatói engedéllyel osztályt vagy csoportot vált, és a két osztály vagy csoport eltérő tanterv szerinti tanulmányokat folytatott és emiatt pótolnia kell az elmaradt tananyagrészeket.

A különbözeti vizsga szervezése és lebonyolítása minden tekintetben megegyezik az egyéb tanulmányok alatti vizsgákkal. A tantárgyi követelményeket a főigazgató által megbízott munkaközösség vagy szaktanár jelöli ki.

A különbözeti vizsga dokumentálása

A különbözeti vizsgák dokumentálása jegyzőkönyvben történik. Ehhez a dokumentumhoz csatolni kell a vizsga írásbeli dolgozatát és a szóbeli felkészülési lapot, amennyiben ilyet a vizsgázó készít. Az 1. pontban leírtak alapján tett különbözeti vizsga dokumentálása a jegyzőkönyvek alapján az osztályozó vizsga mintájára történik a törzslapban és a bizonyítványban. A 2., 3. és a 4. pontban leírtak miatt tett különbözeti vizsga dokumentálása a naplóban történik. A tanuló félévi vagy év végi értékelésénél a különbözeti vizsga érdemjegye egy témazáró dolgozat érdemjegyével egyenértékű jegynek számít.

Pótló vizsga

A pótlói vizsgára való jelentkezés kérelmét írásban a vizsgaszabályzatban meghatározott időpontig

az iskola főigazgatójának címezve kell benyújtani. Pótló vizsgát tehet a vizsgázó,

- ha a vizsgáról neki fel nem róható okból elkésik, távol marad, vagy a megkezdett vizsgáról engedéllyel eltávozik, mielőtt a válaszadást befejezné.

A vizsgázónak fel nem róható ok minden olyan, a vizsgán való részvételt gátló esemény, körülmény, amelynek bekövetkezése nem vezethető vissza a vizsgázó szándékos vagy gondatlan magatartására. A főigazgató hozzájárulhat ahhoz, hogy az adott vizsganapon vagy a vizsgázó és az intézmény számára megszervezhető legközelebbi időpontban a vizsgázó pótló vizsgát tegyen, ha ennek feltételei megteremthetők. A vizsgázó kérésére a vizsga megszakításáig a vizsgakérdésekre adott válaszait értékelni kell. Amennyiben a tanuló az osztályozó, különbözeti vagy javítóvizsgáról igazoltan távol marad, pótló vizsgát tehet. A pótló vizsgát lehetőleg ugyanabban a vizsgaidőszakban kell letenni. Pótló vizsgát csak az elmaradt vizsgarészekből kell tenni.

Javítóvizsga

Javítóvizsgát tehet a vizsgázó, ha

- a tanév végén – legfeljebb három tantárgyból – elégtelen osztályzatot kapott,
- az osztályozó vagy különbözeti vizsgán elégtelen osztályzatot kapott,
- az osztályozó vizsgáról, a különbözeti vizsgáról számára felróható okból elkésik, távol marad, vagy a vizsgáról engedély nélkül eltávozik.

A vizsgázó javítóvizsgát az iskola főigazgatója által meghatározott időpontban, az augusztus 15-étől augusztus 31-éig terjedő időszakban tehet.

A javítóvizsga követelményei

Minden vizsgatárgy követelményei azonosak az adott évfolyam adott tantárgyának követelményeivel, melyeket az intézmény Pedagógiai Programja részletesen tartalmaz.

A javítóvizsgák dokumentálása

A javító vizsgák dokumentálása jegyzőkönyvben történik. Ehhez a dokumentumhoz csatolni kell a vizsga írásbeli dolgozatát és a szóbeli felkészülési lapot amennyiben ilyet a vizsgázó készít. A javító vizsgák anyaga az irattári szabályzat szerint selejtezhető. A javító vizsgák dokumentálása a jegyzőkönyvek alapján történik a törzslapban és a bizonyítványban. A törzslapban a jegy dokumentálható a megfelelő táblázatban és a jegyzetben a jogszabályban rögzített záradékkal.

Tanulmányok alatti vizsgák halasztása

A tanulmányok alatti vizsgák halasztása a szülő, nagykorú tanuló írásbeli kérvénye alapján történhet, a vizsgák kezdete előtt legkésőbb két héttel. A tanulmányok alatti vizsgák letételére meghatározott időpontig halasztást a főigazgató írásban engedélyezheti.

A vizsgákra való jelentkezés módja és határideje

A javítóvizsga kivételével valamennyi vizsgatípusra írásban kell jelentkezni. A vizsgákra történő jelentkezés az iskola által előállított formanyomtatványon történik, mely megtalálható iskolánk titkárságán, valamint letölthető dokumentum formájában iskolánk honlapjáról.

A tanulmányok alatti vizsgákra a kijelölt vizsgaidőszakok kezdő időpontjait megelőző legkésőbb két hétig lehet jelentkezni írásban. A kitöltött nyomtatványokat az iskola titkárságán lehet leadni. Ezt követően az iskola igazgatója felülvizsgálja a kérelmeket és dönt a vizsgák engedélyezéséről, majd írásban értesíti a tanulót, kiskorú tanuló esetén a szülőt/gondviselőt. A vizsgák időpontjáról a vizsgázót a vizsgára történő jelentkezéskor írásban tájékoztatni kell.

A javítóvizsgák időpontjáról és helyszíneiről az érintett tanulókat írásban értesítjük.

A tanulmányok alatti vizsgák pontos időpontját minden tanítási évben az éves munkatervben rögzítjük. Az érintett tanulókat minden vizsgatípusnál – kivétel a javító vizsga - a főigazgató írásban értesíti, valamint a tanév elején iskolánk honlapján is nyilvánosságra hozzuk.

A főigazgató engedélyezheti, hogy a tanuló a fentiektől eltérő időpontban tegyen vizsgát.

Vizsgaidőszakok

A rendes vizsgaidőszakok

Őszi: november hónap

Félévi: az aktuális munkaterv által meghatározott félévi osztályozó értekezlet előtti 10 tanítási nap, **Tavaszi:** április hónap

Év végi: az aktuális munkaterv által meghatározott év végi osztályozó értekezlet előtti 10 tanítási nap **Nyári:** augusztus hónap utolsó 10 munkanapja.

A rendes vizsgaidőszakok pontos dátumait az aktuális tanévre a munkatervben kell tanévenként meghatározni.

Vizsgaidőszakok szerinti vizsgabeosztás

A tanulmányok alatti vizsgát a rendes vizsgaidőszakokban lehet letenni.

Az **osztályozó vizsga** letételére bármely vizsgaidőszakban van lehetőség, s egyéni kérelem alapján a tanév során bármikor szervezhető.

Őszi – tavaszi vizsgaidőszak: elsősorban az előrehozott érettségi vizsgára jelentkező diákok osztályozó vizsgaidőszaka

Félévi – évvégi vizsgaidőszak: elsősorban osztályozó és különbözeti vizsgák időszaka.

Hiányzás miatti osztályozóvizsgázók vizsgaidőszakai: a félévi, tavaszi, év végi és az augusztusi.

A **különbözeti vizsga** a rendes vizsgaidőszakok bármelyikében letehető.

Javító vizsgát a nyári vizsgaidőszakban szervezünk.

Pótló vizsga letételére a főigazgató a tanév tetszőleges időszakában rendkívüli vizsgaidőszakot szervezhet.

A sajátos nevelési igényű tanulókkal kapcsolatos szabályozás

- A sajátos nevelési igényhez kapcsolódó eszközhasználat biztosítása.
- Többletidő biztosítása.
- A szakértői véleményben megfogalmazott javaslatok biztosítása.

A vizsga időpontja

Az iskola munkatervében kerül rögzítésre, amelyről az iskola tájékoztatja a tanulókat, szülőket levélben, honlapon, hirdetőn. A tanulmányi idő alatt tervezett vizsga esetén az osztályozó vizsgára jelentkezés módját, határidejét a Házirend tartalmazza.

Jogorvoslat

Esetleges szabálytalanságok esetén a főigazgatóhoz, ezt követően a fenntartóhoz lehet fordulni jogorvoslatért.

Nyilvánosság biztosítása

Honlap

Hirdető

Iratkezelés

A vizsgabizottság elnöke jogosult az intézmény iratkezelési szabályzatának megfelelően.

AZ ALKALMASSÁGI VIZSGA SZABÁLYAI

Az intézmény nem fogalmaz meg ilyen jellegű szabályokat.

SZÓBELI FELVÉTELI VIZSGA KÖVETELMÉNYEI

Az intézmény nem szervez szóbeli felvételi vizsgát. Más intézményből való átjelentkezés esetén magyar nyelv és irodalomból, matematikából szintfelmérőt szervez intézményünk, tájékozódási célból, valamint idegen nyelvből szóbeli tájékozódó beszélgetést tartunk.

Az Arany János Kollégiumi Program előkészítő évfolyamára jelentkezők esetében szóbeli elbeszélgetést tart, amelynek célja a tanuló általános tájékozottságának, motivációjának, családjának megismerése.

3.melléklet

Egészségnevelési és környezetnevelési elvek , programok és tevékenységek

TELJESKÖRŰ ISKOLAI EGÉSZSÉGNEVELÉSI PROGRAM **Egészséges táplálkozásra nevelés**				
KOROSZTÁLY	FELADATOK	HATÁRIDŐ	FELELŐS	SIKERKRITÉRIUM
Általános iskolában	A napi étkezések ritmusának kialakítása Táplálékpiramis megismerése, készítése A helyes táplálkozás szabályainak kialakítása Kulturált tízóraizás, uzsonnázás a tanteremben A kulturált ebédlői étkezés szokásainak kialakítása Egészséghét a szülők bevonásával Bekapcsolódás az iskolakert programba	tanév elejétől folyamatos ősz folyamatos ősz ősz, tavasz	tanítók iskolavédőnő tanítók tanítók, szülői közösség tanítók	Az iskolai élet egészét átfogó egészségnevelés valósul meg: Több egészségnevelési tartalom a tanórán kívüli és a napközis foglalkozásokon Tudatosabb étkezés, az étkezési kultúra kialakítása. Egészséges zöldégek, gyümölcsök fogyasztása emelkedik. Az almaprogram mellett, zöldségek fogyasztása heti egy alkalommal.
Gimnáziumban	Ételreklámok figyelése, égészséges ételek reklámjának elkészítése, reklámpszichológia Fenntartható fogyasztás – az étkezés környezeti hatása	őszi hónapok november december	osztályfőnök természettudományos tárgyak pedagógusai osztályfőnök, vizuális kult. tanár iskolai védőnő	Egészségtudatos vásárlási szokások kialakulnak. Felelős magatartás alakul ki a fenntartható fejlődés kapcsán, a segítségre szoruló országok népeivel.

	Az éhező népcsoportok vizsgálata, segítségnyújtás szervezése Figyelemfelhívó plakátok készítése Táplálkozási rendellenességek, tájékoztató előadás: Anorexia, bulimia, polimia Élelmiszerbank		osztályfőnökök	
Kollégium	Egészséges ételek készítése, közös főzés, vitaminpótlás idényzöldségekkel	félévente kétszer	kollégiumvezető	
Intézményi szinten	Egészséghét a szülők bevonásával Iskolatej, iskolagyümölcs program Iskolakert kialakítás	ősz a tanév során végig	a főigazgató fenntartó a főigazgató	

Az egészségfejlesztési kritériumoknak megfelelő mindennapos testnevelés, és az azt kiegészítő egyéb testmozgás, iskolai sporttevékenység

KOROSZTÁLY	FELADATOK	HATÁRIDŐ	FELELŐS	SIKERKRITÉRIUM
Általános iskolában	Mindennapos testnevelés órakeretben, ebből heti 2 óra úszásoktatás Néptáncoktatás Autómentes nap Nemzeti sportnap Mozgásos és ügyességi játékok a szabad levegőn. Játékos	órarend kialakításakor szeptember folyamatos	a főigazgató - helyettes művészeti iskola táncpedagógusa szülők bevonásával folyamatos	Tartás-javítás, gyógytestnevelés Erő-, állóképesség, gyorsaság és ügyesség nő. Nő a gyalogosan vagy kerékpárral közlekedő tanulók száma. Mozgásos játékok bővülnek. Nő a szabadban való tartózkodás ideje, mozgáskultúrája.

	egészségfejlesztő testmozgás kialakítása. Kirándulások a természetbe, séták a városban			
Gimnáziumban	Mindennapos testnevelés órakeretben Autómentes nap Nemzeti sportnap Kirándulások a természetbe, séták a városban Sportszakkörök: torna, aerobic, atlétika, futball, moderntánc	órarend kialakításakor	a főigazgató - helyettes szülők támogatásával testnevelők edzők, tánctanár	Nő az edzettség, állóképesség, ügyesség a tanulóknál. Nő a gyalogosan vagy kerékpárral közlekedő tanulók száma. Nő a szabadban való tartózkodás ideje, mozgáskultúrája Bővül a sportköri foglalkozások kínálata és a résztvevő tanulók létszáma.
Kollégium	Ismerkedés a helyi sportcentrum lehetőségeivel, a kollégium sporteszközeinek rendszeres használata. Kerékpártúra, vízi tábor	havonta, időjárásnak megfelelően	csoportvezetők	
Intézményi szinten	A szabadidő hasznos eltöltéséhez szükséges sporteszközök biztosítása: sportpályák, pingpongasztal, labdák, tollasfelszerelés, kondifelszerelés a kollégiumban Külső szakosztályokban leigazolt sportoló, versenyző tanulók támogatása, edzésidő	folyamatos	a főigazgató, fenntartó	Sportolási lehetőségek bővítése az intézmény tanulói számára. Tehetséges tanulók versenyeztetése, városi, megyei, országos eredmények elérése.

	biztosításával, versenyeztetés lehetőségével.			

• A lelki egészséget fejlesztő pedagógiai módszerek és a művészetek alkalmazásával a tanulási eredményesség és a társas kapcsolati készségek fejlesztése, a lemorzsolódás csökkentése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerfogyasztás, a bántalmazás és az iskolai erőszak megelőzése

KOROSZTÁLY	FELADATOK	HATÁRIDŐ	FELELŐS	SIKERKRITÉRIUM
Általános Iskolában	Hitéleti alkalmak, áhítatok, hittan órák…. Boldogságórák tartása Daltanulás: Mondj nemet a rosszra…. Önismeret, önkép fejlesztése Internet kulturált használata Szóbeli és internetes agresszió kiküszöbölésére irányuló tájékoztató Művészeti nevelés: énekkar, zeneórák, képzőművészeti foglalkozások	naponta Havonta egy alkalommal foglalkozások hetenete	pedagógusok osztályfőnökök, rendőrség képviselője művésztanárok	A református lelkület, értékrend beépül a mindennapokba Kialakul az önelfogadás, társelfogadás képessége Csökkennek az Internethasználattal kapcsolatos konfliktusok. Érzelmeiket ki tudják fejezni, lelki egészségük megerősödik.
Gimnáziumban	Hitéleti alkalmak Boldogság órák tartása Daltanulás: Mondj nemet a rosszra…. Önismeret, önkép fejlesztése Mozgókép és médiaismeret órák keretében a lelki egészséget támogató művészfilm vetítése, értékelése. Internet kulturált használata. Szóbeli és internetes agresszió kiküszöbölésére	naponta folyamatos évente2-3 alkalom 2 havonta, vagy szükség szerint	osztályfőnökök, rendőrség képviselője szaktanár rendőrség rendőrség, védőnő	A református lelkület, értékrend beépül a mindennapokba Pozitív szemlélet kialakítása Konfliktus megoldási módszerek megismerése Csökkennek az Internethasználattal kapcsolatos konfliktusok. Egészséges életszemlélet kialakul.

	irányuló tájékoztató Szenvedélybetegségek elkerülése előadássorozat (dohányzás, alkohol, energiaital, kábítószer)			
Kollégium	Pszichológus csoportos és egyéni foglalkozások Hitéleti alkalmak Daltanulás: Mondj nemet a rosszra….	szükség szerint	intézményegység-vezető	Életvezetési tanácsok mellett, egyéni megsegítéssel a krízishelyzetek megelőzése.
Intézményi szinten	Hitéleti alkalmak Egyéni törődés lelkészi szolgálattal Boldogság órák tartásához képzési részvétel, helyettesítés biztosítása, az órák tartásához eszközök biztosítása	naponta egyéni szükséglet szerint	a főigazgató fenntartó	Lehetőségek biztosítottak a lelki fejlődéshez.

Az egészséget támogató ismeretek és készségek fejlesztése

KOROSZTÁLY	FELADATOK	HATÁRIDŐ	FELELŐS	SIKERKRITÉRIUM
Általános iskolában	A tanulók egészséget támogató ismereteinek, az egészséget támogató készségek feltárása, majd azok bővítése elsősorban a tanítási órákon belül, illetve egyéb tanórán kívüli foglalkozásokon. Személyes tisztálkodás készséggé fejlesztése Fogápolási és szájhigiénés problémák A fertőző betegségek elkerülését célzó szokásalakítás	egész tanévben egész tanévben, különösen az egészséghéten	osztályfőnökök iskolavédőnő osztályfőnökök	Az egészségtudatos életformához szükséges ismereteket megismerik. Kialakul a tisztálkodással kapcsolatos igény, ismeret. Kialakul az egészséges, időjárásnak megfelelő, ízléses öltözködés.

	Megfelelő öltözködési szokások kialakítása Ruhaviselés, ruhaváltás gyakorlata Iskolai és otthoni balesetforrások Veszélyhelyzetek felismerése, balesetek elkerülése Gyalogos és kerékpáros közlekedési szabályok gyakorlása			
Gimnáziumban	A fertőző betegségek elkerülését célzó szokásalakítás. Védőoltások Megfelelő öltözködési szokások kialakítása. Divatbemutató szervezése az ízléses és egészséges öltözködés népszerűsítésére. Testzsír index mérése, testsúllyal összefüggő betegségek következményei, azok elkerülése előadás. Iskolai és otthoni balesetforrások Veszélyhelyzetek felismerése, balesetek elkerülése Közlekedési szabályok	szeptember-november Egészséghét 2. félévben	iskolavédőnő védőnő	Iskolavédőnő rendszeres ellenőrzései Iskolafogászati szűréseken való részvétel Kötelező és védőoltások felvétele Az ismeretek bővülnek: egészségtudatos táplálkozás és életmód a betegségek megelőzéséhez.

	gyakorlása Vízi sportok			
Intézményi szinten	A programokhoz a személyi és tárgyi feltételek biztosítása.		a főigazgató	Ízlésformálás. Az egészség előnyben részesítése a divattal szemben

Viselkedési függőségek, a szenvedélybetegséghez vezető szerek fogyasztásának megelőzése

KOROSZTÁLY	FELADATOK	HATÁRIDŐ	FELELŐS	SIKERKRITÉRIUM
Általános iskolában	Mik tartoznak a szenvedélybetegségek körébe? Milyen következményekkel jár kialakulásuk?(előadás) Hogyan lehet elkerülni, megelőzni a függőség kialakulását, kitől lehet segítséget kérni.	2021. november 2022. június	a főigazgató, pszichológus a főigazgató, pszichológus	Megismerik a gyerekek a szenvedélybetegségek körét. Ismereteik bővülnek, nem alakul ki a tanulóknál szenvedélybetegség, tudatosabb életet élnek.
Gimnáziumban	Mik tartoznak a szenvedélybetegségek körébe? Milyen következményekkel jár kialakulásuk?(előadás) Drogprevenciós előadások. Segítségkérés, segítségnyújtás ilyen helyzetekben.	2021.december22. 2022. június	a főigazgató, pszichológus a főigazgató, rendőrség	Ismereteik bővülnek, a következményekkel kapcsolatban tisztán látnak tanulóink.
Intézményi szinten	Szülői körben is meghirdetni az előadásokat, a probléma felismerése, segítségnyújtás.	a tanév során	a főigazgató, pszichológus	Együttműködés alakul ki a függőség felismerése, elkerülése, megoldása érdekében.

	helyes szülői magatartás			

A bántalmazás és iskolai erőszak megelőzése

KOROSZTÁLY	FELADATOK	HATÁRIDŐ	FELELŐS	
Általános iskolában	Mi a bántalmazás? Mely tevékenységek tartoznak e körbe? Szituációs játékok Hogyan lehet megállítani ezt. Kik segíthetnek? Kinek kell elmondani? Érzékenyítő tanórák, előadások Internetes bántalmazások fajtái, megelőzése.	osztályfőnöki óra keretében félévente egyszer, ill. időszerűségtől függően többször is.	osztályfőnökök, szociális segítő rendőrség bevonásával	Tisztában lesznek tanulóink a bántalmazás fajtáival, igyekszenek ezeket elkerülni. Tanulóink megtanulják megelőzni, megvédeni magukat az ilyen helyzetekben.
Gimnáziumban	Testi, lelki bántalmazás, családi erőszak megnyilvánulásai. Pozitív párkapcsolatok. Mi áll a bántalmazások hátterében? Megoldási módok megismerése. Tesztek, szituációs játékok, kisfilmek.	osztályfőnöki óra keretében félévente egyszer, ill. időszerűségtől függően többször is.	Pszichológus, vagy mentálhigiénés szakember segítségével, illetve rendőrségi szakemberek bevonásával.	Tanulóink megtanulják megelőzni, megvédeni magukat az ilyen helyzetekben.
Intézményi szinten	Megfelelő szakemberek felkutatása, a lehetőség megteremtése az előadások, beszélgetések megtartásához.	Tanévkezdéskor ennek megfelelően tervezni egész évre.	a főigazgató, munkaközösségek	A feltételek biztosítottak lesznek.

A baleset-megelőzés és az elsősegélynyújtás

KOROSZTÁLY	FELADATOK	HATÁRIDŐ	FELELŐS	SIKERKRITÉRIUM
Általános iskolában	A gyalogos és kerékpáros szabályok megismerése. Közlekedés a közeli KRESZ parkban, később kerékpáros kirándulások szervezése. Iskolai és háztartási baleset lehetősége és megelőzésük. Elsősegélynyújtási ismeretek. Mi a teendő sérülés esetén? Pl. sebellátás. Segélyhívás	első félév második félév tanévkezdés Elsősegélynyújtási ismeretek.	osztályfőnökök osztályfőnökök védőnő	Balesetmentes tanítás év. Balesetmentes tanítás év. Szükség esetén precíz, eredményes beavatkozás
Gimnáziumban	A járművel való közlekedés megismerése. Kollégiumi diákoknak jogosítvány szerzése Elsősegélynyújtási ismeretek. pl. Újraélesztés.	12. évfolyam végére egyszer a tanév során	Kollégiumvezető védőnő	Sikeres jogosítványszerzés. Szükség esetén sikeres elsősegélynyújtás.
Intézményi szinten	A feltételek biztosítása: védőnő, szakember, valamint az anyagi feltételek biztosítása.	12. évfolyam végére.	fenntartó, a főigazgató	Sikeres előadások, tanfolyamok, vizsgák.

A személyi higiéné, járványügyi intézkedések

KOROSZTÁLY	FELADATOK	HATÁRIDŐ	FELELŐS	SIKERKRITÉRIUM
Általános iskolában	Napi higiéniai szokások kialakítása, kézmosás, fürdőszoba használat, fogápolás Helyes testtartás játék közben, étkezés közben Írótesttartás megfigyeltetése, rögzítése Időjárásnak megfelelő öltözködés megfigyelése, kialakítása Tisztítószerek, kézfertőtlenítő, szájmaszk használata.	folyamatos	a főigazgató, osztályfőnökök	Kevesebb beteg gyermek, járványok elkerülése.
Gimnáziumban	Napi higiéniai szokások betartása. Tisztálkodás kamasz korban. Tisztítószerek, kézfertőtlenítő, szájmaszk használata.	első félév folyamatos, szükség szerint	kollégiumi csoportvezetők, osztályfőnökök	Kevesebb beteg gyermek, járványok elkerülése
Intézményi szinten	Fertőtlenítő szerek és technikai személyzet biztosítása	tanévben folyamatos	fenntartó, a főigazgató	Egész évben rendelkezésre állnak a tisztítószerek, a fertőtlenítés folyamatos, kevesebb esetszám.

4.melléklet:

Általános iskolai és gimnáziumi tantárgyi kerettantervek